IN MEMORIAM

Căpitanului nostru, Corneliu Zelea Codreanu, lui Mota şi Marin, şi tuturor martirilor şi eroilor legionari, ucişi în prigoane, anchete, în lagăre şi închisori sau în alte împrejurări, în tară sau în exil.

Secţiune 1.01

Secţiune 1.02

Secţiune 1.03 În loc de prefaţă

Aceste lucruri le scriu în frica lui Dumnezeu, în care cred nelimitat, deoarece numai El ştie că ceea ce mărturisesc este adevărat.

Le mai scriu apoi pentru toţi camarazii noştri în viaţă, care nu au trecut pe unde am trecut noi: elevi, studenţi şi muncitori, şi pentru toţi camarazii care vor veni după noi.

De asemenea, le scriu şi pentru cei ce cred în Dumnezeu, pentru cei cinstiţi şi de bună credinţă, ca să cunoască şi să înţeleagă şi ei de câtă ură, minciună şi bestialitate a fost şi este în stare o ideologie **–** ideologia comunistă **–** provenită nu de la oameni, ci de la diavolul.

Ce se poate opune dragostei, adevărului, luminii şi blândeţii, decât ura, minciuna, întunericul şi bestialitatea?

Comunismul nu este decât prezenta satanei pe pământ. Comuniştii au făcut din ideologia lor o religie, care, în opoziţie cu aceea creştină, este religia urii, a minciunii şi a crimei, ridicate la rangul de „virtuţi”; şi nu se răspândeşte decât prin minciună, neîncredere, teroare şi frică.

Pe plan spiritual, scopul său este dezumanizarea omului, iar pe plan material: mizerie, foamete şi lipsă.

Cum **s-**ar explica altfel atâta ură, bestialitate, cinism şi plăcere sadică de a-ţi chinui semenul şi a**-**l ucide?

În comunism, vrei nu vrei, trebuie să spui şi să faci numai ceea ce ţi se ordonă. Nu trebuie să gândeşti, nu trebuie să judeci, voinţa şi libertatea nu mai există. Iar, dacă nu, pentru consolidarea puterii sunt închisori, gulaguri, lagăre, canale, deportări, domicilii obligatorii şi degradarea, siluirea conştiinţei, pierderea demnităţii

umane, robotizarea şi dirijarea tuturor acţiunilor.

Aşa **s-**a făcut comunismul dumnezeu. Şi cine a încăput pe mâna acestei stăpâniri satanice şi-a pierdut şi puterea de judecată şi voinţa şi libertatea, rămânând nu doar cu foamea şi frigul, nu doar cu umilinţa şi lipsa de comunicare, ci cu scrâşnetul şi disperarea.

La Piteşti şi Gherla, în demascări, omul astfel alterat şi degradat, chinuit şi chinui**ndu**-şi semenul, a ajuns să-şi zdruncine sufletul.

Cum **s-**a acţionat însă în aceste demascări, create pentru desfigurarea şi pervertirea voinţei şi a concepţiei creştine despre lume şi viaţă, şi cum **s-**a înjosit fiinţa umană, creată după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, sunt lucruri care trebuie mărturisite. De altfel, în încercare se cunoaşte omul, în încercare se degradează sau se desăvârşeste.

Încercările prin care a trecut tineretul legionar în reeducarea de la Piteşti şi Gherla sunt însă cele mai mari şi mai grele prin care a trecut Mişcarea Legionară, de la înfiinţarea ei până azi.

După cum unică este Mişcarea Legionară în istorie, unic este şi acest caz. Noi, tineretul legionar, nu ne**-**am luptat cu oamenii şi cu slăbiciunile noastre în aceste încercări (demascări), ci cu oameni îndrăciţi, posedaţi de puterea satanei, aruncaţi asupra noastră cu toată ura, cinismul şi bestialitatea de care au putut da dovadă.

Fenomenul Piteşti **–** Gherla nu este numai unul ieşit din comun ci, din punctul meu de vedere, este un fenomen mistic, pentru că acolo lupta **s-**a dat între cei ce**-**L slujeau pe Dumnezeu şi cei posedaţi de duhurile satanei.

Mărturisirile acestea nu au pretenţia unei scrieri literare. Sunt bucăţi rupte din sufletul şi conştiinţa unor tineri luptători, cinstiţi înaintea lui Dumnezeu şi cinstiţi cu ei înşişi; tineri care **şi-**au pus tot ce aveau bun în ei în slujba ideii de dreptate, de libertate şi de credinţă.

Conştienţi de menirea lor istorică, ei au slujit neamul şi Biserica lui Hristos împotriva comunismului **–** duşmanul de moarte al creştinismului **–** până la sacrificiul suprem.

Istoria nu consemnează în analele ei cazul unui alt tineret, asemănător tineretului legionar, care să fi trecut prin închisori comuniste ca acelea de la Piteşti şi Gherla.

În prigoanele şi închisorile suferite de legionari în aşa-zisa democraţie românească, apoi sub dictatura lui Carol al II-lea şi Antonescu, conştiinţa celui ce suferea nu era siluită. În torturile şi grozăviile petrecute la Piteşti şi Gherla însă, **s-**a acţionat direct şi metodic asupra celui torturat, ca să i se spulbere întâi credinţa în Dumnezeu, iar apoi concepţia despre lume şi viaţă şi convingerile politice.

În aceste mărturisiri nu voi acuza pe niciun deţinut politic. N-am autoritatea, calitatea şi dreptul de a face aceasta, ca unul care am trecut prin ce am trecut, ci voi mărturisi faptele aşa cum **s-**au petrecut cu toţi tinerii legionari trecuţi prin Piteşti şi Gherla.

Nu voi mărturisi faptele mele de eroism, ci pe ale altora. Se vor întreba cei ce vor avea răbdare să citească aceste rânduri, de ce nu mărturisesc nimic despre alte categorii politice de tineret, care au trecut prin Piteşti şi Gherla. Iată motivul: n-am autoritatea, calitatea şi dreptul să scriu şi să vorbesc despre alţii, căci, dacă aş face-o (aşa cum au făc**ut-**o alţii, care nici măcar n-au trecut prin Piteşti şi Gherla) ar trebui să-i acuz pe unii, să-i scuz sau să-i părtinesc pe alţii, mărturisirile nemaifiind atunci făcute în frica lui Dumnezeu. Celelalte categorii politice de tineret, care au trecut şi ele prin Piteşti şi Gherla, au şi ele în definitiv dreptul să vorbească despre cele întâmplate lor.

Eu nu vorbesc decât de camarazii mei şi de mine şi aş dori ca fiecare să vorbească despre ai lui.

Eu vorbesc de ai mei pentru că sunt legionar şi ei au fost şi sunt legionari. Sufletele celor plecaţi dintre noi m-au îndemnat să scriu, să scriu tot, aşa cum a fost – cine a iniţiat, cine a condus, cine sunt vinovaţii (care au fost convinşi că nu vor răspunde de faptele lor), cine a executat planul, cine au fost cei înşelaţi şi cine au fost victimele acestei nemaiîntâlnite drame.

(I) Dumitru Gh. Bordeianu

(II)

Melbourne, 26 oct. 1989

Lămuriri aspra cărtii

(Interviu cu Dumitru Bordeianu, din revista „Scara”, treapta a patra)

O caracteristică esenţială în ce priveşte geneza *Mărturisirilor* mele este aceea că eu nu m-am simţit niciodată vrednic, raportat la această nemaiîntâlnită dramă, să scriu o astfel de carte. Imediat după încetarea demascărilor, ceva care nu era în fiinţa mea îmi venea mereu în conştiinţă cu întrebarea: cine va fi în stare să scrie o mărturisire despre această dramă. Şi nu numai să scrie, ci să pătrundă în esenţa acestei drame.

După eliberare am citit şi am răscitit Demonii (Posedaţii) lui Dostoievski. Deosebirea între posedaţii lui Dostoievski şi posedaţii de la Piteşti / Gherla este că primii erau în condiţii de libertate, iar ceilalţi erau privati de libertate şi chiar de cele mai elementare condiţii de trai. Şi apoi erau supuşi unor suplicii fizice şi morale nemaiîntâlnite.

După ce am relatat această dramă unui mare teolog român (D.P.), acesta îmi dă dezlegarea, zicându-mi „Du-te şi citeşte vieţile Sfinţilor Părinţi şi atunci vei înţelege”. Am citit pe Sfinţii Părinţi şi atunci am înţeles. Eu întotdeauna înţelegeam că cel care este mereu în stare să scrie despre această dramă este Costache Oprişan, dar Costache Oprişan a fost ucis în închisoare. Alte caracteristici ale genezei acestor mărturisiri constau în faptul că eu însumi am trăit această posedare până pe culmile disperării. Dacă smerenia este opusă mândriei şi dacă trăirea uneia duce la Împărăţia Cerurilor («Fericiţi cei săraci cu duhul căci a acelora este împărăţia Cerurilor»), iar cealaltă duce la iad, se vede care este răsplata. Nevrednicia mea (smerenia mea) mi-a fost răsplătită de Dumnezeu înscriind în destinul meu ca pe mine să mă aleagă şi să mă ajute, din cei care au trecut pe acolo, să scriu despre această dramă. Mărturisirile mele descriu o problemă de metafizică. Cine nu-i certat cu metafizica creştină şi cu Sfinţii Părinţi, va înţelege şi asimila aceste mărturisiri.

Să încerc acum să expun cronologic geneza acestei cărţi. În primul rând doresc să menţionez că purtam o corespondentă cu Horia Sima, care îmi ceruse să scriu despre toată experienţa mea din închisori. Dar mă gândisem să-i spun Comandantului că nu mă pot angaja la aşa ceva. Adică, ziceam, nu poţi să scrii oricum sau **într-**un mod neinspirat despre ororile petrecute acolo, la Piteşti şi Gherla. Pur şi simplu nu mă simţeam în stare.

Cum **s-**a întâmplat? În apropierea locului unde am stat imediat ce am ajuns în Australia, se găseşte un pârâu pe care l-am recunoscut imediat ce l-am văzut – era pârâul lângă care m-am visat singur, scriind, pe vremea când eram încă în tară, în România. Şi îmi apare în conştiinţă: post şi rugăciune. Am început să mă rog şi să postesc aproape câteva săptămâni... Mă duceam în fiecare dimineaţă pe malul pârâului şi pe zi ce trecea mi se lumina mintea: se derula acest film al întâmplărilor ca şi cum **s-**ar fi petrecut acum. În general, când scrii o carte, ai o idee de cum va arăta la sfârşit; în acest caz nu mi-am făcut nicio schiţă, niciun plan. Şi am început chiar cu titlul: „Mărturisiri din mlaştina disperării”. Iar prima frază este chiar eticheta cărtii. Este o carte de inspiraţie divină: am scris ce mi **s-**a spus să scriu, ceea ce am simţit şi ceea ce îmi venea în memorie. În fiecare zi, de dimineaţă la ora 9 şi până după-amiaza la ora 3, dictam toate aceste fapte, iar sotia mea le aşternea pe hârtie. Scrierea efectivă a durat din februarie şi până în decembrie 1990; se adunaseră cam 600 de pagini. Dar forma definitivă este cea publicată. Ca să rezum puţin, eu sunt mărturisitorul prin care **s-**au făcut cunoscute toate acestea. Credinţa nelimitată în Dumnezeu face orice lucru posibil. Spunea Petre Ţutea că orice cultură care nu are teologia în ea, nu face doi bani. Pentru că sunt cărţi care au o valoare omenească, dar din punctul de vedere al mărturisirii lui Dumnezeu sunt nule.

Unde nu există ispită, nu există virtute – spun Sfinţii Părinţi. Virtutea creştină se testează numai la încercare. Nu întâmplător a îngăduit Dumnezeu să fie comunismul în Rusia. Dumnezeu nu a îngăduit comunismului să apară în

Germania sau Anglia. Nimic nu se petrece în lumea văzută şi nevăzută fără ştirea, îngăduinţa şi voia lui Dumnezeu. Să nu confundăm politica de stat a ruşilor cu ortodoxismul rus. Şi mă refer la credinţa slavului ce se mişcă numai pe coordonatele acestea hristice. Aici în Rusia sunt milioane de martiri, victime ale bolşevismului. Iată un exemplu istorisit de părintele Dimitrie Bejan, care întâlnise pe unicul supravieţuitor al masacrului celor 11.000 de călugări, la Oranki. Călugărilor li se dăduse termen de trei zile să aleagă între comunism şi Hristos. **S-**au hotărât în zece minute. Şi apoi timp de o lună îşi săpau singuri gropile, după care erau executaţi. Şi Dumnezeu a vrut ca unul singur să scape fugind, ca mai târziu să**-**l întâlnească pe părintele Bejan şi să mărturisească toate acestea. Iată iconomia divină. Episcopul a spus acelor călugări: „Fraţilor, a sosit momentul să luaţi cununa de martiri; sunteţi cu satana sau cu Hristos?” Ce credinţă aveau oamenii aceştia! Niciun dezertor! Eu am văzut cu ochii mei, la Cotul Donului, în timpul războiului, cum Rusii dezgropau din pământ icoanele ascunse de furia comunismului şi plângeau de bucurie, sărutâ**ndu-**le.

De ce părintele Arsenie Papacioc vorbea cu admiraţie despre tinerii care cu piepturile goale au înfruntat tancurile în decembrie 1989? Pentru că neamurile şi popoarele nu trăiesc prin laşi. Dumnezeu nu ne**-**a părăsit nici în timpul dominaţiei bolşevice. Cine nu a fost în legătură directă cu Dumnezeu, în gând şi în inimă, nu a făcut nimic. Coordonata verticală este Dumnezeu. Comunismul este numai un preludiu al lui Antihrist. De aceea a lăsat Dumnezeu să vină comunismul; şi lucrurile **s-** au cernut: **s-**a văzut cine au fost cei care nu **şi-**au pierdut credinţa. Să vedem lucrurile iubirii lui Dumnezeu; atâta ne**-**a iubit şi ne iubeşte Dumnezeu, cum noi cu mintea noastră nu putem gândi. Şi ne**-**a lăsat, ca prin aceşti martiri, să ne fie neamul mântuit. În închisoare, majoritatea **şi-**au păstrat credinţa; poate mulţi nu au crezut atâta în Dumnezeu, dar au fost anticomunişti. Pentru că fericiţi cei prigoniti pentru dreptate, că a acelora

este Împărăţia Cerurilor.

Eu nu am vrut să plec niciodată din tara mea. Avusesem ocazia să plec, atunci când eram tânăr, cu armata germană, la Orsova. Iarăsi, am avut posibilitatea, în mai 1948, să fug din România. Am ajuns în Australia mânat de destin. Eu înţeleg destinul nu drept fatalitate ori predestinare sau soartă. Desigur că Dumnezeu, în eternitate, ştie ce se întâmplă cu noi. Dar asta nu este predestinare. Destinul se explică aşa: ceea ce se întâmplă între mine (creatura) şi Dumnezeu (Creatorul). Eu nu mă pot răzvrăti, când am această conştiinţă. Este şi o problemă de bun simţ. Pentru cei care nu au în conştiinţă faptul că i-a făcut Dumnezeu, este o problemă aparte. Dar eu, conştient că am fost creat de Dumnezeu, nu de... natură, trebuie să recunosc şi să mă supun de bunăvoie Creatorului. De bunăvoie, pentru că mi-a lăsat libertatea. Satana spune continuu că nu vrea să-l slujească.

Trebuie să avem în vedere slăbiciunea noastră şi puterea lui Dumnezeu, dar în momentul în care m-am supus voii lui Dumnezeu, slăbiciunea mea o ia Creatorul pe umerii lui. Eu trebuie doar să spun: «Fie mie după cuvântul Tău». Aceasta este esenţa.

Despre Occident aveam de atunci o părere proastă; sub aspectul credinţei eram lămurit din România, înainte de a emigra. Libertinajul acesta, promovat chiar de catolici, ce nu cred în înviere... Aici, în Australia, ca peste tot, din punct de vedere economic este foarte bine, pentru că dumnezeul lor este banul.

La Piteşti totul a fost făcut pentru legionari. Aşa a vrut Dumnezeu, ca acest tineret să treacă prin nemaiîntâlnite drame. Fenomenul Piteşti se raportează strict la Mişcarea Legionară. În timpul anchetelor, cei care nu erau legionari – foarte puţini – au trecut aproape toţi de partea lui Ţurcanu. Lupta dintre bine şi rău a început în Cer, când satan s-a răzvrătit împotriva lui Dumnezeu. Un credincios se înduhovniceşte şi tinde pe zi ce trece spre asemănarea cu Dumnezeu, este un urcuş permanent spre Dumnezeu. Cel care recunoaşte pe Dumnezeu Creatorul, I

se închină, Îi face voia şi Îi păzeşte poruncile şi este chemat la Împărăţia Cerurilor. Ceilalţi, necredincioşi şi slujitori ai lui satan, merg tot în jos. Cum de îngăduie Dumnezeu acestea? Satan este lăsat să meargă până la ultima treaptă a răutăţii **–** când va veni Antihrist, absolutul decăderii. Acolo Dumnezeu va pune punct şi va veni Judecata.

Această carte nu este o carte de literatură legionară; desigur că este scrisă de un legionar, care trăieşte legionarismul. Nu este o carte de doctrină legionară, ci de trăire a doctrinei. Cartea explică un fenomen care aparţine Mişcării Legionare şi se adresează, în primul rând, camarazilor mei şi celor care vor să vină.

A fost mai mult decât o dramă ce **s-**a întâmplat la Piteşti **–** un experiment extraordinar, făcut de comunişti şi de atei. Lor, acestora din urmă, nu prea le convine să se ştie ce **s-**a petrecut. Pentru că, vă puteţi imagina, fără acest Piteşti am fi fost tot în închisoare, deoarece niciunul din noi n**-**ar fi cedat. Nimeni nu ne putea zdruncina. Au declanşat experimentul, dar nu direct, cu mâna lor, ci ovreieşte, împingâ**ndu-**i pe alţii să o facă. Bineînţeles că nu au ştiut de la început rezultatul: câţi vor înnebuni, câţi vor rezista, câţi se vor sinucide etc. Pentru că este vorba de suflet. Au fost şase indivizi, şase călăi, care au acceptat şi început totul. Nici Ţurcanu nu ştia la ce urma să se ajungă. Călăii mari au fost nelegionari: Iordăchescu, Dobos, Leonida, şi alţii. Ei erau 10%, iar noi 90%. Toţi aceşti criminali au acţionat prin tortură fizică asupra sufletului. Re**-**educarea a fost pregătită de ocultă (moscovită, românească şi internaţională) pentru tineretul legionar. Horia Sima spunea că distrugerea pepinierei **–** Frătiile de Cruce **–** de unde venea elita legionară, a fost unul din obiectivele asasinilor de la Piteşti. Pentru că esenţa comunismului este următoarea: distrugerea din inima omului a ideii de Dumnezeu, când omul devine o frunză purtată de vânt, iar satana te duce unde vrea el. Teroarea a fost atât de înspăimântătoare pentru că **s-**a făcut cu noi şi prin noi. Când vine duşmanul tău, te lupţi cu

el, după puteri. Aici însă nu, pentru că tu, fratele meu, vii la mine şi mă baţi. Martirii creştini erau doar ei şi duşmanul **–** ei nu erau torturaţi de creştini. În cazul nostru nu era vorba numai de a te lepăda de credinţă, ci de faptul că fratele tău a acţionat împotriva ta. Adică acum vorbesc cu tine şi tu mâine mă omori pe mine, eu care îmi puneam viaţa pentru tine. Aici este aspectul metafizic al problemei. Aceasta a fost marea încercare. În cel care **s-**a debusolat o clipă a intrat satana. Dumnezeu lasă ispita, dar diavolul nu te poate ispiti mai mult decât **ţi-**a dat Dumnezeu putere să rezişti. Dumnezeu ştie puterea noastră.

Torturat fiind, puteam să spun că nu mai sunt legionar, dar eu rămâneam. Dar în ceea ce priveşte credinţa, nu numai că spuneai că nu mai crezi, dar trebuia să o şi dovedeşti, omorâ**ndu**-ţi aproapele fără milă. Dar cum să**-**l omori pe fratele tău, când el strigă de durere! Şi eu m**-**am lepădat de Mişcarea Legionară, dar Horia Sima nu mi**-**a spus că nu mai sunt legionar. Aceasta a fost conjunctura. **Într-**un supliciu de durată şi fără perspectivă am rezistat cât am putut. Fiecare suflet a rezistat până la temperatura la care **s-**a topit. Eu am spus că nu mă mai rog. Deci eu am întrerupt, am rupt firul. Ar fi trebuit să încerc să rezist mai mult. Şi iată posedarea. Dumnezeu m**-**a lăsat să fiu muncit. Să fi avut tot Pământul ăsta pentru 1.000 de ani, dar cu starea sufletească de atunci, cu frica de necunoscut, frica de a nu înnebuni, aş fi refuzat totul pentru liniştea sufletească. Patru ani am fost muncit. Nu mai puteam plânge **–** aceasta este împietrirea: ruperea de Dumnezeu urmată de posedare.

Am cunoscut teroarea comunismului; toţi am simţit apăsarea terorii, când libertatea a fost abolită. În închisoare erai înlănţuit; libertatea era anulată sub toate aspectele. **S-**a urmărit nu numai distrugerea Mişcării Legionare ca formaţiune politică, ci **s-**au folosit de o metodă pe care, probabil, o vor reedita. **S-**a întâmplat aşa pentru că, se ştie, războaiele **s-**au făcut cu tineri. Pe tânăr nu îl duci chiar aşa de uşor, deoarece el nu este atât de plin de păcate. Unor astfel de tineri Ţurcanu le**-**a făcut un

soi de fise personale ce conţineau detalii de ce a spus fiecare, ce a minţit, cum **s-**a comportat în anume situaţii date. Da, satana este foarte inteligent şi celor care îl slujesc le strecoară această inteligentă satanică, pe care au folosit**-**o şi atunci când au pus în practică experimentul de la Piteşti. Şi nu e vorba de spălarea creierului, ci de posedarea satanică ce transformă oamenii în adevăraţi roboti, ca în America sau ca aici, în Australia.

Acolo, în închisoare, plutea duhul satanei **–** erau mii de demoni care pluteau în aer; ţi se stimula memoria de o inspiraţie negativă şi îţi aduceai aminte totul, de când erai copil. În lumea creştină, cei care**-**L hulesc pe Dumnezeu, ştiind de Dumnezeu şi de Biserică, sunt apostaţi. Ţurcanu a acceptat tot ce a făcut, ştiind ce face.

În ceea ce mă priveşte, greşeala mea, pe care o **s-**o recunosc şi la Judecata de Apoi, este că am spus public că nu mă mai rog. Şi din acel moment nu m**-**am mai rugat, tăind legătura mea cu Creatorul. Îngerul meu nu **s-**a depărtat de la mine, deşi cel care mă stăpânea era duhul satanei, care se manifesta strecurâ**ndu-**mi în suflet acea frică metafizică de nedescris. Dacă cineva îmi pomenea atunci de diavol, mă îngrozeam. La fel, dacă era vorba de epileptici. Nu**-**mi era neapărat frică de Ţurcanu, ci frica de a nu înnebuni din cauza torturilor. După doi ani am reînceput să mă rog, dar era parcă degeaba: nu simţeam nimic. Parcă erau numai vorbe goale **–** o rugăciune mecanică. Şi asta mă tortura cel mai mult. Un an de zile am fost torturat de propria mea afirmaţie, cum că nu mai cred în Dumnezeu. Şi asta până l**-**am întâlnit pe Jimboiu, acest om care trăia **într-**o stare de sfinţenie **–** un înger cu chip de om, ce mă făcea să nu**-**l pot privi în ochi.

Viaţa mi**-**a fost imposibilă până la Pastele lui 1954, când a intervenit tot mila lui Dumnezeu. În acea noapte, ajuns la limita răbdării, în disperarea mea, simţeam tortura sufletească a unei fărâme de iad. Am spus: Doamne, eu nu mai pot. Fă cu mine ce vrei! Şi în momentul când am auzit clopotele bătând, am căzut în genunchi şi am început să plâng, cerând iertare lui Dumnezeu. Şi din

acea clipă am fost alt om. Dumnezeu a făcut această minune cu mine. Am simţit organic, fizic, cum a ieşit o forţă – puterea satanei – din mine. O oră am plâns fără întrerupere. Eram atât de epuizat fizic, dar fericit! Era fericirea învierii mele întru credinţă. Parcă învinsesem tot iadul. Anii de închisoare rămaşi, între 1954 şi 1963, când am ieşit de acolo, au fost floare la ureche, cu toate nenorocirile pe care le-am îndurat: frig, foame şi izolare.

Cei vii, din afară, nu mă mai interesau. Eu personal am rupt-o cu lumea din afară; nu mă mai gândeam acolo, pentru a mă putea adapta la viaţa din închisoare. Ei, tortionarii, nu mai aveau conştiinţa răului pe care îl făceau. Erau atât de posedaţi, că nimic nu îi mai interesa, doar să iasă din închisoare şi să ajungă **într-**un post mare, în Comitetul Central sau în Securitate, ca răsplată de la stăpân pentru „munca” depusă. Ei executau ordinele stăpânului, nu-şi puneau problema ca să nu mai omoare. Spre exemplu Deac, boxerul, îţi dădea lovitura de graţie zdrobi**ndu**-ţi ficatul. El şi alţii, cum ar fi Leonida şi Costăchescu, aveau metode din ce în ce mai dure, cu cât rezistenta şi îndârjirea noastră erau mai mari. O parte din ei **s-**au sinucis după ce au ieşit din puşcărie. La ei nu mai opera mila şi dragostea. Era doar ură – ultima expresie a urii – şi orgoliu.

Cel mai impresionant lucru, încă de la începutul încarcerării mele, a fost coeziunea noastră. Personal m-am ataşat de fraţii mei de suferinţă – şi nu doar de legionari – adică de cei ce **s-**au opus comunismului. Mulţi din cei care erau acolo în închisoare parcă erau nişte îngeri. Cel care m-a impresionat cel mai mult a fost Constantin Oprişan. Am stat un an de zile în aceeaşi celulă. Era un om de o complexitate extraordinară, ce stăpânea varii domenii, de la muzică, artă, până la matematică şi filosofie. Din fire era foarte afectuos, trăind totul la maximum. A fost supus celui mai mare supliciu, nefiind altul mai schingiuit ca el; a luat bătaie pentru fiecare tânăr legionar, cu un eroism de durată, neegalat.

Un alt tânăr, pe care am avut ocazia doar să-l văd, a

fost Valeriu Gafencu, supranumit „sfântul închisorilor”. Acest om, la Târgu Ocna, se uita în ochii criminalilor **şi-**i făcea miei. Şi erau cei mai mari zbiri; chiar şi directorul închisorii nu**-**l putea privi în ochi. Atât de mult influenta sufletul lui cald, încât cine l**-**a cunoscut **s-**a transformat complet.

Eu l**-**am cunoscut pe Jimboiu, un elev fidel de**-**al lui Gafencu. Şi el spunea mereu rugăciunea inimii, trăind numai pe coordonatele dragostei fată de celălalt. Era de o bunătate şi seninătate extraordinare; nu auzeai de la el un singur cuvânt de răzbunare şi ură. Un înger în trup. Am asistat odată la o extracţie de măsea, fără anestezic, făcută lui Jimboiu. A durat foarte mult această intervenţie stomatologică, dar el nu a scos un sunet şi nu a schiţat un gest de durere.

M**-**a impresionat de asemeni foarte mult Badea Trifan, care a fost prefectul Braşovului. Era un om de o bunătate şi o linişte sufletească rar întâlnite, ce avea deja 22 de ani de închisoare făcuţi. În săptămâna Patimilor plângea, curgâ**ndu-**i siroaie de lacrimi, continuu, până în noaptea de Înviere. Trecuseră 2000 de ani, iar el plângea cum plângeau mironositele şi Maica Sa, atunci.

Pe prinţul Alexandru Ghica l**-**am cunoscut bine, stând cu el în aceeaşi celulă. Şi el era un adevărat creştin, trăi**ndu**-şi credinţa de o intensitate rar întâlnită. Mai pot să enumăr pe Gioga Parizianu (care a fost chinuit fiind ţinut **într-**o etuvă la 70 de grade Celsius), Mircea Nicolau, Berzea, Petraşcu şi mulţi alţii care sau şi preoţit când au ieşit din închisoare. Pe unii i**-**am reîntâlnit când am fost recent în România. Toţi aceşti oameni sunt de o valoare morală extraordinară, intrând cu siguranţă în patrimoniul acesta moral şi al suferinţei neamului.

În România m**-**am întâlnit cu foarte mulţi tineri, în diverse ocazii (interviuri, cenacluri); pot spune că am trăit clipe extraordinar de fericite. Vedeam că nu vorbesc în pustiu. Erau studenţi de la toate facultătile **–** tineri cinstiţi, atraşi de credinţă. Am fost la o adunare a revistei SCARA, unde au participat vreo douăzeci de tineri, eu fiind invitat

să le vorbesc. Eram foarte emoţionat, stare sufletească ce **s-**a transmis, cred eu, şi participanţilor.

Nu lasă Dumnezeu neamul acesta; persoana care va reface Mişcarea Legionară trebuie să apară. „Un om şi un neam sunt om şi ne-am cât au înţeles din Evanghelie” **–** spunea Mehedinţi.

Este clar că revigorarea României este întoarcerea la Biserica lui Dumnezeu. Acest fenomen a început; cei aleşi în neamul acesta se vor întoarce la Dumnezeu şi la Biserica Lui şi vor trăi dragostea pe care ne**-**a insuflat**-**o El **s-**o avem nu numai fată de prieteni, dar şi fată de duşmani. Bisericile sunt pline de tineri oriunde am fost. Dumnezeu nu va pierde acest neam. Pentru aceştia. Se va milostivi. Deci nu reformele economice, ci credinţa poporului Român va scoate tara din marasmul în care se găseşte.

Secţiune 1.04

Cuvânt înainte

Autorul acestei cărţi, *Din mlaştina disperării*, dl. Bordeianu Gh. Dumitru, mi**-**a cerut să**-**i scriu prefaţa lucrării sale.

N**-**am cutezat să**-**i îndeplinesc dorinţa, din**tr-**un sentiment de mare umilinţă. Cum să**-**mi aşez numele meu în fruntea unei cărţi care te cutremură prin grozăvia întâmplărilor pe care le povesteşte?

Am trecut şi eu prin multe încercări şi mulţi din camarazii mei de luptă au pătimit prin lagăre şi închisori, sub regimul comunist, dar drama de la Piteşti întrece orice închipuire. Numai sufletele satanizate, numai minţile pervertite de puterile răului, numai instrumentele iadului puteau imagina şi pune în aplicare acest şir de orori. A chinui făptura omenească, până la limita când nu mai avea de ales decât între a pieri în holocaustul suferinţelor sau a se asimila concepţiei acestui proces de nimicire a persoanei umane, alcătuită după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, e un fapt de neîngăduit.

Dumitru Bordeianu este unul dintre supravieţuitorii Piteştilor. Ce scrie el nu e ceva auzit din gura altora, ci e

propria lui mărturie, din mlaştina disperării, cum numeşte el însuşi această teribilă pătimire. Au mai scris şi alţi autori lucrări despre Piteşti, dar aproape toate sunt redactate din auzite, din ce au prins din gurile altora. Fără a le tăgădui valoarea, dar până acum n-am ţinut în mână o carte care să destăinuiască poporului nostru ce s-a întâmplat realmente la Piteşti. „A nu fabula”, cum se exprimă autorul, ci a striga din carnea şi sângele tău chinurile ce le-ai îndurat, e o mărturie fără drept de replică. Bordeianu Dumitru este un mărturisitor al adevărului, a ceea ce s-a întâmplat efectiv şi cumplit între zidurile acestei uzine a morţii fizice şi morale.

Dumitru Bordeianu mai rectifică şi o altă informaţie, difuzată de anumiţi autori sau gazetari, care afirmă că urgia de la Piteşti a fost îndreptată de regimul comunist contra tineretului românesc în general sau contra studenţimii române, considerată ca un corp în sine. În realitate, după cum mărturiseşte autorul acestor cutremurătoare dezvăluiri, urgia comunistă s-a îndreptat precumpănitor contra tineretului legionar din şcoli şi universităţi.

Predilecţia asasină a diriguitorilor din umbră ai acestui plan a căzut şi mai greu spre cohortele *fraţilor de cruce* din ultimii ani ai claselor superioare.

Aceste capete demonice şi-au fixat ca obiectiv să distrugă pătura de bază, din care se recrutau membrii Legiunii. Odată sleite de viaţă izvoarele de refacere ale Mişcării, va dispărea însăşi Mişcarea. Aşa se explică de ce în închisoarea Piteşti s-a aplicat cel mai dur şi inuman regim de detenţiune din România, din care n-a fost altă ieşire pentru cei întemniţaţi decât moartea pe rugul chinurilor sau acceptarea de a tortura, după aceleaşi metode, pe propriii lor fraţi.

Dumitru Bordeianu nu e dintre acei care ar vrea să-şi ridice un piedestal din suferinţele altora. El îşi recunoaşte propriile lui slăbiciuni. Şi el a căzut în mlaştina deznădejdii, suferind înfrângeri morale. Ce înălţător este exemplul lui! Cum spunea Căpitanul: „Ai greşit, plăteşti şi

mergi înainte cu fata curată”.

Să ne închinăm cu evlavie în faţa memoriei celor ce au preferat moartea decât degradarea umană, dar să avem cuvenita înţelegere şi pentru cei ce au încercat să se salveze, cu preţul cerut de chinuitori, după ce săptămâni şi luni în şir au fost supuşi celor mai groaznice suplicii.

Horia Sima

10 Decembrie, 1992

Activitatea

În toamna anului 1946, eram la Iaşi, student al Facultătii de Medicină, când mi-am început activitatea în cadrul Corpului Studentesc Legionar (C.S.L.) al Universităţii iesene, avându-l ca şef pe Dumitru Moisiu.

În câteva zile făcusem cunoştinţă cu toţi camarazii cu care trebuia să activez.

Nu voi descrie amănunţit în ce a constat activitatea noastră până la data arestării mele. Fiecare legionar cunoaşte ce înseamnă activitate legionară – legături, informaţii, şedinţe, disciplină, pregătire, curaj – totul însemnând de fapt lupta, fără niciun compromis, împotriva a tot ce-i rău.

Secţiune 1.05 Arestarea

În noaptea zilei de 14 spre 15 mai 1948 au început arestările majorităţii legionarilor, cunoscuţi de poliţia lui Antonescu. Am scăpat de această arestare pentru că nu am fost căutat la Iaşi, unde nu-mi cunoşteau adresa, ci la casa părintească, unde am fost căutat de către poliţia din Fălticeni. Iar poliţiştii care voiau să se pună bine şi cu noua orânduire socială – comuniştii – s-au purtat cu părinţii mei în cel mai ordinar mod, bruscându-i, intimidându-i şi spunându-i mamei mele că o să mă pupe mort.

După această dată am părăsit Iaşul (eram în sesiunea de examene) şi m-am ascuns, temporar, la familia unor prieteni.

Întorcându-mă apoi în Iaşi, ca să îmi susţin unele examene la facultate, un coleg de liceu şi de clasă, care locuia în aceeaşi curte cu mine, m-a denunţat la Siguranţă.

Astfel că, în dimineaţa zilei de 12 iunie 1948, am fost arestat de doi comisari (comisarul şef Ciochină, cu care am stat, mai târziu, în închisoare), un comisar ajutor şi un sergent de stradă, înarmat cu un pistol-mitralieră. Aceşti poliţişti m-au căutat, pe la miezul nopţii, la gazda unde locuiam, pe strada Săulescu nr. 18. Aici au intimidat şi ameninţat cu pistolul pe cei trei fraţi ai mei, ca să spună unde sunt ascuns. După vreo oră de ameninţări cu pistolul, fratele cel mai mic, Constantin, de numai 11 ani, le-a spus unde mă aflu, crezând că îl împuşcă dacă nu spune unde sunt ascuns.

Imediat apoi poliţiştii i-au arestat pe toţi trei şi au venit cu ei la casa unde eram ascuns. Acolo un poliţai îi păzea în stradă, cu arma automată, iar doi comisari au intrat în curte, cu pistoalele în mână. Şeful a strigat la geam să nu încerc să fug, pentru că în stradă sunt arestaţi sub pază cei trei fraţi. Atunci m-am gândit la mama şi m-am predat.

Sunt momente pe care le trăieşti o singură dată în viaţă. Îmi amintesc şi acum cu durere că fratele cel mai mic, Constantin, nu m-a putut privi în ochi.

În faţa acestui spectacol, pe care nu-l mai puteam suporta, le-am cerut comisarilor, pentru că m-au găsit pe mine şi m-au arestat, să le dea drumul fraţilor să se ducă acasă, deoarece ei nu îmi cunosc activitatea. La insistentele mele i-au lăsat să plece acasă pe Mihai şi pe Constantin, dar pe Alexandru, cel mai mare dintre fraţi, l-au reţinut cu mine. La percheziţia de la gazdă îi găsiseră nişte poezii scrise cu cerneală verde.

De la locul de unde m-au arestat, strada Florilor nr. 2, aproape de Căminul studentesc Râpa Galbenă, până la clădirea Siguranţei, pe strada Copou, nu era departe. Era ziuă şi nu m-au legat – vedea lumea – ci mergeam între cei doi comisari (mi **s**-a spus să nu fac nicio mişcare şi nicio tentativă de fugă, că voi fi împuşcat pe loc). Când am ajuns la Siguranţă, ne-au lăsat liberi în holul clădirii, la intrare. În hol erau mulţi arestaţi şi soseau încontinuu. Am avut ocazia, în acest timp scurt, să schimb câteva vorbe cu

fratele meu, Alexandru. I-am spus să fie tare şi, dacă este anchetat şi bătut, să reziste, pentru că, în caz contrar, riscă să rămână în închisoare. Am mai adăugat să-i spună mamei să mă ierte, şi că s-ar putea să nu mă mai vadă niciodată (lucru care s-a şi întâmplat; ea a decedat în anul 1962, după colectivizare).

Între timp, vine un poliţist, ne ia şireturile de la pantofi şi curelele de încins. Fratele meu, mirat, îmi face semn **întrebându-**mă ce înseamnă asta, la care îi răspund că asta face parte din regulamentul închisorii. **Într-**un moment de neatenţie a poliţistului mi-am îmbrăţişat fratele, l-am sărutat, şi apoi ne-am despărţit, pentru 15 ani.

Cu câtă durere şi strângere de inimă se despart fraţii în astfel de situaţii! Am fost dus apoi **într-**o cameră la parter, cu gratii la geam, unde, spre surprinderea mea, am întâlnit camarazi cunoscuţi: pe inginerul Costică Butan (ofiţer în rezervă şi invalid de război, şeful studenţilor legionari de la Politehnica din Iaşi) şi pe Lates Mircea (şef de unitate la Facultatea de Agronomie din Iaşi). Mi-am amintit de aceşti doi camarazi pentru că, după 15 ani, când am terminat pedeapsa, ne-am întâlnit iar toţi trei, în camera ofiţerului de gardă de la poarta închisorii Aiud.

Era acolo un miros de urină insuportabil, deoarece arestaţii nu erau duşi la W.C., făcâ**ndu**-şi nevoile în câteva cutii goale de conserve.

După masă, pe la orele 4 – 5, se deschide uşa şi un comisar cu o listă în mână strigă câteva nume. Întâi sunt scos eu, cu un alt camarad, pe nume Cojocaru. Suntem legaţi unul de altul de mână cu o sfoară (cătuşe nu aveau pentru atâţia arestaţi, erau peste 500, băieţi şi fete) şi duşi în spatele clădirii. Acolo ne aştepta un jeep în care mai erau patru fete (studente), tot legate de mână.

Unul dintre poliţişti ne avertiză să nu încercăm nicio mişcare, că vom fi împuşcaţi. Pe mine şi pe camaradul meu, Cojocaru, nu ne-au impresionat poliţiştii cu pistoalele lor. Eram sătui de pistoale, de pe front; în schimb, cele patru fete erau înfricoşate.

Secţiune 1.06 Galata

După o jumătate de oră ajungem la Galata, o fostă mănăstire de călugări, transformată în închisoare şi situată pe o colină în vestul Iaşilor. Aici au fost introduse şi fetele care erau cu noi, **într-**o cameră mai mare, ale cărei geamuri aveau gratii. După vreo jumătate de oră, au fost aduse în această cameră încă şase fete, de la Siguranţă. În acest timp, eu şi camaradul meu, încercam să le liniştim.

După puţină vreme se deschide uşa şi intră în cameră o arătare care numai a om nu semăna.

Relatez acest fapt, ca să se cunoască şi să se înţeleagă de ce elemente umane **s-**a servit regimul comunist ca să**-**i tortureze pe cei din închisori.

Cum a intrat în cameră acest monstru, a început să debiteze ceea ce învăţase sau auzise de la partid: „Voi sunteţi criminalii care aţi ucis clasa muncitoare, aţi exploatat**-**o, aţi **ţinut-**o în întuneric şi aţi tratat**-**o ca pe robii şi slugile voastre, dar să vă băgaţi în cap, că această clasă muncitoare o să vă zdrobească la timp, că v-aţi găsit nasul cu noi”, afirmaţii pe care, de altfel, le**-**am auzit tot timpul din gura paznicilor închisorilor prin care am trecut.

După ce termină, monstrul le spune fetelor să se întoarcă cu fata la perete, pe mine şi pe camaradul meu dezbrăcâ**ndu-**ne la pielea goală şi făcâ**ndu-**ne o percheziţie, de la batistă, până la cele două orificii ale tubului digestiv, ca nu cumva să fi ascuns acolo armament, cu care să distrugem clasa muncitoare.

După terminarea acestei operaţii şi după ce ne**-**am îmbrăcat, ne**-**a spus să ne întoarcem noi cu fata la perete, invitâ**ndu-**le pe fete să se dezbrace complet, cum ne dezbrăcasem şi noi. Când au auzit aşa ceva, fetele au ripostat energic iar una din ele, mai sportivă, **s-**a repezit asupra monstrului şi l**-**a izbit de perete cu atâta putere, încât l**-**a lăsat năuc.

În urma celor întâmplate, paznicul a scos pistolul şi le**-**a ameninţat că, dacă nu se dezbracă, va face uz de armă, pentru că el reprezintă clasa muncitoare.

În această situaţie, eu şi camaradul meu am

intervenit, spu**nându-**i să-şi pună arma la loc, iar fetelor să bată în uşă şi geamuri. Monstrul, cu arma în mână, insista însă ca fetele să se dezbrace pentru percheziţie. El reprezenta clasa muncitoare şi lui totul îi era permis.

La auzul bătăilor în uşă şi în geamuri, precum şi la strigătele fetelor, o funcţionară de la administraţia închisorii, intrând în cameră, a rămas îngrozită de ceea ce a văzut.

Era o funcţionară din lumea veche şi nu apucase să fie educată în spiritul „clasei muncitoare”. Aflând ceea ce se întâmplase, l-a admonestat pe paznic şi la invitat să iasă afară. Pentru că acesta refuza, invocând mereu că el este trimisul clasei muncitoare, funcţionara s-a dus să-l denunţe la directorul închisorii.

După puţin timp vine directorul şi, cu voce blândă, îi spune pazniculuі că un bărbat nu poate să facă percheziţie fetelor, ci numai o femeie, pentru că aşa prevede regulamentul închisorii, şi că el, în consecinţă, trebuie să părăsească camera.

Directorul era, de asemenea, surprins să constate că în cameră au fost introduşi bărbaţi cu fetele, dând dispoziţie să fim separaţi.

Până seara, închisoarea **s-**a umplut cu noi arestaţi.

În ziua aceea nu ni **s-**a dat nimic de mâncare. Târziu, am fost repartizaţi câte şase pe celulă, fără tinete pentru necesităţi şi cu scânduri goale în loc de aşternut. În mod normal, n**-**am fi putut încăpea toţi în celulă, celulele fiind foste chilii pentru o singură persoană, cu uşa deschizâ**ndu-**se în curte. Şi totuşi, în această celulă am stat vreo zece zile.

Din cât am stat acolo, nu am putut uita trei fapte importante:

— În tot timpul petrecut acolo, mi **s-**a dat o singură masă pe zi, la prânz: o bucăţică de pâine (vreo 200 de grame) şi o zeamă, care nu ştiai ce este.

— La Galata, ni **s-**a luat fiecărui arestat câte o mică autobiografie, fără a fi forţaţi să spunem de ce am fost arestaţi. De aceea, niciun arestat nu a declarat că este

legionar.

— La sfârşitul celor zece zile, am fost scosi din celule, noaptea târziu, pe o vreme ploioasă, vreo douăzeci de arestaţi, sub o severă pază militară şi duşi **într-**un cimitir. Fiind întuneric beznă, cei care ne escortau aveau felinare în mâini. Printre aceştia, în afară de militari, erau şi câţiva civili. Ajunşi în cimitir, ne**-**au fost arătate mai multe gropi, proaspăt săpate, asemănătoare gropilor comune. În faţa acestei macabre privelişti, mulţi dintre noi erau convinşi că în acea noapte vom fi executaţi.

Mărturisesc că dacă aş fi intuit ce mă aştepta mai târziu, aş fi preferat atunci moartea. După anii petrecuţi în închisoare şi după cele întâmplate la Piteşti şi Gherla şi mai târziu, am ajuns la convingerea că eroismul de moment este preferabil celui de durată, care macină, degradează, schimbă şi distruge fiinţa umană.

Cum stăteam în faţa gropilor, unul dintre civili se desprinde de ceilalţi şi ne apostrofează cu cuvintele: „Voi, bandiţilor, sunteţi cei mai mari duşmani ai clasei muncitoare, ai proletariatului; de aceea v**-**am arestat, şi veţi fi aruncaţi în aceste gropi, şi niciunul dintre voi nu va scăpa cu viaţă. Nu vă executăm în această noapte, pentru că nu avem săpate suficiente gropi, ca să încăpeţi în ele toţi cei arestaţi acum. Dar să ştiţi că cei arestaţi la 15 mai au fost executaţi şi înmormântaţi în acest cimitir. După ce vom săpa suficiente gropi, atunci vă executăm şi pe voi. Acum ne întoarcem la închisoare”.

Ce ni **s-**a întâmplat nouă, celor din grupa de 20, câţi eram, li **s-**a întâmplat şi celorlalţi în câteva nopţi şi tuturor celorlalţi arestaţi din închisoarea Galata, în afară de fete. Intimidarea însă, mulţi dintre noi au luat**-**o în serios, pentru că de la comunişti te puteai aştepta la orice, în orice moment. Mai fusese un precedent: ofiţerii polonezi împuşcaţi în ceafă, la Katyn. Mai eram apoi convinşi şi de faptul că bolşevicii n**-**aveau decât morala imoralităţii, şi că ne găseam la un pas de Prut. Am trăit acele clipe cu atâta intensitate, că odată trecute n**-**am mai ştiut dacă a fost vis sau realitate.

Ajunşi apoi în închisoare, în celule am putut reflecta mai bine asupra situaţiei. Unii dintre noi erau convinşi că ne vor împuşca sau că, în cel mai fericit caz, vom fi transportaţi în Siberia. Alţii aveau convingerea că, dacă nu ne-au împuşcat în acea noapte, însemna că nu fusese decât un act de intimidare.

După terminarea celor zece zile, cât am stat la această închisoare, am fost scosi din celulă, legaţi de mâini cu o funie, câte doi, şi duşi în afara închisorii, la un camion militar acoperit cu prelată. Eram în jur de 30. În camion am fost culcaţi pe burtă, înghesuiţi unul **într-**altul, cu capul pe podea şi înconjuraţi de soldaţi înarmaţi. Un civil ne-a avertizat că, dacă ridicăm capul, vom fi împuşcaţi fără somaţie.

O! Cât de lung mi **s-**a părut acel drum! Era drumul nesiguranţei totale. Ne gândeam că vom fi duşi ori la cimitir, să fim împuşcaţi, ori la tren, să fim deportaţi în Siberia. Majoritatea dintre noi, după ce ne-am văzut în tren, am fost convinşi că destinaţia noastră era Siberia.

Am fost deci transportaţi şi înghesuiţi în câteva vagoane-dubă. Spre surprinderea noastră, am constatat acolo că vagoanele-dubă erau româneşti, deşi la gara Nicolina din Iaşi, unde am fost duşi, erau şi linii largi, pentru trenuri ruseşti. Ne întrebam unde suntem duşi. Credeam că ne duc cu tren românesc, până la Vadul Siretului, la frontiera cu Rusia, în regiunea Bucovinei, ca să mascheze oarecum drumul. Ce clipe, ce emoţii, ce stări sufleteşti, în faţa necunoscutului!

După ce vagoanele-dubă au fost umplute, trenul a plecat. Spre surprinderea noastră însă, nu am recunoscut direcţia în care mergeam, din cauza întunericului şi a obloanelor de la ferestruicile vagonului.

După câteva ore de mers am putut constata totuşi prin oblonul de la geam că eram la Paşcani, o gară pe care o cunoşteam foarte bine. Le-am spus atunci camarazilor că eram în gara Paşcani; bănuiam că nu ne vor mai duce în Siberia, deoarece ar fi putut să o facă pe la Ungheni, mai aproape de Prut, decât prin Cernăuţi, ci că ne vor duce la

închisoarea din Suceava, pe care o cunoşteam, o închisoare mai mare decât cea de la Iaşi.

Într-adevăr, în câteva ore am ajuns în gara Burdujeni din Suceava, unde ne aşteptau maşini-dube, cu paznici şi soldaţi înarmaţi. Paza de la gară la închisoare a fost mai puţin represivă decât la Iaşi.

După câteva ore am fost încarceraţi în vestita închisoare „mormântul fără cruce”, cum o botezaseră deţinuţii de drept comun din Suceava. Închisoarea era a doua ca mărime, după Aiud, fiind zidită tot de austrieci. (Aici a fost întemniţat şi s-a îmbolnăvit de tuberculoză Ciprian Porumbescu.)

Închisoarea era în formă de pătrat, cu subsol, parter şi două etaje, cu curte interioară, iar la exterior cu un gard de scânduri înalt de patru metri, şi la fiecare cincizeci de metri avea un prepeleac, cu un soldat cu armă automată.

Secţiune 1.07

SUCEAVA

Secţiune 1.08

Secţiune 1.09 Celula 59/ subsol

În jurul datei de 25 iunie 1948, iată-ne depusi în vestita închisoare Suceava şi încarceraţi în celula 59 de la subsol, pe latura de nord. Această celulă este legată de întâmplări pe care nu le voi uita niciodată. Aici am stat până la 15 ianuarie 1949. Tot în această celulă am simţit pentru prima dată apăsarea spaţiului, pierderea libertăţii şi durerea ruperii legăturii cu cei dragi. Aici am simţit din plin apăsarea închisorii şi hăul ce se deschidea în faţa noastră.

Aici am suportat bătăile şi chinurile anchetei, care a durat până în luna decembrie 1948.

În această celulă am stat cu N. Cojocaru, cu care mai stătusem şi la Galata, cu diaconul profesor Gheorghe Eftimie şi cu doi muncitori.

După câteva zile, am aflat unele informaţii despre cei arestaţi de la deţinuţii de drept comun care făceau de planton pe coridor şi de la cei care împărţeau masa. Printre aceştia erau şi oameni cumsecade. Aşa am aflat că

toţi cei arestaţi începând cu 15 mai 1948 şi până la data când am venit noi, cei arestaţi în iunie, au fost încarceraţi în această închisoare şi că începând cu judeţul Vaslui şi Bacău, din toate judeţele, până la frontiera de nord a Moldovei şi Bucovinei, toţi arestaţii, bărbaţi şi femei, se găseau în această închisoare. Ancheta şi judecata, pentru această regiune a ţării, nu **s-**a putut face la Iaşi, deoarece oraşul nu dispunea de o închisoare cu capacitate mare; de aceea **s-**a ales Suceava, care dispunea de un mare număr de celule şi camere, unde puteau fi încarceraţi câteva mii de arestaţi. Arestaţii din sudul Moldovei, de la Vaslui şi Bacău, până la Milcov şi Dunăre, au fost depusi la închisoarea din Galaţi.

Tot de la deţinuţii de drept comun am aflat că ei sunt prelucraţi şi ameninţaţi să păstreze cel mai perfect secret.

Secţiune 1.10 Ancheta

Pe secţia de anchetă de la parter erau cam 30 de celule. Unele erau transformate în birouri pentru comisarii**-**sefi, aduşi din judeţele mai sus menţionate, fiecare cu bătăusii lor, care de care mai cinic, aleşi dintre toate lepădăturile societăţii.

Aceşti comisari**-**sefi coordonau anchetele şi triau declaraţiile luate de la arestaţi. Toţi însă aveau un trecut în Siguranţa Statului, legat de Mişcarea Legionară: făceau parte din fosta poliţie burgheză din timpul dictaturii lui Carol al II**-**lea şi Antonescu, iar regimul comunist se servea de ei, ca de nişte unelte docile, pentru că încă nu luase fiinţă monstruoasa Securitate şi regimul nu avea experţi în materie de anchetă. Erau canalii, fără niciun pic de conştiinţă morală şi frică de Dumnezeu, care serviseră sub mai multe regimuri, neavând nimic comun cu neamul nostru. Se puseseră cu totul în slujba unui duşman care, după ce **s-**a servit de ei cum a vrut, i**-**a arestat şi i**-**a întemniţat la Făgăras, unde nu arareori **s-**au mâncat unul pe altul. Aşa le**-**a plătit stăpânul pe care**-**l serviseră cu atâta abnegaţie. Pe cei de la Iaşi i**-**am cunoscut personal.

Legionarii de la Facultatea de Medicină din Iaşi erau anchetaţi de un comisar**-**sef în etate, cu experienţă în

anchete, al cărui nume îmi scapă. Nu am avut de-a face cu el decât în câteva situaţii; ultima dată, când am dat declaraţia finală semnată în faţa lui.

În schimb nu i-am putut uita pe cei doi bătăusi angajaţi tocmai atunci în poliţie, pe Behan şi Danielevici. Erau de o ferocitate de nedescris.

Am aflat de asemenea că anchetele se făceau numai noaptea, de cum se însera până dimineaţa[1], şi că bătăile şi schingiuirile la care erau supuşi cei anchetaţi erau atât de mari, că unii din ei erau duşi pe targă la celulele lor.

Din primele seri, de la celula unde eram, aproape de secţia de anchetă, auzeam clar vaiete şi multă forfotă de paşi.

Atmosfera din celulă, din cauza lui Popa Alexandru, era imposibilă.

Popa Alexandru (Ţanu)

Acest individ era din Soroca (Basarabia) şi fusese coleg de clasă cu Alexandru (Şura) Bogdanovici la liceul de acolo. Popa afirma că fuseseră buni prieteni.

A fost arestat în aceeaşi zi cu mine în Iaşi, unde era student în anul III la Facultatea de Agronomie. Din primul moment când ne-am întâlnit în celulă am ajuns în conflict cu el. Ca om, era de un orgoliu şi de un sadism feroce. Cei doi muncitori cu care eram în celulă, legionari încercaţi, cu credinţă în Dumnezeu şi cu mult bun simţ, ne-au spus, când Popa lipsea, că acesta nu numai că nu era legionar, dar nici măcar om nu era, ci dracul în persoană.

În celulă era tăcut, foarte atent la ce discutau alţii; când intervenea, avea o plăcere deosebită să discute în

---

1 «Oricine face rele urăste Lumina si nu vine la Lumină, pentru ca faptele lui să nu se vădească» (Ioan 3, 20). «Lupta noastră [...] este împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutătii» (Efeseni 6, 12). „Întreg veacul acesta este noapte, este întuneric" (Sfântul Ioan Gură de Aur, Tâlcuire la Iov).
Lucifer, cel ce urăste lumina, si slugile sale, lucrează cele ale lor îndeosebi noaptea. În Vietile Sfintilor, marii cuviosi, nevoitori în pustie ori în cetăti, erau chinuiti în fiecare noapte prin venirea duhurilor răutătii, care de multe ori îi băteau si îi torturau până aproape de moarte, iar în zori dispăreau (n. ed.).

contradictoriu. Nu **s-**a pronunţat niciodată clar, dacă crede sau nu în Dumnezeu. În discuţiile cu diaconul Eftimie despre credinţă, susţinea întotdeauna contrariul. Era, după părerea tuturor, un ateu convins. Ancheta lui a durat câteva zile, şi se vedea după fata lui că nu luase nici măcar o palmă. Nimeni nu i**-**a pus vreo întrebare şi nici el n**-**a spus nimic.

Iată câteva observaţii, în legătură cu acest individ, care m**-**au determinat să cred că era un tip suspect:

— **S-**a ataşat de Legiune datorită marii personalităţi a lui Bogdanovici;

— La anchetă n**-**a fost bătut;

— Atitudinea lui din celulă, fată de camarazi şi Legiune, de un mutism desăvârşit, îţi dădea imediat de gândit;

— A luat o condamnare mică, corecţională, de 7 ani;

— Când a început reeducarea la Suceava, a fost printre protagonişti, alături de Bogdanovici;

— La Piteşti n**-**a luat nicio palmă, dimpotrivă, a fost, alături de Ţurcanu, autorul fizic al morţii lui Bogdanovici;

— A plecat de la Piteşti la Gherla în iarna lui 1950, unde a devenit şeful demascării. Acolo **s-**au comis fapte care au depăşit Piteştiul;

— Când am venit toţi studenţii cu condamnări mari de la Piteşti la Gherla, el îşi disputa cu Ţurcanu şefia demascărilor;

— A fost dus de la Gherla la Jilava odată cu Ţurcanu;

— A făcut parte din lotul lui Ţurcanu, dar nu a fost executat. Tot el a fost acela care a dat declaraţie că reeducarea de la Piteşti şi Gherla a fost făcută din ordinul pe care l**-**a dat Horia Sima legionarilor, prin Vică Negulescu;

— A fost martorul acuzării în procesul lui Vică Negulescu, unde a susţinut cele de mai sus. (La acest proces marele merit l**-**a avut Gheorghe Calciu, care a cerut în instantă să vină generalul Nicolski, şeful Securităţii, cu care Calciu stătuse de vorbă la Piteşti, şi care, bineînţeles, n**-**a venit). După acest proces, Popa Ţanu a fost adus la

Aiud şi eliberat înainte de decretul din august 1964.

La plecarea mea din tară, în 1989, se găsea la Sibiu, făcea pe contabilul şi era mare informator.

*

În primele zece zile nu a fost nimeni chemat la anchetă. De aceea am avut timp suficient să mă gândesc, să-mi fac toate socotelile, ce declar şi ce nu declar şi în ce condiţii. Aveam convingerea că şeful meu direct, Moisiu, şi cei cu care activasem, erau ferm hotărâţi să nu spună nimic. Fiecare a rezistat până când a ajuns la limita puterilor fizice şi sufleteşti. Unul a cedat când i **s-**a prezentat în faţa ochilor un altul desfigurat în bătăi, plin de sânge şi cu răni pe tot corpul, fiind ameninţat că aşa va păţi şi el dacă nu spune tot ce ştie. În faţa acestei situaţii, cei cu punctul de rezistentă joasă au cedat. Altul a cedat după prima bătaie, altul după o lună de bătaie, alţii după două, trei, patru… luni, declarând până la urmă doar atâta cât să poată fi judecaţi şi condamnaţi.

Redau două cazuri: al lui Şoltuz Laurenţiu şi al Oltei Manoliu (ambii studenţi la Facultatea de Medicină din Iaşi şi originari din judeţul Botoşani) care n-au spus nimic la anchetă şi au fost totuşi judecaţi şi condamnaţi – Şoltuz, la 20 de ani muncă silnică, iar Manoliu la 15 ani muncă silnică – numai pe ceea ce au declarat alţii despre ei. Manoliu a ieşit teafără, după cei 15 ani de închisoare, iar Şoltuz după 16 ani.

Regimul comunist, fiind în curs de consolidare şi neavând cadre pregătite pentru a ancheta, **s-**a folosit de foştii anchetatori – cum am afirmat mai sus – ca să îmbrace în forme juridice cele declarate de noi, în vederea condamnării. Misiunea lor era să bată, să bată şi iar să bată, până ce te făceau una cu pământul. Pe ei nu-i interesa cantitatea şi calitatea celor declarate; aceasta o făceau comisarii-sefi, coordonatori ai anchetelor. Aceştia erau uneltele regimului.

Deşi bătăile şi torturile în aceste anchete au fost strigătoare la cer, nu **s-**a declarat nici zece la sută din ceea ce se ştia, fapt confirmat în urma demascărilor de la Piteşti

şi Gherla.

Majoritatea dintre noi am sesizat acest lucru, permiţând acelor ce nu fuseseră arestaţi să se ascundă. Când au apărut supliciile de la Piteşti şi Gherla, cei supuşi acestui tratament au declarat nu numai ce ştiau, ci chiar şi ceea ce gândiseră, văzuseră sau auziseră întâmplător.

Scopul regimului era ca toţi cei arestaţi să fie judecaţi şi condamnaţi la ani grei de închisoare, pentru ca la timpul planificat, avân**du-**i în mână, să**-**i constrângă să declare şi mai mult, prin acţiunea de „demascare” de la Piteşti şi Gherla.

Ţin să precizez că niciun legionar şi nicio unitate legionară n**-**au fost arestaţi în urma unor probe care să justifice darea în judecată. Arestările legionarilor din toată ţara au fost făcute numai datorită informaţiilor furnizate de Siguranţa Statului din timpul celor două dictaturi, a lui Carol al II**-**lea şi a lui Antonescu. Prin urmare, este incontestabil că toţi legionarii arestaţi de regimul comunist, începând cu 15 mai 1948, erau cei cunoscuţi de vechea poliţie, datorită informaţiilor anterioare. Criteriul era simplu: trebuia arestat oricine a fost legionar, fie că activa sau nu activa, pentru a fi pus sub cheie până vor începe torturile, care vor procura suficiente dovezi pentru exterminarea programată.

Sub dictatura lui Antonescu, Siguranţa Statului constituise aşa-zisele caziere politice ale tuturor legionarilor din timpul Statului National Legionar, pentru eventualitatea, bine gândită, a utilizării lor. Majoritatea dintre ei au format batalioanele morţii de la Sărata (localitate situată în sudul Basarabiei).

Acolo, ofiţerii activi şi de rezervă, cât şi gradele inferioare, au fost toţi redusi la rangul de simpli soldaţi şi trimişi pe front cu indicativul: „reabilitare post mortem”. Aceste batalioane au făcut minuni de vitejie împotriva bolşevicilor.

Comandantii de unităţi erau avertizaţi ca toţi aceşti legionari, purtând indicativul menţionat, să fie trimişi în linia întâi sau în misiuni periculoase, unde moartea era

sigură. Deci Antonescu, alt călău al tineretului legionar, cunoscându-i acestuia puterea de sacrificiu, era convins că în felul ăsta va scăpa de ei.

Siguranţa Statului a înregistrat şi numele fraţilor de cruce, elevi de liceu, cunoscuţi din timpul guvernării legionare de unii din directorii, profesorii şi chiar colegii lor, care i-au denunţat fără scrupule. (În timpul războiului, Frătiile de cruce şi centrele studenteşti au continuat să activeze în ilegalitate.)

Acelaşi procedeu l-au folosit şi cu studenţii universităţilor care nu erau legionari, precum şi cu cei din aparatul de stat, din Cetătuile de fete şi din Corpul muncitoresc şi cel al Răzleţilor.

Astfel că în 1945, când comuniştii au acaparat puterea, aveau o oglindă fidelă a tuturor legionarilor din tară.

Şi s-a mai petrecut un fapt odios din punct de vedere moral: toţi ticăloşii pusi în slujba regimului comunist trebuiau să-i denunţe pe legionarii pe care-i cunoşteau, precum şi pe simpatizanţii acestora, indiferent unde s-ar fi aflat. Deţin aceste informaţii sigure de la foşti ofiţeri de poliţie din cadrul Siguranţei, oameni care mai aveau în ei un pic de conştiinţă naţională, şi de la foştii jandarmi, printre care şi fratele meu Vasile.

*

Închisorile din România în anul 1948 se catalogau în: închisori mari, mijlocii şi mici. În ordinea capacităţii, cât şi a renumelui lor de închisori mari, citez: Aiud, Suceava, Gherla, Piteşti, Jilava şi Galaţi.

Închisori de categorie mijlocie: Râmnicu Sărat, Târgsor (oraş situat la vest de Ploieşti, pentru elevi), Mislea (pentru femei), Mărgineni (cu atelierele de tâmplărie pentru export), Făgăras (închisoare destinată foştilor poliţişti), Dej etc…

Închisori mici se găseau în fiecare capitală de judeţ. Închisori cu regim special se găseau la subsolul Ministerului de Interne şi pe strada Uranus din Bucureşti.

Închisori-spital, pentru deţinuţii bolnavi de

tuberculoză: la Târgu Ocna, în Moldova, şi la Văcăreşti – pentru celelalte boli.

Închisorile erau împărţite pe secţii, unde erau atât celule, cât şi camere, numite – în termeni de închisoare – „la comun”. Celulele erau de diferite mărimi; de regulă aveau 3 – 4 metri lungime şi 1, 5 metri lăţime. Pe jos, unele aveau beton, altele scânduri de brad. Camerele aveau dimensiuni de 4 – 8 – 10 metri lăţime şi 10 – 15 – 20 metri lungime.

Fiecare închisoare era prevăzută cu celule de pedeapsă – „celule negre” – numite astfel pentru că nu aveau nici aerisire, nici geamuri şi nici lumină; deci, întuneric total.

Toate închisorile dispuneau, la beci, de boxe, de celule de pedeapsă, mult mai greu de suportat şi cu condiţii mult mai inumane decât celulele negre. Fiecare nivel al închisorii avea patru celule negre.

Au existat un timp, la începutul arestărilor, aşa-zisele celule albe (de unde expresia „te bag la alba”). Am aflat ce erau astfel de celule la Aiud, în anul 1954. Li se spunea „celule albe” pentru că ferestrele nu aveau sticlă; erau lipsite de mobilier. Cel hărăzit să fie deţinut aici era dezbrăcat la cămaşă şi izmene, tot timpul sezonului rece.

Voi descrie topografia fiecărei închisori pe unde am trecut.

Şi pentru că mă găseam la închisoarea din Suceava, o voi prezenta, pe scurt, pe aceasta, clasată în categoria închisorilor mari, atât ca dimensiune, cât şi ca faimă.

O caracteristică a celulelor şi a camerelor, de la subsol la etajul doi, era că aveau dusumele de scânduri. Închisoarea a fost construită de austrieci, cât timp stăpâniseră Bucovina, de la 1775 la 1918, şi aici erau închişi românii care-şi cereau dreptul la libertate. Întreg subsolul era prevăzut numai cu celule. Începând cu parterul şi terminând cu etajul doi, de o parte a coridorului erau celule, iar de cealaltă parte camere, variind între 5/10 metri şi 10/10 metri.

Mobilierul celulei sau camerei era foarte sumar: un

prici cu o rogojină în loc de saltea, tineta pentru necesităţi fiziologice, şi ulciorul cu apă de băut.

Ferestrele celulelor aveau dimensiuni în jur de 40/40 cm., iar ale camerelor mari 1, 5/1 m. Toate geamurile erau prevăzute cu drugi groşi de fier. În afară de cele enumerate mai sus, nu exista nimic, nici măcar cuiere pentru a agăţa o haină.

Obiectele de mobilier care au constituit tot timpul detenţiei o problemă, aducând mari neajunsuri celor condamnaţi, au fost tinetele sau ulcioarele pentru apa de băut, precum şi tinetele destinate necesităţilor fiziologice (urină şi fecale). Aceste tinete erau confecţionate din scânduri (doage de brad şi cercuri de fier), cu capacităţi şi înălţimi diferite, în funcţie de spaţiul pe care-l serveau, dacă acesta era celulă sau cameră.

Îmi îngădui o paranteză, pentru a pune o întrebare unui interlocutor venit din lumea occidentală, de pildă: ce ar spune el, când ar auzi că cei condamnaţi au executat, să zicem 16 ani, sub regim comunist, la care se adaugă încă 7 ani din timpul dictaturii lui Carol al II-lea şi a lui Antonescu, stând în tot acest timp **într-**un climat viciat de mirosul de urină şi fecale? Poate unora nu le-ar veni să creadă, şi atunci, foştii deţinuţi politici, împreună cu mine, i-am invita să vină să vadă că şi azi, în România, aceste obiecte de tortură morală şi fizică se găsesc încă în celulele şi camerele închisorilor. Să vadă în ce fel de condiţii de civilizaţie **şi-**au trăit mii de fiinţe umane un sfert din viaţă.

Aici în Australia, unde am emigrat, am vizitat din curiozitate, de curând, o închisoare din Melbourne, Victoria: era mai degrabă o pensiune, în comparaţie cu ceea ce am trăit eu şi atâta tineret român, timp de 16 ani, în închisorile comuniste.

În timp ce ne făceam necesităţile fiziologice aerul din celulă devenea insuportabil. Tinetele erau desertate apoi de două ori pe zi, dimineaţa şi seara, la closetele de la capătul etajului. Această operaţie se efectua cu rândul, în aşa fel încât cei din celule nu se puteau vedea sau

cunoaşte între ei.

Au fost cazuri la Jilava – şi asta o ştiu toţi cei care au trecut pe acolo – când, **într-**o cameră cu o capacitate normală de 40 de deţinuţi, erau înghesuite 300 de persoane. La camerele din „reduit”, unde tinetele nu mai ajungeau, necesităţile se făceau pe jos. Aerul din cameră era nu numai insuportabil, dar şi insuficient. Pentru a evita asfixia, se stătea cu schimbul în pragul uşii, unde se strecura puţin aer de afară.

În aceste camere au murit majoritatea celor în vârstă şi bolnavii. Când am stat la Jilava, în 1956, această situaţie însă nu mai exista.

Mă întreb, cum a fost posibil aşa ceva? Şi totuşi a fost posibil, dovadă mărturisirile miilor de deţinuţi[2].

Uşa celulelor sau a camerelor era construită din lemn masiv, de obicei esenţă tare de stejar, ferecată cu fier gros

---

2 Pentru că nu i sCum vom vedea de-a îngăduit să se atingă direct de suflet, stăpânitorul întunericului a născocit felurite munci pentru fiecare simt în parte: sfărâmarea mădularelor, frigul tartarului si fierbinteala gheenei (care chinuie simtul pipăitului), întunericul pipăibil (care stinge lumina ochilor), răcnete si vaiete neomenesti (ce sfâsie auzul), duhoare de nesuferit (care spurcă mirosul) si, în fine, pângărirea gustului cu mâncări drăcesti, de la gunoaie si resturi până la dejectii omenesti.

-a lungul întregii cărti, puscăriile Antihristului sunt niste bune preînchipuiri ale iadului, după al cărui plan arhitectul răului vrea să schimbe întreaga lume, spre pieirea întregului neam omenesc. Ceea ce povesteste Dumitru Bordeianu are ca model chinurile vesnice; puscăriile subpământene ale lumii moderne se apropie de descrierile sfintilor:

„Atunci îl iau pe om arapii (dracii) si bătându-l fără milă îl pogoară în pământ. Şi îl aruncă pe dânsul legat cu legături nedezlegate în pământ întunecat si înnegurat, în părtile cele mai de jos, întru cele mai dedesubt, în legături, în temnitele iadului, după cum zice Fericitul Iov: «Mă voi duce în pământ întunecat si înnegurat, în pământul vesnicului întuneric, unde nu este lumină, nici viata oamenilor muritori, ci chinuire si scârbă vesnică, întristare nesfârsită si plângere neîncetată, scrâsnirea dintilor netăcută si suspinuri neadormite». Acolo totdeauna se aude: Vai!, acolo strigă: Vai mie!, si nu este cel ce le ajută. Acolo strigă si nimeni nu este care să izbăvească” (Sfântul Chiril al Alexandriei, Cuvânt pentru iesirea sufletului) (n. ed.).

pentru a-i întări rezistenţa. O broască mare se încuia cu cheia, iar deasupra ei un zăvor gros era tras pe dinafară, asigurând astfel cea mai perfectă siguranţă. La mijlocul uşii, la o înălţime de un metru, se prevăzuse o vizetă de 25/15 cm., prelungită spre interior cu o policioară, cât încăpea o gamelă de tip militar. La partea exterioară a uşii, un zăvor puternic asigura vizetei acelaşi grad de siguranţă ca şi la uşă. Deasupra, la înălţimea unui stat de om, uşa era prevăzută cu un mecanism prin care se putea vedea în celulă. Căpăcelul vizetei acesteia putea fi mişcat la stânga sau la dreapta, pentru ca gardianul să se uite înăuntru, în timp ce din celulă nu se putea privi afară.

În toate închisorile comuniste din România, nu era acelaşi lucru să fii la subsol, la parter sau la etaj, la răsărit, la sud, la nord sau la apus. Iarna, cei ce se aflau la nord şi est sufereau de frig, din cauza vântului, mai mult decât cei ce se aflau pe partea de sud şi de vest.

Celulele de pedeapsă de la subsol erau mult mai greu de suportat decât cele de pe etaje. Una era să stai la Zarcă, şi alta era să stai la a doua clădire, la Gherla şi Aiud, unde erau numai camere, iar regimul era mai blând. Tot aici erau cazaţi şi deţinuţii de drept comun, care făceau diferite munci în incinta închisorii (plantoane, bucătari, frizeri, băieşi, cizmari, croitori etc.)

O problemă care a costat multe vieţi a fost fumatul. Pentru un „chistoc” – în limbaj de fumători – aruncat intenţionat de un paznic şi ridicat de un deţinut, s-a ajuns deseori la represalii fatale.

Regulamentul prevedea că deţinutul, când era scos la plimbare în ţarcuri special amenajate, trebuia să meargă cu mâinile la spate şi privirea în pământ. Orice abatere de la această disciplină era aspru sancţionată cu arest sever de unde, dacă era iarnă, rar se mai ieşea. Numai bietii fumători ştiu cât au suferit din cauza acestei patimi. Pentru ei, închisoarea a fost mult mai grea decât pentru nefumători[3].

---

3 De unde se vede limpede că nu există patimi neînsemnate. Orice patimă e pierzătoare de suflet, pentru că robeste constiinta,

O altă încercare ce a măcinat din temelii viaţa deţinuţilor a fost foamea; foame redată cu autenticitate în poeziile lui Radu Gyr şi Nichifor Crainic; foamea cronică, insuportabilă, care a umilit, a degradat şi a pus în situaţii de compătimit pe mulţi dintre deţinuţii incapabili să suporte ceva ce depăşea limitele răbdării. Cum era posibil ca, timp de 16 ani, să te roadă acest vierme neadormit, să nu te saturi niciodată şi nici măcar să-ţi potoleşti, cât de cât, foamea? Câtă voinţă, câtă răbdare, câtă înfrânare, le-a trebuit acestor deţinuţi, ca să supravieţuiască? Doamne! N-a fost o lună-două, un an-doi, ci 16 ani!

Ca fost student la medicină, cunoscând fiziologia şi biochimia normală a omului, m-am întrebat întotdeauna care este limita de rezistentă a omului la foame. Şi mărturisesc că n-am găsit răspunsul.

As pune întrebarea şi specialiştilor: este oare posibil ca timp de 16 ani, în interval de 24 de ore, masa să nu varieze decât între 600 şi 900 de calorii (în ultimii doi ani ajunsese în jur de 1.000 de calorii), iar în condiţiile de pedeapsă, în jur de câteva sute? Cât priveşte valoarea nutritivă – hrana fiind alcătuită numai din deseuri, ce nu se vindeau la aprozarele socialiste – comuniştii au găsit de cuviinţă ca ea să fie cum a fost...

Mâncarea era constituită din arpacas, orz decorticat, rar fasole, varză, dovleci, gulii, cartofi, care nu se vindeau, şi napi porceşti. Iar carnea – resturi nevandabile: copite, bojoci, buze, pielite şi capete de animale care, în ţările capitaliste nu s-ar fi dat nici măcar câinilor. Şi toate acestea erau în bună parte alterate.

Îmi aduc aminte de un fapt pe care nu-l voi uita toată viaţa mea. Eram în curtea închisorii la Gherla, nu departe de bucătărie, când am văzut cum deţinuţii de drept comun scoteau din beciul secţiei a II-a capete de bovine intrate în putrefactie. Cu un băţ lung introdus prin teste, ca să fie

---

desfiintează libertatea omului si îl împinge la fapte necugetate. A muri pentru un chistoc de tigară e nu numai o prostie, ci un păcat de neiertat. Acolo unde nu poate birui prin mari încercări si chinuri, satana învinge prin „micile” noastre patimi (n. ed.).

ţinute la distanţă – atât era de insuportabil mirosul – cărăuşii fugeau cât îi ţineau picioarele până la bucătărie. Aici le azvârleau **într-**un butoi cu apă, unde erau spălate şi puse în cazane, pentru hrana deţinuţilor politici. Cei de drept comun aveau un alt meniu.

Din cauza acestor deseuri mulţi deţinuţi **s-**au îmbolnăvit de ficat, de rinichi şi de stomac, în special cei în vârstă şi cei care în libertate avuseseră un regim alimentar mai deosebit.

Ce elemente nutritive puteau conţine aceste alimente? Şi totuşi deţinuţii politici au trăit cu aşa ceva.

Îmi mai vine în minte acum şi un alt caz, în care foamea a reuşit să-l degradeze pe om până la starea de animal. Un fost mosier de origine greacă, pe nume Pană, în vârstă de 75 de ani şi peste 1, 80 m înălţime, care în libertate avusese o burtă mare, ajunsese acolo, din cauza slăbirii, să-şi formeze pe pântece patru sorturi de piele.

L-am văzut la baie, dezbrăcat; arăta hidos. O dată, fiind scos cu alţi deţinuţi în vârstă la bucătărie, să cureţe de bălegar burti de vacă alterate, a luat o fâşie şi a ascuns-o sub un sort al burtii lui, ca **s-**o ducă şi **s-**o mănânce în cameră. A fost văzut de un alt deţinut, care din invidie l-a „turnat” la militianul de pază şi la control i **s-**a descoperit alimentul cu pricina. Cât **s-**a rugat bietul om de militian să-l lase să o mănânce, aşa alterată cum era, cu bălegar cu tot. Militianul însă l-a bătut peste cap cu bucata de burtă până l-a umplut de sânge.

La Suceava, ancheta nu se făcea ziua, ca să nu se audă de afară vaietele de durere. Se făcea numai noaptea, de cum se însera şi până la ziuă. În cinci luni, cât am fost anchetat, cei doi călăi care m-au torturat miroseau mereu a băutură[4].

Instrumentele de tortură erau: vâna de bou, cravasa, biciul şi ciomagul.

Iată preparativele pentru administrarea bătăii celui ales. Acesta era aşezat pe un fel de scrânciob, format din

4 Călăii trebuiau drogati; alcoolul adoarme constiinta, înăbusă mila si îi dă celui beat puteri drăcesti (n. ed.).

două scânduri; i se legau cu o sfoară mâinile şi picioarele, i se introducea pe sub genunchi un ciomag şi astfel, imobilizat burduf, era aşezat pe două scaune; ciomagul sprijinit pe ele, forma axul de învârtire. Astfel că, pe rând, o dată tălpile, o dată fesele ajungeau sus, în poziţia de lovire. Deţinutul nu putea face nicio mişcare, iar călăul putea să-l bată în orice poziţie, fără să întâmpine vreo rezistentă. Cei doi bătăusi se aruncau asupra victimei cu o furie demonică.

La începutul anchetelor băteau pe fesă şi pe spatele gol, apoi din cauza rănilor pricinuite de lovituri, s-au gândit să-i acopere victimei spatele şi fesele cu un şervet ud, ca să-l poată bate la intervale de timp destul de scurte. Bătaia la tălpi îţi distrugea pingelele de la încălţăminte după numai câteva şedinţe. De aceea te încălţau cu nişte saboti cu talpă de lemn, care erau mai rezistenţi la bătaie. Acest sistem călăii îl denumeau „moriscă” sau „scrânciob” pentru că, prin învârtire, veneai în cele două poziţii: „tălpi” sau „fese”.

Cel mai greu de suportat era bătaia la tălpi cu ciomagul, căci simţeai lovitura nu în tălpi, ci în ceafă. La fese băteau cu vâna de bou.

Alt supliciu folosea un fel de masă, numită „pat”, de lungimea staturii unui om, prevăzută cu belciuge la cap şi la picioare. Spatele, de la ceafă la tălpi, rămânea liber, ca să poată fi lovit cu cravasa, biciul sau vâna de bou. Acest „pat” era fixat în cuie pe două capre de lemn, care rămâneau imobile în timpul bătăii. Cel mai greu de suportat era biciul cu curele subţiri, ca o coadă de cal. Mai lipseau bilele de plumb colţuroase. De obicei această tortură era atât de sălbatică, încât cel supus chinului cădea în nesimţire. Pentru a-şi reveni, era stropit cu apă, după care se îmbrăca şi, sprijinit de un gardian, era readus în celulă.

După o astfel de şedinţă victima era lăsată în celulă câteva zile, unde camarazii îl oblojeau, spălân**du-**i rănile şi aplicân**du-**i comprese cu apă rece. Îl îmbărbătau **şi-**i susţineau moralul ca să poată rezista, ştiind că va fi dus

din nou la schingiuire.

După câteva zile erai luat, tot noaptea, şi dus **într-**o celulă în aceeaşi secţie, prevăzută cu mese, scaune, cerneală şi hârtie, ca să scrii tot ce ştiai. Bătăusul avea o notă de la comisarul-sef, despre ceea ce trebuia să declari. Deţinutul era apoi lăsat din nou câteva zile, şi după aceea dus iarăsi în celula destinată scrisului. Acum i se înmâna fiţuica, pe care era scris ce trebuia să declare. Îl lăsau acolo toată noaptea, timp suficient să mediteze şi să decidă singur ce putea să spună din cele cerute. De multe ori această metodă îl punea în încurcătură şi trebuia să fie foarte atent. Spre ziuă era readus în celulă, bucuros că nu mai trecuse prin „moriscă" sau „pat". În schimb, începeau să-l frământe probleme de conştiinţă în legătură cu cele declarate în acea noapte. După alte câteva zile, era dus din nou în celulele de tortură, unde şedinţele se repetau aidoma. Îi aplicau şedinţele cu „morisca" sau „patul", rareori amândouă. Totul era reluat, de cele mai multe ori: când în celula de tortură, când în cea de scris, până când se termina ancheta. În cazul meu, aceasta **s-**a terminat la începutul anului 1949.

Tortura era executată de către indivizi care nu aveau nimic comun cu conştiinţa şi credinţa. Sulpiciul era echivalent în gravitate cu poziţia avută în Mişcare, cu cantitatea şi calitatea celor imaginate a fi cunoscute de victimă, depinzând şi de rezistenta sa fizică.

Noaptea târziu **s-**a tras zăvorul celulei şi un paznic cu o hârtie în mână mi-a pronunţat numele. Am avut o tresărire şi o strângere de inimă. Mi-am zis: iată, a venit ceasul să vezi cine eşti, ce poţi, de ce eşti în stare şi dacă ce ai gândit şi exprimat merită supliciul la care urmează să fii supus. Numai încercarea te pune în situaţia de a te cunoaşte.

După ce m-am îmbrăcat, am întrebat paznicul dacă voi mai reveni în aceeaşi celulă. Toţi cei din celulă **s-**au trezit, mi-au strâns mâna şi mi-au urat să fiu tare. Cum paznicul nu mă grăbea, m-am uitat o clipă la fetele lor şi am observat pe ele un sentiment de compătimire. Paznicul

mi-a răspuns că, de revenit, voi reveni în celulă, dar în altă stare. Cei din celulă au tresărit la gândul a ceea ce mă aştepta.

Am fost scos din celulă şi, până să ajung la subsol, trecând pe la secţia de la parter, unde se făceau anchetele, paznicul, care nu era încă îndoctrinat, mi-a zis ironic: „Nu-ţi mai dau la e… că-i rană, te altoiesc la spate”.

Şi a început hora. Unul cu cravasa şi altul cu biciul. Dacă loviturile cu cravasa mai erau suportabile, cele cu biciul produceau nişte usturimi, de parcă-mi prăjeau jumări pe creier.

Nu mai ştiu cât au lovit, ştiu însă că am leşinat. M-au stropit apoi cu apă, şi m-au lăsat puţin, după care unul dintre ei mi-a spus: „Îmbracă-te, banditule!”. Mi-am luat cămaşa, apoi pantalonii dar, când să încalţ pantofii, nu m-am putut apleca, parcă-mi plesnea pielea de pe spate, aşa că m-am străduit să-i încalţ din poziţia ridicat.

Unul dintre călăi a ieşit puţin afară; celălalt m-a întrebat sarcastic, ştergând-şi fata de sudoare: „Cum a fost, banditule, duşman al clasei muncitoare?” Nu ştiu dacă în acel moment îi uram sau îi dispreţuiam şi dacă având posibilitatea să mă răzbun pe loc aş fi făcut-o sau nu.

După puţin timp uşa s-a deschis şi gardianul m-a măsurat din cap până-n picioare, în timp ce călăul i-a spus să mă ducă de unde m-a adus. Mă sprijineam de paznic, pentru că mă usturau tălpile, parcă le puneam pe jar.

Când am ajuns la subsol, unde era celula mea, paznicul, fiind sigur că nu-l auzea şi nu-l vedea cineva, mi-a spus încet: „Ţi-am spus eu, domnule, că aici e iadul pe pământ! Ce aţi făcut, de vă omoară în halul acesta?” M-am uitat la el, dar nu i-am răspuns. Ce puteam să-i răspund, în acea clipă?

Abia aşteptam să ajung în celulă. Mă usturau tălpile şi pielea de pe fese şi spate, atât de rău, încât cu fiecare pas simţeam că îmi crapă pielea. Ajuns în celulă, parcă văd şi acum pe fata camarazilor mei, durerea şi compătimirea, de parcă ei ar fi fost în locul meu. Nu-mi dădeam seama

cum arătam la fată. În închisoare nu era nicio oglindă. S-au ridicat toţi pe prici – afară de Popa Ţanu – iar eu m-am întins pe burtă, căci numai aşa puteam sta; durerile le simţeam aproape peste tot. Camarazii mei de celulă m-au dezbrăcat, eu nemaifiind capabil de nicio mişcare. Corpul îmi ardea ca focul. Un camarad a exclamat privind rănile mele: „Aoleu, frate, e groaznic!” Le-am cerut să-mi pună ceva ud pe răni. Nu-mi mai era nici foame, nici sete, şi nici nu mai eram în stare să gândesc. Îmi amintesc doar că spre seară le-am cerut apă să beau.

După ce s-a făcut ziuă, plantonul de drept comun de pe culoar a deschis uşa sub pretext că voia să ia tineta de apă şi ne-a comunicat foarte speriat: „Pe unul dintre ai dumneavoastră, atâta l-au bătut de o lună încoace şi n-au scos nimic de la el, încât acum ăştia l-au băgat la etuva care se vede de pe geamul din această celulă”. În momentul când am auzit de la planton numele victimei, pe care cei din celulă nu o cunoşteau, parcă cineva mi-a înfipt un cuţit în inimă şi, fără să-mi dau seama, am strigat: Gioga!

Secţiune 1.11 Gioga

Parizianu Gheorghe, zis Gioga, era un aromân din Bulgaria, venit cu familia în tară după cedarea Cadrilaterului. Am fost colegi de an la Facultatea de Medicină din Iaşi, unde mi l-a prezentat Moisiu. Atunci l-am cunoscut bine şi am lucrat cu el, până la arestarea lui, la 15 mai 1948. Îl iubeam şi aveam toată admiraţia pentru curajul, puterea lui de sacrificiu, precum şi pentru felul de a se ataşa de camarazii lui. Era numit „omul de granit”.

Aflasem că fusese arestat la 15 mai, şi aveam toată convingerea că de la Gioga niciun anchetator nu va scoate nimic. Şi într-adevăr, de când fusese arestat şi până la începutul lui iulie, bătăusii n-au putut scoate nimic de la el. Tot corpul lui, din cap până în tălpi, era numai o rană. În ziua când am aflat despre el, călăii îl băgaseră în etuvă la temperatură ridicată[5], doar – doar vor reuşi să-l facă să

5 Ca si în antichitate, începând cu cei trei tineri din Babilon, ultima tortură aplicată a fost cea a focului, a arderii de viu (n. ed.).

vorbească.

Nu mai ştiu cum a scăpat din etuvă, ştiu doar că a fost condamnat pe declaraţiile altora. Poate de la cei cu care avusese nişte misiuni în munţi sau din altă parte, anchetatorii obţinuseră declaraţii ca să-l poată condamna; în niciun caz din spusele lui proprii.

Cât priveşte activitatea lui de la Medicină, se pare că nu i-a interesat prea mult pe anchetatori, dovadă că eu nu am avut nicio confruntare cu el, cu toate că activasem împreună.

Am relatat cazul lui Gioga pentru că, **într-**o altă împrejurare, l-am întâlnit la Piteşti.

Bătaia pe care am îndurat-o eu la 1 iulie era un procedeu curent, aplicat tuturor anchetaţilor la prima întâlnire cu bătăusii. Aceştia întrebuinţau toate metodele de bătaie de care dispuneau, ca să-l impresioneze pe cel anchetat, să-l determine să declare tot ceea ce ştie. Metoda era concepută mai de sus, bătăusii nu aveau decât misiunea să o aplice pe parcursul anchetelor. Duritatea ei, cum am mai spus, era în funcţie de poziţia avută în organizaţie de către cel anchetat.

*

După cele întâmplate, camarazii mei mi-au pus comprese pe răni, iar eu am avut timp să-mi fac un plan despre ceea ce să declar şi ce să nu declar.

La câteva zile, la aceeaşi oră din noapte, acelaşi gardian cu fiţuica în mână, strigă numele meu şi mă invită să ies din celulă.

Abia a tras zăvorul şi a încuiat uşa, că se şi apropie de mine şi îmi şopteşte: „Cum te mai simţi, domnule? În noaptea asta, ăştia iar te omoară în bătăi”. Mă uit la el, dau din cap, confirmându-i teama. Odată ajunşi pe secţia de anchetă, spre surprinderea mea, nu mă mai duce în celula în care am fost torturat, ci **într-**o celulă cu mese, scaune, hârtie şi cerneală de scris. N-am aşteptat mult, că se trage zăvorul, se deschide uşa şi în clipa următoare, intră Blehan, cu miros de băutură după el. După întrebarea clasică: „Cum te simţi, banditule?”, la care nu-i răspund,

îmi spune să iau loc la masă, să iau hârtie şi cerneală şi să scriu tot ce ştiu, azvârlindu-mi iar, înainte de a părăsi celula şi a închide uşa, calificativul obişnuit: banditule!

Rămas singur în celulă, am luat o coală de hârtie şi am încercat să notez ceea ce voi declara. Am început prin a scrie câteva date biografice, apoi, în mare, am schiţat motivul pentru care credeam eu că mă arestaseră, aceeaşi declaraţie ca la Galata. Cum stăteam şi aşteptam să vină Blehan şi să vadă minimul ce scrisesem, mă vedeam deja dus în cealaltă celulă, unde aveam de înfruntat „morisca" şi „patul". Timpul trecea, dar Blehan nu mai venea; aveam impresia că fusesem uitat. Neavând ce face, mă apropii de uşă şi lipesc urechea, să ascult ce se petrece în secţie. Era linişte. Aşteptarea mă neliniştea, dar credeam că în noaptea asta nu se va mai bate. Am început să mă plimb pe spaţiul rămas liber când, pe neaşteptate, aud cum se trage zăvorul şi se deschide uşa. În prag apăru Blehan. „Banditule! Ai declarat totul?" mă întâmpină el cu expresia passe-partout, la care i-am răspuns foarte politicos: „Da, domnule anchetator!"

Fără a privi hârtia de pe masă, a chemat paznicul care mă adusese şi m-a dat în primire. Gardianul, observând că nu am fost bătut, cu un aer mai prietenos mi-a zis: „În noaptea asta aţi scăpat de bătaie, domnule". „Da, domnule" a fost răspunsul meu, şi am intrat în celulă.

Cum lampa era aprinsă, la zgomotul făcut de zăvor, camarazii mei s-au deşteptat. Era aproape de ziuă. Îmi făceau semne, din care înţelegeam că voiau să ştie dacă s-a întâmplat ceva. Le-am făcut şi eu semne, să-i liniştesc, că nu s-a întâmplat nimic. Pe fetele lor am citit atunci bucuria că în noaptea aceea scăpasem nebătut. M-am întins apoi pe prici şi am adormit.

M-am trezit târziu. Menţionez că la Suceava, cât au durat anchetele, nu erau restricţii privind întinsul pe prici şi dormitul în timpul zilei. Probabil că această dispoziţie venea de sus, pentru că pe durata anchetelor – când nu puteai sta pe şezut – era permis să stai întins.

Cum m-am trezit, a trebuit să povestesc camarazilor

mei cum a decurs ancheta.

Cei cu care eram în celulă, în afară de Popa Ţanu, au fost toţi crunt torturaţi, după aceleaşi metode. Camarazii muncitori au fost atât de sălbatic chinuiţi, încât unii au fost ucişi în timpul anchetelor, iar alţii au înnebunit, foarte puţini scăpând cu viaţă. La anchete, dar mai ales la demascări, atât anchetatorii cât şi ofiţerii politici li se adresau cu ameninţarea: „Voi, bandiţilor, sunteţi cei mai mari duşmani ai clasei muncitoare, pe voi o să vă stârpim până la unul”.

Aceşti viteji n-au acceptat să li se pună cizma pe grumaz, zăbala în gură şi ochelarii la ochi pentru a fi folosiţi de comunişti împotriva fraţilor lor.

După câteva zile, la aceeaşi oră din noapte, acelaşi gardian m-a condus din nou în celula unde făcusem declaraţia scrisă. Aici mă aştepta Blehan care, cu un rânjet de animal de pradă, mi **s-**a adresat cu limbajul obişnuit: „Banditule! Iată hârtie şi cerneală, să scrii tot ce ştii”. Şi a plecat trântind uşa.

Rămas singur, parcă eram năuc, zicând**u-**mi că ori eu sunt prea naiv ca să cred că-l voi putea duce de nas, ori ei sunt tâmpiti. Era o încercare pe care bătăusii voiau **s-**o facă şi care putea să mă coste scump. Eram pus în faţa unei dileme: declar sau nu declar tot ce ştiam? M-am hotărât să dau aceeaşi declaraţie pe care o dădusem prima dată. Şi, cum după aprecierile mele, îmi mai rămăsese timp înainte ca Blehan să apară, m-am apropiat de uşă, am lipit urechea şi… ceea ce am auzit în acea noapte pe secţia de anchetă îmi sună şi azi în urechi, ca un ecou ce venea din**tr-**o lume unde geamătul, durerea şi suferinţa nu mai aveau hotar.

Ce m-a îngrozit atunci mai mult au fost strigătele şi vaietele fetelor care erau anchetate. Parcă vedeam în faţa mea pe mama şi sora mea schingiuite, fără ca eu să le pot veni în ajutor. Aceste strigăte şi vaiete îmi bubuiau în creier iar inima îmi era atât de zdrobită, încât nu mai ştiam unde mă aflu. Chinul şi vaietele acelor suflete curate, nevinovate, îmi provocau o astfel de durere, că-mi venea

să urlu, conştient fiind că nu puteam în niciun fel să le fiu de ajutor. Ce noapte îngrozitoare!

Aceste strigăte de durere se îngânau cu alte vaiete de supliciu, venite de la bărbaţi, care în chinul lor li se adresau mamelor, cu strigătul disperat: „Mamă! De ce m-ai mai făcut!?”

M-am desprins de uşă, m-am retras în fundul celulei şi mi-am astupat urechile, că nu mai puteam suporta. În clipa aceea mi-au revenit în minte cuvintele gardianului care mă ducea la anchetă: „Aici e, într-adevăr, iadul pe pământ”.

Spre ziuă, se deschise uşa şi apăru Blehan, asudat şi congestionat la fată, şi cu un glas răguşit îmi aruncă ameninţarea: „Acum, banditule, cred că ai declarat tot. Ai auzit ce se petrece în celule? Vă omorâm pe toţi!”. Stăpâni**ndu-**mi starea de nervi, i-am răspuns calm: „Da, domnule anchetator!”

Peste puţin timp a venit paznicul să mă ducă în celula mea. Pe parcurs n-a uitat să mă felicite că nu mi se întâmplase nimic în noaptea aceea, afirmând că toţi anchetatorii au înnebunit.

Când am ajuns în celulă, spre ziuă, camarazii mei erau toţi treji şi surprinşi agreabil că n-am îmbrăţişat „morisca” şi „patul”.

Mi-am exprimat teama, fiind convins că anchetatorii aveau totuşi un plan, că ştiau unele lucruri despre mine, dar că mă lăsau să vadă până unde cred eu că-i pot înşela.

În zilele următoare, au fost crunt bătuţi doi camarazi din celula noastră: Nicolae Cojocaru şi Calistru Mircea. Când am văzut halul în care au fost aduşi, mi-am zis că rândul meu nu va întârzia.

Într-adevăr, după câteva zile, acelaşi gardian a venit să mă ducă în camera de tortură. Aici mă aşteptau deja Blehan şi Danielevici, cu nişte fete buhăite şi congestionate, mirosind a băutură de-ţi lua respiraţia. Blehan **s-**a repezit la mine, m-a luat de gât şi scrâşnind din dinţi, a început litania cunoscută: „Până când, banditule, crezi tu că o să ne duci, crezi tu că noi suntem proşti? Nu,

banditule, noi nu suntem proşti şi o să-ţi arătăm imediat că puterea este în mâna noastră”.

Aşteptam cu înfrigurare urmarea. Şi a fost o poruncă scurtă: „Îmbrăţişează patul”. M-am întins pe „pat”, unde am fost legat de mâini şi de picioare. În timp ce-şi suflecau mânecile, îmi pregăteau moralul, pentru tortura promisă: „Ai să vezi tu, banditule, cât suntem noi de deştepţi”. În momentul următor, un răpăit de bici şi de vână de bou a umplut celula. Nu puteam striga, pentru că mi-au astupat gura cu proprii ciorapi. Strângeam doar din dinţi şi măsele, neputând să urlu.

Nu ştiu cât a durat operaţia, dar îmi amintesc că n-am leşinat. După un timp, călăii au plecat spre alte celule, cu alte victime, ca şi mine. Cearşaful ud pus pe spate era ca un balsam pe rănile deschise. Revenind bătăusii, **s-**au consultat între ei şi au decis să nu continue bătaia, pentru că rănile vechi se deschiseseră din nou. M-au dezlegat, ţinând să-mi amintească, cu multă convingere, că de acum voi declara totul. Gardianul chemat să mă aducă în celula mea, văzând în ce stare mă găseam, n-a îndrăznit să-mi mai pună vreo întrebare, mulţumi**ndu-**se să mă conducă de unde mă luase. Când m-au văzut camarazii mei, nu **şi-**au putut stăpâni lacrimile, atât erau de impresionaţi.

După câteva zile, am fost dus iar în celula de scris şi Blehan mi-a ordonat să scriu tot, că ştiu şi ei tot ce ştiam eu.

După plecarea lui, am început să mă întreb dacă ei ştiu într-adevăr ceva despre mine. De un lucru nu mă îndoiam: că anchetatorii de la Fălticeni, care erau la Suceava pentru anchetarea arestaţilor din judeţul Baia, şi care mă căutaseră la 15 mai la părinţii mei, aveau cazierul meu politic, făcut în timpul lui Antonescu. Fapt confirmat de altfel şi de fratele meu Vasile care era jandarm. Între 1941 şi 1945 fusesem dat în urmărire prin posturile de jandarmi, fiind considerat un legionar periculos. În faţa acestei evidente, acum nu mai puteam să neg că eram legionar. Şi m-am decis să recunosc că am fost legionar atât timp cât legionarii au fost la putere, pentru că Statul

însuşi se intitula „Stat National Legionar”, iar eu nu eram decât un cetăţean al Statului. După căderea legionarilor, n-am mai avut nicio legătură cu Mişcarea Legionară.

Îmi făceam socoteala că această declaraţie îi va satisface. Mai credeam însă că ei ştiau mai mult despre mine, dar mă lăsau să vadă cât voi putea rezista. Am declarat deci, că am fost legionar numai în 1940, toamna, în legalitate.

Când a venit Blehan să vadă declaraţia, a citit-o şi apoi mi s-a adresat ca de obicei: „Vezi banditule, că ai fost legionar? Nu era mai bine să o declari fără moriscă şi pat? Vezi să nu mai faci astfel de greşeli, pentru că o să te coste scump!” În urma acestei afirmaţia a lui Blehan mi-am dat seama că bătăusii mai ştiau şi altceva despre mine. Totuşi atunci am fost condus de gardian la celulă, unde mă aşteptau camarazii. S-au bucurat că nu fusesem bătut, dar au observat pe fata mea o expresie bizară, semn pentru ei că se mai întâmplase şi altceva.

Secţiune 1.12 Confruntarea cu Moisiu

În noaptea dinaintea confruntării cu Moisiu am avut un vis urât. Îl vedeam pe Moisiu plin de sânge, desfigurat şi privindu-mă cu multă ură. Nu cred în vise dar, a doua zi înainte de prânz, uşa celulei s-a deschis şi un gardian pe care nu-l mai văzusem, însoţit de gardianul cunoscut, mi-a citit numele şi m-a invitat să-l urmez.

Când am ajuns în secţia de anchetă, mi-am dat seama că nu mă duceau unde mai fusesem.

Ne-am oprit în faţa unei celule, pe uşa căreia, pe un carton, era scris: „Birou de anchetă Nr. 2”. Am fost introdus şi, spre surprinderea mea, l-am văzut pe Moisiu, singur. Era tuns şi cu o fată care mă înspăimânta. S-a uitat la mine şi eu la el fără să schiţăm niciun gest.

Peste puţin timp intră apoi şi comisarul-sef, care coordona anchetele camarazilor cu care fusesem coleg. M-a privit mirat şi m-a întrebat dacă eu sunt Bordeianu, student la Facultatea de Medicină din Iaşi. La răspunsul meu afirmativ, mă întrebă dacă-l cunosc pe Moisiu, arătând spre şeful meu pe Facultate. I-am răspuns că nu-l

cunosc. A pus aceeaşi întrebare şi lui Moisiu. Acelaşi răspuns negativ şi din partea lui.

În concluzie, comisarul-sef, ca un avertisment, ne zice: „Poate o să vă cunoaşteţi!” Cu aceasta, am fost readus în celulă, îngrozit de ceea ce văzusem pe chipul lui Moisiu. Când l-am văzut, am fost convins că atât el, cât şi camarazii de la facultate nu vorbiseră nimic despre mine.

În momentul când am avut confruntarea cu Moisiu, acesta nu ştia că Iosub Mihai şi Ion Lunguleac, doi colegi de liceu şi de facultate, erau arestaţi şi că declaraseră anumite lucruri despre noi. Am mai aflat de la Moisiu că, după confruntarea noastră, el a fost atât de crunt bătut, încât multe zile după aceea nu mai putuse să se mişte.

A doua zi după confruntare am fost scos din celulă după acelaşi ritual şi dus la camera de tortură. Aici l-am găsit numai pe Blehan, care m-a luat imediat în primire. „Măi, banditule, nu-l cunoşti pe Moisiu, şeful tău de la Medicină?” Cu un calm abia reţinut, i-am răspuns că n-am avut niciun şef, iar de numele de Moisiu n-am auzit niciodată. „Pentru că nu-l cunoşti, descalţă pantofii, dă-ţi jos cămaşa şi pantalonii şi vino încoace”. M-a legat după ritual, aşezat pe „moriscă”, mi-a pus sabotii în picioare şi a început să mă lovească la tălpi cu ciomagul, tortură pe care o suportam cu atât mai greu cu cât loviturile se repetau în ceafă, de parcă îmi bătea cineva cuie în creier.

După „moriscă”, a urmat „patul”, unde mi-a aplicat tortura la fese cu vâna de bou. Nu m-a lăsat decât atunci când n-am mai mişcat. Încet, am reuşit să mă îmbrac şi să-mi iau pantofii în mână, căci nu era chip să-i încalţ; mă dureau tălpile de parcă aş fi călcat pe jar. Gardianul a venit să mă ia. În drum spre celulă, văzând în ce hal eram, mi-a şoptit, oarecum tulburat: „Domnule, declară şi dumneata ceva, că ăştia te omoară. Au mai fost cazuri când i-au dus la poliţie în oraş şi nu **s**-au mai întors”. M-am uitat la el întrebător şi am ridicat din umeri înainte de a intra în celulă, unde durerile şi usturimea tălpilor şi feselor mă făceau aproape să urlu.

Acolo mă aştepta o surpriză. Nicolae Cojocaru şi

diaconul Eftimie erau întinşi pe prici, iar ceilalţi camarazi le puneau comprese reci. Cum m-au văzut camarazii, m-au luat în braţe şi m-au aşezat alături de cei doi chinuiţi. L-am rugat pe Calistru să-mi pună şi mie ceva ud pe tălpi şi fese.

După câteva zile, când mă mai refăcusem puţin, am fost condus în biroul comisarului-sef, unde l-am regăsit pe Moisiu desfigurat, **sprijinindu-**se cu umărul de perete. **S-**a uitat la mine cu atâta durere, încât am simţit că fusese bătut pentru fiecare student de la Medicină în parte. Uitâ**ndu-**mă aşa la el, îl aud cum îmi şopteşte cu glasul aproape stins de parcă era în pragul morţii: „Camarade, de astăzi te descurci cum vei şti, eu nu-ţi mai sunt şef”.

Am trăit atunci clipa unei dezamăgiri atât de mari, de parcă mă vedeam aruncat în haos. Clipa despărţirii, poate pentru totdeauna, de şefii şi camarazii mei. Nu înţelegeam deloc ce se petrecea în sufletul acelui om. Oare nu a mai putut suporta bătaia sau o făcuse doar de formă ca să audă comisarul-sef de după uşă, ori să mă încerce. O aavalanş de întrebări se prăvălea peste mine. Nu mai eram în stare să gândesc. În acel moment intră comisarul-sef, se uită la mine **şi-**mi puse întrebarea: „Nu-l cunoşti pe Moisiu?” I-am răspuns: „Nu-l cunosc, domnule comisar!”

După răspunsul meu, i-a ordonat lui Moisiu să se dezbrace, la pielea goală. Când l-am văzut pe Moisiu dezbrăcat şi ce avea pe corp, pentru moment mi-am pierdut cunoştinţa, văzând negru înaintea ochilor. Nu mai văzusem în viaţa mea aşa ceva, nici măcar în anchetele cele mai sălbatice. Tot trupul lui, din cap şi până în tălpi, era o rană mare care supura. O durere de nedescris mi-a umplut sufletul, de parcă nu era fibră din corpul şi din sufletul meu care să nu mă doară. Cine n-a trăit durerea, suferinţa, peste limitele imaginabile, nu va putea niciodată înţelege acest fenomen. Am fost şi eu bătut crunt, dar ceea ce am văzut pe corpul lui Moisiu m-a topit.

Comisarul i-a făcut semn lui Moisiu să se îmbrace, în timp ce i se adresa: „Spune-i dobitocului acestuia să recunoască, că-l omor! Iosub şi Lunguleac au declarat tot”. La acest „sfat”, Moisiu a răspuns scurt: „Îl priveşte!”.

Comisarul, cu un ton enervat: „Păi, dă-i dezlegare, ca să ştie omul ce face, că aşa e la voi”. Moisiu n-a mai răspuns. M-am mai uitat o dată la el şi iar mi-au dat lacrimile. Comisarul m-a apostrofat cu cea mai stupidă ironie: „Îţi plângi şeful sau pe tine?” la care nu am mai răspuns.

Când auzisem numele celor doi, mi se tăiase răsuflarea. Abia atunci s-a făcut lumină în mintea mea. Nu fusese Moisiu cel care vorbise, căci nu-l cunoscuse pe Lunguleac sau pe ceilalţi camarazi, ci numai cei doi spuseseră tot. Am fost apoi readus în celulă.

Secţiune 1.13 Mihai Iosub şi Ion Lunguleac

Cei doi erau colegi de-ai mei, de liceu şi de facultate. Prin martie 1948 Iosub, care era legionar în cadrul Facultătii de Medicină, a făcut imprudenta (fără să mă anunţe, cum era obiceiul) să divulge prietenului său Lunguleac anumite secrete. Motivul pentru care Iosub avea încredere în Lunguleac era faptul că acesta, originar din Storojinet (în Bucovina de Nord, luată de ruşi) îşi văzuse mama şi pe cei trei fraţi deportaţi în Siberia în toamna lui 1940, unde au şi murit.

Datorită acestei drame, Iosub se credea îndreptăţit să-i destăinuie că el este legionar, că activează ca atare în cadrul Facultătii de Medicină din anul 1946, că şeful unităţii anilor I şi II aş fi fost eu, de asemenea că mai erau şi alţi studenţi legionari şi că şeful studenţilor medicinisti legionari era un student din anul VI, pe nume Moisiu Dumitru.

A doua greşeală a lui Iosub a fost că a făcut imprudenta să fugă din Iaşi, după arestarea mea, în plină sesiune de examene; şi a treia, că l-a luat pe Lunguleac cu el, în satul natal.

La acea dată poliţia îi controla pe la facultătile din Iaşi şi prin cămine pe studenţii înscrişi la examene şi prezenta acestora la ele. La un astfel de control făcut la căminul studenţilor medicinisti, poliţia a aflat de la colegii noştri că Iosub şi Lunguleac nu numai că nu s-au prezentat la examenul care avusese loc cu câteva zile mei înainte, dar chiar au plecat din cămin şi n-au trecut nici pe la

cantină. Cum era uşor de aflat adresa lui Iosub de la secretariatul facultătii, a fost anunţată poliţia din Fălticeni, care a făcut **într-**o noapte o percheziţie la părinţii lui Iosub. Aici i**-**a arestat din pat pe cei doi, i**-**a legat burduf şi cu un jeep i**-**a dus în aceeaşi noapte la Suceava, la numai 50 de kilometri de acel sat. La percheziţie poliţia a găsit la cei doi legitimaţiile de studenţi ai Facultătii de Medicină din Iaşi.

Până la confruntarea mea cu ei, deci timp de vreo lună, au fost bătuţi şi torturaţi crunt. Dacă au declarat ceva, nu au făc**ut-**o din alte motive decât că n**-**au mai putut suporta chinurile la care fuseseră supuşi.

După confruntarea mea cu Moisiu, cei doi au fost şi ei confruntaţi cu el. Lunguleac, pe bună dreptate, a declarat că nu**-**l cunoştea. Iosub, la rândul lui, nu a recunoscut că era legionar sau că**-**l cunoştea pe Moisiu.

Anchetatorul, versat, după ce Lunguleac fusese bătut de mai multe ori fără să declare nimic, i**-**a făcut o propunere pe cuvânt de onoare **–** când se ştia prea bine cât valora onoarea unui comunist **–** că**-**l va lăsa liber dacă va spune tot ce ştia despre colegii lui legionari. Această propunere l**-**a făcut pe Lunguleac să nu intuiască perfidia comisarului şi să**-**l creadă de bună credinţă, declarând tot ce ştia. Un alt fapt care l**-**a determinat pe Lunguleac să facă acest pas chiar după anchetă era că suferea de boala lui Basedow. El nu putea suporta foamea. Ca urmare, confruntat cu Iosub, Lunguleac a declarat în faţa acestuia tot ce îi spusese acesta. Pentru că nu recunoştea, Iosub a fost torturat încă o săptămână şi din nou confruntat cu Lunguleac până când a cedat, declarând totul.

Eu, fiind din nou confruntat cu cei doi, n**-**am recunoscut nimic, şi atunci mi **s-**a aplicat cea mai cruntă „moriscă”.

Celula mea se transformase **într-**o adevărată cameră de spital, cu oameni schilodiţi şi atât de slăbiti, că se citea pe fetele lor că nu mai puteau rezista. Plantoanele de drept comun, îngrozite şi ele de ceea ce vedeau în momentul când împărţeau masa, confirmau că în întreaga închisoare

domnea aceeaşi atmosferă de cruntă schilodire.

Într-o zi, spre sfârşitul lunii septembrie, în jurul orei zece, am fost dus în cabinetul anchetatorului-sef. Eram atât de slăbit fizic şi dezorientat de cele întâmplate, încât parcă nu mai aveam puterea să gândesc. Intrat în birou, am fost întâmpinat cu cuvintele: „Măi, banditule! Mori ca un prost, pentru că uite avem aici declaraţiile prin care noi te putem trimite în judecată, să fii condamnat la ani grei de închisoare". Mi-a dat să citesc toate declaraţiile care mă priveau. A adus apoi pe Iosub şi Lunguleac să confirme în faţa mea că erau într-adevăr declaraţiile lor.

În urma acestor declaraţii şi confruntări cu ei m-am decis să recunosc activitatea mea legionară în cadrul Facultătii de Medicină din Iaşi, precum şi că am fost şef de unitate al anilor I şi II.

Secţiune 1.14 Înscenarea de „reconstituire".

Era pe la începutul lui noiembrie 1948. Îmi amintesc bine că încă nu ninsese la Suceava.

Era o zi însorită dar rece când, dimineaţa pe la orele zece, directorul închisorii, cu mulţi gardieni după el, a trecut din celulă în celulă, spunând că cine este student sau elev de liceu din Iaşi, să iasă în curtea închisorii.

După aceea, anchetatorii ne-au grupat pe facultăţi. De-o parte, Universitatea cu Facultătile ei, iar de cealaltă parte Politehnica cu facultătile ei. Era pentru prima dată de la arestarea mea când am putut să-mi văd camarazii de la facultate.

După ce au fost scosi toţi studenţii şi elevii, am fost îmbarcaţi în camioane militare, acoperite cu prelate şi păziţi de soldaţi înarmaţi. Aşa am fost conduşi, pe facultăţi, pe un platou în apropierea cetăţii Sucevei. Ajunşi aici, **s-**a format un cordon de soldaţi înarmaţi cu puşti automate în jurul nostru. Spre surprinderea noastră însă, în afară de soldaţi, gardieni, anchetatori şi bătăusi, acolo mai erau şi fotografi.

Cei care conduceau înscenarea au ales o zi însorită, asemănătoare lunilor mai sau iunie, iarba fiind încă verde. Pentru ca anchetatorii să-şi procure piese la dosar,

necesare în faţa instantei de judecată, deoarece la arestare nu găsiseră nimic incriminator asupra noastră, au înscenat cea mai monstruoasă minciună: „aspecte din activitatea legionară”, care au fost filmate şi fotografiate, pentru a fi ataşate la dosar, ca piese de acuzare.

S-a fotografiat o „şedinţă de cuib în cadrul Facultătii”, noi fiind repartizaţi pe unităţi, exact aşa cum scria în „Cărticica şefului de Cuib”.

Ţinuta noastră vestimentară era civilă. Ne-au poruncit să ne dezbrăcăm. Am rămas numai în cămaşă, cu mânecile suflecate, ca să se vadă că afară e cald şi ne-am aşezat pe iarba verde în apropierea unei pădurici. Apoi s-au desfăşurat „şedinţe pe unităţi” şi „şedinţe pe facultate”, unde a fost fotografiat Moisiu, primind raportul.

Au mai fost fotografiate şi cărţi de doctrină legionară, aduse bineînţeles de anchetatori şi confiscate din timpul lui Antonescu. Aceste cărţi trebuiau să se găsească la şefii de unităţi în timpul „şedinţei”.

Pentru a dovedi caracterul terorist al legionarilor, au fotografiat şi mânuiri de arme militare, aduse de soldaţi, precum şi trageri la ţintă. S-a mai înscenat şi un foc de noapte – cu toate că era ziuă – lângă care se vedeau armele făcute piramidă, ca la instruirea ostaşilor, de unde trebuia să reiasă că legionarii, înarmaţi până în dinţi, reprezentau un mare pericol pentru siguranţa Statului.

Dar cea mai sfruntată mişelie a fost că cei denunţaţi la anchete, nefiind arestaţi încă, au fost înlocuiţi acolo cu alţi camarazi, care nu aveau nimic de-a face cu unitatea respectivă. Cel mai elocvent exemplu m-au forţat să-l dau eu, pozând pentru fratele meu Ion, cu care mă asemănam şi al cărui nume a fost evocat la anchetă, deşi nu fusese încă arestat. El nu făcea parte din Facultatea de Medicină, ci era student la Politehnică. Iosub Mihai, Ungureanu Alexe şi Climescu, studenţi la Medicină, au pozat pentru alţi studenţi de la Politehnică, încă nearestaţi şi care erau prietenii lor. Acelaşi procedeu a fost folosit şi în cazul fetelor.

Mişelia şi minciuna se puteau deduce şi din faptul că

în aceste fotografii toţi aveam părul la fel de scurt, căci fusesem tunsi când fusesem încarceraţi la Suceava. Unii aveau mustaţă, ca mine care, în libertate, nu purtasem niciodată mustaţă. Unul singur purta, Costică Stamate. Îmi amintesc bine că, pentru înscenare, şeful Centrului Studentesc Legionar (CSL), Nicolae Simionescu, **s-**a consultat cu Bogdanovici, şeful Universităţii, cu Moisiu şi Costică Butan, şeful Politehnicii, fiindcă, cu voia sau fără voia noastră, anchetatorii ar fi făcut acelaşi lucru[6].

Calculul nu a ieşit precum fusese prevăzut, deoarece procesele celor din închisoarea Suceava **s-**au judecat în alte circumstanţe, pe care le voi relata la capitolul despre procese şi complete de judecată.

După această mascaradă am fost din nou îmbarcaţi în camioane, însoţiţi de inseparabilii soldaţi înarmaţi şi readusi în celulele noastre, unde au avut loc discuţii, cu păreri şi previziuni diferite. Anchetele au continuat şi ele cu torturi de aceeaşi intensitate până spre sfârşitul lunii decembrie.

Secţiune 1.15 Atmosfera de după înscenări

După această înscenare, deţinuţii erau **într-**o stare de plâns, fără asistentă medicală şi cu un regim alimentar care**-**i adusese **într-**o stare încât abia se mai puteau ţine pe picioare. Cea mai cruntă suferinţă şi cel mai greu de suportat a fost foamea, care, începând cu această dată ne va măcina în multii ani de închisoare. Fiecare a îndurat**-**o în funcţie de tipul constituţional şi de voinţa şi stăpânirea de sine pe care le avea.

Din cauza acestei suferinţe aproape de nesuportat, unii **–** puţini la număr **–** au cedat la anchete, iar alţii au făcut fel de fel de compromisuri. Pe vremea aceea, în Moldova se mai resimţea încă lipsa de alimente, după cei trei ani consecutivi de secetă, 1945 – 1947. Nu voi uita niciodată că de Sfântul Dumitru (26 octombrie), aniversarea numelui meu, după masă, colega mea de an, deţinută pe secţia de femei, fiind la plimbare **–** numai

6 „La vremea aceea va împărăti minciuna, care este Antihrist” (Sfântul Nil Athonitul) (n. ed.).

fetele aveau dreptul la zece minute de plimbare **– s-**a apropiat de geamul cu gratii şi mi**-**a aruncat o pâine mare de 1 kilogram, urâ**ndu-**mi în şoaptă: „La mulţi ani!” Gardianul care le păzea nu a observat**-**o, însă un soldat din turnul de veghe a văz**ut-**o şi a denunţat**-**o. A fost uşor de recunoscut pentru că dintre toate fetele, numai una singură purta coade. Drept pedeapsă, fiind dusă la anchetă, a luat o bătaie pe care cred că n**-**a uitat**-**o nici până în ziua de azi. În plus, timp de o lună de zile nu a mai avut voie să iasă la plimbare sau să cumpere pâine.

Îndată ce am primit pâinea, am prevăzut că va veni percheziţia şi de acea am împărţit**-**o repede între noi, înfulecâ**nd-**o pe nerăsuflate. Popa Ţanu nu a vrut să primească. Când au venit să percheziţioneze, obiectul delict dispăruse deja, iar noi nu am recunoscut nimic.

Într-o bună zi, pe la sfârşitul lui noiembrie, sunt scos cu Cojocaru ca să ducem fetelor o tinetă cu apă de băut de la fântâna din curtea închisorii. Cu această ocazie, datorită gardianului de pe secţia fetelor, care era mai cumsecade, am putut intra din celulă în celulă cu tinetele, ca să le vedem pe toate. Cu unele dintre ele am putut să vorbim, să schimbăm informaţii, gardianul prefăcâ**ndu-**se că nu vede nimic. Ceea ce însă m**-**a impresionat în mod deosebit şi foarte neplăcut în aceste celule a fost igiena. M**-**am îngrozit şi în acelaşi timp mi**-**am pus întrebarea: cum vor rezista şi cum vor suporta femeile condamnate condiţiile de închisoare? Prin structura lor anatomo**-**fiziologică ele aveau nevoie de o igienă corporală diferită de a bărbaţilor, majoritatea fiind tinere.

Am văzut în aceste celule cârpe improvizate, de diferite mărimi şi culori, spălate doar cu apă rece. Probabil că aceste cârpe erau rupte din combinezoanele lor şi jena la care fuseseră supuse aceste făpturi atât de gingaşe se citea pe fata lor. Mirosul în celulă era atât de insuportabil, încât nu era de mirare că îi permisese o plimbare zilnică de zece minute, timp în care uşile erau lăsate deschise. Era nevoie să li se usuce cârpele şi să se aerisească celula. Le**-**am întâlnit după eliberare pe unele dintre ele.

Executaseră 16 ani de detenţie şi mi-au mărturisit că femeile au suportat mult mai greu, din acest punct de vedere, condiţiile din închisoare.

În tot timpul anchetelor şi proceselor nu **s-**a făcut baie, nu ni **s-**au spălat rufele şi nici nu am primit săpun. Să tragă concluzia ce se cuvine domnişoarele şi doamnele din lumea civilizată. Toate femeile arestate din ţara noastră sub regimul comunist au fost adevărate eroine. Cinste lor, de-a lungul istoriei!

Nu pot încheia acest capitol, fără a spune că au fost şi oraşe ca: Bucureşti, Timişoara, Galaţi, Cluj etc., unde torturile şi bătăile au fost şi mai feroce. Anchetele, înscenările, şi procesele de la Suceava, aşa cum **s-**au desfăşurat ele, amintesc însă permanent de cea mai odioasă poliţie şi justiţie. Şi aici, în bezna minciunii justiţiei **s-**a petrecut pervertirea şi degradarea.

Secţiune 1.16 Crăciunul anului 1948, la Suceava

Oamenii milostivi şi buni creştini din Suceava şi satele din jur aveau frumosul obicei ca sâmbăta şi la sărbători mari, să vină la poarta închisorii să aducă deţinuţilor tot felul de alimente şi îmbrăcăminte. Din prima sâmbătă, când închisoarea a început să se umple cu noi, cei arestaţi la 15 mai, aceşti piosi creştini au venit la poartă cu alimente.

De sărbătoarea Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava, oraşul fiind plin de creştini de prin împrejurimi, ba chiar din Maramures, au încercat mulţi să aducă mâncare deţinuţilor. Slugile satanei însă, care-i înfometau pe cei arestaţi, i-au alungat cu vine de bou, răstur**nându-**le coşurile cu mâncare, înjurâ**ndu-**i şi lovi**ndu-**i. Aceşti fideli creştini **s-**au adunat apoi pe terenul târgului de vite unde aveau cărutele, făcând semne deţinuţilor, arătâ**ndu-**le cum li **s-**au răsturnat coşurile de alimente. Scena a fost văzută de altfel şi de deţinuţii de pe latura cu poarta închisorii, ca şi de cei de la primul etaj. Multe femei plângeau de ceea ce li se întâmplase.

Pe la sfârşitul lui decembrie 1948, o mare parte din anchete erau deja terminate. Cei scăpaţi întregi din torturi

îşi adunau gândurile, pregăti**ndu-**se sufleteşte pentru marea sărbătoare a Naşterii Domnului.

Nu voi uita niciodată clipele de duioşie şi înălţare sufletească, când din fiecare celulă de fete, începând cu apusul soarelui şi până la stingere, ocupantele ieşeau pe rând la geamul celulei şi cântau. Nu mi **s-**a părut vreodată un cântec mai dulce, mai suav, mai înălţător spre cer decât vocea acestor privighetori închise după gratii. Ceea ce a impresionat până la lacrimi pe toţi arestaţii de pe acea parte a închisorii erau cântecele de leagăn, pe care le cântau mamele ai căror copii nu mai ştiau de ele.

De la subsol, de unde eram eu, nu se putea vedea ce se petrece peste zidul închisorii, însă cei de la etaj, de cum se însera, vedeau grupuri de oameni care ascultau de afară ce se cânta înăuntru. Niciodată un colind de Crăciun nu mi **s-**a părut mai aproape de cer, mai simţit din adâncul inimii, mai melodios, decât cel îngânat de după gratii de fetele din închisoarea din Suceava.

Crăciunul şi Anul Nou le**-**am petrecut în frig, foame şi tristeţe. Lua atunci fiinţă cea mai odioasă poliţie secretă, Securitatea, iar pentru noi începeau înscenările de procese, cu anii grei de închisoare la care aveam să fim condamnaţi.

Secţiune 1.17

Secţiune 1.18 Izolarea

În ziua de 15 ianuarie 1949, de la secţia noastră din subsol se auzeau uşi deschizâ**ndu-**se şi paşi pe coridor. Înainte de prânz, un gardian cu o listă în mână a deschis celula noastră şi mi**-**a citit numele, spu**nându-**mi fraza pe care aveam să o aud timp de 15 ani: „Fă-ţi bagajul şi ieşi afară!”

Mi**-**am făcut bagajul, format din câteva rufe pe care le**-**am îngrămădit **într-**o boccea şi mi**-**am îmbrăţişat camarazii cu care mă obişnuisem, ali**nându-**ne durerile şi suferinţele atâtor luni de anchetă. Aveam să nu-i mai întâlnesc niciodată, în afară de Popa Ţanu.

Ieşit din celulă, mergeam în urma gardianului care, uitâ**ndu-**se pe o listă, **s-**a oprit în faţa celulei nr. 15. În

acea clipă n-am dat nicio importantă acestui număr, care simboliza cu anticipatie anii care urmau.

Intrând, mă aşteptam să văd un prici, dar în locul lui am descoperit sub un geam o rogojină ruptă şi o pătură roasă şi găurită. În primul moment nu ştiam ce să cred, pentru ce eram izolat şi dacă voi sta aici până la proces sau voi fi dus cu alţi camarazi. Am aşteptat să vină masa de prânz. Nu ştiam nici dacă gardianul care era pe secţia noastră era şi aici. Mare mi-a fost mirarea ca, la ora prânzului, să constat că nu mi se mai deschidea uşa să mi se toarne ciorba în gamelă ca până atunci, ci numai usita de sub vizetă.

Mi-am dat seama astfel că în afară de celulele comune mai existau şi celule individuale, aşa numitul regim de izolare. Condiţiile erau cu totul diferite fată de celulele unde fusesem până atunci.

Nu după mult timp, şi-a făcut apariţia şi comandantul gardienilor, numit în limbajul lor *primul*, cu o hârtie în mână. Trebuia să se convingă dacă numele meu corespundea cu cel notat pe hârtia lui. Mi-a cerut deci să-i spun ziua, luna, anul şi locul naşterii, numele părinţilor, unde am fost arestat şi de cine, precum şi profesia.

După stabilirea identităţii, mi-a precizat că eram izolat în această celulă cu un regim special, până la proces. Nu aveam voie să bat în uşă şi nici să-mi duc tineta de necesităţi şi apă de băut afară, acestea urmând a fi schimbate tot la trei zile. Nu aveam dreptul decât la rogojina şi pătura care se găseau sub geam, pentru dormit. Inutil de precizat că nu aveam voie să cer nimic – regim fixat de către cei care m-au anchetat. *Primul*, după înşiruirea acestor interdicţii, a închis uşa, a tras zăvorul şi a dispărut. Puteam să urlu, să strig, să mă dau cu capul de pereţi, să cer ajutor; nu mă auzea nimeni. Pentru prima dată eram singur, înspăimântător de singur. Frigul şi foamea care mă rodeau erau, parcă, mai uşor de suportat decât chinul întrebărilor şi al contradicţiilor din conştiinţa mea. Din cauza frigului nu puteam dormi.

Într-o noapte, târziu, neputând dormi, mă mişcam

prin celulă şi am auzit cum se deschide zăvorul, apoi uşa, şi în cadrul ei apăru un individ **într-**o uniformă pe care nu o mai văzusem până atunci. Am înţeles repede, după expresia cazonă cu care mi **s-**a adresat, cu cine aveam de**-**a face: „Banditule, îmbracă**-**te şi vino după mine!” Cum dormeam îmbrăcat din cauza frigului, nu mai era nevoie să iau nimic pe mine. Frigul din corpul meu parcă dispăruse când în faţa mea **s-**a deschis bezna necunoscutului, căci nu ştiam dacă mă voi mai întoarce în celulă şi cum voi arăta atunci la înfăţişare.

Ieşit pe coridor, mi **s-**a ordonat să**-**mi pun mâinile pe cap, să nu scot un cuvânt şi să merg în vârful picioarelor. Mergeam foarte încet, epuizat de un regim atât de inuman timp de aproape patruzeci de zile.

Ajuns pe secţia de anchetă, abia făcusem vreo zece paşi, că ofiţerul mă ia în primire cu următoarele dispoziţii: să mă apropii, să**-**mi reazăm fruntea de perete, să ţin în continuare mâinile pe cap, să nu mă uit nici în stânga, nici în dreapta şi să nu fac nicio mişcare.

Când am intrat în celulă am rămas uluit. Ofiţerul care**-**mi ordonase ce**-**mi ordonase nu era altul decât avocatul meu apărător, desemnat din oficiu în procesul din iarna lui 1947, la Tribunalul Militar din Iaşi.

Acela fusese un proces intentat de către Prefectura judeţului Baia, referitor la cele întâmplate cu prefectul în timpul alegerilor din 19 noiembrie 1946.

Cine era acest ofiţer? Se numea Ion Gheorghe, fost colonel magistrat şi Preşedinte al Tribunalului Militar Teritorial Iaşi. După instalarea guvernului Groza, fusese epurat din Justiţia Militară, profesând în continuare ca avocat.

Cum ajunsese apoi acest avocat, peste noapte, la acelaşi grad de colonel, ca fost preşedinte de tribunal militar, era uşor de înţeles!

După ce mi **s-**au verificat datele personale, mi **s-**a citit actul de acuzare:

„Preşedintele Tribunalului Militar Iaşi, trimite în judecată pe inculpatul mai sus menţionat:

— Conform articolului 209, aliniat (a), pentru crima de uneltire împotriva ordinii sociale;

— Conform articolului 107, pentru crimă de complot;

— Conform articolului 102, pentru crimă de înaltă trădare.

Curtea va judeca cazul şi va da sentinţa, conform procedurii penale militare. Inculpatul a recunoscut faptele menţionate în actul de acuzare prin declaraţia dată organelor de anchetă, fără presiune, de bunăvoie şi semnată cu mână proprie".

În clipa aceea revoltă mi-a cuprins toată fiinţa. Parcă îmi amuţise graiul.

Observând figura mea, colonelul a continuat cu o voce mai puţin autoritară, precizând că inculpatul, adică eu, avea dreptul la apărare prin avocatul pe care-l va angaja, şi că acest avocat va trebui să cunoască dosarul clientului până în ziua procesului, ce va începe pe ziua de 21 februarie 1949 la orele 8 a.m.

M-a invitat apoi să semnez că am luat cunoştinţă de cele menţionate mai sus. M-am apropiat de masă, am luat hârtia ce mi se întindea, am semnat-o şi m-am retras. Ofiţerul care mă introdusese în sală m-a condus cu acelaşi ritual la celula nr. 15 de la subsol. Cum lumina era încă stinsă în celulă, trăiam cu falsa impresie că aveam cu cine discuta cele petrecute cu câteva minute înainte, aşa cum se întâmpla la comun.

Eram atât de năuc şi de dezorientat de cele auzite, că pentru un moment m-am întrebat dacă era realitate sau un vis urât ceea ce se petrecea cu mine, sub influenta frigului şi a foamei.

Nu ştiu cât timp să fi trecut, până am văzut pe geam cum se crapă de ziuă. Picioarele îmi erau grele, ca de plumb. Cât m-am mişcat prin celulă, frigul dispăruse parcă din corpul meu, cu toate că afară era o iarnă grea şi un ger de crăpau pietrele. M-am întins pe rogojină îmbrăcat, am tras pătura peticită peste mine şi am închis ochii.

Nu ştiu cât am dormit şi m-am trezit îngheţat când gardianul mi-a deschis usita de sub vizetă ca să-mi ceară

gamela. M-am ridicat greu de pe podea şi i-am întins-o. Mi-a strecurat-o apoi cu ceai cald, care mi-a încălzit tot corpul şi m-a trezit la realitate. Am început să derulez filmul pe care-l trăisem în noaptea aceea, încercând să descifrez, cât mă pricepeam, termenii juridici din actul de acuzare. Crima de înaltă trădare o consideram cea mai gravă. Cât priveşte complotul, acesta reieşea din înscenarea cu armele de lângă Cetatea Sucevei.

Ceea ce mă neliniştea însă şi mă tulbura până la furie era regretul de a nu-i fi răspuns colonelului la fraza introdusă în declaraţia mea cum că: „am declarat de bunăvoie şi nesilit de nimeni”. Mă gândeam că studiind dosarul împreună cu avocatul, acesta va constata falsul şi faptul va fi în favoarea mea.

O! Cât de naiv şi neştiutor eram în materie de justiţie comunistă! Abia după proces am aflat ce era această justiţie, cum se aplică şi cine decidea în realitate sentinţele.

Secţiune 1.19 Procesul (mascarada justiţiei)

În ziua de 21 februarie 1949 uşa celulei **s**-a deschis şi gardianul de pe secţie mi-a citit numele şi m-a invitat să mă îmbrac. Cu o voce mai omenească, mi-a mai spus: „Domnule, a sosit ceasul să vă duc în sala de şedinţe, la proces!” Am încercat un sentiment de bucurie, gândind că îi voi revedea pe colegii şi camarazii mei.

Am fost condus pe secţia de la parter, unde se făceau anchetele. Pe un carton era scris „Sala de şedinţe”, sală opusă uşii de intrare în închisoare. Când am intrat acolo, am observat improvizaţia. Sala, de obicei rezervată pentru întrunirile şi şedinţele personalului închisorii, era transformată în sală de şedinţe pentru judecată.

În mod normal, aici puteau încăpea cel puţin două sute de persoane. Intrând, am fost luat în primire de un ofiţer de securitate care, după ce mi-a strigat numele, m-a condus în prima bancă, unde era şeful meu Moisiu, flancat în stânga de Petrică Tudose şi Virgil Lungeanu, iar în dreapta de Mircea Bârsan, lângă care am luat loc şi eu.

Moisiu, profitând de neatenţia securiştilor, ne-a atras

atenţia să nu recunoaştem nimic din declaraţiile pe care le-am dat „de bunăvoie” şi „nesiliti de nimeni”. Acelaşi consemn să fie transmis şi celorlalţi când vor fi aduşi în sală.

După aproape o oră au fost aduşi în sală toţi camarazii arestaţi din cadrul Facultătii de Medicină. Securiştii ne-au interzis să vorbim între noi.

De-odată, a intrat în sală Blehan, îmbrăcat în uniformă de securitate. **S-**a uitat la noi cu un aer de mareşal, sfidător şi obraznic. Am bănuit că ceilalţi ofiţeri de securitate din sală erau bătăusii pentru celelalte judeţe din jumătatea de nord a Moldovei.

Pe la orele nouă dimineaţa, a intrat în sală completul de judecată, format din:

— Preşedinte: colonel Ion Gheorghe;

— Doi ofiţeri care nu erau magistraţi, dar îndeplineau rolul de asesori populari;

— Procurorul militar, un magistrat, grefierul şi două dactilografe.

Preşedintele a ordonat grefierului să facă apelul inculpaţilor, atât al celor prezenţi, cât şi al celor declaraţi la anchete, dar încă nearestaţi. Inculpaţii prezenţi erau 123. Cei nearestaţi erau în număr mai mare.

După apel, procurorul a dat citire actului de acuzare şi de trimitere în judecată. Aşteptam ca băncile din spatele nostru să fie ocupate de rudele noastre, precum şi de altă asistentă. Băncile şi sala de şedinţă au rămas goale. După vreo două ore, Curtea a întrerupt şedinţa, pentru o pauză de o jumătate de oră, iar în sală nu au rămas decât câţiva gardieni să ne păzească să nu vorbim, care se făceau că nu ne observă. Astfel, am aflat că din tot lotul nu au fost izolate decât opt persoane: Moisiu, Tudose, Lungeanu, Bârsan, Bordeianu, Parizianu, Scutaru şi Stamate. Toţi eram izolaţi, fără să ştim unul de altul, pe aceeaşi secţie de la subsol.

În închisoarea din Suceava pereţii dintre celule erau atât de groşi, încât legătura între celule nu se putea face prin metodele care se cunoşteau atunci, în primele luni de

închisoare, adică prin bătăi repetate cu pumnul în pereţi.

Noi toţi cei izolaţi am avut acelaşi regim şi numai noi am fost scosi noaptea din celulă şi duşi în faţa completului de judecată. Eram toţi convinşi că au făcut această mascaradă pentru a ne intimida. Ceilalţi camarazi au fost izolaţi în două camere.

Aşteptasem să vină avocaţii să ia legătura cu noi, cu câteva zile înainte de începerea procesului, conform legii, ca să aibă timp suficient să studieze dosarele; de asemenea ne aşteptam să vină asistentă din afară, părinţi, prieteni etc.

Puţin timp înainte de intrarea completului de judecată, în sala de şedinţă au apărut doi indivizi, unul îmbrăcat **într-**un cojocel nou **–** cumpărat desigur de curând de securişti **–** şi celălalt cu o scurtă din stofă de lână de casă. Păreau atât de suspecţi şi mai ales inoportuni, că ne puneam întrebarea ce rol aveau de jucat în proces. Nu erau dintre rudele noastre, nici dintre prieteni sau cunoscuţi, ca să-şi justifice astfel prezenta în sala de şedinţe şi nici nu făceau parte din asistenta completului de judecată. Observâ**ndu-**i mai îndeaproape, am constatat că erau cu chef, pregătiţi din timp şi cu un anume scop, pe care aveam să**-**l descoperim abia mai târziu.

Îndată ce completul de judecată **s-**a instalat, cei doi indivizi au început, ca la un semnal, să strige cât îi ţinea gura: „Moarte lor! Moarte lor!”

La auzul acestor cuvinte, Moisiu, şeful lotului, fără să ceară voie Preşedintelui, **s-**a ridicat în picioare şi adresâ**ndu-**se acestor intruşi cu o voce iritată şi destul de puternică, le**-**a pus întrebarea: „Măi bădie, cui strigaţi voi, moarte lor?” Noi ne uitam la ei surprinşi. Cineva din completul de judecată le**-**a făcut semn şi ei au reînceput cu şi mai multă vervă: „Moarte lor!”

După cele întâmplate, Preşedintele, colonelul Ion Gheorghe, l**-**a făcut atent pe Moisiu că nu are voie să vorbească, nici să se mişte din poziţia pe care i**-**a fixat**-**o Curtea şi că întrebările se vor pune numai prin completul

de judecată.

Atunci Moisiu, abil intelectual şi bun orator, a pus în numele celor de pe băncile de acuzare o întrebare Preşedintelui şi Curţii, rugându-i să precizeze identitatea celor doi indivizi care cereau în gura mare „moarte lor!”, precum şi rolul pe care îl aveau ei în acest proces. Preşedintele a declarat că cei doi erau reprezentanţii clasei muncitoare şi că aveau dreptul prin lege să asiste la proces, deoarece acesta fiind public, era permis oricărui cetăţean român să ia parte la dezbateri.

Moisiu s-a enervat, şi cu un ton destul de agresiv i-a răspuns Preşedintelui: „Dacă procesul este public şi orice cetăţean român are voie să ia parte la dezbaterile lui, atunci, domnule Preşedinte, vă rog să-mi spuneţi de ce părinţii, fraţii, alte rude şi prieteni de-ai noştri sau alţi cetăţeni nu se găsesc în sală?” La care Preşedintele i-a răspuns: „Nu te priveşte pe dumneata această problemă!”

Moisiu, din ce în ce mai enervat: „Dacă nu mă priveşte, atunci, nici pe onorata Curte nu trebuie să o privească dacă eu nu voi răspunde la întrebările puse”. Replica Preşedintelui a fost brutală: „Dumneata şi toţi inculpaţii de pe banca acuzării, sunteţi obligaţi să răspundeţi Curţii, pentru că în caz contrar ea are mijloace să vă facă să vorbiţi!”

„Atunci, reia Moisiu, acest complet de judecată este un complet de anchetă?”

Preşedintele, mai ameninţător: „Îţi atrag atenţia, că orice ofensă şi injurii aduse Curţii se pot pedepsi conform legii”.

„Legea de care faceţi uz, domnule Preşedinte, este legea pumnului, legea junglei”, nu s-a putut abţine Moisiu.

Preşedintele, enervat, s-a ridicat şi cu un ton autoritar l-a ameninţat că, dacă o singură dată va mai îndrăzni să facă astfel de afirmaţii, faptul îl va costa scump.

Totuşi ne găseam în faţa unei situaţii tragi-comice şi nu mai ştiam ce concluzii să tragem. Ne aflam într-adevăr în faţa unei judecăti sau în faţa unei mascarade? Fiecare

dintre noi şi-a dat însă seama că orice am spune nu mai avea nicio importantă, pentru că acest complet de judecată era instruit, încă dinainte de a intra în sala de şedinţe, cum să judece şi ce pedeapsă să dea fiecăruia dintre inculpaţi.

După ce procurorul a dat citire actului de trimitere în judecată a fiecăruia dintre noi, completat cu faptele incriminate, a cerut pentru fiecare pedeapsa maximă, potrivit articolului respectiv din codul penal.

Culmea injustiţiei şi a ridicolului **s-**a văzut însă atunci când Preşedintele a anunţat în instantă că inculpaţii aveau dreptul la apărare. În timp ce el făcea această afirmaţie, parcă la comandă, cinci indivizi îmbrăcaţi în civil au apărut în sală şi **s-**au aşezat pe o bancă lângă fereastră, aproape de masa completului de judecată. Nu erau alţii decât avocaţii apărării. Preşedintele, adresâ**ndu-**li**-**se, le**-**a precizat că fiecare avea de „apărat” zece inculpaţi, invitâ**ndu-**i să ia imediat legătura cu „clienţii” lor. Apoi, întorcâ**ndu-**se către noi, ne**-**a spus: „E o *favoare* de a avea avocaţi din oficiu!”

Avocaţii au primit dosarele şi, după lista înmânată de Preşedinte, fiecare şi-a luat în primire inculpaţii pe care trebuia să**-**i apere. După ce au răsfoit dosarele timp de vreo zece minute, Preşedintele le**-**a cerut să le depună pe masă, fără a fi avut nici măcar timpul să ia la cunoştinţă de conţinutul lor.

În faţa acestui spectacol mai mult decât ridicol, am rămas cu toţii înmărmuriţi, dâ**ndu-**ne seama că ne aflam în faţa unei regizări care nu era nici judecată, nici apărare, ci o sinistră mascaradă în care nu mai rămăsese decât acuzarea.

Simulacrul de şedinţă a luat sfârşit spre orele şase după**-**amiaza. Am fost apoi conduşi fiecare în celula lui, nu înainte de a fi anunţaţi de Curte că a doua zi, la ora opt dimineaţa, va continua procesul.

A doua zi, 22 februarie 1949, dimineaţa, am fost aduşi din nou în sala de şedinţă, unde am fost aşezaţi în ordinea următoare: şeful de lot, cei patru şefi de unităţi, apoi Scutaru şi Parizianu, formând o grupă. Şeful de lot,

care era la marginea băncii, **s-**a adresat avocatului care trebuia să ne apere, **întrebându-**l dacă el era avocatul acestei grupe.

Culmea ruşinii şi încălcarea elementarei idei de justiţie privind apărarea era că avocatul nu avea dosarul inculpatului, acesta fiind înlocuit de către Preşedinte cu câteva foi. După aceea Preşedintele, „constatând că procedura juridică a fost îndeplinită”, ar fi trebuit să dea cuvântul apărării.

S**-**a început cu primul inculpat, şeful de lot Moisiu Dumitru. Preşedintele îi ordonă lui Moisiu, judecat ca şef de lot, să se ridice în picioare. Stupoare! În loc să dea apoi cuvântul avocatului apărării, Preşedintele l**-**a dat, împotriva oricărei legalităţi, acuzatorului public.

Procurorul n**-**a mai făcut rechizitoriul, pentru că**-**l făcuse deja pentru fiecare inculpat. Despre şeful nostru a spus aşa:

„Moisiu Dumitru, acest individ periculos, a organizat în cadrul Facultătii de Medicină din Iaşi un grup de legionari, pentru a unelti împotriva ordinii sociale instalate în ţara noastră. A instruit şi pregătit un complot împotriva Statului şi, ce este mai grav, acest individ a strâns informaţii prin subalternii lui şi de la alte persoane, furnizâ**ndu-**le unei puteri străine”.

„De aceea, acuzatorul public, reprezentând clasa muncitoare din R.P.R. cere pentru acest inculpat pedeapsa maximă prevăzută de codul penal. La dosarul cauzei se găsesc piese din care reiese că poliţia, când l**-**a arestat, l**-**a găsit ţinând şedinţă legionară şi făcând instrucţie cu arme sustrase de la unităţi militare, în vederea unui complot. Curtea poate vedea, pentru convingere, toate aceste piese în dosarul cauzei”.

După aceea, procurorul a comis o gafă, cerând grefierului să citească în instantă ce făcuse Moisiu împreună cu inginerul Târniceru la Alba**-**Iulia, în timpul refugiului din 1944, când Universitatea de la Iaşi fusese mutată în acel oraş.

Iată textual ceea ce a citit grefierul: „Acest temnicer

(era vorba de inginerul Târniceru) a ridicat, împreună cu acest moisu (Moisiu) o traistă (troită), pe locul unde a fost tras pe sfoară (pe roată) Horea, Cluseu (Closca) şi Crisu (Crisan)”. Întreaga sală a izbucnit în râs, de la Curte şi până la dactilografe. Procurorul, vădit jenat, **s-**a răstit la grefier, acuzâ**ndu-**l că nu era atent la citit. Se vedea clar ce fel de elemente erau chemate să consemneze depoziţiile.

În încheiere, procurorul apăsă mai mult pe: „Inculpatul, în declaraţia sa, recunoaşte cele incriminate de noi, de bunăvoie şi nesilit de nimeni şi semnează cu mâna proprie”.

Preşedintele a dat apoi cuvântul avocatului apărării care, ridicâ**ndu-**se în picioare, a deschis dosarul din care a scos o foaie de hârtie scrisă dinainte, repetând întocmai cuvintele procurorului. Şi astfel, avocatul nostru **s-**a transformat din apărător în acuzator, ignorând total faptul că era chemat acolo să**-**l apere pe inculpat, nu să**-**l acuze.

În această situaţie, când cel mai elementar principiu de justiţie şi drept a fost ignorat, mai mult, călcat în picioare cu atâta neruşinare, Moisiu, nemaiputând să-şi stăpânească nervii, **s-**a ridicat în picioare şi i **s-**a adresat avocatului: „Domnule, noi nu te**-**am angajat ca acuzator, iar dacă Tribunalul te**-**a pus din oficiu ca apărător, dumneata ce faci? În loc să mă aperi, mă acuzi. Dumneata nu eşti avocat, eşti cules de pe drum şi adus aici. Ai primit o hârtie scrisă, să citeşti ce scrie pe ea. Ruşine unui astfel de jurist! În ce tratate de drept ai citit dumneata să faci ceea ce faci? Eu nu te**-**am angajat apărător şi nu am nevoie de serviciile dumitale!”

În sală nu era public, afară de cei doi indivizi care nu încetau să strige: „Moarte lui! Moarte lui!” La auzul acestor strigăte, Moisiu nu **s-**a putut retine să nu intervină: „Măi, bădie! mai beţi nişte rachiu, că aţi răguşit de când strigaţi «moarte lui»!”

În acest moment, şedinţa a fost transformată **într-**un bâlci. Un ofiţer din completul de judecată a ieşit pe coridor şi imediat după aceea au intrat în sala de şedinţă mai mulţi

gardieni înarmaţi şi câţiva ofiţeri de securitate, printre care şi Blehan.

Preşedintele a comis imprudenta de a da cuvântul lui Moisiu. Acesta, cu verva şi inteligenta lui, a desfăşurat o pledoarie în apărarea sa şi a camarazilor săi, care dacă ar fi fost înregistrată **–** Preşedintele dăduse ordin grefierului şi dactilografelor, să nu consemneze nimic din ceea ce spunea Moisiu **–** ar fi fost model de pledoarie de mare avocat. În loc de acuzat, Moisiu se transformase în apărător, infirmând tot ceea ce spusese procurorul.

Piesele de la dosar le**-**a declarat înscenări şi minciuni grosolane, inventate de anchetatori, pentru că niciun camarad din subordinea lui nu a fost prins făcând şedinţe sau instrui**ndu-**se cu arme, înscenările din aşa-zisa reconstituire fiind făcute la începutul lunii noiembrie pe platoul de lângă Cetatea Sucevii. În aceste fotografii se putea observa că toţi camarazii erau tunsi, or, în libertate, fiecare dintre ei avea o anumită lungime a părului. Armele pe care le pozase poliţia erau luate şi ele de la soldaţii care făceau paza înscenărilor. Cel mai odios fapt era însă că subalternii lui Moisiu fuseseră obligaţi să pozeze în locul altor camarazi de la alte facultăţi, care nu erau încă arestaţi.

Moisiu a dat cazuri concrete: Bordeianu Dumitru a pozat în locul fratelui său, Ion Bordeianu, de la Politehnică. Or, un om nu putea poza în acelaşi timp în două locuri diferite. A cerut apoi să fie confruntate piesele de la dosar ale Medicinii cu cele ale Politehnicii din Iaşi. Cât priveşte afirmaţia „nesilit de nimeni”, era o minciună sfruntată adăugată ulterior, aşa ceva nefigurând în niciuna din declaraţiile lor anterioare. El cerea să i se arate scrisul acestui adaus, dacă el a existat. Şi pentru a dovedi, Moisiu a declarat că ar putea aduce în faţa completului de judecată şi a apărării, probe care să demonstreze cum au dat ei declaraţiile „de bunăvoie şi nesiliti de nimeni”.

Şi zicând acestea, şi-a aruncat haina şi cămaşa, arătâ**ndu**-şi corpul plin de răni încă nevindecate. În faţa acestei scene, cele două fete dactilografe, fără să-şi dea

seama unde se găseau, au exclamat spontan **într-**un glas: „Vai, Doamne, ce răni îngrozitoare!”. Preşedintele le-a ordonat să părăsească sala.

Completul de judecată, în faţa acestui spectacol, a fost atât de derutat că nu mai ştia ce atitudine să ia.

Moisiu continua să strige cât îl ţinea gura: „Eu şi camarazii mei am fost bătuţi, schingiuiţi şi torturaţi, timp de cinci luni de zile, în cele mai groaznice chipuri, de bătăusii Blehan şi Danielevici”.

Ca spectacolul să nu ia o altă întorsătură şi ca procurorul, grefierul şi avocaţii să nu vadă aceleaşi urme de tortură pe corpurile noastre, Preşedintele, în timp ce toţi ne dezbrăcam, a suspendat şedinţa.

Moisiu a fost scos apoi din sală de către ofiţerii de Securitate, iar Curtea a părăsit sala. Cei doi indivizi, care reprezentau „asistenta” din sală, treziţi parcă din beţia lor, văzând ce se petrecea, **s-**au adresat unul celuilalt: „Hai, bădie, să ieşim de aici, nu vezi ce se întâmplă? Vrei să-mi rămână copiii pe drumuri? Eu sunt necăjit şi m-au adus aici cu forţa”. După plecarea lor, sala rămase fără asistentă publică.

După vreo jumătate de oră, completul de judecată intră în sală şi luă loc la masă. Puţin timp după aceea a fost introdus în sală şi Moisiu, sprijinit de doi gardieni, deoarece fusese atât de crunt bătut încât nu se mai putea ţine pe picioare. Călăii, în ura şi bestialitatea lor, îl loviseră cu vâna de bou, umplâ**ndu-**l de răni din care curgeau siroaie de sânge. Am fost convinşi că acel complet de judecată fusese la curent cu cele ce se petrecuseră afară.

Când Moisiu a fost aşezat pe bancă la locul lui de către cei doi gardieni, a mai avut curajul să strige: „Iată domnule Preşedinte, ce probă mai clară, mai evidentă, mai strigătoare la cer, vi se poate aduce, decât ceea ce se vede pe fata şi pe trupul meu, tortura pe care călăii anchetelor mi-au administrat-o în faţa completului de judecată”. Şi în timp ce Moisiu a căzut cu capul pe bancă, Preşedintele, cu cinism, a spus că acest „incident” nu constituia un motiv ca să i se atribuie circumstanţe atenuante. Pe ce mâini

intrase justiţia!

Moisiu a fost evacuat apoi din sală, iar procesul a continuat, îndeplini**ndu-**se ca o simplă formalitate. Camarazii renunţaseră la apărarea devenită accesoriu al acuzării. Toţi ne**-**am declarat solidari cu declaraţia lui Moisiu, privind înscenarea făcută pe platoul Sucevei, şi nu am recunoscut deloc că „de bunăvoie şi nesiliti de nimeni” dădusem declaraţiile.

În câteva ore judecata **s-**a terminat, fără ca grefierul să fi consemnat ceva din declaraţia noastră întru apărare. În schimb, consemnase tot ceea ce spuseseră procurorul şi avocaţii „apărării”, transformaţi în acuzatori.

Curtea a declarat judecarea lotului ca terminată, procedura fiind „îndeplinită după lege”, şi a anunţat că sentinţa fiecărui inculpat în parte se va pronunţa a doua zi, 23 februarie 1949.

După această injustiţie a justiţiei, am fost evacuaţi din sală şi duşi fiecare în celula lui. A doua zi am fost din nou conduşi, tot lotul, în sala de şedinţă. În sală domnea o atmosferă de înmormântare.

Preşedintele, solemn, deschise şedinţa, anunţâ**ndu-**ne să fim atenţi când se va da citire sentinţei şi cel ce-şi va auzi numele să se ridice în picioare.

Primul chemat a fost Moisiu Dumitru, căruia i se rezervaseră 20 de ani de muncă silnică pentru crimă de uneltire împotriva ordinii sociale, 15 ani pentru crimă de înaltă trădare şi 12 ani pentru crimă de complot.

Moisiu nu **s-**a ridicat în picioare pentru că nu**-**l mai ţineau puterile şi Preşedintele a făcut imprudenta să**-**i atragă atenţia. Sleit de puteri şi cu o voce abia perceptibilă, Moisiu i**-**a răspuns: „La aşa complet de judecată, la aşa acuzare şi la aşa justiţie, nu rămâne decât să fie aplicată iar ancheta, cu torturile la care am fost supuşi. Aşa că nu ne ridicăm în picioare, întoarcem spatele şi ar trebui să plecăm din sală”. Curtea n**-**a mai răspuns.

Au urmat două condamnări, de câte 18 şi 10 ani, la muncă silnică, pentru Parizianu Gheorghe şi Scutaru Ion.

Tudose Petre, Lungeanu Virgil, Bârsan Mircea şi

Bordeianu Dumitru au primit fiecare, câte 15, 10, 10, şi respectiv 15 ani de condamnare. Restul din lot au primit între 5 şi 12. Pe lângă aceste condamnări, **s-**au mai aplicat fiecăruia: confiscarea averii, degradarea civică de la 5 la 15 ani şi cheltuielile de judecată, care variau între 5.000 şi 20.000 de lei. După pronunţarea sentinţei aveam dreptul, timp de trei zile, să facem apel, dar nimeni dintre noi n**-**a făcut pentru simplul motiv că până atunci niciun recurs nu schimbase sentinţa în favoarea condamnatului, ba din contră, fuseseră cazuri când sentinţa cunoscuse o agravare.

La sfârşitul şedinţei am fost duşi în celulele noastre. N**-**am putut trece cu vederea că, ajuns în faţa celulei mele, ce purta numărul 15, cineva mi**-**a atras atenţia şi m**-**a întrebat: „Să aibă oare vreo semnificaţie sau să fie vreo legătură, între destinul omului şi anumite numere?” În destinul meu, ziua de naştere era 15, numărul celulei 15, precum şi cei 15 ani de muncă silnică pe care i**-**am executat până la urmă.

Voi încheia acest capitol, reţinând faptul că justiţia nu servea deloc ideea de dreptate, stăpânită fiind de bunul plac impus de puterea pumnului.

În concluzie:

— Toate declaraţiile smulse celor din închisoarea Suceava, precum şi în toate anchetele din tară, au fost date în urma unor cumplite torturi;

— Au fost camarazi care în urma acestor torturi, fie că **s-**au sinucis, aruncâ**ndu-**se pe geam, fie au murit, fiind apoi duşi unde numai Dumnezeu ştie;

— Judecata **s-**a făcut de către magistraţi care au acceptat să judece şi să aplice legea după cum li **s-**a ordonat;

— Toate sentinţele au fost date nu de completul de judecată, conform procedurilor penale, ci în cabinetele de partid;

— În ceea ce priveşte apărarea, aceasta a fost inexistentă, deoarece avocaţii au fost desemnaţi din oficiu de partid şi nu angajaţi de inculpaţi; din apărători, aceştia

au devenit acuzatori, nefăcând altceva decât să repete, după un consemn scris, aceeaşi acuzare ca şi cea a procurorului;

— Data procesului nu a fost anunţată nici unei familii a celor arestaţi;

— Sălile de şedinţă nu aveau asistentă publică, procesele **ţinându-**se în secret. Nici măcar rudele apropiate ale inculpaţilor n**-**au avut voie să asiste la proces. În cazul Sucevei, cei doi indivizi care cereau moartea noastră au reprezentat singura asistentă publică.

Ceea ce **s-**a întâmplat şi modul cum **s-**a judecat lotul mediciniştilor din Iaşi a fost identic cu judecarea tuturor loturilor din închisoarea Suceava.

Care ar fi fost oare reacţia unui om din lumea civilizată, constatând că, pentru o idee pusă în slujba adevărului, a dreptăţii, în slujba credinţei în Dumnezeu şi a dragostei pentru aproapele, un anumit tineret a fost anchetat şi torturat, uneori până la moarte, pentru a fi apoi judecat şi condamnat?[7]

Secţiune 1.20 După proces

A început pentru noi o perioadă în care nu mai puteai prevedea nimic. Procesul nu lăsase să se întrevadă întoarcerea, vreodată, în lumea din care plecasem. Şi eu îmi reproşam că nu avusesem altă atitudine la proces, aşa ca Moisiu, de pildă.

Cele întâmplate mi**-**au rănit însă atât de mult sufletul, încât nu mai puteam face niciun efort de gândire. Mă consideram ca un naufragiat **într-**o barcă, situaţie în care mă lăsasem în voia valurilor, puterile nemaiajutâ**ndu-**mă să vâslesc.

Afară era viscol şi ger, iar în celula mea totul părea

7 Toate aceste procese au ca prototip procesul Mântuitorului, în care judecătorul, îndrăcit, îsi sfâsie hainele si strigă: «Ce ne mai trebuie mărturii, că noi însine am auzit din gura Lui? E vinovat de moarte». Justitia omenească e strâmbă prin natura ei; doar Hristos Dumnezeul nostru e Judecător drept. Procesul descris aici ne arată în ce chip ne judecă satana: răul, infractiunea, crima, tin loc de lege si de dreptate, si ce înteleg prin justitie slugile sale, comunistii si francmasonii, discipolii Marelui Maestru al Luminilor (n. ed.).

un sloi de gheată, de parcă şi sângele în vine îmi înţepenise. Parcă niciodată nu mă săturasem şi aş fi mâncat moloz şi mortăciuni, numai să nu mă mănânce foamea pe mine, foame care-mi rodea stomacul ca un guzgan.

După câteva zile, **într-**o dimineaţă, **s-**a deschis uşa ca de obicei şi gardianul de pe secţie, care ştia ce condamnare am luat, mi-a citit numele înscris pe nelipsita fiţuică şi m-a prevenit să-mi fac bagajul, pentru a fi transferat **într-**o altă celulă. Mi-am luat bocceaua cu puţinele rufe şi am aruncat o ultimă privire în celula pe care nu o voi uita până în clipa morţii. Urlasem ca lupul flămând în ea, strigasem, lovisem cu capul de pereţi, mă coborâsem în iad, agăţâ**ndu-**mă cu mâinile de un petec de cer. Acolo am ales cerul şi tot acolo i-am uitat pe toţi care mi-au făcut rău. Acolo am înţeles că nu există decât o singură Cale, un singur Adevăr şi o singură Viaţă, aceea a Fiului lui Dumnezeu întrupat[8].

Secţiune 1.21 Celula 121

Din celula nr. 15, gardianul m-a dus la primul etaj, la celula 121, situată pe latura de nord a închisorii. Fiecare secţie a laturii de nord avea câte 60 de celule, închisoarea fiind în formă pătrată. Când a ajuns în faţa uşii acestei celule, am reţinut ultimele două cifre ale numărului **–** 21 **–** care corespundeau, în mintea mea, cu ultimele cifre ale anului meu de naştere (1921). Un joc bizar de cifre, de date, atât de semnificative. Când gardianul a deschis uşa, nu mică mi-a fost surpriza, cât şi bucuria ca, intrând în celulă, să dau cu ochii de Petrică Tudose, prieten, camarad şi coleg, condamnat şi el tot la atâţia ani ca şi mine.

Printre alţi camarazi din lotul Universităţii, care fuseseră judecaţi înaintea noastră, era în celulă şi bădia Ghiţă Bărbieru, pe care îl cunoşteam din vedere. Pe acest om cu suflet ales nu-l voi putea uita niciodată. Ca pregătire intelectuală avea doar gimnaziul, dar bunătatea lui n-avea margini. El era printre puţinii oameni pe care i-am întâlnit

8 «Eu sunt Calea, Adevărul si Viata» (Ioan 14, 4) (n.ed.)

în viaţa din dosul gratiilor şi care mi-a dat cheia cu care să încui şi să descui uşa ce mă despărţea de lumea din care veneam.

La început, atmosfera era puţin apăsătoare, deoarece toţi eram condamnaţi şi gândurile noastre zburau, fără voie, spre cei lăsaţi în urmă: părinţi, fraţi, neveste, copii, prieteni, cunoscuţi etc[9]. Bădia Ghiţă, care fusese judecat în primul lot, trecând foarte greu prin anchetă (din care mai apoi i s-a tras şi moartea) nu s-a plâns niciodată.

În închisorile prin care am trecut am cunoscut mulţi oameni, de la portar până la ministru, de la neştiutori de carte până la profesori universitari şi savanţi, de la demon până la înger.

Bădia Ghiţă a rămas în inima mea ca fiind acel tip de om pe care, chiar dacă voiai să-l uiţi, nu reuşeai niciodată. În toată detenţia mea am întâlnit puţine suflete ca al lui. Discuţiile cu colegul meu Tudose şi intervenţiile bădiei Ghiţă erau cele mai binefăcătoare lucruri din celulă.

Pe la începutul lui martie, când la Suceava era încă iarnă destul de grea, cu frig şi ninsoare, am mai văzut ceva ce nu voi putea uita niciodată. Ceva se petrecea cu unii tineri care nu-şi înţeleseseră adevărata chemare. Mai exact, era începutul aşa-zisei reeducări de la Suceava.

Celula se mai încălzise şi la propriu şi la figurat. Eram toţi legionari şi toate discuţiile se purtau în bună înţelegere. Chiar şi frigul se mai potolise, datorită faptului că eram acum şase în celulă şi dormeam pe prici, în loc să dormim pe rogojina aşezată pe podea.

Singurul care nu lua parte la discuţii, mulţumindu-se doar să asculte, era bădia Ghiţă. Noi îl respectam pentru că era în vârstă şi avea un mare trecut de luptă. Într-o bună zi, când discuţiile noastre ajunseseră la un punct mort, bădia Ghiţă, cu o voce caldă, a început să-şi depene şi el gândurile.

---

9 Ispita iubirii de părinti si de frati, de familie, depărtează pe crestin de Dumnezeu când acestuia i se cere jertfa pentru Hristos (vezi Luca 14, 26). Biruirea ei în chip Dumnezeiesc o găsim povestită în viata Sfântului Sebastian (18 decembrie) (n. ed.).

Voi reda din memorie cuvintele care au fost pentru mine busola ce m-a călăuzit tot timpul celor 15 ani de temniţă: „Dragi flăcăi! Sunteţi toţi oameni cu carte, mai tineri decât mine, încercaţi şi voi în luptă, dar vă rog ca pe copiii mei, să ascultaţi cu atenţie şi bunăvoinţă ceea ce vreau să vă spun. Toţi suntem condamnaţi la ani grei de închisoare şi fiecare am lăsat afară o lume care a fost lumea noastră şi pe care nu o putem nesocoti. Unii am avut o profesiune, iar voi cei mai tineri, eraţi în curs să o realizaţi. Toţi ne-am angajat cinstit, slujind un ideal şi o cauză pe care noi am considerat-o dreaptă. Nici eu, nici voi, cred că nu aţi făcut rău nimănui. Am fost anchetaţi, torturaţi, judecaţi şi condamnaţi după cum ştiţi, dar vă rog din toată inima să-mi daţi ascultare. Pentru un deţinut politic, condamnarea e ceva ce poate sau nu să se împlinească. Deci noi **s-**ar putea să executăm toată condamnarea pe care o avem sau poate nu. Ceea ce e mai grav însă e că **s-**ar putea să facem şi ceva în plus, peste ceea ce am fost condamnaţi. Să fim condamnaţi din nou şi poate să şi murim în închisoare. Timpul nostru în închisoare nu este hotărât definitiv. Venim din**tr-**o lume pe care ura omenească ne-a luat-o, poate, pentru totdeauna, şi intrăm în alta care e aceasta. Aceasta şi numai aceasta este de acum înainte lumea noastră. Pentru noi nu există altă lume decât aceea în care suntem şi trăim aici. Or, pentru a putea trăi în această lume, dragii mei, trebuie să ştiţi că numai cel ce va avea inimă bună va putea rezista şi înţelege ceea ce ne va oferi necunoscutul în care am intrat. Aceia dintre voi care vor putea înţelege ce înseamnă inima bună pentru om, nu vor uita niciodată ceea ce am discutat noi în această zi. Ca încheiere, vă spun: ca să poţi răzbi şi să fii mulţumit şi împăcat în viaţă, cu tine şi cu cei din jurul tău, trebuie să ai inima bună. Voi faceţi cum credeţi şi cum vă este inima”. L-am înţeles pe acest înţelept şi i-am urmat povata, toată viaţa mea.

În zilele următoare, ducân**du-**mă cu tineta de necesităţi **s-**o vărs în closet, am avut ocazia să vorbesc cu Tudose între patru ochi. L-am întrebat atunci, ce părere

avea de „inima bună” a bădiei Bărbieru; el mi-a răspuns că povestea cu „inima bună” n-a înţeles-o şi nu o va înţelege niciodată. Era adevărat că Tudose n-a înţeles, pentru că el nu pricepea că omul ar putea simţi, trăi şi acţiona şi după glasul tainic al inimii, nu numai după cel al puterii de judecată. I-am răspuns cinstit lui Tudose, că nici eu n-am înţeles această filosofie, dar spre deosebire de el, eu mă voi strădui să înţeleg ce este pentru om acea „inimă bună” de care vorbea bădia Ghiţă. Timpul avea să facă lumină în această problemă.

Al doilea moment pe care l-am avut în celula 121 şi pe care, la fel, nu-l voi uita niciodată, a fost următorul:

În celula de lângă noi, pe lângă alţi camarazi, era unul din Suceava, mai în vârstă ca noi, căsătorit şi cu trei copii. Era chiar din Suceava şi cum gardienii la acea dată nu erau intoxicaţi de doctrina proletară, puteau face unele servicii celor pe care-i cunoşteau şi în care aveau încredere. Deci, camaradul din celula vecină îl cunoştea pe gardian şi avea încredere în el. Probabil însă că gardianul era recompensat pentru serviciile pe care i le aducea concetăţeanului lui.

Pe vremea aceea se putea încă privi pe fereastră fără a fi pedepsit, interdicţia survenind abia în primăvara anului 1954, când **s-**au pus obloane de jaluzele la geamuri în toate închisorile din tară (jaluzelele având o poziţie oblică, aerul intra în celulă fără ca din celulă să se poată vedea afară). Pedeapsa pentru cei ce încercau să mişte jaluzelele ca să privească pe geam se solda cu un arest sever de 15 zile, bineînţeles dacă erau surprinşi de gardianul care putea observa totul prin vizeta de pe uşa celulei. Unii deţinuţi, pedepsiţi cu acest arest sever, n-au mai scăpat cu viaţă de acolo.

Datorită faptului că oamenii se puteau uita pe geam, la etaje se comunica de la o celulă la alta. Dar numai noaptea, când gardianul nu se mai putea plimba pe sub geamuri să repereze celulele de unde se vorbea. În felul acesta am luat legătura cu cei din celula din stânga noastră, care ne-au prevenit că în seara aceea va veni în

stradă o femeie lângă stâlpul cu bec aprins, sotia unui camarad din celula vecină. Gardianul de pe secţie dăduse soţului acestei femei semnele după care el să-şi poată recunoaşte sotia şi copiii. De reţinut faptul că la acea dată, în închisoare, nu erau încă informatori sau turnători, aşa că deţinuţii aveau încredere unii **într-**altii şi la fel şi în gardienii care păstrau secretul relaţiilor lor cu ei.

Era pe la începutul lui martie, iar afară era încă iarnă cu frig, vânt şi zăpadă. Iată scena: la vreo 50 de metri distantă, lângă stâlpul luminat, am văzut o femeie cu un copilaş în braţe, iar lângă ea, alţi doi copilaşi, între 4 şi 6 anişori. Priveau spre geamul celulei şi fluturau batistele către tatăl lor, care le făcea şi el semne. Din celulă se putea vedea bine în stradă, femeia şi copilaşii fiind luminaţi de bec şi de luciul zăpezii de sub picioarele lor. Când i**-**am zărit, suflete nevinovate, cu mânuţele ridicate în sus, făcând semne tatălui lor, ne**-**au podidit lacrimile. O mamă cu puii ei, în frig, plângând şi ştergâ**ndu**-şi fata cu batista, iar tatăl întemniţat după gratii, mângâi**ndu-**i doar din ochi. Cei ce au copii, să încerce să trăiască, măcar o clipă, scena.

Acest spectacol **s-**a repetat nopţi în şir până ce soldatul din prepeleac a sesizat conducerea închisorii şi ofiţerul politic. În urma acestui denunţ a dispărut şi dramatica scenă şi tatăl din celula vecină şi, nu după mult timp, şi gardianul de pe secţia noastră.

Secţiune 1.22 Reeducarea de la Suceava

Cuvântul *reeducare* avea, pentru mine, un conţinut atât de sinistru, încât nu reuşeam să mi**-**l explic. Adică, cum să mă reeduc? Şi ce să reeduc în mine? Să**-**mi schimb modul de viaţă, să renunţ la gândirea mea, să renunţ la credinţa mea, la concepţia mea despre lume şi viaţă, să renunţ la visul meu, la lupta mea? Ce să alung din mine? Credinţa în Dumnezeu şi dragostea mea pentru El? Să înlocuiesc Evanghelia Lui cu ideologia proletară, dragostea pentru aproapele cu ura şi lupta de clasă, adevărul cu minciuna, sinceritatea cu ipocrizia, armonia cu teroarea, mila cu violenta? Să**-**L alung pe Dumnezeu din sufletul meu şi în

locul Lui să instalez partidul? Să-mi urăsc şi să-mi „torn” familia şi prietenii, să trăiesc starea de groază, de frică, de neîncredere, bănuiala şi nesiguranţa? În concluzie, să renunţ la mine, să înlocuiesc totul cu stăpânirea satanei, să mă închin şi să-i slujesc lui, adulând partidul, ca pe noul dumnezeu, să adopt religia comunismului – religia celui rău[10].

Cei care ar putea da informaţii certe şi ar scoate la lumină acest joc satanic nu mai sunt: Ţurcanu, executat de stăpânii lui, şi Bogdanovici, ucis de Ţurcanu. De aceea, începuturile reeducării rămân cu totul necunoscute.

Ce s-a auzit însă şi ce se ştie? În vara sau în toamna lui 1948, s-a aflat în închisoare că Bogdanovici a avut un vorbitor, după spusele unora şi ale lui Popa Ţanu (care era în celulă cu mine). Vorbitorul însă nu fusese solicitat de el, ci înlesnit de cabinetul de partid Suceava şi aprobat, bineînţeles, şi de la Bucureşti. Un vorbitor cu tatăl, care era prefect de Botoşani în acea vreme. Se zvonea că acest vorbitor a avut loc numai între tată şi fiu, fără ca alte persoane să fie de fată. În urma acelei discuţii a luat naştere începutul reeducării de la Suceava. Cum în comunism nimic nu se putea face întâmplător, ci regizat şi

---

10 Este o descriere exactă a „reeducării”, în limbaj crestin „schimbarea mintii”. A zis ispititorul: «Dar ia întindeLa Suceava, Pitesti, Gherla, si în toate închisorile politice bolseviste, necredinciosii au încercat să demonstreze experimental că ratiunea, gândirea, constiinta si toate facultătile sufletesti ar fi doar produse ale materiei, un fel de „secretii” ale trupului.

Concluzia acestei teorii satanice este că actionând asupra trupului, putem transforma constiinta, adică eul profund al omului, chipul propriu al fiecăruia.

Prin „reeducare”, cel rău si slugile sale s-ti mâna si atinge-Te de osul si de carnea lui! Să vedem dacă nu Te va blestema în fată!» (Iov 2, 5).

-au strâns să nimicească cel mai scump dar al lui Dumnezeu: libertatea constiintei, care nu tine seama de nici o îngrădire materială, trupească. În aceste puscării ale Antihristului lupta a fost duhovnicească; scopul nu a fost exterminarea fizică, lucru usor de înfăptuit, ci uciderea sufletului (de altfel, victimele nici nu aveau voie să moară, sinuciderea fiind cea mai gravă infractiune, după cum vom vedea) (n. ed.).

pus la punct în cele mai mici detalii, şi acest vorbitor fusese aranjat din timp.

Tot din aceleaşi zvonuri se mai spunea că tatăl lui Bogdanovici şi-a implorat fiul să renunţe la concepţia lui politică şi să facă totul pentru a se salva fizic.

S-a aflat de la ajutoarele lui Bogdanovici (intimii lui) că, până la arestarea sa, el nu se înţelegea cu tatăl său în materie de politică, deseori mama lui fiind aceea care intervenea să-i împace.

Se pune însă întrebarea: de ce Bogdanovici a luat o condamnare atât de mare, dacă acceptase să înceapă reeducarea? După cele descoperite în demascările de la Piteşti şi mărturisirile celor ce fuseseră acolo, nu el ar fi fost totuşi iniţiatorul reeducării de la Suceava, pentru că, potrivit concepţiei sale, reeducarea trebuia să fie un act voit şi consimţit şi nicidecum un act de constrângere şi de violentă. Dacă ar fi admis violenta, **s-**ar fi reabilitat şi nu ar fi fost ucis. Cititorii îmi vor ierta faptul că anticipez, dar ceea ce mărturisesc este strâns legat de începutul reeducării de la Suceava şi deci de cazul Bogdanovici.

Sunt poate, spun *poate*, singurul dintre studenţi care înainte de moartea lui, prin**tr-**o întâmplare şi prin neatenţia lui Ţurcanu, l**-**am întâlnit pe Bogdanovici în timp ce era dus de la camera 4 spital, unde se dădeau declaraţiile, la o celulă la parter; eu fiind luat în acelaşi timp, de la camera 3 subsol şi dus spre camera 4 spital, la etaj. Aşa **s-**a făcut că ne**-**am întâlnit pe scări, la jumătatea drumului dintre etaj şi parter. Când am ajuns faţă în faţă, amândoi ne ţineam de balustrada scării înguste de un metru. Pe mine nu mă sprijinea gardianul, dar el nu putea merge fără sprijinul acestuia; de aceea, când ne**-**am întâlnit, a trebuit să ne facem loc unul altuia, căci amândoi ne ţineam de balustradă. Gardianul îl rezemă pe Bogdanovici de perete, **susţinându-**l să nu cadă, pentru a**-**mi face mie loc de trecere pe lângă balustradă. Gardienii erau în urma noastră şi, când am ajuns unul lângă altul, ne**-**am putut privi în ochi.

Gardienii n**-**au intervenit, atât erau de îngroziti de

ceea ce vedeau. Bogdanovici încă mai avea încredere în mine. La ora aceea nu căzusem din gratia divină, nu mă prăbuşisem încă şi de aceea a şi fost posibilă comunicarea. Capul lui enorm, cu ochii adânc înfundaţi în orbite – atât mai era viu în el – te înspăimânta; se citea în ochi suferinţa pe care o pricinuise miilor de camarazi.

Privirea aceea, a unui mort cu ochii încă vii, m-a urmărit până în clipa în care scriu aceste pagini şi mă va urmări până voi muri. În momentul când privirile noastre s-au întâlnit, cu o voce muribundă, dar destul de clară, Bogdanovici mi-a şoptit: „Frate! Aşa se plătesc greşelile!”

Privirile noastre nu se puteau despărţi, dar gardienii ne-au îndemnat într-un glas: „Hai!”

După două zile Bogdanovici a murit, ucis în mod sadic de Ţurcanu, Popa, Martinas şi Livinschi. Şi nu cred că a fost altul mai chinuit şi torturat la Piteşti. Nu vreau să-l apăr, Doamne fereşte! Dar îmi pun întrebarea: cine a suferit ca Bogdanovici? Cine a adunat în ochii lui atâta suferinţă? Ce am simţit şi văzut cu ochii mei, mă face să cred că Bogdanovici nu a fost un informator şi niciun criminal. El nu era în stare să omoare. În concepţia lui nu avea loc ideea de violentă.

Bogdanovici fusese şeful Universităţii din Iaşi, cu Facultătile de Drept, Litere şi Filosofie, Ştiinţe (Matematică, Fizică şi Geografie). Medicina, Farmacia şi Politehnica erau aparte, iar şeful întregului Corp Studentesc Legionar fusese Neculai Simionescu, student la Drept.

Era de la Soroca, din Basarabia, iar în refugiul din 1940 – 1941, avea doar 12 ani. Din vara lui 1941, până în primăvara lui 1944, locuise la Soroca.

Nu el l-a denunţat pe Ţurcanu, cum au afirmat unii, fără a cunoaşte adevărul, ci Ştefan Caciuc, coleg de clasă şi de liceu la Câmpulung Moldovenesc şi, mai apoi, coleg la Facultatea de Drept din Iaşi.

Ţurcanu a făcut parte din F.D.C. numai în 1940 – 1941 şi, după ianuarie 1941, nu a mai activat în Mişcarea Legionară. În 1940 avea numai 14 ani.

Ţurcanu ştia de activitatea legionarilor de la liceul din Câmpulung Moldovenesc, până în 1944. După aceea, a terminat liceul şi **s-**a înscris la Facultatea de Drept din Iaşi. Era căsătorit şi nu frecventa cursurile, prezenta fiind obligatorie doar la examene.

Aşa că, la Iaşi, convorbirea cu Ţurcanu n**-**a av**ut-**o Bogdanovici, ci Ştefan Caciuc.

S**-**au întâlnit în 1946, cu ocazia unor examene, şi Caciuc l**-**a întrebat pe Ţurcanu de ce nu vine la cursuri. Acela i**-**a răspuns că era căsătorit şi că se ocupa de alte treburi. Întrebat din nou, care este atitudinea lui politică şi dacă mai avea vreo legătură cu legionarii, răspunsul lui Ţurcanu a fost limpede, că nu vrea să mai aibă vreo legătură cu legionarii şi că nu**-**l mai interesează această problemă. „Ce faceţi voi, vă priveşte, eu sunt comunist! Sunt prieten cu fraţii lui Emil Bodnăraş şi aceştia mă susţin şi mă ajută să fac carieră în diplomaţie. Aşa că aceasta este ultima dată când mai vorbesc şi mă întâlnesc cu tine”, a relatat Caciuc. N**-**a precizat însă, dacă Ţurcanu i**-**a spus sau nu că îşi începuse activitatea legionară în cadrul C.S.L. Iaşi.

Din aceste discuţii cu Ţurcanu reieşea însă că el devenise comunist (poate chiar înainte de 1944), datorită relaţiilor cu fraţii Bodnăraş. Şi un lucru rămâne limpede: la ora când Caciuc a discutat cu Ţurcanu, acesta avea promisiuni de carieră politică. Şi, mai spune Caciuc, aflat tot de la Ţurcanu, că în toamna lui 1948, când a fost arestat, el era pregătit de Ana Pauker, Ministru de Externe atunci, care voia să**-**l trimită ambasador în Iugoslavia.

Arestarea lui Ţurcanu se datora astfel unei greşeli de neiertat a lui Ştefan Caciuc, care a declarat la anchetă, fără să fi fost forţat sau întrebat, despre cele discutate cu Ţurcanu, motiv pentru care acesta din urmă a şi luat şapte ani de închisoare.

L**-**a denunţat pe Ţurcanu, spunea el, pur şi simplu din necaz, la mijloc fiind o intrigă amoroasă privind fata cu care se căsătorise Ţurcanu.

Martorii oculari au asistat la cearta dintre cei doi,

când, după procesul de la Suceava, Caciuc i-a spus lui Ţurcanu că şapte ani vor trece ca mâine; să fie mulţumit că nu a luat zece[11].

Aşa se explică faptul că Ţurcanu a apărut la închisoarea din Suceava doar toamna târziu, când anchetele erau pe terminate.

Odată Ţurcanu arestat, comuniştii **s-**au gândit să-l folosească drept instrument pentru ceea ce avea să se întâmple mai târziu la Piteşti şi Gherla.

Vorbitorul lui Bogdanovici cu tatăl său a avut loc înainte de arestarea lui Ţurcanu. Aşa că **s-**ar putea că delegaţii comunişti de la Bucureşti, care coordonau şi verificau anchetele şi declaraţiile din închisoarea Suceava, dând de declaraţia lui Caciuc în legătură cu Ţurcanu, să fi anunţat ei partidul. Şi, în urma acestei sesizări, partidul ar fi dat dispoziţie de la Bucureşti prefectului Bogdanovici, să aibă o discuţie cu fiul său, pentru ca acţiunea lor să fie dusă pe două planuri. Unul, pus în aplicare de Bogdanovici-fiul, care rezistase cu toată tortura la care fusese supus (avea responsabilitatea unei Universităţi întregi); în timpul anchetei am fost şi eu confruntat cu Bogdanovici şi am văzut cu ochii mei, pe fata şi corpul lui, cu câtă sălbăticie fusese torturat. Cel de al doilea era acţiunea directă a lui Ţurcanu.

Prin Bogdanovici-fiul se urmărea distrugerea unităţii tinerilor legionari, studenţi şi elevi, verificâ**ndu-**se prin aceasta cine rămânea pe poziţie fermă şi cine se îndoia, îndoielnicii putând eventual trece de partea reeducării iniţiată şi controlată de cabinetul de partid Suceava. Bogdanovici nu a fost decât victima şi unealta prin care comuniştii **şi-**au pus în aplicare planul de a distruge unitatea tineretului legionar, semănând neîncrederea,

---

11 Pe Caciuc îl cunostea toată închisoarea din Pitesti, pentru că fusese arestat în costum bucovinean; si gardienii de pe sectie strigau cât îi tinea gura, când Caciuc mergea cu tineta la W.C.: „Nationalu, fugi!” Ce s-a întâmplat în timpul demascărilor si după aceea cu Caciuc n-am mai aflat. El avea zece ani de muncă silnică. Nu stiu dacă a scăpat cu viată din închisoare (n. aut.).

suspiciunea şi îndoiala.

În general acest plan şi-a atins scopul; tinerii, în naivitatea lor, necunoscând ideologia comunistă, au crezut în momelile pe care le întindeau comuniştii, devenind victime uşor de manevrat.

Nu cunosc exact data când a venit Bogdanovici la Piteşti; ceea ce este sigur însă, e că aceasta **s-**a întâmplat înainte de 10 decembrie 1949, dată la care 90% dintre studenţii legionari şi nelegionari din tară au fost aduşi la închisoarea din Piteşti.

Când a început reeducarea la Piteşti, Bogdanovici nu a fost ucis imediat, aşa cum au fost ucişi alţi studenţi legionari ci, după sistemul comunist aplicat şi lui Pătrascanu, l**-**au chinuit până în iarna lui 1951. Cel care l**-**a denunţat a fost Popa Alexandru (Ţanu), colegul şi prietenul lui de la Soroca. Ţurcanu l**-**a ţinut în viaţă pe Bogdanovici, la ordinele lui Nicolski şi la cererea ruşilor, pentru ca acesta să declare tot ce ştia despre activitatea tinerilor legionari din tară, precum şi a celor din Basarabia.

După arestare, în urma declaraţiei lui Caciuc, planul elaborat de Moscova sau de ocultă[12] pentru distrugerea tineretului legionar a fost pus în aplicare până în cele mai mici amănunte prin Ţurcanu. Iniţial, el trebuia să fie condamnat la doi, trei ani. Şi totuşi, a fost condamnat la şapte ani de închisoare corecţională; condamnare cu tâlc, căci, tot după plan, Ţurcanu trebuia folosit în acest timp.

În cazul lui, se mai impun câteva precizări. În 1946, când avusese acea discuţie cu Caciuc, Ţurcanu era comunist, făcea parte din biroul politic de la Iaşi. Unii însă înclinau să creadă că, având legături cu fraţii Bodnăraş, aceştia îl puneau să aibă legături şi cu legionari, ca să**-**i observe. Oricum, Ţurcanu a fost arestat prin marea

12 Oculta desemnează în literatura legionară francmasoneria si marea finantă mondială. Poate că nu întâmplător puciul lui Antonescu din 21 ianuarie 1941, soldat cu înlăturarea legionarilor de la guvernare, scoaterea în afara legii a Miscării Legionare si arestarea si persecutarea membrilor ei, a fost dat la două săptămâni după confiscarea de către legionari a arhivelor francmasoneriei (vezi Dimitrie Sturza, România si sfârsitul Europei, Ed. Fronde, 1995) (n. ed.).

greşeală a lui Caciuc.

După plecarea studenţilor legionari cu mari condamnări de la Suceava la Piteşti, cei rămaşi acolo au remarcat că Ţurcanu a lipsit un anumit timp din închisoare. Se bănuia că a fost dus la Bucureşti sau chiar la Moscova, unde a semnat planul viitoarelor demascări de la Piteşti şi Gherla.

Astfel că nu Bogdanovici a fost primul vinovat în acest complicat început. Bogdanovici, când a început reeducarea, credea probabil că face un joc politic **–** la rugămintea tatălui său **–** ca să se salveze fizic pe sine însuşi şi pe camarazii lui. De unde se vede limpede că nici el nu cunoştea bolşevismul, deşi era basarabean. A sfârşit până la urmă prin a fi ucis, la ordinul agenţilor ruşi, de către Ţurcanu.

Odată Ţurcanu arestat, acţiunea lui Bogdanovici a luat o altă turnură. Comuniştii nu aveau nevoie atât de reeducare, cât voiau să scoată de la tineretul legionar ceea ce nu declarase la anchetă şi, mai mult decât atât, tot ceea ce interesa Securitatea privind reacţiunea din tară. Alt scop era distrugerea acestui tineret prin torturi şi apoi folosirea lui în diverse planuri. Or, Ţurcanu, ca şi alţi comunişti, nu cunoştea şi nu înţelegea subtilitatea acestei acţiuni satanice. El era convins că, dacă îşi va duce misiunea la sfârşit şi în cele mai bune condiţii, comuniştii îl vor scoate din închisoare **şi-**l vor pune nu numai în poziţia în care fusese ci, probabil, direct în Comitetul Central; de unde şi ideea ascensiunii lui politice.

Ţurcanu n**-**a înţeles sau n**-**a vrut să înţeleagă că orice mişelie duce la alte mişelii şi mai mari. De aceea, după ce **s-**au folosit de el aşa cum au vrut, stăpânii cu care lucrase până atunci au dispărut, rămânând ca alţi stăpâni să**-**i transfere, pe el şi pe colaboratorii lui, de la Gherla la Jilava.

Acolo, izolaţi câte unul **într-**o celulă, ca să nu aibă legătură unul cu altul, au fost pusi să scrie cum au procedat, ce metode au folosit, cât timp au trebuit să**-**l tortureze pe fiecare tânăr până să cedeze, cum **s-**au

comportat şefii legionari şi ce metode li s-au aplicat celor ce nu au cedat. Până au fost terminate aceste rapoarte, în doi ani de lucru, s-au schimbat şi stăpânii. Venind alţii la conducere, aceştia le-au pregătit procesul, servindu-se de propriile lor declaraţii. Şi când se aşteptau să fie pusi în libertate, decorati şi propulsaţi în posturi mari, stăpânii, în loc să-i felicite, să-i elibereze, le-au plătit nota, acuzându-i că, în complicitate cu cei din străinătate, au vrut să compromită şi să ponegrească partidul. Numai că „bandiţii" n-au reuşit să inducă în eroare partidul, care prin vigilenta lui a descoperit la timp complotul, urmând a-i pedepsi pe cei vinovaţi.

S-a zvonit apoi că ajutoarele lui Ţurcanu au vrut să-l linseze, dar au intervenit gardienii. Totul a fost bine regizat! Au fost izolaţi şi ţinuţi până la proces, în cel mai mare secret; apoi, condamnaţi la moarte şi după aceea executaţi prin împuşcare.

Or să se întrebe unii cititori de unde ştim toate acestea dacă n-am fost acolo. Răspunsul este simplu: un secret rămâne secret atât timp cât el este cunoscut de unul singur; când e cunoscut de două persoane, nu mai este secret. Voi reveni cu amănunte atunci când voi vorbi despre Ţurcanu şi colaboratorii lui, în legătură cu Piteşti şi Gherla.

Jocul cu satana este foarte periculos, pentru că cei care-l servesc, din colaboratori, devin victime. Satana nu are scrupule, nici cuvânt, nici morală, nici sentimente, ci numai un scop bine precizat: transformarea colaboratorilor în victime mai uşor de manevrat.

Deci, pentru a preciza cine au fost autorii şi cum a început reeducarea la Suceava, ţin să spun că cei care au acceptat-o de bunăvoie au format şi statul major al lui Ţurcanu la Piteşti şi Gherla, făcând demascările. Aceiaşi care au crezut că Mişcarea Legionară era o afacere prin care ei ar fi putut să-şi atingă scopurile de parvenire. Pe toţi aceştia i-am cunoscut personal şi un lucru am constatat la ei: aceşti tineri, fie n-au avut timpul necesar, în condiţii de ilegalitate, să-şi facă educaţia, fie au fost

necinstiti de la început. Or, dacă în Biserică au fost „creştini” care au compromis-o, crezând în obrăznicia lor **că** L înşeală şi pe Dumnezeu, de ce să ne mirăm că în toate colectivităţile umane, indiferent de natura şi conţinutul lor, au fost şi membri trădători, dezertori, laşi şi interesaţi? Dar cum „un neam nu există şi nu dăinuieşte prin fricoşi, laşi, dezertori şi trădători, ci prin martirii, eroii şi luptătorii lui” (Vasile Pârvan), aşa şi o colectivitate omenească nu dăinuieşte prin acei ce **s-**au pus în slujba satanei, ci prin cei cinstiţi din rândurile ei. Românul are o zicală: „Toate pădurile au uscăturile lor”. Tot astfel şi aşa-zişii „legionari” n-au fost decât nişte unelte oarbe care, pentru interesele lor meschine[13], au acceptat un joc care le-a fost fatal.

Am afirmat şi sunt convins că, înainte de a începe arestările plănuite de comunişti, adică din martie 1948, tot ceea ce **s-**a întâmplat în închisori, cu reeducarea de la Suceava şi demascările de la Piteşti şi Gherla, a fost impus, dirijat, controlat de oculta de la Moscova şi de cea internaţională, necrutân**du-**se nimic pentru ca Mişcarea Legionară să fie desfiinţată.

Celor ce au aderat la Organizaţia Deţinuţilor cu Convingeri Comuniste (O.D.C.C.), pentru a avea condiţii preferenţiale **–** un blid de linte în plus, luat din tainul celorlalţi **–** li **s-**a promis că vor fi scosi din închisoare şi că partidul va face din ei activişti de frunte. Câtă naivitate, câtă lipsă de judecată şi câtă credulitate puerilă!

Iată şi câteva nume de legionari, care au aderat de bunăvoie la această acţiune şi care au avut un rol important în demascările de la Piteşti şi Gherla. Afară de Bogdanovici, iniţiatorul şi autorul reeducării de la Suceava (Ţurcanu n-a avut niciun rol aici, lucru dovedit la Piteşti), au fost Popa Alexandru, zis Ţanu, Mărtinus, Livinschi, Cantemir, Virgil Bordeianu şi câţiva elevi din Iaşi şi Bucovina. Toţi studenţii şi elevii legionari serioşi, cu condamnări mari, nu au aderat însă la Suceava la acest

13 „Viata cea vremelnică îi este iubită fiecărui om cu petrecere pământească” (Sfântul Isaac Sirul, Cuvântul 1)

bâlci.

S-a vânturat, printre deţinuţii legionari şi nelegionari, ideea că numai Ţurcanu şi Bogdanovici au fost vinovaţi, pentru că au acceptat să facă această reeducare şi demascare. Se ignora însă şi se trecea cu vederea, de către cei necunoscători şi naivi, faptul că planurile comuniste nu depind de persoane. Nu! Planul trebuia îndeplinit, indiferent de persoana care era folosită.

Deci, fie-mi permis ca, după atâţia ani de închisoare şi după cele văzute, auzite şi trăite de camarazii mei şi de mine, să pot afirma cu toată certitudinea şi cu argumente că nu Bogdanovici sau Ţurcanu au fost aceia care au iniţiat şi dus la îndeplinire această reeducare şi demascare. Nu, deoarece era bine cunoscut faptul că în regimurile comuniste nicio pasăre nu zboară fără ca partidul să nu ştie aceasta. Astfel că planul acestei reeducări odată conceput şi definitivat de Moscova, uneltele lui puteau fi nu numai Bogdanovici şi Ţurcanu, ci oricare alt nume: Ionescu, Popescu, Dunăreanu, etc. Persoane pentru a duce la îndeplinire acest plan se puteau găsi atâtea câte voia partidul. Trădători, laşi şi oportunişti se găsesc oricând, pe toate drumurile.

Planul conceput de Moscova şi de oculta internaţională, privind tinerii legionari din închisorile din România, **s-**a gândit, **s-**a definitivat şi **s-**a dus la îndeplinire, până în cele mai mici amănunte, de agenţii ruşi, în colaborare cu Ana Pauker, Vasile Luca, Teohari Georgescu şi cu şeful Securităţii, generalul Nicolski, ajutat de colonelul Zeller.

Judecând astfel după fapte, nu voi greşi repetând că tot ceea ce **s-**a întâmplat în închisori, cu reeducarea de la Suceava şi demascările de la Piteşti şi Gherla, a fost impus, dirijat şi controlat de agenţii ruşi. Iar conducerea comunistă din România a acceptat aceasta, fiind străină de neamul nostru. Străini erau Teohari Georgescu (alias Burăh Tescovici), colonelul Zeller, colonelul Sepeanu, precum şi Ana Pauker, Vasile Luca şi Dej cu colaboratorii lui. Unii dintre noi erau convinşi că Nicolski, agentul

Rusiei, a lucrat în mod secret numai cu agenţi ruşi. Posibil, deoarece în comunism totul era planificat, bine gândit şi pus la punct de către acei care aveau răspunderea îndeplinirii scopului respectiv.

Deviza comuniştilor era de altfel: plan să avem, că executori găsim destui; oameni să avem, că de condamnarea lor suntem siguri; decât să scape un vinovat, mai bine arestăm o mie de nevinovaţi[14].

*

Pe la sfârşitul lui martie 1949, circula un zvon prin închisoarea din Suceava, că vom fi transferaţi **într-**o altă închisoare, pe categorii de pregătire profesională, indiferent de apartenenta politică. Dacă atunci ar fi cunoscut cineva dintre noi felul în care se făceau planurile secrete în comunism, ar fi prevăzut de ce comuniştii, prin această repartizare, voiau să facă ceea ce au şi făcut.

Iată aici închisorile care au primit aceste categorii de deţinuţi:

— La Aiud, închisoarea cea mai mare din tară, au fost repartizaţi intelectualii;

— La Gherla, închisoare de categoria întâi, au fost repartizaţi muncitorii şi ţăranii;

— La Piteşti, închisoare de categoria a doua, au fost repartizaţi studenţii;

— La Târgsor, o localitate la vest de Ploieşti, au fost repartizaţi elevii de scoli secundare;

— La Mislea, localitate lângă Ploieşti, au fost repartizate femeile;

— Jilava **–** închisoare de tranzit, a fost rezervată unor scopuri speciale şi secrete;

— Suceava, Galaţi, Râmnicu Sărat, Dej, Sighet etc., cu scopuri bine precizate, la dispoziţia Securităţii.

O închisoare aparte a fost cazarma din oraşul Făgăras, transformată în închisoare pentru foştii poliţişti şi jandarmi.

---

14 «De la cel ce poartă iachint si cunună, până la cel ce se îmbracă cu in crud, mânie, si râvnire, si tulburare, si tremurare, si frica mortii, si pizmă, si pricire» (Sirah 40, 4) (n. ed.).

Această repartizare a dăinuit până în 1955, când închisorile au început să trieze deţinuţii după apartenentă politică.

La 15 aprilie 1949 am fost transferat de la închisoarea Suceava la cea din Piteşti, împreună cu primul lot de 80 de studenţi legionari.

PITEŞTI

Secţiune 1.23 Închisoarea Piteşti

În a doua jumătate a lunii aprilie 1949, un lot de 80 de studenţi legionari, dintre vârfuri şi cu condamnări de la zece ani în sus, am fost transferaţi cu duba-tren, de la Suceava la Piteşti. Cum închisoarea din Suceava nu avea suficiente lanţuri să ne lege pe toţi, de la închisoare la duba-tren ne-au legat de mâini, unul de altul, câte trei. La tren ne-au dezlegat.

Când am ajuns la Piteşti era o zi frumoasă. Pe atunci închisoarea nu avea dube pentru transportul deţinuţilor. Directorul ne aştepta la gară cu vreo 30 de gardieni înarmaţi. Din lipsă de lanţuri ne-au pus în rânduri de câte şase, după înălţime, şi ne-au legat cu funii de mâini. În felul acesta nu se putea fugi, păziţi fiind de gardienii înarmaţi.

Nu voi uita niciodată acest traseu, deoarece gara de la Piteşti era în centrul oraşului, iar de la gară până la închisoare erau vreo 6 – 7 km.

După ce am plecat din gară şi am ajuns la şoseaua care ducea spre Curtea de Argeş, coloana noastră ocupa toată lărgimea şoselei, iar autovehiculele trebuiau să se oprească, să ne facă loc de trecere. Trecătorii şi cei din vehicule se uitau înmărmuriţi la noi. Vedeau că nu eram nici soldaţi, nici civili obişnuiţi, ci nişte arătări, albi ca varul, tunsi şi îmbrăcaţi cu fel de fel de haine, cu capul plecat în pământ şi legaţi ca boii la jug. Ne mişcam neputincioşi pe strada pietruită cu pietriş de râu şi în urma noastră, din târâsul picioarelor, se ridica un aşa nor de praf, că cei din urmă nici nu se mai vedeau. Lumea nu pricepea ce era cu noi, pentru că toţi eram tineri şi cam de aceeaşi vârstă. Văzând însă gardienii care ne escortau, **şi-**

au dat seama că eram deţinuţi. Îmi amintesc şi acum, cum femei bătrâne îmbrăcate în costume naţionale din Argeş, îşi făceau cruce, spunând tare: „O, Doamne! Ce o fi cu tinerii aceştia?” Am văzut femei plângând.

Aşa am fost primiţi de populaţia din oraşul Piteşti, primul lot de studenţi legionari veniţi de la Suceava. Printre cei 80 de studenţi veniţi la Piteşti, niciunul nu acceptase reeducarea la Suceava. Majoritatea dintre noi eram condamnaţi la ani grei de muncă silnică şi doar vreo zece la temniţă grea.

Câteva cuvinte despre istoria acestei închisori.

Închisoarea din Piteşti se găseşte lateral, spre vest, cam la 200 metri de şoseaua care leagă Piteştiul de Curtea de Argeş. Zidul care înconjoară închisoarea este înalt de cinci metri. Închisoarea se găseşte pe această linie, unde Râul Doamnei, unit cu Râul Târgului, se varsă în Argeş. Peisajul văzut de la etaj e de o frumuseţe încântătoare. Aici, câmpia Argesului se continuă cu dealurile subcarpatice, cultivate cu pomi fructiferi.

Închisoarea a fost construită din ordinul lui Armand Călinescu, slugă diavolească, şi el însemnat de la natură, căci avea un singur ochi. În această închisoare, Armand Călinescu, în timpul cât era prim-ministru, plănuise să extermine tineretul legionar. El n-a ajuns să o vadă terminată, dar satana i-a dus planul la îndeplinire, satisfăcând-i dorinţa. Duhul răului stăpânea acolo unde Mişcarea Legionară, cu ceea ce avea ea mai pur, mai tineresc, trebuia să se afunde în mlaştina disperării.

Cât priveşte construcţia, avea forma literei T. Încăperile erau împărţite în celule de 4/2 m şi camere de 10/6 m. Coada T-ului avea etajele construite din două rânduri de celule, legate între ele cu o plasă groasă de sârmă, iar în faţa celulelor – un culoar de un metru. La parter şi la subsol erau camere de 10/6 m. Capul T-ului era format din două rânduri de celule, fără plasă între ele, având un culoar de beton, unde se putea asigura cel mai perfect secret. În aceste celule trebuiau să fie izolaţi şefii tineretului legionar. La etajul întâi, în partea dreaptă a

capului T-ului, se deschidea o cameră mare, numită camera 4 spital. Lângă această cameră era o celulă care îndeplinea funcţia de cabinet medical. În camera 4 spital încăpeau, în paturi suprapuse, cam vreo 50 de deţinuţi.

La subsol, în capul T-ului, se găsea bucătăria, spălătoria, baia şi boxe de pedeapsă severă. La marginea unui rând de celule, se găsea WC-ul, iar la unirea T-ului cu capul lui, la fiecare etaj, se găsea o celulă de pedeapsă, numită „celula neagră”.

Închisoarea avea două scări de serviciu – una la unirea cozii T-ului cu capul lui, iar alta în coada T-ului, pentru ieşirea în curtile interioare. Uşa principală răspundea la etajul întâi. Pe scara principală deţinuţii nu aveau acces, ci numai pe scările de serviciu. După felul de construcţie al acestei închisori, paza era sigură şi secretul perfect. De acolo nu se putea evada. Zidul exterior, înalt de cinci metri, avea din 50 în 50 de metri câte un prepeleac cu un soldat de pază, cu armă automată şi reflector. Evadarea era deci imposibilă din această fortăreaţă. Amintesc că Armand Călinescu era argesean şi avea mosia nu departe de închisoare. Probabil aşa voia el să-i aibă pe tinerii legionari sub demonica-i „aripă ocrotitoare”.

După drumul parcurs de la gară până la închisoare şi cele petrecute pe traseu, iată-ne ajunşi în faţa închisorii, legaţi ca nişte vite bune de dus la abator.

În faţa închisorii era un platou ce nu se putea vedea din stradă. Acolo paza ne-a permis să ne aşezăm pe iarbă şi, spre bucuria noastră, deşi eram slăbiti şi obosiţi, am putut discuta între noi. Pentru unii a fost ultima dată că am mai stat de vorbă împreună. Cu strângere de inimă mă întreb şi acum, câţi am intrat şi câţi am ieşit de aici, şi mai ales cum?! Câţi din cei 80 au înnebunit, câţi au fost ucişi, câţi s-au prăbuşit şi câţi au fost folosiţi ca instrumente de tortură împotriva celorlalţi?!

După ce grefa a verificat dosarele, am fost repartizaţi câte patru la celulele de pe secţia de muncă silnică şi temniţă grea.

Secţiune 1.24 Celula 18

Această celulă, ca şi celulele 59, 15 şi 21 de la Suceava, a lăsat amprente de neşters în gândirea şi inima mea.

Dacă aceste celule şi celula 18 de la Piteşti n-ar fi fost cum au fost, nici gândirea şi cunoaşterea mea n-ar fi cum sunt. Şi atunci mă întreb, au fost un rău sau un bine pentru mine aceste celule? Categoric, au fost un bine, o favoare pe care mi-a făcut-o Dumnezeu, ca să-mi arate calea ce duce la El.

În celula 18 am fost repartizat cu camaradul Iosub Mihai.

Acest cuvânt, camarad, folosit în închisoare, însemna pentru comunişti, activitate legionară. El a costat multe vieţi, arest sever, procese, condamnări şi depistarea, prin informatori, a celor care n-au renunţat la credinţa lor în Mişcarea Legionară.

Când am intrat, am găsit acolo doi tineri bucureşteni, apolitici, Petrovanu Miron şi Negrescu Fag. Aceştia au fost condamnaţi la 25, respectiv 18 ani, pentru faptul că în anul 1948, înaintea unui congres naţional al elevilor din România, care se ţinea la liceul Mihai Viteazul din Bucureşti, dăduseră foc sălii de festivităţi. Autorul a fost Petrovanu Miron.

Ce mi-a atras atenţia, de la început, în această închisoare, a fost curăţenia din celule, făcută în interior de deţinuţii politici, iar pe culoare, de cei de drept comun.

În celule erau paturi suprapuse, iar dusumeaua era din scânduri. Camerele aveau beton pe jos. Saltelele paturilor nu aveau cearşafuri, nici perne, ci o pătură uzată cu care ne acopeream. Cele două tinete, una pentru apă şi alta pentru necesităţi, erau confecţionate din lemn de brad. Dimineaţa şi seara eram scosi din celule, pentru desertarea tinetelor, pentru necesităţi şi să luăm apă în tineta pentru băut. Spălatul, dimineaţa, îl făceam în celulă, fără săpun.

Ce ne-a surprins de la început, până spre toamnă, a fost faptul că atunci când ieşeam cu tineta la W.C., uşile celulelor pe toată secţia erau descuiate şi zăvoarele trase,

iar noi ieşeam singuri din celule, ba, de multe ori, gardianul de pe secţia noastră, nea Georgică, se făcea că are alte treburi şi ne spunea: „Batule! (băiatule) Eu sunt tata vostru, eu vă dau de mâncare, eu vă dau apă, eu răspund de voi, de-aia eu vă deschid celula, iar voi ieşiţi în ordine la W.C., că eu am treabă”.

Prin această presupusă înlesnire se urmărea un scop bine precizat şi descoperit în timpul demascărilor: să ne întâlnim la W.C. cu studenţi de la diferite centre universitare, să ne cunoaştem şi să facem schimb de informaţii şi activitate, stabilind anumite înţelegeri sau hotărâri, care aveau să facă apoi obiectul unor crunte torturi, ani de zile, pentru declararea lor. Privind retrospectiv, aceasta a fost o mare greşeală, care pe mulţi i-a costat viaţa. Cât de naivi şi neştiutori eram în materie de cunoaştere a bolşevismului, a metodelor şi scopurilor lui! Cât de perverşi, făţarnici şi ipocriţi sunt satana şi slujitorii lui!

Când am sosit noi, primul lot de la Suceava, majoritatea studenţilor de la Bucureşti era deja aici. Camarazii de la Bucureşti şi din celelalte centre universitare, cei cu muncă silnică, erau încarceraţi la etajele doi şi trei, iar la etajul întâi, cei cu temniţă grea. Bucureştenii au făcut impresie bună; erau numiţi „aristocraţii”.

În închisoare i-am găsit pe studenţii condamnaţi de pe timpul lui Antonescu, care aveau deja făcuţi 8 ani de detenţie. Ne uitam la ei ca la nişte sfinţi... Dau câteva nume: Gafencu, Dragodan (Magistrul), Ianolide, Costandache, Dinescu etc. Ei ne-au informat despre viaţa din închisori şi de modul cum va trebui să ne comportăm fată de pază şi de administraţia închisorii.

O caracteristică esenţială a acestor camarazi era atitudinea lor de pace, ordine şi disciplină, pentru a evita orice conflict cu administraţia închisorii. Tonul acesta l-a imprimat cel care a impresionat prin trăirea, atitudinea şi exemplul pe care l-a dat ca nimeni altul: Valeriu Gafencu. El va rămâne în amintirea deţinuţilor politici din România

şi, în special, a deţinuţilor bolnavi de tuberculoză de la sanatoriul penitenciar Târgu Ocna, ca un sfânt. Până şi cei mai înrăiti, în faţa lui Gafencu uitau cine sunt.

*

Se apropiau Sfintele Paşti, pe la sfârşitul lui aprilie. Iar noi ne pregăteam să sărbătorim primul Paste în închisoare. Camarazii arestaţi de pe timpul lui Antonescu memoraseră un repertoriu bogat din poeziile lui Radu Gyr. Ne-am pus să le învăţăm pe de rost.

Atunci s-a petrecut un fapt cu totul ieşit din comun, în care s-a demonstrat încă o dată, dragostea şi unitatea de nezdruncinat a acestor tineri, hotărâţi să nu facă niciun compromis în lupta lor împotriva comunismului.

Cu o zi sau două înainte de Paşti, un camarad din Bucureşti al cărui nume, din discreţie, prefer să nu-l dau, a primit, pe căi lăturalnice, un pachet cu alimente. De remarcat că nu aveam voie să primim niciun pachet de Paşti. Nu mai reţin ce greutate avea pachetul, dar nu trecea de zece kilograme. În acest pachet erau puse, cu grijă, şi prescuri pentru anaforă, de luat cu ocazia Paştilor. Din acest pachet s-au înfruptat toţi studenţii, legionari şi nelegionari, fără deosebire, de la muncă silnică şi temniţă grea. N-a rămas niciunul din închisoare care să nu primească ceva. Cantitatea a fost simbolică, dar efectul moral al acestui gest ne-a impresionat în aşa măsură pe toţi, încât ne-a susţinut în drama care a urmat. Pentru ca cititorul să aibă o imagine clară despre modul cum s-a împărţit acest pachet, voi spune că un ou roşu s-a împărţit în 24 de părti, şi în plus cu o bucăţică de coajă roşie, ca simbol al marii sărbători.

Trăirea acestui gest de neuitat marca pentru moment dragostea, unirea şi frătia celor închişi atunci la Piteşti.

Cele petrecute cu prilejul Paştelui din 1949, la închisoarea Piteşti, m-au îndemnat să mă gândesc serios şi să înţeleg ce însemna să ai „inima bună”, aşa cum ne îndemnase odinioară bădia Ghiţă Bărbieru, în celula 121 la Suceava. Luni de zile m-a muncit acest lucru. Noaptea nu aveam somn, căutând în adâncul sufletului să înţeleg ce

înseamnă pentru om a avea inimă bună, mai ales în condiţiile acelea. Târziu am înţeles că a avea inimă bună însemna prezenta lui Dumnezeu în om. Pentru ca omul să-L simtă pe Dumnezeu, trebuie să şi-o cureţe conform îndemnului dat de Iisus: «Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu». Deci, această inimă bună se poate dobândi oriunde s-ar afla omul pe pământ – depinde numai de el. În condiţiile de detenţie, unde tentaţiile sunt mai mici dar suferinţele aproape de nesuportat, inima poate fi uşor „măturată" de tot ceea ce ar împiedica şi ofensa prezenta lui Dumnezeu în lăuntrul ei.

În concluzie, am înţeles prin inimă bună prezenta lui Dumnezeu într-o inimă curată, şi primul pas pentru a o dobândi l-am făcut în celula 18 de la Piteşti, unde am aflat „cheia" cu care să încui uşa lumii din care veneam, şi s-o deschid pe aceea a lumii în care intrasem. Aşa că, întâi am curăţit inima de lumea din care veneam: dacă-mi aminteam de lucrurile frumoase pe care le trăisem, mă durea inima, căci nu le mai puteam avea; dacă-mi aminteam de lucruri urâte, îmi reproşam că le-am făcut. Deci, şi într-un caz şi în altul – suferinţă. (Poporul are o vorbă: „A murit de inimă rea!", adică din cauza deznădejdii.)

N-aş vrea să fiu înţeles greşit: de fapt nu părăsisem lumea din care veneam, ci-i „încuiasem" doar uşa, ca să nu-mi mai amintesc de cele ce se petrecuseră. Căci, dacă aş fi rămas în relaţie cu această lume, suferinţa pentru pierderea ei m-ar fi ucis sau înrăit. Tot cu această „cheie", a inimii bune, am descuiat uşa care mă introducea în lumea omului privat de tot ceea ce lăsase în urmă. Problema principală era înţelegerea acestei lumi, şi acceptarea ei în condiţiile date.

Atmosfera din celula 18 era plăcută, pe cât se putea; cei doi tineri bucureşteni erau foarte impresionaţi de cele petrecute de Paşti.

În luna mai am scris acasă o scrisoare, de numai cinci rânduri, şi am primit una la fel. Scrisorile care au

avut mai mult de cinci rânduri nu **s-**au dat deţinuţilor, ci au fost rupte. După citirea lor, am avut ordin să le predăm gardianului. Tot în această lună, am avut voie să primim un pachet de rufe, de maximum 3 kilograme. A fost prima şi ultima oară, în 15 ani de închisoare, când am putut avea legături cu ai mei.

*

Există oare în lumea aceasta, în afara lagărului comunist, vreun deţinut politic care, în 15 ani de detenţie, să aibă o singură dată legături cu ai săi, prin**tr-**o carte poştală de numai cinci rânduri?

De aceea ţin să spun încă o dată, pentru a afla şi alţii, ceea ce **s-**a petrecut în închisorile din România: în 15 ani de închisoare, cât am fost închis împreună cu alţi deţinuţi politici, am scris o singură dată acasă şi am primit răspuns tot o singură dată. Am mai primit şi unul sau două pachete, dar aceasta numai în anii 1948 – 1949. N**-**am primit şi n**-**am citit, în 15 ani, nicio carte sau ziar. Cei ce au aderat la reeducarea de la Suceava, în 1948 – 1949, au primit câteva tipărituri de doctrină comunistă.

În cincisprezece ani n**-**am avut niciun fel de hârtie sau ceva de scris. Cei care au fost prinşi cu o mină de creion sau cu hârtie au fost crunt pedepsiţi; unora li **s-**a tras chiar moartea din aceasta. Aşa că tot ceea ce am învăţat, primit şi transmis în 15 ani, **s-**a făcut numai cu ajutorul memoriei.

N**-**am ştiut de ai mei şi nici ei de mine, timp de 14 ani. N**-**am primit niciun medicament, în tot timpul celor 15 ani de detenţie. Fumătorii n**-**au primit nicio ţigară. În ceea ce priveşte hrana, ca valoare calorică ea a variat între 600 şi 1.000 de calorii, iar ca valoare nutritivă era deosebit de slabă, provenind din ceea ce era refuzat la aprozare.

Cine ar fi putut crede, în lumea liberă, toate acestea? Nimeni, decât Dumnezeu şi noi, cei care am trăit această experienţă. Ce intelectuali din lumea aceasta ar putea să creadă şi să înţeleagă că scriitori, poeţi, oameni de ştiinţă, filosofi şi alte categorii de intelectuali, **şi-**au conceput acolo operele numai în gând, fixâ**ndu-**le doar în memorie?

Cine să creadă că baladele şi poeziile de zeci de strofe ale lui Radu Gyr, Nichifor Crainic şi ale altora, au fost scrise cu condeiul gândului şi al memoriei?

Cititorul de bună credinţă din lumea liberă, ca să dea crezare celor mărturisite de mine, să meargă în România comunistă, unde mai trăiesc foşti deţinuţi politici care pot să adeverească acest fapt[15].

Întâlni**ndu-**mă cu un venerabil profesor universitar, după ce am ieşit din închisoare, acesta m**-**a întrebat în ce condiţii am făcut cei 15 ani de osândă. Cum îl cunoşteam din 1937, i**-**am schiţat condiţiile de mai sus. După ce i le**-**am înşirat, venerabilul profesor a dus mâna la tâmplă, apoi, picat parcă din**tr-**o altă lume, ca să nu mă jignească, a exclamat:

— Eu nu înţeleg şi nu pot admite aşa ceva, în epoca în care trăim. La aceasta i**-**am răspuns:

— Da, domnule profesor, dar dumneavoastră uitaţi că noi trăim în comunism, şi dacă vă voi povesti toate supliciile şi torturile la care au fost supuşi ani de zile legionarii, ce aţi spune?

— Nimic, replică dânsul, şi te rog să mă ierţi, pentru că faptul mă depăşeşte.

— Atunci vedeţi, domnule profesor, dacă dumneavoastră, om de cultură şi de ştiinţă, din vârful piramidei, nu înţelegeţi aceste lucruri, atunci cum o să înţeleagă sau o să ne creadă omul de rând? Dar cei străini, care n**-**au trăit în comunism? Aşa că, sunteţi de acord cu mine că anumite fapte, dacă nu le**-**ai experimentat pe propria piele, nu le vei înţelege niciodată?

— Şi atunci, cum de ai rezistat în astfel de condiţii?

— Credinţa în Dumnezeu şi nădejdea în mila şi ajutorul Lui!

La răspunsul meu, profesorul a tăcut şi nici nu mi**-**a spus cât credea sau cât nu credea el în Dumnezeu. Era printre puţinii profesorii universitari care nu se făcuse membru de partid. Mai era şi unicul caz din tară de

15 Scrierea cărtii a început în 1989 (n. ed.).

profesor universitar obligat să-şi susţină doctoratul de două ori în specialitatea sa. Primul doctorat **şi-**l susţinuse deja înainte de instalarea bolşevismului la noi **–** în tinereţe fusese omul de casă al lui Gheorghe Cuza **–** iar al doilea, sub comunişti.

M**-**am despărţit de domnia sa, cu certitudinea că trăise degeaba sub comunism.

*

Prin luna iunie 1949, cei doi tineri bucureşteni au fost scosi şi duşi **într-**o altă celulă, iar în locul lor au fost aduşi alţi doi camarazi, Costache Oprişan, şeful Frătiilor de Cruce pe tară şi Alexandru Munteanu, şeful studenţilor legionari de la Facultatea de Teologie din Sibiu.

De data aceasta, eram în familie şi puteam discuta orice. Oprişan era legionar vechi. Înainte de 1940, în perioada guvernării legionare, avusese o funcţie administrativă, iar după lovitura de stat a lui Antonescu din ianuarie 1941 plecase în Germania unde fusese internat în lagărul de exterminare de la Buchenwald. Întors în ţară în 1945, primise funcţia de şef al F.D.C. pe tară.

Pe lângă faptul că Oprişan era unul dintre şefii cu mare răspundere, inteligenta îl plasa cam în vârful piramidei intelectuale româneşti. Cu pregătirea lui filosofică şi geniul lui de poet îi impresiona enorm pe cei din jur.

Era fiu de răzes, din judeţul Tecuci. Se înscrisese la Facultatea de Litere şi Filosofie din Cluj, unde îi uimise pe profesorii lui. Datorită vastelor sale cunoştinţe, acumulate în timpul şederii în Germania, nu rareori prelegerile lui le înlocuiau pe cele ale profesorului, bineînţeles cu îngăduinţa admirativă a aceluia. Cât am stat cu el, am avut parte de cele mai elevate preocupări intelectuale. La 30 de ani, Oprişan era de invidiat. Era, ca Pascal, un matematician strălucit şi un gânditor şi logician de temut. Pentru ca timpul să treacă cu folos, l**-**am rugat să ne tină un curs de istoria filosofiei. Expunerile lui nu erau făcute *ex cathedra*, ci de la suflet la suflet şi atât de plăcute şi

atrăgătoare încât, opt ore pe zi, parcă uitam de foame şi de lumea de afară.

Cele 11 luni, cât am stat cu Oprişan în celulă, au fost pentru mine lunile cele mai plăcute din închisoare.

Am fost legat de Oprişan pentru că, din cauza unei turnătorii ordinare, pe care o voi expune în continuare, am intrat şi eu odată cu el în iadul demascărilor de la Piteşti. Am auzit apoi că a sfârşit, ca martir, undeva **într-**un „secret” al închisorii Jilava.

Oprişan, pe lângă filosof, era şi poet. Parte din poezia lui a fost memorată şi scoasă din închisoare. Iată una dintre aceste poezii salvată de la dispariţie, gratie memoriei supravieţuitorilor.

Don Quijote
O, Doamne! murmură Don Quijote
Şi mâna i se-apleacă, cu lancea, tremurând.
O, singura-mi iubire, schimbată în robot!
Şi lancea i se-nfinge, cu vârful în pământ.
Misterul cast al vieţii, închis în fierul mort!
De-aceea te răpiră din vechiul tău castel…
Fluidul inefabil să-l schimbe în resort şi trupul eteric, în monstru de oţel.
Şi tristul Don Quijote coboară de pe cal.
De-acu, unit cu tine, pe veci am să rămâi.
Iubirea ta celestă **s-**o caut în metal.
Să-mi dai, pe totdeauna, sărutul cel dintâi.
Se mişcă-ncet inelul destinului, pe cer.
Şi semnul suferinţei, firavii peşti răsar;
Prin somn mai plânge Sancho pe platosa de fier
Şi, copleşit de gânduri, stă stoicul măgar.
O, minte ispitită de-nţelepciunea vană!
Descartes, iluminismul, cu ieftine spoieli…
Tu – o să-ncerci şi astăzi, să-mi scurmi aceeaşi rană
Şi să-mi strecori în suflet, aceleaşi îndoieli.
M-a ispitit de tânăr, lumina ta desartă.
Cu palidu-i orgoliu, să-mi stingă geniul bun;
Şi mi-am privit în suflet, sub limpezimea-ţi moartă
Cum, una câte una, minunile apun.

Dar inima mea ştie, că zidu-acesta ’nalt.
Cu liniile-i drepte ’năltându-se spre cer.
Sub strania-i tăcere, sub blocuri de bazalt.
Sub simpla-i geometrie, ascunde un mister.
De-aceea vrea destinul, trecând aceste porţi.
Sub limpezimi de piatră, să-i pipăi geniul rău.
Lumina lui căzută, ca s-o ridic din morţi.
Cu sângele şi carnea, plătind păcatul meu.

*

Începând cu august 1949, ni s-a impus un regim alimentar foarte sever. Planul pe care-l aveau comuniştii în legătură cu noi, studenţii legionari de acolo, începea să se pună în aplicare printr-o înfometare sistematică, printr-o slăbire la maximum a forţelor fizice. Ajunsesem prin octombrie, că abia puteam să ne mişcăm prin celulă.

În acest timp, majoritatea studenţilor legionari din tară fuseseră aduşi la Piteşti. Iar când închisoarea s-a umplut, a început selectarea şi aşezarea în celule conform unui plan dinainte conceput.

Pregătirea demascărilor a început deci printr-o înfometare atroce. Ciorba era limpede şi sfertul de pâine redus la jumătate. Nu ne mai scoteau la aer şi la baie, şi relativa libertate, care se instalase cu un scop bine chibzuit, a fost suprimată. Astfel, ieşirea cu tinetele ca să le vărsăm la closet, care ne permitea să ne întâlnim cu alţi camarazi, a fost brusc suprimată. La fel, au fost schimbaţi gardienii de pe secţie şi înlocuiţi cu alţii proaspăt angajaţi.

Teroarea foamei ajunsese atât de acută, încât îţi trebuia un efort de voinţă supraomenesc ca să te poţi stăpâni. Este de semnalat, că pe secţiile de muncă silnică şi temniţă grea foamea a fost totuşi suportată cu stoicism.

La 26 octombrie 1949, de ziua Sfântului Dumitru, ziua mea onomastică, gardianul nou venit pe secţie a deschis uşa celulei şi mi-a citit numele de pe nelipsita listă. La auzul lui, am întrebat gardianul dacă e cazul să-mi iau bagajele. M-a invitat doar să ies afară şi m-a condus în holul dintre capul şi coada T-ului, unde mă aştepta un ofiţer de Securitate. Am fost coborât apoi pe scările

principale, unde deţinuţii nu aveau acces, şi condus în clădirea administraţiei care se găsea cam la vreo 50 de metri de cea a închisorii. Corpul acesteia şi cel al administraţiei nu aveau nicio legătură între ele, fiind cu totul separate pentru siguranţa secretului. În această clădire mai intrasem o singură dată, imediat după ce venisem de la Suceava, când ni **s-**au luat amprentele digitale, măsurătorile corporale şi semnalmentele pentru întocmirea dosarului personal de identitate.

Am fost lăsat câteva minute în hol, apoi acelaşi ofiţer m**-**a condus pe un coridor, unde, după poziţia uşilor, mi**-**am dat seama că erau birourile de anchetă. Cum am intrat în birou am văzut un civil aşezat nu pe scaunul de la birou, ci chiar pe birou, în stil american. După fizionomia şi culoarea fetei şi a părului aducea a rus sadea, cum am crezut la prima vedere, dar, vorba poetului: „urechea te minte şi ochiul te înşeală”. În momentul când a început să vorbească m**-**a derutat total. Vorbea o limbă românească perfectă, limba literară a unui om cult din Bucureşti. Şi eu, care îl crezusem rus basarabean… Avea ochii albaştri, fruntea potrivită, nasul borcănos şi o statură mijlocie de atlet. După înfăţişare părea deci rus, iar după limbă, român curat.

Primul cuvânt ce mi l**-**a adresat a fost: „O, ce mustaţă răsucită ai, moşule, semeni cu Ştefan cel Mare”. Într-adevăr, remarca era obiectivă: camarazii îmi spuneau că după mustaţă semănam cu Domnul Moldovei. M**-**a invitat apoi să iau loc pe un scaun lângă fereastra cu gratii. Mi**-**a pus câteva întrebări: dacă am fost în Rusia ca luptător şi dacă am fost decorat. Am răspuns afirmativ, constatând că**-**mi cunoştea bine dosarul.

Apoi m**-**a întrebat cum am trecut de anchetă şi de ce am luat o condamnare atât de mare, întrebare la care am ridicat doar din umeri. Mi**-**a întins o ţigară pe care am refuzat**-**o, nefiind fumător. Pe birou era un coşuleţ cu nuci, pe care le crăpa cu un briceag; scotea miezul, îl curăţa **şi-**l mânca. A făcut această operaţie tot timpul cât am stat de vorbă cu el. Mi**-**a oferit şi mie, dar l**-**am refuzat. La

remarca lui că nu voiam să mănânc de la comunişti şi îl refuz ca şi cu ţigara, i-am răspuns că aşa e.

Ca urmare, atât atmosfera cât şi vocabularul **s-**au schimbat pe loc.

După alte câteva întrebări banale: cu cine stau în celulă, cum mă simt, cum este masa, m-a întrebat ce funcţie avea Oprişan, la care eu i-am răspuns că el trebuie să ştie mai bine ca mine. A schimbat tonul: „He! He! Stai cu şefi mari, Mustaţă”. Iar la întrebarea: „Ce discutaţi, Mustaţă?” I-am răspuns că despre femei.

— Discutaţi şi voi, legionarii, despre femei?

— Da, câteodată.

— Altceva nu mai discutaţi?

— Ba da! Amintiri din facultate.

— Ah! Am uitat că sunteţi studenţi!

La întrebarea dacă ştiam câţi studenţi erau în închisoare, i-am răspuns că eu nu sunt directorul închisorii ca să ştiu. Dar pe secţia unde eram eu? a continuat el. A urmat acelaşi răspuns negativ din partea mea, spre revolta lui oarecum reţinută.

— Dar nu v-a lăsat gardianul să vă întâlniţi la W.C?

Întrebare la care nu i-am mai răspuns. Mi-am dat seama că ştia ce se petrecea pe secţie. Presupunerea mea, că nu întâmplător ne-au lăsat să ne întâlnim la W.C., era adevărată: făcea parte din planul lor.

M-a întrebat apoi dacă am scris acasă, şi la răspunsul meu afirmativ a făcut remarca insidioasă că ne-au făcut înlesniri. I-am replicat:

— Nu au fost înlesniri, domnule anchetator!

— Nu sunt anchetator!

Această afirmaţie mi-a dat de gândit. După modul cum punea întrebările şi cum îmi urmărea mimica, am fost convins că era un poliţist versat şi cunoscător al psihologiei relaţiei anchetator-anchetat. Vocabularul şi întrebările cumpănite trădau faptul că nu era un poliţist oarecare. Înclin să cred şi acum că a fost unul din şefii mari, care cunoştea planul de desfăşurare a demascărilor, iar prezenta lui la Piteşti nu era întâmplătoare. **S-**ar putea

să fi fost Nicolski. În niciun caz n-a fost Zeller, pentru că pe acela l-am cunoscut mai târziu la Piteşti.

După ce şi-a dat seama că discuţia cu mine nu ducea la niciun rezultat, m-a atacat frontal:

— Măi, banditule! (cuvânt care mi-a rămas şi acum în urechi) Tu ai impresia că mă duci pe mine, de-mi răspunzi aşa? Tu nu ştii unde te afli? Tu ştii cine sunt eu? Această expresie i-a scăpat; am mai întâlnit-o la comuniştii care voiau să intimideze şi să-şi dea importantă. I-am răspuns că nici nu mă interesa, fapt care l-a enervat mult.

— Bă, banditule! Eu vă cunosc până în pânzele albe şi ştiu ce este în capul vostru de bandiţi!

N-am răspuns. Eram convins că era la curent cu doctrina legionară şi cu modul nostru de a fi, al relaţiilor dintre noi. **Într-**un cuvânt, individul ne cunoştea pe noi, în timp ce noi nu-i cunoşteam pe ei. După cele afirmate însă în legătură cu noi, am început să fiu mai reţinut şi mai atent la întrebări şi răspunsuri. Voia să mă provoace, aminti**ndu-**mi de unele greşeli din trecutul nostru, pentru ca astfel să mă facă să vorbesc.

Văzând că nu mai scoate niciun răspuns de la mine, a schimbat tonul:

— În închisoarea aceasta, voi bandiţilor, sunteţi la ora aceasta în jur de 80% şi căutaţi să-i convertiţi şi pe ceilalţi, atrăgâ**ndu-**i în tabăra voastră ca să-i faceţi legionari.

I-am răspuns cu un „nu” categoric.

— Cum nu? mi-a răspuns el. Ce ai făcut cu Petrovanu şi Negrescu?

— Cu aceşti tineri am discutat numai probleme de concepţie creştină, pentru că eu sunt creştin.

Auzind că sunt creştin, a revenit cu întrebarea:

— Eşti medicinist, cum poţi crede în lucruri care nu se văd?

— Sunt atâtea care nu se văd şi totuşi există. De pildă mintea, gândul, pe care dumneavoastră nu le puteţi vedea şi totuşi vreţi să ni le cunoaşteţi.

— O să vă ştiu şi gândurile, replică el.

Rog cititorul să retină această afirmaţie la care voi

mai reveni. Încă un argument că se pregătea ceva.

Am reluat discuţia spu**nându-**i că noţiunea de credinţă este un concept care operează acolo unde cunoaşterea fizică cu metodele ei nu poate pătrunde. A abătut discuţia de la această temă.

La întrebarea lui, dacă mai sunt legionar, i**-**am răspuns prin**tr-**o altă întrebare:

— Pentru ce am fost condamnat, nu ca legionar? Dumneavoastră ştiţi acest lucru?

— Dar **s-**ar putea să nu mai fi, accentuă el.

— Nu se poate, i**-**am răspuns eu. La care el mi**-**a tăiat**-**o net:

— O să trăim şi o să vedem.

Iarăsi, afirmaţii care mă îndreptăţeau să bănuiesc că era pus la cale ceva ce trebuia să se întâmple neapărat.

Dialogul continuă:

— **S-**ar putea să nu mai fi legionar!

— Adică cum să nu mai fiu, dacă sunt?

— Nu te grăbi, **s-**ar putea să vină timpul!

Deci, certitudinea că acel ceva va veni sigur. Afirmaţia „s**-**ar putea să nu mai fi legionar”, m**-**a dus cu gândul la reeducarea de la Suceava, pe care trebuia să o acceptăm cu sila. Era însă o discuţie cu totul străină de ceea ce voia el să afle de la mine.

— Ai să poţi rezista 15 ani în închisoare, continuă el, pentru că regimul alimentar pe care**-**l aveţi acum n**-**o să vă dea posibilităţi să terminaţi toată pedeapsa?

— Au fost sfinţi care au trăit 40 de ani în pustiu, mâncând un posmag pe zi şi o cană cu apă şi nu au murit. Dimpotrivă, erau perfect sănătoşi şi la trup şi la minte, dovadă că au scris ceea ce au scris. Aşa o să trăim şi noi.

— Sfinţii erau în pustiu, dar voi sunteţi în mâna noastră.

Văzând că discuţia nu avea niciun sens, a atacat direct.

— Mă bandiţilor! Tu uită**-**te aici la mine, de beton armat să fiţi, şi tot o să vă muiem.

Cu asta, a spus totul. Şi azi îmi răsună în urechi şi n**-**

am **s-**o uit cât voi mai putea gândi. Ne aştepta constrângerea prin violentă, izvorâtă din cea mai diabolică ură. Nici azi nu ştiu dacă această afirmaţie a fost scăpată sau spusă cu intenţie, ca să mă facă pe mine să înţeleg că soarta noastră era în mâinile lor.

— Nu este metal care să nu se topească atunci când îl pui la temperatura lui de topire, a adăugat el.

În semn de încheiere mi-a spus:

— Vezi, că o să-ţi bărbieresc mustaţa!

— Când n-o să mai fie voie, o voi bărbieri singur!

— Avem metode să facem din voi tot ce vrem noi!

— În ceea ce priveşte trupul, sufletul însă este inabordabil.

— Pentru noi, ateii, este abordabil, pentru ca ţine de trup!

— Ţine de trup, dar este de esenţă divină!

— Asta **s-**o crezi tu!

Discuţia a luat apoi sfârşit cu afirmaţia următoare:

— Banditule, în problema voastră noi ne ţinem de cuvânt.

Puţin iritat, i-am răspuns pe un ton ofensator:

— Adică cum?

— Ai să vezi cum! De beton armat să fiţi şi tot o să vă muiem…

Cu această ameninţare discuţia a luat sfârşit. Am plecat fără să dau bună ziua.

Am ieşit din biroul de anchetă (o simplă celulă) şi am plecat încet, fără să fiu însoţit de cineva, până la uşa închisorii.

*

Erau de reţinut acele afirmaţii ale anchetatorului, pentru că nu fuseseră rostite întâmplător, ci erau de fapt esenţa planului făcut de comunişti pentru nimicirea Mişcării Legionare.

Aflând aceste ameninţări, **s-**a născut între noi un mare semn de întrebare. L-am rugat pe Oprişan să le judece cu puterea lui de analiză şi să ne spună dacă ar putea deduce din ele ceea ce ne aştepta. Pe atunci nu

cunoşteam încă pedagogia bâtei a lui Macarenko şi nu bănuiam că aceste ameninţări se refereau la metoda pe care ne-o vor aplica comuniştii, nu atât ca să capitulăm, ci ca să fim distruşi. De unde să bănuim că cea mai barbară violentă va fi folosită împotriva noastră şi că această violentă va fi exercitată la început numai de Ţurcanu cu încă cinci deţinuţi, susţinuţi de administraţia închisorii.

Planul cu metodele lui Macarenko a fost încredinţat lui Ţurcanu pentru că numai el s-a angajat la îndeplinirea şi execuţia lui până în cele mai mici amănunte. Cei care, la rândul lor, îl primiseră de la consilierii ruşi – bineînţeles cu asentimentul conducătorilor comunişti români – şi l-au dus la îndeplinire, au fost: generalul Nicolski, colonelul Zeller (pe care l-am cunoscut personal) şi Ţurcanu. Cei doi din urmă au sfârşit aşa cum am relatat; doar Nicolski se mai află în viaţă. Oficial însă, comuniştii au acţionat o singură dată: la 10 decembrie 1949. După aceea, unealta oarbă, care le-a aplicat metodele şi le-a dus la îndeplinire planul, a fost Ţurcanu.

După relatarea mea, Oprişan ne-a cerut un timp de gândire. Ne-a spus să fim atenţi şi calmi.

Astfel, din toţi camarazii de pe secţia de muncă silnică a etajului doi, eu am fost ales să-mi bat capul cu declaraţiile făcute de anchetatorul meu. Probabil pentru că stăteam în aceeaşi celulă cu Oprişan. Peste câteva zile, datorită lui nea Florică gardianul, am putut comunica tuturor camarazilor de pe secţia noastră cele petrecute. Nu ştiu dacă au mai fost şi alţi camarazi la anchetă, ca mine, dar declaraţia de război fusese făcută: „De beton armat să fiţi şi tot o să vă muiem”.

Oprişan ne-a spus aşa: „Dragi camarazi şi prieteni, voi ştiţi bine, Corneliu Codreanu a început primul la noi lupta împotriva comunismului. De aceea, cei care-l urmăm şi ne-am înrolat în lupta lui, trebuie să fim pregătiţi – nu fizic, pentru că nu vom putea, ci spiritual – pentru cea mai grea luptă pe care comunismul ne-o pune în faţă. Nu pot vedea clar metoda pe care ne-o vor aplica, dar cred că va fi metoda violentei, căutând să distrugă în noi credinţa,

unirea, frăția şi camaraderia”.

Oprişan, ca şi noi de altfel, n-a bănuit însă că violenta va fi exercitată de unii din camarazii noştri, folosiţi ca instrumente oarbe de cei care făcuseră planul.

După acea anchetă am fost cuprins de o neliniște asemănătoare celei a călătorului care vede la orizont declanşarea unei furtuni, căreia nu-i cunoaşte puterea de distrugere, dar pe care o aşteaptă îngrozit.

După transmiterea pe secţie a celor spuse, mulţi dintre camarazi au cerut explicaţii şi lămuriri. Oprişan însă le-a spus: „Fiţi pregătiţi pentru lupta care se va da în mlaştina disperării. Fiecare va ieşi din încleştarea acestei lupte singur, neajutat decât de mila lui Dumnezeu şi de ce are mai bun în el. Lupta va fi de lungă durată şi cine va avea tăria şi răbdarea, convins fiind că ea este dreaptă, se va prăbuşi şi iar se va ridica. Astfel că nu ne mai rămâne decât să ne ascuţim săbiile duhovniceşti ale dragostei, ale unirii şi ale camaraderiei”.

*

Pe la începutul lui decembrie 1949, gardianul de pe secţie a trecut din celulă în celulă şi ne-a spus să facem curat, căci va veni o inspecţie a M.A.I.-ului, de la Bucureşti. Într-adevăr, după vreo două zile, până în prânz, nea Florică ne-a anunţat că inspecţia era pe celular şi va trece şi pe la noi.

Abia terminase gardianul să ne prevină, că şi ajunseseră la secţia noastră: erau doi miniştri adjuncţi ai lui Teohari Georgescu.

Regulamentul închisorii prevedea că, atât la închidere cât şi la deschidere, dimineaţa şi seara, cel care era de serviciu pe celulă trebuia să se alinieze lângă uşă în poziţia de drepţi şi să dea raportul ca la armată. De serviciu mă nimerisem chiar eu.

Când s-a deschis uşa, în pragul ei a apărut directorul Dumitrescu împreună cu miniştrii adjuncţi Jianu şi Dulgheru. Nu aveam altceva de făcut decât să dau clasicul raport: „Domnule ministru, celula nr. 18, cu patru deţinuţi, la ordinul dumneavoastră”. Cum purtam mustaţă, ministrul

nici n-a ascultat raportul meu, ci s-a legat de mine, întrebându-l pe director cine a dat voie deţinuţilor să poarte mustaţă. Acesta, pretextând că nu primise ordin în acest sens, a dat pe loc ordinul ca începând de a doua zi să fie rase mustătile.

După ce s-a închis uşa, eu am rămas în dosul ei şi am auzit fără să vreau discuţia dintre miniştri şi director: „Măi Dumitrescule, ce faceţi cu ăştia, îi omorâţi?” La care Dumitrescu răspunde: „Acesta este ordinul, tovarăşe ministru!”

Am fost convins că s-a vorbit tare intenţionat, ca să auzim noi, cei din celulă. Într-adevăr, ca aspect fizic arătam ca nişte cadavre, iar în celulă peretele de sub geam era numai mucegai. Timpul era rece, iar noi obligaţi să spălăm dusumeaua de trei ori pe săptămână. Din cauza frigului de la geam şi a vaporilor de apă de la dusumea apăruse mucegaiul, celula arătând ca un mormânt mucegăit.

Se apropia ziua de 10 decembrie, pe care studenţimea o sărbătorea în România veche. Vizita celor doi miniştri nu fusese întâmplătoare.

Secţiune 1.25 10 decembrie 1949

Iată începutul demascărilor de la Piteşti.

A circulat zvonul, în preajma demascărilor, cu o zi-două înainte de începerea lor, că în noaptea de 10 decembrie Ţurcanu Eugen, Popa Alexandru, zis Ţanu, Mărtinus, Cantemir şi încă alţi trei al căror nume nu l-am aflat, au fost scosi din închisoare şi duşi într-un zăvoi de pe malul Argesului, unde li s-a spus că în acea noapte vor forma echipa care îi va împuşca pe toţi şefii legionari din închisoarea Piteşti. Întrebaţi dacă sunt de acord, au răspuns toţi că sunt gata pentru această faptă.

Au fost duşi apoi la locul unde trebuia să aibă loc execuţia, li s-au distribuit arme şi gloanţe, aşteptând să vină victimele. Cei care au regizat această înscenare au fost convinşi că Ţurcanu şi echipa lui erau hotărâţi să execute orice ordin pe care l-ar fi primit. Primul pas era făcut; nu mai rămânea decât ca unealta pregătită să

începă executarea planului.

Înainte de 10 decembrie au fost aduşi în camera „4 spital”, de care am mai amintit, în jur de 30 de studenţi, dintre vârfuri, majoritatea legionari, precum şi grupul lui Ţurcanu: Popa Ţanu, Mărtinus, Livinschi, Leonida, Prisăcaru, Cantemir, Virgil Bordeianu şi câţiva elevi de la Câmpulung Moldovenesc. Ţurcanu şi grupul lui nu **s-**au descoperit că ar fi fost reeducaţi, dimpotrivă, îl bârfeau pe Bogdanovici şi pe cei care aderaseră la reeducarea de la Suceava, cu intenţia de a**-**i trage de limbă pe cei din cameră, ca să vadă în ce ape se scăldau.

Cum totul era regizat, Ţurcanu a provocat un scandal şi a început încăierarea între grupul lui şi ceilalţi studenţi. În timpul încăierării **s-**a spart un geam. Acesta era semnalul pentru administraţie să intervină. **S-**a bătut la uşă şi în momentul următor, directorul Dumitrescu şi locotenentul Marina, cu vreo 30 de gardieni, au pătruns în cameră. Directorul şi ofiţerul politic Marina au tras cu pistoalele în tavan, iar gardienii, cu ciomege, vine de bou şi centiroane, **s-**au năpustit asupra studenţilor să**-**i facă una cu pământul.

Nu se mai ştia dacă erau oameni vii sau cadavre. N**-**a fost de ajuns atât, ci au fost scosi cei nereeducaţi pe coridor, iar grupul lui Ţurcanu şi gardienii au început din nou să**-**i bată atât de crunt, că nu erau decât bălti de sânge pe jos.

Studenţii legionari, aleşi dintre vârfuri, au fost duşi apoi în celulele morţii de pe capul T**-**ului şi chinuiţi de Ţurcanu, peste un an de zile, cu cele mai cumplite şi sălbatice torturi.

Iată câteva nume dintre aceşti martiri: Pop Cornel, Măgirescu Eugen, Popescu Aristotel, Păvăloaia Constantin, Pătrăscanu Nuţi, Caziuc, Voinea Octavian, Şoltuz Laurenţiu, Juberian, Parizianu Gheorghe, Străchinariu Constantin, Dan Lucinescu etc. Aşa se explică prăbuşirea acestor camarazi, cu excepţia lui Parizianu. Ei nu pot fi judecaţi: când acuzi pe cineva, trebuie să te situezi în poziţia lui, iar când este vorba de tortură, să mărturiseşti

cinstit dacă ai fi putut suporta supliciul pe care l-a suportat cel pe care îţi arogi dreptul să-l judeci.

Începând cu această dată, directorul Dumitrescu şi Marina nu şi-au mai exercitat rolul; cel care conducea închisoarea era Ţurcanu. El avea dublura cheilor de la toate camerele şi celulele închisorii. L-am văzut de zeci de ori, cu smocul de chei în mână, autoritar şi temut, băgând groaza până şi în gardieni.

Demascarea de la Piteşti a durat de la 10 decembrie 1949 până în luna septembrie 1951. Aceşti tineri care au fost izolaţi, numai Dumnezeu ştie ce suferinţe au îndurat, luându-li-se şi posibilitatea de a se sinucide.

Din 10 decembrie 1949, administraţia şi gardienii din închisoarea Piteşti au dispărut de pe scenă. Singurul actor care a jucat piesa a fost Ţurcanu. Numai el încuia şi descuia, numai el dădea ordine gardienilor. El şi stăpânii lui, generalul Nicolski şi colonelul Zeller. Nimic nu se mişca, fără ca aceştia să ştie ce se petrece. În noaptea de 10 decembrie 1949, mulţi dintre noi, de pe celelalte secţii, am auzit zgomote, dar n-am putut înţelege ce se întâmplă.

Pe la sfârşitul lui decembrie, au fost aduşi în celula 18 Grigoraş Ion şi colegul meu de facultate, Lunguleac Ion.

Când a venit în celulă, nu ştiam că acesta din urmă acceptase, de bunăvoie, reeducarea de la Suceava. Pentru că-l ştiam suferind de maladia lui Basedow, mă gândeam totuşi că era în stare de orice ticăloşie, ceea ce s-a şi văzut de altfel, mai târziu.

Dacă judecăm însă din punct de vedere fiziologic, Lunguleac nu avea nicio vină. El, săracul, pentru o gamelă de arpacas, făcea orice i s-ar fi cerut.

Când a intrat în celulă, l-am bănuit că era trimis special să vadă ce spunea Oprişan. De aceea, i-am pus în gardă pe Oprişan şi pe Sandu Munteanu, să nu mai discute nicio problemă în legătură cu Mişcarea Legionară. Iosub, care era prieten cu Lunguleac, l-a primit în pat şi era singurul care vorbea cu el. Lunguleac încerca să-l tragă de limbă, doar – doar o afla ceva.

Crăciunul lui 1949, spre deosebire de cel din 1948, a

fost trist şi viciat de prezenta lui Lunguleac. În seara de Crăciun **s-**au cântat câteva colinde de către Sandu Munteanu, Grigoraş şi Iosub; ei aveau voce frumoasă. Printre altele, au cântat şi colindul lui Radu Gyr, pe melodia „O, ce veste minunată”. Acest colind, cântat în condiţiile pentru care a fost făcut, era atât de înduioşător, că-ţi dădeau lacrimile.

Anul Nou 1950 l**-**am petrecut, de asemenea, cu strângere de inimă; duhul satanei, care stăpânea închisoarea Piteşti, întreţinea o atmosferă de groază.

Pe la sfârşitul lui ianuarie, Lunguleac a fost scos de mai multe ori din celulă pentru câteva ore. Când se întorcea în celulă, nu spunea unde a fost. Din momentul acela mi**-**am dat seama că era turnător, fapt care i**-**a creat printre noi o atmosferă insuportabilă. Nimeni nu mai discuta cu el, nici chiar Iosub, care**-**i era prieten. Lunguleac nu era rău din fire, dar boala care**-**l rodea îl împingea să facă orice blestemătie. Cât am stat în închisoare, nu am întâlnit alt deţinut politic care să suporte atât de greu foamea. Era, pur şi simplu, înnebunit de foame.

Pe la jumătatea lui ianuarie, Lunguleac a fost scos din celulă. După plecarea lui, am respirat cu toţii uşuraţi, iar în celulă **s-**a restabilit calmul şi armonia.

Eram atât de slăbiti, mai ales Oprişan, că mă întrebam cum mai avea energie să se mişte, atunci când îşi ţinea prelegerile de istoria filosofiei.

Pe lângă foamea ce ne rodea, mai era şi frigul, pentru că doar seara ni se dădea un pic de căldură.

Ceea ce caracteriza perioada 26 octombrie 1949 **–** martie 1950, era lipsa totală de informaţii, constatare pe care am făc**ut-**o după ce unii camarazi din secţia noastră de muncă silnică, cu condamnări mari, au dispărut de pe secţie; nici măcar nu bănuiam unde erau duşi.

În martie, Oprişan a terminat cursul de istoria filosofiei. Ne**-**a vorbit de Nae Ionescu şi de scoala filosofică românească şi a promis să ţină şi un curs de filosofia culturii.

Secţiune 1.26 Demascarea. Camera 2 parter

Ţin să spun că la Piteşti şi Gherla nu **s-**a pus niciodată problema reeducării care, oficial, nu se făcea cu bâta şi cu cele mai groaznice torturi, ci prin mijloace pasnice, prin cuvânt şi convingere, prin argumente raţionale. De fapt, pe comunişti nu i**-**a interesat şi nu au căutat niciodată să facă reeducarea adversarilor, ci doar să se folosească de ei şi să**-**i compromită. Ei nu erau adepţii reeducării duşmanilor, pentru că ideologia lor se baza pe teroare, ură şi minciună.

Prin demascare, ei n**-**au căutat altceva decât continuarea anchetei, dar nu prin agramaţii şi neisprăviţii pe care**-**i angajaseră în Securitate când au înfiinţat**-**o, la începutul anului 1949, ci prin deţinuţii înşişi. Astfel Nicolski, prin Ţurcanu şi ajutoarele lui, a aplicat cele mai groaznice torturi ca să declari tot ceea ce ştii, şi ce nu ştii, despre tine şi despre alţii, convinşi fiind că la anchete se spusese foarte puţin.

Răfuiala a fost numai cu tineretul legionar. Numai acesta a fost vizat în planul lor, nu un altul, neorganizat. Ceilalţi tineri care au fost arestaţi, au fost cazuri individuale. Comuniştii cunoşteau bine organizarea şi activitatea tineretului legionar printre studenţi şi elevi.

Ce tineret, al altor grupări politice, a fost, din punct de vedere numeric şi al organizării, comparabil cu tineretul legionar? Nu avea cine să se opună comunismului, cum **s-**a opus acest tineret, plătind lupta cu cei morţi prin torturi, cu cei ce au ales sinuciderea[16] pentru a rămâne integri, cu rezistenta dusă până la jertfa supremă.

---

16 Este atinsă aici, ca si în alte locuri, cea mai gravă dintre toate ispitele: aceea a sinuciderii. Sinucigasul este căzut de la Hristos; el se crede părăsit de Dumnezeu, nu mai are nădejde în mila si purtarea de grijă a lui Dumnezeu, si nici chiar în atotputernicia Lui.

Păcatul cel din urmă al lui Iuda este singurul care nu se iartă, pentru că nu poate fi ispăsit; odată săvârsit, nu mai lasă timp de pocăintă, nici măcar clipa aceea care s-a dat tâlharului cel bun de pe cruce.

Îmi permit să-l întreb pe domnul Ierunca[17], dacă ştie dânsul câţi morţi, nebuni şi sinucigaşi au fost acolo din rândurile tinerilor nelegionari? Eu ştiu, el scrie din auzite.

Dacă n-ar fi fost tineretul legionar în închisoare, nici demascarea n-ar fi avut loc. Au fost dintre aceia care n-au luat nici o singură palmă şi au spus totul, trecând de partea lui Ţurcanu şi Popa Ţanu. Îi ştim pe toţi.

Comuniştii lui Stalin, oculta internaţională, precum şi cea naţională, ne cunoşteau prea bine şi nu erau deloc de acord cu concepţia noastră. De aceea au vrut să ne distrugă. Mişcarea Legionară îşi are originea în concepţia creştină despre lume şi viaţă şi, atât timp cât va dăinui Biserica Creştină pe pământ, atât va dăinui şi Mişcarea Legionară. Ea a voit să transpună concepţia creştină în politică, baza relaţiilor dintre oameni constituind-o dragostea, onoarea, unirea şi buna convieţuire.

Mişcarea Legionară a vrut să creeze un tip de om creştin, de felul lui Mota, care în toate manifestările şi acţiunile sale să nu facă decât ceea ce-i place lui Dumnezeu. Ea a luat naştere şi a pornit de la Icoană. „Am iubit pe Hristos şi am mers bucuros la moarte pentru El”,

---

La Pitesti, satana a lucrat cu cea mai mare viclenie; cum spuneam mai sus (vezi nota 10), interzicând până si sinuciderea, după ce victimele ajunseseră la marginile suferintelor si ale deznădejdii. Ca niciodată, stăpânitorul întunericului nu mai are nevoie de suflete pierdute în iad, ci, în primul rând, de oameni complet satanizati, aici, pe pământ!

Pitestiul si Gherla au fost laboratoarele unei experiente care s-a extins apoi la nivelul întregii tări, cu alte mijloace, e drept, si care continuă, ducând, de va fi cu putintă, la pierderea si „a celor alesi”.

Reeducatii din toată lumea, ajunsi mai răi decât dracii, sunt cei ce lucrează „taina fărădelegii” si pregătesc venirea „fiului pierzării”.

În privinta celor care au ajuns la desăvârsita deznădejde si si-au luat viata, amintim cazul exceptional al unor Sfintelor Mucenite, Vernichi, Prosdochia si Domnina (prăznuite de Biserică în ziua de 4 octombrie), care s-au aruncat în apă pentru a nu fi siluite de soldatii romani (n. ed.).

17 Virgil Ierunca, autorul cărtii Fenomenul Pitesti, ed. Humanitas, 1991 (n. ed.).

mărturisea Mota, pe drumul jertfei de sine[18].

Mişcarea Legionară îşi propune iubirea de neam şi semeni, aceasta neînsemnând însă ură pentru alte neamuri, neamul rămânând, în concepţia ei, unitatea de bază a comunităţilor umane.

Dumnezeu a lăsat neamurile ca entităţi sociale. Dacă n-ar fi aşa, El n-ar fi ales un neam în sânul căruia să se întrupeze. Noi, oamenii, am fost creaţi după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu; de aceea trebuie să-L iubim, să păzim poruncile Lui, să-l facem voia şi ce-l este plăcut, să ne iubim unii pe alţii, să trăim în pace, în armonie, în înţelegere şi întrajutorare reciprocă. Ce este mai plăcut lui Dumnezeu decât iubirea între fraţi, înţelegerea şi pacea dintre ei?

În concluzie, nimeni şi nimic în lumea aceasta nu mă va putea convinge că, dacă n-ar fi fost tineretul legionar în închisori, comuniştii ar fi recurs vreodată la demascări. Ei ştiau că singura concepţie organizată şi disciplinată, care li se opunea cu toată tăria, era aceea a Mişcării Legionare.

Comuniştii urmăreau totodată ca să renunţăm la credinţa în Dumnezeu şi la concepţia creştină despre lume şi viaţă. E de remarcat faptul că majoritatea tinerilor nelegionari pe care i-am întâlnit şi i-am cunoscut în închisoare erau, fie atei, fie indiferenţi fată de credinţă.

Se mai urmărea şi scoaterea din inima tinerilor legionari a mitului despre Căpitan şi Legiune, şi apoi declararea în faţa camarazilor că nu eşti legionar, aducând

18 Ionel I. Mota si Vasile Marin au murit pe front în războiul din Spania împotriva anarhistilor bolsevici. Iată ce scrie Mota în testamentul către părintii săi: „Iubitii mei părinti, căutati să vedeti, alături de durerea voastră, toată frumusetea faptei noastre: se trăgea cu mitraliera în obrazul lui Hristos! Se clătina asezarea crestină a lumii! Puteam noi să stăm nepăsători? Nu e o mare binefacere sufletească pentru viata viitoare să fi căzut în apărarea lui Hristos? […] Eu asa am înteles datoria vietii mele. Am iubit pe Hristos si am mers fericit la moarte pentru El!” Iar către Corneliu Codreanu scrie: „Mor, Corneliu, cu tot elanul si toată fericirea, pentru Hristos si Legiune. Nu cer nici răsplată, nici nimic, ci doar biruinta”. Prin prisma aceasta întelegem „mistica” si „misticii” Miscării Legionare. Definitia aceasta se va regăsi pusă în faptă pe tot parcursul cărtii (n. ed.).

cele mai grave injurii Căpitanului, Legiunii şi şefilor legionari, deci: discreditarea ta în ce privea concepţia politică. Nici semănarea discordiei între legionari şi neîncrederea unuia în celălalt nu erau neglijate. La fel, neîncrederea în tine şi în posibilităţile tale intelectuale şi morale.

Apoi, se urmărea scoaterea din conştiinţă a mitului luptătorului legionar; distrugerea personalităţii în ceea ce avea omul mai bun în el; folosirea tinerilor legionari ca turnători, atât în închisori, cât şi în afara lor; transformarea prin tortură a fiecărui tânăr legionar în aşa hal, încât să-l facă din victimă tortionar.

Acesta a fost planul comuniştilor aplicat prin demascările de la Piteşti şi Gherla.

Şi iarăsi o întrebare: ar putea un om, o colectivitate umană sau o familie să trăiască sau să existe fără încredere reciprocă?

Comuniştii au acţionat nu asupra trupului ci, prin el, asupra sufletului, asupra conştiinţei omului. De aceea susţin şi voi susţine cu tărie şi convingere că drama de la Piteşti şi Gherla a fost una aparte.

După ce voi termina de mărturisit faptele trăite, văzute şi auzite de mine şi de camarazii mei, voi încerca, pe cât îmi va fi cu putinţă, să spun care dintre toate aceste obiective prezentate mai sus au fost atinse şi înfăptuite de comunişti.

Metoda folosită în demascări, în ceea ce priveşte tortura fizică, a fost luată din „Poemul pedagogic" al criminalului pedagog bolşevic Macarenko, pe care au experimentat-o în U.R.S.S. cu deţinuţii de drept comun; metoda diabolică de tortură sufletească a fost elaborată şi pusă la punct de capetele satanizate ale ocultei moscovite şi internaţionale. Esenţa acestei metode era: bătaia, tortura continuă, neîncetată, *sine die*, cu cea mai mare intensitate. Cel torturat nu trebuia să ştie când va lua sfârşit această tortură. Malraux făcea remarca, în scrierile lui, că niciun om nu poate rezista unei torturi neîncetate şi prelungite, fără termen şi fără nădejdea unui sfârşit.

*

Pe la jumătatea lunii martie 1950, cu câteva zile înainte de a fi scosi din celula 18 şi transferaţi în camera 2 parter, camaradul nostru Iosub Mihai, un tânăr curat ca o fecioară, a avut câteva nopţi la rând mai multe coşmaruri care ne-au dat de gândit.

Visa numai tineri legionari omorându-se între ei, sânge, reproşuri, tineri fugind unii de alţii şi, ceea ce era mai îngrijorător, faptul că noi, cei din celula 18, luam parte la aceste acţiuni, în special el însuşi, eu şi camaradul Oprişan. Timp de câteva zile la rând, dimineaţa, ne povestea aceste vise şi coşmaruri şi, mai mult decât atât, ne spunea că are nişte presimţiri tot atât de sumbre cum le avusese la Iaşi înainte de moartea mamei lui. Era convins că se va întâmpla ceva ieşit din comun şi cu el şi cu alţi camarazi de-ai lui.

Presimţirile lui, datorită curăţiei sale sufleteşti, aveau să se adeverească întocmai, ca şi acelea ale mamei lui, făcute de dânsa cu o zi sau două înainte de a muri, când le-a spus surorilor lui următoarele: „Dragele mamei, voi spuneaţi că Mihai se va face doctor, dar el nu se va face niciodată doctor”. Şi într-adevăr, Mihai Iosub n-a ajuns doctor, pentru că a fost ucis la Piteşti.

Din cauza celor întâmplate ulterior n-am reţinut ziua când am fost scosi din celulă.

Într-o dimineaţă, nea Florică, gardianul nostru, a deschis uşa celulei şi cu o listă în mână a citit cu glas înăbuşit – parcă ştia el ceva – următoarele nume: Oprişan Constantin, Bordeianu Dumitru şi Iosub Mihai. „Faceţi-vă bagajul, că sunteţi duşi în altă parte!” N-am priceput atunci de ce nea Florică era atât de abătut, de parcă mergeam la înmormântare. Ne-am făcut bagajul şi ne-am îmbrăţişat în lacrimi cu cei doi care rămâneau, Sandu Munteanu şi Ion Grigoraş. În timp ce-mi făceam bagajul, parcă un cuţit mi-a străpuns inima şi m-a cuprins o stare de frică pe care n-o mai avusesem. Ne-am făcut toţi trei cruce şi am ieşit din celulă. Am întors capul să-l văd pe Iosub, care mergea în urma mea, şi am văzut pe fata lui

groaza[19].

Am fost duşi pe scara de la coada T-ului, pe unde eram scosi la aer, şi am fost opriţi în faţa camerei nr. 2 de la parter. Şi acum, când scriu **şi-**mi amintesc, mă cuprinde o groază de parcă as intra iar în camera aceea.

De acolo se vedea prin plasa de sârmă până la etajul trei. Nu se auzea niciun zgomot şi nicio mişcare.

Cum stăteam lângă uşă, a venit gardianul de pe acea secţie să ne ia în primire de la nea Florică. După puţin, au fost aduşi şi Ion Munteanu, absolvent al Facultătii de Medicină din Iaşi, originar din Oravita, şi Comşa Ieronim, student al aceleiaşi facultăţi, originar din Sinaia; acesta avusese funcţie în F.D.C. din Moldova. Amândoi erau cu condamnări mari. Ne-am îmbrăţişat, **întrebându-**ne de ce fusesem oare aduşi acolo.

Ştiam că această cameră era încăpătoare şi cei condamnaţi la muncă silnică cu ani mulţi nu stăteau în camere, ci numai în celule. Camerele erau locuite de cei cu condamnări mici şi corecţionale. A venit apoi un alt gardian cu cheia, **s-**a uitat pe o listă şi ne-a identificat pe toţi înainte de a ne invita să intrăm.

Îmi amintesc că era **într-**o sâmbătă şi, fără să vreau, mi-a venit în minte că sâmbătă era şi ziua în care au început demascările. Şi azi mă simt cuprins de un fior de groază când mă gândesc la aceasta şi parcă as trăi frica morţii.

Cum am intrat, de la prima vedere am întâlnit figuri cunoscute, iar cel despre care aveam să aflăm peste câteva ore ce rol avea în cameră, ne-a spus cu glas mieros: „Luaţi loc pe ciment în colţ, lângă geam, şi vă puneţi bagajele acolo până ce vom aranja cu paturile”.

Pe Ion Munteanu atunci îl cunoscusem, dar auzisem multe lucruri frumoase despre el; ceea ce îl caracteriza, pe lângă inteligentă, era o corectitudine dusă până la exces. A făcut greşeala să-l întrebe pe cel ce ni se adresase: „Dumneata eşti şeful camerei?” şi acesta i-a răspuns

19 Dumnezeu descoperă sufletelor curate ceea ce va fi. Ce altceva urma să se întâmple, dacă nu o ispitire diavolească? (n. ed.)

afirmativ. Nu era altul decât Prisăcaru, coleg de an la Facultatea de Agronomie din Iaşi cu Popa Alexandru, unul dintre cei care aderaseră de bunăvoie la reeducarea de la Suceava, din grupul celor şase pregătiţi pentru executarea tinerilor legionari şi care luaseră parte la cele întâmplate în camera 4 spital.

Printre cei din cameră i-am observat şi pe Virgil Bordeianu şi pe Cantemir. Pe aceştia îi cunoşteam din libertate. Mai cunoşteam câteva figuri de elevi din Câmpulung. Unii dintre elevii de la Câmpulung şi Suceava aderaseră la reeducarea din acest ultim oraş şi, în loc să fie duşi direct la Târgsor, fuseseră aduşi la Piteşti, prin Jilava.

Elevii aduşi la Piteşti odată cu Ţurcanu, pe care i-am întâlnit la camera 2 parter, trebuiau să asiste şi să se iniţieze, pentru ca apoi, la începutul primăverii, unii să fie trimişi la Târgsor să facă şi acolo demascări printre elevi, Târgsorul fiind închisoare doar pentru elevi.

Iată încă un argument în convingerea mea fermă că planul demascărilor a fost pus la punct chiar înainte de arestări. De ce au fost aduşi elevi la Piteşti, când această închisoare era destinată în exclusivitate studenţilor? Desigur, pentru iniţierea în metodele folosite în demascare. La data când eu eram în demascări la camera 2 parter, pe această secţie mai erau trei camere – 1, 3 şi 4 parter – unde se făcea demascarea, şi încă patru camere la subsol. În aceste camere, după 10 decembrie 1949, s-au pregătit studenţi şi elevi pentru a fi duşi să facă demascările la Târgsor, Gherla, Târgu Ocna, Ocnele Mari şi Canal.

Datele sunt sigure, fără dubiu, verificate la Aiud şi în special în lagărul de la Poarta Albă de către unii camarazi care au avut condamnări până la zece ani. În 1958, când a avut loc cel de-al doilea mare val de arestări, cu ocazia plecării trupelor sovietice din tară şi a intrării în faza finală a procesului de colectivizare a agriculturii, aceşti camarazi şi cei ce au luat parte la demascările de la Piteşti, Gherla, Târgsor, Canal, au fost internaţi în lagărul de la Poarta

Albă, din Delta Dunării.

Cum stăteam în colţ, pe bagaj, Oprişan m-a chemat lângă el şi m-a întrebat în şoaptă dacă cunosc pe cineva din această cameră. I-am răspuns afirmativ şi i-am dat şi nume. M-a întrebat apoi dacă era vreunul care a acceptat reeducarea la Suceava. I-am arătat pe cei trei care stăteau pe patul de lângă perete şi vorbeau între ei; le-am dat şi numele. Atunci Oprişan mi-a şoptit: „Dragul meu, aici se întâmplă ceva groaznic. Uită-te la ce se vede pe fetele acestor tineri”. M-am uitat cu atenţie: într-adevăr, Oprişan avea dreptate. În acel moment, m-a cuprins frica.

După discuţia cu Oprişan, a venit la mine Virgil Bordeianu (o coincidentă de nume; nu eram rude, dar eram din acelaşi judeţ şi ne cunoscuserăm la Iaşi) prietenos, ca atunci când ne întâlneam în libertate. M-a întrebat ce mai fac, dacă sunt sănătos şi cum mai gândesc. I-am spus că sunt sănătos şi că gândesc aşa cum ştia şi el. Ceea ce m-a surprins a fost că, deşi a dat mâna cu mine, nu m-a îmbrăţişat ca de obicei.

Tot în acest timp, Iosub Mihai **s-**a dus printre paturi şi, spre surprinderea lui, pe un pat de jos l-a descoperit pe Gioga Parizianu (eroul etuvei de la anchetele de la Suceava), înfăşurat **într-**un cearşaf ud. I se vedea numai capul umflat şi vânăt. Când Iosub l-a întrebat ce face, Gioga, abia putând deschide gura, i-a spus: „Mihai, du-te de aici”.

Iosub a venit la mine şi mi-a povestit tremurând cum Gioga, Străchinaru şi alţi camarazi, vreo doisprezece inşi schilodiţi, erau înveliţi în cearşafuri ude, în aceeaşi situaţie cu Gioga. Iosub a continuat, spu**nându-**mi: „Frate, ce se întâmplă aici? Ţi-o repet, am presimţiri îngrozitoare”.

Munteanu, auzind discuţia noastră, **s-**a sculat de la locul lui să se ducă printre paturi, să vadă dacă cunoaşte pe cineva de la Cluj. A întâlnit pe câţiva, dar n-au stat de vorbă cu el. Întorcâ**ndu-**se la locul lui, ni **s-**a adresat apoi mie şi lui Oprişan: „Ce-i în camera aceasta, domnule? Mă îngrozeste atmosfera de aici!”

Comşa, care lucrase în cadrul F.D.C., **s-**a dus şi el

printre paturi şi a recunoscut mai mulţi elevi de la liceele din Câmpulung, Suceava şi Rădăuţi, cu care lucrase. Aceştia l-au înconjurat cu căldură, recunoscându-l ca şef, şi i-au pus tot felul de întrebări. Dar când i-a văzut pe Străchinaru şi Lates, fostele lui ajutoare, înveliţi în cearşafuri, parcă ceva l-a reţinut să le răspundă şi s-a întors imediat la grupul nostru de lângă geam.

În faţa acestui spectacol şi a atmosferei ce domnea, nu-ţi puteai da seama ce se întâmplă. Intuiai mai degrabă că se pregătea apropierea unei năprasnice furtuni.

Noi, cei cinci nou veniţi în cameră, fusesem aşezaţi într-un loc unde am remarcat că nimeni nu ne privea. Eram însă convinşi că toţi cei din cameră fuseseră informaţi cine eram.

Zăvorul se deschise apoi cu zgomot şi doi deţinuţi de drept comun lăsară hârdăul cu mâncare la uşă. După aceea, gardianul ceru să vină unul să ia turtoiul, un fel de turtă făcută din făină de porumb, muiată în apă şi coaptă în cuptor. Cel care a luat turtoiul de pe coridor şi l-a împărţit, pentru noi, cei cinci, a ales cele mai mici bucăţi.

Spre surprinderea noastră, hârdăul cu mâncare, care de obicei rămânea în uşa celulei, a fost introdus în cameră unde, lucru bizar, nu gardianul împărţea mâncarea, ci un deţinut din cameră. Am observat că Prisăcaru asista la împărţirea mesei, adresându-se celor din cameră cu autoritate: „Veniţi în ordinea pe care am stabilit-o eu!” Iar către noi: „Voi, ăştia cinci, o să primiţi masa după ce vor mânca toţi cei din cameră. Aşteptaţi lângă uşă!”

Ne-am sculat şi ne-am dus lângă uşă, aşezându-ne în rând. Primul a fost Ion Munteanu care, cu corectitudinea lui obişnuită, observând că pentru unii polonicul rădea fundul hârdăului cu ce era mai gros, iar altora le ajungea doar apa chioară de deasupra, i-a atras atenţia celui ce împărţea masa că nu o face corect. Prisăcaru, care observa scena, i-a răspuns: „Nu te interesează pe tine”. Munteanu, care era un tânăr cu mult bun simţ, i-a replicat: „Te rog să te porţi cuviincios şi civilizat”, la care Prisăcaru i-a răspuns brutal: „Ai să vezi îndată cât de civilizat sunt eu!”

Nu aveam aşternut, cimentul era gol, iar noi eram aşezaţi pe bocceaua în care aveam lucrurile. Când mâncam, simţeam parcă ceva nevăzut, făcând rotocoale prin cameră.

N-a trecut nicio jumătate de oră de când am terminat masa, că Prisăcaru, Cantemir şi Virgil Bordeianu s-au apropiat de colţul nostru şi cu un ton martial ne-au apostrofat: „Bă! Voi mai sunteţi legionari?” Toţi am răspuns în cor: „Da! Suntem legionari, ce să fim altceva, că doar pentru asta am fost condamnaţi!”

Munteanu s-a ridicat şi le-a spus: „Dar dumneavoastră nu mai sunteţi legionari? Pentru ce aţi fost arestaţi şi condamnaţi, nu ca legionari?” Cei trei au răspuns: „Noi nu mai suntem legionari, bandiţilor!” La care Munteanu i-a zis lui Prisăcaru: „Eu nu sunt deţinut de drept comun, ci un deţinut politic, legionar. Iar dacă dumneavoastră nu mai sunteţi legionar, atunci ieşiţi la raport la director, să vă pună în libertate”.

„Banditule, sare Prisăcaru, pe noi o să ne pună regimul în libertate, iar tu o să mori aici, în închisoare!” Munteanu îi replică: „Aceasta nu o ştii dumneata, dacă eu voi muri în închisoare”.

Soarta le-a fost aşa: Prisăcaru a căzut victimă unei minciuni şi a fost executat, deşi avea o condamnare mică, iar Munteanu a ieşit teafăr din închisoare.

De când intrasem în cameră şi până când cei trei s-au apropiat de colţul nostru, Oprişan, cu firea lui meditativă şi totdeauna reţinut, nu a scos niciun cuvânt. Prisăcaru ni s-a mai adresat o dată, **întrebându-**ne dacă mai suntem legionari sau nu, desigur cu acelaşi vocabular, ca de la stăpân la argat. După aceea a dat semnalul celor pregătiţi de el pentru atac – erau în număr de vreo 30 – şi le-a strigat[20]: „Pe ei!”

---

20 „Năvălirea celor răi este tulburătoare, cu sunet, vuiet si strigare, ca si când s-ar fi făcut vreo pornire a unor tineri nepedepsiti si a unor tâlhari, de la care se face frica sufletului, tulburarea si neorânduiala gândurilor, mâhnire, urâciune către pustnici, trândăvie, întristare, pomenirea rudeniilor si frică de moarte; si de aici pofta celor rele,

Din clipa aceea şi până spre ziuă mi-am pierdut cunoştinţa. Cei 30 ne-au lovit atât de crunt cu bocancii, cu ciomegele, cu pumnii, încât dimineaţa în colţul nostru erau numai bălti de sânge pe ciment. Niciodată până atunci nu-mi pierdusem cunoştinţa atât de mult timp, nici chiar în groaznicele torturi de la *moriscă* şi *pat* din timpul anchetei. Nici atunci şi nici acum nu ştiu cât ne-au lovit cei 30 de bătăusi. Mi-amintesc doar că mi-a venit să urinez, dar nu am putut să mă ridic în picioare, ci m-am târât pe brânci până la tinetă, şi atunci mi-am dat seama că nu mai puteam mişca. Nu rămăsese parte din corp care să nu mă usture şi să nu mă doară. M-am târât înapoi, la locul meu şi, pentru că nu vedeam bine, fata fii**ndu-**mi umflată, nu mi-am putut da seama ce se întâmplase cu ceilalţi camarazi.

Îmi amintesc doar că se făcuse ziuă şi că lumina soarelui pătrundea în cameră. Am deschis ochii şi când am văzut în ce hal erau prietenii mei, m-am îngrozit. Nu mai arăta niciunul dintre ei a om. Doar capete umflate, fete negre şi ochi ce abia se mai vedeau în orbite. Pe ciment, numai sânge; de asemenea şi hainele noastre erau numai sânge. Ceea ce îmi provoca usturimi de-mi venea să urlu, era faptul că izmenele şi cămaşa, din cauza rănilor, se lipiseră de corp.

Am încercat să-mi adun gândurile, să fac un efort de voinţă şi să judec cele întâmplate, dar mi-a fost imposibil. Îmi amintesc numai că, atunci când **s-**a împărţit masa, niciunul dintre noi nu **s-**a putut ridica. Chiar dacă ne-am fi ridicat, nu am fi putut mânca. Prisăcaru, în cruzimea lui, a ordonat celui ce împărţea masa: „Astăzi bandiţii ăştia nu primesc nimic”.

După ce toţi ceilalţi au luat masa, iar noi zăceam întinşi pe ciment ca nişte cadavre, l-am auzit ca prin vis pe Prisăcaru dând din nou semnalul: „Pe ei!”

Şi iarăsi cei 30 **s-**au năpustit asupra noastră şi eu am leşinat. M-am trezit când unul m-a lovit cu piciorul în

---

împutinarea de suflet către fapte bune si nestatornicia obiceiurilor” (Sfântul Athanasie cel Mare, Viata Sfântului Antonie cel Mare).

coastă, zicân**du-**mi: „Banditule, ţine gamela!” Am întins mâinile să iau gamela, dar mâinile nu m**-**au ajutat şi am scăpat**-**o, vărsând pe jos conţinutul. Din nou am simţit picioare în coaste şi am auzit o voce care striga: „Banditul refuză masa!” Am răspuns că nu o refuz, dar nu pot ţine gamela.

Nu**-**mi amintesc dacă în după**-**amiaza acelei zile bătaia **s-**a repetat. Înclin să cred că cei trei, văzând în ce hal ne aflam, **s-**au temut să nu moară vreunul dintre noi.

Cimentul fiind rece, parcă îmi făcea bine, potoli**ndu-**mi arşiţa ce o aveam pe corp. Nu era loc care să nu mă doară. Sângele închegat şi lipit de cămaşă şi izmene plesnea la cea mai mică mişcare, provocân**du-**mi usturimi insuportabile. Şi atunci am înţeles de ce camarazii mei nu se mai mişcau.

Cei din „comitet” nu ne**-**au permis să punem nici măcar o batistă udă pe fată.

După câteva zile, am fost luaţi, sprijiniţi de cei din preajmă şi duşi pe un pat lângă perete, ca să fim cu fata către ceilalţi. Atunci am aflat că în cameră se formase un comitet din Prisăcaru, Cantemir şi Virgil Bordeianu şi că ei acceptaseră de bunăvoie să nu mai fie legionari şi să lupte împotriva acelora care mai susţineau că sunt încă şi că vor fi până la moarte; că la Piteşti, Ţurcanu Eugen şi nu „banditul” Bogdanovici conducea acţiunea de demascare; că nu de reeducare avea nevoie regimul comunist, ci de distrugerea noastră.

În urma celor întâmplate, Munteanu, care nu mai avea ochelarii, sparţi de bătăusi, cu fata umflată şi neagră de vânătăi, a mai avut totuşi tăria şi curajul să**-**i spună lui Prisăcaru: „Cine **ţi-**a dat dumitale puterea să faci ce ne**-**ai făcut?” La care Prisăcaru i**-**a răspuns: „Regimul comunist, care are încredere în noi, şi ai să vezi tu ce putere am eu!” **S-**a dezbrăcat apoi de haină, a chemat patru gealati care să**-**l ţină pe Munteanu de mâini şi de picioare, ordonând să i se aducă şi un şervet ud. L**-**a dezbrăcat pe Munteanu, i**-**a pus şervetul ud pe fese şi a început să**-**l lovească cu o furie sălbatică. Munteanu **s-**a văitat de câteva ori, dar până la

urmă n-a mai mişcat. Prisăcaru le-a spus apoi celor ce-l ţineau să-l arunce în colţ, pe ciment.

Atâta barbarie şi atâta ură nu se puteau explica. Cum se putea ca unui om care nu **ţi-**a făcut nimic, care te-a întrebat civilizat, în loc să-i răspunzi la întrebare, să-l lovesti cu atâta cruzime, până vezi ţâşnind sângele din el?

După aceea, Prisăcaru ni **s-**a adresat nouă: „Să vedeţi voi, bandiţilor, ce putere am eu, pentru că din cauza voastră, a celor care mai susţineţi că sunteţi legionari, ne ţine şi pe noi regimul la închisoare; dar o să vă aducem noi, bandiţilor, în stare nu numai să spuneţi că nu sunteţi legionari, ci să blestemati chiar şi ziua în care v-aţi născut”.

O clipă mi-a trecut prin minte că acum îmi va veni mie rândul. Şi de data aceasta am ghicit că cel care îmi va administratortura va fi Virgil Bordeianu. Într-adevăr, acesta **s-**a sculat de pe pat, zicând-mi: „Vino, tizule, să vezi ce prieteni buni suntem noi amândoi şi să vezi cum îţi voi administra o îmbrăţişare pe care nu o vei uita niciodată”. La un semnal, patru matadori m-au întins pe locul unde fusese Munteanu, după care, adresându-se celor din cameră, Bordeianu spuse: „**Uitaţi-**vă la banditul acesta, avem acelaşi nume, am fost prieteni buni afară şi să vedeţi voi cum se îmbrăţişează prietenii”.

Când m-am uitat în cameră şi i-am văzut pe toţi adunaţi în faţa paturilor, afară de cei bătuţi, pentru prima dată mi-a trecut prin minte, fulgerător, un gând şi mi-am zis: „Doamne, aceştia nu sunt oameni, sunt curat diavoli”[21]. Numai un om posedat de puterea satanei putea să se arunce asupra ta, cel care până ieri îl considerai frate, prieten şi camarad bun, fiind în stare să faci orice pentru binele lui. Parcă şi azi îl văd pe Virgil cum îşi schimonosise fata semănând perfect cu a unui demon care te îngrozea.

Am observat pe fetele celor din cameră aceeaşi groază. Virgil a mai strigat încă o dată, ca să fie bine auzit:

---

21 „Şi se vor face oamenii mai răi decât dracii, fiindcă dracii n-au trup să curvească si să ucidă, ci numai gânditor îndeamnă pe oameni” (Sfântul Nil Athonitul) (n. ed.).

„Toată lumea să fie atentă aici, să vedeţi îmbrăţişare de prieteni. Atunci o să vă creadă şi regimul, când cel mai bun prieten al vostru şi chiar un frate o să vă facă ceea ce fac eu cu prietenul meu”. Întorcând capul, abia am mai avut puterea să-i spun: „Ce ţi-am făcut eu ţie, Virgile?” La care el mi-a răspuns: „Stai să vezi ce mi-ai făcut”.

Nu mai puteam raţiona, parcă trăiam un coşmar. Totul mi se părea ireal, iar puterile fizice mă părăsiseră. În acea clipă mi-a trecut prin minte ce bine ar fi să mor. Sunt momente în viaţă când îţi doreşti moartea din toată inima şi moartea nu vine.

Mi s-a pus şervetul ud de la brâu în jos. Doar primele lovituri le-am simţit. După aceea n-am mai ştiut nici când am fost aruncat pe ciment, nici cât timp a trecut până m-am trezit din leşinul în care căzusem. Ceea ce am pătimit eu de la Virgil Bordeianu în acea zi, au pătimit şi ceilalţi camarazi ai mei de pe ciment. Când m-am trezit, am văzut că toţi eram desfiguraţi; trupurile nu le mai simţeam; cimentul rece pe care eram întinşi ne făcea bine.

*

Îmi amintesc că în sâmbăta care a urmat s-a produs şi inevitabila cădere.

Am fost ridicaţi de pe beton şi, sprijiniţi, ne-au dus în faţa comitetului care conducea torturile, sub comanda lui Prisăcaru.

L-au întins pe Oprişan, un adevărat cadavru, pe un pat. La ordinele lui Prisăcaru, unul din cameră i-a legat picioarele cu o funie.

Apoi am fost luaţi pe rând toţi cei patru rămaşi, Munteanu, Iosub, Comşa şi cu mine. I s-a întins lui Munteanu un ciomag să-l lovească pe Oprişan la tălpi, deoarece corpul era tot o rană.

Munteanu a lovit, dar nu mai avea putere. Nu judec tăria loviturilor, ci faptul în sine, că a lovit. Cu voie sau fără voie, el a acceptat să lovească şi începutul prăbuşirii a fost inevitabil.

A fost pus apoi Iosub să lovească. A lovit şi el de câteva ori tălpile lui Oprişan. După aceea a scăpat

ciomagul din mână, spunând că el nu mai poate lovi. Atunci **s-**a repezit la el Cantemir, l**-**a lovit cu un centiron peste cap şi cu pumnul în burtă. Iosub **s-**a prăbuşit şi a fost dus în lovituri de picior până în colţ, sub geam.

Acum îmi venea rândul mie. Când mi **s-**a dat ciomagul în mâini (nici atunci nu mi**-**am dat seama, nici altă dată nu mi**-**am amintit ce am gândit şi am judecat în acea clipă), l**-**am auzit pe Prisăcaru strigând: „Loveşte-ţi mentorul, banditule, că te**-**a învăţat filosofie şi este un mare şef legionar”.

La spusele lui Prisăcaru în legătură cu filosofia, mi**-**am dat seama că Oprişan, Iosub şi cu mine ne găseam acolo datorită lui Lunguleac, care fusese adus special în celula 18 de la etajul doi, cu misiune. Lunguleac **s-**a apropiat şi m**-**a izbit în faţă cu atâta putere, că din câteva lovituri m**-**a doborât la pământ. Apoi, tot el mi**-**a pus ciomagul în mână, zicâ**ndu-**mi: „Loveşte-ţi profesorul, banditule[22], că de nu, te omor eu aici”.

Ştiu că am lovit, dar nu din cauza ameninţării, ci a confuziei care mă învăluise, incapabil fiind de a mai raţiona. Că am lovit tare sau nu, nu mai are nicio importantă, ci faptul că am lovit pe omul cel mai drag, de la care învăţasem atâtea. Am lovit omul pentru care aş fi fost altfel capabil să merg la moarte. De aici a început căderea.

I**-**a venit rândul şi lui Comşa Ieronim. I **s-**a dat ciomagul şi i **s-**a ordonat să**-**l lovească pe Oprişan la tălpi. Comşa, care lucrase sub şefia lui Oprişan, fiind şeful Frătiilor de Cruce din Moldova, a refuzat.

Refuzul lui i**-**a zguduit pe toţi cei din cameră. Cred că era primul caz de acest fel pe care**-**l văzuseră. Atunci i **s-**a

---

22 „Cutare întrece pe multi cu darurile sufletului? Pentru întelepciune si pentru puterea cuvintelor este văzut si râvnit? Altul este bogat si darnic luminat la dările si milostenia către săraci, si e mult lăudat de cei ce dobândesc facerile de bine? Acestea toate sunt bătăi si răni, care îi pătrund ‹zavistnicului› inima prin mijloc” (Sfântul Vasilie, Despre zavistie). În limbajul Sfintilor Părinti, ura împletită cu invidia se numeste zavistie. (n. ed.).

ordonat lui Oprişan să-l lovească pe Comşa. Acesta a zis că nu este capabil nici să ridice braţele.

În urma acestui dublu refuz, Comşa a fost legat de picioare şi au fost chemati unii dintre elevii de liceu, fraţi de cruce, să-l lovească. În urma gestului de mai înainte al lui Comşa, doi dintre elevi au refuzat ordinul; şi ce au păţit cei doi bieti copii pentru actul lor de solidaritate, numai ei ştiu. Iar Comşa, după ce a fost crunt bătut la tălpi, a fost aruncat în colţ, pe ciment.

Nu ştiam ce înseamnă să mă revolt împotriva mea însumi dar, văzând gestul lui Comşa şi al lui Oprişan, şi mai ales al celor doi elevi, am încercat acest sentiment pentru prima dată şi m-am desconsiderat ca pe nimeni altul.

În clipa aceea n-am cerut ajutor şi tărie de la Dumnezeu şi am rămas singur, după cuvintele Mântuitorului: «Fără Mine, nu puteţi face nimic». Atunci mi **s-**a întunecat mintea şi satana **s-**a folosit de slăbiciunea mea şi m-a împins spre cădere.

Aşa cum n-am să uit niciodată ochii lui Bogdanovici, atunci când m-am întâlnit cu el pe scară, tot aşa n-am să uit ochii lui Oprişan, pe când zăceam în colţ, pe ciment.

Dacă n-ar fi fost atitudinea lui Comşa, a lui Oprişan şi a celor doi elevi, aş fi putut crede că toţi studenţii au fost nişte criminali. Dar ei m-au trezit la cea mai crudă realitate.

Nu ştiu ce a mai făcut Oprişan după ce m-am despărţit de el; ştiu doar că a fost atât de torturat şi chinuit la Piteşti şi Gherla, că **s-**a îmbolnăvit de tuberculoză.

M-am mai întâlnit cu Oprişan la Gherla, când lucram la ateliere. Îl salutam, cu un deosebit respect, dar nu mă puteam uita în ochii lui. N-am avut niciodată tăria să mă duc să-i cer iertare. Singurul, dintre cei care m-au torturat pe mine şi a avut remuşcări, venind să-mi ceară iertare, a fost Costache Păvăloaia.

Se zice că prima greşeală este cel mai greu de făcut, pentru că din momentul când ai făc**ut-**o, lanţul greşelilor a

fost declanşat şi căderea nu mai poate fi oprită.

În mintea mea se desfăşura un proces, al cărui conţinut era următorul: dacă Ieronim Comşa, Oprişan, precum şi cei doi elevi, au avut curajul şi tăria să refuze să lovească, iar eu m-am supus ordinului din slăbiciune şi neputinţă, însemna că eu aveam să ajung chiar mai rău decât Virgil Bordeianu. Şi în acele momente de descumpănire am jurat, în sinea mea, să încerc şi iarăsi să încerc, cât timp voi mai putea, să nu mai lovesc şi să cer numai ajutorul lui Dumnezeu, să mă întărească şi să-mi dea putinţa de a răbda.

După ce au fost desfiguraţi Comşa şi cei doi elevi, Prisăcaru i s-a adresat lui Lunguleac, să ne arate el cum trebuie să lovească.

Îmi mai amintesc că parcă îmi părea şi bine atunci când Lunguleac a început să mă lovească cu toată tăria la fund şi la tălpi. L-am iertat atunci sincer pentru tot. El mă făcuse de fapt să-mi ispăşesc neputinţa şi slăbiciunea. În loc să leşin ca după celelalte maltratări, precum bătaia de la Virgil Bordeianu, loviturile lui Lunguleac mi-au dat tărie să înţeleg că ceea ce se întâmpla era lupta satanei împotriva noastră, luptă dată prin cei care ne torturau.

În timp ce Lunguleac mă bătea, mă întrebam cine e nebun: eu, sau toţi ceilalţi? Cu acest gând, după ce loviturile au încetat, am avut tăria să mă duc pe picioarele mele şi să mă arunc pe ciment, alături de Oprişan.

Au urmat apoi câteva zile de relativă acalmie, până când s-a deschis uşa şi a intrat în cameră cineva cu înfăţişarea unui tânăr din picturile lui Leonardo da Vinci. Înalt cam de 1, 85 metri, cu un fizic de atlet, care din tr-o singură lovitură te-ar fi putut culca la pământ.

S-a uitat prin cameră şi s-a oprit în faţa lui Oprişan, desigur la indicaţiile lui Prisăcaru. L-a prins apoi de bărbie, îndreptându-i fata spre el, şi a început să-l ameninţe: „Tu, banditule, eşti dintre ajutoarele lui Pătraşcu? Eu am să te omor cu mâinile mele!”

Apoi a întrebat care-i Comşa. Acesta nu mai avea putere să se ridice. L-a lovit cu picioarele, apoi l-a întors

cu fata în sus, **s-**a aplecat asupra lui, l**-**a apucat de haină şi l**-**a ridicat zicând**u-**i: „Tu eşti Comşa? Tu ai otrăvit cu Mişcarea Legionară atâţia elevi de liceu din Moldova? Cu tine am o răfuială aparte!”

A întrebat apoi cine este Munteanu. La răspunsul acestuia, **s-**a aplecat, l**-**a luat de guler, l**-**a ridicat şi l**-**a izbit de perete cu atâta putere încât nu mai credeam că se va mai ridica de jos. „Tu eşti mă, ăla agresiv? Lasă că te potolesc eu, de n**-**o să mai deschizi gura”. Adresând**u-**se apoi lui Virgil Bordeianu, l**-**a întrebat care este „tizul” lui. „Măi, tu eşti ăla misticul? m**-**a zguduit el. O să te scape din mâinile mele...” şi a pronunţat o expresie scârboasă la adresa Preasfintei Fecioare Maria. M**-**a lovit cu pumnul în cap atât de tare, încât mi **s-**a părut că**-**mi intră capul în coşul pieptului; m**-**am rostogolit pe ciment. Pe Iosub l**-**a scăpat din vedere.

După felul cum cei din cameră amuţiseră, iar cei din comitet se linguşeau ca nişte căţeluşi pe lângă el, am fost convins că acesta era vestitul Ţurcanu. De altfel, nu am întârziat să aflu din gura lui Prisăcaru, care i**-**a pronunţat numele cu supunere. **S-**a dus apoi printre paturi, desigur ca să**-**i vadă pe cei înveliţi în cearşafuri. Nu ştiu ce le**-**a făcut, dar a doua zi li **s-**au luat cearşafurile şi după câteva zile au fost duşi în faţa comitetului de tortură şi judecaţi, cerând**u-**li**-**se să spună tot, să declare ce nu declaraseră la anchetă, în legătură cu cei din libertate şi din închisoare. Şi astfel, primul obiectiv din planul comuniştilor în ceea ce priveşte ancheta celor nedeclarate începuse să prindă contur.

Când Ţurcanu a ajuns la uşă, mi**-**am dat seama cât era de atlet şi cât eram noi de neputincioşi şi slăbiti. Singur ar fi putut doborî o sută dintre noi. Şi el, însă, şi toţi cei din comitet, aveau un regim alimentar special. La acea întâlnire cu Ţurcanu n**-**am putut să**-**i văd fata decât un moment: era aceea a unui om cuprins de o furie care nu avea margini.

L**-**am mai întâlnit după aceea de mai multe ori, chiar între patru ochi, şi am putut să**-**l studiez mai bine, atât fizic

cât şi sufleteşte.

Era un bărbat frumos, ieşit din comun, cu capul mare, cu trăsături fine, fruntea lată, buze senzuale, părul castaniu spre blond, ondulat şi nasul de tip clasic, grecesc. Ochii, mari, exagerat de mari, albaştri, foarte expresivi. Când se încrunta, te înspăimânta. Bărbia, specifică tipului voluntar. Râdea rareori şi râsul lui era plăcut, atrăgător. Corpul, bine proporţionat, părea al unui atlet de performanţă. Când îţi dădea un pumn sau o palmă, te dobora la pământ. Când se enerva era atât de crud, că distrugea totul în calea lui ca un ucigaş feroce.

Mai era apoi şi de o inteligentă ieşită din comun şi cu o memorie formidabilă. Îşi aducea aminte de tot ceea ce declarase fiecare student la Bucureşti şi la Gherla.

Era atât de satanizat că nu mai ştiai ce să crezi despre el. L-am asemuit unui înger căzut. Voinţa de putere cu orice chip îl adusese la nebunie. Devenise o brută degradată şi satanizată. Pe unde trecea el, prin camerele de tortură, pe coridor, la camera 4 spital, unde se scriau declaraţiile obţinute prin chinuri, Ţurcanu răspândea în jurul lui o groază şi o frică încât tot ce era viu înmărmurea[23].

De multe ori când îl vedeam, îmi aduceam aminte că era căsătorit cu o fată frumoasă şi că avea o fetiţă.

Inteligenta lui era orbită de beţia puterii, de dorinţa de a se ridica deasupra altora, indiferent prin ce mijloace. Şi din cauza acestei orbiri, sau poate pentru că nu cunoştea comunismul în esenţa lui, Ţurcanu devenise un instrument orb de care se foloseau comuniştii.

Iar răsplata au fost nişte rafale de armă care i-au ciuruit atleticul corp. Sângele celor pe care i-a ucis a cerut judecată de care să nu poată scăpa. Şi omul ticălos a căzut

23 «Sufletul lui ca cărbunii, iar inima lui sare precum fierul. Cine va descoperi fata îmbrăcării lui, si la încheietura zalei lui cine ar intra? Portile gurii înaintea fetei lui cine va deschide? Împrejurul dintilor lui este frică, măruntaiele lui – paveze de aramă. Din gura lui ies făclii arzând, si scapără ca niste vetre de foc. Din nările lui iese fum de cuptor arzând cu foc de cărbuni. Sufletul lui arde cărbuni, si pară de foc iese din gura lui. Înaintea lui aleargă pierzarea» (Iov 41, 5-22) (n. ed.).

victimă propriei ticăloşii.

După executarea lui, sotia a primit un act de deces provenit de la Oradea.

S-a zvonit la Aiud şi mai târziu în libertate, că înainte de a fi fost ciuruit de gloanţe, Ţurcanu ar fi strigat: „M-au înşelat bolşevicii şi eu i-am crezut, şi de tot ceea ce s-a întâmplat la Piteşti şi Gherla numai eu sunt vinovat”. Cât or fi de adevărate aceste declaraţii, numai cei ce au asistat la execuţia lui ar putea-o spune.

Înainte ca Ţurcanu să plece atunci din camera 2 parter, i-a cerut lui Prisăcaru şi celor din echipa lui să vină la camera 4 spital, unde au stat vreo două ore.

Când cei trei din comitetul de tortură s-au întors în cameră, erau toţi schimbaţi la fată. O furie demonică le stăpânea fiinţa. Ca stăpâniţi de delirul nebuniei, abia intraţi în cameră, au şi pus mâna pe ciomege, strigând la ceilalţi să iasă dintre paturi şi să se grupeze lângă uşă, aşezaţi pe două rânduri. Celor întinşi pe paturi le-au spus să stea pe loc, iar celorlalţi, dându-le câte un ciomag, le-au ordonat să se lovească unul pe altul până ce nu vor mai putea. Aceasta desigur, în urma ordinului primit de la Ţurcanu.

Eram atent să văd dacă mai era cineva care nu voia să lovească. Şi, spre surprinderea mea, afară de cei doi elevi, care nu-l bătuseră pe Comşa, mai erau vreo cinci, şase tineri, dintre care cunoşteam şi eu pe unul, care nu au acceptat să lovească. Prisăcaru le-a spus acestor tineri refractari să treacă lângă uşă, unde au fost atât de crunt bătuţi, că nu se mai puteau mişca.

Ceilalţi s-au bătut între ei până la sânge. Prisăcaru, după ce a considerat că era îndeajuns, a ordonat oprirea bătăii.

Spectacolul acesta ne-a cutremurat pe cei de pe ciment într-atât, că nu mai ştiam ce să credem. Cei 30 care se năpustiseră asupra noastră erau pusi acum să se omoare între ei[24]. Doamne Sfinte, ce grozăvie!

---

24 «Şi precum n-au încercat să aibă pe Dumnezeu în cunostintă, asa si Dumnezeu i-a lăsat la mintea lor fără judecată, să facă cele ce nu se

Eram sigur că venea şi rândul nostru. Într-adevăr, a fost scos dintre paturi Gioga Parizianul, susţinut de doi inşi şi adus în faţa comitetului de tortură. A fost chemat Iosub Mihai să-l bată pe Gioga, dar acesta a răspuns că nu mai avea putere să bată. Atunci i s-a ordonat lui Gioga să-l bată pe Iosub; a refuzat însă şi el să o facă, zicând că nu se mai putea ţine pe picioare. Prisăcaru şi-a luat atunci el însuşi această sarcină. S-a dezbrăcat de haină, a luat un ciomag şi a început să-i bată la fund şi la tălpi când pe unul, când pe altul, până i-a lăsat nemişcaţi. În acest timp, l-am auzit pe Virgil Bordeianu care-i cerea lui Prisăcaru să nu-i mai lovească pentru că le ţâşnea sânge din fese. Fiara satanizată, dezlănţuită, a continuat însă, până ce aceştia n-au mai reacţionat. După aceea Iosub a fost târât de picioare până în colţ lângă noi, iar Gioga în patul lui.

Mă întrebam, de unde mai aveau aceşti tineri puterea să reziste la atâtea torturi? Gioga a fost cel mai rezistent camarad pe care l-am întâlnit în închisoare.

A venit şi rândul meu. Am fost chemat şi în acelaşi timp a fost adus şi Ticută Străchinaru, pe care-l cunoşteam din libertate. Când l-am văzut m-am îngrozit: nu-l mai recunoşteam. Băiat înalt şi frumos, de o fructe şi gingăsie feciorelnică, era acum într-un hal de nedescris. Mi-am zis: „Câtă bătaie o fi luat acest tânăr, de nu mai seamănă cu cel de ieri?” Străchinaru nu mai putea să vorbească.

Prisăcaru i-a ordonat să-l bată pe „banditul mistic”. Străchinaru a dat din cap în semn de refuz. Atunci mi s-a ordonat mie să-l lovesc pe Străchinaru şi am refuzat şi eu. Prisăcaru a ordonat după aceea lui Virgil Bordeianu să mă ia în primire, iar lui Cantemir să-l lovească pe Străchinaru. Era a doua oară că Virgil Bordeianu mă lovea crunt la tălpi

---

cuvine, plini fiind de toată nedreptatea, […], de viclenie, […], de răutate; plini de pizmă, de ucidere, de ceartă, de înselăciune, de purtări rele, bârfitori, grăitori de rău, urâtori de Dumnezeu, ocărâtori, semeti, trufasi, lăudărosi, […], neînţelepti, călcători de cuvânt, fără dragoste, fără milă; acestia, desi au cunoscut dreapta orânduire a lui Dumnezeu, că cei ce fac unele ca acestea sunt vrednici de moarte, nu numai că fac ei acestea, ci le si încuviintează celor care le fac» (Romani 1, 28-32) (n. ed.).

şi la fese, crăpând-mi pielea şi umplând patul de sânge.

Prisăcaru, văzând atunci cum curgea sângele, a oprit bătaia[25]. Tălpile mi se umflaseră într-un hal fără de hal şi aveam impresia, atunci când mă loveau, că-mi băteau cuie în ceafă. Nu ştiu ce forţă m-a întărit că n-am leşinat ca de obicei. Am fost târât apoi de picioare până la colţul nostru, pe ciment. Oprişan, Munteanu şi Comşa fiind atât de zdrobiti, n-au mai fost bătuţi. Cei înveliţi în cearşafuri, aduşi ca să se bată între ei şi refuzând să o facă, au fost zdrobiti de cei din cameră.

Nu este adevărat că toţi cei trecuţi prin demascările din Piteşti şi Gherla au bătut. Mărturisesc cu mâna pe inimă că am văzut cu ochii mei cum Gioga, Comşa şi cei doi tineri, la care s-au adăugat şi cei cinci elevi şi Străchinaru, precum şi cei înveliţi în cearşafuri, au refuzat să bată!

Dar să fie limpede pentru toată lumea că n-au fost doi care să se comporte la fel. Fiecare s-a comportat şi a acţionat în funcţie de „genele” lui sufleteşti, de zestrea lui morală şi în primul rând de credinţa lui în Dumnezeu, de dragostea fată de El şi de semenul lui.

Toţi acei care afirmă contrariul n-au înţeles nimic din ce au trăit acolo.

Sunt români, pretinsi mari filosofi, care au scris şi mai scriu încă despre Piteşti şi Gherla bazându-se doar pe fapte imaginate sau povestite de către cei interesaţi să ascundă adevărul. Una este a fi trăit şi suportat drama în realitatea şi complexitatea ei, şi alta este a fabula din fabulaţiile altora.

Singurii care au autoritatea, calitatea, dreptul şi datoria de a vorbi despre cei morţi în această dramă cumplită, sunt numai aceia care au trecut pe la Piteşti şi Gherla, cei care au fost torturaţi ani de zile, fiind în centrul acestei drame, şi nu cei care au trecut marginal pe acolo, spunând totul la prima palmă primită. Apoi, cei care au

25 „Acesta este hotarul urâciunii: a vedea pe cel zavistuit din fericit – ticălos, a se face cel râvnit – vrednic de milă” (Sfântul Vasilie cel Mare, Despre zavistie) (n. ed.).

trecut prin Piteşti şi Gherla, înainte de a scrie despre această dramă, să se gândească la ceea ce au văzut şi făcut ei, să aducă martori încă în viaţă care să spună că lucrurile au stat aşa şi nu altcumva, iar când vor să vorbească despre altul, să facă declaraţii care pot fi controlate.

Şi ar mai fi încă ceva: cel care scrie, să o facă cu frică de Dumnezeu, pentru că El este singurul care va şti dacă scriitorul spune adevărul sau nu. Cei care au fost ucişi, care **s-**au sinucis, preferând moartea în loc să se lepede de credinţa lor, care au înnebunit, le**-**au pătimit pe toate numai ei ştiu cum, pentru că **şi-**au mărturisit deschis şi fără echivoc credinţa lor în Dumnezeu şi în Legiune.

Cine m**-**ar putea convinge de contrariu, atunci când eu singur am văzut cu ochii mei şi am auzit cu urechile mele toate acestea, nu numai la camera 2 parter, ci şi când am intrat pentru a doua oară în demascări, la camera 3 subsol?!

*

Cei din comitetul de tortură, când erau chemati de Ţurcanu, se întorceau cu fetele schimonosite de spaimă. Chemarea nu avea alt scop decât să bage groaza în ei, pentru ca, la rândul lor să o transmită celor din cameră.

Nu ştiu cât timp a mai trecut până ce ni **s-**a permis să ne punem comprese cu apă rece pe răni. Stau şi astăzi şi mă cutremur, ce forţă nevăzută a dat atâta putere acestor tineri, să poată rezista! Şi încă un fapt de necrezut: acolo, în acel mediu neigienic, nu am văzut timp de trei luni nicio rană infectată.

În săptămânile care au urmat au mai încetat bătăile, deoarece Ţurcanu pregătea loturi de tineri pentru a face demascarea la Canal, Gherla, Târgsor, Târgu Ocna şi Ocnele Mari. Înainte de a pleca din Piteşti, toţi aceştia trebuiau să fie iniţiaţi în metodele de tortură pentru demascări.

Cei demascati trebuiau să declare tot ce ştiau despre ei şi despre alţii; să**-**i declare pe toţi aceia din afara sau din interiorul închisorii care erau împotriva comunismului,

precum şi toţi acei ce ar fi putut interesa cât de cât regimul comunist.

De aceea, în următoarele săptămâni am asistat la declaraţii de acest fel, în faţa comitetului de tortură şi a celor din cameră. Aceste demascări trebuiau de altfel să-i determine pe ceilalţi să spună tot, văzând că nimic ştiut sau neştiut nu se poate tăinui.

Vreau să mai spun că una dintre cele mai mari lipsuri pe care le-au avut tinerii legionari cât şi cei nelegionari, ba chiar şi oamenii în vârstă, a fost că, în închisoare şi chiar în libertate, n-au cunoscut metodele satanei pentru a se menţine la putere: teroarea, frica, minciuna, diversiunea, neîncrederea şi armata de informatori. Folosirea informatorilor, vânduţi şi ticăloşi, este una din cele mai teribile arme pentru menţinerea la putere a comunismului.

„Greşeala" noastră, a tinerilor legionari, cu urmări cumplite, a fost aceea că ne-am comportat în închisoare la fel ca în libertate, având deplină încredere în camaradul nostru, deschizându-ne inima fată de el şi spunându-i tot ce am făcut şi n-am declarat la anchetă. Şi, mai mult decât atât, i-am divulgat pe cei pe care-i cunoşteam ostili regimului şi rămaşi în libertate. Numai aşa au putut fi implicate în acest angrenaj o sumedenie de persoane. Iar noi am pus pe tavă comuniştilor ceea ce ei poate nu ar fi putut afla nici în ani de zile.

De la faza de tortură colectivă s-a trecut la cea individuală, strict legată de ceea ce ai declarat sau nu. Înainte de a declara în scris la camera 4 spital, în faţa lui Ţurcanu şi a unora din ajutoarele lui, trebuia să declari înaintea comitetului de tortură şi a celor prezenţi în cameră. Am asistat la astfel de declaraţii publice timp de o lună şi jumătate, de la orele şapte dimineaţa până la zece seara. Procedeul avea un scop bine definit în planul comuniştilor, acela de a te discredita în faţa camarazilor tăi, spulberând din mintea şi sufletul multora mitul de erou şi martir legionar. Ce putea fi mai grav decât să îţi pierzi încrederea în camarazii tăi?

Şi iată cum, prin această metodă satanică, lanţul

solid care ne lega şi ne ţinea uniţi se desfăcea verigă cu verigă şi, odată rupt, distrugerea unităţii şi încrederii reciproce a fost realizată.

Deşi tinereţea favoriza memoria, totuşi nu-ţi puteai aminti sigur ce ai spus sau ce n-ai spus unora şi altora.

Mi-a venit în minte cazul lui Caziuc, fostul şef al Facultătii de Agronomie din Iaşi, care era cu mine în camera 2 parter. **Într-**o bună zi, intră în cameră Ţurcanu, împreună cu un coleg al lui Caziuc. Ţurcanu îl întrebă pe Caziuc dacă mai avea ceva de declarat, la care acesta îi răspunse că nu.

Cum memoria nu-l mai ajuta, când a fost pus faţă în faţă cu colegul său, a uitat că îi spusese acestuia, **într-**o împrejurare oarecare, că el avea îngropat în grajdul tatălui său un butoi cu cărţi, reviste, ziare şi alte materiale de doctrină legionară. La insistenta lui Ţurcanu, Caziuc a răspuns din nou negativ. Atunci Ţurcanu a ordonat fostului coleg al lui Caziuc să spună ce ştia de la acesta. Toţi cei din cameră erau îngroziti de ce se va întâmpla. Fostul coleg, adresân**du-**se lui Caziuc, i-a amintit că în atare împrejurare şi în locul cutare, i-a spus că a ascuns în grajd materialul mai sus amintit. Declaraţia aceasta a căzut pe capul lui Caziuc ca un trăsnet şi nu a mai putut nega evidenta.

Caziuc, până a nu fi dus în camera 2 parter, fusese torturat groaznic **într-**o celulă a morţii de pe capul T-ului.

Toţi cei din cameră, înspăimântaţi, aşteptau deznodământul, care nu a întârziat să vină. Şi Ţurcanu le-a spus celor de fată următoarele: „Bandiţilor! Până o să muriţi, tot o să mai aveţi ceva de declarat. De aceea regimul şi noi nu avem încredere în voi, oricât aţi spune voi că nu aveţi nimic de declarat. Pe bandiţi ca voi, legionari încarnaţi, nu trebuie să-i crezi niciodată, căci numai morţi nu veţi mai avea nimic de spus. Acest mare bandit şi legionar, pe care-l aveţi în faţa voastră, ori de câte ori l-am întrebat, mi-a răspuns că a declarat totul, că nu mai avea nimic de ascuns. **Uitaţi-**vă acum la el!”

În adevăr, Caziuc avea imprimată pe chip spaima

celui condamnat la moarte şi această expresie nu i-a dispărut timp de trei ani de zile. Ba, mă urmăreşte şi pe mine azi, de parcă ar fi a mea, nu a lui.

Caziuc intrase printre primii în demascări şi fusese mult torturat de Prisăcaru şi Cantemir. Acum, aşteptam cu toţii, înmărmuriţi, să vedem ce va face Ţurcanu. Acesta a cerut de la Prisăcaru un ciomag şi să ude un şervet. **S**-a dezbrăcat până la cămaşă şi şi-a suflecat mânecile, cerând o funie. Dezbrăcat cum era, mi-am dat seama cât era de voinic şi atlet.

I-a legat picioarele lui Caziuc, ordonând celor din comitet să se urce pe el şi să-l ţină de mâini şi de cap. A început să-l lovească la tălpi până ce acestea **s**-au detaşat de bocanci. În fine, i-a dat jos pantalonii, i-a pus şervetul pe fese şi a început să-l bată cu aceeaşi sălbăticie cu care îl mai bătuse o dată şi Zaharia, în camera 3 subsol.

Cu toate că-i curgea sângele siroaie din fese, n-am auzit nici măcar un geamăt de la Caziuc. După ce l-a torturat, i-a dezlegat picioarele. Caziuc arăta ca mort; îşi pierduse cunoştinţa. Şi atunci Ţurcanu l-a prins de gulerul cămăşii şi l-a strâns de gât strigând ca un nebun: „Banditule, acum te omor!” Dar cum să-l mai omoare, când acesta era deja pe jumătate mort. A continuat să-l strângă de gât, sub privirile noastre îngrozite, lovi**ndu**-i fata cu pumnul, până a desfigurat-o. Toţi credeam c-a murit Caziuc. Ţurcanu l-a luat de picior, târâ**ndu**-l după el, şi l-a aruncat pe ciment în colţul nostru.

L-am văzut atunci pe Ţurcanu dezlănţuit şi turbat ca cea mai crudă fiară şi mi-am zis în sinea mea că numai o fiinţă în care sălăşluieşte duhul satanei putea face aşa ceva[26]. M-a cuprins o milă atât de puternică de Caziuc, încât îmi venea să mă duc să-i sărut picioarele şi rănile.

Când, mai târziu, am plecat din acea cameră, rănile lui Caziuc nu se vindecaseră încă; poate că tinereţea l-a

---

26 „Zice un oarecare pustnic Grigorie: S-au apropiat zilele lupilor, ale tigrilor si ale celor mai cumplite fiare sălbatice, care se vor sili în tot chipul a sfâsia turma lui Hristos” (Monahul Zosima Prodromitul, Sfârsitul omului) (n. ed.).

scăpat atunci de la moarte, nu ştiu. I se mai puneau comprese cu apă rece pe răni, iar cu ochii abia mai vedea.

Demonstraţia făcută de Ţurcanu în faţa a 45 de tineri din camera 2 parter băgase însă groaza în toţi. După aceea, înainte de a pleca, ne-a mai ameninţat odată cu moartea, dacă ne va mai prinde că nu am declarat totul.

În luna iunie 1950, Caziuc a recunoscut că a ascuns acel material, dând o declaraţie, la care **s-**a mai adăugat şi declaraţia colegului său care-l denunţase, precum şi a unui elev, pus de Ţurcanu. A fost eliberat în 1954, după ce făcuse 6 ani de închisoare. În 1956 a fost arestat iar, pe baza celor trei declaraţii şi a acuzaţiei că a primit ordin de la Nicolae Pătraşcu, în timpul cât era în închisoare, să înceapă organizarea legionarilor rămaşi în libertate. De asemenea, a mai fost acuzat că ştia de aşa-zisul ordin al lui Vică Negulescu primit, chipurile, de la Horia Sima, ca tinerii legionari să facă demascările de la Piteşti. În urma celor relatate mai sus, Caziuc a fost inclus în procesul lui Vică Negulescu şi condamnat la muncă silnică pe viaţă. A murit **într-**o celulă, la secret, în închisoarea din Aiud.

După plecarea lui Ţurcanu, **s-**a aşternut în cameră o tăcere de mormânt. Citeai pe fata tuturor groaza morţii.

În ceea ce mă privea, gândi**ndu-**mă la ce va trebui să declar, conştiinţa mi **s-**a răvăşit, cuprinsă de o stare atât de apăsătoare, încât îmi ziceam că aş fi fost mult mai fericit dacă aş fi murit atunci.

Când m-am uitat la Caziuc, am văzut că semăna cu un cadavru cianozat. Pe fetele tuturor se citea groaza că aşa ceva ne aştepta şi pe noi. Niciuna din bătăile pe care le-am văzut în acea cameră n-au atins cruzimea, sălbăticia şi violenta cu care a fost torturat Caziuc.

În faţa cazului lui Caziuc sau a altora asemănătoare am ajuns la convingerea, pe care mi-o menţin şi acum, că toate declaraţiile, tot ce **s-**a spus în legătură cu activitatea, relaţiile din afară şi din închisoare, precum şi toate cele spuse în legătură cu persoana proprie şi a altuia, **s-**a spus numai de frica morţii. Dacă moartea ar fi venit imediat, ar fi fost mult mai uşor, dar tortura continua *sine die*, teribilă.

Iar când nu mai aveai pe nimeni să te mângâie şi să-l ştii alături de tine, trecerea timpului devenea insuportabilă.

M-am convins că tortura continuă şi fără speranţă de a lua sfârşit cândva, îl punea pe cel torturat în poziţia de a declara tot ce ştia şi ce nu ştia. Ba, de multe ori, am văzut că cei de la muncă silnică au spus lucruri cu atât mai neadevărate cu cât voiau să scape mai repede de torturile ce-i aşteptau.

Indiferent însă ce atitudine **s-**ar fi adoptat, nu se scăpa aşa uşor, conform principiului demascărilor: „Pe bandit nu trebuie să-l crezi niciodată; în bandit să nu ai încredere, pentru că el nu este niciodată sincer. Banditul încearcă întotdeauna să ascundă ce ştie, să inducă în eroare, şi de aceea banditul trebuie demascat până ce moare”.

Toate acestea le-am auzit din gura lui Ţurcanu, **transmiţându-**le astfel şefilor de comitete în cei trei ani de demascări.

Cât am stat în camera 2 parter, îmi făcusem şi eu un plan: ce să spun, cât, şi despre cine. Mă deruta faptul că nu ştiam exact ce le spusesem celor cu care stătusem în celulă şi mai ales lui Iosub, care aflase atâtea lucruri în legătură cu activitatea mea din libertate.

Ce m-a surprins însă în aceste declaraţii publice, era cantitatea de informaţii pe care le avea acest tineret în legătură cu cei din libertate. Declaraţia publică trebuia să cuprindă două lucruri: în primul rând, că nu mai erai legionar şi că nu mai voiai să auzi sau să ştii ceva de Legiune. Declaraţia trebuia completată cu înfierarea Legiunii şi denigrarea şefilor Legiunii şi a camarazilor tăi. În al doilea rând era lepădarea de credinţa în Dumnezeu, de concepţia creştină de viaţă, de morala creştină, trebuind să hulesti şi Biserica[27].

---

27 Lepădarea de Miscarea Legionară nu implica abjurarea crezului politic, ci lepădarea de Biserică si de neam, Miscarea Legionară nefiind organizatie politică („Noi nu facem si n’am făcut politică, o singură zi în viata noastră. Noi avem o religie, noi suntem robii unei credinte. În focul ei ne consumăm si în întregime stăpâniti de ea, o slujim până la ultima

Spre sfârşitul şederii noastre, a celor cinci, în camera 2 parter, s-a întâmplat un fapt deosebit cu Iosub Mihai. (Am aflat mai târziu că cei cu condamnări între 2 şi 6 ani erau pregătiţi să fie duşi la Canal, unde trebuia să se continue demascările, iar unii dintre ei să fie recrutaţi ca informatori şi turnători. Regimul voia să ştie tot ce se petrecea în acest lagăr al morţii care a fost Canalul Dunăre-Marea Neagră.)

Pe noi, cei cinci, care aveam peste 10 ani de condamnare, nu ne-au obligat să facem imediat declaraţii în această cameră, deoarece Ţurcanu ştia sigur că din toţi cei de la muncă silnică nu va scăpa niciunul care să nu declare tot ce ştia şi ce voia el.

Singurul dintre noi care a început să-şi facă declaraţia era Iosub Mihai. Eu eram foarte atent să văd ce va declara în legătură cu mine. Însă el n-a mai ajuns să declare ce ştia despre activitatea mea din libertate, precum şi ce am discutat cu el cât am stat împreună, pentru că a intervenit o nouă situaţie. Cei din comitet voiau să ştie, înainte de a pleca Lunguleac la Canal, cu cine a avut Iosub relaţii, cine a ştiut că era urmărit de poliţie ca legionar şi la cine a stat cât timp a fost fugar. Iosub a făcut greşeala să creadă că Lunguleac nu era atât de alterat, încât să spună nişte lucruri care, pentru Iosub, erau fără importantă. În momentul când Prisăcaru l-a întrebat pe Iosub cu ce persoane a avut legături în afară de familie, cât a stat fugar la părinţii lui până ce a fost arestat, acesta a spus că el n-a avut nicio legătură. Prisăcaru l-a chemat atunci pe Lunguleac dintre paturi şi Lunguleac l-a denunţat:

— Măi banditule, nu am fost eu cu tine la popa din satul tău şi când te-a întrebat de ce nu eşti la examene, căci era sesiune, tu i-ai spus că se arestează legionari şi de aceea ai fugit de la Iaşi şi ai venit acasă să nu fii şi tu arestat?...

---

putere. Pentru noi nu există înfrângere si dezarmare, căci forta ale cărei unelte vrem noi să fim e etern invincibilă". Ionel Mota – La icoană). Hulirea Bisericii pecetluia lepădarea deja săvârsită (n. ed.).

Iosub a negat că ar fi fost la preot împreună. Ca şi în cazul lui Caziuc, Prisăcaru l-a mai întrebat o dată dacă cele spuse de el erau adevărate. Iosub a negat, din nou.

În acel moment, Prisăcaru a fost cuprins de furie ca un câine turbat. A luat un ciomag şi a început să-l lovească pe Iosub pe unde apuca. Au sărit toţi cei din comitet pe el şi l-au lovit, până ce Iosub a leşinat şi nu mai mişca. L-au luat apoi şi l-au aruncat cu capul de ciment, iar Prisăcaru l-a lovit cu bocancii în burtă, de parcă era o minge de fotbal. Le-a spus celor din cameră că nu avea voie nimeni să se apropie de el. Văzând că nu-şi revine din leşin, l-au udat cu apă pe cap şi l-au lăsat toată noaptea cu capul pe ciment.

A doua zi dimineaţă, Iosub abia mişca. Crezusem că a murit. Cei din comitet, văzând că încă mişcă, l-au luat şi l-au pus pe o pătură în colţul nostru.

Timp de trei luni, cât am fost torturat în celula 2 parter, nu ne-am spălat şi nu ne-am schimbat rufele. Răspândeam în jurul nostru un miros de nu te puteai apropia de noi.

A doua sau a treia zi, **s-**a deschis uşa şi a intrat Ţurcanu furios. **S-**a îndreptat spre noi şi ne-a ordonat ca aceia citaţi să-şi ia bagajul şi să-l urmeze, adică: Munteanu, Comşa, Bordeianu Dumitru şi Iosub. Cum Iosub nu se putea mişca, i-a chemat pe doi din cameră să-l ia de subsuori şi să meargă toţi după el. Când am ieşit din această cameră nu era nimeni pe coridoare, de la parter până la etajul trei. Ţurcanu, cu smocul de chei în mână, mergea înaintea noastră. La etajul doi, nu ne-am dus în celula din care plecasem, ci la numărul 16, o celulă goală.

Secţiune 1.27 Celula nr. 16

După ce am intrat, Ţurcanu ne-a chemat pe coridor unul câte unul, în afară de Iosub. Pe mine m-a luat deoparte, m-a prins cu mâna de gulerul hainei, m-a ridicat şi m-a izbit de perete cu atâta putere, că am avut senzaţia că mi **s-**au desfăcut toate ciolanele din încheieturi.

După ce mi-a spus: „Măi banditule şi misticule, o să mergi din celula asta **într-**o altă cameră, iar acolo, dacă

vei scoate o vorbulită în legătură cu locurile pe unde ai fost, ce ţi **s-**a întâmplat şi ce ai văzut, nu vei scăpa din mâinile mele decât mort. În camera unde vei merge, îi tragi pe toţi de limbă, afli de la ei tot ceea ce n**-**au declarat la anchetă, totul în legătură cu activitatea lor din libertate şi din închisoare. Ai înţeles ce **ţi-**am spus şi ce trebuie să faci?”

I**-**am răspuns: „Da, domnule Ţurcanu”, la care mi**-**a răspuns: „Mars în aia a mă**-**tii şi intră în celulă!”

A doua sau a treia zi, Iosub avea dureri mari de cap şi de ficat. L**-**am rugat pe Munteanu, care era medic, să**-**l consulte. Îi era frică să nu fie acuzat că a constatat cauza morţii lui Iosub, în urma torturilor la care a fost supus de Prisăcaru. La insistentele lui Iosub, care abia mai putea vorbi, Munteanu a acceptat. Când i**-**a pipăit ficatul, am observat pe fata lui Munteanu o mimică deosebită. Nu **s-**a pronunţat însă cu privire la durerile de cap, crezând că e ceva trecător.

Au mai trecut vreo două zile dar Iosub nu-şi mai revenea. Avea mari dureri. Munteanu, observând poziţia lui în pat, în formă de cocos de puscă, specifică meningitei, a fost cuprins de spaimă şi diagnostică că era pierdut. La auzul sentinţei, m**-**am apropiat de Iosub, la care ţineam mult, şi am început să**-**l mângâi pe fată. Presimţind că nu va mai scăpa, mi**-**a şoptit încet că nu-i părea rău de ce a făcut în viaţă şi că, din ce a spus în faţa comitetului, în timpul bătăii, nimic nu a fost adevărat.

Starea lui se înrăutăţea pe zi ce trecea. Din cauza bolii şi a slăbiciunii nu mai putea vorbi şi nici nu se mai putea ridica din pat. Am chemat gardianul, cerâ**ndu-**i să fie dus la medic, dar acesta a refuzat, spunând că avea ordin să nu ducă pe nimeni la medic.

A doua zi dimineaţă, l**-**au adus şi pe Gioga în celulă. Cu venirea lui **s-**a mai destins atmosfera. Eram acum împreună trei colegi de an. Iosub **s-**a bucurat puţin când l**-**a văzut pe Gioga şi i**-**a spus că nu va mai scăpa, căci l**-**a ucis Prisăcaru.

Cum starea sănătăţii lui se agrava, am insistat pe

lângă nea Florică, gardianul care mai avea ceva uman în el, să-l ducă la cabinetul medical. Aşa că a fost dus la vizită şi s-a raportat cazul. Cum niciun deţinut nu era dus la cabinetul medical fără aprobarea lui Ţurcanu, e sigur că acesta a fost şi el prevenit. Directorul închisorii, gardienii şi chiar ofiţerul politic Marina, nu făceau nimic fără aprobarea lui Ţurcanu. El avea puteri depline de la Nicolski. Toţi tremurau de frica lui.

Cu aprobarea lui Ţurcanu, Iosub, sprijinit de gardianul nea Florică şi de Gioga, care m-a rugat să-l las să-l conducă el, a fost dus la cabinetul medical. Sanitarul nici nu s-a uitat la el, pesemne aşa era ordinul, şi l-a dus într-o celulă de alături. Când s-a întors, Gioga mi-a transmis ultimele cuvinte ale lui Iosub, care îi spusese că va muri.

După câteva zile, a venit nea Florică şi a cerut bagajul lui Iosub, insistând să punem în acest bagaj tot ce avea de la penitenciar. Odată bagajul făcut, l-am întins lui nea Florică, iar acesta mi-a spus încet, să nu audă cei din celulă: „A murit băiatul. Să nu spui nimănui că ţi-am spus eu. Ştiu că ai fost cel mai bun prieten al lui. Înainte de a muri ţi-a strigat numele”. Apoi, ca pentru el, nea Florică a şoptit: „A mai murit unul!”

Iată, dragi camarazi, cum a ştiut unul dintre noi să moară, cu credinţă în Dumnezeu şi în Legiune.

Pentru toţi cei care l-am cunoscut pe Iosub, amintirea şi jertfa lui au fost un imbold şi un exemplu. Aşa a ştiut să moară un tânăr legionar, în floarea vârstei, ucis fără milă de cei fără de Dumnezeu şi fără de lege[28]. Iosub a fost primul pe care l-am văzut ucis.

După câteva zile, mergând cu tineta împreună cu Gioga, în care aveam mare încredere, i-am spus că a murit Iosub. L-am văzut atunci pe Gioga cum îi curgeau lacrimile şi nu se putea stăpâni. Atunci am priceput de ce Gioga ţinuse să-l petreacă pe Iosub pe ultimul drum. Şiaşa s-a împlinit şi prezicerea mamei lui Iosub că el nu se va mai

28 „Neputând a se lupta cu Dumnezeu, au căzut întru uciderea de frate” (Sfântul Vasilie cel Mare, Despre zavistie) (n. ed.).

face niciodată medic.

Dacă puteai suporta torturile de la anchetă, era pentru că atunci când te întorceai în celulă, îi găseai pe camarazii tăi, care te înconjurau şi erau alături de tine. Fiind torturat de duşmanii tăi, suferinţa o suportai cu bărbăţie. În camerele de tortură însă, te chinuiau până la moarte colegii, prietenii şi camarazii cu care porniseşi la luptă. Şi în toate camerele de la parter şi de la subsol, **s-**a petrecut acelaşi lucru ca în camera 2 cu tinerii studenţi.

Pe la sfârşitul lui iulie, când nea Florică ne escorta cu tinetele la W.C., uitâ**ndu-**se pe geam, vorbea aşa ca pentru el, dar să auzim şi noi: „Au început să plece unii”.

Eram convinşi că cei cu condamnări mici, de până la cinci ani, erau demascati şi pregătiţi, unii pentru Canal, unii pentru Târgsor, iar alţii pentru Gherla.

Pe la sfârşitul lui iulie, nea Florică a deschis uşa şi cu o voce blândă ne**-**a spus: „Băieţi, faceţi**-**vă bagajul, că veţi pleca de pe secţia aceasta şi numai Dumnezeu ştie ce va mai fi cu voi”.

Ne**-**am făcut bagajul, ne**-**am uitat unul la altul cu înţeles şi ne**-**am urat de bine, aşa cum o făceam când ne despărţeam altă dată. Nea Florică m**-**a scos pe mine primul din celulă şi am simţit o strângere de inimă. Parcă vedeam înaintea ochilor o nouă cameră de tortură, cu alte figuri, cu alte metode de tortură şi cu alte stări ale chinului.

După ce am ieşit, nea Florică a încuiat uşa şi mi**-**a spus să vin după el. Intrând pe secţia de camere de la subsol, deasupra primei uşi din stânga am văzut scris: camera nr. 3. Cum am ajuns în faţa uşii, nea Florică a făcut semn gardianului de pe secţie să vină cu cheile.

Pe acela nu**-**l mai văzusem; se vede că era un nou angajat. A deschis uşa şi m**-**a poftit să intru. Spre surprinderea mea, camera era plină de camarazi, dintre care pe mulţi îi cunoşteam sau auzisem de ei. Erau de la Iaşi, de la Suceava, iar alţii de la Bucureşti şi Cluj. Cei care mă cunoşteau **s-**au repezit la mine să mă îmbrăţişeze şi să**-**mi ureze bun sosit.

Secţiune 1.28 Camera 3 subsol. A doua cameră de

tortură

Când se făceau mutări mari prin camere în vederea demascărilor, Ţurcanu nu apărea pe coridoare, ca deţinuţii să nu bănuiască scopul mutărilor. De aceea, mutările le făceau numai gardienii şefi de secţii.

Camera 3 subsol a rămas pe ecranul conştiinţei mele ca o pată ce nu se va şterge decât odată cu moartea mea.

M-am uitat prin cameră să zăresc vreo figură pe care s-o fi întâlnit şi în camera 2 parter, dar n-am recunoscut pe nimeni.

Era obiceiul în închisoare, dar numai în camerele mari, să se aleagă un şef de cameră care răspundea de ordinea şi disciplina deţinuţilor şi de relaţiile acestora cu administraţia. Chiar în după-amiaza acelei zile se făcea alegerea şefului. Cum eu aveam o misiune de la Ţurcanu, în ceea ce mă privea, trebuia să refuz orice propunere. (Atunci mi-am pus întrebarea: cui să mă destăinui şi cui să cer sfatul? Pentru că cel mai bun sfătuitor, cel mai de încredere şi cel mai bun prieten putea fi pus în ziua următoare în faţa celei mai cumplite torturi, pe care, nemaiputând-o suporta, ar fi trebuit să spună totul despre mine şi atunci suferinţa era dublă, a lui şi a mea. Aceasta a fost marea noastră tragedie, a tineretului legionar, la Piteşti şi Gherla. Deci cui să mă destăinui? Nimănui! Rămăsesem singur, ca naufragiatul pe o scândură în largul mării. Săptămâni întregi m-a muncit conştiinţa: ce atitudine să adopt?)

Revenind la alegerea şefului de cameră, s-au propus mai multe nume. Majoritatea fiind studenţi din Corpul Studentesc Legionar Iaşi, aceştia voiau să-l aleagă şef pe unul dintre ai lor. Având doi colegi de facultate în această cameră, eu am propus pe unul din ei, pe Măgirescu Eugen. Când acesta s-a văzut în situaţia de a fi ales şef de cameră, a făcut o contrapropunere – să mă aleagă pe mine – invocând faptul că eram un ins cu experienţă, că fusesem pe front şi aveam autoritate, calm şi justete în aprecieri. Deci eu eram cel mai nimerit pentru a ocupa această funcţie. Cu toate că am refuzat categoric, nu am putut

schimba hotărârea majorităţii.

În faţa acestei situaţii, am luat hotărârea să accept alegerea, pentru a-mi duce chiar mai bine la îndeplinire un anumit plan gândit. Aveam să plătesc pentru asta cu vârf şi îndesat.

Unii dintre camarazii care mă cunoşteau m-au întrebat de ce am lipsit mai multe luni de pe secţie, unde am fost şi ce s-a întâmplat cu mine. Le-am spus că fusesem ţinut împreună cu Oprişan şi Iosub într-un regim de izolare sever, pentru că ne-a turnat Lunguleac.

Problema de conştiinţă care mă muncea şi pe care trebuia să o rezolv în cel mai scurt timp posibil era ce trebuia să fac, ţinând seama de dispoziţiile date de Ţurcanu, adică să nu vorbesc nimic, dar să trag de limbă.

Am încercat să tac. Să spun, să nu spun unde am fost şi ce s-a petrecut acolo, cui i-ar fi folosit? Până la urmă am ajuns la concluzia că nu aducea nimănui niciun folos, nici mie şi nici celor din cameră. Fiind convins până în măduva oaselor că eram aduşi în această cameră pentru demascări, m-am gândit să nu le tulbur oamenilor liniştea până ce nu va începe drama.

Al doilea ordin al lui Ţurcanu – să-i trag de limbă – rămânea cea mai spinoasă problemă de conştiinţă. Eram pus în situaţia să dau curs ordinului, numai că, în acest caz, aveam să-mi reproşez toată viaţa acest lucru. Dar nici să mă eschivez nu-mi dădea mâna. Am căutat să mă folosesc de o ambiguitate, întrebându-mă dacă Ţurcanu o fi având sau nu puterea să ţină minte tot ceea ce spusese sau nu mai multor sute de tineri. Mi-am zis că era imposibil să retină totul. Deci m-am hotărât să evit să-i fac pe alţii să sufere. Şi odată hotărârea luată, am pus-o în aplicare. În ruptul capului nu voi trage de limbă pe vreun camarad sau coleg nelegionar, şi nici nu-l voi angaja pe niciunul în acţiuni pe care le consideram fără rost, în condiţiile de închisoare în care ne aflam.

În camera 3 subsol, până în ziua în care au început demascările, a fost o relaxare şi o armonie de neuitat. Aşa cum fusese şi pe secţiile de muncă silnică, era o oarecare

libertate, îngăduită cu un anumit scop. Şi anume, atunci când mergeam cu tinetele la W.C., ne mai puteam vedea şi puteam vorbi între noi. Cu acest prilej, am aflat cine dintre camarazi se găseau în cele patru camere de la subsol.

Numai că aceasta era liniştea dinaintea furtunii celei mari. Obsedant pentru mine era că, de câte ori se deschidea uşa camerei, tresăream, văzând-l parcă pe Ţurcanu cu droaia de matadori, tăbărând în cameră şi lovind în dreapta şi în stânga. Aşa se făcea deschiderea demascărilor. Din această cauză lunile care au trecut de când venisem în acea cameră, până la demascări, au fost pentru mine mai mult decât un coşmar.

Am considerat ca fiind o mare greşeală şedinţele legionare pe care le făceau unii camarazi, aducându-se într-un colţ, fapt pe care am căutat să-l înlătur, dar nu am reuşit.

Cel care a venit la mine, eu fiind şef de cameră, şi mi-a cerut dezlegarea şi participarea la acestea, a fost bunul meu prieten, camarad şi coleg de la medicină, Ionică Pintilie. Cu el activasem în libertate, îl cunoşteam bine şi se legase între noi o strânsă prietenie. Era mai tânăr decât mine, avea o constituţie delicată de intelectual, şi eram convins că nu va putea suporta torturile fizice. Rămăsese de mic orfan de amândoi părinţii şi fusese crescut de o rudă care nu avea copii. Era înzestrat cu o inteligentă excepţională şi fusese unul din cei mai buni studenţi ai Facultătii de Medicină din Iaşi. Fusese crescut de părinţii adoptivi în cea mai curată şi de nezdruncinat credinţă în Dumnezeu.

Înmănunchea în fiinţa lui daruri de neegalat. Era de o curăţie morală şi de o bunătate înnăscute, aproape un înger pe pământ. Îi număram pe degete pe cei pe care i-am întâlnit în închisoare asemenea lui Pintilie.

Datorită atâtor daruri cu care îl înzestrase Dumnezeu şi pe care nu a vrut să le altereze, a sfârşit prin a fi asasinat prin torturi care au depăşit orice imaginaţie.

Aveam încredere în el mai mult decât în mine şi de aceea l-am sfătuit frăţeşte să renunţe la şedinţe. Ştiam ce

se va întâmpla şi am încercat din toate puterile să-l opresc. Pintilie, însă, îşi avea misiunea lui pe pământ şi pesemne cerul îl chema ca să îngroaşe rândurile martirilor creştini. El conjuga atât de armonios credinţa şi morala creştină, dragostea de Dumnezeu şi de aproapele lui, setea de nepotolit pentru cunoaştere şi credinţa în Mişcarea Legionară, încât şi azi îl văd ca pe un sol trimis din altă lume. Pentru cei care l-au cunoscut, şi pentru mine, Pintilie reprezenta prototipul omului ideal. N-a vrut să mă asculte: chemarea lui era una, iar slăbiciunea mea, alta. Sunt însă convins că, oricum, tot sfârşea ca un martir, pentru că acesta-i era destinul.

L-am rugat să nu spună nimănui poziţia mea în legătură cu şedinţele şi, dacă vrea, să-l întrebe şi pe camaradul Dinescu, care făcea închisoare de pe timpul lui Antonescu. Nu ştiu dacă **s-**a dus sau nu la Dinescu, dar am observat că acesta nu lua parte la şedinţele lor.

De la data când venisem în cameră şi până când au început demascările, ca şef de cameră, n-am observat între cei de acolo, legionari sau nelegionari, nici cea mai mică animozitate sau discuţii în contradictoriu. Câtă armonie şi bună înţelegere era între oameni când duhul dragostei şi al încrederii îi unea! Când mă duceam însă cu gândul la camera 2 parter, mă cutremuram.

În calmul dinaintea furtunii toţi aveau preocupări intelectuale. Fiecare punea la dispoziţia camaradului sau colegului cunoştinţele sale cu o bunăvoinţă rar întâlnită altfel. Câte lucruri bune şi frumoase nu se învăţau! Aveai impresia unei săli de curs, unde fiecare pe rând era şi profesor şi elev. Un lucru care m-a impresionat adânc a fost disciplina colegilor nelegionari care **s-**au încadrat şi ei, astfel încât nu **s-**a iscat nici cel mai mic conflict. Un alt fapt care mi-a rămas plăcut în amintire: nu se petrecea nimic în cameră, fără să mi se ceară părerea.

La acea dată, mulţi dintre noi nu primiseră niciun fel de rufărie sau haine, nici de acasă, nici de la penitenciar. Multe flanele şi ciorapi de lână se rupseseră şi necesitau reparaţii. De aceea, gândi**ndu-**mă cum să le vin în ajutor

camarazilor, am învăţat să tricotez. Descoperind pe unul care ştia acest lucru, am învăţat şi eu, în foarte puţin timp. Observând că pe vizetă nu se putea vedea din afară decât a treia parte din cameră, m-am gândit că în partea ascunsă puteai să-ţi vezi liniştit de lucru. La început am învăţat cu andrele de lemn, apoi am recurs la un gardian mai cumsecade pe care l-am rugat să-mi procure nişte sârmă, sub pretext că trebuia să repar ceva la prici. Imediat ce am obţinut acest material, mi-am confecţionat cinci andrele, le-am ascuţit de ciment şi astfel nu a rămas niciunul din cameră căruia să nu-i fi reparat ceva. Şi astfel, în afară de şef de cameră, devenisem şi fată în casă.

Se apropia ziua de 26 octombrie, Sfântul Dumitru, ziua mea onomastică. Cu un an înainte fusesem chemat şi anchetat de acel personaj suspect despre care am vorbit mai înainte. Şi acum, când ştiam că din zi în zi putea să se dezlănţuie furtuna demascărilor, aveam parcă o presimţire sumbră.

Cu două-trei zile înainte de această dată, au venit la mine câţiva camarazi şi mi-au propus ca, de ziua mea, să primesc terciul lor drept cadou. La insistentele lor, am acceptat, cu o condiţie, şi anume să-l restitui altă dată. Dar ei s-au sfătuit şi au venit din nou la mine, insistând şi mai mult să nu-i refuz, căci s-ar simţi ofensaţi dacă le-aş restitui alimentul-cadou. Am considerat că, refuzând, le-aş putea leza sentimentele şi am acceptat darul. Ce m-a surprins la data aceea a fost că Măgirescu era şi el printre aceşti camarazi.

De la sărbătoarea de Sfântul Dumitru a anului 1950 din închisoarea Piteşti şi până în momentul când scriu aceste rânduri, nicio altă zi a numelui meu n-a atins intensitatea trăirii de atunci. Nu terciul acela banal pe care l-am savurat mă uluise, ci sacrificiul pe care l-au făcut pentru mine. Dar, ca să termin cu terciul, această slăbiciune am plătit-o mai târziu foarte scump. Şi ceea ce m-a durut foarte mult a fost tortura suportată de bietii oameni pentru gestul lor.

A doua zi, s-a deschis uşa şi a apărut un gardian cu o

hârtie în mână, întrebând care era Măgirescu Eugen. În astfel de situaţii, Ţurcanu nu se arăta, pentru a nu se descoperi. El venea numai în celulele sau camerele unde se făcea demascarea. La auzul numelui de Măgirescu, în calitate de şef de cameră, trebuia să confirm identitatea celui chemat; m-am apropiat de uşă şi am întrebat gardianul dacă cel chemat trebuie să-şi facă bagajul. Acesta mi-a răspuns că nu, şi faptul mi-a dat de bănuit. M-am apropiat de Măgirescu şi m-am uitat în ochii lui. La început **s-**a înroşit, apoi a devenit alb ca varul. Pur şi simplu nu mai avea glas. După plecarea lui m-am gândit că l-or fi dus undeva **într-**o celulă de tortură, ca să fie pregătit pentru demascare. Se mai întâmplase şi cu alţii să fie duşi fără bagaj, iar mai târziu să vină gardianul după el.

Cei din cameră n-au bănuit nimic, căci nu-şi puteau imagina deloc ce se petrece în închisoare. Secretul era atât de bine păstrat, încât numai cei ce treceau prin demascări ştiau despre ce este vorba. Iar când erau duşi ca să tragă de limbă pe cineva, cum era cazul meu, nu scoteau o vorbă, divulgarea secretului pedepsi**ndu-**se exemplar. Iar planul prevedea ca toţi să trecem prin demascări.

Ştiam că Măgirescu fusese angajat în acţiuni destul de grele care apăsau pe umerii lui şi de aceea credeam că **s-**ar fi putut să fie dus la anchetă. Neîntorcâ**ndu-**se la masa de prânz, l-am rugat pe Păvăloaia, care dormea lângă el, să-i reţină mâncarea.

Dar el n-a venit nici la masa de seară, ci abia înainte de stingere, pe la ora 10. Cum a intrat în cameră, m-am uitat la el şi am constatat că era cu totul schimbat la fată. Bietul om trăia la ora aceea o dramă interioară pe care numai el o cunoştea. M-am dus la el, pentru că îl ştiam om cinstit şi ataşat de Legiune şi l-am întrebat prieteneşte unde a fost, ce **s-**a întâmplat şi de ce este tulburat. Măgirescu mi-a dat însă un răspuns care nu m-a satisfăcut. Din acea clipă am început să-l bănuiesc de duplicitate, lucru care **s-**a dovedit a fi perfect adevărat. Aveam siguranţa că mă minţea şi că toată comportarea lui

de până atunci nu urmărea decât să salveze aparentele. Din clipa aceea, m-am răcit fată de el. Inteligent şi bine pregătit, a observat şi el schimbarea mea.

A doua zi, tot după terci, a fost luat din cameră Costache Păvăloaia şi, puţin după aceea, Măgirescu împreună cu un alt camarad, venit acolo cu o lună înainte. Se numea Petrică Cojocaru şi era student la Politehnica din Timişoara. După plecarea lor din cameră, am fost convins că toţi aceştia trecuseră prin demascări şi că fuseseră aduşi în camera 3 subsol cu un scop bine precizat de către Ţurcanu şi anume, să ne iscodească. Mă interesa dacă şi alţii din cameră aveau să fie chemati, dar nu a mai fost chemat nimeni în afara celor trei.

Timp de trei zile i-au tot luat şi nu veneau înapoi decât seara târziu. Dar, ca să înlăture orice bănuială, nu veneau sau plecau toţi deodată, ci pe rând. M-a surprins faptul că, deşi trecusem prin demascări, eu nu fusesem chemat. Aşteptam, din clipă în clipă, **şi-**mi venea să cred că numai mila lui Dumnezeu mă ocrotea, pentru că nu voiam să le fac rău celor din cameră, trăgâ**ndu-**i de limbă. Mai aveam convingerea că cei trei spuseseră destul despre mine, pentru ca Ţurcanu să-şi facă o imagine clară în legătură cu poziţia mea. De asemenea, eram convins că cei trei îi încondeiaseră pe toţi cei din cameră, astfel că Ţurcanu avea să ştie cum să acţioneze împotriva fiecăruia dintre ei. Am observat că, atunci când se întorceau seara târziu, purtarea lor fată de ceilalţi era foarte schimbată; sigur complotau şi împotriva mea.

Ceea ce mă îngrozea era gândul la cum o să plătesc pentru că nu mi-am tras de limbă camarazii. Nu ştiu de ce, dar doream din toată inima ca deznodământul să se petreacă mai repede, de vreme ce odată tot trebuia să se întâmple.

Atitudinea celor trei, atât fată de mine, cât şi fată de cei din cameră, mi-a întărit convingerea că şi ei trecuseră prin demascări. Cum trecuseră, însă, nu aveam nicio idee, dar îi vedeam parcă în comitetul de tortură pe care urma să-l numească Ţurcanu în camera 3 subsol.

Ce mă preocupa însă cel mai tare atunci, era *cum* avea să înceapă reeducarea aici. La ora aceea încă nu ştiam cum începuse demascarea la camera 4 spital. Ştiam doar că la camera 2 parter noi fuseserăm doar cinci iar ei vreo treizeci, raportul de forţe fiind clar în favoarea lor.

La camera 3 subsol, majoritatea zdrobitoare fiind cei care nu trecuseră încă prin demascare, mă întrebam ce metodă va folosi Ţurcanu cu ei. Îi va lua pe fiecare pe rând **şi-**i va duce în celulele de tortură, zdrobi**ndu-**i în bătăi, sau va veni cu o ceată de bătăusi înarmaţi cu ciomege? Am mai spus că Ţurcanu era atât de voinic şi de atletic, încât putea numai el singur să bată o cameră de neputincioşi ca noi. Nu era nevoie decât de un pumn pentru a ne doborî. Lucrul acesta îl văzusem în camera 2 parter, în cazul lui Caziuc.

Cititorul o să se întrebe, poate, de unde aveau aceşti tortionari din comitet atâta putere fizică. Răspunsul este simplu. Bătăusii mâncau pe săturate. Am văzut la camera 2 parter cum erau pregătiţi, chiar îngrăşati, pentru a-şi exercita „meseria”, în timp ce victimele erau înfometate ca să nu mai fie capabili de nicio rezistentă fizică. Transformaţi în schelete ambulante, ne puteau snopi din bătăi cum voiau ei. Deci, Ţurcanu şi şefii comitetelor de tortură aveau un regim alimentar special şi aceasta am verificat**-**o la camera 3 subsol, când l**-**am văzut pe Zaharia, şeful comitetului de tortură de aici, cum pleca în fiecare zi la o anumită oră şi se întorcea apoi cu fata roză a omului ce **s-**a ospătat bine. Or, în aceste condiţii, „era de ajuns o bâtă pentru un car de oale”, noi fiind oalele de lut, iar Ţurcanu bâta.

Secţiune 1.29

Secţiune 1.30 Demascarea celor de la camera 3 subsol

Secţiune 1.31

Secţiune 1.32 Cele ce voi mărturisi de acum încolo vor fi fapte şi întâmplări trăite şi îndurate de mine personal.

Atrag atenţia cititorului că cei condamnaţi la muncă

silnică şi temniţă grea erau tineri cu un trecut de luptă bine afirmat, cu o anumită responsabilitate şi ataşament fată de Legiune. Toţi cei de la muncă silnică, cu foarte puţine excepţii, aveau condamnări de peste zece ani, iar cei cu temniţă grea, între cinci şi zece ani. Aceste categorii formau elita tineretului legionar cu funcţii, stagii de activitate şi responsabilitate în cadrul Legiunii. Aşa se explică faptul că această categorie a fost lăsată la urmă, pentru că în cadrul ei nu se punea problema de aventură, de încercare, de joacă în activitatea legionară.

Toţi aceşti camarazi îşi făcuseră educaţia în Frătiile de Cruce şi trecuseră prin crunta prigoană a lui Antonescu. Ei reprezentau continuitatea activităţii legionare, după lovitura de stat din 1941. Erau trecuţi de 20 de ani; unii făcuseră şi războiul, cum l-am făcut şi eu, alţii fuseseră ofiţeri activi, deblocaţi din armată la data arestării, şi care îşi continuau studiile la diferite facultăţi. Majoritatea trecuseră foarte greu prin anchete şi aveau un cumul mare de informaţii. De aceea **s-**a acţionat asupra lor metodic, timp de doi ani.

Am mai spus cum unii dintre aceşti tineri, după începerea demascărilor, în 1949, au fost scosi din celulele lor şi duşi în cele de tortură, unde au fost ţinuţi timp de un an sub bâta lui Ţurcanu. Aceşti camarazi au fost apoi acuzaţi de cei pe care îi chinuiseră, de frică, dar şi de cei care nu ar fi avut dreptul să-i judece. Văzâ**ndu-**i dezbrăcati la baie, la Gherla, am amuţit. Dar voi mai reveni asupra acestui capitol.

*

Nu acuz şi nu mă revolt împotriva nimănui, dar simt cum strigă în mine sufletele celor ucişi în torturi, atunci când semeni de-ai noştri, indiferent de concepţia lor politică sau religioasă, aduc o interpretare facilă acestui fenomen, inventând date şi fapte care nu au nicio legătură cu drama în sine. Nimeni nu are dreptul să-i judece pe cei ce au trecut prin Piteşti, ci numai Dumnezeu şi ei înşişi. Aşa o să vă judece Cerul şi pe voi, cei care bârfiţi şi acuzaţi, intenţionat sau nu, slujind o ocultă sau alta. Şi

Dumnezeu vă va judeca în numele celor chinuiţi, înnebuniti sau asasinaţi, după dreptatea şi voia Lui şi după faptele voastre. Cei care n-au suferit o zi de foame, de sete, de frig, de dor, de înfrângere şi n-au fost torturaţi, chinuiţi, umiliţi, prigoniti şi desconsideraţi pentru neamul lor, nu au dreptul să vorbească în numele lui. Iar cei care, trei ani de zile, au suferit şi suportat cele mai groaznice torturi, degradări şi umilinţe, când li **s-**a siluit conştiinţa şi puterea de judecată, omorâ**ndu-**se în ei tot ce era uman, n-ar trebui nici măcar discutaţi. Cine-ar putea să-i judece? Cine ar putea să pună un deget pe rănile lor şi cine să aprindă o lumânare pentru cei ucişi?

Corneliu Codreanu prevăzuse oare numai ca o figură de stil faptul că vom ajunge pe drumul luptei noastre în mlaştina deznădejdii?

Când nu eşti în lanţuri te poţi sinucide, dacă nu eşti creştin, sau poţi pune mâna pe sabie să lovesti în cel ce te-a adus la disperare. Deci, poţi să alegi singur moartea. Dar, dacă eşti în lanţuri şi ai ajuns pe culmea disperării, când ai vrea să mori şi nu poţi să te sinucizi, nici să pui mâna pe sabie şi să o înfigi în cel care te torturează, pentru că ce este al tău sunt numai lanţurile de care nu poţi scăpa, atunci nu mai ai nicio salvare de nicăieri. De aceea cel care te torturează poate face din tine tot ce vrea, un criminal sau un informator.

Şi atunci voi toţi, care vă permiteţi, din interese meschine şi patimi politice, să vorbiţi de această dramă, cum de îndrăzniţi să-i judecaţi pe cei care au trăit-o?

E o vorbă: „nu aduce anul ce aduce ceasul”. Dar ziua şi ceasul acela trebuiau să vină, căci făceau parte din destin. Această zi a fost pentru unii chemare la cer, pentru alţii sinucidere sau încercare de sinucidere, iar pentru alţii prăbuşire şi trecere prin mlaştina disperării. Unii au rămas acolo şi **s-**au înecat **–** puţini au fost la număr **–** şi asta pentru că **s-**au încrezut în puterile lor.

Cei care **s-**au prăbuşit, dar **şi-**au recunoscut neputinţele şi slăbiciunile omeneşti, păstrâ**ndu-**şi credinţa şi nădejdea în mila lui Dumnezeu, au scăpat din această

mlaştină zdreliti, îngenuncheati, doborâţi la pământ şi totuşi nebiruiţi. Iar când au ieşit din mlaştină, **şi-**au oblojit rănile cu mirul credinţei şi nădejdii, strigând: „Doamne! Ajută-ne şi dă-ne putere să mergem mai departe!” Aceştia au trăit o experienţă pe care nimeni în lume nu a mai av**ut-** o. „Nu eşti înfrânt atunci când ai căzut la pământ, ci atunci când ai renunţat la luptă”. Eşti înfrânt numai atunci când puterile fizice şi sufleteşti nu te mai pot ajuta. Un legionar se teme numai de Dumnezeu şi de această clipă.

Doborâţi la pământ, cu trupurile sfârtecate de răni, huliti, umiliţi, ne-am ridicat cu fruntea sus, atunci când duşmanul credea că ne-a distrus. Mai tari, mai căliti, mai pregătiţi de luptă, pentru a înfrunta alte urgii, prin care duşmanul voia să ne îngenuncheze, din nou, folosind alte şi alte metode.

Ei au biruit trupuri schiloade şi neputincioase, deoarece suferinţa fizică prelungită a depăşit puterile noastre limitate. Slugile satanei au fost sigure că prin tortura trupului pot omorî şi sufletul, dar aici **s-**au înşelat. Sufletul este nemuritor, pentru că aşa l-a creat Dumnezeu. De aceea, sufletele tuturor celor care au trecut prin mlaştina deznădejdii şi au fost ucişi, **s-**au întâlnit cu noi cei schilozi, cu trupurile pline de răni şi, de acolo, de sus, ne-au îmbrăţişat. În această bătălie, cu dezertori, cu trădători şi laşi, cu morţi şi nebuni din cauza suferinţei, cei ce n-au renunţat la luptă au aruncat de pe ei mâzga noroiului şi, cu trupul numai cicatrice, dar cu sufletul spălat şi purificat, au mai privit o dată spre „zidurile Troiei”.

Martirii şi morţii noştri n-au avut morminte, n-au fost îngropaţi în cimitire unde supravieţuitorii lor, generaţiile de mâine, să poată rosti o rugăciune întru pomenirea lor. Slugile satanei au vrut să le şteargă pentru totdeauna orice urmă[29], tocmai pentru că nu le-au putut ucide

29 Astfel s-a întâmplat cu mortii îngropati la Pitesti: după 1990 statul a vândut terenul din jurul închisorii unor particulari, care au început să-si construiască vile. Săpând pământul pentru fundatii, au fost descoperite oasele celor ucisi. În câteva zile, tot locul a fost împrejmuit, iar pământul a fost răscolit metru cu metru de către armată, care a curătat

sufletul. Noi, tinerii legionari de atunci, n-am renunţat însă la vis şi stăm de gardă acolo sus, pe locurile unde ne-a azvârlit istoria, să povăţuim generaţiile care vor veni după noi. Numai ei ne vor crede, pentru că n-au fost ispititi de duhul necuratului. Şi ei ne vor unge rănile de pe trupurile sfârtecate în prigoane şi anchete, lagăre şi temniţe, în odioasele demascări: numai ei vor înţelege de ce am fost atât de urâţi de duşmanii noştri. Nu vor cunoaşte unde ne sunt mormintele, dar vor auzi glasul tainic al atâtor pătimiri, pentru acest neam batjocorit şi oropsit.

Ei vor aprinde în faţa sfintelor altare, lumânări de jertfă pentru odihna tuturor morţilor noştri.

Sufletele curate şi cinstite ale unui tineret care nu a cunoscut zgura păcatului şi a întinării, ura şi patima politică, dorinţa de putere, îşi vor aduce aminte de noi. Aceste suflete curate, animate de un ideal sfânt, de dragoste pentru Dumnezeu, de aproapele şi de neamul lor. Nu pătimaşii, nu laşii, nu trădătorii, nu cei mânaţi de dorinţe animalice, nu cei care **şi-**ai vândut sufletul satanei sau vreunei oculte vor avea dreptul să vorbească în numele neamului şi să-l conducă.

Nu există jertfă în care să se fi vărsat sânge nevinovat de care Dumnezeul dragostei şi ai dreptăţii să nu-şi aducă aminte. El va alege din neamul nostru bărbaţi neînfricaţi care să lupte cu cuvântul, evocând generaţiilor viitoare sutele de mii de jertfe, ca pe ele să se clădească „o tară sfântă ca soarele sfânt de pe cer”. Arma noastră va fi cuvântul şi prin el vom transmite celor ce vor veni după noi năzuintele şi pătimirile noastre.

*

Într-o zi, la începutul lunii decembrie 1950, după ce **s-**a servit terciul, **s-**a deschis uşa şi, ca un Mefisto, a intrat în cameră Ţurcanu, geniul răului. Toţi cei din cameră şi îndeosebi cei care auziseră de el sau îl cunoşteau, au rămas înmărmuriţi. Ei au presimţit scopul venirii lui, văzând că un deţinut politic ca şi ei îşi permitea să intre singur în cameră, neînsoţit de o persoană oficială.

---

locul de oseminte (n. ed.).

Ţurcanu **s-**a uitat prin cameră ca un călău care-şi alegea victima şi, oprit în faţa lui Măgirescu şi Păvăloaia, i**-**a întrebat unde este Cojocaru. În treacăt, m**-**a observat şi pe mine, cu o privire care mă îngrozea, amenin**ndu-**mă cu o scrâşnire de dinţi: „Cu tine am o socoteală”, după care ne**-**a somat să ieşim afară. În faţa acestei porunci cei din cameră au fost complet derutaţi, neînţelegând cum ordonă un deţinut celorlalţi deţinuţi să iasă afară pe un ton atât de martial. Tot de neînţeles pentru ei a fost şi faptul că noi ne supuneam ca nişte mieluşei.

Am ieşit pe coridor şi am observat că nu era nimeni afară, decât noi şi Ţurcanu. Gardienii intraseră parcă în pământ. Cu o voce de călău, răguşită, ni **s-**a adresat: „De astăzi vor începe demascările bandiţilor din această cameră”. Apoi **s-**a repezit la mine ca un lup turbat, m**-**a prins de gât, m**-**a izbit de perete, m**-**a ridicat şi iar m**-**a strâns de gât de mi **s-**a oprit respiraţia, zicând**u-**mi: „Tu, banditule, te vei putea reabilita dacă vei da dovadă de fidelitate şi vei lua parte la acţiunea ce va începe în această cameră”. Adresând**u-**se celorlalţi trei, le**-**a spus să vină cu cei care au aderat la acţiunea lui, ca să reducă la tăcere pe orice „bandit” din această cameră.

Unde **s-**a mai întâmplat în lumea aceasta, ca o închisoare de deţinuţi politici să fie administrată de un deţinut politic, care să dispună de viaţa celorlalţi? Cine ar putea înţelege şi admite acest fapt?

Ţurcanu a reluat: „Veţi lovi fără cruţare în stânga şi în dreapta, împreună cu cei cu care voi veni eu, ca niciun bandit să nu se mai poată scula de jos”.

Când am auzit aceste ordine, m**-**am înspăimântat în aşa hal, de parcă eram osânditul căruia călăul îi va tăia capul. Şi am strigat din adâncul fiinţei mele: „Doamne fie-ţi milă de mine şi învaţă**-**mă ce să fac!” Răspunsul a fost scurt: „Ce vrei”.

Am intrat apoi în cameră. Camarazii mei, văzând**u-**mă şi pe mine în rândul celor patru, au rămas complet dezorientaţi, nepricepând că noi mai trecusem prin torturi. Din mărturisirile lor făcute după încetarea demascărilor,

am aflat că ei crezuseră, în zilele care au precedat demascările, că Ţurcanu va începe reeducarea fără violentă şi numai celor ce voiau. Spre surprinderea lor, lipsea Bogdanovici, iniţiatorul reeducării de la Suceava.

O, bietii de ei! Nu bănuiau, nici prin gând nu le trecea că în câteva minute furtuna groazei, a urii, a minciunii şi a neîncrederii le va secera rândurile fără milă.

Cât ai fuma o ţigară, a şi intrat Ţurcanu cu o droaie de bătăusi, în jur de 15, din care n-am recunoscut pe niciunul. Toţi însă erau îngrăşati ca pentru sacrificare şi aveau în mâini ciomege şi vine de bou. Ţurcanu a dat semnalul: „Pe ei, fără cruţare!”

În clipa aceea eu mă aflam lângă prici la stânga uşii lângă perete, iar în faţa mea se găsea Gelu Gheorghiu, care îmi era drag pentru bunătatea şi ţinuta lui ireproşabilă. La semnalul lui Ţurcanu, m-am apropiat de Gelu şi i-am spus să se urce pe prici şi eu peste el, **şoptindu-**i să strige cât îl ţine gura, în timp ce îi frământam cu mâinile burta şi pieptul. Gelu, a înţeles, **s-**a uitat la mine şi mi-a şoptit: „Aşa e piesa?” la care i-am răspuns: „Nu-i aşa, ai să vezi tu cum este, deocamdată strigă cât poţi”.

Gelu Gheorghiu a priceput mascarada şi stătea **într-**o rână pe prici, ca să nu i vadă fata, pentru că era singurul care nu o avea umflată şi plină de sânge. Când Ţurcanu a dat ordin matadorilor să părăsească camera, ne-a cuprins groaza de ceea ce vedeam în jur: capete sparte, fete umflate şi pline de sânge, oftaturi şi gemete de durere.

Clipa pe care o aşteptasem cu groază sosise, dar nu intuisem deznodământul.

Ţurcanu, cu o listă în mână, desigur înmânată de Măgirescu şi Păvăloaia, a strigat apoi cât îl ţinea gura ca fiecare „bandit” care îşi auzea numele să se aşeze pe prici. Gelu Gheorghiu, care făcuse parte din grupul lui Obreja, a fost strigat al doilea, probabil în legătură cu culpa mea. Când Ţurcanu **s-**a uitat la el şi a văzut că nu era rănit ca ceilalţi, l-a întrebat cine **s-**a ocupat de el. La auzul numelui

meu, pronunţat de Gelu, Ţurcanu mi-a întins un ciomag[30] şi mi-a ordonat: „Deci tu, banditule, **ţi**-ai gâdilat camaradul. Ia să te văd acum, cum îl mângâi cu ciomagul pe banditul pe care l-ai menajat”.

Am luat ciomagul în mână şi, cu un curaj care nu era al meu[31], venind parcă din altă lume, l-am înfruntat pe Ţurcanu, spu**nându**-i că nu pot să bat, pentru că mi-e milă. Ţurcanu mi-a luat ciomagul din mâini, l-a întins lui Gheorghiu şi i-a ordonat să mă bată.

Gheorghiu, om bun din fire, care nu cred să fi făcut vreun rău cuiva, i-a răspuns lui Ţurcanu cu un curaj care a cutremurat camera întreagă: „Eu sunt împotriva violentei, nu am lovit pe nimeni în viaţa mea şi nici nu voi lovi, şi nimeni nu mă poate judeca fiindcă nu vreau să-mi lovesc semenul”. Gelu trăieşte încă şi poate mărturisi că toate acestea sunt adevărate.

El terminase anul V la Politehnica din Bucureşti. Era originar din Constanta şi, rămas orfan de mamă, fusese crescut de tatăl său. A fost una din figurile cele mai luminoase şi mai pline de bunătate, cu toate cumplitele degradări şi torturi prin care a trecut. În cele mai îngrozitoare torturi, fata lui radia bunătate şi milă, privi**ndu**-şi camarazii chinuiţi.

În faţa acestei situaţii, eram convins că Ţurcanu, care mai văzuse pe mulţi refuzând să-şi tortureze camarazii şi colegii, unii plătind cu viaţa, alţii cu schilodirea, nu va rămâne cu braţele încrucişate.

Şi într-adevăr, Ţurcanu a început să-l lovească pe Gelu pe unde apuca, de parcă dădea **într**-un sac de nuci, până când, aruncând ciomagul, l-a desfigurat cu pumnii[32]. Când **s**-a oprit, Gelu nu mai mişca. Le-a ordonat apoi lui Măgirescu şi Păvăloaia să-l arunce pe prici lângă Reus.

---

30 „Este cineva viteaz? Este sănătos? Acestea rănesc pe cel zavistnic” (Sfântul Vasilie, Despre zavistie) (n. ed.).

31 A se vedea, de aici, cât de mare este puterea pocăintei si de ce dar se învrednicesc de la Hristos cei ce o lucrează (n. ed.).

32 „Pe zavistnic si pe cel care are rele năravuri, facerea de bine mai mult îi zădărăste” (Sfântul Vasilie, Despre zavistie) (n. ed.).

S-a repezit apoi ca un vultan pe mine, m-a aruncat pe prici unde era Măgirescu şi a ordonat celor doi să mă bată, el fiind obosit. Atunci, amicii mei Măgirescu şi Păvăloaia mi-au dat o lecţie, aşa ca între prieteni, încât să nu mă deosebesc cu nimic de Gelu şi de toţi ceilalţi, că tot mi se vindecaseră rănile de la camera 2 parter. După ce mi-au servit această bătaie copioasă, m-au aruncat pe prici, alături de Gelu.

Scena aceasta a influenţat atât de mult conştiinţa celor 40 de camarazi şi colegi nelegionari încât, din acea cameră, Ţurcanu nu a putut recruta niciun bătăus pe care să-l poată folosi împotriva celorlalţi[33]. Au fost puţine clipe în viaţa mea când m-am simţit atât de aproape de semenul meu. De aceea, toate ciomegele pe care le-am luat, au fost parcă mai uşor de suportat. După aceea Ţurcanu a instituit, prin nominalizare, comitetul de acţiune şi tortură, pentru demascările din cameră.

Dintre bătăusii care au luat parte la aceste torturi n-am recunoscut pe niciunul, fie din cauză că nu puteam să mă fixez asupra lor, fie datorită faptului că eram preocupat de ceea ce urma să mi se întâmple.

Ce om cu minte, cu judecată şi cu bun simţ, ar putea să-şi imagineze măcar şi în vis că **într-**o închisoare ca cea din Piteşti, concepută şi construită pentru a asigura cel mai perfect secret, tocmai nişte deţinuţi să posede cheile tuturor celulelor, să încuie şi să descuie după bunul lor plac, să mute deţinuţii din**tr-**o celulă în alta şi să aibă dreptul de viaţă şi de moarte asupra lor? Iar în cazul celor petrecute în camera 3 subsol, precum şi în toate celelalte camere la subsol şi parter, toate numai pe coada T-ului, majoritatea celor care au suferit aceste satanice bătăi ar fi trebuit să fie spitalizaţi. Or, ei nu au avut nici măcar voie să-şi pună comprese cu apă rece sau să-şi şteargă sângele de pe răni. Chiar şi cei ucişi în torturi erau la dispoziţia lui Ţurcanu, acesta putând să facă ce vrea până şi cu cadavrele lor.

---

33 Iată puterea exemplului personal si tăria care o dă pătimirea unui martir al lui Hristos celor ce îl privesc si îi sustin mărturisirea (n. ed.).

Înainte de alegerea comitetului de tortură în camera 3 subsol, lui Ţurcanu îi dispăruse de pe fată orice urmă de omenie. Era un posedat, Dumnezeu ştie de câţi demoni. Cine altul ar fi putut maltrata şi tortura oameni nevinovaţi, care nu-i făcuseră niciun rău şi care pe deasupra mai erau chinuiţi şi de foame şi de frig, neavând niciun mijloc de apărare. Şi dacă la Piteşti aş fi văzut numai un tânăr ucis. Dar au fost ucişi zeci, şi anume dintre cei ce se nasc la mari intervale de timp, dintre cei mai buni.

După ce **s-**a făcut aşezarea pe priciuri în ordinea arătată de Ţurcanu, ne**-**am dat imediat seama că această ordine nu era întâmplătoare. Cei şase tineri nelegionari din cameră au fost toţi aşezaţi la un loc. Amplasamentul meu nu era indicat de cei care dădeau informaţiile, căci ei nu ştiau ce atitudine voi lua atunci când vor ajunge demascările la mine. De aceea Ţurcanu m**-**a aşezat al treilea, lângă Gelu.

În capul rândului era Ghiţă Reus, un tânăr cu înfăţişare angelică, frumos la chip şi la suflet, de o bunătate şi ţinută morală excepţională, fost coleg de facultate cu Ţurcanu şi Bogdanovici; fusese printre primii care li **s-**a împotrivit. Mai mult chiar, îi convinsese şi pe alţii să nu adere la ideea de reeducare. Simţise de la început că Ţurcanu şi acoliţii lui nu erau decât instrumente oarbe în mâna regimului comunist. Ţurcanu ştia toate acestea şi de aceea îl ura de moarte. Puţin timp înainte de a pleca noi la Gherla, Reus a fost luat din cameră şi nu am mai auzit nimic de el, atât în închisoare cât şi mai târziu, în libertate. Probabil că l**-**a ucis în bătăi.

Ce mi**-**a dat de gândit a fost că lângă Ţurcanu stătea un tânăr cam de aceeaşi statură şi robustete cu a lui şi cu o înfăţişare care răspândea groaza, cu buzele răsfrânte şi chip de călău. Dacă, în anumite momente, Ţurcanu avea o înfăţişare mai umană, acestui tânăr îi lipsea total acest atribut. Ţurcanu îl prezentă celor din cameră sub numele de Zaharia. Ţurcanu spunea despre prietenul său că, de îndată ce venise de la Timişoara la Piteşti, trecuse de partea sa fără să fi primit o palmă şi se declarase de acord

cu metodele folosite, precizând în faţa lui Ţurcanu că nu era legionar.

Aşa cum am afirmat, eu nu voi vorbi decât de tinerii legionari. De aceea, pentru a nu ofensa sau leza o concepţie politică diferită de cea legionară, fiind şi adeptul libertăţii de opinie, de cuvânt, de credinţă şi de atitudine, mă voi abţine de la multe comentarii. Deşi as putea să acuz şi să atac şi concepţia politică a lui Zaharia, repet, nu o fac. Nu pot să nu remarc însă, că mulţi comunişti şi democraţi de tot felul, creştini-democraţi şi chiar şi din alte formaţiuni sau partide politice, îşi dădeau mâna şi se îmbrăţişau atunci când era vorba să-i prigonească şi să-i denigreze pe legionari şi Mişcarea Legionară.

Revenind însă la Zaharia, care nu era legionar, dacă nu l-ar fi ucis cu mâna lui pe Ionică Pintilie, dacă n-ar fi fost şeful comitetului de tortură şi dacă n-ar fi făcut ceea ce a făcut în faţa celor 40 de tineri legionari şi a celor 6 tineri nelegionari din camera 3 subsol, nici nu aş fi adus vorba de el. În acest caz însă, aş fi fost acuzat de cei care încă mai trăiesc, legionari şi nelegionari, că am ascuns felul cum i-a torturat timp de 11 luni de zile, precum şi metodele pe care le-a aplicat la ordinele primite.

Ţurcanu l-a prezentat deci pe Zaharia ca fiind şeful comitetului de acţiune şi tortură, ajutat de Eugen Măgirescu şi Costache Păvăloaia, care fuseseră legionari. Din ordinul lui Ţurcanu, Zaharia şi-a rezervat un prici în stânga uşii, fată cu deschiderea, lângă perete.

Înainte de începerea demascărilor, încăpeau pe acel prici şase persoane, iar acum era ocupat doar de cei trei. Priciul de sub geamuri era continuu, din**tr-**un perete la altul, pe toată lungimea camerei. În dreapta, cum se deschidea uşa, mai era un prici unde, în mod normal, încăpeau 14 inşi. Pe mijloc era culoarul liber de 1, 5 metri lăţime, iar în fundul camerei spre dreapta uşii era aşezată tineta pentru necesităţi; cea pentru apă era în partea opusă.

Aceasta era topografia camerei 3 subsol când au început demascările, era de altfel identică cu celelalte.

Priciurile din scândură de brad, aşezate pe capre, cu lăţimea de 1, 90 metri, nu aveau niciun aşternut pe ele. De aceea, când ne culcam seara, aşezam hainele cu care eram îmbrăcaţi sub noi, iar ca învelitoare aveam o pătură militară uzată. Sub cap, puneam pantofii sau bocancii şi deasupra lor bocceaua de rufe pe care le mai aveam. Din această cameră nu se vedea în afară în curtea închisorii decât dacă te suiai pe geam, ceea ce era strict interzis.

Înainte de a pleca din cameră, Ţurcanu ne-a fixat poziţia de stat pe prici, adică: în poziţie şezând, cu picioarele întinse şi palmele pe genunchi, cu ochii privind vârful degetelor de la picioare. Era pentru prima dată când făceam cunoştinţă cu această nouă metodă de tortură, care a fost una din cele mai groaznice ce ni s-a putut aplica în timpul demascărilor. Nu aveai voie să te mişti nici în stânga, nici în dreapta, sau să iei mâinile de pe genunchi. Din această poziţie nu te mişcai decât pentru necesităţi fiziologice sau când se servea masa. Dar au fost unii care nu aveau voie să se mişte nici pentru a se alimenta, fiind serviţi în această poziţie de alţi deţinuţi. Această poziţie trebuia să fie respectată de la ora 6 dimineaţa până la 10 seara. În timpul nopţii nu aveam voie să ne dezbrăcăm de haine şi eram obligaţi să dormim cu fata în sus, cu picioarele întinse, fără să mişcăm, iar cu pătura să ne învelim numai până în dreptul inimii. Mâinile trebuiau apoi să stea încrucişate pe piept, în afara păturii, exact în poziţia morţilor creştini: o bătaie de joc de fapt, căci noi eram consideraţi de către regim deja morţi. Dacă cineva se mişca în timpul somnului, de la ora 10 seara până la 6 dimineaţa, era crunt bătut cu ciomagul.

În primele trei luni, numai cei din comitetul de tortură făceau de planton, câte trei ore, cu schimbul, ca să ne supravegheze pe noi în timp ce dormeam, dacă nu cumva ar încerca cineva să se sinucidă sau să-şi schimbe poziţia de dormit. Contravenienţii erau pedepsiţi pe loc cu lovituri de ciomag. În timpul zilei, cei din aşa-zisul comitet observau cu stricteţe consemnul, ca nimeni să nu-şi schimbe poziţia sau să se mişte.

Dacă am putut îndura toate metodele de tortură, chiar şi atunci când am fost zdrobiti cu ciomegele, care ne pricinuiau atâtea dureri şi suferinţe, această poziţie era foarte greu de suportat. Avea un efect nervos care influenta centrul echilibrului din cerebel şi conexiunile lui cu emisferele cerebrale, dându-ţi o senzaţie apropiată de nebunie. Majoritatea dintre noi preferam bătaia, în locul acestei poziţii. Din cauza bătăilor la fese şi pentru că erai obligat să stai pe ele, acestea erau aproape cianozate.

Poziţia aceasta a fost suportată timp de 10 luni de majoritatea deţinuţilor. Nu schimbai poziţia decât atunci când făceai declaraţii în faţa comitetului de tortură sau când erai dus la camera 4 spital în faţa lui Ţurcanu şi a ajutoarelor lui. Mai scăpai de această poziţie pentru necesităţi şi când erai torturat conform dispoziţiilor date de Ţurcanu sau de călăul Zaharia.

Această metodă a avut urmări dezastruoase asupra sistemului nervos, influenţând puterea de judecată şi abolind total voinţa. De aceea mulţi dintre noi au ajuns la o aşa de mare slăbiciune intelectuală şi prostraţie, încât au înnebunit. Unii şi-au mai revenit după încetarea demascărilor, dar alţii au fost iremediabil pierduti. Tot din cauza acestei metode de tortură, majoritatea dintre noi au declarat verzi şi uscate, câte în lună şi în stele, numai ca să aibă ceva de scris.

În pedagogia lui patologică, monstruosul pedagog bolşevic Macarenko făcea apologia bătăii, ca metodă de reeducare a deţinuţilor de drept comun. Se zice că Vâslnski, fostul ministru de Externe, ar fi folosit această odioasă metodă cu deţinuţii politici din U.R.S.S. Nimeni nu spune însă că această metodă ne-a fost aplicată nouă, în demascări!

Mi-aş permite să invit Occidentul, care n-a cunoscut esenţa comunismului şi, de asemenea, pe toţi acei care au dat mâna cu el, indiferent de pregătirea lor intelectuală, avere sau poziţie socială, să încerce această metodă, nu atâtea luni cât am suportat-o noi, ci doar câteva zile. Iată şi sfaturi pentru prima încercare: pe un suport tare de

scândură sau ciment, fără niciun fel de aşternut, să stai aşezat cu fundul pe el, cu picioarele întinse, palmele pe genunchi, bustul drept, neaplecat înainte, iar ochii să privească degetele de la picioare. Această poziţie să fie apoi observată continuu, pentru a rămâne permanent nemişcat.

Din cauza acestei torturi, care nu mai ştiam când se va sfârşi, am văzut oameni înnebunind lângă mine. Oricât ai fi încercat să-ţi impui o voinţă de fier, aceasta ceda din cauza timpului lung de tortură. Tot ca urmare a acestei torturi, Nicolski şi Zeller, prin Ţurcanu şi ajutoarele lui din comitetele de demascare de la toate camerele, au scos de la noi toate informaţiile ce le deţineam şi pe care nu le declarasem la anchetă. Acesta era şi scopul torturii neîncetate; nimeni nu putea rezista.

De aceea, n**-**ar trebui să surprindă pe nimeni dacă cei ce au suportat aceste chinuri un timp îndelungat (trei ani de zile) **s-**au transformat, din oameni normali, în criminali odioşi sau în martiri şi eroi. Fiecare a suportat tortura în felul lui, pentru că, din toate punctele de vedere, doi indivizi nu sunt identici. Marea selecţie se face însă numai prin încercări, lupte şi suferinţe. Nu în zadar a spus Moise poporului israelit: „fricosii nu pot lua parte la luptă”.

Şi mai e ceva. Dacă celor ce au suferit aceste metode de tortură li **s-**ar fi dat posibilitatea de a se sinucide, sunt convins că mulţi, chiar din cei care credeau profund în Dumnezeu, ar fi făc**ut-**o. Dar şi această posibilitate de „salvare” din chinuri a fost prevăzută şi a fost împiedicată.

În final însă, lăsând deoparte pe cei care au fost ucişi sau au înnebunit, majoritatea dintre noi, cei slabi, ne**-**am prăbuşit în mlaştina deznădejdii, unde ne**-**am împotmolit ani de zile. Unii **s-**au înecat chiar, dar cei care au avut ca suport credinţa în Dumnezeu au primit putere de la El şi, deşi îngenuncheati, au ieşit la liman fără a fi biruiţi.

A doua zi de la începerea demascărilor, în camera noastră a început bătaia sistematică. În primele trei luni era administrată de comitetul de tortură. Ea se execută pe priciul unde dormeau membrii acestui comitet. Bătaia la

fund se făcea cu ciomagul, centironul şi biciul împletit din şuviţe de piele. Bătaia la fund şi pe spate era precedată de aplicarea unui şervet umed. Un procedeu nou era bătaia la palmă cu trei instrumente, alternativ. Bătaia la tălpi cu ciomagul din lemn de esenţă tare devenise clasică; era foarte greu de suportat. O altă metodă degradantă era pălmuirea peste fată sau frigerea cu ţigara a prepuţului şi anusului, fapt petrecut în special la Gherla. **S-**a spus că Popa Ţanu a mai folosit şi alte metode scabroase la Gherla, dar, din**tr-**un simt de pudoare fată de cititorii tineri, băieţi şi fete, evit a le relata.

După trei luni de torturi şi şezut în poziţie fixă pe prici, câţiva dintre noi, vreo cinci-şase, care cedaseră, au fost folosiţi ca plantoane de supraveghere a celor de pe priciuri, în timpul zilei şi peste noapte. Aceste plantoane erau dublate, ca nu cumva vreunul să facă vreo concesie şi ca să se poată turna unul pe altul.

Dacă Ţurcanu era de o inteligentă remarcabilă, Zaharia era doar o brută, cu o forţă fizică asemănătoare însă şefului lui.

Zaharia avea o condamnare uşoară, de cinci ani detenţie corecţională. După propria lui mărturisire, confirmată de altfel de Ţurcanu, nu luase nicio palmă înainte de a trece cu trup şi suflet de partea acestuia. Aveam impresia că Zaharia, în calitate de şef al comitetului de tortură în camera 3 subsol, acţiona şi din propria iniţiativă, torturând cu un cinism diabolic[34].

Ce era de neînţeles, paradoxal la acest tânăr, era faptul că avea un talent muzical deosebit şi o voce de bariton foarte frumoasă. Cunoştea multe arii de operă şi operetă, fluierând diverse melodii. Acestea anunţau însă întotdeauna începutul torturii, pregătind psihologic victimele. După trei luni de chinuri devenise limpede

---

34 „Zavistia: dascăl al luptării de Dumnezeu, maică a uciderii de om, tulburare a firii, necunostintă a prieteniei, nevoie prea fără de socoteală [...]; învătătură a sarpelui, aflare a dracilor, sământă a vrăjmasului, arvună a muncii, zăticnire a bunei credinte, cale către gheena, lipsire de împărătia [cerurilor]” (Sfântul Vasilie, Despre zavistie) (n. ed.).

pentru toţi că atunci când Zaharia voia să tortureze pe cineva, se plimba mai întâi voios prin cameră, fredonând melodii care de care mai plăcute la ascultat. Cei de pe priciuri erau îngroziti, ştiind că, după aceste voioase melodii, se oprea în faţa unui tânăr şi se uita la el de parcă îl hipnotiza. Îşi schimba imediat înfăţişarea, luând chipul unui demon din iconografia bizantină. Îşi apuca omul de gulerul hainei, aşezân**du-**l pe priciul unde dormea el şi începea să**-**l lovească cu biciul şi centironul în aşa hal, încât credeam că**-**l omoară. Zaharia nu bătea niciodată înainte de a-şi prepara victima prin aceste melodii.

Cum **s-**ar putea explica, ce legătură sentimentală ar fi putut exista între o melodie atât de plăcută şi sadismul ce o succeda?

Mi**-**a venit în minte Dostoievski, pe care, dacă nu l-aş fi citit cu atenţie, n-aş fi observat cum se exteriorizează şi se comportă un om posedat. Cine îi va înţelege pe posedaţii romancierului rus, îi va înţelege şi pe aceia de la Piteşti şi Gherla.

După ce **s-**au terminat demascările, Zaharia a fost acuzat de către cei din cameră că ar fi torturat de preferinţă tineri legionari. N**-**am împărtăşit această opinie, pentru că el nu alegea pe cine să tortureze. Când îşi zărea victima, se oprea din cântat, o fixa, se uita drept în ochii ei[35] de parcă îi citea în suflet, şi dacă descoperea că tânărul ales nu era posedat de duhul răului, se năpustea asupra lui cu o bestialitate de nedescris.

După câteva zile de la începerea demascărilor, **într-**o dimineaţă, se aud zăvoarele trăgân**du-**se şi intră Ţurcanu, ca un uragan. Toţi cei din cameră am tresărit de groază. Ne aşteptam desigur la noi dispoziţii de tortură, pe care le va comunica celor din comitet. Fără să vorbească cu cei din comitet, când intra în cameră avea obiceiul de a trece

35 „Jivinele cele otrăvitoare slobod otrava prin muscare, si partea cea muscată se mănâncă de putrejune câte putin. […] Urâtorii de bine draci, când vor afla voinţe potrivite lor, le întrebuinţează pe ele în tot chipul, după a lor voie, încât si ochii zavistnicilor îi întrebuinţează la slujba lor” (Sfântul Vasilie, Despre Zavistie) (n. ed.).

în revistă nenorocita oaste de pe priciuri, care era aliniată în chinuitoarea poziţie deja descrisă. Şi atunci se oprea în faţa fiecăruia, uitân**du-**se fix în ochii noştri. Pesemne duhul rău din el voia să**-**l îngrozească pe cel ce era sub privirea lui.

După diavoleasca trecere în revistă, Ţurcanu îl chemă pe Zaharia **şi-**i ordonă să facă o nouă reasezare pe priciuri.

Când a început demascarea în această cameră, pierzân**du**-şi controlul, Ţurcanu a confundat tineta de apă cu cea de necesităţi. De aceea, ordinea pe priciuri în loc să înceapă de la dreapta, a început de la stânga, de la tineta cu necesităţi, unde aerul era şi mai viciat din cauza fecalelor şi a urinei. Astfel, a început tot cu Reus, Gheorghiu şi cu mine. În dreapta mea a fost adus Petrică Tudose. Ordinea **s-**a făcut şi după anii de condamnare, precum şi după gradul de periculozitate pentru demascare, aceasta privi**ndu-**i mai ales pe toţi aceia care luaseră parte la şedinţele legionare. Pe toţi aceştia i**-**a aşezat unul lângă altul, în frunte cu Ionică Pintilie, iar pe Dinescu, condamnat din timpul lui Antonescu, l**-**a aşezat **într-**un colţ.

După ce **s-**a stabilit această ordine, Ţurcanu i**-**a scos pe cei trei pe coridor ca să discute cu ei şi să le dea noi dispoziţii. Au intrat apoi toţi în cameră şi Ţurcanu ne**-**a mai trecut încă o dată în revistă. Pritoceala aceasta ne**-**a permis să ne mai mişcăm din poziţia de stană de piatră şi să ne mai dezmorţim ciolanele.

Cu ocazia acestei descinderi în camera 3 subsol, Ţurcanu a făcut o afirmaţie identică cu declaraţia misteriosului anchetator care mă chestionase pe mine cu un an în urmă. Iat**-**o, după cum mi**-**a **reţinut-**o memoria: „Măi bandiţilor, băgaţi bine în scăfârliile voastre că eu nu glumesc cu voi, nici nu mă joc de**-**a demascarea. Şi să băgaţi bine în cap că de aţi fi mai tari ca betonul armat, eu tot o să vă înmoi şi o să scot din voi tot ce vreau eu”. Anchetatorul meu spusese acelaşi lucru: „de beton armat să fiţi, şi tot o să vă înmoi”. Deci Ţurcanu repeta ceea ce

era prevăzut în planul de distrugere şi înmormântare a tineretului legionar.

Ţinând seama de starea nenorocită în care ne aflam, am mai avut totuşi puterea să ne dăm seama că ceea ce ne aştepta în timpul demascărilor era sau moartea sau căderea. Dar, cum în lumea aceasta sunt foarte multe fapte care se petrec „nu cum vrea omul, ci cum vrea Domnul”, **s-**a întâmplat totuşi că majoritatea dintre noi n**-**am fost transformaţi nici în îngeri prin moarte, nici în demoni prin cădere. Ţurcanu nu făcea ceea ce voia el, pentru că nu era decât un instrument prin care trebuia să se împlinească planul. „Am să scot de la voi…”. Însemna că noi vom aşterne pe hârtie şi vom pune plocon pe masa lui Nicolski tot ce ştiam de la camarazii noştri din închisoare. Că ne vom goli apoi memoria de toate informaţiile şi amintirile şi nimic din ceea ce ştiam nu va rămâne ascuns. Ameninţările **s-**au tradus prin slăbirea totală sau aproape totală a voinţei noastre, făcâ**ndu-**ne pe unii să ajungem turnători ordinari. Totuşi, după încetarea demascărilor, n**-**au reuşit să facă din toţi ceea ce voiau ei.

Acesta a fost aspectul fizic al dramei de la Piteşti şi Gherla, care putea fi mai uşor de înţeles din punct de vedere raţional. Celălalt aspect, şi mai important, avea în vedere degradarea şi alterarea sufletului omenesc. Se urmărea dezumanizarea şi demonizarea omului, îndrăcirea lui, pentru că toţi cei care au trecut prin Piteşti şi Gherla au fost posedaţi: unii, cei care au executat ordinele cu scrupulozitate, în mod ireversibil, iar victimele, numai atât cât a durat teroarea. Cei ucişi şi cei înnebuniti reprezintă o excepţie.

După stabilirea ordinii pe priciuri, Ţurcanu a venit la mine şi mi**-**a ordonat să mă apropii de el. Am alunecat pe prici până ce a ajuns cu mâna la gâtul meu şi m**-**a prins de gulerul hainei, m**-**a ridicat, ca şi când n-aş fi avut nicio greutate şi m**-**a ameninţat: „Măi, banditule, tu nu mai scapi din mâinile mele. Vino să stăm de vorbă”.

Şi, cum mă ţinea de guler, mai mult pe sus, m**-**a scos pe coridor, m**-**a prins de haină şi m**-**a izbit cu atâta putere

de perete încât am căzut ca o mogâldeată. El a crezut că am leşinat. După câteva minute, tot el m-a ridicat, m-a rezemat de perete şi apropiindu-se de mine m-a întrebat: „Cum ne-a fost vorba, banditule, când te-am scos din celulă, înainte de a fi adus la subsol? Să nu scoţi o vorbulită pe unde ai fost şi să-i tragi de limbă pe toţi cei din cameră. Or tu, banditule ce ai făcut? Ai pactizat cu ei, nu?”

La spusele lui, mi-am revenit în simţiri şi, cu un curaj reţinut, i-am răspuns că era vorba să nu scot o vorbulită, dar nu să-i şi trag de limbă. Felul meu hotărât de a-i răspunde l-a cam descumpănit.

— Cum mă, nu asta ţi-am spus eu, că te omor?

— Nu mi-ai spus să fac aşa ceva, că dacă-mi spuneai, o făceam.

— Nu se poate! exclamă Ţurcanu ca pentru sine. După care continuă, pentru mine de astă dată:

— Dar în cameră, când au început demascările, ce-ai făcut? De ce n-ai bătut?

Hotărât, i-am răspuns că mi-era milă şi că nu puteam bate.

— Ţi-e milă? Mie nu mi-e milă. Am să te chinui până ce te voi omorî sau vei înnebuni. M-a prins apoi de haină, a deschis uşa şi mi-a dat un picior în spate de m-a întins pe ciment. S-a uitat apoi la Zaharia şi i-a făcut semn să iasă afară.

Ajuns pe prici în poziţia Sfinxului, am reţinut această ameninţare, că înainte de a mă omorî mă va chinui până ce voi înnebuni. Mi-am zis că era indicat în planul lor ca, prin suferinţă continuă, să ne şi înnebunească. Şi într-adevăr, după atâtea suferinţe, unii au înnebunit. Totul a fost prevăzut şi indicat în plan. Nimeni nu va putea să mă convingă de contrariu, deoarece faptele care au urmat au fost foarte concludente.

Bănuiala mea cu privire la motivul pentru care Zaharia fusese chemat afară s-a adeverit întocmai. El primise noi dispoziţii, privitor la noi valuri de tortură, care mai de care mai diabolice. Doza de tortură a fost în funcţie

de ataşamentul tânărului fată de Mişcarea Legionară, de doctrină, de Căpitan, de şefii legionari, îndeosebi fată de Horia Sima, Şeful Mişcării Legionare, de credinţa în Dumnezeu şi în valorile moral creştine. În plus, de vechimea, funcţia şi poziţia tânărului în Mişcarea Legionară, de posibilităţile intelectuale şi profesionale, de gradul de influentă asupra celorlalţi, de trăirea morală şi de puterea lui combativă. Toate aceste însuşiri au fost luate în seamă, deoarece **s-**a dovedit că în timpul torturilor **s-**a acţionat metodic şi precis, ţinând cont de ele.

E de reţinut faptul că, în condiţiile de închisoare, ierarhia valorilor umane era mult diferită faţă de aceea din libertate. Dacă în libertate primau valorile intelectuale şi profesionale, în închisoare ele treceau pe planul al doilea, în capul scării situâ**ndu-**se valorile sufleteşti şi morale. Inteligenta, profesia, cultura şi instrucţia nu puteau înlocui credinţa, dragostea, nădejdea, răbdarea, înfrânarea, cumpătarea, smerenia, curajul, bărbătia[36], etc. Cine n**-**a putut să creadă, să iubească, să nădăjduiască, să se smerească, să rabde, să se înfrâneze şi să fie cumpătat în toate a fost un om mort căci, neavând ca sprijin aceste valori morale, cădea.

Mare diferenţă între valorile intelectuale şi cele morale! Câţi deţinuţi inteligenţi, culţi, instruiţi şi civilizaţi nu au făcut fapte atât de regretabile, încât îţi puneai legitima întrebare, cum putea un om cu astfel de însuşiri să se degradeze până **într-**atât?

Secţiune 1.33 Popa Nicolae

Camaradul Popa Nicolae, student la Drept la Universitatea din Iaşi, fiu de tăran, originar de pe Valea Bistriţei, a lăsat în amintirea celor care l**-**au cunoscut, icoana omului ideal. Crescut în duhul mănăstirilor şi

36 «Roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credinta, blândetea, înfrânarea, curătia; împotriva unora ca acestea nu este lege. Iar cei ce sunt ai lui Hristos Iisus si-au răstignit trupul împreună cu patimile si cu poftele. Dacă trăim în Duhul, în Duhul să si umblăm» (Galateni 5, 22-25) (n. ed.).

educat în această atmosferă de către mama sa, Nicolae **s-**a dovedit a fi într-adevăr un om între oameni. Era prototipul omului plin de bunătate, mereu senin şi împăcat cu situaţia dată. Torturile şi condiţiile grele nu l**-**au copleşit niciodată. Dragostea lui profundă pentru Dumnezeu şi semenii lui au făcut ca nici cele mai groaznice torturi să nu**-**l poată dărâma. În libertate era considerat un camarad de mai puţină importantă. Oricum însă, Nicolae l**-**a impresionat profund şi pe Ţurcanu, dacă mi-aş putea îngădui această afirmaţie, pentru că el a fost unul din puţinii care n**-**a ridicat niciun deget împotriva camarazilor săi.

Mi**-**a rămas în memorie, parcă văd şi acum înaintea ochilor, scena când mulţi dintre noi eram torturaţi, pentru ca la rândul nostru să torturăm şi noi pe alţii, iar Nicolae se ridica asemeni unui brad şi, cu bunul simţ şi modestia care**-**l caracterizau, le răspundea răspicat celor din comitetul de tortură că el nu-şi putea bate semenul chiar de ar fi ucis.

Nu ştiu cum **s-**a făcut că această atitudine a lui Nicolae a coincis odată cu intrarea lui Ţurcanu în cameră, venit să verifice cum se desfăşurau torturile. Cum l**-**a văzut Zaharia, i**-**a şi raportat cazul. Ţurcanu **s-**a îndreptat spre prici, i**-**a făcut semn lui Popa să vină la el, l**-**a înşfăcat de gulerul hainei şi i**-**a dat o palmă peste obraz cu atâta putere, încât i**-**a luxat mandibula, desfigurâ**ndu-**l.

Popa nu era filosof, dar **s-**a comportat în acel moment ca sclavul Epictet. Simţind că nu mai putea închide gura, cu o voce blândă şi pronunţând foarte greu cuvintele, l-a rugat pe Ţurcanu, zicâ**ndu-**i: „Domnule Ţurcanu, vă rog respectuos să binevoiţi să**-**mi mai daţi o palmă şi pe partea cealaltă, poate îmi puneţi falca la loc”. Foarte curios pentru acel monstru, care era Ţurcanu, a fost că, uitâ**ndu-**se la Popa şi auzind cele spuse, a zâmbit, spu**nându-**i şi el: „Hai Nicolae, să încerc”. Şi, cu o mână i**-**a ţinut partea luxată, iar cu stânga i**-**a articulat o palmă puternică din partea opusă, încât i**-**a aşezat la loc mandibula. Apropiind maxilarele, a constatat că mai rămăsese un mic spaţiu între ele. De aceea, l-a rugat pe Ţurcanu să**-**i mai dea încă

o lovitură sub mandibulă, ca să i-o apropie de maxilarul superior. Ţurcanu i-a mai dat atunci una, şi înfăţişarea lui Popa a revenit la normal.

Cum această operaţie a fost făcută de un călău, şi nu de un specialist ortoped, Nicolae a rămas pentru toată viaţa cu o mică deficientă: când maxilarele se apropiau, în regiunea molarilor se observa o mică distanţă între ele. De aceea, Nicolae mesteca arpacasul cu dintii şi nu cu măselele.

În urma acestei întâmplări, Ţurcanu l-a chemat pe Zaharia şi i-a şoptit ceva la ureche. Ce i-a spus, **s-**a văzut mai târziu, când, deşi Nicolae continua să fie tratat ca toţi ceilalţi, nu a mai fost bătut, tocmai pentru că şi el refuzase să-i bată pe alţii. În faţa acestei evidente, cum să nu fii convins că, de multe ori, valorile umane sunt altele decât acelea pe care suntem obişnuiţi să le apreciem.

Pentru că am relatat acest caz, nu voi putea trece cu vederea nici pe următorii camarazi: Ion Pintilie, ucis, Reus Gheorghe, Gelu Gheorghiu, care au încercat să se sinucidă, Aristide Nedelcu, care a încercat şi el să se sinucidă şi şi-a ieşit din minţi, Dinescu, Ghiţă Andrésan, Popescu Paul, Ion Grigoraş, care **s-**au sinucis, Ion Mutuleac, Ion Sântimbreanu, Virgil Mitran, Romică Proistesescu, Eneea etc... toţi legionari, precum şi Vlad Drăgoescu şi Ionescu, dintre nelegionari, torturaţi până la starea de nebunie. Toţi aceştia au preferat să fie ei torturaţi, decât să-i tortureze pe alţii.

Iată, dragi camarazi, că cei care susţin că toţi tinerii care au trecut prin Piteşti şi Gherla **s-**au comportat identic greşesc fundamental. Ei n-au trăit această dramă şi fabulează, acuzând pe alţii ca să-şi acopere propriile lor fapte. Cum aş putea, în faţa evidentei, să acuz un om care a fost om şi a fost mai tare şi mai bun decât mine?

Secţiune 1.34 Altă metodă de tortură

Într-o bună zi, când Zaharia **s-**a întors de la Ţurcanu, şi-a început ritualul, ca de obicei, prin antreul muzical care prevestea iminenta torturii. Aducea de astă dată o nouă metodă, care presupunea atât condiţie fizică, cât şi un

antrenament îndelungat.

Iată procedeul utilizat. Cel torturat era dezbrăcat în pielea goală şi descălţat. De reţinut faptul că era iarnă şi în cameră era frig. Hainele, rufele şi încălţămintea erau legate la un loc în cămaşă, iar bocceaua trebuia făcută în aşa fel încât să poată sta pe cap. Torturatul trebuia să se urce pe tineta de necesităţi. Cu bocceaua pe cap şi mâinile ridicate, trebuia să stea **într-**un picior. Avea voie să schimbe piciorul când nu mai putea rezista.

Singura relaxare era atunci când cineva trebuia să se servească de tinetă. Cel de pe tinetă se dădea jos şi apoi se urca din nou. Ne mai destindeam şi atunci când se servea masa.

În starea de epuizare fizică şi sufletească în care ne aflam, unii dintre noi consideram că această metodă se putea suporta pentru a scăpa de cealaltă metodă, a şederii fixe pe prici şi prin care trebuiau să treacă toţi.

Finalul era întotdeauna o cruntă bătaie, luâ**ndu-**se ca pretext faptul că n**-**ai vrut să stai un timp mai îndelungat.

Cine are impresia că era uşor, să încerce şi apoi să mărturisească cât timp a rezistat. Uşor de vorbit, mai greu de făptuit. Majoritatea dintre noi nu au put**ut-**o suporta mai mult de o zi. Au fost cazuri când a durat o zi şi o noapte. Eu eram atât de slăbit, că n**-**am putut să o duc nici măcar jumătate de zi; mi**-**a înţepenit corpul şi am căzut pe capacul tinetei. Drept pedeapsă că am căzut, am luat o bătaie care m**-**a adus în simţiri. Mi se părea că plutesc **într-**un basm.

Un camarad, Aurel Pandurescu, a îndurat această poziţie timp de trei zile şi trei nopţi.

Dimineaţa ne sculam **şi-**l vedeam pe Pandurescu în aceeaşi poziţie de cu seară şi ne înspăimântam, pu**nându-**ne întrebarea de unde avea resurse ca să poată suporta atâta timp acest supliciu.

Totuşi, după trei zile şi trei nopţi a căzut şi el ca un buştean de pe tinetă. Norocul lui că a căzut între tinetă şi prici, amortizând puţin lovitura, căci, de ar fi căzut cu fata pe ciment, putea muri pe loc. În momentul când

Pandurescu a căzut, nu era decât Măgirescu în cameră, Zaharia lipsea. Şi atunci am observat pe fata lui Măgirescu o schimbare. I-a cerut lui Tudose să-l consulte pe cel căzut. Acesta a recomandat să i se facă frecţii pe tot corpul; picioarele, de la genunchi în jos, erau cianozate.

După ce Pandurescu şi-a revenit din leşin, spre seară, şi-a luat bocceaua şi, aşa gol, a vrut să se suie din nou pe tinetă. Zaharia nefiind în cameră, Măgirescu a avut curajul să-i spună lui Pandurescu să se se îmbrace şi să stea lungit pe prici la locul lui. Nemişcat, Pandurescu a dormit o zi şi o noapte, fără să fie bătut şi fără să mănânce. Iar Zaharia, probabil la sfatul lui Măgirescu, l-a lăsat în pace în tot acest timp.

Cazul lui Pandurescu a rămas pentru noi toţi simbolul rezistentei fizice şi morale, iar în urma torturii acesteia i-a rămas o poreclă: „bătrânul fachir”.

De aici se poate vedea că oamenii sunt foarte deosebiţi, chiar şi numai din punct de vedere fizic. Încercările de le Piteşti şi Gherla au infirmat însă multe păreri preconcepute. De unde să fi izvorât atâta tărie şi răbdare? Din carne şi din oase?

Se apropia Crăciunul şi Anul Nou şi nu ştiu ce mă făcea să cred că se apropia şi pentru noi venirea unor încercări degradante legate de Naşterea Domnului.

Secţiune 1.35 Încercarea de sinucidere a lui Gelu Gheorghiu

Am mai relatat că, în închisorile de la Piteşti şi Gherla, **s-**a luat deţinuţilor până şi posibilitatea de sinucidere, pentru că planul diabolic prevedea tortura continuă până la epuizarea totală a individului. De aceea au instituit poziţii fixe de tortură şi plantoane ce supravegheau zi şi noapte, observâ**ndu-**i pe cei de pe priciuri, să nu se mişte din poziţia impusă.

Într-una din zile, Gelu Gheorghiu şi Ghiţă Reus erau de serviciu, ca să ducă tineta de necesităţi la w.c., Gelu a observat când Zaharia şi-a pus la căpătâi o sticlă; când ducea tineta, a găsit momentul să ia sticla şi **s-**o vâre în buzunar, fără ca Reus să-l vadă. **S-**au întors în cameră şi **s-**

au aşezat fiecare la locul lui pe prici.

Într-un moment de neatenţie al celor din comitet, Gelu a scos ciobul de sticlă şi şi-a tăiat venele de la gât. Operaţia a fost făcută atât de fulgerător, că nimeni n-a observat. După aceea Gelu **s-**a lăsat pe spate iar eu, cu riscul de a fi ciomăgit pentru că n-am respectat poziţia impusă, am întors capul spre Gelu. M-am îngrozit de ceea ce am văzut. Din gâtul acestuia gâlgâia sângele.

Am strigat la Tudose că Gelu şi-a tăiat gâtul. Mă uitam la el cum stătea întins pe spate, palid la fată, iar sângele ţâşnea din tăietură întinzâ**ndu-**i-se pe piept.

Nimeni nu a intervenit, deoarece nu aveam voie nici să vorbim, necum să ne mişcăm. Tudose, fără să ţină seama atunci de cei din comitet, mi-a strigat să scot batista şi să-i leg gâtul. În acelaşi timp, a sărit şi el, peste mine, şi l-a legat şi cu batista lui.

Când cei din comitet au observat că noi nu mai eram în poziţia fixă, **s-**au repezit cu ciomegele spre noi. Petrică Tudose însă a avut curajul să-l înfrunte pe Măgirescu, strigâ**ndu-**i că Gelu şi-a tăiat gâtul. Cei doi din comitet **s-**au îndreptat spre Gheorghiu, care stătea nemişcat pe prici şi plin de sânge. Măgirescu a dat şi el dispoziţie să se caute toţi prin boccele poate vor găsi o cămaşă ruptă, pentru a-i face fâsâi să-i lege rana. Toţi **s-**au mişcat atunci din poziţiile lor, căutând prin boccele. Şi aşa, bietii de noi ne-am mai putut mişca. În acest timp, Tudose, căpătând o cămaşă, a rupt-o în fâsâi şi a reuşit să oprească sângele.

Târziu a apărut şi Zaharia şi, aflând de la Măgirescu cele petrecute, înfuriat ca un taur în arenă, a urlat cât l-a ţinut gura să i se spună cine i-a căutat sub căpătâi şi i-a luat sticla. După aceea, ca un posedat, a început să lovească la întâmplare, în stânga şi în dreapta, pe cine nimerea.

Cel ce a păţit-o mai rău a fost Reus Gheorghe, care făcuse echipă cu Gelu la W.C. După crunta maltratare, acesta i-a spus că a auzit spărgâ**ndu-**se o sticlă, dar nu l-a văzut pe Gheorghiu când a luat ciobul. Pe Gelu nu putea să-l întrebe pentru că, după spusele lui Tudose, dacă ar fi

vorbit, exista riscul să se declanşeze din nou hemoragia. L-am văzut pe Zaharia privindu-l pe Gheoghiu atât de furios, că dacă nu ar fi fost în această situaţie, l-ar fi omorât pe loc.

După stingere, Zaharia a avut tot timpul să-şi manifeste întreaga bestialitate. N-a întrebat pe nimeni nimic, ci a aruncat ciomagul pe prici şi, ca de obicei, a început să fredoneze şi să fluiere diferite melodii, care de care mai plăcute. Am mai spus că atunci când cânta, fata i se transforma în faţă de om, dar din momentul în care înceta, devenea bestială, că îţi era groază să-l priveşti. Ura, mânia, cinismul şi bestialitatea de lup încolţit gata să-şi sfâşie victima, toate i se citeau pe chip[37].

Dezlănţuirea lui Zaharia se manifesta apoi cu o putere fizică ce nu mai era a lui, ci a demonilor care îl posedau.

Dezbrăcat de cămaşă, a început să ne zdrobească pe toţi cu ciomagul, pe care-l schimba cu centironul sau cu biciul, în aşa hal, de parcă am fi fost nişte buşteni de lemn.

După aceea, Zaharia a făcut de planton singur, toată noaptea, fredonând şi fluierând un repertoriu foarte bogat

---

37 „Mânia este fierberea sângelui din jurul inimii, de la aburul fierei sau al tulburării care se face. Pentru aceasta i se zice si fiere (col») si venin (cÒloj). Şi uneori mânia este si mare poftă de răzbunare; căci nedreptătindular felurile mâniei sunt trei: furie, care se cheamă fiere (col») si venin (cÒloj), si tinere de minte, si răzbunare. Pentru că mânia, având început si pornire furia, se zice si fiere (col»), si venin (cÒloj). Iar tinerea de minte este fierea (col») care rămâne, adică tinerea de minte a răului; si i se zice pe lângă a tine minte si a se închina la aducerea aminte. Iar răzbunarea este mânia care pândeste vremea spre pedeapsă, si i se zice si astfel pe lângă «a sta de fată».

Iar mânia este straja împărătească a gândului, avocatul poftei; căci când am poftit un lucru si am fost opriti de cineva, ne mâniem împotriva lui ca si cum am fost nedreptătiti, socotind gândul cu adevărat vrednic de durere ceea ce s-ne sau socotindu-ne că suntem nedreptătiti, ne mâniem, si se face atunci patima amestecată, din râvnă si din mânie.

-a întâmplat cu cei ce fireste îsi păzesc rânduiala lor” (Sfântul Ioan Damaschin, Dogmatica, Cap. Despre mânie) (n. ed.).

de arii.

A doua zi a plecat din cameră şi **s-**a întors cu Ţurcanu. Când l**-**am văzut pe acesta, am făcut deosebirea între expresia fetei pe care o avea acum, privi**ndu-**l pe Gheorghiu, şi cea pe care o avusese în cazul lui Popa Nicolae. Atunci, avusese ceva uman; acum era Mefisto în persoană şi nu înţelegeam ce**-**l reţinea să**-**l ucidă pe Gheoghiu.

Ţurcanu ne**-**a spus atunci: „Un alt bandit **s-**a aruncat de la etaj pe scara de serviciu, din neatenţia unui gardian care**-**l ducea la anchetă, şi **s-**a făcut zob când a ajuns jos. Bandiţii aceştia de la muncă silnică şi temniţă grea sunt atât de înrăiiti în credinţa şi concepţia lor legionară, că de aici încolo o să iau măsuri pe care numai eu le ştiu, ca să nu se mai poată sinucidă nimeni. Îi voi ucide eu şi prietenii mei pe aceia care trebuie, dar de sinucis nu se vor mai putea sinucide”[38].

Cunoşteam bine scara, pentru că pe ea mergeam la baie înainte de demascări şi, într-adevăr, te puteai arunca de la etaj prin spaţiul suficient de larg ca să ajungi până jos la subsol. Ameninţarea lui Ţurcanu cu uciderea se referea la cei care rămăseseră cu credinţa în Dumnezeu şi în Mişcarea Legionară. Iar medicul închisorii putea oricând diagnostica o moarte banală.

După începerea demascărilor, camera 4 spital **s-**a transformat în cameră de anchetă unde se redactau declaraţiile. O parte din cameră era izolată prin**tr-**un paravan format din cearşafuri. În dosul acestui paravan stăteau Nicolski, Zeller sau oamenii lor care ascultau întrebările puse de Ţurcanu celui anchetat şi pe care trebuia să le şi scrie. Întrebările trebuiau puse cu voce tare ca să audă şi cel din dosul perdelei. Nu rareori, am văzut cizmele misteriosului auditoriu din spatele cearşafului, cizme de ofiţer, care se deosebeau de cele ale gardienilor. Mai mult, sunt convins că cei omorâţi de

38 Interzicerea sinuciderii este cea mai mare viclenie a tiranului, nemaiîntâlnită vreodată, păcatul de neiertat ajungând să fie o mult râvnită binefacere (vezi mai sus notele 10 si 16).

Ţurcanu la camera 4 spital în timpul demascărilor, pentru că mărturisiseră fără echivoc credinţa lor în Dumnezeu şi în Mişcarea Legionară, au fost ucişi de el ca să-şi convingă stăpânii că era hotărât să suprime pe oricine i **s-**ar fi ordonat.

Totdeauna cel care era în comă era scos din celulă sau cameră înainte de a-şi da sufletul. În felul acesta nu se putea şti dacă cel aflat în comă decedase imediat sau fusese omorât după aceea, pentru că numai Ţurcanu cu ajutoarele lui îl scoteau noaptea, ducâ**ndu-**l la morgă. Acolo, era pus **într-**un sac legat la gură şi îngropat **într-**un cimitir unde nimeni nu mai ştia groapa. Familiile celor ucişi la Piteşti nu le**-**au mai aflat mormântul[39]. În cazul celor sinucisi au existat martori, cum a fost cazul lui Şerban, evocat cu atâta cinism de Ţurcanu: „Un bandit **s-**a aruncat de la etaj şi **s-**a făcut zob”. Cei care se aflau în comă în cameră, după ce erau duşi afară, era foarte greu de ştiut dacă muriseră sau nu. Am putut verifica moartea lor abia după încetarea demascărilor, pentru că toţi cei aflaţi în comă au fost scosi şi au murit în celule misterioase.

În timpul demascărilor, închisoarea din Piteşti devenise o închisoare de ucigaşi. Cei ucişi şi torturaţi până la epuizare au fost mai ales cei de la muncă silnică şi cei de la temniţă grea.

Revin la cazul lui Şerban, deoarece a fost primul dintre noi care, nemaiputând suporta torturile diabolice (fac presupunerea în analogie cu cazul lui Gelu Gheoghiu), credea că în urma sinuciderii lui călăii se vor vedea obligaţi să înceteze torturile. Dacă aceasta a fost convingerea lui, **s-**a înşelat amarnic, pentru că torturile au continuat mai cinic şi mai bestial, oculta cerând ca planul ei să fie dus până la capăt cu orice preţ.

Şerban era originar din Constanta şi era student la Facultatea de Medicină Veterinară din Bucureşti. Cei care l**-**au cunoscut sau au lucrat cu el ca luptător, spuneau că

39 Vezi nota 29.

nu era omul care să cedeze în faţa duşmanului. La el, n-a fost contradicţie între cuvânt şi faptă: aşa înţelegea el să-şi facă datoria. Şi numai Dumnezeu ştie cât a suferit acest tânăr de a ajuns să-şi pună capăt zilelor. Cei care l-au torturat nu mai sunt să mărturisească: au fost şi ei împuşcaţi ca să dispară ca martori.

Pe Gelu Gheorghiu l-a salvat faptul că tăietura nu era decât superficială, neatingând vasele profunde. Încercarea de sinucidere l-a costat însă mult, căci torturile la care a fost supus, ca urmare a acestui gest, au fost dintre cele mai groaznice. După încetarea demascărilor, a spus că făcuse acest gest, crezând că-l va putea influenţa pe Ţurcanu să-şi schimbe atitudinea. Nu bănuia nici el că planul întocmit de ocultă trebuia îndeplinit cu orice risc.

Altă încercare de sinucidere

Unul dintre camarazii care a fost torturat până la nebunie a fost Aristide Nedelcu, student la Facultatea de Drept din Bucureşti. Originar din Muscel, fusese şi el crescut, ca şi Popa Nicolae, în duhul ortodox al mănăstirilor de prin partea locului. Din naştere era înzestrat cu virtuţi rare. Nu era capabil să scoată un cuvânt urât din gură sau să facă vreun rău semenului său. Fata lui Nedelcu exprima bunătate, dragoste, pace şi armonie sufletească.

L-am cunoscut bine în lunile care au precedat demascarea, în camera 3 subsol. Mă ataşasem de el **şi**-l iubeam mult. Ca şi mine, era catalogat ca făcând parte din grupul tinerilor „legionari mistici”. Aparţinea grupului lui Pintilie, cu care ţinea şedinţe legionare în cameră, îmbinând în modul cel mai armonios credinţa creştină cu concepţia legionară. El şi Pintilie erau singurii care mărturiseau deschis credinţa lor în Dumnezeu şi spuneau că nu se vor lepăda de ea, chiar dacă vor fi ucişi, fapt care le-a atras torturi de neînchipuit.

După noua pritoceală, Nedelcu şi Pintilie au fost aduşi lângă mine, formând împreună grupul misticilor. Fuseseră crunt bătuţi cu centironul peste cap, până la desfigurare. De altminteri, se părea că înnebuniseră. Când

mă uitam la ei, mă apuca o groază pe care nu o mai trăisem până atunci, făcând legătura cu ceea ce ne promisese Ţurcanu că, înainte de a ne ucide, ne va face să ne pierdem minţile.

Până la întâmplările cu Nedelcu şi Gheorghiu, care avuseseră loc în preajma Crăciunului, niciun camarad din cameră nu făcuse vreo declaraţie publică, nu fusese dus la anchetă şi nu trecuse de partea celor ce torturau.

Atmosfera din cameră era de iad, torturile epuizând-ne aproape total rezistenta fizică şi sufletească. Dacă un om normal ar fi intrat în cameră în momentele acelea, fără să fie la curent cu cele ce se petreceau acolo, ar fi declarat cu toată convingerea că a intrat într-un spital de nebuni. Dacă cineva ar fi fotografiat fetele tinerilor torturaţi şi condiţiile în care eram ţinuţi, nu ar mai fi nevoie să se scrie niciun rând despre torturile de la Piteşti.

Revenind la Nedelcu, el parcă intuia că de Sfintele Sărbători ale Naşterii Domnului vom fi martorii celei mai odioase şi inumane manifestări, făcute la adresa pruncului Iisus şi a Prea Sfintei Fecioare Maria.

Într-o zi, când Zaharia lipsea din cameră, l-am văzut pe Nedelcu sărind de lângă mine şi aruncându-se cu capul de ciment, de la o înălţime de vreo 80 cm. S-a ales doar cu capul spart. Speriaţi, cei doi din comitet, Măgirescu şi Păvăloaia, s-au repezit ca ulii la el, l-au legat cu mâinile la spate şi apoi de gratii, ca să nu mai poată mişca. Cu picioarele legate, l-au bătut crunt la tălpi, până ce i le-au învineţit.

Când s-a întors Zaharia, mai spre seară, aflând cele întâmplate, a început să cânte, ca de obicei. După ce a terminat de cântat, fata a început să i se schimbe. Între timp, îşi pregătea instrumentele de tortură: ciomagul, centironul şi biciul.

L-a dezlegat pe Nedelcu de gratii, l-a adus pe priciul unde dormea comitetul, s-a dezbrăcat de cămaşă şi a început să-l bată atât de crunt, că nu mai rămăsese pe corpul lui nici cât ai pune o palmă, ca să nu fie vânăt şi cu

răni din care curgea sângele. În tot timpul acestor bătăi, Nedelcu a fost lovit peste cap cu biciul, centironul şi pumnii, încât fata lui nu mai semăna a fată de om: mai bine zis, arăta ca un om ieşit din minţi.

Mai târziu, după demascări, Nedelcu a fost la minele de plumb, aşa că n-am mai aflat de ce făcuse acest gest, văzând ce i se întâmplase lui Gheorghiu. Oricum însă, Nedelcu a făcut parte din grupul tinerilor legionari care au suportat torturile din noiembrie 1950 până în septembrie 1951, fiind printre ultimii căruia i s-a ridicat poziţia fixă.

Am aflat de la cei care au fost în mină că şi-a revenit complet datorită mediului şi a atmosferei întreţinute de legionarii mai maturi; că nu a fost turnător şi a făcut parte din grupul rezistentei legionare de la minele de plumb. Am ştiut de existenta lui şi după 1955, la Aiud; era sănătos, atât la trup, cât şi la suflet. Dar nu am mai avut ocazia să stau de vorbă cu el. Oricum însă, Nedelcu se înscrie în rândul eroilor legionari.

Secţiune 1.36 Altă metodă de tortură

În viaţa mea zbuciumată, am răbdat de multe ori de sete în timpul războiului, prin stepele fără hotar ale Rusiei. Până la urmă însă, am găsit şi acolo un izvor. Uneori beam din băltoace, strecurând apa prin batistă. Toate acestea le-am înţeles, pentru că erau inerente vieţii în timp de război. Dar să-ţi torturezi semenul, silindu-l să bea apă sărată, apoi să-l chinui prin însetare, acest lucru nu l-am mai înţeles. Dacă alte torturi fizice le mai puteai suporta, chiar şi foamea, setea devenea însă o obsesie. Ce minte diabolică a mai inventat această metodă şi ce scop s-a urmărit cu ea? Înainte însă de a i se aplică, tânărul era bătut până la epuizare şi slăbit de toate puterile, pentru a nu mai putea să reziste.

Tortura era aplicată fiecăruia după un anumit ritual, căruia nimeni nu i se putea împotrivi, căci cel destinat supliciului era legat de mâini şi de picioare şi i se punea un căluş la gură, ca să n-o mai poată închide. Apoi i se turna pe gât până la un kilogram de zeamă de varză sau de castraveţi, cu o mare doză de sare. Pentru a neutraliza

orice reacţie, un membru din comitet se aşeza pe picioarele torturatului, un altul îl ţinea de cap, în timp ce al treilea îi turna saramura pe gât.

După o jumătate de zi, aveai o senzaţie de sete îngrozitoare.

Dacă puteam suporta foamea, bătaia, durerea altor torturi, setea era ceva mai presus de durere. Nu aveam altă apă să bem decât aceea din mâncare, ce nu putea potoli setea. După trei-patru zile, toţi aveam buzele uscate şi sângerânde, din cauză că ni le lingeam până se usca pielea pe ele. Până şi limba era uscată din lipsă de salivă. În faţa ochilor ne defilau râuri, izvoare şi cascade cu apă dulce care ni se revărsau în gură. Poet de aş fi fost nu aş fi putut găsi cuvintele care să-mi exprime fericirea ce mă cuprinsese în vis la vederea atâtor râuri şi izvoare.

Ne-am deshidratat atât de mult, încât fetele noastre aduceau a măsti mortuare. Doamne! Cât de cumplită şi epuizantă ne era setea!

Se apropia Crăciunul, iar noi eram torturaţi de sete de mai bine de două săptămâni. Mulţi dintre noi beam saramura fără a fi forţaţi, deoarece în timpul operaţiei forţate riscam să ni se scurgă zeama în plămâni. Oricum, toţi ne beam porţia rezervată, de parcă am fi băut apă dulce.

Eram capabili atunci de orice şi atât de înspăimântători, încât te întrebai dacă aveai în faţă fiinţe umane sau alte arătări. Nu mai aveam salivă în gură, iar mucoasa bucală şi limba erau uscate şi crăpate, că îţi venea să urli. Faringele, şi el uscat, te ardea ca focul, dând-ţi încontinuu o senzaţie de vomă chinuitoare. Starea sufletească era în pragul nebuniei. Uneori aşteptam cu deosebită nerăbdare să ne aducă zeama ca să ne mai potolească setea. Şi atunci, pentru a ne mări supliciul, au redus cantitatea de zeamă, mărind-o însă pe aceea de sare, în aşa fel încât lichidul era un fel de pap.

Groaza că nu puteam şti cât avea să dureze această tortură pusese stăpânire pe noi. Ni se părea că nu avea nici început, nici sfârşit. Mulţi dintre noi ajunsesem la

convingerea că ne vor ucide prin însetare, tortură mult mai groaznică decât foamea. Celelalte metode de tortură îţi provocau dureri şi suferinţe de nesuportat, dar tortura prin însetare era atât de chinuitoare că preferam de o mie de ori să fim bătuţi, numai să ni se dea apă să bem.

Cei din comitet, ca să-şi bată joc de noi, puneau apă **într-**o gamelă şi ne**-**o treceau pe sub nas.

Îmi amintesc de Fag Negrescu, care nu era legionar, şi era cel mai tânăr dintre noi. Pe fata lui se citea nebunia de care eram cu toţii cuprinşi. Când unul din comitet a trecut cu gamela de apă pe la gura lui, acesta a sărit din poziţia şezând şi, smulgâ**nd-**o din mâna celui din comitet, a fugit cu ea pe prici. Până să**-**l prindă, băuse toată apa din gamelă. **S-**a ales cu o bătaie atât de cruntă că nu mai putea sta în nicio poziţie. Şi nici setea nu şi-a potolit**-**o, sărmanul, pentru că i **s-**a turnat imediat pe gât atâta saramură câtă apă băuse. Cumplită lecţie, ca nimeni să nu mai îndrăznească să repete gestul lui Fag.

As propune cititorului pentru a-şi satisface o curiozitate, să se încuie **într-**o cameră timp de trei zile după ce a băut un kilogram de saramură, dar fără niciun pic de apă la dispoziţie. Şi poate atunci va putea înţelege la ce au fost supuşi nişte tineri, timp de o lună. Să ajungă să trăiască aievea senzaţia că nici toate râurile lumii nu pot să**-**i potolească setea.

În această stare apropiată de nebunie, am regretat din toată inima că nu fusesem ucis cu un an în urmă, în cimitirul de la Galata. Aş fi scăpat pentru totdeauna de acest chin. Dar cât de legaţi suntem de viaţa pământească!

În ultima săptămână, cei mai tineri dintre noi nu au mai putut suporta această tortură, nemaiputând sta nici în poziţia fixă. Îţi era mai mare mila de ei, să**-**i vezi în ce stare ajunseseră. La o inspecţie, Ţurcanu, dâ**ndu**-şi poate seama de starea în care eram, **s-**a uitat la fiecare cu privirea lui care te îngrozea şi, adresâ**ndu-**se întregii camere, a spus: „Ei bine, măi bandiţilor, aşa o să vă omor şi o să vă ţin numai în chinuri. Clasa muncitoare nu are milă: mila este o stare patologică a bandiţilor creştini”. Desigur că nimeni

nu i-a răspuns. La plecare, i-a şoptit ceva la ureche lui Măgirescu, Zaharia fiind absent. Nu am ştiut ce i-a spus, dar în zilele următoare nu ni s-a mai dat saramură şi mâncarea a revenit la „normal”, adică la starea de apă chioară care nu ne putea potoli nici foamea, nici setea. În ajun de Crăciun, această tortură a încetat.

Zaharia făcu unele schimbări pe priciuri, aducând lângă mine pe Tudose în locul lui Gheorghiu, iar în dreapta mea a rămas tot Ionică Pintilie. Când vedeam fetele desfigurate ale celor doi camarazi, cu ochii sticlosi ca de nebun, mă treceau fiorii. Celor mai tineri dintre noi au început să le dea puţină apă, cu câteva zile înainte de încetarea satanicei experienţe. Aceasta ca urmare a ieşirii lui Eneea, un camarad de la Cluj, care, pierzându-şi cumpătul, a sărit de pe prici şi a început să strige cât îl ţinea gura că a înnebunit. După demascări Eneea a recunoscut că nu a făcut-o intenţionat, ci pentru că îşi pierduse controlul.

În ultima zi a însetării, Măgirescu şi Păvăloaia, în lipsa lui Zaharia, ne-au dat la fiecare câţiva stropi de apă, să ne mai potolim gura uscată şi crăpată. Dar setea a mai durat încă vreo săptămână, până ce organismul s-a desărat. Odată, Măgirescu, rămas singur în cameră, a venit la mine, m-a luat şi m-a dus la tineta de apă, îndemnându-mă să beau. Aşa am băut trei gamele pline şi, dacă m-ar fi lăsat, cred că aş fi băut tineta întreagă.

Eram cu toţii convinşi că după această încercare ne vor aplica alta, mai degradantă. Şi într-adevăr, în Ajunul Crăciunului ne-au administrat fiecăruia o bătaie proporţională cu anii de condamnare. Mărturisesc cinstit însă că am suportat-o mult mai uşor decât setea prin care trecusem.

Secţiune 1.37 Crăciunul lui 1950. Degradarea

Aşa cum n-am uitat Crăciunul lui 1948 de la Suceava, tot aşa nu-l voi uita niciodată pe cel din 1950 petrecut în camera 3 subsol.

Eram atât de deshidrataţi şi de slăbiti în urma însetării, că păream mai degrabă nişte umbre, decât

oameni.

Dacă până atunci torturile administrate prin bătăi şi însetare nu atinseseră încă degradarea absolută, ceea ce voi mărturisi în continuare avea să intre în domeniul patologiei, iar satanizarea să atingă paroxismul. Nu mi-am putut închipui vreodată că omul, fiinţă raţională, ar putea să-şi înjosească semenul în aşa grad. Ce minte de demon a putut să născocească atâta cruzime? Chiar în ziua de Crăciun, când fiecare dintre noi, în intimitatea sa, îşi mai amintea cum sărbătorea Crăciunul împreună cu cei dragi, am fost puşi în faţa unor fapte care ne-au uluit.

În acea dimineaţă, îndată ce a sunat deşteptarea, la ora şase, Zaharia, care în ultima săptămână lipsise din cameră, a dat ordin ca de acum încolo în fiecare dimineaţă să luăm poziţia fixă pe prici, iar cei care aveau nevoie să iasă la urină şi scaun, nu o vor mai face la tinetă, ci în propria lor gamelă pentru mâncare. Am rămas îngroziti de ceea ce auzeam. Aşa ceva nu mai auzisem şi nici nu mai văzusem vreodată.

În dimineaţa aceea, mulţi dintre noi n-au avut nevoie de scaun deoarece, din cauza hranei insuficiente, se ieşea afară numai la două-trei zile. De aceea, numai cam a treia parte dintre noi **şi-**au făcut nevoile în gamelă. În cameră era un miros dezgustător, dar îl suportam, căci ne obişnuisem cu el de atâta timp. După ce unii **şi-**au făcut necesităţile în gamelele lor, Zaharia le-a ordonat să se aşeze pe marginea priciului, să-şi ia lingura şi să-şi mănânce fecalele.

Doamne! Ce scabrozitate, ce înjosire, ce degradare! Mulţi au refuzat să-şi mănânce fecalele, iar alţii au avut reflexe de vomă de aveai impresia că-şi vărsau matele din ei. Era un spectacol pe care nicio imaginaţie, chiar bolnavă, nu şi l-ar fi putut închipui.

În faţa acestei stări de nedescris mulţi îşi doreau moartea. Şi totuşi, au fost unii dintre noi care **şi-**au mâncat fecalele: din pudoare însă nu le voi da numele. Din cauza refuzului altora, a început o bătaie cum numai în camera 2 parter trăisem; se lovea peste cap, peste fată, pe unde se

apuca, cu toate instrumentele de tortură. Mulţi dintre noi am scăpat gamelele pe jos, murdărind în acelaşi timp şi priciul cu fecalele care degajau un miros greţos. Cei care vărsaseră fecalele pe ei au fost duşi la W.C. să-şi spele hainele pătate iar fecalele căzute pe jos au fost strânse cu pumnii şi aruncate în tinetă.

Cei care au fost sortiţi să-şi mănânce fecalele, după bătăile pe care le-au îndurat erau atât de schilodiţi, că stăteau ca nişte statui nemişcate pe priciuri. Au fost crunt bătuţi şi cei care au avut curajul să-l înfrunte pe Zaharia şi să-i spună că nici cei mai odioşi monştri n-ar fi fost în stare să-şi degradeze semenul **într-**un chip atât de bestial. Pentru Pintilie a fost începutul asasinării, în timp ce pentru Nedelcu, al nebuniei. Vlad Drăgoescu, nelegionar, fire sensibilă, avea în continuare un reflex de vomă, de-ţi lăsa impresia că-şi dădea sufletul. Mă gândeam cu groază cum voi reacţiona eu când îmi va veni şi mie rândul.

Aşa că, dragi camarazi şi cititori, vedeţi cum am petrecut noi prima zi de Crăciun a anului 1950. Iertati-i însă şi voi, cum i-am iertat şi noi, pe toţi cei care ne-au supus la astfel de degradări.

Peste resturile de fecale rămase în gamelele noastre **s-**a turnat apoi zeama de toate zilele, obligâ**ndu-**ne să mâncăm această scârboşenie. Cu toate că Pintilie şi Nedelcu au refuzat să mănânce, le-au pus călus la gură şi li **s-**a introdus acest amestec pe gât cu lingurita.

După masă, în aceeaşi zi de Crăciun, Zaharia **s-**a dus la camera 4 spital de unde **s-**a întors cu nişte hârtii pe care le-a aruncat pe priciul lui Măgirescu şi Păvăloaia, să le citească, iar el a început să se plimbe prin cameră cu mâinile la spate, fredonând repertoriul său. După vreo jumătate de oră de muzică **s-**a oprit şi i-a cerut lui Măgirescu să-i spună pe cei ce ştiau să cânte colinde de Crăciun şi care se pregătiseră în acest sens înainte de începerea demascărilor.

Cum acesta îi cunoştea pe toţi cei ce pregătiseră colindele ca să sărbătorească Crăciunul în închisoare, i-a adunat pe priciul lung **într-**un colţ şi le-a distribuit la

fiecare hârtiile aduse. Pe ele erau scrise, pe melodiile colindelor, cele mai scabroase cuvinte la adresa Fiului lui Dumnezeu şi la adresa Sfintei Fecioare Maria[40].

Pentru că sunt creştin şi toată fiinţa mea se cutremura când pronunţam numele lui Dumnezeu, nu puteam şti dacă voi putea să spun acele cuvinte de hulă, de insultă, aduse Majestătii şi Sfinţeniei lui Dumnezeu şi a Maicii Domnului de către slugile satanei, în acea zi sfântă a anului 1950, în camera 3 subsol. Acelaşi lucru necurat **s-** a petrecut în toate camerele de la subsol şi parter.

Nici cele mai depravate femei din lume, niciun om, oricât de depravat ar fi fost el, nu **şi-**ar fi îngăduit să rostească atari cuvinte de hulă la adresa Sfinţeniei lui Dumnezeu.

Neavând ureche muzicală, eu n**-**am fost obligat să fac parte din corul satanic. Au mai refuzat să cânte aceste monstruozităţi: Pintilie, Nedelcu, Zelică Berza, Reus Gheorghe, Dinescu şi Gelu Gheorghiu. Pentru asta, au fost supuşi la groaznice bătăi, iar cântecele au fost intonate în toate cele trei zile ale Crăciunului.

A doua zi, ne**-**au obligat iar să ne facem nevoile în gamelele în care mâncam şi, din acea zi blestemată, şi până după Pastile lui 1951, nimeni dintre noi n**-**a mai avut voie să-şi spele gamelele şi lingurile. De asemenea, nu mai aveam voie să bem apă din ceaşca de pe capacul tinetei, ci trebuia să turnăm apa din ceaşcă în gamela noastră, înainte de a o bea. Mulţi dintre noi, ca să mai lungească timpul până când aveau să fie obligaţi să-şi mănânce fecalele rămase în gamelă, se abţineau să aibă scaun, fapt ce a dus repede la constipaţie, care a antrenat alte complicaţii şi mai grave.

Tot a doua zi de Crăciun, mi**-**a venit şi mie rândul la această degradantă încercare, neîntâlnită nici măcar pentru animale. Mi**-**e greu să descriu aceste nelegiuiri şi nu numai pentru noi, cei ce le**-**am suportat, ci şi pentru cititori, care vor avea aceeaşi reacţie de repulsie, scârbă şi

40 Vezi Nota finală de la sfârsitul cărtii (n. ed.).

greată. Ca şi în prima zi, unii dintre noi am avut o puternică reacţie de vomă numai văzând în gamelele din care trebuia să mâncăm aceste dejecţii. Unii au încercat să închidă ochii, **ţinându-**se cu mâna de nas, iar alţii n**-**au putut lua nici măcar o lingură. Cei care **s-**au opus categoric au fost: Petrică Tudose, Eneea, Virgil Mitan, Ion Grigoraş, Huţuleac Ion şi alţii.

Printre cei vizaţi de Zaharia, care asista la acest spectacol grotesc, eram şi eu. Oricât am fost silit şi bătut şi oricât aş fi încercat, reflexul de vomă a fost mai puternic şi m**-**a împiedicat să înghit propriile mele fecale. În această atmosferă de miros de vomă, eram convins că fiecare în sinea lui trăia o revoltă vecină cu nebunia.

Şi atunci, bătăile continuând cu mai multă bestialitate, până a treia zi de Crăciun, n**-**a scăpat unul fără să treacă prin această siluire. Toată operaţia **s-**a făcut fără ca gardianul să fie la curent, pentru că nu el ne distribuia masa ca să ne vadă gamelele infecte, ci unul din comitet.

În zilele următoare, **s-**a procedat în acelaşi fel şi cu urina, cu rezultate mai eficace.

Culmea degradării a fost atunci când o parte din noi au fost forţaţi să mănânce fecalele altuia (eu, nu ştiu de ce, nu am fost obligat să o fac). **S-**a ajuns atât de departe în această nemaipomenită degradare, încât unii dintre noi au preferat să mănânce propriile fecale, pentru a nu fi obligaţi să le mănânce pe ale altuia. Această siluire paranoică a durat vreo trei săptămâni, iar pentru alţii câteva luni, timp în care am fost atât de crunt bătuţi pentru că refuzam să ne supunem, încât aceste săptămâni au fost pentru noi începutul unui delir colectiv.

Anul Nou 1951, după mărturisirile de mai sus, refuz să mi**-**l mai amintesc.

În aceste săptămâni de oroare, Pintilie şi Nedelcu au fost atât de sălbatic torturaţi, că primul a murit, iar celălalt a înnebunit.

Secţiune 1.38 Uciderea lui Ionică Pintilie

Ce reprezenta Ion Pintilie, ca valoare morală şi

intelectuală, prin credinţa în Dumnezeu şi în Legiune, am mai relatat. Dar ţin să mărturisesc, şi nu aş vrea să greşesc în faţa lui Dumnezeu şi fată de toţi camarazii noştri, că el reprezenta pentru noi, ce reprezenta Mota pentru generaţia lui. Pintilie a fost vârful piramidei elitei tineretului legionar de acolo. Niciun alt tânăr legionar nu i **s-**a asemănat, cu excepţia acelui student de la Politehnica din Bucureşti, ucis de Ţurcanu.

Pintilie a răbdat martiriul asemenea primilor creştini. A fost asasinat de slugile satanei, care **şi-**au vândut sufletul şi conştiinţa lui Lucifer. Dacă medicina şi cultura românească au pierdut prin uciderea lui o valoare de neînlocuit, acest tânăr de o morală desăvâsită, cu dragoste pentru Dumnezeu, semenii săi şi Legiune, va rămâne un exemplu de urmat pentru toţi cei care vor veni după noi în acest neam.

Dumnezeu a vrut aşa, cum a vrut şi în cazul lui Mota, să-şi aleagă, ca martiri pentru jertfă, pe cei mai buni dintre noi. Dacă nu l-aş fi cunoscut în libertate, lucrând cu el, dacă nu aş fi ştiut ce valoare intelectuală reprezenta şi pe ce solid piedestal moral era aşezat, dacă în închisoare şi în special în camera 3 subsol, unde Pintilie a stat tot timpul alături de mine, nu l-aş fi văzut cu ochii mei cum a fost ucis, poate n-aş face aprecierile pe care le fac despre acest înger cu chip de om. Lui Pintilie nu-i lipsea nimic din bărbătia şi curajul martirului: credinţa şi dragostea pentru Hristos şi ataşamentul fată de Căpitan şi Legiune. Nu trec în rândul martirilor nici fricosii, nici pe cei ce **s-**au îndoit sau n**-**au avut curajul să-şi mărturisească credinţa. Vor trece în eternitate numai cei bravi care**-**l înfruntă pe satana prin jertfa lor adusă lui Dumnezeu. Jertfele pe care le vrea Dumnezeu şi pe care El le alege sunt ale celor care, atunci când sunt pusi la încercare, dau dovadă de cel mai înalt eroism. Neamurile vor trăi numai prin eroii şi martirii lor.

Şi acum îmi mai amintesc momentele prin care a trecut Pintilie până când i **s-**a luat viaţa.

Am relatat atitudinea lui în camera 3 subsol, aceea a

unui creştin desăvârşit.

El a fost iniţiatorul şedinţelor legionare în camera 3 subsol şi a grupat în jurul lui peste zece camarazi. Niciunul dintre ei, în afară de Nedelcu, nu a avut însă curajul să facă ce a făcut Pintilie.

S-a rugat lui Dumnezeu şi a ţinut şedinţe legionare fără frică şi nu pe ascuns. A mărturisit în auzul tuturor celor din cameră, eu fiind alături de el, că este creştin şi **că** L iubeşte pe Hristos, acceptând moartea, ca şi Mota, că este legionar şi crede în misiunea politică şi mistică a Mişcării Legionare.

Înainte de a i se da lovitura de graţie şi de a-şi pierde cunoştinţa, a fost întrebat încă o dată dacă mai este legionar. Pintilie a răspuns cu un curaj de martir: „Sunt creştin şi legionar şi aşa vreau să mor!” Şi aşa a şi murit.

După cum am mai amintit, Pintilie avea un fizic delicat şi de aceea loviturile pe care le**-**a îndurat i**-**au fost fatale. Şi pe când Nedelcu, cu un fizic de o rezistentă mai mare, a suportat tortura până aproape de nebunie, fizicul lui Pintilie a cedat sub lovituri, învăluit de moarte.

Conştiinţa mea îl va vedea în permanentă torturat, nu de Zaharia, care l**-**a ucis, ci de satana. Nu i**-**am văzut rănile de pe trup, căci niciunul dintre noi nu a avut voie să**-**l dezbrace. La baie nu fusesem de şase luni, ca să ne vedem rănile şi să le putem denunţa. Cămaşa şi izmenele lui erau lipite de corp, doar capul i se putea vedea, un cap desfigurat, tumefiat, cu ochii abia vizibili, ascunşi în fundul orbitelor. În urma bătăilor, cât a ţinut degradarea cu fecalele şi până în ziua când Pintilie şi-a dat sfârşitul, cei mai mulţi dintre noi nu eram decât o masă de carne sângerândă şi tumefiată, pe care o simţeam abia când ni se lipeau cămăşile şi izmenele de corp.

Iată cum a sfârşit Pintilie. În acea dimineaţă, Zaharia a plecat din cameră. **S-**a întors după puţin, a început să fredoneze, **s-**a dezbrăcat de cămaşă şi a venit în faţa lui Pintilie, care era lângă mine.

L**-**a întrebat încă o dată dacă mai crede în Dumnezeu şi în Legiune. Pintilie, care era atât de slăbit că nu se mai

mişca, a mai avut puterea să clatine din cap un „da” categoric. Atunci, demonii care-l stăpâneau pe Zaharia **s-**au năpustit asupra lui şi l-au lovit timp de o oră cu toate instrumentele de tortură, până când n-a mai semănat a om. Apoi l-a aruncat pe prici, unde nu mai putea sta decât rezemat de mine şi de Tudose.

După această ispravă, Zaharia a plecat din cameră să raporteze lui Ţurcanu şi Zeller că ordinul lor a fost executat.

Pintilie a avut o revenire care ne-a îngrozit. Sufletul lui călătorea printre aştri. Ultimele lui cuvinte îmi sună şi azi în urechi **şi-**mi vor suna până voi închide ochii: „Văd printre aştri…”, apoi şoptit, încât nici eu, nici Tudose sau Gelu Gheorghiu nu am mai putut desluşi ce spunea. „Am ajuns în galaxia lui Halas şi văd[41]…” şi vocea lui a încetat.

Am fost convinşi că Pintilie înnebunise şi aşteptam cu toţii să-şi dea sufletul. În cameră domnea tăcerea, groaza înaintea morţii.

Trăiam groaza că vom înnebuni şi noi, înainte de a fi ucişi, ca Pintilie.

Când Zaharia **s-**a întors în cameră, Petrică Tudose, erou al torturilor, a avut curajul să-l înfrunte, spu**nându-**i: „L-ai ucis!”. Zaharia, conştient de asta, pentru că aşa primise ordinul, i-a ordonat lui Tudose să-l consulte pe Pintilie care, spunea el, doar simula moartea.

Tudose a mai avut curajul să-i confirme lui Zaharia că îl omorâse. Atunci, demonii din Zaharia **s-**au mai năpustit o ultimă dată asupra trupului lui Pintilie, inert. N-a putut să-i zdrobească sufletul[42], pentru că Dumnezeu îl luase la El. Doar ţărâna trupului i-a rămas lui Zaharia şi celor ce i-au dat ordin să-l asasineze.

Pintilie nu se mai sprijinea de mine şi Tudose, nu mai răsufla, era căzut cu fata pe prici. Am imaginea clară a

---

41 «Iată, văd cerurile deschise si pe Fiul Omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu» (Fapte 7, 56) (n. ed.).

42 «Nu vă temeti de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă; temeti-vă mai curând de acela care poate si sufletul si trupul să le piardă în gheena» (Matei 10, 28) (n. ed.).

momentului când a fost tras de un picior de pe prici şi a căzut buştean pe ciment, apoi a fost scos afară. Desigur că a fost dus în celulele morţii de pe capul T-ului şi, fie că murise, fie că Zaharia sau Ţurcanu i-au dat ultima lovitură, din acea zi nu s-a mai auzit nimic de Ionică Pintilie.

Voi, dragi camarazi care veţi veni după noi, să aveţi şi să păstraţi amintirea şi cultul martirilor, a suferinţelor lor, începând cu Căpitanul şi până la ultimul camarad ucis de hidra bolşevică. Să încercaţi din toate puterile voastre fizice şi sufleteşti să păşiţi cu bărbătie şi curaj pe drumul pe care au păsit toţi martirii noştri şi să nu vă temeti de niciun duşman, văzut sau nevăzut, aşa cum nu s-au temut eroii noştri. Şi să nu fiţi ca noi, cei slabi şi neputincioşi, nehotărâţi şi fricoşi. Să sărutaţi peste ani, cu evlavie şi cutremur, crucea de pe mormântul camarazilor noştri, a eroilor martiri căzuţi în luptă pentru Biserica lui Hristos, Legiune şi neam.

Secţiune 1.39 Începutul neîncrederii

Conştiinţele noastre erau răvăşite din cauza celor petrecute cu Pintilie. Suferinţele ne duceau pe culmea deznădejdii. Şi nu se întrevedea nicio perspectivă ca torturile să înceteze vreodată. În plus, nici nu ne puteam sinucide.

Dacă suferinţa fizică continuă se mai putea duce, degradarea sufletului şi suferinţa fratelui de lângă tine erau de nesuportat. Ca unul care mai trecusem o dată prin torturi la camera 2 parter, zăream totuşi o licărire de speranţă, gândi**ndu-**mă că şi aceste torturi vor sfârşi odată şi odată. Aveam conştiinţa împăcată, convins că omul trebuie să încerce să reziste până la ultima limită a puterilor lui. Când suferinţa fizică şi sufletească au întrecut însă limitele posibilului, **s-**a instalat în conştiinţa şi sufletul meu dezechilibrul permanent, aruncâ**ndu-**mă în hăul deznădejdii.

Acesta era punctul culminant prevăzut în planul ocultei, după 30 de ani de experienţă în Rusia, aplicat cu urmări dramatice la Piteşti şi Gherla. Atunci când sufletul se găseşte în dezechilibru, fără nicio posibilitate de

redresare, călăul poate face din cel torturat tot ce vrea el. Aşa a început neîncrederea, întâi în tine însuţi şi apoi în ceilalţi. Aşa **s-**a realizat şi verificat ceea ce spusese Ţurcanu în faţa camerei: „Am să fac din voi tot ceea ce vreau eu”.

După câteva zile de la uciderea lui Pintilie, Ţurcanu a trecut prin cameră şi **s-**a uitat la fiecare dintre noi. Parcă voia să ni**-**l bage pe dracul în suflete.

Când a ajuns în dreptul meu, am simţit cum duhul satanei din el îmi strângea capul[43]. A fost pentru prima şi ultima dată când am simţit din partea lui Ţurcanu duhul satanei, asemănător celui ce te hipnotizează şi-ţi transmite ţie voinţa lui[44].

În momentul când **s-**a uitat la mine, am simţit mâna lui Gelu Gheorghiu strângâ**nd-**o pe a mea. Camaradul meu încerca să mă ajute. Atunci mintea mi **s-**a luminat şi mi**-**am recăpătat curajul să**-**l privesc pe Ţurcanu drept în ochi.

De când îl înfruntasem, când îmi reproşase că nu mi**-**am tras de limbă camarazii, se trezise în mine un pic de curaj. Atunci îl făcusem să se îndoiască de formidabila lui memorie. De aceea, cu toată inteligenta lui şi cu toată groaza pe care o producea celui torturat, când **s-**a uitat la mine m**-**am convins că nici el nu era de neînvins. Şi din acea clipă, nu mi**-**a mai fost atât de frică de el, ca de Zaharia sau de alţi tortionari.

Proptit în faţa mea m**-**a străpuns cu privirea şi mi**-**a zis: „Măi, mistic înrăit, tu n**-**ai să scapi din mâinile mele, aşa cum n**-**au scăpat nici alţii ca tine”. Nu i**-**am răspuns, dar nici privirea lui nu m**-**a mai îngrozit. Ţurcanu era individul care călca totul în picioare pentru a-şi atinge scopul şi a-şi satisface satanicu**-**i orgoliu. De aceea

---

43 Aceeasi durere o simt si nevoitorii lui Hristos care încep să lucreze pocăinta si rugăciunea neîncetată, după ce mai întâi, rătăcindu-se, au practicat yoga (n. ed.)

44 Asta îl deosebeste pe Dumitru Bordeianu de ceilalti memorialisti ai Pitestiului: el este singurul, după stiinta noastră, căruia i s-a dat vedere duhovnicească, singura în stare să vadă lucrurile în adevărata lor lumină (n. ed.).

probabil că mă pusese pe lista celor de care avea să se ocupe personal.

După ce a terminat rondul de privire, i-a chemat pe cei din comitet pe culoar ca să le dea noi dispoziţii, ceea ce însemna o nouă ordine pe priciuri, începând de la tineta de necesităţi şi până la cea de apă. Primul a fost aşezat Reus Gheorghe, pornind de la tineta de necesităţi, urmat de subsemnatul, Gelu Gheoghiu, Petrică Tudose, Mitan Virgil, Dinescu, Sârbu, Ioniţă, Huţuleac, Sântimbreanu, Popa şi ceilalţi. În partea opusă: Nedelcu, Popescu Paul, Berza, Ungureanu, toţi cei care ţinuseră şedinţe legionare la sfatul lui Pintilie. Tinerii nelegionari au fost scosi dintre noi şi aşezaţi începând de la tineta de apă cu: Vlad Drăgoescu, Ionescu, Petrovan, Negrescu şi ceilalţi.

Noua ordine pe priciuri reprezenta o nouă selecţie privind tortura. Odată această ordine stabilită, Ţurcanu ni s-a adresat tuturor făcând aluzie la cazul Pintilie: „Aşa am să vă omor pe toţi cei care veţi mai spune că sunteţi creştini şi legionari, pentru că eu v-am spus, bandiţilor, că voi face din voi tot ce vreau eu. N-o să scăpaţi de demascări cât o să faceţi închisoare: poate nici după aceea. Vă dau răgaz să vă aduceţi aminte de toate cele făcute, de la tâta pe care aţi supt-o de la mama voastră şi până în clipa aceasta. Memoria voastră este în mâna mea şi am metode să vă scot din memorie tot ce ştiţi şi tot ce nu ştiţi sau credeţi voi că aţi uitat. La mine nu există uitare ci: Ştiu, îmi amintesc şi declar tot. Care dintre voi, bandiţilor, crede că eu spun basme, să se dea jos de pe prici şi să vină la mine”.

Nimeni nu i-a răspuns. În acea situaţie, nu mai era cale de mijloc. Ori te urcai la cer, adică erai ucis, ori te prăbuşeai în hăul deznădejdii, direct în iad.

Ţurcanu ne-a dat două săptămâni de gândire.

Acest răstimp de falsă relaxare a fost pentru noi cea mai îngrozitoare tortură sufletească, apropiată de nebunie.

Atunci a început neîncrederea[45], în camaradul tău şi

45 „Necredinta naste îndoire a sufletului, iar îndoirea sufletului pe negrijă, negrija pe uitare, uitarea pe deznădejde, deznădejdea pe

în tine însuţi.

După spusele lui Ţurcanu, memoria fiecăruia dintre noi trebuia „măturată” de tot ceea ce ştiam sau uitasem[46]. Ce memorie extraordinară trebuia să ai ca să-ţi aminteşti totul, de la sânul mamei şi până în clipa de fată?! Orice amnezie temporară era luată drept refuz şi urmată de consecinţe nefaste.

Tot ce se scrisese de fiecare dintre noi, despre activitatea personală sau a altuia, trebuia declarat şi public. Şi sunt convins că cea mai mare tortură sufletească a constat în mărturisirea publică a faptelor morale reprobabile, precum şi a intimităţilor. Cine n-a trăit această tortură sufletească, când semenul tău era în stare să se uite în intimitatea ta ca **într-**o oglindă, acela nu va înţelege niciodată cum a fost posibil să-i pui pe masă lui Ţurcanu absolut tot ce ştiai despre tine şi intimităţile tale, despre părinţi şi fraţi, rude şi prieteni, despre cunoscuţi şi camarazi, despre şefii tăi şi despre activitatea ta.

În acest răstimp de două săptămâni am trăit tortura sufletească ce ne-a doborât şi asta ne-a urmărit şi ne va urmări până la mormânt.

Fiecare îşi trăia tragedia, care era numai a lui, fiecare era singur în faţa conştiinţei şi a faptelor sale.

În aceste două săptămâni nu am mai fost bătuţi. Ne „despachetam” amintirile, intimităţile şi faptele uitate, ca să ni le ştie şi alţii.

Şi totuşi a mai fost o tortură în acest răstimp. Aceea că Petrovan şi Negrescu, nelegionari, venind de acasă cu tacâmurile lor, au fost obligaţi să-şi bea ceaiul sau ciorba cu furculiţa. Îţi era mai mare mila de aceşti tineri slăbiti în ultimul grad, văzând cum le curgea transpiraţia pe fată ducând de mii de ori furculiţa la gură. Şi după aceea, pe la ora zece seara, li se vărsa gamela în tinetă, fiind lăsaţi flămânzi timp de două săptămâni.

În toată perioada, de luni de zile, cât am stat

---

moarte” (Sfântul Efrem Sirul, Pentru frica lui Dumnezeu) (n. ed.).

46 Vezi cartea Sisteme si procese de brainwashing în România comunistă, de Nicolae Călinescu, ed. Gama, 1998 (n. ed.).

nemişcaţi pe prici, în poziţie fixă, liniştea şi nemişcarea parcă îţi sfredeleau creierul, ca un şobolan flămând şi feroce care **ţi-**l rontăia.

Secţiune 1.40 Ancheta inopinată

În timpul acestor două săptămâni **s-**au întâmplat pentru mine fapte, datorită cărora poate, am ajuns să pot mărturisi ceea ce mărturisesc.

Din cauza celor prevestite de Ţurcanu „pentru a ne răscoli memoria şi conştiinţa” şi a celor întâmplate de sărbători, a poziţiei fixe şi insuportabile ce ne ducea aproape de nebunie, precum şi datorită lipsei de nădejde că vom mai scăpa din iadul în care ne aflam, se întipărise pe fetele noastre frica şi nebunia pe care probabil numai cei din iad o pot avea[47].

Într-o zi, înainte de prânz, Zaharia şi Măgirescu lipsind din cameră, **s-**a deschis uşa şi gardianul de pe secţia noastră, stând în pragul uşii cu o fiţuică în mână, a întrebat pe şeful camerei de numele meu. Păvăloaia a răspuns că eram în cameră. De reţinut faptul că ori de câte ori se auzea zăvorul, noi nu trebuia să mişcăm din poziţia fixă, ca şi cum nu **s-**ar fi întâmplat nimic.

Gardianul m**-**a invitat să ies din cameră şi să**-**l urmez. M**-**a dus până la capătul T**-**ului şi acolo m**-**a predat unui plutonier pe care nu**-**l mai văzusem până atunci.

Am fost scos din clădirea închisorii şi dus în cea a administraţiei, unde mai fusesem cu ocazia acelei anchete din 26 octombrie 1949.

Ajuns pe coridor, mi **s-**a ordonat să**-**mi reazem fruntea de perete şi mâinile să le ţin pe cap. Aceasta era poziţia deţinuţilor politici atunci când erau scosi din celulă, fie pentru mutări, fie pentru anchete sau alte interese ale administraţiei. Cum stăteam cu fruntea lipită de perete, mi**-**a trecut fulgerător prin gând că **s-**ar putea să fiu pus chiar în faţa suspectului anchetator din urmă cu un an şi ceva.

---

47 „În iad nu este pocăintă, ci pedeapsă, si sufletul păcătosului arde în iad ca o festilă” (Fapte minunate de la Părinti Athoniti, Ed. Cartea Moldovei, 1996, pag. 134) (n. ed.).

Abia m-am dezmeticit din poziţia fixă şi plutonierul m-a luat de braţ, a deschis uşa unei camere, care nu era decât o celulă obişnuită cu un birou şi două-trei scaune, trezindu-mă apoi în faţa unui tânăr ofiţer de securitate, necunoscut. Nu i-am dat nici bună ziua, neştiind de ce eram adus acolo. Plutonierul dispăruse, iar ofiţerul m-a invitat să iau loc pe scaun.

Ofiţerul se uita la mine ca hipnotizat. Nu-mi mai amintesc cât am stat aşa, dar destul de mult, pentru ca ofiţerul să citească pe fata mea ceea ce nu mai văzuse niciodată. M-am uitat un timp şi eu la el, apoi privirea mea s-a îndreptat spre geam, admirând zăpada de afară.

La un moment dat, ofiţerul s-a ridicat de pe scaun, s-a dus la uşă, a scos capul afară, să se asigure că nu era nimeni pe coridor, a închis uşa şi a tras zăvorul. S-a apropiat apoi de mine, m-a atins pe umăr şi m-a întrebat aproape pe şoptite: „Ce se întâmplă domnule, în închisoarea aceasta cu deţinuţii de aici?”

Am tresărit şi parcă mi-am venit în simţiri, trezindu-mă la realitate. Dar, în acelaşi timp, un glas îndepărtat m-a avertizat să nu spun nimic. Acest glas tainic a fost atât de autoritar, încât am amuţit o clipă. Relaxat, cu o voce care nu mai era a mea, i-am răspuns: „Nu se întâmplă nimic! Ce să se întâmple?”

La afirmaţia mea, el s-a uitat mai insistent la fata mea şi mi-a zis: „Cum să nu se întâmplă nimic? Dumneata nu vezi cum arăţi?” Răspunzând că nu am oglindă să-mi văd fata, mi-a răspuns, foarte contrariat că noi nu aveam aşa ceva în închisoare, mi-a răspuns: „Stai să aduc o oglindă, să te vezi” şi a ieşit din cameră. După câteva minute, s-a întors cu o oglindă, din acelea pe care femeile le au în poşetă. Mi-a pus-o în mână şi mi-a cerut să mă privesc.

Spre mirarea mea, cel care se vedea în oglindă nu mai semăna cu cel pe care îl ştiam eu. Am trăit momentul când nu m-am recunoscut. Cel pe care-l vedeam în oglindă

nu era decât un nebun *care nu semăna cu nimeni*[48]. Descumpănit şi mirat de ceea ce văzusem, cu repulsie ca de ceva urât şi dezgustător, i-am întins aproape brutal oglinda înapoi.

Cu aceeaşi indignare şi chiar revoltat, ofiţerul îmi spune: „Domnule! Dumneata nu vezi cum arăţi? Ori eşti nebun, ori ţi-ai pierdut vederea?”. „Nimic! i-am răspuns eu, şi vă rog să-mi spuneţi pentru ce m-aţi chemat?”

Ofiţerul era convins că avea în faţa lui un nebun şi că, dacă ar mai fi insistat cu întrebări, s-ar fi putut trezi cu un scaun în cap.

În timp ce a ieşit din cameră ca să ducă oglinda, glasul acela tainic îmi repeta, continuu, să nu spun nimic. Mă întrebam: „Doamne, ce este cu mine, unde mă găsesc? Am fost adus aici cu tâlc, să fiu încercat, sau aducerea mea aici are alt scop?”

În timp ce aceste gânduri mă frământau şi nu le găseam răspuns, tânărul ofiţer a intrat în cameră, s-a aşezat la birou şi, schimbând tonul, mi-a spus politicos despre ce era vorba. Aşa am aflat că era din Iaşi, că era anchetator la Securitatea din acest oraş şi că scopul venirii lui la Piteşti era să mă ancheteze, în urma unei declaraţii date despre un coleg de-al meu de facultate, pe nume Emil Cristescu.

În declaraţie se spunea că acest coleg era prieten cu mine, că ştia că eram legionar şi cunoştea activitatea mea legionară în cadrul Facultătii de Medicină. L-am întrebat stăruitor pe ofiţer cine şi când dăduse declaraţia, dar a refuzat să-mi spună. Mi-a venit imediat în minte că nu putea fi altul decât colegul meu Lunguleac, care ştia din facultate şi de la Iosub Mihai, că eram bun prieten cu Cristescu.

Ofiţerul mi-a spus că se ştia că atunci când fusesem arestat, la 12 iunie 1948, Cristescu a fugit din Iaşi, de unde şi bănuiala că ştia de activitatea mea legionară. De fuga lui

48 Nu mai avea chip. De aceea si erau desfigurati în bătaie de tortionarii posedati de cel rău, care urăste chipul omenesc, făcut după Chipul lui Dumnezeu (n. ed.).

Cristescu nu ştiam, dar eram sigur că anchetatorul aflase de ea din**tr-**o declaraţie dată de Lunguleac în demascările de la camera 2 parter.

Impresionat de felul cum arătam şi de refuzul meu categoric de a**-**i spune ce se petrecea în închisoare, n**-**a mai insistat autoritar, ci m-a rugat să declar în scris ce ştiam şi ce era adevărat în cazul lui Cristescu, fostul meu coleg. Mi**-**a întins o foaie de hârtie şi un stilou, să scriu declaraţia cu mâna mea. Am încercat să scriu dar, în starea de slăbiciune în care mă aflam, mâna îmi tremura aşa de tare, încât mi**-**a fost imposibil. Tânărul ofiţer necunoscut, cu gradul de locotenent, înmărmurit că nu puteam nici măcar să scriu, m**-**a întrebat ce era de făcut. I**-**am propus să scrie el şi, după ce voi citi declaraţia, o voi semna.

La spusa lui, că era nevoie de scrisul meu autentificat prin semnătura mea, m**-**am revoltat, **întrebându-**l dacă nu observă faptul că eu nu puteam să scriu şi i**-**am sugerat să motiveze şi el la rândul lui că nu putusem scrie pentru că eram bolnav. Soluţia mea i**-**a convenit, recunoscând că într-adevăr eram bolnav. A luat hârtia şi i**-**am dictat. I**-**am spus tot ce ştiam de Cristescu. Declaraţia mea a fost cât se poate de scurtă, cu datele de identitate, închisoarea în care mă aflam în momentul declaraţiei şi despre Cristescu, că nu ştia nimic de activitatea mea legionară, că nu cunoştea nimic în legătură cu activitatea mea politică din cadrul Facultătii de Medicină din Iaşi.

Când m**-**au arestat pe mine, nu ştiam de fuga lui Cristescu şi, în circumstanţele în care mă găseam la Iaşi, nu eram deloc curios să aflu care era concepţia lui politică.

Am luat declaraţia, am citit**-**o şi, văzând că era exact ceea ce am declarat, am pus data şi am semnat**-**o.

Sunt convins şi astăzi că respectivul ofiţer, văzând nebunia şi starea sufletească în care mă aflam, n**-**a mai insistat asupra acestei declaraţii, ci **s-**a mulţumit cu ceea ce i**-**am dat. Ca urmare, Cristescu a fost salvat de la închisoare.

La un moment dat, ofiţerul a scos o ţigară, mi**-**a întins**-**o şi mi**-**a spus să o fumez liniştit. I**-**am răspuns că nu

eram fumător, că n-am fumat niciodată. Atunci şi-a retras oferta. Ce deosebire între acest ofiţer şi suspectul anchetator din octombrie 1949!

A ieşit afară, a chemat plutonierul care mă adusese şi m-a dat în primire, uitându-se încă o dată mirat la mine. Plutonierul m-a escortat până la secţia mea de la subsol şi m-a dat în primire gardianului, care mi-a spus să mă duc singur în cameră, că era deschisă.

Cum mergeam spre cameră, deodată, ca un trăsnet, simt o mână ca de Goliat care-mi înşfacă gâtul, pe la ceafă. Mi s-a oprit respiraţia de spaimă. Simţind apoi slăbirea strânsorii m-am întors şi... ce-mi văd ochii! O namilă de om, îmbrăcat într-un cojoc de santinelă până la pământ, având un smoc de chei în mâna dreaptă.

Era Ţurcanu în persoană! Astfel îmbrăcat, arăta şi mai voinic. Parcă era Mihai Viteazul, dar nu cu barda în mână, ci cu un smoc de chei, cu care deschidea la propriu şi la figurat uşile, memoria şi conştiinţele noastre.

Cu o voce de tunet îmi zice: „Vino încoace, banditule, că te omor!”. Avea o expresie a fetei pe care nu i-o mai văzusem niciodată, a unui diavol care te înspăimânta, te băga în mormânt. Mi-am revenit totuşi în fire şi l-am privit drept în ochi.

El nu ştia ce ştiam eu şi conştiinţa acestui fapt mi-a dezlegat gura şi mi-a dezghetat inima. „De ce vrei să mă omori, domnule?” i-am răspuns eu, hotărât. S-a repezit din nou la mine şi strângându-mă de gât mi-a zis: „Ce ai spus la anchetă, banditule?”

Am încercat să-i iau mâna de pe gât ca să pot vorbi, dar şi-a retras-o singur. „Hai să mergem la anchetator, să vezi ce i-am spus”, i-am replicat eu. „Nu! Banditule, spune că te omor, spune tu ce ai spus”. Am prins curaj şi l-am întrebat cu îndrăzneală: „Ce să spun? Ce am declarat la anchetă?” „Nu banditule, nu ce ai declarat, ci ce ai spus că se petrece în închisoarea asta”.

În momentul acela m-am simţit stăpân pe mine şi, cu o falsă degajare, m-am uitat în ochii lui, spunându-i că, după cum el însuşi îmi recomandase, dacă nici pământul

nu trebuia să ştie pe unde am fost şi ce am văzut, altuia străin cum era să-i spun?

S-a repezit din nou la mine şi mi-a zis: „Mă! Aşa ai spus, că te omor?!” M-a ridicat apoi de haină în sus. I-am replicat deschis: „Dacă nu mă crezi, hai să mergem la anchetator”. Eram sigur că nu o va face. Ar fi fost prea mult, ca un deţinut să ceară socoteală unui anchetator.

Văzând fermitatea şi curajul cu care l-am înfruntat, din monstru ce era, şi-a revenit, satisfăcut că nu spusesem nimic. M-a măsurat apoi de sus până jos, m-am uitat şi eu la el şi ochii noştri **s-**au întâlnit o clipă. Şi atunci, cu toată demonia lui, i-am zărit în colţul gurii şi în ochi un crâmpei de omenie. Doamne, cât de contradictoriu e omul! Ce schimbătoare şi greu de cunoscut este fiinţa umană!

M-a prins de ceafă, dar nu m-a mai strâns şi mi-a făcut vânt în cameră, înjurâ**ndu-**mă trivial.

În urma celor petrecute între mine şi Ţurcanu, mărturisesc sincer că nu mă mai temeam de el. Era pentru a doua oară că-l înfruntam, şi aparentul meu curaj i-a lăsat convingerea că nu voi spune nimănui nimic despre demascări. Şi nu **s-**a înşelat, până la Pastele din 1954.

Când am intrat în cameră şi am văzut fetele celor de pe priciuri, care semănau cu fata mea din oglindă, tot curajul pe care-l avusesem în altercaţia cu Ţurcanu dispăru. Deznădejdea îmi cuprinsese din nou fiinţa. Dacă n-aş fi fost la acea anchetă şi nu **s-**ar fi întâmplat cazul cu anchetatorul şi cu Ţurcanu, poate că niciodată n-aş fi observat aceste fete de tineri pe care îşi puseseră amprenta duhurile rele ce stăpâneau închisoarea, fetele unor oameni ajunşi la limita disperării, de unde începe apoi nebunia.

Până să ajung la locul meu pe prici, am avut răgazul să-i privesc pe toţi în ochi, deoarece nu era decât Măgirescu în cameră. Acesta mi-era drag chiar şi atunci când mă lovea, pentru că loviturile lui erau ponderate şi ştia când să se oprească, nelovind cu ură. Personal, nu-i reproşam nimic. Când îi văzusem trupul la baie, cu cicatricele adânci ale rănilor primite în atâtea torturi, orice

resentiment fată de el, în faţa acelui schelet săpat de răni, dispăruse fără urmă.

După cele întâmplate, mi-era foarte sete şi i-am cerut lui Măgirescu să-mi dea voie să beau, iar el mi-a făcut semn afirmativ. Până să ajung la tineta de apă am putut să-i privesc pe toţi cei de pe priciuri în faţă. Privind chipurile martirizate, am simţit în inima mea că acea licărire a dragostei fată de celălalt începea să se stingă. Şi mai simţeam că va trece mult timp până vom lega iarăsi lanţul dragostei, dar dacă vom reuşi, nimeni nu-l va mai putea rupe.

După demascări, camaradul Popescu Paul, din grupul Pintilie, mi-a mărturisit că, în gândul lui, plecarea mea din cameră echivalase cu drumul ce ducea spre moarte. Nu s-a înşelat, căci atunci a fost momentul de cotitură al destinului meu, care putea fi altul dacă nu aş fi urmat îndemnul acelui glas tainic. Un singur cuvânt, prin care să fi dezvăluit realitatea, ar fi fost destul ca să-mi semnez sentinţa de condamnare la moarte. Ţurcanu mă aşteptase ca să-mi dea lovitura de graţie, e o certitudine pe care o trăiesc şi azi. Dar voia lui Dumnezeu a fost alta. Până la Pastile lui 1954, la Gherla, am regretat mereu că n-am spus nimic atunci. Poate că era mai bine să fi fost ucis atunci, decât să fi îndurat atâtea pătimiri.

După cum puteţi constata, demascările de la Piteşti şi Gherla au fost astfel concepute de blestemata ocultă, încât să se desfăşoare în cel mai perfect secret; un secret care trebuia să rămână pe veşnicie între zidurile groase ale închisorilor.

Dacă nu ar fi survenit acea anchetă, poate m-aş fi îndoit şi eu de caracterul secret al demascărilor (E de remarcat că Ţurcanu nu m-a întrebat niciodată de către cine am fost anchetat şi care fusese scopul anchetei).

Iniţial doar Nicolski, Zeller şi Ţurcanu erau păstrătorii tainei. După cele constatate de mine la acea anchetă, nici unui ofiţer de securitate nu-i era îngăduit să ştie ce se petrecea la Piteşti şi Gherla. Şi ceea ce-mi spusese misteriosul anchetator, în 1949, se conjuga perfect

cu taina demascărilor de la Piteşti şi Gherla.

Secretul **s-**a păstrat până la moartea lui Stalin.

De aceea era Ţurcanu atât de alarmat: ca nu cumva, din cauza neatenţiei lui fată de mine, secretul să fie divulgat.

În urma celor relatate mai sus, Ţurcanu m**-**a şters de pe lista lui şi de atunci n**-**am mai avut nicio altercaţie cu el şi nu m**-**a mai forţat să**-**mi lovesc camarazii. Aceasta a fost pentru mine salvarea pe care Pronia mi**-**a oferit**-**o ca să nu ajung criminal fată de camarazii mei.

Tot ceea ce **s-**a întâmplat apoi cu mine până la Pastile lui 1954, **s-**a referit doar la conştiinţa şi persoana mea. În relaţiile cu camarazii şi colegii mei, niciunul dintre ei nu va avea să**-**mi reproşeze ceva.

Cele două săptămâni de falsă relaxare, de groază pentru ceea ce ni se pregătea, erau pe terminate. În viaţa tineretului legionar se deschidea cea mai sumbră perspectivă, a nebuniei şi disperării, cu toate consecinţele reprobabile care au urmat.

Secţiune 1.41 Nebunia deznădejdii

După ce timpul de gândire a luat sfârşit, fiecare dintre noi **s-**a văzut singur**-**singurel în faţa mlaştinii deznădejdii, în care avea să ne arunce ura lui satan[49].

Cu mâinile şi picioarele legate în lanţuri, cu trupul sfârtecat, cu sufletul siluit până la prostituare, nu găseam scăpare nicăieri. Durerea fizică trecea întotdeauna, după ce rănile se vindecau, pe când durerea sufletească, odată instalată în om, îl măcina zi şi noapte. Nu mai exista altă urmare decât să te îneci în această mlaştină a necredinţei, a neputinţelor şi a slăbiciunilor tale, sau să ceri mila şi ajutorul lui Dumnezeu, ca să-ţi dea răbdare, înţelepciune şi putere să poţi înota până la liman.

---

49 «Mai pot să nădăjduiesc? Împărăţia mortii este casa mea, culcusul meu l-am întins în inima întunericului. Am zis mormântului: Tu esti tatăl meu; am zis viermilor: voi sunteti mama si surorile mele! Atunci unde mai este nădejdea mea si cine a văzut pe undeva norocul meu? El s-a rostogolit până în fundul iadului si împreună cu mine se va cufunda în tărână» (Iov 17, 13-16) (n. ed.).

Cei care **s-**au împotmolit au fost de două categorii: cei slabi şi neputincioşi, care nu au mai putut suporta suferinţa fizică şi sufletească, şi au pierdut nădejdea şi credinţa în ajutorul Atotputernicului, reproşându-l că a îngăduit slugilor Satanei să ne arunce în ceea ce ne aruncaseră, şi cei ce nu **şi-**au pierdut credinţa şi nădejdea mărturisită sau nemărturisită, nădăjduind că până la urmă mila lui Dumnezeu o să**-**i salveze totuşi din disperarea în care căzuseră.

Începând de la 15 ianuarie 1951, tortura în camera 3 subsol, precum şi în celelalte camere de la parter şi subsol unde se făceau demascări, a intrat în cea mai cumplită fază, aceea a frământărilor conştiinţei noastre. Aşa cum doi oameni nu se aseamănă întru totul, atât fizic, cât şi sufleteşte, tot aşa niciunul dintre noi n**-**a suferit, n**-**a trăit şi n**-**a suportat această dramă la fel.

Cu această dată, au început pentru elita tineretului legionar demascările publice, declaraţiile pentru „măturarea şi golirea memoriei de tot ce ai ştiut sau n**-**ai ştiut”. Precizez termenii „ceea ce nu ai ştiut”, pentru că mulţi dintre noi au inventat cele mai abjecte şi aberante fapte, pe care, bineînţeles, nu le comiseseră niciodată. Acest „n**-**ai ştiut” a fost înţeles greşit, ei crezând că **s-**ar fi putut ei salva de torturi, folosi**ndu-**se de aceste aberaţii, care nu i**-**au dus decât la o prăbuşire şi mai cumplită.

La această dată, Ţurcanu a trecut prin camere şi a anunţat începutul declaraţiilor, „a tot ce nu **s-**a declarat la ancheta oficială, a tot ceea ce era reacţionar şi împotriva clasei muncitoare şi a regimului comunist, precum şi a tot ceea ce se aflase prin închisoare, din destăinuirile camarazilor şi ale colegilor”. Apoi ne**-**a avertizat că: „cine are convingerea că nu va spune tot ce ştie şi ce nu ştie se înseală, bandiţilor, pentru că eu am metode pe care le**-**am aplicat şi le voi mai aplica în aşa fel încât niciunul dintre voi să nu iasă teafăr din aceste demascări. Şi ele vor continua până ce vom goli şi mătura memoria voastră de tot ce aţi ştiut sau n-aţi ştiut”.

Deci Ţurcanu a anunţat public cea mai sumbră

perspectivă. Şi **s-**a ţinut de cuvânt.

As ruga pe cititorul de bună credinţă să aibă înţelegere pentru semenul torturat, dar nu pentru a**-**l compătimi, ci mai degrabă pentru a înţelege ce memorie formidabilă le**-**a trebuit acestor tineri ca să-şi „mături şi să-şi golească” conştiinţa de tot ce au ştiut.

Or, în această situaţie, nu puteai avea decât două poziţii: să spui totul fără selecţie, tot ceea ce memoria ta înregistrase, cu toate consecinţele grave pentru cei pe care îi „declarai”, sau să dai cu târâita, acuzând memoria că nu răspunde fidel la solicitări[50].

Vă mărturisesc un fapt de necrezut şi de neînchipuit, pe care l**-**am trăit împreună cu cei care am trecut prin odioasa dramă a demascărilor. Din momentul când Ţurcanu a făcut această comunicare, memoria şi conştiinţa noastră au fost parcă dezlegate şi puse în mişcare de o forţă născută din grozăvia suferinţelor şi a torturilor, ajunse la limita superioară, îmbrăcând forme de nebunie.

Fără voinţă şi fără efort, **într-**un mod bizar, îţi apăreau pe „ecran” toate refulările. Această forţă, care nu era a ta şi pe care nu o înţelegeai şi nu o voiai, îţi răscolea memoria şi conştiinţa, aducâ**ndu**-ţi dinainte, ca pe o tablă, tot ce uitaseşi de când ai început să vorbeşti şi până în clipa aceea[51].

---

50 A treia cale, aceea a tăcerii, este numai a martirilor, a celor care merg la moarte punându-si sufletul pentru aproapele lor (n.ed.)

51 Forta care le stăpânea mintea era, evident, a diavolului. Diavolul se străduieste să ascundă, atunci când omul îsi plânge păcatele, mai ales în fata duhovnicului, relele săvârsite de om. Dacă nu reuseste să îl facă pe penitent să uite adevărata grozăvie a păcatului săvârsit, atunci îl sfătuieste să îl micsoreze sau să găsească pentru el însusi circumstante atenuante (vezi fragmentul de la Facere 3, 12). Cu totul pe dos se întâmplă atunci când vrea să îl arunce pe om în negura deznădejdii: îi aduce aminte păcatele până la ultimul amănunt, ba chiar le exagerează mărimea.

„Războiul prin aduceri aminte este mai cumplit decât cel prin lucruri, tot atât pe cât este mai usoară săvârsirea păcatului cu gândul, decât prin faptă” (Sfântul Maxim Mărturisitorul, Capete pentru dragoste, cap. 63)

Lucrul acesta e foarte greu de priceput, e un fenomen sufletesc pe care, ca să-l poţi înţelege, trebuie să-l trăieşti.

Să explice ştiinţific aceste fenomene specialiştii în materie. Noi, cei ce le-am trăit, ne mulţumim doar să ni le aducem aminte.

Tot din acea zi, plantoanele de noapte nu se mai făceau de către cei din comitetul de tortură, ci de noi, de cei torturaţi. Torturile îmbrăcau acum cea mai degradantă formă, fiind acum administrate chiar de noi, nouă înşine, devenind din victime ale opresiunii, opresori. Nu ne imaginasem nici în vis că ne vom aplica torturi unii altora, pentru a fi cât mai compromisi ca bătăusi, turnători, şi instigatori.

În ultimele două săptămâni ajunsesem **într-**o stare de slăbiciune fizică de neimaginat; voinţa şi puterea mea de judecată se reduseseră **într-**atât, că nu rămăsese din mine decât un bot de materie prin care mai pâlpâia o licărire de viaţă şi conştiinţă, aproape de stingere.

Am mai spus că poziţia fixă pe prici era suportată, fără nicio exagerare, mult mai greu decât bătăile. Dacă durerea din timpul bătăii şi rănile treceau, poziţia fixă parcă nu avea sfârşit. Trupurile noastre erau aproape anchilozate şi nu ne mai simţeam şezutul, iar uitatul la vârful picioarelor îţi producea o surescitare şi o stare nervoasă atât de iritantă, încât aveai impresia că nu mai rămăsese din tine decât un nebun debusolat.

Şi atunci, cum ar mai putea fi acuzaţi aceşti tineri, cum li **s-**ar mai putea cere socoteală, cum ar mai putea fi denigrati şi ce cuvinte de desconsiderare ai mai putea avea la adresa lor[52] pentru greşelile făcute?

„Şi acestea (cugetele) putină vreme păzesc mintea neîntinată. Iar mai pe urmă îi vin asupră-i pomenirile celor împotrivnice, si tulbură, si întinează pe inimă, pentru că nu a simtit încă văzduhul cel linistitor al slobozeniei ‹Duhului›, către care, după bună vreme, se adună pe sine prin neaducerea aminte de lucruri. Căci aripile si le are încă trupesti, zic adică pe faptele bune, care se săvârsesc la arătare” (Sfântul Isaac Sirul, Cuvântul 56) (n.ed.).

52 Acesti frati ai nostri au căzut din cauza suferintelor de nesuportat,

Să nu surprindă pe nimeni că unii dintre noi au spus lucruri inventate, numai pentru a scăpa câteva clipe de insuportabila poziţie fixă de pe priciuri.

Asta a fost ce nu prevăzusem noi, eu şi camarazii mei: faptul că, după torturile la care fuseserăm supuşi de către cei din comitet, de atunci încolo urma să fim nu numai victime, ci şi chinuitori.

Ce om cinstit din lumea asta va putea să înţeleagă bestiala demascare, făcută nu de duşmanii noştri direcţi, comuniştii, ci de camarazii şi fraţii noştri care căzuseră victime, satanizaţi şi înnebuniti de suferinţă? Cine ar putea, de pildă, să-şi tortureze sotia şi copiii până la nebunie?

La Piteşti şi Gherla a fost iadul pe pământ şi mai rău nu ar fi putut fi. De aceea, oamenii nu vor înţelege niciodată ce **s-**a întâmplat acolo, cum nici unii dintre noi n**-**au înţeles.[53]

Cei care ne urăsc din momentul când am apărut în istorie, pot acum să se bucure, văzând ce au însemnat demascările.

Ştii**ndu-**i pe legionari prigoniti, torturaţi, denigrati, dispreţuiţi şi ucişi, aşa cum numai primii creştini au mai fost, toate forţele răului, toate ocultele, precum şi aceia care le servesc interesele[54], se vor îmbrăţişa, manifestâ**ndu**-şi ura satanică împotriva unor oameni cinstiţi, cu credinţă în Dumnezeu şi cu dragoste pentru semenul şi neamul lor.

De multe ori m-am întrebat dacă mai există la noi

---

fiind în lanturi si supusi unor torturi continue. Ce scuză au însă milioanele de informatori, care au făcut aceasta în stare de libertate, punându-se de bună voie în slujba satanei? (n. aut.)

53 În afara perspectivei teologice, nici nu este de înteles. Vrăjmasul lui Dumnezeu este si vrăjmasul omului: dacă Dumnezeu vrea să ne facă încă din această lume cetăteni ai împărătiei ceresti («Împărătia lui Dumnezeu este în lăuntrul vostru» – Luca 8, 37), satana vrea să edifice iadul pe pământ, pentru a pierde întreaga omenire. (n.ed.)

54 Nimic nu mă va putea convinge că cei ce ne urăsc, ne prigonesc, ne defăimează si ne ucid, sunt altceva decât cele mai docile si mai autentice slugi ale satanei (n. aut.).

oameni cinstiţi, cu simţul dreptăţii, care să judece şi să acţioneze în frica lui Dumnezeu. De ce nu se miră nimeni că legionarii sunt cei mai urâţi, cei mai prigoniti şi cei mai defăimati dintre toţi[55] membrii organizaţiilor politice existente pe pământ?

Am mărturisit şi o voi face până ce voi închide ochii, cum de altfel pot mărturisi şi camarazii mei, că, dacă nu ar fi fost tineretul legionar (în proporţie de 80% din cei arestaţi şi depusi la Piteşti), muncitorii şi ţăranii legionari de la Gherla şi elevii de liceu din Frătiile de Cruce de la Târgsor, odioasa demascare din închisorile comuniste din România nu **s-**ar mai fi realizat. Aceasta o ştiu Nicolski şi cei care au pregătit planul; executantii nu mai sunt.

Noi, legionarii, femei şi bărbaţi, tineri sau în vârstă, am fost singura formaţiune politică organizată şi disciplinată care **s-**a opus cu toată forţa comunismului din România. Ceilalţi opozanti au fost cazuri singulare sau grupări mici şi nu organizaţi cu zecile de mii pe tot cuprinsul tării, ca legionarii. Aici **s-**a văzut lupta comuniştilor împotriva concepţiei politice a Comandantului Mişcării Legionare, Horia Sima, verificată în cei trei ani de demascări.

Până mai ieri, slugile satanei, fie ei români sau cei ce numai vorbesc limba noastră, servind indiferent cărei oculte, acuzau numai tineretul legionar pentru această dramă. Când **şi-**au dat seama că, prin acest procedeu, făceau propagandă Mişcării Legionare, **şi-**au schimbat atitudinea cu 180 de grade, negând tocmai participarea acestui tineret la cele petrecute la Piteşti şi Gherla. Susţineti**-**vă mârşăvia, domnilor, dar cu nume şi date, nu cu fabulaţii, pentru că noi îi ştim pe toţi cei care au trecut pe la Suceava, Piteşti, Gherla, Târgsor, Mislea, Aiud (închisoare destinată anume legionarilor începând cu anul 1955)!

---

55 «Dacă vă urăste pe voi lumea, să stiti că pe Mine mai înainte de voi M-a urât» (Ioan 15, 18) «Fericiti veti fi voi când vă vor ocărî si vă vor prigoni si vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, mintind din pricina Mea» (Matei 5, 11) (n.ed.).

Nu cei care încearcă să devieze atenţia românilor de la jertfa legionară, unică în istoria politică a popoarelor, nu ocultele puse în slujba răului vor birui. Va veni ziua când Arhanghelul dreptăţii Dumnezeieşti va lovi cu spada lui de foc pe supuşii tuturor ocultelor docile lui Lucifer.

Şi, pe jertfele miilor de martiri legionari, se vor ridica tineri curaţi la inimă, cu credinţă în Dumnezeu şi dragoste de oameni, care să încingă săbiile Adevărului.

Spuneam că, în cele două săptămâni de crâncenă „relaxare”, fiecare a fost torturat în lăuntrul conştiinţei sale de întrebări: ce să facă, ce să declare, pe cine să apere? Fiecare şi-a făcut un plan în acest sens.

După altercaţia cu Ţurcanu, ajunsesem la concluzia că nu trebuia să mă mai tem de duhul său demonic. Eram întărit de puterea pe care mi-o dădea mila lui Dumnezeu, care mă îndemna să încerc, să încerc mereu, conform convingerii mele că viaţa aceasta pe pământ nu e decât o încercare, o luptă permanentă cu ispita, slăbiciunea şi neputinţele proprii.

Mi-am făcut un proces de conştiinţă: ce declar şi ce nu declar, ce ştiau alţii despre mine şi ce ştiam eu despre alţii, ce rău as aduce celui pe care îl voi declara, ce complicaţii şi ce urmări vor avea spusele mele pentru camarazii şi prietenii mei pe care nu-i declarasem la ancheta oficială de la Suceava.

În sufletul meu se zvârcoleau slăbiciunea şi neputinţa, renunţarea şi hotărârea, **într-**un amestec disperat. Din această învălmăşeală trebuia să aleg şi să pun în ordine, cu discernământ, tot ceea ce ni se va cere să declarăm.

În acele clipe, de mari frământări de conştiinţă, am avut lângă mine pe Gelu Gheorghiu, căruia nu i se putea reproşa nimic. **Într-**un moment de neatenţie a celor din comitet şi a celor de pe prici, Gelu mi-a strâns mâna şi, cu o voce care m-a cutremurat, mi-a zis: „Fii tare, frate!” Dacă nu i-aş fi simţit mâna, aş fi crezut că glasul venea de pe altă lume. El încă mai trăia momentul când fusesem pus să-l zdrobesc şi nu o făcusem. Gestul meu fată de el l-a

sprijinit să nu facă rău nimănui.

Stăteam năuc şi nu pricepeam, **întrebându-**mă dacă nu cumva voia să mă încerce. Era cinstit cu mine sau peste câteva zile avea să declare în faţa întregii camere ceea ce**-**mi spusese acum? Din fericire, lucrurile nu **s-**au petrecut aşa. Nici Gelu, nici eu n**-**am declarat nimic unul despre altul, şi aşa am rămas uniţi prin acest gest toată viaţa.

Atitudinea lui m**-**a trezit la realitate şi mi**-**a dat certitudinea că, dacă unul singur din camarazi este alături de tine, biruinta nu poate fi decât de partea noastră.

Cine i**-**a egalat oare pe Nedelcu, Berza, Reus, Dinescu, Ghiţă Andrisan, Mitan Virgil, Popescu Paul, Gelu Gheorghiu, Visovan Aurel **–** eroul de la Piteşti, Ungureanu (Maglavit), Sântimbreanu Ion, Cornea, Grigoraş Ion, Huţuleac Ion?

Cine ar fi crezut că niciunul din tinerii legionari şi nelegionari din această cameră nu va cădea, în aşa chip, încât asupritorii să se poată servi de ei?

În luptă, încercarea este cea care îţi verifică tăria. Dacă vocea lui Gelu Gheorghiu nu mi**-**ar fi încălzit sufletul cu puterea dragostei şi nu mi**-**ar fi dat acel imbold şi acea încredere să rezist, nu ştiu care ar fi fost comportarea mea în continuare, la demascări.

Lumina care a strălucit în sufletul meu mi**-**a redat puterea să calc peste slăbiciuni şi să iau o hotărâre fermă. Odată ce lumina **s-**a strecurat în conştiinţa mea, mi**-**am făcut planul, convins fiind de puterea şi ajutorul lui Dumnezeu în această încercare.

Am căpătat o deosebită linişte interioară gândi**ndu-**mă la jertfa camaradului Iosub Mihai, care îmi fusese ajutor în întreaga mea activitate; de asemenea, ştiind de la Suceava că Moisiu nu avea să fie adus la Piteşti (nu mărturisise că era student) şi că, prin urmare, tot ce cunoştea el nu risca să fie denunţat. Aceste două mărturii au fost astfel înmormântate în veşnicie.

Din mormânt, Iosub nu mai putea declara nimic: dusese dincolo toate secretele noastre. Moartea lui a salvat pe mulţi dintre camarazii noştri, legionari sau

prieteni ai Legiunii. Ştiam de asemenea că Iosub nu declarase nimic înainte de a fi ucis, pentru că tot timpul fusese aproape de mine în celula în care a fost asasinat. După eliberarea mea din închisoare, am verificat că nici unuia dintre cei care avuseseră legătură cu mine şi cu Iosub nu li **s-**a întâmplat nimic.

Am trecut apoi în revistă celelalte surse informative. Cât am stat la Suceava, după proces, cu Petrică Tudose nu discutasem nimic în legătură cu activitatea noastră din libertate. Ce vorbisem cu Oprişan la celula 18 erau lucruri care nu priveau activitatea din libertate, ci doar probleme de teologie, el fiind teolog şi neinteresâ**ndu-**l niciodată politica.

Cu cei doi tineri nelegionari, Petrovan şi Negrescu, lucrurile stăteau altfel. Ei se găseau în camera 3 subsol cu mine, aduşi anume aici ca să fim confruntaţi, crezâ**ndu-**se, aşa cum mi**-**a spus misteriosul anchetator din 26 octombrie 1949, că eu i-aş fi făcut legionari în închisoare.

Cu Popa Ţanu, pe care**-**l cunoşteam mai bine ca oricine, iar nu discutasem probleme privind Legiunea; mă îngrozea însă gândul că voi da **într-**o zi ochii cu acest monstru şi îmi va plăti tot ce**-**i făcusem în celula 59, la Suceava.

*

În luna ianuarie, când au început declaraţiile tinerilor de la muncă silnică şi temniţă grea, Ţurcanu era extrem de ocupat să citească, să trieze şi să confrunte sute de declaraţii. De aceea, pentru a nu ne întâlni unii cu alţii cei din camere diferite, **s-**au amenajat mai multe compartimente la camera 4 spital, unde se scriau declaraţiile. Când doi sau trei din aceeaşi cameră îşi scriau declaraţiile, o făceau la aceeaşi masă, pe câtă vreme cei din camere diferite nu se puteau vedea între ei.

Cei care au trecut pe la camera 4 spital îşi amintesc foarte bine că în partea stângă, cum intrai în cameră, spre geamul ce dădea la stradă, era un tarc împrejmuit din cearşafuri, unde stătea cineva care nu putea fi văzut. Cu toate acestea, cearşafurile neajungând până jos, se putea

distinge foarte bine, din poziţia în care ne găseam la masă, ce fel de cizme sau pantofi purtau cei ce stăteau acolo la pândă.

În repetate rânduri, cât am scris, am observat cizme sau pantofi de ofiţer, căci gardienii nu purtau pantofi. Am mai spus că în acest tarc asistau ajutoarele lui Nicolski, pentru a fi siguri că Ţurcanu nu-i trăgea pe sfoară. Această situaţie mi-a întărit convingerea că, atât Nicolski, cât şi Zeller şi ceilalţi, nu aveau încredere în Ţurcanu, ci se serveau de el pentru a-şi îndeplini planul.

Fiind atât de ocupat, Ţurcanu era ajutat de cei din comitete, care asistau câte unul sau doi, verificând dacă ce se scria era identic cu ceea ce fusese spus public, în faţa camerei şi a comitetului de tortură. De aceea, atunci când se făcea o declaraţie, ei îşi notau totul **într-**un caiet **–** desigur, furnizat de administraţia închisorii. Din cauza acestui sistem de confruntare era foarte greu, dacă nu imposibil, să omiti ceva.

Pentru scrierea acestor declaraţii eram duşi de la ora şapte dimineaţa şi ţinuţi până la ora nouă seara. Până în luna februarie escorta o făcea Ţurcanu şi câţiva gardieni pusi la dispoziţia lui, aleşi dintre cei tineri, nou angajaţi, prelucraţi şi ameninţaţi să nu scoată un cuvânt.

Din cameră eram scosi fie de Ţurcanu direct, fie de şeful de secţie, şi predati acestor gardieni de navetă. După demascări, am aflat că unele dintre ajutoarele de încredere ale lui Ţurcanu lucrau şi la trierea declaraţiilor pe centre universitare, capitale de regiuni şi raioane.

La camera 4 spital am înţeles că declaraţiile noastre, după verificări şi confruntări, erau trimise la Nicolski şi apoi la oficiile de Securitate din capitalele de regiuni şi raioane.

Nicolski se pregătea să trimită cât mai repede declaraţiile noastre la diversele securităţi, pentru arestarea celor declaraţi de noi.

Mai greu era să-mi dau seama ce ştiau alţii despre activitatea mea, pe care nu o declarasem la Suceava. Cel care cunoştea activitatea mea era Cojocaru. Am mai spus:

cea mai mare „greşeală” a tinerilor legionari a fost încrederea deplină pe care au avut-o unii în alţii. Dar puteam noi oare prevedea prin ce vom trece? Nu era oare mai de preţ cinstea şi încrederea decât greşeala? În Cojocaru aveam o încredere mai mare decât în mine, ce s-a dovedit a nu fi zadarnică, pentru că nici el nu a declarat nimic.

De aici încolo, tot ce ştiam în legătură cu camarazii mei, nedeclaraţi la ancheta de la Suceava, depindea numai de mine să fie spus sau nu.

Şi iată că mi-a fost deschisă, din mila lui Dumnezeu, o portiţă de scăpare.

Începuse atunci ancheta lui nea Georgică gardianul, şeful secţiei de muncă silnică de la etajul 2, mutat apoi la etajul 3, în legătură cu înlesnirile pe care le făcuse, prin scrisori, unei deţinute din lumea bună a Bucureştilor.

Într-o dimineaţă, uşa camerei se deschise brutal şi apăru, ca o furtună, Ţurcanu. S-a uitat prin cameră şi ochii lui s-au oprit asupra mea, făcându-mi semn să ies afară.

Pe culoar, m-a somat să-l urmez. Eram atât de slăbit, că abia mă mişcam, iar el mă zorea. Îl vedeam pentru a doua oară îmbrăcat în cojocul de santinelă şi cu smocul de chei în mână. Am observat că era încălţat cu pâslari pe care-i foloseau şi gardienii în schimbul de noapte. Pe unde trecea Ţurcanu, gardienii dispăreau şi se ascundeau de parcă ar fi trecut o fiară sălbatică care ameninţa să-i sfâşie.

Mergând aşa în urma lui, mă întrebam cine i-o fi dat atâta putere – pe vremea aceea nu ştiam de Nicolski şi de Zeller – ca toată închisoarea cu deţinuţii şi gardienii ei să fie numai la dispoziţia sa.

Nicolski avea să spună mai târziu că numai Ţurcanu şi ajutoarele lui au făcut demascările, la ordinele primite din străinătate şi nicidecum de la el şi de la alţii din Comitetul Central. Doamne! Până unde ajunge minciuna, ipocrizia şi diversiunea bolşevică! Cum putea oare un deţinut ca Ţurcanu să aibă această închisoare şi toţi deţinuţii din ea la discreţia şi bunul său plac? Dar

administraţia închisorii ce rol mai avea? Închisoarea era condusă şi administrată de Ţurcanu!

Iată momeala pe care i-a întins-o Nicolski lui Ţurcanu, pentru ca nici în vis să nu-şi dea seama în ce cursă fusese atras şi ce victimă avea să fie, împreună cu ajutoarele lui. Nicolski ştia, de fapt, încă dinainte de începerea demascărilor, că cei care vor duce la îndeplinire planul vor fi executaţi, pentru a se şterge orice urmă.

Nu există rău îndreptat împotriva semenului, pe care dreptatea lui Dumnezeu să nu îl sancţioneze. Acest om frumos, voinic şi cu o inteligentă ieşită din comun, Ţurcanu, nu ar fi făcut mai bine să-şi execute în linişte cei şapte ani de închisoare? **S-**ar fi eliberat şi el ca toţi ceilalţi deţinuţi şi nu ar fi avut nimic pe conştiinţă. Orgoliul şi setea de mărire întunecă raţiunea, ducând la beţia puterii. Pentru cei ce au această patimă nu există întoarcere, prăbuşirea lor e fără putinţă de salvare.

Când am ajuns la camera 4 spital, Ţurcanu a întrebat tare, să audă şi cei din dosul cearşafului, dacă în 1950, vara, când eram la etajul 3, vis-à-vis de celula doamnei cu pricina şi ieşeam cu tineta la W.C., îl văzusem pe Georgică gardianul stând de vorbă cu ea în uşă sau intrând în celulă. Realitatea era că îl văzusem dar, pentru că se purtase omeneşte cu noi, am răspuns ferm că n-am observat nimic, niciodată.

De ce m-o fi ales atunci tocmai pe mine Ţurcanu, n-am reuşit să înţeleg. Oricum însă, acea discuţie cu el se lega strâns de atitudinea pe care trebuia să o am în timpul declaraţiilor de mai târziu.

Şi soluţia avea să mi-o dea tot Ţurcanu, **întrebându-**mă dacă mai aveam ceva de mărturisit, în afara celor spuse în camera 2 parter. I-am răspuns clar şi sigur pe mine că nu mai aveam decât lucruri mărunte[56]. La care el

---

56 Ancheta era un fel de „spovedanie” anapoda, în urma căreia mărturisitorul nu iesea curătat, ci împovărat si întinat. Cel rău nu inventează nimic, se foloseste de toate mijloacele, bune în sine, pentru a-si împlini scopurile, rele în întregime. În această categorie intră si sedintele de anamneză hipnotică, si cele psihanalitice (n. ed.).

m-a amenințat cu moartea, dacă îi voi ascunde ceva. În sinea mea, mi-am zis că, de astă dată, căzuse şi el în plasa mea.

Ţurcanu credea că declarasem tot la camera 2 parter; era şi foarte mulţumit că nu divulgasem secretul reeducării.

A fost a treia şi ultima oară când Ţurcanu, datorită atitudinii mele, **s-**a îndoit de memoria sa formidabilă. Nu-mi rămânea decât să exploatez acest atu. Ştiam însă că trebuia să declar şi eu ceva şi rămânea să mă hotărăsc ce anume.

După câteva zile, parcă Dumnezeu i-a şoptit lui Păvăloaia, că i-am putea denunţa pe foştii fraţi de cruce şi frăţiori care activaseră în anii 1940 – 1941 în F.D.C. în liceul nostru. I-am cerut lui Păvăloaia lămuriri, dar el mi-a spus să declar tot ce ştiu, lăsâ**ndu-**mi libertatea să fac selecţia. Am fost convins că-mi întindea o cursă, pentru că de la Fălticeni numai eu şi el puteam da relaţii din anii 1940 – 1941.

Am căutat să mi-i amintesc pe toţi cei pe care i-am cunoscut acolo, ce date aveam despre ei, care au fost arestaţi şi care nu puteau fi găsiţi. Majoritatea acestor camarazi aveau caziere din timpul lui Antonescu. Nu ştiam însă dacă vreunii îşi reluaseră sau nu activitatea în cadrul Corpului Studentesc Legionar.

Declaraţiile despre camarazii de la Fălticeni le-am dat timp de mai multe zile, iar Păvăloaia nu le-a comentat.

Pentru declaraţiile scrise la camera 4 spital se făceau programări, iar cazurile de urgentă şi confruntările se rezolvau peste această ordine. Cum Păvăloaia voia să scape de camarazii de la Fălticeni, m-a programat la Ţurcanu, imediat după interogatoriul în legătură cu nea Georgică gardianul, programare ce a marcat o cotitură în viaţa mea de închisoare şi în demascările de la Piteşti.

A doua zi după întâlnirea cu Ţurcanu, şeful de secţie a deschis uşa şi, cu o hârtie în mână, a întrebat de mine. M-a scos din cameră şi m-a dus până la capătul secţiei, unde m-a predat unui gardian care ne escorta între

camera de tortură şi camera 4 spital.

Atunci am avut acea întâlnire, desigur programată, cu Bogdanovici, de neuitat pentru mine, pe care am relatat-o deja, în capitolul referitor la închisoarea din Suceava.

Ce aş mai putea spune despre Bogdanovici?

Ţurcanu l-a ucis, probabil la ordinul lui Nicolski, pentru că nu acceptase reeducarea violentă, vrând „să ducă regimul în eroare" prin jocul de-a „inteligenta". Cum însă nici Ţurcanu şi nici ajutoarele lui nu mai sunt pentru a mărturisi, singurul care cunoaşte adevărul în acest caz a rămas Nicolski.

Deci, în planul ocultei, Bogdanovici trebuia să dispară pentru a se şterge orice urmă în legătură cu felul în care începuse reeducarea de la Suceava. Toţi trebuiau să dispară, până la Nicolski, ca şi în cazul lui Beria[57], ca să nu se ştie cine a ordonat şi executat planul acestei drame.

Sunt sigur că dacă Bogdanovici ar fi acceptat demascările prin violentă la Piteşti, el nu ar fi fost ucis. Bogdanovici a făcut însă greşeala de a-i fi spus lui Popa Ţanu, colegul şi prietenul său din Soroca, precum şi lui Mărtinus, că el ar fi fost dispus să facă acel joc de-a reeducarea, dar numai pentru a salva tineretul legionar. Aceştia doi l-au denunţat lui Ţurcanu.

El **s-**a făcut vinovat de a fi început reeducarea la Suceava. Că a făc**ut-**o la sfaturile tatălui său, sau la propunerea comuniştilor, nu mai are importantă. De altfel, el şi-a recunoscut greşeala, mărturisi**ndu-**mi înainte de a muri: „Frate, aşa se plătesc greşelile!"

Totuşi, Bogdanovici nu a fost un ticălos, un turnător. A încercat să facă un joc cu comuniştii, aşa cum au făcut mulţi dintre universitarii şi intelectualii de marcă. Niciun intelectual român nu are dreptul să-l judece, mai ales că mulţi au făcut acest joc de bunăvoie. Pe el l-a judecat probabil propria conştiinţă.

Bogdanovici nu a sfârşit ca un ticălos, cum pe

57 Beria = Lavrentii Pavlovici (1899-1953), evreu rus, ucis de apropiatii săi imediat după moartea lui Stalin (n. ed.).

nedrept l-au acuzat unii, ci a rămas un martir, ucis mişeleşte, prin cele mai groaznice torturi, care au durat un an şi patru luni. Dacă cineva l-ar fi văzut cum l-am văzut eu, la întâlnirea noastră pe scări, s-ar fi cutremurat. Arăta ca un mort. Pe oasele lui nu mai rămăsese decât pielea întinsă şi ochii mari înfundaţi în orbite, în care mai licărea doar un strop de viaţă. Un mort, cu ochii vii. Câtă suferinţă şi durere, cât chin! Şi câtă răbdare a avut acest tânăr ca să poată suporta torturile, ca nimeni altul dintre noi, cei ce am trecut prin Piteşti!

La amintirea lui, mă plec cu adâncă veneraţie, înţelegere şi dragoste camaraderească. A fost un martir care, împreună cu toţi cei ucişi în demascări, în anchete sau în alte împrejurări, a îngroşat rândurile legionarilor căzuţi.

Această întâlnire mi-a zguduit toată fiinţa, mi-a răvăşit conştiinţa şi puterea de judecată, iar ochii suferinţei lui, din iarna lui 1951, mă vor urmări până la moarte.

Secţiune 1.42 Declaraţiile publice în cameră

Dintre primii care au început să facă declaraţii, au fost: Gheorghiu, Tudose, Cornea, Sântimbreanu, Huţuleac, Paul Popescu, Comănici, Romică Proistosescu, apoi Vlad Drăgoescu şi Ionescu dintre nelegionari, toţi cu o conduită de eroi în închisoarea din Piteşti.

Cum Zaharia şi ceilalţi din comitet fuseseră informaţi de Ţurcanu că eu declarasem ce era mai important, în urma demascărilor de la camera 2 parter, fapt care mă avantaja, mai rămânea să studiez ce să declar şi mai ales ce să nu declar.

Foarte importantă era cantitatea de informaţii pe care o deţinea fiecare tânăr, nedeclarate în timpul anchetei oficiale, în legătură cu activitatea fiecăruia, precum şi cu cei implicaţi în această activitate. După cele văzute în camera 2 parter, am fost convins că unele din cele declarate erau fictive, pentru ca bietii tineri să mai scape din insuportabila poziţie fixă de pe priciuri şi de torturile la care erau supuşi. Securitatea avea urgent nevoie de aceste

declaraţii pentru a judeca şi condamna pe cei internaţi în lagăre şi nejudecaţi.

Alte declaraţii erau cele în legătură cu ceea ce auzisem în închisoare de la camarazii noştri. Toate erau scrise **într-**un carnet de către membrii comitetelor de tortură care ne asistau. Notele îi serveau lui Ţurcanu ca să poată verifica oamenii foarte uşor, confruntând declaraţiile între ele.

Declaraţiile referitoare la intimităţile delicate, acestea au fost lăsate mai pe urmă; ce**-**l interesa pe Nicolski în primul rând erau declaraţiile privind pe cei necondamnaţi încă şi pe cei rămaşi în libertate, care prezentau un pericol pentru regim.

Pe la sfârşitul lui ianuarie, Ţurcanu l**-**a ucis personal pe un tânăr legionar, pe nume Niţă Cornel, care fusese premiantul de onoare al liceului teoretic din Bacău şi unul dintre cei mai buni studenţi ai Politehnicii din Bucureşti. Ţurcanu l**-**a ucis zdrobi**ndu-**i ficatul cu picioarele, pentru că mărturisise public **–** auzind şi cei de după cearşafuri **–** că este creştin şi legionar şi vrea să moară în această credinţă.

Nu încape nicio îndoială că Ţurcanu îl adusese în camera 4 spital, ca să demonstreze celui ascuns **–** care se prea poate să fi fost Nicolski sau Zeller **–** loialitatea lui fată de comunişti şi faptul că putea suprima viaţa unui tânăr, fără pic de milă, atunci când victima îşi mărturisea public credinţa în Dumnezeu şi în Legiune.

Tânărul acela se asemăna în calităţi, credinţă şi atitudine, cu Pintilie, fiind, ca şi el, unul din cei mai buni dintre noi. Aşa **s-**a făcut că Mişcarea Legionară a dat dintre tinerii ei ce a avut mai de preţ, ca jertfe închinate lui Dumnezeu şi credinţei legionare. Sunt convins că, dacă tineretul legionar ar fi dat numai aceste două jertfe, ar fi împlinit poate prinosul de sacrificiu. Ei valorau cât sute dintre noi, ceilalţi.

Nebunia, delirul colectiv al disperării, **s-**a manifestat prin acţiunea reciprocă de tortură, administrată de cei care deveniseră din victime, tortionari. Dacă **s-**ar face o

comparaţie între aceşti tineri de dinainte de demascări, când armonia, dragostea şi înţelegerea se vedea la ei, atât la legionari cât şi la nelegionari, şi cei de după demascări, înnebuniti de suferinţă şi disperare, având o comportare de fiară unul fată de altul, nu **ţi-**ai putea explica transformarea, decât prin**tr-**o nebunie colectivă.

Fată de ceea ce am văzut la camera 2 parter şi la Gherla, nu pot să nu remarc că majoritatea tinerilor din camera 3 subsol **s-**au comportat, totuşi, mai blând, când au fost siliti să-şi tortureze camarazii.

Cine ar putea înţelege că, atunci când unul era pus să-şi bată camaradul, plângea frânt de durerea, de chinul pe care**-**l provoca celui torturat?

Mai mult de jumătate din camarazii de la camera 3 subsol, pe care i**-**am văzut cu ochii mei, trăiau aceste stări sufleteşti. Cine va crede? Slugile satanei? Categoric nu, ci numai cei ce au trecut pe acolo, camarazii noştri şi cei care vor veni după noi. Altfel, totul e doar o poveste de domeniul fantasticului sau al patologiei.

Ciudat era şi că, uneori, victimele cereau celor care**-**i băteau să dea mai tare, după ordinele comitetului de tortură. Unii băteau şi plângeau de suferinţa celui torturat, în timp ce victima cerea să fie lovită mai tare. Cum **s-**ar putea explica această stare de conştiinţă?

Cine nu i**-**a văzut pe Paul Popescu, pe Sântimbreanu, Cornea, Ungureanu, Grigoraş, Huţuleac, Visovan, Nedelcu, şi ceilalţi... sau pe Vlad Drăgoescu şi Ionescu, dintre nelegionari, cine nu i**-**a văzut pe cei care se torturau reciproc, plângând amândoi, dar nu de durerea proprie, ci de durerea celuilalt? Nu ţin toate acestea de domeniul fantasticului şi al nebuniei pentru cei care n**-**au trecut pe acolo sau pentru cei de rea credinţă?

Ce om cuminte, normal şi cinstit, **şi-**ar tortura sotia şi copiii pe care îi iubeşte? Cum poţi tortura pe cel pe care**-**l iubeşti? Nici măcar un nebun nu ar face aşa ceva. Doar diavolul, care nu are sentimente[58]. Dar noi toţi eram

58 Singurul sentiment al diavolului, din care izvorăsc toate celelalte ale lui, este ura, ura absolută fată de neamul omenesc (n. ed.)

posedaţi atunci de duhurile satanei. Cine să te creadă că tot ce ai văzut şi simţit este adevărat? Numai Dumnezeu şi tu însuti, cel care ai trăit această nebunie.

Am mai spus că, din pudoare, nu voi vorbi de faptele mele de eroism, ci numai de neputinţa, de slăbiciunea şi prăbuşirea mea. Povestesc totuşi următoarea întâmplare, numai pentru a face pe cei de bună credinţă să înţeleagă nebunia prin care am trecut noi, tinerii legionari şi nelegionari de acolo.

Într-o bună seară, aproape de ora nouă, Zaharia se întoarse de la camera 4 spital, fredonând.

S-a oprit în dreptul priciului meu şi mi-a zis să-l urmez. M-a dus şi m-a instalat pe priciul comitetului de tortură, m-a legat de mâini şi de picioare şi **s-**a adresat celorlalţi: „Veniţi să vă îmbrăţişaţi camaradul care v-a fost şef de cameră şi nu a vrut să vă bată”.

Să fi făcut asta din ordinul lui Ţurcanu sau era o simplă manifestare a exceselor lui, nu ştiu nici până acum. Mărturisesc însă, cu frică de Dumnezeu, că niciodată până atunci nu m-am simţit mai aproape de oameni şi mai afectuos fată de ei, ca în acea noapte de neuitat. În loc să trăiesc ura şi răzbunarea, trăiam plăcerea şi satisfacţia **–** e paradoxal **–** că acei ce mă loveau n-o făceau din ură, ci pentru că erau înnebuniti, constrânşi, torturaţi să o facă.

În clipa aceea, i-aş fi strâns în braţe şi le-aş fi sărutat rănile şi vânătăile de pe trup. Nu m-am uitat, am închis ochii, să nu văd cine mă loveşte, pentru că în aceleaşi împrejurări şi eu lovisem pe cel mai drag şi mai cinstit camarad, pe Costache Oprişan, la camera 2 parter.

Trăiam bucuria că-mi plătesc slăbiciunea. Cum spusese Bogdanovici: „Frate, aşa se plătesc greşelile”.

Necredincioşii, cei ce ne urăsc, cei ce nu au avut fată de semenul lor niciun sentiment care apropie pe om de Dumnezeu, vor spune că ceea ce mărturisesc eu sunt mai mult decât nebunie.

Dacă nu aş fi trăit eu însumi aceste stări sufleteşti, dacă fiinţa mea nu **s-**ar fi zguduit până la ultima fibră, nu mi-aş fi înţeles niciodată camarazii şi nici drama de la

Piteşti şi Gherla.

Mi-am pierdut cunoştinţa, aşa că nu ştiu cât a durat tortura şi nici nu am vrut să aflu cine m-a lovit şi cine nu. Mi-amintesc doar că, a doua zi de dimineaţă, eram pe prici, dar nu în poziţie fixă, ci îndoit de durerea pe care abia o mai suportam şi plin de răni.

Şi totuşi, în clipele acelea, eram convins că niciunul dintre camarazi nu mă atinsese nici măcar cu un deget, ci fiinţe din**tr-**o altă lume, pline de ură şi cinism, mă loviseră cu bestialitate.[59]

Nu m-am mişcat de pe prici timp de o săptămână, iar mâncarea îmi era adusă acolo. I **s-**a permis chiar unui camarad să-mi pună pe răni comprese cu apă rece.

Ce mi-a umplut sufletul de durere a fost că unii dintre camarazii care m-au torturat, după cele întâmplate, nu **s-**au mai putut uita în ochii mei, aşa cum nici eu nu mă mai puteam uita în ochii lui Oprişan. I-am înţeles. Nu vreau să dau numele celor ce m-au lovit; unii mai trăiesc încă şi **s-**ar putea să le provoc o mare durere.

Atunci a fost ultima oară când mi-am pierdut cunoştinţa în timpul torturii.

Până la Pastile lui 1951, cei din cameră au mai fost pusi să mă tortureze, însă individual. Unii au refuzat, cum au fost: Nedelcu, Gheorghiu, Cornea, Dinescu, Visovan, Tudose, Ungureanu, Huţuleac, Grigoraş, Drăgoescu şi alţii…

Niciunul din cei care au acceptat nu a lovit cum i se ordona ci, dimpotrivă, eu îi rugam să lovească mai tare, iar ei, cu siroaie de lacrimi pe obraz, executau ordinul, neîntrecând însă niciunul măsura.

Cei care refuzaseră să mă lovească au fost şi ei crunt bătuţi după aceea. Dar durerea mea pentru suferinţa lor întrecea cu mult suferinţa pe care mi-o pricinuiseră ei.

---

59 Autorul insistă asupra responsabilitătii, care apartine, până la urmă, duhurilor rele. Bordeianu are vedere duhovnicească si observă că oamenii, arvuniti prin păcat celui rău, sunt doar unelte ale aceluia (vezi si ce spune despre Zaharia). Se apropie de acea uriasă poruncă, iubirea pentru cei ce ne fac rău (n. ed.).

Cine ar putea crede sau înţelege că poţi iubi cu atâta afecţiune pe cel ce **ţi-**a provocat atâta durere? Cine n**-**a trecut pe acolo nu va putea. Dar pentru noi, care am simţit pe neputincioasele noastre trupuri toate acestea, faptele sunt mult mai uşor de înţeles.

Toţi mi**-**au rămas în inimă aşa cum îi cunoscusem înainte de începerea demascărilor de la camera 3 subsol. Da, atunci fuseseră ei cei adevăraţi, iar acum erau posedaţi şi nebuni.

Cum vor putea înţelege cei care sunt plini de ură, de răzbunare şi lipsiţi de milă fată de semenii lor, că tu l**-**ai iertat pe fratele tău chiar în clipa când te tortura, pentru că simţeai că acest frate al tău, în starea lui normală, niciodată nu ar fi ridicat mâna să te lovească?

Adevărata dragoste se vădeşte atunci când îţi înţelegi semenul **şi-**i ierţi greşeala. Oare relele din lumea aceasta nu se întâmplă tocmai din cauza urii şi răzbunării fraţilor noştri?

După întâlnirea mea cu Bogdanovici, care mi**-**a zguduit atât de mult conştiinţa, mi**-**am pus întrebarea: vom înţelege oare să nu repetăm greşelile altora? Nu a fost ucis Bogdanovici tocmai pentru că nu a vrut să lovească? Nu am văzut eu în ochii lui suferinţa a mii de tineri, suferinţă pe care el o ducea dincolo de mormânt?

Am mai spus că noi ne refuzăm orice compătimire pentru durerile noastre. Dacă vorbim, o facem pentru a arăta celorlalţi că există o categorie de oameni aflaţi în serviciul satanei, care cultivă ura, minciuna, ipocrizia, diversiunea, dispreţul, pentru a provoca cât mai multă suferinţă semenilor.

Nu ne**-**am plâns şi nu ne vom plânge vreodată de durerile şi suferinţele pe care le**-**am suportat, deoarece drumul pe care noi înşine l**-**am ales era un drum de calvar, anevoios şi semănat cu dureri.

Atunci când durerea şi suferinţa **s-**au instalat în viaţa noastră sub diferite forme: foame, frig, dor nepotolit, umilinţă, lipsă de comunicare scrisă sau vorbită cu cei dragi; când am fost puşi în imposibilitatea de a învăţa, de a

cunoaşte, când nu ne puteam face o profesiune, stând atâţia ani despărţiţi de părinţi, sotii şi copii şi, pe deasupra, având şi sumbra perspectivă că nu vom scăpa vreodată de acolo **–** unii au vrut să se salveze, dar **s-**au pomenit, unde?!

Au acceptat momeala satanei, crezând că vor scăpa de suferinţă, aplicâ**nd-**o celor ce deja sufereau. După legea firii însă, cel ce provoacă suferinţă fratelui său pentru a scăpa el însuşi de ea, nu va fi iertat niciodată şi aceeaşi implacabilă pedeapsă se va întoarce şi asupra lui.

Astfel, suferinţa îşi dublează efectul, acţionând asupra amândurora.

Aceia dintre noi care au înţeles fără murmur şi fără şovăire că drumul va fi greu dar că, prin credinţă şi răbdare vom birui, au răbdat până la limita deznădejdii, încercând din toate puterile lor să nu pricinuiască suferinţă nimănui. Ei au fost cei ce au răbdat cu stoicism loviturile date de camarazii lor înnebuniti de frică şi deznădejde, rugâ**ndu-**i pe aceştia să lovească mai tare, aşa cum le ordonau satrapii, pentru a nu fi şi ei, cei ce loveau, supuşi după aceea torturilor. Sublimă nebunie a deznădejdii! Ce vreţi mai mult?

Voi, dragi camarazi, veţi înţelege oare? Adevărata înţelegere nu poate izvorî decât din dragoste: nu noi loveam, ci ura satanei.

Asta **s-**a văzut bine după încetarea demascărilor: camarazii se strângeau în braţe cu aceeaşi dragoste, stimă şi înţelegere, ca înainte. Cine n**-**a trăit clipa iertării, a înţelegerii, a împăcării, a reîntâlnirii în dragoste, nu-i va înţelege niciodată pe cei ce au trecut prin demascări.

Dintre metodele de nesuportat, aplicate tuturor camarazilor noştri de către Nicolski, prin Ţurcanu şi comitetele de tortură, cea mai grea a fost poziţia fixă pe prici. Starea nervoasă pe care **ţi-**o provoca această poziţie era groaznică. Parcă cineva îţi sfredelea creierul, slăbi**ndu-**ţi voinţa şi puterea de judecată, făcâ**ndu-**te să trăieşti senzaţia că, din moment în moment, puteai să-ţi pierzi minţile.

După ce au încetat demascările, camarazii mei spuneau că nebunia deznădejdii a ajuns la limita de rezistentă nervoasă în momentul în care a fost preferată durerea fizică, în locul poziţiei fixe. Această tortură îi dusese până la abolirea totală a voinţei şi a puterii de discernământ, fiind dispuşi apoi să declare şi să facă orice li **s-**ar fi cerut.

Văzând pe Pintilie şi pe Nedelcu ieşiţi din minţi, am trăit şi noi groaza de a ajunge ca ei. De fapt, era nebunia deznădejdii, acea stare pe care ne**-**o promisese Ţurcanu, când spusese că va face din noi ceea ce va vrea el.

Gratie ajutorului Dumnezeiesc, numărul celor pierduti în urma acestor încercări a fost mult mai mic decât al acelora care, având şi ei credinţă puternică, în visul şi idealul lor, **s-**au oprit totuşi la limita disperării. Orice om luminat la minte, cu putere de judecată, înţelegere şi bun simţ, va ajunge la convingerea că, atunci când i se distruge cuiva voinţa, ca urmare a torturii continue, acela va ajunge la deznădejde. Iar deznădejdea, conjugată cu nebunia, macină puterea de judecată a omului, ducâ**ndu-**l la dezechilibru total.

Secţiune 1.43 Fabulaţiile lui Ghiţă Andrisan

Dacă Ghiţă Andrisan ar fi de fată, i-aş cere scuze, pentru că nu am vorbit până aici de el. N**-**am făc**ut-**o din desconsiderare, ci pur şi simplu din uitare. El a rămas însă în amintirea celor care l**-**au cunoscut ca un erou, datorită comportamentului avut în timpul demascărilor.

Era fecior de tăran, din jurul mănăstirilor bucovinene, unde domnea duhul ortodox şi parfumul cetinilor de brad.

Andrisan era om între oameni. Student la Facultatea de Drept din Iaşi, fusese coleg cu Ţurcanu, dar opozant hotărât al acestuia, când auzise ce acţiune ducea el la Suceava.

Luptător neînfricat, cu credinţă în Dumnezeu, în neamul său şi în Legiunea pe care a servit**-**o cu devotament şi bărbătie. Un tânăr inteligent care purta în el deşteptăciunea şi bunul simţ al plăieşilor lui Ştefan cel

Mare. Un caracter fără viclenie şi ascunzişuri. Bun din fire, se citea pe fata lui zâmbetul tânărului cinstit, în inima căruia nu avea loc ura şi dispreţul.

L-am cunoscut bine, înainte de începerea demascărilor în camera 3 subsol; m-am ataşat de el şi l-am stimat pentru modestia şi bunul lui simt. În timpul demascărilor, a fost unul dintre cei care n-a lovit pe nimeni, iar atunci când vedea pe unul lovit sau chiar pe cel ce lovea, îi dădeau lacrimile.

Şi cum fiecare are câte o meteahnă că, dacă n-ar avea, ar fi înger, nu om, aşa şi Ghiţă Andrisan avea meteahna lui: fabulaţiile. Plecat de la tară şi ajuns la un liceu cu renume, „Eudoxiu Hurmuzache”, la Rădăuţi, având profesori cu studii la Viena, trebuia să ţină pasul cu cei mai buni colegi ai lui.

Ghiţă avea talent literar, citise mult şi povestea frumos; **într-**un cuvânt, era un tânăr plin de har. Ca să se impună însă colegilor, să fie o personalitate, aşa cum o înţelegea el pe atunci, începuse să fabuleze atât de mult, încât nu mai puteai deosebi la el imaginaţia de realitate.

Cunoştea bine câteva limbi străine, mai ales cele clasice. Se pregătea pentru cariera de avocat, pentru care îşi zicea că fabulaţiile aveau valoarea lor.

O fi avut el dreptate în profesia lui, dar la Piteşti i **s-**a cam înfundat. Ghiţă l-a pus în încurcătură chiar şi pe Ţurcanu şi, datorită acestei încurcături, a ajuns erou al demascărilor.

De când a fost arestat şi până când au început demascările, Ghiţă a spus celor cu care a stat în celulă tot felul de povesti, care de care mai fantastice. Cu toată memoria lui bună, nu mai reuşea să deosebească realitatea.

Parcă-l văd şi acum **ţinându**-şi pledoaria. Avea aptitudini de avocat de mare talent. Cult, citit, bun orator, cu figura lui de om bun, i-a impresionat pe toţi cei din cameră prin cantitatea de informaţii pe care o deţinea, chiar şi pe Măgirescu, care fusese coleg cu el la Drept. Fabulaţiile lui erau atât de logic închegate, şi expuse cu

atâta talent, că nu-ţi puteai da seama unde era scorneala.

După declaraţiile din cameră, a fost dus la camera 4 spital, unde le-a consemnat în scris şi scrierea lor a durat toată luna februarie. După aceasta, **într-**o zi, în cameră a apărut Ţurcanu, cu nişte hârtii în mână şi cu o figură de taur înfuriat.

S-a dus direct la Andrisan, care era al treilea lângă mine, i-a făcut semn să vină la el, l-a prins de guler, l-a dus la priciul celor din comitet şi i **s-**a adresat lui Zaharia:

— Bă! Voi ştiţi că nimic din ce a declarat banditul ăsta nu e adevărat?

Cu o figură nevinovată şi foarte contrariat de afirmaţiile lui Ţurcanu, Andrisan l-a întrebat pe acesta ce anume nu era adevărat.

Ţurcanu, enervat:

— Cum, mă, banditule?! I-am omorât în bătăi pe toţi ăştia pe care-i declari tu aici şi au venit cu martori la mine, că aşa ceva nu au auzit de la tine şi nici ei nu **ţi-**au spus ţie. Cât despre activitatea ta de bandit legionar, ai spus că toată Bucovina era legionară şi că, dacă l-ai fi cunoscut pe tatăl meu, îl declarai şi pe el comandant legionar. Ce este adevărat din ce ai declarat tu?”

Ca o domnişoară inocentă, Ghiţă i-a replicat atunci lui Ţurcanu:

— Tot ce am declarat este adevărat.

— Cum este mă, adevărat, că te omor? Vino cu mine.

S-a dus cu el la camera 4 spital şi l-a confruntat cu alţi camarazi cu care stătuse la Suceava şi Piteşti. Aceştia, schilodiţi şi zdrobiti în bătăi, n-au recunoscut cele declarate de Ghiţă şi Ţurcanu le-a dat dreptate, convingâ**ndu-**se de fabulaţiile lui.

După aceea a fost readus în cameră şi confruntat şi cu colegii de la Drept. Acolo, Ghiţă Reus, coleg cu el la Drept, i-a spus să se gândească ce declară, căci multe lucruri nu erau adevărate. Cât despre Măgirescu, cu toată inteligenta lui, nici el nu sesizase diferenţa între fabulaţiile lui Ghiţă şi ceea ce era adevărat.

După aceea, a fost confruntat şi cu instrumentele de

tortură, care acum erau foarte reale. Drept urmare, Ghiţă a rămas mai multe zile întins pe prici, cu memoria alterată de imaginaţie, nemaistiind ce fusese real sau imaginar în viaţa lui.

A rămas de pomină, pentru noi, cei din camera 3 subsol, expresia lui Ghiţă: „Asta e *barbă*, asta nu e *barbă*”. După aceea, şi-a reluat toată declaraţia de la început şi a refăc**ut-**o. Şi când declara ceva, era întrebat de cei din comitet: asta**-**i *barbă* sau nu? şi spunea adevărul.

Cum toate situaţiile în lumea aceasta au şi o portiţă de scăpare, depinzând de individ dacă o dibuieşte sau nu, tot aşa şi meteahna lui Ghiţă Andrisan a fost nu o portiţă, ci o poartă de salvare! Pentru că, tot bâlciul cu *barbă* şi *nebarbă* l**-**a făcut şi pe Ţurcanu să i se facă lehamite de el şi să**-**l lase în fantasmagoriile lui.

Aşa a rămas Andrisan onorabil şi de invidiat pentru mulţi dintre noi. Felul lui de a fi l**-**a salvat în timpul demascărilor.

S**-**ar putea ca tot ce a declarat să nu fi fost decât o născocire a imensei lui imaginaţii, ca să mai scape de tortură şi să poată salva pe cei pe care**-**i ştia numai el şi nu voia să**-**i declare. N**-**a vrut apoi să ajungă bătăus în demascări, ci să treacă aşa cum a trecut, necompromis prin**tr-**o acţiune reprobabilă. Nu m**-**am mai văzut cu el după eliberare din cauza prigoanei **–** el fiind în Bucovina **–** ca să**-**l întreb care era, până la urmă, adevărul.

Mulţi dintre noi, ca să scape de tortură, **şi-**au făcut fel de fel de planuri să declare vrute şi nevrute, ştiute şi neştiute.[60] Atitudinea lui Ghiţă însă, dimpreună cu consecinţele ei, i**-**a mai temperat şi i**-**a adus la realitate pe mulţi.

Cei care au încercat să**-**l imite însă, au fost descoperiţi şi le**-**a fost mult mai greu.

Secţiune 1.44 Maglavit

Sub numele de Maglavit l**-**am cunoscut pe bădia

60 „Ştiute si nestiute”, formulă din Molitfelnic (cartea de rugăciuni pentru preoti a Bisericii) care defineste păcatele; aici e folosită pe dos, în programul de golire a mintii (n. ed.)

Ungureanu noi, cei arestaţi la Iaşi şi încarceraţi la Suceava, apoi ajunşi la Piteşti pe secţiile de muncă silnică şi, în special, cei de la camera 3 subsol.

I **s-**a dat această poreclă pentru că, în anii 1935 – 1936, plecase pe jos de la Iaşi, până în sudul Olteniei, în satul Maglavit, ca să vadă minunea acelui cioban, pe nume Petrache Lupu[61].

Vasile Ungureanu era din Târgu**-**Neamt, cântăreţ de biserică sau dascăl cum se spunea prin partea locului. A fost arestat la biserica Tălpălari din Iaşi, unde era paroh părintele Tatulea, legionar de marcă şi preot de o ţinută morală excepţională, mare teolog şi compozitor. La biserica lui, unde avea un cor minunat, venea toată elita Iaşului. A fost arestat şi dânsul în 1948 şi condamnat la ani grei de închisoare.

Maglavit făcuse războiul, iar după aceea, fiind talentat la muzică, se înscrisese ca student la Conservatorul din Iaşi, unde l**-**a avut ca profesor şi pe părintele Tatulea. A fost arestat în 1948, la vârsta de 46 de ani, şi a fost condamnat la 15 ani muncă silnică, după ce a trecut prin**tr-**o anchetă foarte grea la Suceava. Maglavit **s-**a dat apoi student, ca să vină la Piteşti, deşi el făcea parte din organizaţia „Răzleţi”. A făcut acest lucru ca să fie, cum spunea el, „cu băieţii”. Crescut în duhul ortodoxiei mănăstirilor din regiunea Neamţului, de unde era de baştină, era profund creştin, cu o trăire ce putea fi luată ca model.

Fiind un om bun şi pasnic, care nu acceptase violenta, războiul, cu toate atrocităţile lui, îl îngrozise. De aceea şi torturile care au fost aplicate la Piteşti l**-**au înspăimântat. La camera 3 subsol, a făcut parte din grupul

---

61 Ciobanul de la Maglavit fusese apoi arestat de comunisti, anchetat si torturat ca să spună că a fost pus de biserică si de burghezie să vorbească de vedenia lui. În urma torturilor de la anchetă a semnat declaratia asa cum i-au cerut-o anchetatorii, după care a fost condamnat la o pedeapsă mică. Când a terminat însă pedeapsa, a spus: „M-au bătut ei ca să declar că altii m-au învătat să spun că L-am văzut pe Mosu, dar eu spun că L-am văzut si că praful o să se aleagă de ei, pentru că Mosu nu iartă” (n. aut.).

lui Pintilie şi **s-**a impus prin blândeţea şi bunătatea lui, dar mai ales prin trăirea mistică care i**-**a impresionat pe toţi cei din cameră. Pentru căldura sufletească cu care înconjura pe fiecare tânăr, m**-**am legat şi eu mult de badea Vasile, văzând în el exemplul şi trăirea Sfinţilor Părinţi răsăriteni.

Deoarece luase parte la şedinţele legionare conduse de Pintilie şi iniţiase cercul mistic, bădia Ungureanu a fost ţinta torturilor lui Zaharia. A suportat tortura ca un martir, dar ceea ce îl impresiona până la lacrimi era vederea tinerilor torturaţi. La fiecare lovitură de ciomag, tresărea de parcă ar fi fost lovit el.

Dacă nu a fost ucis în cameră, aceasta i se datorează lui Măgirescu, care avea un deosebit respect pentru el. Fiind mai în vârstă decât noi **–** putea să ne fie tată **–** a fost ascultat, stimat şi iubit **într-**atât, încât îi vedeam pe unii de pe priciuri plângând de durerea lui atunci când era torturat.

El însă n**-**a lovit niciodată pe nimeni şi, datorită lui, nici Măgirescu, care**-**i spunea că era nebun de atâta misticism.

Bădia Ungureanu avea înfăţişarea unui sfânt bizantin din iconografia răsăriteană şi a fost dintre puţinii camarazi întâlniţi în închisoare care ţinea miercurea şi vinerea post negru, mâncarea lăsân**du-şi-**o altora. Datorită acestei trăiri, a fost printre puţinii camarazi asceţi **–** excepţie făcând grupul lui Valeriu Gafencu şi al avocatului Trifan din Braşov **–** pe care i**-**am văzut cu ochii mei şi în care foamea nu şi-a putut înfige colţii.

Pentru aceştia, viaţa pământească avea mai puţină importantă, ei plutind în alte sfere. Şi atunci, cum să nu cred în vieţile sfinţilor şi ale martirilor asceţi răsăriteni, când i**-**am văzut pe camarazii mei, care duceau o viaţă după modelul lor?

Se apropiau Pastile anului 1951 şi, **într-**o seară, văzân**du-**l pe bădia Vasile plângând, nu ştiu cine l**-**a întrebat de ce plânge. Răspunsul lui a fost simplu: „Plâng de durerea fraţilor”. Fraţii lui erau cei bătuţi. Zaharia,

enervat, a intervenit brutal:

— Cum mă, bandit mistic, ăştia sunt fraţi pentru tine, nu bandiţi? Cu simplitate creştină, Ungureanu i-a răspuns:

— Pentru mine, ei nu sunt bandiţi, pentru că nu mi-au furat nimic şi nu mi-au făcut niciun rău.

— Cum mă, nu te-au bătut?

— Nu ei m-au bătut, răspunse Ungureanu.

Zaharia, înfuriat, a strigat la el:

— Ia să spui, despre alt mistic înrăit ca tine, de banditul Bordeianu, ce părere ai?

Toţi din cameră se aşteptau ca Ungureanu să-mi facă un portret în tonul demascărilor. El însă, a răspuns:

— Fratele Bordeianu este un om blajin.

A fost cea mai simplă caracterizare pe care mi-a făc**ut-**o vreodată cineva. Şi acum, când scriu aceste amintiri, îmi răsună în urechi cuvintele lui.

Enervat până la nebunie, Zaharia **s-**a năpustit atunci asupra bietului om, l-a călcat în picioare şi l-a zdrobit în aşa hal, încât nu mai ştiai dacă era om sau o masă de carne sângerândă.

Secţiune 1.45 Lepădarea

Conţinutul acestei noţiuni a fost şi este foarte controversat chiar şi la Sfinţii Părinţi, în timpul prigoanelor creştine. Lepădarea de la Piteşti a tinerilor legionari de Mişcarea Legionară a îmbrăcat forme mult mai complexe decât lepădarea făcută în condiţii obişnuite de viaţă[62].

---

62 „Fratii părinti ai Schitului au proorocit pentru neamul cel de pe urmă. Ce am lucrat noi?, ziceau ei. Şi răspunzând unul din ei, mare cu viata si cu numele, avva Ishirion, a zis: Noi poruncile lui Dumnezeu le„Ce ispită înfricosătoare va fi oare, să se arate lămuriti, cu toate că nu vor avea nici o lucrare si vor fi mai mari decât pustnicii cei mai minunati? Ispita neamului celui de pe urmă a si sosit, mai grozav acum, cu apropierea venirii lui Antihrist, încât amenintă să-am făcut. Şi răspunzând fratii au zis: Dar cei după noi, oare ce vor face? Şi a zis: Vor să vină la jumătatea lucrului nostru. Şi au zis fratii: Dar cei după dânsii? A zis avva Ishirion: Nu au nicidecum lucru cei ai neamului si rândului aceluia, ci va să le vină lor ispită. Şi cei ce se vor afla lămuriti în vremea aceea, mai mari si decât noi si decât Părintii nostri se vor afla” (Patericul egiptean, Pentru avva Ishirion).

Eu îmi explic demascările mistic.

Noi, cei ce am trecut prin Piteşti şi Gherla am fost şi vom fi acuzaţi de laşitate poate, de către camarazii noştri, iar duşmanii vor avea motive să ne arate cu degetul pentru ce am făcut.

Vom răspunde în primul rând camarazilor noştri care mai sunt în viaţă încă, precum şi celor ce vor veni după noi.

Da! Am fost slabi şi neputincioşi şi o mărturisim. Dar nu din frică de moarte, moarte pe care o doream în fiecare clipă, ci din groaza de a nu ne pierde minţile ca Pintilie, Nedelcu, Şoltuz, Ionescu şi ceilalţi… Să trăiască cei care ne acuză în aceleaşi condiţii această teroare şi groază şi atunci vom mai vorbi.

Aceia dintre noi care au fost ucişi au răscumpărat însă prin jertfa lor slăbiciunile noastre. Legiunea va trăi prin martirii, eroii şi luptătorii ei. Ne doream moartea în fiecare clipă, fără a fi lăsaţi însă să murim sau să ne sinucidem. Scopul torturii, în esenţa ei, a fost nu să ne ucidă, pentru că această crimă ar fi fost considerată genocid, ci să facă din noi nişte ucigaşi şi informatori notorii. Medicii din lagărele de concentrare naziste au fost **într-**un fel mai umani, îngăduind moartea, pe câtă vreme medicii comunişti de la cabinetele medicale din închisori, agenţi ai Securităţii şi rivalizând în crime cu Ţurcanu, au

---

-i piardă pe cei alesi" (Sfântul Ioan Iacov, Ispita crestinilor cu adevărat ortodocsi).

Această proorocie a fost făcută în veacurile IV-V, în Egipt. Cine erau „Părintii nostri"? Părintii nostri sunt sfintii mucenici ai primelor trei veacuri de crestinism. „Lămurit" înseamnă curătat, nepătimitor, care, răstignindu-se împreună cu Hristos, a biruit patimile si poftele acestei lumi. Lepădarea de Miscarea Legionară însemna lepădarea nu de eroii si de doctrina ei, cum s-ar părea la prima vedere, ci de credinta în Hristos si de învierea neamului românesc. Prin lepădarea de neam omul se dă în mâna lui satan, al cărui plan, în secolul XX, a fost de a înșela neamurile dezbinate tot de el în secolul XIX, si de a le desfiinta (vezi Apocalipsa 20, 8). Prin a nu se lepăda de Hristos si a răbda torturile până la capăt, acesti tineri legionari au ajuns mai mari decât Sfintii Mucenici ai primelor trei veacuri, care nu au avut de pătimit chinuri si chinuiri atât de cumplite (n. ed.).

împiedicat-o, ca să facă chinul mai mare[63].

Duşmanilor noştri care ne-au prigonit, când ne vor aminti sarcastic că „Moartea, numai moartea legionară ne este cea mai scumpă nuntă dintre nunti…” le vom răspunde printr-o întrebare: ce au făcut ei oare în regimul comunist din România? Noi ştim foarte bine ce au făcut şi de aceea îi întrebăm: eroii şi martirii lor unde sunt? Iar complicitatea lor la atâtea crime? Dacă ar fi fost şi ei încercaţi cu sute de ciomege peste trupul lor, ce ar fi devenit?

Nu cerem de la oameni nici iertare, nici înţelegere, căci compătimirile nu mai încălzesc cu nimic. Este atât de uşor să acuzi atunci când tu nu ai fost atins nici măcar cu un deget!

Se împlineau cinci luni de torturi aplicate sistematic, după plan. Misteriosul anchetator din 26 octombrie ne avertizase că ne va împinge până la nebunia deznădejdii atunci când mi-a spus: „De beton armat să fiţi bandiţilor, şi tot o să vă muiem”.

După aceste cinci luni de torturi de neimaginat, ne muiaseră, dar nu pe toţi.

La întrebarea anchetatorului dacă mai eram legionar, i-am răspuns că nu puteam fi altceva, deoarece fusesem condamnat pentru acest motiv. El continuase, zicându-mi că s-ar putea să spun într-o zi că nu mai sunt legionar.

Şi îşi atinseseră scopul, nu însă cu cei ucişi sau înnebuniti, pentru că aceştia au continuat să-şi mărturisească credinţa lor în Dumnezeu şi în Legiune.

Lepădarea noastră a fost urmarea torturilor continue de nesuportat. Ne-am întrebat dacă această lepădare nu a fost decât o minciună, pentru că a fost formală. Răspunsul

63 „Toate chinurile iadului au această trăsătură: sunt mai rele decât orice moarte si totusi nu aduc moartea. Moartea este tot atât de dorită în iad ca viata pe pământ. Moartea ar fi o fericire pentru cei din iad, dar nu-i posibilă: soarta lor este o viată fără de sfârsit pentru suferintele fără de sfârsit. Chinuri insuportabile îi apasă în iad pe cei condamnati de Dumnezeu; chinul cel mai greu al sufletului, acolo în iad, este deznădejdea” (Sfântul Ignatie Briancianinov, Aducerea aminte de moarte) (n. ed).

rămâne să-l dea Legiuitorul. Ne-am întrebat iarăsi, oare lepădarea noastră de Mişcarea Legionară a făcut rău cuiva? Ei i-am făcut rău, sau nouă? Poate şi una şi alta. Numai afirmaţia liberă, neîngrădită de niciun fel de constrângere, fizică sau morală, este valabilă. Noi ne-am lepădat de Mişcarea Legionară, nu de frica morţii, ci convinşi că torturile continuă *sine die* şi ne vom pierde minţile. Oare, pentru un om cu mintea întreagă, nu este de preferat moartea, în locul nebuniei? Cel ce ar dori să verifice aceste afirmaţii nu are decât să viziteze un azil de nebuni.

În această stare eram când Zaharia ne-a întrebat pe fiecare dacă mai eram legionari. Colegii nelegionari erau grupaţi la un loc pe priciul din dreapta uşii.

Primul întrebat a fost Ghiţă Reus. Creştin şi legionar până în adâncul sufletului, un tânăr cu o atitudine ireproşabilă, fusese torturat din ordinul lui Ţurcanu în mod special, ca unul dintre cei mai înverşunaţi opozanti ai acestuia.

La întrebarea lui Zaharia, Reus a spus:

„Am fost arestat, judecat şi condamnat pentru activitate legionară interzisă. Aceasta a fost declaraţia dată şi semnată de mine la anchetă. În Codul Penal însă nu este niciun articol prin care să poţi fi condamnat pentru activitate legionară. Din punct de vedere juridic, noi am fost condamnaţi în baza articolului 209 Cod Penal, pentru crimă de uneltire împotriva ordinii sociale”.

„Deci, dacă eu nu am fost condamnat ca legionar, atunci cum poţi dumneata spune dacă mai sunt sau nu legionar, din punctul de vedere al legii? Regimul comunist mă consideră oare legionar sau nelegionar? Dacă mă consideră legionar, pentru activitatea mea legionară, atunci nicio lege nu-i dă dreptul autorităţii să mă constrângă să nu mai fiu legionar. Nu-i aşa? Dacă, după Codul Penal, eu nu sunt legionar, atunci de ce sunt obligat să mă lepăd de ceea ce nu sunt?”

„Eu, ce am făcut am plătit, fie ca legionar, fie ca nelegionar. Ceea ce sunt sau nu sunt este o problemă de

conştiinţă şi nimeni din lumea aceasta nu mă poate constrânge să-mi dezic conştiinţa. Conştiinţa este strict personală şi peste intimitatea ei numai eu sunt stăpân. Eu pot fi judecat şi condamnat din punct de vedere comunist numai atunci când îmi exteriorizez public opiniile sau credinţele, prin cuvânt mărturisit că sunt împotriva comunismului. Nicio lege din lumea aceasta, nu mă poate constrânge să-mi exteriorizez gândurile şi intimitatea conştiinţei".

La expunerea lui Reus, Măgirescu, care terminase Dreptul, n-a spus niciun cuvânt. În intimitatea lui, era de acord cu Reus; probabil că şi el îi spusese acelaşi lucru lui Ţurcanu.

Expunerea i-a descumpănit pe toţi cei din cameră, până şi pe Zaharia, şeful comitetului de tortură. El şi-a notat cele spuse de Reus, pentru a-l informa pe Ţurcanu.

A venit apoi rândul lui Tudose, care a răspuns că nu **s-**a gândit niciodată la această problemă, dacă mai este sau nu legionar, pentru că, aşa cum spusese Reus, aceasta este o problemă de conştiinţă.

Al treilea a fost Gelu Gheorghiu care, cu atitudinea lui de om bun, interpretând totul prin prisma morală, i-a răspuns lui Zaharia:

„Mă întreb dacă am fost vreodată legionar, pentru că din punctul meu de vedere, a fi ceva înseamnă a te identifica cu ceea ce afirmi că eşti. Prin urmare, mă întreb, m-am identificat eu oare cu Mişcarea Legionară?"

„Corneliu Codreanu a fost primul care **s-**a identificat cu ceea ce a spus că este şi aşa a fost asasinat. Mota şi Marin de asemenea **s-**au identificat cu ceea ce au spus că sunt şi aşa au şi murit. Toţi martirii legionari **s-**au identificat cu ceea ce au spus că sunt şi aşa au şi fost asasinaţi".

„În camera aceasta au fost doi legionari, Pintilie, pe care l-aţi ucis **–** şi Nedelcu, care a înnebunit. Iar eu, dacă reuşeam, mă sinucideam (aşa cum judec acum, aş fi fost un las), iar acum sunt întrebat dacă mai sunt sau nu legionar".

„Eu pun problema în felul următor: am iubit o fată tare frumoasă, am iubit-o din toată inima dar, la un moment dat, a trebuit să-i spun că nu mă mai căsătoresc cu ea. Fata îmi cere explicaţii, dar eu ce explicaţii să-i dau, pentru că poziţia mea faţă de ea a rămas neschimbată?”

„Eu nu pot da explicaţii, pentru că mă torturează unul cu knutul şi, fără voia mea, mă constrânge să-i spun ceea ce vrea el, nu ceea ce simt eu. Deci, domnilor, ceea ce cereţi dumneavoastră este pur şi simplu un act formal, deoarece în intimitatea conştiinţei mele nu veţi putea pătrunde niciodată. Or, pe dumneavoastră vă interesează numai acte formale şi dacă aceasta vreţi, veţi obţine ceea ce vreţi în urma torturilor pe care le aplicaţi şi pe care le veţi mai aplica. Dar aceasta nu corespunde niciodată realităţii, pentru că oricât ne-am lepăda noi de Mişcarea Legionară, noi tot vom fi consideraţi legionari”.

„Eu însă vă voi răspunde la această întrebare, dar fie-mi îngăduit să mă mai gândesc la aceasta”.

Afirmaţiile lui Gelu Gheorghiu ne-au dat posibilitatea multora dintre noi să răspundem la fel.

După Gelu Gheorghiu a venit rândul meu. Camarazii din cameră nu cunoşteau torturile din camera 2 parter şi nu asistaseră la lepădarea mea de Mişcarea Legionară.

Eram însă convins că, în urma torturilor pe care le trăisem şi aveam să le mai trăiesc, atât eu, cât şi camarazii mei, decât să înnebunim, va trebui să ne lepădăm formal de Mişcarea Legionară.

Aşa că, am răspuns că nu m-am gândit şi ca urmare va trebui să mai reflectez, pentru că este o problemă de conştiinţă, asupra căreia nu te puteai pronunţa imediat.

La întrebarea lui Măgirescu, cât timp de reflecţie îmi trebuia, i-am dat o lună sau două, la care Zaharia a intervenit brutal: „Am să te fac eu să mai scurtezi din timp”. Măgirescu i-a spus însă să mă lase deocamdată în pace.

După noi, toţi ceilalţi: Dinescu, Sântimbreanu, Ciornea, Sârbu, Ungureanu, Popescu Paul, Zelică Berza, Grigoraş, Huţuleac, etc. au cerut timp de gândire.

Nedelcu şi Ionescu, nelegionari, care dădeau semne că **şi-**au pierdut minţile, nu au fost întrebaţi nimic. Dintre toţi, numai cinci au declarat că nu mai sunt legionari, tinerii aleşi de Zaharia să facă de planton în timpul nopţii.

A doua zi, seara, după ce Zaharia i**-**a prezentat raportul lui Ţurcanu, acesta a venit la noi.

Nu se poate descrie fizionomia lui Ţurcanu în astfel de situaţii. Cum a intrat în cameră, **s-**a dus direct la Reus şi i**-**a spus ironic:

„Colega, pui problema de drept, nu? Tot de drept, pentru că am fost colegi de facultate, nu te pot contrazice. Însă o să vezi tu şi o să simţi pe pielicica ta de legionar încarnat ce metodă am să-şi aplic eu ţie, ca să spui că nu mai eşti legionar cât o să trăieşti, chiar dacă te**-**ar spânzura Horia Sima”.

„Îţi aminteşti, când au început demascările cu voi, bandiţilor, în camera aceasta, eu v**-**am spus că o să vă aduc în stare să spuneţi tot ce ştiţi şi ce nu ştiţi şi voi face din voi tot ce vreau eu, nu? Ei, băgaţi bine la cap, bandiţilor, că vă voi aplica metode de „dragoste” **–** făcea aluzie la Gheorghiu **–** încât să spuneţi că nu mai sunteţi legionari şi n**-**o să vă mai trebuiască atâta timp de gândire, cum a afirmat banditul ăsta mistic, Bordeianu. Şi ştiţi voi, bandiţilor, că eu mă ţin de cuvânt, aşa cum m**-**am ţinut şi până acum”.

S**-**a uitat la toţi cei de pe priciuri şi, fără să mai spună ceva, a plecat împreună cu Zaharia.

Declaraţiile publice au continuat, în cameră, precum şi cele scrise, la camera 4 spital.

Eram siguri că, după vizita lui Ţurcanu, Zaharia va veni cu o nouă metodă de tortură.

După masa de seară, Zaharia **s-**a întors ca un taur înfuriat şi şi-a debitat repertoriul lui muzical. A ales zece dintre noi şi, împreună cu cei din comitet, ne**-**a aplicat legea „dragostei lui Gheorghiu”.

Apoi, ne**-**a fixat o nouă poziţie pe priciuri: în loc să ţinem mâinile pe genunchi, trebuia să le ridicăm în sus, pe lângă cap. După bătaia primită, abia ne mai puteam mişca,

iar prin ţinerea mâinilor în sus în poziţie fixă, surescitarea nervoasă se intensifica în aşa măsură, încât era imposibil de suportat.

Atunci ne-am convins cu toţii că, până la urmă, nu vom putea răbda şi nu vom avea de ales decât să ne lepădăm de Mişcarea Legionară sau să înnebunim.

Secţiune 1.46 Pastile din 1951. Hula adusă Fiului lui Dumnezeu

Săptămâna care a urmat acestor întâmplări a rămas de neuitat. Noua poziţie fixă era atât de greu de suportat, încât doream, mai mult ca oricând, să vină moartea sau un cutremur să dărâme fortăreaţa Piteşti, iar molozul ei să ne îngroape pentru totdeauna. Cât de aşteptată a fost şi cât de sublimă ni se părea acum moartea de martir! Numai Dumnezeu însă ştia când avea să ia sfârşit această tortură şi în ce fel.

Se apropiau Pastile şi eram îngroziti la gândul că ceea ce se petrecuse la Crăciun se va repeta aidoma şi de Paşti, cu aspecte însă mult mai satanice, pe care imaginaţia omului sănătos la minte nu le poate crea.

Era Duminica Floriilor, înainte de săptămâna Patimilor.

În acea după-amiază, Zaharia **s-**a întors de la camera 4 spital şi a făcut o nouă redistribuire pe prici.

Deodată, mi-a trecut prin minte că se pregătea ceva straniu, ceva de nedescris, în legătură cu săptămâna Patimilor şi cu Pastile.

Primul pe prici, a fost aşezat, după noua ordine, a fost Maglavit, urmat de Nedelcu, de Bordeianu Dumitru, autorul acestor jalnice amintiri, Popescu Paul, Zelică Berza, Grigoraş, Huţuleac, Sântimbreanu, Reus, Gheorghiu şi Andrisan.

Toţi aceştia făcuseră parte din grupul lui Maglavit. Când am văzut această nouă ordine şi mai ales faptul că toţi eram din grupul mistic[64], fără să ne dăm seama, o

64 Mistic: cuvântul a desemnat în lumea legionară, întâi, pe Mota, întemeietorul Frătiilor de Cruce, care a si murit ca un sfânt mucenic. Mai apoi le-a fost atribuit celor din grupul lui Valeriu Gafencu, membri ai

groază ne-a cuprins, presimţind ceea ce ne aştepta.

Luni, în săptămâna Patimilor, imediat după prânz, Zaharia s-a întors cu un teanc de hârtii în mână, mai multe mături tocite, un ghem de aţă groasă, nişte cutii de conserve goale, mangal şi o sticlută.

Le-a aşezat pe priciul nostru, şi, din cozile de mătură, ne-a pus să facem cruci.

Una din cruci, mai mare, era pentru Ungureanu.

Nu ghiceam ce avea de gând să facă Zaharia. Din cutia de conserve, a făcut cădelniţă, iar hârtiile aduse le-a împărţit celor ce se lepădaseră de Mişcarea Legionară şi la vreo 5 – 6 care făcuseră de planton de la 15 ianuarie.

După ce toate acestea au fost pregătite, Zaharia ni s-a adresat în felul următor: „*Misticilor* şi – celorlalţi din cameră – bandiţilor, pentru că credeţi în Dumnezeu şi în Patimile Lui, iar după cum ştiţi eu nu cred în astfel de baliverne, şi pentru că este săptămâna Patimilor, să vedeţi şi voi ce patimi vor îndura aceşti mistici!”

Oricine mi-ar fi spus şi orice aş fi citit în cea mai pornografică literatură, nu mi-aş fi putut închipui niciodată că nişte minţi satanizate şi bolnave puteau născoci asemenea măscări, pentru a huli şi ofensa Majestatea lui Dumnezeu, Sfinţenia şi Neprihănirea Lui.

Aşa cum am mai relatat cu ocazia Crăciunului din 1950, nu-mi voi îngădui – pentru bruma de cultură şi carte pe care mi-am însuşit-o în decursul anilor de învăţătură, pentru bunul simţ şi pudoarea unui umil creştin – să

Frătiilor de Cruce în clipa arestării lor, care, între 1941-47, citiseră si puseseră în lucrare, la propriu, Evanghelia, Vietile Sfintilor si Filocalia (primele 4 volume), si ajunseseră la o înaltă măsură duhovnicească (doi dintre ei, Anghel Papacioc – azi Arhimandritul Arsenie de la Techirghiol – si Constantin Dumitrescu, poreclit de către tortionari „Fachirul” – Monahul Marcu Dumitrescu de la Mănăstirea Sihăstria, plecat în 1998 la cele vesnice –, s-au călugărit imediat la iesirea din închisoare). După 1948, termenul de „mistic” a fost dat celor care, punându-si toată nădejdea si asezarea lor interioară în Hristos, au căutat să vadă, dincolo de „realitate”, Pronia Dumnezeiască si lupta diavolului, prin slugile sale, împotriva crestinismului si a crestinilor din marea temnită comunistă numită România (n. ed).

prezint înaintea cititorilor astfel de abjecţii adresate lui Dumnezeu. Dacă le-aş pronunţa sau le-aş scrie, m-aş face purtătorul de cuvânt al satanei şi al slugilor lui.

Ce sens ar avea să descriu pornografiile, insultele şi hula adusă lui Dumnezeu? Cei credincioşi ne vor crede pe cuvânt, avân**du-**i martori pe Dumnezeu şi pe acei ce, în Numele Lui, au îndurat astfel de torturi. Nu ne vor crede ateii, care şi aşa hulesc pe Dumnezeu, fără a fi torturaţi.

Din după**-**masa de luni şi până în Vinerea Mare, când se cânta Prohodul în bisericile noastre, precum şi în cele trei zile de Paşti, **s-**a cântat tot timpul pe melodia Prohodului, de către cei zece care se lepădaseră de Mişcare, plus plantoanele, tot acest repertoriu de pornografii, măscări şi scabrozităţi, care depăşeau orice imaginaţie[65].

Noi, „misticii”, am fost purtaţi timp de opt zile, în genunchi prin cameră, de la un capăt la altul, în frunte cu Ungureanu, închipuind patimile Domnului.

Lui Ungureanu i**-**au făcut coroană de spini, iar în cutiile de conserve **s-**a pus mangal stropit cu gaz lampant şi i **s-**a dat foc, ca să tămâiem cu ele, în timp ce mergeam în genunchi, făcând metanii.

L**-**am văzut pe Ungureanu plângând ca niciodată, îngrozit de ceea ce ne**-**au forţat să facem.

Ce mi**-**a cutremurat sufletul în timpul acestei torturi a duhului, a fost imaginea mamei, pe care am văz**ut-**o în faţa ochilor, îndoliată, aşa cum înţelegea ea să trăiască săptămâna Patimilor Mântuitorului. O vedeam plângând; îi era poate gândul la suferinţele mele, deşi biata de ea nu ştia în ce iad mă aflam.

La fel, le vedeam plângând pe toate mamele celor torturaţi şi îngroziti de a fi puşi să**-**L hulească pe Dumnezeu. Dacă ar fi văzut aceste mame la ce au fost supuşi fiii lor, multe dintre ele **şi-**ar fi ieşit din minţi.

După opt zile de mers în genunchi, ni **s-**au rupt pantalonii, iar genunchii erau numai o rană.

---

65 Toate s-au întâmplat după Talmudul inspirat de „tatăl minciunii” (vezi Nota finală a acestei cărti) (n. ed.).

Singurul dintre noi care a refuzat să participe la acest ritual satanic[66], a fost Nedelcu Aristide. Aşa înnebunit cum era, **s-**a desprins din cortegiu. A fost tolerat, pentru că, spuneau ei, îşi ieşise din minţi.

La sfârşitul celor opt zile de chin şi umilinţă, de dimineaţa până seara, distruşi sufleteşte, scârbiţi de noi înşine, de neputinţa şi slăbiciunea noastră, imploram Cerul să ne ia zilele.

Din cauza mersului pe ciment, genunchii noştri erau o rană sângerândă şi, când atingeam cimentul, călcam parcă pe ace. Dar, în afară de rănile fizice, această degradare spirituală a lăsat răni şi mai adânci în sufletele şi conştiinţa noastră.

Mă gândeam cu groază în acele momente dacă aveam să petrecem la fel şi alte sărbători ale Naşterii şi ale învierii lui Hristos, în timp ce părinţii, fraţii, surorile şi prietenii noştri vor trăi bucuria adevăratelor sărbători.

Nu numai în camera 3 subsol **s-**au petrecut asemenea orgii, ci în toate celelalte camere, după cum aveau să mărturisească, după demascări, cei ce le**-**au trăit ca şi noi.

Iată scopul final al reeducării comuniste: scoaterea lui Dumnezeu din inimile oamenilor şi prăbuşirea lor în neant[67].

Secţiune 1.47 Ultima constrângere de lepădare

Torturile cu ridicarea mâinilor, apoi prostituarea spirituală şi morală a conştiinţei, ne**-**au întărit convingerea că vom ajunge, până la urmă, ori la nebunie, ori la lepădarea de Mişcarea Legionară.

În cele două săptămâni de după Paşti, când **s-**a continuat cu declaraţiile publice şi cu cele scrise la camera 4 spital, fiecare dintre noi şi-a făcut un sever proces de conştiinţă, gândi**ndu-**se ce să aleagă. Nebun, n**-**ai mai fi

---

66 De observat asemănarea dintre acest ritual si ritualurile masonice si new-age (n. ed.).

67 Acesta e telul satanei, să tragă «în întunericul cel mai din afară» întreaga omenire, «să piardă, de va fi cu putintă, si pe cei alesi» (n. ed.).

fost de folos nimănui. Dacă te lepădai, insultai Mişcarea, având însă o şansă, aceea de a te păstra întreg la minte.

Se mai punea o întrebare: după cele văzute şi trăite, convinşi fiind că nici **într-**o sută de ani nu se va întâmpla nimic în lagărul comunist, pentru că fuseserăm vânduţi ca o marfă pieritoare, pentru interese meschine, fără să se tină seama de drepturile omului, de care se făcea atâta caz, în aceste condiţii deci, mai avea rost să trăieşti?

Pe de altă parte, ca indivizi singuratici, ce mai reprezentam noi pentru Mişcarea Legionară? Atunci când intraserăm pe poarta acelui infern, noi eram deja morţi pentru Legiune. Noi nu ne**-**am făcut decât datoria să luăm parte la o luptă pe care o pierdusem deja şi în care am fost îngenuncheati şi torturaţi. Or, atunci ce rost mai avea dacă ne lepădam sau nu de Mişcarea Legionară? Lepădarea ducea la compromiterea totală, la desconsiderare, iar nelepădarea, la nebunie. În ceea ce mă privea, alternativa nu avea nicio raţiune. Ajunsesem atât eu, cât şi camarazii mei, la ultima limită, la punctul mort.

Cei mai optimişti dintre noi au încercat să-şi rezolve această problemă de conştiinţă ca Gheorghiu, cel cu exemplul fetei frumoase, pe care o iubea atât de mult. Şi mulţi i**-**au urmat exemplul, lepădâ**ndu-**se formal.

Ceea ce nu adusese anul, a adus ceasul în care a murit „balaurul roşu” de la Kremlin.

Totuşi, era prea târziu. Mulţi se lepădaseră de Mişcarea Legionară. Celor ce au cerut o amânare li **s-**a refuzat. Singurul care nu **s-**a lepădat a fost Nedelcu Aristide, nebun însă, deci scos din calcul.

Acesta a fost scopul ocultei de la Moscova: să ne lepădăm de Legiune, prin torturi continue şi insuportabile, ca să ne compromitem moral unul fată de altul şi să ne pierdem încrederea reciprocă.

Voi, camarazi ai noştri care n-aţi trecut pe unde am trecut noi şi mai sunteţi în viaţă, şi cei care veţi veni după noi, judecaţi**-**ne cum vă va îndemna conştiinţa. Pe noi ne**-**a judecat sever conştiinţa noastră. Torturile prin care am trecut nu le dorim nici duşmanilor noştri.

Ce argumente mai pot aduce eu, în legătură cu lepădarea noastră de Legiune? Ne va judeca istoria, după o dreaptă judecată şi nu o parodie de proces, aşa cum ne-au făcut bolşevicii, în spatele cărora trona Internaţionala roşie.

Cei mai buni şi mai mari dintre noi au fost ucişi.

Secţiune 1.48 Denigrarea Legiunii şi a şefilor legionari

Hidra satanei, comunismul, nu **s-**a mulţumit însă numai cu compromiterea noastră unul fată de celălalt, prin lepădarea de Legiune, ci ne-a constrâns să aducem cele mai josnice insulte, calomnii şi denigrări Căpitanului nostru, şefilor şi camarazilor noştri pe care i-am cunoscut.

Nicolski voia să aibă în scris de la tineretul legionar, nu lepădarea de Mişcarea Legionară, pentru că aceasta nu ni **s-**a cerut în scris, fiind şi ei convinşi că nu era decât formală, ci ceva mai mult.

Rog pe camarazii mei să înţeleagă şi să fie convinşi că majoritatea dintre noi, cu foarte puţine excepţii, **s-**au lepădat doar formal de Legiune şi au rămas tot restul vieţii pe poziţia exprimată la interogatoriu de Gheorghiu în povestea cu fata frumoasă căreia i-a rămas fidel.

Cât priveşte denigrarea, calomnierea, insultele şi înjosirea şefilor legionari, ele n-au fost scrise de noi, ci de către cei din comitet. Ele au fost adunate şi date lui Ţurcanu, care le-a trimis lui Nicolski.

În general, la tineretul legionar de la muncă silnică, problema denigrării şefilor legionari a fost cât se poate de decentă. Văzând Nicolski că nu ajunge la scopul urmărit, a inventat atunci insulte şi calomnii la adresa celor mai mari şefi legionari, pe care le-a dat în scris şefilor comitetelor de tortură, prin Ţurcanu, ca să fie citite în faţa noastră. Majoritatea dintre noi, cu rare excepţii dintre elevii şi studenţii mai tineri, n-au dat nicio importantă acestor calomnii.

În această privinţă, tot Gheorghiu a dat soluţia.

Întrebat ce fapte reprobabile ar şti despre şefii legionari şi despre legionari în general, cu un calm de

sfânt şi cu o atitudine morală ireproşabilă, el i-a răspuns lui Zaharia: „Bine, domnule, m-ai torturat să-mi părăsesc iubita, identificată cu Legiunea, să n-o mai iubesc, să mă lepăd de ea, dar ca **s-**o insult, **s-**o denigrez, **s-**o calomniez pentru că am iubit-o cândva, acest lucru, domnule, nu se mai poate!”

„Nici dacă cel iubit te-a părăsit, pentru dragostea avută față de el, bunul simţ nu-ţi permite să-l vorbeşti de rău. Ne-aţi torturat, obligâ**ndu-**ne să ne mâncăm excrementele şi să spunem că a fost un lucru bun, dar, în problema dragostei, nu mai încape compromis”.

„Eu nu ştiu nimic, nici n-am văzut şi nici n-am auzit despre fapte reprobabile ale şefilor legionari pe care i-am cunoscut. Vreţi să inventez calomnii[68]? Nici asta nu se poate!”

Atitudinea lui Gheorghiu a fost salvatoare pentru majoritatea dintre noi. La fel am răspuns şi eu la întrebarea lui Zaharia şi pentru asta am plătit cu vârf şi îndesat.

Cum puteau fi defăimati, ce li se putea reproşa lui Radu Gyr, Nicolae Pătraşcu, Vică Negulescu, Costache Oprişan, Gabriel Bălănescu, lui Radu Mironovici, Petre Ţutea, Mircea Nicolau, grupului inginerilor de la Politehnica din Iaşi, lui Nelu şi Ion Păunescu, lui Eugen Teodorescu, preotului şi avocatului Pâslariu, procurorului Ambrozie şi sotiei, lui Gili Ioanid, Ion Ianulide, Popescu Ion, Lefa Aristide, Popescu Traian, Florică Dumitrescu, Mircea Motei, Gelu Gheoghiu, Reus Gheorghe, fraţilor Scutaru, lui Ion şi Mihai Lungeanu, lui Lazăr Andrei, Emil Brânzei, Teodoru Valeriu, fraţilor Ion şi Costică Stamate, lui Vasile Pătraşcu, Neculai Simionescu, Pintilie Ion, Nedelcu Aristide, Iosub Mihai, Costică Butan, Zelică Berza, Ungureanu Vasile, Hoinic Dragoş, preotului Tatulea, Oltei Manoliu, lui Nicola Beuran, surorilor Dumitriu, lui Gioga Parizianu, Gherase Aurel, preotului Grebenea, lui Aurel

68 Defăimarea purtătorilor de har, cum erau acesti eroi pomeniti aici, aducea după sine retragerea harului lui Hristos de la cei ce o făceau, iar după aceea, apostazia (n. ed.).

Obreja şi încă miilor şi miilor de legionari nepomeniţi aici?

De aceea le cer iertare camarazilor morţi în închisori şi celor care mai trăiesc, cărora nu le-am amintit numele şi care au fost tot atât de buni, dar pe care memoria mea nu i-a putut retine. Nu i-am trecut nici pe cei din străinătate, pe cei paraşutaţi şi nici pe cei din grupul lui Gavrilă din Făgăras.

Sau, ce puteam spune rău despre şeful Mişcării Legionare, Horia Sima, sub a cărui comandă ne aruncasem în luptă?

Prin aceste denigrări, insulte şi calomnii, oculta moscovită urmărea smulgerea din inima şi conştiinţa tineretului legionar a mitului elitei legionare. Acesta a fost scopul pe care şi l-a propus, dar pe care n-a reuşit să-l atingă.

Văzând Zaharia că nu scoate de la noi ce sconta, a adus de la Ţurcanu nişte hârtii, scrise cu tot felul de invective şi ni le-a citit. Dar nici aşa n-a reuşit să-şi atingă scopul, pentru că trebuia să prezinte probe sau cel învinuit să-şi recunoască el însuşi fapta.

Ca să-şi ascundă mişeliile, comuniştii le aruncau pe seama adversarilor lor.

Secţiune 1.49 Tortura conştiinţei morale

Prima dată când am fost întrebaţi dacă mai suntem sau nu legionari, numai cinci dintre noi spusesem că nu mai eram.

A urmat apoi tortura poziţiei fixe pe prici cu mâinile în sus şi bătăile administrate celor ce nu suportau această tortură, continuând-se cu batjocorirea lui Dumnezeu din săptămâna Patimilor şi „pelerinajul” în genunchi prin cameră, timp de opt zile, urmate de lepădarea tuturor de Legiune.

Atunci Ţurcanu a afirmat în faţa tuturor că nu mai există legionari.

Eram în a şaptea zi de torturi de nedescris. Memoria ne fusese golită de „tot ce ştiam şi nu ştiam” referitor la activitatea noastră şi a celor din „libertate”.

Pentru a mai scăpa de această tortură insuportabilă

mulţi dintre noi, şi mai ales dintre cei tineri, au declarat vrute şi nevrute, ştiute şi neştiute, pentru că suferinţa depăşise limita de rezistentă.

Vorba românească: „Să nu dea Dumnezeu omului cât poate răbda”, se adeverise **într-**un mod dramatic. Fotografia acestor figuri care exprimau deznădejdea ajunsă la culme, şi chinul ajuns la nebunie, ar fi fost cea mai cutremurătoare dovadă a bestialei dezlănţuiri satanice. Psihologii, parapsihologii, psihiatrii şi alţi specialişti ar fi avut un bogat material de studiu. Imaginile ar fi grăit din plin ce înseamnă teroarea comunistă şi de ce nu **s-**a petrecut până în prezent, niciun fel de răscoală în imperiul comunist împotriva satanicei stăpâniri.

Dacă declaraţiile, scrise şi nescrise, ne**-**au pustiit memoria, dacă lepădarea de Legiune ne**-**a compromis ca legionari, totuşi cea mai odioasă tortură, care a acţionat în intimitatea noastră, a fost prostituarea conştiinţei morale.

Conştiinţa este cea mai intimă parte a omului.

Datorită acestei intimităţi, inabordabile de către un alt subiect, Mântuitorul a instituit Sfânta Taină a Spovedaniei, prin puterea dată Sfinţilor Apostoli şi transmisă de aceştia tuturor preoţilor, până la sfârşitul lumii, prin cuvintele: «Ce veţi dezlega pe pământ, dezlegat va fi şi în ceruri şi ce veţi lega pe pământ, va fi legat şi în ceruri». Acest mandat, încredinţat omului prin preoţi, este mandatul prin care Dumnezeu i**-**a îngăduit insului să ia parte la marea operă de mântuire a sa[69].

Cel ce se spovedeste îşi goleste conştiinţa, în faţa duhovnicului său, de tot ce este inuman în el, de toate ispitele şi momelile diavolesti şi de tot răul făcut semenului.

Din toate torturile pe care le**-**am văzut şi pe care, de acum, şi cititorul a fost în măsură să le cunoască, tortura morală a întrecut orice imaginaţie. De aceea, nimeni nu are dreptul în lumea aceasta să siluiască sub niciun motiv

69 Pătimitorul a înteles că, prin „spovedania” cerută de călăi, taină întoarsă pe dos, se urmărea distrugerea constiintei, adică a Împărătiei lui Dumnezeu din inima omului (vezi notele 51, 56, 60) (n.ed.).

intimitatea conştiinţei aproapelui său, pentru că libertatea de conştiinţă a fost dată omului de Dumnezeu.

Fiecare dintre noi a fost torturat ca să-şi dea seama că nu are nicio posibilitate de a se sustrage acestei „prostituări" morale.

De aceea, unii au inventat sau exagerat fapte pe care nu le-ar putea crede nici cea mai bolnavă minte, numai ca să fie crezuţi şi să scape de torturi. Erai întrebat dacă în afară de furt, minciună, înşelătorie – pe care trebuia să le mărturiseşti public – ai mai comis şi perversiuni sexuale, prostituarea conştiinţei privind mai ales perversiunile şi relaţiile sexuale[70]. Or, tineretul legionar din cadrul Frătiilor de Cruce sau din centrele studenteşti fusese educat tocmai spre a fi ferit de perversiuni, atât pe plan moral cât şi pe cel sexual[71].

În faţa comitetului de tortură, ţi se punea întrebarea dacă ai făcut vreo perversiune sexuală. Dacă răspundeai negativ, erai torturat pentru că nu ai făcut-o; iar dacă afirmai contrariul, erai de asemenea torturat, pentru că ai făcut-o; oricum, erai torturat.

De aceea, ajungeai în situaţia lui Andrisan, cu *barbă* sau fără *barbă*. În acea nebunie a disperării, în urma cumplitelor torturi continue, mulţi au ajuns la concluzia că „spun tot şi fac orice"[72].

---

70 Scatologia si sexualitatea împotriva firii sunt atractiile diavolesti cele mai obisnuite, descrise de iconografia crestină. În Sabatul vrăjitoresc împerecherile peste fire si coprofagia sunt esentiale. De asemenea, în ocultismul contemporan, masonic. Descrierea orgiilor sexual scatologice abundă în literatura si filmografia contemporane. Vezi descrierea vămii desfrânării, la Sfânta Teodora si Sfântul Vasilie cel Nou. (n. ed.)

71 În cele mai multe vieti si pătimiri ale sfintelor mucenite, înainte de a fi chinuite erau fortate să cadă în desfrânare, stiut fiind că păcatul acesta, prin plăcerea provocată si dezmierdarea simturilor trupesti si sufletesti, alungă harul Sfântului Duh de la om; iar după aceea lepădarea vine imediat. Slugile satanei care au torturat la Pitesti au crezut că prin tortură vor silui constiinta omului să fie convinsă că a făcut păcate care nu le-a săvârsit, păcatul fiind deja săvârsit cu mintea în clipa în care omul acceptă gândul murdar (n. ed.).

72 Căderea din har aruncă omul în starea subanimalică a vointei

În acest stadiu, când puterea de judecată, pudoarea şi bunul simţ fuseseră de mult abolite, când cel torturat se zvârcolea în mocirlă, ştiind că mâine putea înnebuni pe prici ca Pintilie, Nedelcu şi Ionescu, ce i se mai putea pretinde acelui tânăr?

Unii dintre noi au început, să povestească, fără nicio reticentă, fel de fel de fapte, pe care nu le întâlneşti nici în patologie. Sărmanii, nu mai aveau discernământ şi nici voinţă; erau de-a binelea nebuni. De aceea, au declarat că au săvârşit toate perversiunile sexuale, că **s-**au împreunat şi cu animale domestice, cu mamele, surorile, rudele şi cunoştinţele apropiate.

Parcă Sodoma şi Gomora se mutaseră în închisoarea Piteşti[73]. În momentul când se făceau asemenea afirmaţii, te întrebai, fără a avea un răspuns, dacă tu eşti nebun de legat şi nu înţelegi ce declară camaradul tău sau dacă el era nebun şi nu puteai tu înţelege de ce omul o luase razna.

Această prostituare a durat în jur de 15 zile. La cei de la muncă silnică şi la camera 3 subsol, aceste declaraţii au fost mai decente.

În declaraţiile de la Gherla ale celor mai tineri **s-**au spus lucruri atât de scabroase, încât **ţi-**e ruşine şi să-ţi mai aminteşti de ele, nicidecum să le pronunţi sau să le scrii.

Dar ceea ce n-a prevăzut oculta a fost faptul că majoritatea dintre noi, având discernământ şi înţelegere, nu am fost afectaţi de situaţie. În unele cazuri totuşi, Nicolski, prin Ţurcanu şi sculele lui, a reuşit să facă tot ce a vrut din noi. Căci, pentru unii dintre noi, redresarea a fost imposibilă. Duşmanul putea face din ei acum bătăusi, turnători, orice.

Să-mi fie îngăduit acum să anticipez şi să mărturisesc un fapt care pune în lumină, pentru orice om

---

posedate de diavol (n. ed.).

73 Chiar asta s-a urmărit, atunci în mic, experimental, în conditii de laborator si cu mijloace dure, iar astăzi la scară planetară, „cu duhul blândetii”, prin propagandă. Initiatorii coruperii acesteia generale sunt pornocratii iudei, care urmează riguros preceptele Talmudului (n. ed.).

de bună credinţă, afirmaţiile de mai sus.

În toamna anului 1961 mai aveam doi ani până la expirarea pedepsei şi mă aflam la închisoarea Aiud.

Am fost mult pedepsit, în celule negre, la beci şi în arest sever de ofiţerul politic, locotenent-colonelul Ivan, care din anul 1957 mă tot ancheta şi urmărea să-i cad în plasă. Cum eu trăiam însă pe alte coordonate şi închisoarea nu mă mai apăsa, poziţia mea era solidă şi puteam rezista.

Într-o bună zi m-a scos din celulă şi m-a dus **într-**o cameră din clădirea administraţiei, spu**nându-**mi că voi sta de vorbă cu un tovarăş mare de la Interne şi să fiu atent cum şi ce voi vorbi.

După un sfert de oră a intrat un colonel de la securitate, în jurul a 45 de ani, cu o figură de intelectual. **S-**a legitimat şi a început discuţia **într-**o manieră civilizată. Mă întreba fapte de când fusesem arestat şi până în momentul de fată. Cunoştea bine problema legionară şi situaţia detenţiei noastre.

Când a venit vorba de Piteşti şi Gherla, mi-am dat seama că cunoştea atitudinea mea, precum şi caracterizarea făcută de Ţurcanu. În legătură cu ce se întâmplase acolo, i-am spus că Ţurcanu făcuse ancheta celor ce erau ostili regimului. **S-**a enervat puţin, dar **s-**a stăpânit. A recunoscut că demascările de la Piteşti şi Gherla au fost o greşeală a conducerii de atunci şi că va trebui să se acţioneze în alt chip. Eram convins că recunoscuse greşeala numai de circumstantă. A trecut apoi direct la subiect:

— Domnule Bordeianu, eu am împuternicire chiar în acest moment, să te scot din închisoare, dacă dumneata eşti accepţi ceea ce-ţi propun.

Înainte de a-mi destăinui propunerea însă, m-a întrebat dacă sunt sănătos la cap şi la trup.

— Slavă Domnului! i-am replicat eu.

M-a întrebat apoi cum am suportat şi cum suport detenţia, fiindcă după arestările masive din 1958 – 1959 ni se aplicase un regim foarte sever, aproape insuportabil.

— Cum se vede!

M-a întrebat apoi, dacă mai sper să ies din închisoare.

— Nu cred în clementa comuniştilor şi nu ştiu ce mă face să mă mai aştept la o condamnare!

Nu mi-a dat niciun răspuns.

— Nu-ţi surâde să fii liber?

— Nu mai cred în libertatea dumneavoastră!

După aceste schimburi de cuvinte reia:

— Domnule Bordeianu, uitaţi despre ce este vorba: am împuternicire, după cum am spus, să tratez cu dumneata, iar în urma ofertei pe care eu o voi face şi în cazul că o accepţi şi o semnezi, plecând din această cameră, nu te vei mai întoarce în celulă.

— Despre ce este vorba?

— Vă scot din închisoare şi vă duc la Oradea, unde vă vom oferi toate condiţiile de viaţă civilizată şi chiar de lux, cu femei tinere şi frumoase – vedeam tentaţia – dacă dumneata accepţi şi îţi iei obligaţia să tragi de limbă şi să informezi precis Securitatea, de tot ceea ce se face, se spune şi se plănuieşte în anumite cercuri sociale.

Când am auzit despre ce era vorba, mi-am pierdut controlul. Şi aceasta **s**-a văzut pe fata mea. Observând schimbarea mea de atitudine, ca să mai încălzească atmosfera, a continuat:

— Nu vă alarmaţi domnule Bordeianu, pentru că nu este vorba să trageţi de limbă pe ai dumneavoastră, căci ştiu că aţi rămas tot legionar, cu toate că v-aţi lepădat la Piteşti de Legiune. Vă repet, ca să fim lămuriţi: nu veţi face acest lucru cu legionari, nici cu alţi deţinuţi politici eliberaţi şi nici cu duşmanii ascunşi ai regimului, ci misiunea dumitale va fi să tragi de limbă şi să-i torni numai pe ai noştri.

La precizarea ofiţerului am zâmbit şi l-am întrebat:

— Adică, pe ai dumneavoastră?

— Pe comunişti, accentuă el.

— Dar atunci, dumneavoastră nu aveţi încredere în ai dumneavoastră?

— Nu! Şi ofiţerul nu a făcut decât să-mi confirme categoric bănuiala.

— Acesta este totul?

— Da, în mare; amănuntele le vom definitiva însă când dumneata îmi vei accepta oferta.

Stăpân pe mine, pentru că eram după 13 ani de puşcărie şi trecusem pe unde trecusem, iar conştiinţa, trăirea şi înţelegerea mea erau altele decât cele cu care intrasem în închisoare, i-am răspuns:

— Domnule colonel, după atâţia ani de închisoare, de experienţă, după cele auzite, trăite şi cunoscute în închisoare, pe lângă faptul că am rămas legionar, mai sunt şi creştin ortodox, în adevăratul sens al concepţiei creştine. De aceea, tot ce mi-aţi oferi dumneavoastră în condiţiile excepţionale de la Oradea sau din altă parte, nu mă tentează. Nu pot primi această ofertă, orice mi-aţi da, pentru că eu nu vreau să fac rău nimănui, nici chiar duşmanilor mei şi nici celor ce vor să-mi ia viaţa. Eu nu vă doresc nici dumneavoastră să staţi în celulă, nu cât am stat eu, nici măcar un an, pentru că sunt convins că v-aţi schimba felul de gândire. Vă spun aceasta nu numai acum, după 13 ani de închisoare, pentru că ceea ce îmi oferiţi dumneavoastră mi-a oferit tot unul de-ai dumneavoastră, în 1946 – era vorba de Ion Berac –, înainte de a fi arestat. Şi să mai ştiţi că, după încetarea demascărilor de la Gherla şi moartea lui Stalin, am refuzat categoric să vă servesc, orice fel de avantaje mi-aţi fi oferit. Scopul vieţii mele nu este de a-i face rău cuiva, ci de a face bine semenului şi chiar duşmanului meu. Şi, cât mă vor ţine puterile, să-l slujesc lui Dumnezeu, cu credinţă şi dragoste, ca să-mi mântui sufletul. Îmi pare rău că v-am dezamăgit, dar să vă căutaţi partenerii în altă parte.

Cât am fost de mirat eu de oferta făcută, dar ce consternat a rămas el, nu numai de refuzul meu, la care probabil se aştepta, ci de atitudinea mea fată de bunurile pământeşti şi de modul meu de gândire. Eram sigur însă că aşa ceva mai auzise şi de la alţi camarazi şi de aceea n-a mai scos niciun cuvânt; amuţise pur şi simplu.

Eu m-am întors în celula mea, iar el **s-**a dus probabil să-şi caute alţi colaboratori.

Comuniştii au convins pe unii dintre noi, când erau atât de dezechilibraţi, de nebuni şi disperaţi, încât să devină cele mai docile victime.

Stând şi judecând drept, fără patimă, ajungi să-i înţelegi şi pe aceşti nefericiţi, care au acceptat, fără voia şi convingerea lor, acest joc periculos.

N-am făcut niciun act de vitejie noi, cei care n-am căzut în această cursă. Sunt convins că nu prin curajul şi atitudinea noastră ne-am salvat, ci numai prin mila lui Dumnezeu care ne-a păzit să alunecăm şi să cădem. A te mândri că ai făcut fapte bune şi că eşti mai mult decât eşti în realitate, înseamnă a avea un orgoliu necontrolat, care de cele mai multe ori te duce la pieire. Pentru că, **s-**ar putea să vină peste tine încercări peste puterile tale fizice şi sufleteşti şi să devii astfel mai rău decât cel pe care îl acuzi că **s-**a alterat. «Fără Mine nu veţi putea face nimic» sunt cuvintele Domnului.

De aceea, numai cel ce şi-a încredinţat neputinţa şi slăbiciunea în mila şi ajutorul lui Dumnezeu va fi biruitor. Nu este greu să-i acuzi pe aceşti fraţi care au căzut victime comuniştilor. Ei n-au cedat decât la torturi continue insuportabile, când voinţa şi puterea lor de judecată nu i-a mai ajutat. Frica şi nebunia deznădejdii i-au aruncat în mrejele celor ce pescuiau astfel de nefericiţi. Oare milioanele de informatori şi turnători voluntari sau plătiţi, care de bunăvoie **s-**au pus în slujba comunismului, de ce au făc**ut-**o?

Se impune deci să facem o dreaptă deosebire între victimele torturilor continue şi cei care, conştienţi şi nesiliti, **s-**au oferit să-i slujească satanei. I se poate cere omului oare mai mult decât poate da el fizic şi sufleteşte? Desigur că nu, pentru că oamenii nu sunt toţi la fel.

Secţiune 1.50 Ultimele torturi în fortăreaţa Piteşti

După insuportabile chinuri fizice şi de conştiinţă, nu mai aveam nimic de ascuns şi nici resurse fizice şi morale ca să mai putem rezista torturilor.

În timpul torturii morale au continuat şi torturile fizice, până când, pentru cei cu muncă silnică şi temniţă grea, declaraţiile publice în celulă şi cele scrise în camera 4 spital erau pe terminate. Ţurcanu, la ordinele lui Nicolski, dădea zor să termine cu declaraţiile scrise pentru mai multe motive:

— Să fie cunoscuţi toţi cei nedeclaraţi la ancheta oficială, ca să-i condamne pe cei depusi în lagăre;

— Să-i cunoască pe cei care erau împotriva regimului şi deţineau posturi în aparatul de stat;

— Aveau nevoie de deţinuţi, pentru începerea *Canalului Morţii*, pentru munca în atelierele închisorilor şi la minele de plumb.

Să se ştie că demascările au continuat şi la Canal cu studenţii, elevii şi muncitorii având condamnări mici. Aceştia au fost duşi la Piteşti, Târgsor şi Gherla şi supuşi la aceleaşi metode de tortură, pentru a recruta dintre ei şefi de echipe şi brigadieri. Cei recrutaţi prin aceste torturi trebuiau să constrângă, prin groază şi teroare, pe cei ce munceau.

Pentru noi, cei de la muncă silnică şi o parte din temniţa grea, se pregăteau alte încercări: minele de plumb din Maramures şi atelierele groazei de la Gherla.

Tortura care ni **s-**a aplicat în ultimele luni, înainte de a pleca din Piteşti, a fost tipică monstrului bolşevic Macarenko.

Metoda opera strict psihologic. Cum stăteai pe prici în poziţia fixă, îţi treceau prin minte fel de fel de gânduri, dintre care, pe unele le consideram de-a dreptul ispite diavolesti, pe care le aveam şi în condiţii normale[74]. Acum însă, nu mai aveam nicio putere de a ne controla şi a le alunga de pe ecranul conştiinţei.

De pildă, unul din comitet, mai posedat decât tine, se oprea brusc în faţa ta şi, prin surprindere, te întreba la ce

74 Acel tip de tortură, zisă „pozitia fixă”, fiind continuă 17 ore pe zi, arunca cel mai repede în deznădejde, pentru că singura armă împotriva ei era rugăciunea neîncetată, care a avut putini lucrători în iadul temnitelor (n. ed.).

te gândeai. La această întrebare, gândurile satanice se amestecau şi se învălmăşeau în conştiinţa ta în aşa hal cu alte gânduri, că de multe ori nici nu ştiai ce să spui; parcă **ţi-**ar fi luat cineva minţile. În această dezordine de gânduri, fiind lipsit de cea mai elementară voinţă, se ajungea la următoarele situaţii:

— Dacă îţi spuneai gândul şi acesta nu era împotriva demascărilor, ci pe linia lor, scăpai de ciomăgeală, pentru că fata ta nu trăda nelinişte;

— Dacă te ascundeai, se vedea pe fata ta o paloare şi, în cazul acesta ciomăgeala era sigură, tu fiind considerat în continuare un mare bandit;

— Dacă ziceai că nu te gândeşti la nimic, şi în acest caz mimica îţi trăda minciuna, erai din nou considerat un mare bandit, nesincer şi înrăit, foarte periculos chiar, iar ceea ce te aştepta era o tortură insuportabilă.

Rareori **s-**a găsit printre noi vreunul care să fi scăpat de ciomăgeală, în intervalul de o lună, cât a durat această tortură pentru „citirea" gândurilor.

Surprinzător: memoria era singura facultate psihică ce ni se păstrase atât de ascuţită[75]. Fără să vrei, îţi veneau uneori în minte fapte şi evenimente de care parcă niciodată nu luaseşi cunoştinţă.

Memoria noastră fusese „măturată", se smulsese din ea, prin torturi, tot ceea ce timpul aşezase acolo, liniştit şi ordonat. Compartimentul de date era acum atât de golit, încât semăna cu o locuinţă de unde hoţii furaseră totul, până la ultimul capăt de aţă. Ce să mai pui în loc[76], când nu mai aveai nimic de pus?

„Citirea gândurilor" a încheiat tortura prin care trecusem timp de nouă luni, conform ameninţării: „O să vă citim şi o să vă cunoaştem şi gândurile".

---

75 Ancheta psihanalitică se foloseste de aceeasi metodă a aducerii aminte a relelor. Vezi nota 32 (n. ed.)

76 A fost scoasă orice amintire a faptelor bune evanghelice si a milei si bunătătii lui Dumnezeu, pentru ca diavolul să se poată înstăpâni cu si mai multă putere. „Unde nu este Dumnezeu este dracul" (Sfântul Vasilie cel Mare, Că nu este Dumnezeu pricinuitorul relelor) (n. ed.).

Sufletele noastre erau schilodite şi înfrânte iar noi ne manifestam şi ne comportam ca nişte roboti. Parcă nu mai era nimic viu în noi, iar omul raţional dispăruse şi el de mult dinlăuntrul nostru. Din când în când însă se mai ivea totuşi câte o licărire raţională în sufletele noastre. Aceasta însă ne îngrozea, pentru că prăbuşirea ce-i urma era inevitabilă.

Şi de aceea afirm cu toată convingerea că tortura continuă, intensă şi fără nicio perspectivă pentru cel torturat, duce la distrugerea a tot ce are fiinţa umană mai de preţ. Dacă pe scara durităţii, încadrarea este de la 1 la 10, la fel şi puterea noastră de rezistentă, de răbdare a torturilor, s-a înscris pe o scară tot de la 1 la 10. Şi, dacă punctele de topire ale metalelor se înscriu de la o la mii de grade, toate topindu-se în final, acelaşi lucru s-a întâmplat şi cu noi, cei ce am trecut prin demascările din Piteşti şi Gherla.

Ţinând cont de toate acestea, constatăm că bunul simţ nu ne mai permite să-l judecăm pe cel ce a trecut aceste probe.

Unii au cedat numai când l-au văzut pe altul plin de sânge şi schilodit în bătăi, fără ca ei înşişi să fi luat vreo palmă. Alţii au cedat după o palmă sau după o bătaie bună, alţii după sute de bătăi, alţii s-au sinucis sau au înnebunit iar alţii au fost ucişi.

Unii au cedat după o zi de tortură, alţii după o lună, alţii după ani. Toţi am fost însă topiţi, în termeni comunişti „muiaţi”, conform afirmaţiei: „De beton armat să fiţi, şi tot o să vă muiem”. Cum să nu ne „topim”, când carne nu mai aveam iar ciolanele ne erau umflate şi înnegrite de ciomege?

Rezultatul acestei experienţe a fost că s-a ajuns la „citirea gândurilor”.

Ciudăţenia a constat în aceea că majoritatea dintre noi nu mai puteam spune la ce ne gândeam, ce fel de gânduri aveam şi dacă erau sau nu conforme cu demascările.

Unii, mai ales cei din grupul mistic, spuneau că se

rugau, alţii că se gândeau acasă, iar alţii spuneau fel de fel, unele mai năstrusnice ca altul. Dificultatea, de neconceput şi de neînţeles, a cunoaşterii gândurilor proprii, consta în faptul că, după atâţia ani de chinuri, nu mai puteam exprima sau explica ceva, ca să ne facem înţeleşi.

Atât eu, cât şi camarazii mei, am văzut cu ochii noştri că nu ne mai puteam controla expresia fetei, care ne trăda întotdeauna gândurile pe care nu mai reuşea să le mascheze. În momentul când posedatul te tortura şi se uita în ochii tăi, **întrebându-**te unde te gândeai sau ce gânduri aveai, dacă nu răspundeai sincer, el îţi şi observa pe fată gândul pe care voiai să**-**l ascunzi. Nu mai aveai nici voinţa şi nici puterea să-ţi opreşti această exteriorizare, şi atunci se ştia precis dacă spuneai sau nu adevărul.

Aceasta a fost ultima fază a nebuniei colective pe care am trăit**-**o toţi cei care am trecut prin demascări. Iar rezultatul acestei „citiri” a gândurilor, prevăzute de Nicolski şi profeţite nouă de Ţurcanu, a fost neîncrederea totală în cel de lângă tine.

Secţiune 1.51 Lepădarea de Dumnezeu. Prăbuşirea.

Dacă metoda de tortură pentru „citirea” gândurilor a umplut până peste margine paharul deznădejdii şi al nebuniei, prin lepădarea de Dumnezeu şi de dreapta credinţă, care rămăsese singurul şi ultimul nostru sprijin, am ajuns la prăbuşirea totală. Fusesem aruncaţi în haos, dezechilibraţi, fără sprijin şi fără perspectivă, la discreţia celor ce ne torturau. Acest fapt a avut consecinţe nefaste, asupra a ceea ce aveam să vedem şi trăim în altă cetate a satanei, Gherla.

La începutul lui august 1951, când declaraţiile publice şi scrise erau pe terminate, iar tortura de „citire” a gândurilor atinsese nivelul prevăzut în planurile ocultei, Ţurcanu a trecut din cameră în cameră, cu expresia unui demon satisfăcut şi l**-**am auzit repetând că, ispitind şi înşelând pe cei tari şi credincioşi, i**-**a putut tăvăli în mocirlă.

„Mă, bandiţilor, vă amintiţi foarte bine ce am spus în

camera aceasta cât şi în celelalte camere, că eu nu glumesc, că mă voi ţine de cuvânt şi voi folosi toate metodele pentru a-mi atinge scopul urmărit. Or, iată că am ajuns, prin metodele pe care le-am folosit, să vă citim şi gândurile, fapt la care voi nu v-aţi aşteptat niciodată”.

„Vreau să vă atrag însă atenţia că cei mai periculoşi dintre voi, bandiţilor, aţi rămas cei care mărturisiti credinţa voastră în Dumnezeu. Şi sunt convins că cei care nu **s-**au lepădat de credinţa lor în Dumnezeu, nu **s-**au lepădat nici de Mişcarea Legionară. Ei sunt cei mai periculoşi, mai înrăiti şi mai încarnaţi legionari”.

„De aceea, pentru aceştia vor continua încă ani de zile demascările, aşa cum le-aţi cunoscut şi încă cu alte metode. Trebuie să vă scoatem din cap şi din inimă o dată pentru totdeauna această aberaţie, credinţa în Dumnezeu”[77].

Apoi, ne-a întrebat: „Cine din voi, bandiţilor, mai crede în Dumnezeu?”

Aproape jumătate din cameră a ridicat mâna în sus. În faţa acestei situaţii, Ţurcanu a continuat: „Am şi pentru voi metode, cei care aţi ridicat mâna, să spuneţi că v-aţi lepădat de credinţă, aşa cum aţi spus că v-aţi lepădat de Mişcarea Legionară”.

Adresâ**ndu-**se apoi lui Zaharia: „Culai, treci pe la mine, ca să vezi ce ai de făcut cu aceşti bandiţi”.

Pentru cei cu adevărat credincioşi, cea mai mare ameninţare posibilă a fost această ultimă afirmaţie a lui Ţurcanu, la care nimeni nu se aştepta. Urma să fim loviţi în ce aveam mai drag şi mai de preţ, singurul nostru punct de sprijin **–** credinţa în Dumnezeu, nădejdea izbăvirii noastre din ghearele satanei.

Pe oamenii care nu cred în Dumnezeu problema mântuirii nu-i interesează, pentru că ei sunt legaţi de

---

77 Cea mai mare încercare: «Vrăjmasul prigoneste sufletul meu si viata mea o calcă în picioare. Făcutu-m-a să locuiesc în întuneric, ca pe mortii veacului». (Ps. 142) «Multi se scoală asupra mea, multi zic sufletului meu: nu este mântuire lui, întru Dumnezeul lui» (Ps. 3) Vezi si Cartea lui Iov (n. ed.).

această lume materială, de bunurile pământeşti, de poziţiile sociale, de plăcerile şi satisfacţiile acestei vieţi **într-**atât că numai moartea îi va mai putea despărţi de ele.

Pentru cel ce crede însă nelimitat în Dumnezeu, în mântuire şi în viaţa veşnică, nefiind legat de pământ, cea mai mare tragedie este momentul când e obligat să mărturisească dacă mai crede sau nu în Dumnezeu.

Oameni cum au fost Sfinţii Părinţi şi mucenicii ar fi preferat de o mie de ori moartea, decât lepădarea de Dumnezeu şi de credinţa în El. Unii dintre noi însă au venit cu justificarea că, dacă marele Apostol Petru care credea **şi-**L iubea pe Iisus nelimitat, **s-**a lepădat de El de frică, atunci noi, nişte microbi neputincioşi, ce era să facem?[78]

Aşa vorbeau cei care se lepădaseră de Dumnezeu formal[79], aşa cum se lepădaseră şi de Legiune.

Iar dacă, aparent, tinerii care au trecut prin Piteşti **s-**au comportat în linii generale la fel, când privim mai îndeaproape, lucrurile se schimbă total.

Fiecare **s-**a comportat mai întâi în funcţie de credinţa lui în Dumnezeu, apoi de credinţa şi ataşamentul lui faţă de concepţia politică pentru care a fost condamnat, de puterea lui de rezistentă fizică şi îndeosebi de puterea lui morală şi sufletească. Având în vedere aceasta, nu-i putem pune **într-**o oală pe toţi tinerii care au trecut prin Piteşti, spunând că toţi **s-**au comportat la fel.

Dacă **s-**ar fi comportat la fel, ar fi cedat toţi de la prima palmă sau din prima zi, unii n**-**ar fi fost ucişi, alţii nu **s-**ar fi sinucis sau n**-**ar fi încercat să se sinucidă, alţii n**-**ar fi ajuns bătăusi sau criminali ordinari. Pe scara rezistentei fizice şi sufleteşti, fiecare **s-**a înscris în raport cu el însuşi.

---

78 De fapt, Sfântul Petru s-a lepădat înainte de Pogorârea Duhului Sfânt. Până în clipa lepădării, măcar că se lucraseră minuni prin mâinile sale, nu avea harul desăvârsit, asa cum îl au crestinii ortodocsi de la Sfântul Botez (n. ed.).

79 Ispita lepădării formale stăpâneste pe cei putin credinciosi. Nu există, de fapt, nimic formal. Dumnezeu nu lucrează cu jumătăti de măsură. «Pentru orice cuvânt desert, pe care-l vor rosti oamenii vor da socoteală în ziua judecătii» (Matei 12, 36). Diavolul este acela care micsorează si batjocoreste puterea Cuvântului (n. ed.).

La afirmaţiile lui Ţurcanu, că cei mai periculoşi „bandiţi” sunt cei care cred în Dumnezeu, ne vine să-i dăm dreptate.

Cine nu-l cunoaşte pe Vasile Pătraşcu, a cărui credinţă a fost de nezdruncinat şi a mărturisit-o până în ultima clipă, cu toate torturile prin care a trecut? Cine nu-şi aminteşte de Zelică Berza din camera 3 subsol, de Reus, Ungureanu, Nedelcu, Popa, Andrisan, Dinescu, Popescu Paul, şi ceilalţi, care au afirmat public că, nimeni nu-i va putea obliga să se lepede de Dumnezeu şi de Biserica Lui, cu toate torturile aplicate, cu atât mai mult cu cât Biserica este recunoscută de lege.

E drept însă că, din cauza torturilor de nesuportat, până la urmă mulţi **s-**au lepădat totuşi şi de Dumnezeu. Lepădarea lor a fost însă de scurtă durată. Până la urmă, prin pocăintă, **s-**au întors la Hristos.

Eu nu m-am înscris nici printre acei ce au afirmat categoric că ei cred în Dumnezeu, dar nici printre acei ce **s-**au lepădat de El. Şi cititorul **s-**a familiarizat cu părerea mea, precum că omul este dator în toate împrejurările vieţii lui să încerce.

Nu am avut însă niciun merit, gândurile şi atitudinea mi-au fost insuflate de Dumnezeu şi încercarea trebuia dusă până la limita puterii de rezistentă. Am crezut şi am sperat numai în mila şi ajutorul lui Dumnezeu, care m-a ferit să ajung un bătăus şi un criminal în demascările de la Piteşti.

Când am fost întrebat de Zaharia dacă mai cred sau nu în Dumnezeu, pentru prima şi ultima dată în viaţa mea am avut o întunecare a minţii şi o rătăcire pe care nimeni nu o va putea înţelege, decât eu, cel care am trăit-o. Cine mi-a întunecat puterea de judecată în acel moment? N-am putut discerne ce gânduri satanice mi-au întunecat conştiinţa şi mintea.

Dumnezeu a încercat atunci să-mi dea posibilitatea ca, prin această ultimă încercare, să-mi mărturisesc deschis şi fără frică credinţa în El. Eu nu l-am cerut însă ajutorul, ca să-mi lumineze mintea şi conştiinţa, şi atunci am oscilat să mărturisesc din toată inima.

Cei care îşi închipuie că în încercări excepţionale se poate face faţă numai cu puterile proprii, se înşeală şi se vor înşela până la sfârşitul lumii. Au doar n-a spus Iisus: «Fără Mine nu veţi putea face nimic»?

De aceea, când nu am strigat şi nu am implorat ajutorul lui Dumnezeu, m-am prăbuşit. Şi prăbuşirea mea a fost mare, pentru că satana mi-a chinuit sufletul şi m-a torturat timp de trei ani.

Atunci când m-a întrebat Zaharia, ce-i cu credinţa mea, un gând care nu era al meu şi nici de la Dumnezeu, m-a stăpânit şi mi-a şoptit: „Spune că nu te mai rogi lui Dumnezeu!” Şi aşa am şi rostit, public, în camera 3 subsol: „Nu mai fac rugăciunea, nu mă mai rog lui Dumnezeu”. Şi, din acel moment nu mi-am mai spus rugăciunea[80].

Urmarea ruperii comuniunii cu Dumnezeu prin rugăciune, a fost că duhul satanei a intrat în mine şi m-a torturat şi m-a muncit, din august 1951 până la Pastile anului 1954. Ţin să precizez că am spus că nu-mi mai fac rugăciunea, nu că nu mai cred în Dumnezeu. Marele meu păcat însă a fost că nu mi-am mai făcut rugăciunea, cu adevărat. Greşeală cu atât mai gravă, cu cât trebuia să mă gândesc la cuvintele sfinte: «Privegheaţi şi vă rugaţi ca să nu vă ispitească satana».

Rugăciunea, după mărturisirea Sfinţilor Părinţi, este comuniunea omului credincios cu Dumnezeu. Prin ea, omul stă de vorbă cu Dumnezeu, Îl adoră, Îl măreşte, Îi mulţumeşte, Îi spune păsurile şi necazurile, Îl roagă să-l ierte, Îi cere ajutor şi milă etc…

În capitolul despre Gherla voi descrie pentru cei ce cred nelimitat în Dumnezeu şi în minuni, ce a însemnat pentru mine ruperea de Dumnezeu şi apoi refacerea comuniunii cu El prin rugăciune.

Nu-i voi uita niciodată **şi**-i văd ca pe nişte munţi în

---

80 „Rugăciunea este împreunarea si unirea omului cu Dumnezeu” (Sfântul Ioan Scărarul, Cuvântul 28). Lipsa rugăciunii înseamnă lipsa părtăsiei cu Dumnezeu, lipsirea, lepădarea de Dumnezeu. Ce a urmat? „Unde nu este Dumnezeu, este diavolul” (Sfântul Vasilie cel Mare) (n. ed.).

faţa mea pe toţi aceia care au avut tăria, curajul, credinţa şi bărbătia să-şi afirme fără frică credinţa lor în Dumnezeu. Probabil, de aceea stelele mari strălucesc pe cer şi se văd, în timp ce altele, mici şi neputincioase, trec în bezna uitării.

Pe la jumătatea lunii august, Zaharia a plecat din cameră, nemaifiind şeful comitetului de tortură, iar poziţia fixă pe prici a luat sfârşit. Bătăile au încetat şi ele. Trăiam însă groaza că, după această aparentă linişte se pregătea o năprasnică furtună. Şi aceasta a fost la Gherla.

Pe la mijlocul lui septembrie, o mică parte dintre noi a plecat la Canal, unii la minele de plumb din Maramures, iar alţii la Gherla.

Dacă, în clipa când scriu aceste amintiri, mi **s-**ar oferi să aleg între moarte şi Piteşti, mărturisesc din toată inima şi cu frică de Dumnezeu că aş prefera de o mie de ori moartea. Şi cred că la fel gândesc toţi camarazii mei care mai sunt în viaţă şi care au trecut prin acea cetate a satanei din Piteşti. Ce mărturisire mai deschisă şi mai sinceră l**-**ar putea satisface pe cititorul acestor rânduri?

Secţiune 1.52 Plecarea din Piteşti.

După cum am mai relatat, începând cu a doua jumătate a lunii august, declaraţiile publice din camera 3 subsol şi 4 spital erau pe terminate. Torturile încetaseră, cu puţine excepţii, cele din celulele morţii din capul T**-**ului.

În acest timp, Ţurcanu cu statul lui major şi şefii de comitete dădeau zor să trieze şi să repartizeze declaraţiile la adresele respective şi să facă caracterizarea scrisă fiecărui tânăr trecut prin demascări. Această caracterizare trebuia să fie ataşată la cele două dosare; dosarul penal, care se găsea la grefa închisorii şi dosarul secret de la Ministerul Afacerilor Interne.

Cunoşteam numai din spusele altora aceste caracterizări, dar m**-**am convins de existenta lor văzâ**ndu-**le, când colonelul de la Interne a venit cu dosarul meu unificat, cel de la închisoare şi cel de la Interne.

Eram atunci cu domiciliul obligatoriu în Bărăgan, în anul 1963. Aceste caracterizări făcute de Ţurcanu şi de

şefii de comitete au avut un rol cât se poate de nefast în timpul detenţiei noastre. Pedepsele care ni se aplicau erau date în funcţie de ele. Pentru unii au fost fatale, căci cine cunoştea mai bine pe fiecare, din toate punctele de vedere, decât Ţurcanu şi şefii comitetelor de tortură?

Pe la jumătatea lunii august, celor 14 care eram încă ţinuţi în poziţia fixă pe prici: Reus, Gheorghiu, Grigoraş, Dinescu, Visovan, Sântimbreanu, Nedelcu, Popescu, Drăgănescu, Bordeianu şi ceilalţi, ni **s-**a ridicat această tortură, eveniment pe care l**-**am resimţit ca pe o adevărată binecuvântare.

Nu mai pomenesc de condiţiile de detenţie: foamea, frigul, lipsa de asistentă medicală, lipsa băii, rufele nespălate şi faptul că, de la data de 10 decembrie 1949, nu mai fusesem scosi la aer. Toate însă, raportate la torturile la care am fost supuşi, erau atât de neînsemnate, încât pentru noi nu mai aveau nicio importantă.

Reamintesc cititorului că, tot timpul cât au ţinut torturile, calitatea şi cantitatea hranei erau sub nivelul metabolismului bazal, de 600 – 700 de calorii pe zi; măsură impusă pentru a ne reduce şi puterea de rezistentă fizică, ca să nu putem riposta nici măcar cu un deget la ceea ce ni se făcea. În ceea ce priveşte frigul, era mai degrabă binefăcător, când pe tot corpul aveai numai răni.

Şi as mai adăuga ceva, în primul rând pentru medicii şi igieniştii mai sceptici. Cât am stat în camera 2 parter şi camera 3 subsol, niciunul din cei torturaţi n**-**a fost scos la cabinetul medical şi nicio rană nu **s-**a infectat. Martori sunt toţi aceia care au trecut pe acolo şi mai sunt şi astăzi în viaţă. Nici plaga lui Gheorghiu de la gât n**-**a fost tratată, ci pansată de Petrică Tudose cu cârpe murdare şi nu **s-**a infectat. Pesemne că unde vrea Dumnezeu, se biruie legea firii[81]. Şi, poate că a fost mai bine că în cele nouă luni, cât

81 Se biruie rânduiala firii: rănile nu se infectează si, după moarte, trupurile martirilor din închisorile comuniste nu se strică, asa cum s-a întâmplat cu Mărturisitorul Ilie Lăcătusu, preot legionar, ale cărui sfinte moaste întregi, nestricăcioase, pline de bună mireasmă, au fost dezgropate în 1998, în Bucuresti (n. ed.).

am stat în camera 3 subsol, nu am făcut nici baie, ca să nu ne observăm rănile de pe corp.

Dar toate aceste condiţii, repet, nu au avut pentru noi mare importantă fată de torturile fizice şi morale pe care le-am îndurat. Iar când ni s-a permis să ne mişcăm prin cameră, trăiam sentimentul că veneam din altă lume, după poziţia fixă pe prici, mişcatul prin cameră era ceva de domeniul basmelor.

Înfăţişarea celor ce trecuseră prin atâtea luni de tortură îţi lăsa imaginea unor oameni nebuni, privirea lor nemaisemănând cu a unui om normal. Aveai senzaţia că vedeai în faţa ochilor nişte umbre.

După torturile petrecute de Paşti şi după acelea administrate pentru lepădarea de Mişcarea Legionară, Zaharia, şeful comitetului din camera 3 subsol, începuse să-şi schimbe comportarea; parcă se petrecuse ceva în sufletul lui. Devenise absent, gânditor şi melancolic, renunţase la repertoriul muzical şi lipsea mult din cameră. Din monstrul şi călăul fără milă, care fusese până atunci, devenise un alt om.

Trăiam sentimentul că avea remuşcări pentru uciderea lui Pintilie. Poate...!? După plecarea lui definitivă din cameră, în jurul lui 15 august, rămânând numai cu Măgirescu şi Păvăloaia, atmosfera s-a mai relaxat şi am putut vorbi între noi. Ce aveam însă de vorbit? Intimităţile de altă dată, speranţele de viitor? Fuseseră toate înmormântate.

Ne temeam unul de altul ca jivinele, pentru că în timpul torturilor ni se studiau şi gesturile şi privirea, şi în general toată expresia fetei. Schimbam cuvinte între noi de parcă am fi fost nişte străini care nu se cunoscuseră niciodată. Aşa ne suspectam unii pe alţii. De aceea, nu discutam decât banalităţi: despre masă, aer, serviciul de cameră şi despre dormit. Ceea ce ne unise odinioară dispăruse complet dintre noi.

Îmi amintesc bine starea sufletească pe care am avut-o când am obţinut permisiunea ca, în locul poziţiei fixe, pe spate, cum dormeam noaptea, să pot dormi pe o

coastă sau pe burtă. În poziţiile acestea, scândura goală de pe prici ni **s-**a părut cel mai moale pat.

La începutul lui septembrie 1951, când l**-**am văzut pentru ultima dată pe Ţurcanu la Piteşti, am observat că nu mai avea ca altă dată smocul de chei în mână, iar gardianul şef de secţie era pus paznic în dreptul lui. Uşile erau încuiate cu zăvoare şi lacăte, făcâ**ndu-**se închiderea, deschiderea şi numărarea deţinuţilor în fiecare seară şi în fiecare dimineaţă de către primul gardian, în prezenta gardianului şef de secţie. Masa nu o mai serveau deţinuţii din comitet, ci gardianul, mâncarea ameliorâ**ndu-**se puţin şi trecând de la 600 la 800 de calorii zilnic.

Eram atât de slăbiti fizic şi moral, încât atunci când ne ridicam de pe prici, vedeam negru înaintea ochilor şi ameţeam.

Tot atunci ni **s-**au adunat şi rufele pentru spălat după zece luni de când le purtam pe noi. Am fost apoi scosi în curtile interioare pentru a ne scutura păturile şi hainele pe care le purtam din momentul arestării.

Am văzut astfel soarele, după un an şi jumătate de întuneric. Şi culmea, am fost tunsi, bărbieriţi şi duşi la baie în grupuri mici. Văzâ**ndu-**ne însă rănile, unele nevindecate încă, starea sufletească pe care am av**ut-**o la această baie a fost cumplită.

După terminarea toaletei, **într-**o dimineaţă, şeful de secţie ne**-**a anunţat să fim pregătiţi pentru inspecţia unui mare şef de la Bucureşti. Iată cum **s-**a petrecut această vizită oficială.

Eram înşiraţi câte unul la marginea priciului, când **s-**a deschis uşa şi şi-a făcut apariţia un ofiţer superior, un colonel îmbrăcat în uniformă albastră de miliţie şi nu de securitate.

În absenta lui Zaharia, raportul a fost dat de Măgirescu. După ce ne**-**a trecut în revistă pe fiecare, **întrebându-**ne cum ne cheamă, **s-**a oprit în dreptul uşii şi, cu un rânjet de diavol transformat în om, **s-**a recomandat: „Mă numesc colonelul Zeller, Directorul General al Penitenciarelor din R.P.R”.

Era cea mai sfruntată minciună, pentru că el era de fapt ofiţer de securitate şi unul din ajutoarele lui Nicolski, omul lui de încredere. El fusese acela care condusese direct demascările la ordinele lui Nicolski. El le-a controlat, verificat şi dirijat, ordonând şi metodele de tortură. A jucat o dublă sau triplă carte: cu oculta de la Moscova, cu partidul lui Teohari Georgescu şi Ana Pauker, şi o alta cu o ocultă pe care, probabil, numai el o ştia. Aşa se explică faptul că marele lui stăpân adevărat l-a lichidat până la urmă şi pe el[82].

---

82 Conducători ai României după 6 martie 1945, membri ai ocultei:

1. Ana Pauker (alias Anna Rabinsohn – arestată de Siguranta Statului pentru spionaj si expulzată; si-a denuntat la NKVD propriul sot ca fiind partizan al lui Trotsky), ministru de externe si agenta nr. 1 a Moscovei la Bucuresti. Ofiter Komintern.
2. Vasile Luca (alias Laszlo Luka), ofiter al Armatei Rosii, Kominternist, adjunctul Anei Pauker.
3. Teohari Georgescu (alias Burăh Tescovici), Ministru de Interne, ofiter INU (Komintern).
4. Josef Kisinevski (alias Jakob Broitman), vicepresedinte al Consiliului de Ministri si membru al CC.
5. Roman Walter (alias Ernst Neuländer – tatăl lui Petre Roman), organizatorul Securităţii si sef al Serviciului de Educatie, Cultură si Propagandă al Armatei.
6. Silviu Brucan (alias Brukner), redactor sef al Scânteii, conducător al campaniei de comunizare.
7. Alexandra Sidorovici, evreică, sotia lui Silviu Brucan, acuzatoare la „Tribunalul poporului” începând din 1945.
8. Alexandru Graur (alias Alter Brauer), director general al Societătii Radiofonice Române.
8. Mihai Roller, evreu, necunoscut înainte de venirea sa în România din Uniunea Sovietică, Presedinte al Academiei Romane, autorul istoriei falsificate a Românilor.

Între 1945-1965 cele două ministere ale ordinii, cel de Interne si cel al Securităţii, erau conduse de evrei kominternisti, membri ai ocultei: Teohari Georgescu, generalul Nicolski (alias Boris Grunberg), generalul Gheorghe Pintilie (Pantiusa Bodnarenko), generalul Dulgheru (alias Dulberger), Koller, Zeller, etc, aflati sub îndrumarea lui Alexandr Mihailovici Saharovski, conducătorul „operatiunii Gaianeh” –

Voi reda din memorie cuvintele acestui asasin ordinar:

„Mă bandiţilor, mai sunteţi legionari? Sunt convins că, după ce aţi trecut prin ce aţi trecut, nu vă mai arde de Legiune. Să vă pară bine că aţi scăpat aşa cum aţi scăpat, până acum. Să vă băgaţi însă bine în cap că demascările nu vor înceta niciodată. Iar pentru că voi cunoaşteţi ce este o demascare, şi dacă veţi da dovadă că v-aţi schimbat, voi veţi face demascarea tuturor bandiţilor din R.P.R". (cel mai important lucru pe care l-a spus călăul).

„Veţi pleca din Piteşti la Gherla, o parte din voi. O altă parte a şi plecat la Canal şi au făcut acolo o treabă bună cu demascările. Cei plecaţi înaintea voastră la Gherla au făcut şi ei treabă bună acolo, iar acum unii dintre voi, cum am spus, plecaţi tot la Gherla. Băgaţi bine de seamă că demascările nu au încetat şi că noi suntem hotărâţi să ducem până la capăt demascările tuturor bandiţilor din Republica noastră".

Am înregistrat cu o memorie de computer afirmaţiile acestui odios asasin.

Ceea ce însă ne-a şocat atunci pe toţi, chiar în starea în care ne aflam, era prezenta lui Ţurcanu alături de Zeller. Nu mai citeai însă pe fata lui siguranţa puterii, a stăpânirii de sine, a arogantei şi mândriei, ci atitudinea unei slugi servile fată de călăul principal. Când l-am văzut aşa pe Ţurcanu, despuiat de mitul puterii cu care ne îngrozea, am fost convins că era cea mai nenorocită victimă a doctrinei satanice.

Afirmaţia lui Zeller, că demascările nu au încetat şi că noi vom fi aceia care vom face demascările tuturor „bandiţilor" din Republica Populară Română, spunea totul. Era a doua adeverire, după cea a anchetatorului misterios din octombrie 1949, că oculta a avut planul ei, întocmit matematic, şi că o nouă etapă criminală ni se deschidea în faţă.

Aşa că, dacă Ana Pauker, Teohari Georgescu şi Vasile Luca nu ar fi fost debarcaţi cu autorizaţia lui Stalin, noi,

---

comunizarea prin teroare (n. ed.).

toţi care am trecut prin Piteşti şi Gherla, am fi devenit, în urma torturilor ce ni **s-**ar fi aplicat, cei mai odioşi criminali, care am fi ucis şi torturat tot ceea ce era considerat reacţionar în ţara noastră. Iar odată planul îndeplinit, am fi fost executaţi apoi şi noi, aşa cum au fost executaţi Ţurcanu şi colaboratorii lui.

A nu se uita însă că în drama de la Piteşti şi Gherla, instrumentul prin care **s-**a dus la îndeplinire planul ocultei am fost noi, cei din lanţuri. Noi am fost cei care ne**-**am torturat unii pe alţii. Comuniştii nu ne**-**au torturat cu mâna lor ci, la ordinul lor, ne**-**am aplicat noi înşine tortura unii altora. Şef însă ne**-**a fost Ţurcanu, un deţinut căruia i **s-**a dat mână liberă, ajutat fiind de primii şase care au acceptat de bunăvoie să aplice aceste torturi. Plata: promisiuni de libertate şi posturi de răspundere şi decoraţii.

În starea sufletească în care mă aflu astăzi, mărturisesc sincer că**-**i compătimesc pe Ţurcanu şi pe cei ce au colaborat cu el, pentru că toţi au fost victimele monstruosului plan satanic al comunismului. La ce îi foloseşte omului inteligenta dacă ea este pusă în serviciul răului? Şi Lucifer a fost inteligent, dar această inteligentă a pus**-**o în slujba a ceea ce era opus binelui. Numai înţelepciunea, care este dar de la Dumnezeu, slujeşte binelui.

Când l**-**am văzut pe Ţurcanu alături de Zeller, am avut convingerea că nu era mulţumit cu tratamentul pe care stăpânul i**-**l oferea. Probabil era convins că, la terminarea demascărilor, va fi dus direct în Comitetul Central şi făcut ministru. Zeller i**-**a cerut să continue demascările şi la Gherla, urmând ca numai după aceea să fie repus în drepturile ce i **s-**ar fi cuvenit.

Dar cum în lumea aceasta nu este după cum vrea omul, ci după cum vrea Domnul, Ţurcanu şi toate uneltele lui au fost executaţi, căzând victime propriilor nelegiuiri.

Cât am mai stat la Piteşti, până la jumătatea lui septembrie 1951, n**-**a fost decât o stare de provizorat. Tortura psihică, gândul că acolo unde ne vor duce,

demascările vor continua, ne făcea să credem că perspectiva era din ce în ce mai insuportabilă. Crezusem că toate chinurile se vor sfârşi odată cu încheierea demascărilor de la Piteşti. După vizita lui Zeller însă, eram de-a dreptul îngroziti de ceea ce ni se va mai întâmpla.

Cu câteva zile înainte de a pleca, am fost duşi la o vizită medicală, formală. Apoi am fost triati pe loturi, pentru destinaţia la care eram sortiţi. Pe la 15 septembrie, unii au plecat la minele de plumb şi alţii spre Gherla. Am rămas în cameră numai vreo zece inşi, printre care şi Măgirescu, care era foarte abătut. După tortura cu „citirea gândurilor", nu mai vorbea aproape cu nimeni.

În zilele de 16 – 18 septembrie am părăsit odioasa închisoare Piteşti – odioasă ca sufletul celui din ordinul căruia s-a construit – un ultim lot de vreo 90 de tineri.

(a)

GHERLA

(b) Fortăreaţa Gherla

Închisoarea Gherla se află situată pe şoseaua care leagă oraşul Dej de Cluj, pe malul Somesului Mic.

A fost clădită pe timpul împărătesei Austriei, Maria Thereza. E o fortăreaţă înconjurată de un şanţ adânc, ce-şi lua apa din Somes. Avea două clădiri cu câte un etaj, Zarca şi Secţia, cu celule şi camere mai mari şi mai mici.

După 1848, stăpânii Transilvaniei au clădit o a treia închisoare în formă de U culcat, cu o capacitate de mii de deţinuţi, cu camere şi celule, plase de sârmă groasă, ca la Piteşti, şi un coridor de un metru între celule.

Pe partea dinspre celule, la cele două capete ale clădirii, la etajele 2 şi 3, se găseau camere mari cu o capacitate normală de 70 de locuri. A fost un timp când aceste camere erau populate cu peste două sute de deţinuţi. La capete, pe înălţimea parterului şi a etajului 1, la sud era bucătăria închisorii, iar la nord capela. E de remarcat că această capelă era pictată ortodox, ceea ce dovedeşte că închisoarea fusese construită numai pentru români.

Când am ajuns noi la Gherla, capela era desfiinţată, iar icoanele, catapeteasma şi mobilierul fuseseră depuse în capela mică, din clădirea din mijloc (Secţia). Capela din clădirea mare era transformată în sală de şedinţe.

Închisoarea era foarte impunătoare. Localnicii o numeau „Casa Galbenă”.

În partea de sud, aproape de închisoare, era un cimitir, iar alături, unul mai mic, destinat deţinuţilor care mureau între ziduri. Intrarea în această fortăreaţă te impresiona prin podul porţii principale, unde fusese şanţul cu apă.

La intrare era clădirea administraţiei, cu un etaj, iar din această clădire, printr-o boltă, ajungeai în cele două curţi, pavate cu pietre.

Clădirea mare avea două intrări, una spre curtea interioară şi alta spre curtea cu ateliere. Curtea interioară avea spre sud o poartă care conducea la ateliere.

Închisoarea era împrejmuită cu un zid înalt, de 4 metri, prevăzut din loc în loc cu foişoare de pază, asigurată de soldaţi înarmaţi. Pe lângă zid era un spaţiu larg de 3 metri, greblat şi împrejmuit cu un gard de sârmă ghimpată, înalt şi el de 2 metri.

Când intrai în clădirea mare, te impresionau imensitatea ei şi plasele de sârmă prin care puteai vedea de la parter până la etajul trei. Uşile erau din lemn masiv, îmbrăcat în tablă groasă, cu două zăvoare puternice, sus şi jos, şi o broască mare pentru încuiat cu cheia. La mijloc, ca la orice uşă de închisoare, se găsea vizeta mare pe unde se servea masa şi, deasupra acesteia, o alta mai mică, pe unde se observa în cameră.

La mijlocul clădirii, în faţa intrării principale, erau scările care duceau de la parter, la etajul trei.

Această fortăreaţă, aşa cum era construită şi împrejmuită, asigura o pază prin care numai gândul mai putea zbura afară.

Geamurile de 1, 5/1 m erau prevăzute cu gratii groase de fier.

Toţi cei care au trecut prin Gherla, nu numai în

timpul demascărilor, dar şi înainte şi după aceea, nu pot uita închisoarea, unde atâţia fuseseră torturaţi sau ucişi.

Senzaţia morţii

În jur de 18 septembrie 1951, cu ultimul lot de studenţi, de la muncă silnică şi temniţă grea (majoritatea erau de la muncă silnică), am fost transportaţi de la închisoarea Piteşti la închisoarea Gherla.

Deoarece gara nu era departe de închisoare, de la dubele de tren până acolo am mers pe jos, cu pază puternică de gardieni şi soldaţi, toţi înarmaţi.

Cum am intrat în închisoare, cu lanţurile la picioare, privind la etajul trei, ceva neobişnuit şi inexplicabil mi-a cuprins întreaga fiinţă. Eram ca **într-**un cleşte puternic, din care nu se mai putea scăpa. Pentru prima dată în viaţa mea, am avut atunci senzaţia morţii iminente şi m-a cuprins o frică şi o groază fără obiect.

Imensitatea acestei închisori, privită prin plasele de sârmă, de la parter până la etajul trei, precum şi liniştea perfectă care domnea, în clădire îţi dădeau senzaţia că aici nu zac oameni, ci stăpâneşte moartea.

Frica morţii, pe care n-am av**ut-**o nici pe front, nici la Piteşti, o aveam acum în faţa ochilor; o frică amestecată cu groază, teamă şi spaimă[83]. Frica morţii are ca obiect moartea; dar această frică ce mă stăpânea era mai mult: era de natură metafizică, era posedarea satanei, care intrase în mine, de când încetasem să mă mai rog lui Dumnezeu.

În locul harului Dumnezeiesc, pe care îl izgonisem din suflet, lăsasem un gol unde se cuibărise duhul satanei. În viaţă, nu-mi fusese frică decât de Dumnezeu. Nu mi-a

83 „Frica se împarte în sase: în sovăială, în sfială, în rusine, în spaimă, în groază, în chin. Şovăiala este deci frica urmării care va să fie. Iar sfiala este frica din asteptarea ocării; si aceasta e cea mai bună pătimire. Iar rusinea e frica din ce s-a făcut spurcat; nici aceasta nu este deznădăjduită spre mântuire. Iar spaima e frica dintr-o mare închipuire. Iar groaza e frica din închipuirea neobisnuitului. Iar chinul e frica de cădere, adică de nenorocire, căci ne chinuim temându-ne a nu ne nenoroci de soartă” (Sfântul Ioan Damaschin, Dogmatica, Cartea 1, Cap 29) (n. ed.).

fost frică pe front, nici atunci când am fost încercuiţi; această frică fără obiect nu o puteam înţelege.

Frica, teama, groaza, spaima, în lumea fizică aveau un obiect, dar ceea ce simţeam şi trăiam eu nu avea obiect.

După ce ni **s-**au luat lanţurile de la picioare, tăi**ndu-**ne cu dalta, pe nicovală, niturile de la brătări, am fost identificaţi, potrivit dosarelor care ne însoţeau, şi repartizaţi la etajul trei, la ultima cameră pe partea de nord, vis-à-vis de camera mare, deasupra fostei capele.

Atât pe culoare, cât şi în camere, te impresiona lustrul mozaicului, făcut de deţinuţii torturaţi. În partea clădirii unde erau numai camere, acestea erau prevăzute cu mozaic pe jos. Pentru dormit, în camerele mari, erau priciuri pe două rânduri, iar în cele mici, numai cu un rând şi un interval.

Camerele alternau, când mari, când pe jumătate. Partea rezervată celulelor de 3, 5/2, 5 m era mai îngustă şi numai cu un rând. La mijlocul celularului, vis-à-vis de scări, era camera gardianului şef de secţie.

Ni **s-**au distribuit pături; priciurile erau din scânduri goale.

În camera mea nu erau decât condamnaţi de la 15 ani în sus.

Din camera 3 subsol, eram în această cameră Gheorghiu, Dinescu, Măgirescu şi cu mine, restul în alte camere.

Pe unii îi cunoşteam de la Suceava sau Piteşti; alţii, pe care nu-i cunoşteam erau: Pop Cornel, student la Facultatea de Medicină din Cluj, Popescu Aristotel, absolvent al Facultătii de Medicină din Bucureşti, şi Turcu Constantin, student la Facultatea de Medicină din Bucureşti.

Am observat că, din toţi cei din cameră, se desprindea un grup de oameni care sigur se cunoşteau între ei şi se deosebeau de ceilalţi prin faptul că erau mai degajaţi şi nu aşa de timorati.

Datorită acestei atmosfere, îţi dădeai seama imediat că ei făceau parte din statul major al lui Ţurcanu.

Îmi amintesc de acea noapte sinistră, când n-am dormit deloc, de frică şi groază, gândind la ceea ce ne spusese Zeller, că demascarea va continua la Gherla, şi aşteptam ca a doua zi să se facă o nouă repartitie şi să înceapă demascările.

La un moment dat, s-a deschis uşa şi a intrat Ţurcanu însoţit de Popa Ţanu, Livinschi şi Caba, cei ce fuseseră şi la Suceava.

Când l-am văzut pe Popa Ţanu, mi s-a tăiat răsuflarea. El şi cu Livinschi aveau să fie călăii şi ucigaşii demascărilor de la Gherla, demascări ale muncitorilor, ţăranilor şi a unei părti din elevi, studenţi şi intelectuali. Atmosfera din cameră era atât de apăsătoare, odată cu venirea lui Ţurcanu şi a ajutoarelor lui, încât continuarea demascărilor părea prea evidentă.

Necunoscutul ce ni se deschidea în faţă ne făcea să ne pârjolim ca buretele pe jar.

Cum a intrat în cameră, Ţurcanu a chemat într-un colţ pe Pop, Popescu, Măgirescu şi pe câţiva pe care nu-i cunoşteam. N-am auzit ce au vorbit. Am constatat că Ţurcanu nu mai avea aroganta şi nu mai inspira groaza de la Piteşti.

În schimb, cei care te îngrozeau cu privirea şi obrăznicia erau Popa Ţanu şi Livinschi. Primul era mai suplu, al doilea era gras şi diform ca un patruped, iar figura lui avea trăsăturile unui călău îndobitocit.

Livinschi, student la Medicina din Iaşi, avea o condamnare mică. În libertate îţi făcea o bună impresie, prin fizionomia lui drăguţă. Părea un tânăr cu mult bun simţ, foarte rezervat şi manierat. Mă întreb însă, cum se explică faptul că acest tânăr a fost cel mai odios ucigaş pe care l-au avut demascările de la Piteşti şi Gherla?

Fata pe care o avea acum era însă în contrast flagrant cu cea pe care o cunoscusem mai înainte. Dostoievski afirmă că posedaţii îşi alterează nu numai sufletul, dar şi înfăţişarea.

Aceştia doi şi cu Ţurcanu au fost ucigaşii, asasinii care au condus demascările de la Piteşti şi Gherla.

După ce **s-**a întreţinut cu colaboratorii lui, Ţurcanu ni **s-**a adresat nouă: „Bandiţilor, după cum v**-**a spus şi domnul colonel Zeller, v**-**o repet şi eu, demascările nu au încetat odată cu Piteştii şi cu plecarea voastră de acolo. Ele vor continua şi la Gherla sau în altă parte, până când vom ucide în voi ultima fărâmă de legionarism şi de credinţă în Dumnezeu”.

„Selecţia celor ce vor lucra în ateliere sau vor trece din nou prin demascări o vom face noi. Înainte de a vă scoate însă la ateliere o să vă ducem să vedeţi camerele de la etajele doi şi trei, ca să vedeţi cum prietenii şi colaboratorii mei au înţeles ce sunt demascările şi cum trebuie să se facă ele”. (Făcea aluzie la torturile de neînchipuit conduse şi patronate de Popa Ţanu, Livinschi şi Caba.)

„Cei care vor fi scosi la ateliere sau vor fi duşi la o altă închisoare sau loc de muncă, dacă vor scoate o vorbulită de ceea ce a fost la Piteşti şi Gherla, pe unde au trecut şi ce au văzut, **uitaţi-**vă bine la mine bandiţilor, pentru că voi ştiţi că eu mă ţin de cuvânt, îl va pupa mă**-**sa rece”.

Nici Popa Ţanu, nici Livinschi n**-**au scos niciun cuvânt, deoarece toţi cei din cameră erau absolvenţii din Piteşti ai lui Ţurcanu.

Se observa că Ţurcanu nu se mai simţea el însuşi, puternicul de la Piteşti, ca să-şi impună numai el puterea şi voinţa, iar ceilalţi să asculte de el. La Gherla, puterea şi voinţa erau împărţite de**-**acum între cei trei.

Demascările de la Gherla

A doua sau a treia zi, după ce Ţurcanu trecuse prin cameră, am fost luaţi câte cinci-şase şi duşi în camerele mari de tortură, de pe partea celulelor. Aceste camere nu aveau mozaic pe jos, ci dusumea de scânduri.

Trierea a făc**ut-**o Ţurcanu, care ne**-**a dat în primire lui Livinschi, iar acesta ne**-**a dus vis-à-vis, la camera mare situată deasupra fostei capele. Se deosebea de camera 2 parter de la Piteşti, fiind de două ori mai mare şi având dusumea pe jos.

În privinţa torturilor, camera era identică cu cea de la Piteşti, doar că cei torturaţi erau întinşi pe dusumea, iar în fundul camerei erau câteva paturi pentru cei din comitetul de tortură.

Cum am intrat, am fost opriţi în dreapta, lângă uşă, pe dusumea, unde era loc liber şi ni **s-**a spus să luăm loc. Becul era slab fată de volumul şi suprafaţa camerei şi de aceea, n**-**am putut distinge chipurile celor întinşi pe dusumea. Păreau nişte morţi, pusi unul lângă altul. Prima întrebare pe care ne**-**am pus**-**o, a fost cum se face tortura în această cameră şi prin ce fel de instrumente.

Aşteptam din clipă în clipă să se spună: „pe ei!”, ca la camera 2 parter. Cei de pe dusumea nu păreau în stare de ceva, arătau ca morţi. Nu **s-**a întâmplat ca la Piteşti.

Noaptea târziu însă, (niciunul dintre noi nu dormea) am simţit nişte picioare în burtă, în coaste şi în spate, apoi voci care repetau încontinuu: „Aici o să muriţi, bandiţilor!”[84]

Acest protocol semăna cu cel de la Interne unde, pentru a**-**i scoate din sărite pe cei arestaţi şi anchetaţi, li se punea în celulă un megafon, cu tot felul de ameninţări sau expresii care se repetau continuu, zi şi noapte.

Un camarad, care a fost anchetat timp de un an de zile la Interne, mi**-**a mărturisit că a avut un astfel de megafon în celulă, iar o voce repeta zi şi noapte următoarea expresie: „Ce faci barosane?”. I**-**a trebuit un efort supranatural omului să se obişnuiască cu această bătaie la cap şi să nu-şi iasă din minţi.

La noi, ameninţările acestea n**-**au ţinut decât câteva

---

84 „Atunci noaptea au făcut mare zgomot, încât părea că tot locul acela se clătina, iar cei patru pereti ai mormântului păreau că i-ar fi desfăcut diavolii. Apoi s-a părut că au intrat năluciri de fiare si de târâtoare. După aceea s-a umplut locul acela de năluciri de lei, ursi, leoparzi, tauri, aspide, scorpii si de lupi. Şi fiecare din acestea se pornea după chipul si năravul său: leul răcnea, vrând a se năpusti asupra lui; taurul părea că îl împunge; sarpele, târându-se, nu ajungea la dânsul si lupul voia a se porni. Şi, în scurt, vederea tuturor celor arătate era înfricosătoare, iar mânia lor cumplită” (Sfântul Athanasie cel mare, Viata Sfântului Antonie cel Mare) (n. ed.).

ore. Ce ne îngrozea însă, era perspectiva necunoscutului[85].

Fiind foarte slăbiti şi obosiţi, deoarece ultimele nopţi dormisem iepureşte, ne-a prins somnul. Ne-au trezit lovituri puternice peste tot corpul, în timp ce o voce striga: „Bandiţilor, veniţi încoace!”

Am fost apoi luaţi şi duşi în camera noastră. Acest fapt **s-**a repetat câteva nopţi la rând. Toţi cei din cameră, afară de cei din comitet, suportaseră şi ei această tortură în alte camere, pentru că, atunci când am intrat noi acolo, au venit şi ei după noi.

Am observat în timpul zilei că toţi erau îngroziti şi timorati, cum eram şi noi. Efectul acestei navete îşi atinsese scopul, pentru că, după câteva zile, reţinuţi în această cameră de teroare şi purtaţi prin ea ca să-i vedem pe cei întinşi pe dusumea ca morţi, nu mai aveam nicio îndoială despre ce ne aştepta.

Cei torturaţi erau de diferite vârste, luâ**ndu-**te după culoarea părului, iar fetele lor semănau cu ale noastre, ale celor cinci din camera 2 parter.

Ne-am întrebat: de lepădat, ne-am lepădat de toate, am trecut prin toate torturile posibile şi imposibile; şi atunci, ce să mai declarăm, când declarasem totul? Nu ne mai rămânea decât să retrăim torturile de la camera 2 parter şi 3 subsol sau, poate, unele mai ingenioase şi mai sofisticate. Nu a spus el oare, Zeller, că demascarea va continua şi la Gherla, şi peste tot?

Timp de zece zile Ţurcanu şi Popa Ţanu nu au mai trecut prin cameră. În schimb, am avut parte de Livinschi şi Caba, care ne-au purtat nopţi la rând prin celelalte camere de tortură, unde am văzut acelaşi spectacol ca în prima cameră şi aceiaşi nenorociţi cu capete umflate şi fete vinete şi desfigurate. Nu ştiam însă ce putea fi pe trupurile lor, căci stăteau nemişcaţi şi înveliţi.

Nu ar fi fost de o mie de ori mai bună moartea, la Piteşti, în locul acestui infern, ne întrebam noi? Ne blestemam slăbiciunea, că nu am avut tăria, credinţa şi

85 „Groaza e frica din închipuirea neobisnuitului” (Sfântul Ioan Damaschin, idem) (n. ed.).

curajul celor ce au fost uciși ca martiri la Piteşti.

După vreo două săptămâni, Ţurcanu îşi face din nou apariţia în camera noastră, de astă dată singur. Cu toată nebunia pe care o trăiam, am citit iarăsi pe fata lui Ţurcanu, că nu mai era el cel de la Piteşti. Parcă nici vocea nu-i mai semăna, părând acum vocea unui om normal.

Ne-a anunţat că, de săptămâna următoare, vom fi scosi la muncă în ateliere. Lucru curios, ne-a cerut să-i spunem şi atelierul unde voiam să muncim: mecanică, tâmplărie, fabrica de nasturi, vopsitorie, etc. La mecanică nu mă prea pricepeam şi am cerut să lucrez în atelierul de tâmplărie manuală, unde nu riscam accidente la maşini. Fapt curios, Ţurcanu mi-a acceptat alegerea.

După trecerea lui Ţurcanu prin camerele de studenţi, care veniseră cu el de la Piteşti şi repartizarea unora dintre noi la muncă în ateliere, am constatat că cei cinci sau şase dintre colaboratorii lui, n-au fost întrebaţi şi nici repartizaţi la muncă.

Dacă, la Piteşti Ţurcanu demasca numai studenţi, spre deosebire de el, Popa Ţanu ancheta şi tortura mai multe categorii de deţinuţi politici. Dacă cei mai tineri şi cu condamnări mai mici au cedat la Piteşti, la Gherla însă, majoritatea erau oameni maturi, căliti în luptă, elita muncitorilor şi ţăranilor legionari, şi ei priveau lucrurile din**tr-**un alt unghi. Dacă la cei tineri, momeala reeducării, eliberarea din închisoare, prindea uneori, în schimb la cei maturi, cu o meserie bine consolidată şi cu o stare materială şi socială deja închegată, demascarea era văzută politic şi social. De aceea, dintre toţi muncitorii şi ţăranii pe care i-am cunoscut la Gherla, după torturile îndurate, puteau fi număraţi pe degete cei care trecuseră de partea reeducatorilor.

După încetarea demascărilor, am aflat de la elevii cu condamnări mari, aduşi din Moldova la Piteşti şi introduşi **într-**o cameră de demascare, că în prima fază au interpretat torturile ca fiind o încercare a rezistentei lor, făcută de camarazii studenţi. Iată ce mărturiseşte unul din aceşti elevi: „Eram **într-**o cameră, la Piteşti, veniţi de la

sfârşitul toamnei lui 1949, în jur de 30 de elevi moldoveni (Frătiile de Cruce din Moldova au avut un mare rol în activitatea legionară între 1945 – 1948, adică după Antonescu) şi, la un moment dat, au intrat în cameră vreo 15 inşi cu ciomege şi centiroane şi ne-au luat la bătaie. Ne-au bătut până ne-au lăsat **într-**o baie de sânge, dar niciunul dintre noi n-a ripostat".

„Convingerea noastră a fost că suntem încercaţi de camarazii noştri mai mari, studenţi, dacă putem rezista sau nu. Această bătaie **s-**a repetat de câteva ori şi atunci am observat că printre cei ce ne torturau nu era niciun cunoscut din Moldova. Deşi la început eram hotărâţi să rezistăm cât putem, după vreo două săptămâni, când a intrat în cameră Ţurcanu, pe care-l cunoşteam de la Suceava, ne-am dat seama că era vorba de altceva, nu de o încercare. În închisoare, ne-am zis noi, nu fac deţinuţii ce vor ei cu ceilalţi deţinuţi. Îmi este ruşine şi acum, cât de naivi şi creduli eram".

Cititorul îşi mai aminteşte de cele ce am relatat cu privire la elevii aceia îngroziti, Comşa şi Străchinaru, amestecaţi cu studenţii de la camera 2 parter şi care au refuzat să-l bată pe Oprişan, şeful lor.

Cei maturi de la Gherla au fost supuşi la torturi care le-au întrecut cu mult pe cele de la Piteşti, dar niciunul dintre ei n-a devenit criminal.

După ce a plecat din cameră Ţurcanu, în după amiaza acelei zile, am fost scosi să facem baie, ceea ce nu mai făcusem de la plecarea din Piteşti.

Dacă până atunci mai aveam suspiciuni şi îndoieli despre cei din comitetele de tortură **–** în afară de Ţurcanu şi de cele şase ajutoare ale lui, la care se mai adăugau încă vreo şase, care acceptaseră demascările de bunăvoie, fără să fi luat o singură palmă, sau de alţii cu condamnări mai mari, luaţi de pe secţia noastră de muncă silnică şi torturaţi în celulele morţii, de la Piteşti **–** acuzâ**ndu-**i în sinea mea că nu au încercat să reziste, ceea ce am văzut la baie, fiind dezbrăcati toţi până la piele, m-a cutremurat, m-a dezarmat total şi înţelegerea mea în privinţa

demascărilor **s-**a întors cu 180 de grade. Oare cicatricile atât de adânci şi fără număr, că puteai băga degetele în ele, de pe corpurile acestor tineri, nu erau tot încercări?

Cum eram eu alături de dusul lui Măgirescu, acesta m-a rugat să-l spăl pe spate. De la ceafă şi până la călcâie, spatele lui era numai cicatrici; parcă era tatuat cu brazde adânci. Privirea mi **s-**a întunecat.

Mi-a făcut un semn discret să mă uit şi la Pop Cornel şi la Popescu Aristotel. În acea clipă, a dispărut din conştiinţa şi gândirea mea orice gând defavorabil lor. Mă gândeam prin ce au putut trece aceşti tineri, la ce fel de torturi fuseseră supuşi oare şi cât timp. Aveau cicatrici pe tot corpul, iar pe fese, gropi.

Ce se mai putea spune în faţa acestei evidente? Baia aceasta de la Gherla mi-a schimbat optica înţelegerii demascărilor: m-a apucat mila şi de Ţurcanu[86], el fiind de fapt o nefericită victimă a unor manevre diabolice. Un tânăr inteligent ca el, cum putuse oare să se angajeze **într-** o lucrare atât de satanică? Numai orgoliul, setea de putere şi lipsa de discernământ, putuseră să-l ducă în cea mai adâncă prăpastie a pierzaniei[87]. Rămâne o enigmă cum oameni inteligenţi, cu mari posibilităţi intelectuale, nu învaţă nimic din lectura istoriei. Pentru că, pe orice asupritor, călău şi ucigaş, precum şi pe toţi aceia care **şi-** au dispreţuit şi prigonit semenul, dreptatea Dumnezeiască nu i-a iertat.

Dacă Nicolski nu l-ar fi ademenit şi nu l-ar fi minţit, Ţurcanu nu **s-**ar fi angajat să facă ceea ce a făcut.

---

86 „Tocmai în aceasta constă taina credintei în Dumnezeu. Tocmai aceasta o face să fie puternică, tare, frumoasă, mântuitoare si vesnică. Să fii lovit si tu să-i săruti pe chinuitori! Să fii condamnat la moarte si tu să te bucuri! Să fii ucis pentru Hristos si tu să ierti pe toti! Credinta puternică, bărbătia, răbdarea, smerenia si iertarea crestină, acestea sunt laudele sfintilor si ale crestinilor; acestea sunt cununa Bisericii, podoabele credinciosilor si nădejdea mântuirii noastre” (Părintele Cleopa, Predică la Sfântul Mare Mucenic Gheorghe) (n. ed.).

87 „Cel ce este biruit de mândrie, singur îsi este siesi drac si potrivnic si întotdeauna îsi are cu sine gata pierzarea” (Sfântul Nil Sorski, Despre gândul al optulea, al mândriei) (n. ed.).

Ţurcanu ne promisese că vom fi scosi la lucru dar, în loc de muncă, ne-a plimbat prin camerele de tortură, doar ca să asistăm la chinuri, fără a ne obliga însă şi pe noi să torturăm.

Credeam că povestea cu lucrul în ateliere nu era decât o cursă, ca, după o anumită aşteptare, plină de groază şi nesiguranţă, pregătiţi psihologic, să ne vină şi nouă rândul la demascări. Mai credeam că la Gherla vor fi folosite torturi neaplicate la Piteşti. Eram siguri că, în perioada aceasta de momire, cu munca în ateliere, se vor experimenta şi definitiva alte metode de tortură pentru noi.

I. Directorul Gheorghiu

Când am ajuns noi, la Gherla era director căpitanul Gheorghiu, un om în vârstă, cu părul alb, muncitor de meserie. Se spunea că era maistru mecanic, iar toţi cei care l-au cunoscut au vorbit numai de bine despre el.

Avusese tangentă cu comuniştii înainte de 1944 sau, poate, după aceea şi, ca şi alţi muncitori cinstiţi, credea că ei vor fi aceia ce vor aduce dreptatea şi raiul pe pământ. Ce o fi căutat acest om cumsecade, să fie director de închisoare şi, mai mult, la Gherla, nu ştiu.[88] Cât l-am cunoscut, vreo opt luni de zile, nu l-am auzit o dată să vorbească urât cu deţinuţii sau să-i bruscheze. Vorbea cu fiecare ca şi cu un vechi cunoscut.

La tâmplărie nu se pricepea, în schimb petrecea ore întregi în atelierul de mecanică, îmbrăcat în halat, cu mâinile murdare, învăţâ**ndu-**i pe cei tineri o meserie.

L-am văzut de mai multe ori asistând la servitul mesei; dacă rămânea ceva pe fundul hârdăului, împărţea celor ce nu reuşeau să îndeplinească norma impusă. După unii, se pare că Gheorghiu ar fi spus că el nu a venit director la Gherla ca să omoare oamenii.

Datorită atitudinii lui, acest muncitor cu bun simţ nu **s-**a amestecat în demascări. Cel care le-a condus, verificat

88 Tocmai nădejdea în crearea de către om a raiului pământesc, asadar în automântuire, i-a unit pe „oamenii cumsecade” dar atei, cu antihristii aflati în slujba vrăjmasului (n. ed.).

şi aplicat, la ordinele lui Nicolski şi Zeller, a fost odiosul şi ucigaşul ofiţer politic Avădanei.

După încetarea demascărilor, când la Gherla trebuia să munceşti ca la galere, cu norme aproape imposibil de realizat, acest muncitor onest, Gheorghiu, a fost schimbat cu cel mai mare criminal pe care l-au avut închisorile comuniste din România: căpitanul Goiciu.

(II) Munca în ateliere

După cum ne prevenise Zeller, că demascarea va continua la Gherla şi că noi, studenţii, vom face demascarea tuturor „bandiţilor" din Republica Populară Română, perspectiva noastră era dintre cele mai sumbre. Aceasta însemna că, pentru noi, această cruntă soartă nu se va termina decât cu execuţia noastră, ca pe timpul lui Stalin.

Nu am fost scosi la ateliere în săptămâna anunţată de Ţurcanu, pentru că a trebuit să se facă selecţia. Cei care nu fuseseră propusi pentru muncă de Ţurcanu au fost scosi dintre noi şi duşi în camere de tortură.

În camera unde eram eu, şef de comitet era Pop Cornel. Măgirescu fusese scos din cameră să îndeplinească funcţia de „frizer", care consta de fapt din a strânge informaţiile de la turnători şi a le preda ofiţerului politic. Nu ştiu ce a făcut Măgirescu cât a fost frizer. După cum arăta Ţurcanu, eram convins că între ei se întâmplase ceva ireconciliabil.

La Gherla, Ţurcanu nu mai conducea singur demascările, ci împreună cu Popa Ţanu. Nicolski avea nevoie de Ţurcanu dar şi de Popa Ţanu, acest ucigaş de tip mongoloid, originar din Soroca, de pe malul Nistrului.

Îmi vine să cred că, sub pavăza lui Bogdanovici, Popa Ţanu s-a strecurat în Mişcarea Legionară ca spion rus. Pentru că, atunci când Ţurcanu şi ceilalţi ai lui au fost condamnaţi la moarte şi executaţi, Popa Ţanu a scăpat cu viaţă, cu toate că el condusese demascările şi asasinatele de la Gherla, unde au fost mai mulţi morţi decât la Piteşti.

În 1957, el era singur, într-o celulă la Aiud. Îl găsim din nou, ca martor al acuzării din lotul lui Ţurcanu, în

procesul lui Vică Negulescu, afirmând că acesta primise ordin de la Horia Sima să facă demascările de la Piteşti şi Gherla. Se vedea astfel că Popa Ţanu jucase un rol mai mult decât suspect.

Pentru noi, a urmat încă o săptămână de perindare prin camerele de tortură. Un fapt ne-a intrigat acolo: nu-i puteam recunoaşte pe cei torturaţi, fie că erau desfiguraţi, fie că aveau capul acoperit sau erau lungiti **într-**o poziţie în care nu le puteam vedea fata.

Aveam convingerea că tot acest bâlci l-a făcut Ţurcanu cu noi ca să ne înspăimânte şi să bage cât mai mult groaza în noi. Plimbările prin camerele de tortură de la Gherla au avut pentru noi, cei ce veneam de la Piteşti, un efect moral înspăimântător. Atunci când vedeam alţi torturaţi, majoritatea dintre noi trăiam suferinţa lor şi, în acel moment, am fi preferat să fim noi în locul nenorociţilor întinşi pe dusumea. O paradoxală afirmaţie. Starea aceasta sufletească am trăit-o toţi şi un sentiment de milă şi compasiune ne-a umplut sufletul.

Atunci când eşti torturat tu, nu poţi simţi milă şi compasiune pentru tine, pentru că, în acel moment, nu acţionează decât puterea ta de rezistentă şi răbdarea de a suporta tortura. Când îl vezi pe altul torturat, trăieşti durerea lui, pentru că se leagă de durerea ta şi se trezeşte în conştiinţa ta, cu maximum de intensitate, mila şi toată compasiunea fată de el, care este cu atât mai mare, cu cât e fratele tău de suferinţă şi de luptă. Este însă foarte greu pentru oameni să înţeleagă această stare, mai ales când ei nu au niciun fel de experienţă.

Ţinând seama de cele relatate, nu caut înţelegere şi nici să conving pe nimeni, dar mărturisesc că, văzând-ne fraţii şi camarazii în cea mai crâncenă suferinţă, timp de o lună de zile, nu ne-a fost deloc uşor.

După o lună de torturi sufleteşti, a venit şi ziua când am fost scosi la muncă în ateliere. Cu o zi înainte, Ţurcanu şi Popa Ţanu trecuseră prin camere şi ne avertizaseră: „Dacă scoateţi o vorbulită în legătură cu demascările, pentru că noi avem posibilitatea să-l descoperim pe făptas,

şi dacă nu vă apucaţi serios de muncă, sabotaţi sau faceţi altceva prin ateliere, ştiţi ce vă aşteaptă; aţi văzut cu ochii voştri!” Ţurcanu repetase: „Ştiţi că noi nu glumim şi ne ţinem de cuvânt”.

Eram atât de slăbiti fizic şi moral că, dacă ne-ar fi văzut un om normal din afara închisorii, ne-ar fi asemuit cu nişte strigoi sau cu nişte cadavre umblătoare.

Am fost scosi din camere, escortaţi nu de gardieni sau de soldaţi, ci tot de deţinuţi, ajutoarele lui Ţurcanu şi Popa Ţanu. Cu toţii am trăit un sentiment, nu ură, ci altceva, inexplicabil, de neînţeles: cum se putea să fim escortaţi şi insultaţi de propriii noştri camarazi şi colegi?

Un alt sentiment deosebit ni l-a dat faptul că, în locul unui spaţiu restrâns de câţiva metri pătraţi de celulă sau cameră, aveam un spaţiu larg de mişcare.

Dintre cei aproape 200 de studenţi scosi în ziua aceea la muncă – era pe la sfârşitul lui octombrie, 1951 – numai cinci am fost repartizaţi la atelierul de tâmplărie manuală. Şef de atelier era un maistru tâmplar legionar, arestat pe timpul lui Antonescu, care trecuse şi el prin demascări şi avea o aşa ură şi groază fată de studenţi şi elevi, că nici nu se uita în ochii noştri.

În câteva minute, ni **s-**au repartizat sculele, ni **s-**a arătat ce şi cum să lucrăm. Apoi, maistrul ne-a pus la curent cu norma obligatorie, pe care trebuia să o facem în opt ore de lucru, ţinând să precizeze: „Norma nu am făc**ut-**o eu, ci voi, şi dacă aţi făc**ut-**o, tot voi **s-**o îndepliniţi”.

Ţin să precizez că normele erau făcute, oriunde **s-**a lucrat cu deţinuţi politici, peste puterile unui om robust şi sănătos, care ar fi muncit în condiţii normale, în libertate. Însă pentru noi, care eram nişte epave, slăbiti până la distrofie, datorită hranei mult prea insuficiente calitativ şi cantitativ şi nici nu eram meseriaşi, era imposibil să facem o astfel de normă.

Drept urmare, din pricina epuizării fizice şi a nemâncării, ne-am îmbolnăvit. Neavând însă asistentă medicală, se explică de ce au murit, în aceste lagăre de muncă forţată, un număr atât de mare de deţinuţi politici,

de toate vârstele şi categoriile.

Oriunde **s-**a muncit cu deţinuţi politici **–** la Canal, Poarta Albă, Salcia şi în toate atelierele închisorilor **–** norma de lucru şi controlul producţiei erau făcute de deţinuţi, politici sau de drept comun. În această categorie de deţinuţi au fost selectaţi cei care trecuseră prin demascări sau erau turnători de bunăvoie. Normatorii erau dintre cei mai urâţi şi dispreţuiţi, fiind mână în mână cu ofiţerul politic şi cu administraţia închisorii sau a lagărului. N**-**am văzut în viaţa mea, oameni mai dispreţuiţi, huliti şi denigrati ca aceşti normatori. Şi o meritau din plin.

A doua categorie erau pontatorii, despre care voi relata **într-**un alt capitol.

În ateliere, erau două categorii de deţinuţi politici: unii trecuţi prin demascări (muncitori, ţărani, studenţi, elevi şi câţiva intelectuali) şi alţii care nu trecuseră prin demascări.

Aceştia din urmă, veniţi cam în acelaşi timp cu noi la Gherla, nu trebuia să fie preveniţi de ceea ce**-**i aştepta. De aceea ne spusese Ţurcanu, înainte de a fi conduşi în ateliere, să nu scoatem nicio vorbulită despre demascări.

În ziua când am fost scosi la muncă noi, cei 200 de studenţi trecuţi prin demascări la Piteşti, am trăit bucuria revederii după atâţia ani, dar nu deplină, pentru că n**-**am îndrăznit să vorbim unul cu altul. Ce tragedie sufletească mai mare se poate întâmpla decât să nu poţi, după atâta timp, să-ţi împărtăşeşti gândurile şi sentimentele cu cel pe care l**-**ai iubit. Cine poate să înţeleagă această stare sufletească?

Am fost repartizaţi fiecare la atelierul pe care l**-**am cerut, iar o parte dintre noi, unde a vrut Ţurcanu. Ne**-**a dat de gândit faptul că Popa Ţanu nu era de fată la aceste repartiţii, ci numai Livinschi şi doi muncitori, unul de la tâmplărie şi unul de la mecanică, amândoi însă trecuţi prin demascări.

Ne**-**a şocat, de la început, ura şi dispreţul cu care am fost primiţi în ateliere, de către muncitorii şi ţăranii care trecuseră prin demascările de la Gherla. Toţi aceşti oameni

n-au înţeles decât după mulţi ani drama de la Piteşti şi Gherla, atunci când s-a făcut omogenizarea, la Aiud, a tuturor legionarilor, indiferent de categoria socială şi pregătirea intelectuală, când cei veniţi de la minele de plumb sau din alte închisori s-au amestecat cu noi şi cei mai în vârstă şi mai ales intelectualii au putut să stea de vorbă cu ei şi să-i lămurească.

N-a fost categorie de deţinuţi politici mai oropsită, mai dispreţuită, mai hulită şi mai desconsiderată decât aceea a studenţilor. Dacă în libertate fiecare intelectual, fost student, se mândrea cu acest nume, pentru că era stimat de toată societatea, în închisoare îţi era cea mai mare ruşine să spui că ai fost student. De aceea, când am ajuns de la Gherla, la Aiud, ani de zile n-am spus că suntem studenţi. Am fost însă descoperiţi, datorită vocabularului folosit şi prin aspectul tineresc pe care-l aveam.

Am relatat toate acestea pentru că, mult timp, noi, tinerii legionari, nu numai că nu am fost ajutaţi de către cei maturi, ci am suportat ura, repulsia şi desconsiderarea lor.

Tot în acest timp atelierele au fost extinse, pentru a primi un număr şi mai mare de deţinuţi politici, aduşi de la alte închisori, unde nu erau mijloace ca aceştia să poată lucra.

Toate produsele care se lucrau în atelierele de la Gherla erau pentru armata bolşevică.

Trebuie să mai adaug că s-a lucrat mult timp în trei schimburi. Cei care au fost repartizaţi la tâmplăria mecanică au fost mai norocosi, deoarece acolo munca fizică a fost mai uşoară, cu excepţia pericolului de accident la maşină. S-a întâmplat astfel că, în primele luni, mulţi din cei care lucrau la aceste maşini au fost accidentaţi (Hoinic, Petrovanu, Cârstea şi alţii). În câteva luni însă, s-au deprins şi ei cu maşina, reuşind, după câtva timp, să-şi facă şi norma cerută.

Cei mai nenorocosi dintre noi au fost aceia care au ales tâmplăria manuală.

În eventualitatea că vor fi eliberaţi vreodată, fiecare se gândea să învete o meserie, cum au fost cei de la atelierul de mecanică, care au ajuns: strungari, matriţeri, frezori, lăcătuşi etc. Cei de la fabrica de nasturi, vopsitorie, atelierul de încleiat, au deprins şi mai repede operaţiile de lucru şi de aceea ei **s-**au încadrat în cel mai scurt timp în munca de fabrică.

Cei de la atelierul de tâmplărie mecanică au fost în schimb avantajaţi, avâ**ndu-**l ca şef de atelier pe badea Câmpeanu, maistru şi proprietar al unei fabrici de tâmplărie la Turda. Fusese în demascări mai puţin timp, căci, spre norocul lui, directorul Gheorghiu l**-**a scos de acolo, având nevoie de un specialist. Badea Câmpeanu era un foarte bun meseriaş şi un vechi legionar, călit prin prigoane. Pe lângă acest fapt, era un om de**-**o bunătate cum rar am întâlnit. Se ataşa foarte repede de cei tineri. E printre singurii legionari maturi de la Gherla care ne**-**a înţeles, ne**-**a ajutat şi **s-**a apropiat de noi, studenţii, chiar cu riscul de a fi tras de limbă şi turnat. Ce om admirabil a fost Badea Câmpeanu!

Iată numele altor muncitori legionari, deţinuţi la Gherla, care erau de neînlocuit: Vlad Ilie (maistru strungar), Iliescu (maistru matriţer), Dinu (maistru strungar, înnebunit în demascări). Toţi, foşti şefi de secţie şi specialişti de prima mână, în întreprinderea lui Malaxa. Făceau parte din elita muncitorilor legionari.

Şeful de atelier de la tâmplăria manuală, spre deosebire de Badea Câmpeanu, i**-**a urât, i**-**a dispreţuit şi nu i**-**a ajutat deloc pe studenţi. Trecuse prin demascări şi poate că avea dreptate să se comporte aşa. Şi**-**a revenit din această atitudine în anul 1953, după încetarea demascărilor. Mie însă, mi**-**a făcut multă nedreptate, şi din cauza neînţelegerii cu el, nu mi**-**am făcut niciodată norma.

În ceea ce priveşte masa, oriunde se lucra cu deţinuţi politici, ea era de două feluri: cea de producţie, care era, din punct de vedere calitativ şi cantitativ ceva mai bună, dar tot insuficientă şi masa celor de la comun, a celor ce nu munceau, de vreo 7 **–** 800 de calorii, şi cu care nu se

putea munci 8 ore pe zi.

Am muncit mult, poate mai mult decât robii. Nu am fost consideraţi ca oameni, ci ca obiecte, la discreţia asupritorilor şi tot de aceea nici hrana care ni se da, nu era în măsură să ne astâmpere foamea. Unde oare, în lumea aceasta, **s-**a muncit cu oameni cărora să nu li se dea hrană ca să-şi astâmpere măcar foamea? Nici robii care au ridicat piramidele egiptene, nu au avut condiţiile pe care le**-**am avut noi, deţinuţii politici din închisorile din România. Şi azi îmi amintesc cu groază de starea de slăbire fizică în care eram, neputând să mânuiesc o rindea manuală, ale cărei lame nici nu ştiam să le ascut. Eram flămând, de**-**mi venea să urlu ca lupul turbat, şi îmi blestemam ziua când m**-**am născut, dori**ndu-**mi moartea.

Datorită lui Ţurcanu, nu am fost dus din nou în demascări, pentru neîndeplinirea normei. La vreo zece zile după ce începusem lucrul, **într-**o seară, în cameră, Ţurcanu m**-**a întrebat de ce nu**-**mi fac norma. I**-**am răspuns să binevoiască să vină şi el pe la atelier şi să vadă cum se lucrează. Mi**-**a reproşat, utilizând cu precădere denumirea de bandit, cum că eu am cerut să fiu repartizat acolo. La remarca mea, că acolo merg meseriaşii tâmplari şi că eu va trebui mai întâi să învăţ meseria şi pe urmă să îndeplinesc norma, m**-**a prevenit că va trece pe la atelier să vadă.

A doua zi, în adevăr, m**-**am trezit cu el acolo, pe la orele zece. Cei din atelier, când l**-**au văzut, au înlemnit. Între mine şi Ţurcanu, de la Piteşti, discuţiile nu se mai purtau sub imperiul fricii. El era un ucigaş, dar nu înnăscut, ci făcut, iar eu nu mă mai temeam de el. Lupta între duhul meu şi al lui se purta pe coordonate ascunse.

S**-**a oprit în faţa mea şi mi**-**a luat rindeaua, **întrebându-**mă dacă mai lucrasem vreodată cu un astfel de instrument. I**-**am răspuns, **întrebându-**l dacă dânsul a mai lucrat cu ea.

Cum aveam pe bancă un blat de dulap militar, a început să tragă cu rindeaua, care se înfundă şi sări pe deasupra piesei de fasonat. Ţurcanu se enervă şi se duse la

şeful de atelier să-i regleze cuţitul. O luă de la capăt şi iarăsi i se înfundă. S-a întoarse din nou la şeful de atelier, cerându-i, de astă dată să-i ascută cuţitul rindelei. Însă acesta, cum îi ura pe studenţi, în loc să-i ascută cuţitul, i l-a stricat mai rău. Ţurcanu se dezbrăcă de haină şi începu să tragă şi mai tare cu rindeaua. Cât era el de voinic, a transpirat atât, de curgea apa pe el; înfuriat, îmi strigă: „Băi, Bordeianu, meseria asta nu este de noi!” Îmi ziceam în gândul meu, că meseria lui era să omoare oamenii, iar a mea, să-i vindec.

Îl chemă pe şeful de atelier şi-i ceru rindeaua lui, cu care, după câteva lovituri trăgea, foarte bine. La urmă, s-a înfundat şi aceea. A azvârlit-o pe tejghea şi a plecat furios. Rindeaua şefului era rindea de meseriaş, dar folosită de un nemeserias, nu putea decât să se înfunde, din nepricepere.

Nu m-a schimbat de la atelier şi nici eu nu i-am cerut-o, pentru că era prea riscant. Ţurcanu a ţinut probabil cont şi de Popa Ţanu, rival al lui în acea vreme, cu care ştia că am avut un conflict în celula 59, la Suceava.

Ţurcanu m-a favorizat, pentru că, atât timp cât am mai lucrat la atelierul de tâmplărie manuală şi el a stat la Gherla, nu m-a mai întrebat de ce nu-mi făceam norma. Se făcea că nu mă vede şi n-a mai trecut pe la mine.

Voi spune nu numai celor vii, dar şi morţilor, şi tuturor tâmplarilor din lumea aceasta, ce am pătimit la acel atelier. Câteodată, când avea timp, deşi era foarte ocupat cu maşinile, badea Câmpeanu mai trecea pe la bancul meu, îmi ascuţea rindeaua şi-mi arăta cum să lucrez cu ea; poate şi de milă, văzându-mi starea fizică. De multe ori, îmi dădea să fac piese mai uşor de lucrat.

Din cei cinci studenţi repartizaţi la acest atelier, doi camarazi ardeleni au rămas aici şi au învăţat meseria, iar ceilalţi doi şi cu mine n-am avut niciun spor. Eu m-am îmbolnăvit grav, iar ceilalţi doi au făcut cunoştinţă cu camerele de tortură.

1) Informatorii

După o săptămână de muncă, unii dintre noi au fost duşi la camerele de tortură, pentru motive numai de ei

cunoscute. Ţurcanu ştia că mai aveau un rest de plătit, de la Piteşti. Şi Ţurcanu se ţinea de cuvânt.

Unii moralişti ai Bisericii creştine susţin că majoritatea cuvintelor rostite de oameni sunt mincinoase, în relaţiile dintre indivizi, în familie, în colectivităţi, în ideologii, literatură, istorie şi în falsa ştiinţă şi politică de stat. Cât adevăr este în această afirmaţie! Dacă am trăi Adevărul, ar fi Împărăţia lui Dumnezeu pe pământ, dar trăim minciuna, negând voit, conştient, adevărul; de aceea este ce este în lume, domnia satanei. Dumnezeu ne învaţă: „Trebuie să fie da, când este da, şi nu când este nu, tot ce trece peste aceasta vine de la cel rău”.

După vreo zece zile de când fuseserăm scosi la muncă, **într-**o seară, Ţurcanu şi cu Popa Ţanu au trecut prin camerele celor ce lucrau la atelier, fiind toţi repartizaţi la un loc.

Ţurcanu avea o înfăţişare de călău autentic, cum de puţine ori îl văzusem. Popa Ţanu, lângă el, cu aceeaşi înfăţişare, poate mai expresivă, căci se adăuga şi aerul mongoloid.

Ţurcanu ni se adresă astfel: „Bandiţilor, este poate ultima încercare când regimul şi noi vrem să vă verificăm dacă, după ce aţi trecut pe unde aţi trecut şi aţi văzut ce aţi văzut, puteţi pune în aplicare şi da dovadă că sunteţi hotărâţi să demascati pe orice bandit reacţionar, care este împotriva regimului, ca astfel regimul să aibă încredere în voi”.

„Cei din Gherla, care au trecut prin demascări, până acum n**-**au scos niciun cuvânt, pe unde **s-**au dus, ba mai mult, au demascat pe toţi bandiţii din fabrică şi de**-**acum îi cunoaştem şi ştim cu cine avem de**-**a face. Prietenul meu, Popa Ţanu, poate întări ceea ce am spus eu” (Aşa cum **s-**a dovedit mai târziu, erau ei prieteni, cum ar fi şarpele cu broasca.).

Popa, cu o viclenie de mongoloid, ca a lui Lenin, ne spune: „Bandiţilor, nu vă jucaţi cu focul. Printre cei pe care i**-**am demascat eu, n**-**a fost niciunul să nu facă ceea ce a vrut regimul şi ceea ce le**-**am spus eu”.

La care Ţurcanu mai adaugă: „V-am spus, când aţi ieşit din fabrică, să nu ştie nici pământul pe unde aţi trecut, şi aici, şi în libertate. Trebuie apoi să trageţi de limbă pe orice bandit în legătură cu ce gândeşte, ce a făcut în viaţa lui, ce relaţii are cu alţi bandiţi şi ce are de gând să facă în viitor. Începând de mâine, orice bandit dintre voi vă da dovadă de cum ştie să servească Partidul şi să-şi facă datoria, aşa cum o cere el de la noi”.

Afirmaţiile lui Ţurcanu se legau de acelea ale lui Zeller, când ne spusese în faţa camerei: „Voi veţi face demascarea tuturor bandiţilor din Republica noastră”. Până atunci ne demascasem între noi, prin ciomăgeală şi rupere de oase, spunând tot ceea ce ştiam unul despre altul şi despre cei din libertate, ca urmare a cumplitelor torturi prin care trecusem şi treceam încă; acum eram pusi, fără voia noastră, să comitem odiosul păcat al făţărniciei. Adică, să ne prezentăm în faţa semenilor noştri ca oameni cinstiţi, şi ei să-şi deschidă sufletele fată de noi şi să spună lucruri care de obicei nu se spun, mai ales în închisoare. Toţi făcusem această greşeală, din sinceritate, din încrederea care ne lega. Iar acum, conştient, trebuia să-i împingem în gura lupului pe fraţii noştri, care ne credeau cinstiţi.

După cele afirmate de Ţurcanu şi Popa Ţanu, eram constrânşi deci, prin torturi, să facem rău semenului care nu ne făcuse niciun rău.

Dacă cei trecuţi, la Piteşti şi Gherla, prin torturi de nesuportat, până la nebunia deznădejdii, judecând omeneşte, aveau o oarecare scuză, ce aveau să facă cei care, de bunăvoie, conştienţi fiind că fac rău semenului lor, se angajaseră, pentru un blid de linte, pentru o poziţie socială sau pentru un trai mai bun, să-şi vândă sufletul satanei?

Ce noapte îngrozitoare (este puţin spus) am trăit noi la Gherla, când Ţurcanu ne-a obligat să acţionăm sub masca făţărniciei, făcând atâta rău semenilor noştri! Se poate oare explica şi înţelege raţional acest fapt, când trebuie să comitem răul fără voia noastră, deşi suntem

conştienţi de el? Ce grozăvie, să ştii că faci răul şi totuşi să-l faci![89]

După cum se vede, planul ocultei de a face din noi ceea ce au vrut ei, turnători ordinari, **într-**o oarecare măsură, a reuşit.

Să-mi îngăduie cititorul să vin cu o observaţie făcută de bunul meu prieten, inginerul Costică Cristescu, şeful tineretului ţărănist din Capitală în 1946 şi care, deşi ateu şi invalid, fără mâna dreaptă, îmi făcea următoarea mărturisire:

„Dragă prietene, eram scos la muncă să fac corvoadă prin curte; trecusem prin demascări şi, sincer să-ţi spun, până acum n-am înţeles acest fenomen, dar ceea ce îţi mărturisesc este mai mult decât cutremurător:

„Eram în curtea închisorii, ca în fiecare dimineaţă, şi iată ce am observat: fiind cu mătura în mână şi făcându-mă că lucrez, când ieşeau elevii din camerele de tortură şi se îndreptau spre ateliere, am văzut pe fetele lor atâta groază, atâta frică şi atâta disperare, încât m-am înspăimântat până în adâncul fiinţei mele. Văzând aceşti copii torturaţi, i-am asemuit cu demonii, îngroziti de porunca lui satan, care-i trimisese din iad pe pământ, ca să înşele oamenii. Îţi mărturisesc că şi pe fetele studenţilor[90], până a plecat Ţurcanu din Gherla, am observat aceeaşi expresie”.

Aceste observaţii le făcea un nelegionar şi un

---

89 «Căci nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvârsesc. Iar dacă fac ceea ce nu voiesc eu, nu eu fac aceasta, ci păcatul care locuieste în mine. Găsesc deci în mine, care voiesc să fac bine, legea că răul este legat de mine. Că, după omul cel lăuntric, mă bucur de legea lui Dumnezeu; dar văd în mădularele mele o altă lege, luptându-se împotriva legii mintii mele si făcându-mă rob legii păcatului, care este în mădularele mele. Om nenorocit ce sunt! Cine mă va izbăvi de trupul mortii acesteia? Multumesc lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos, Domnul nostru! Deci, dar, eu însumi, cu mintea mea, slujesc legii lui Dumnezeu, iar cu trupul, legii păcatului» (Romani 7, 19-25).

90 Răzbătea pe chipurile lor întocmai starea lăuntrică, după cuvântul înteleptului: «Inima omului schimbă fata lui ori spre bune, ori spre rele» (Sirah 13, 30) (n. ed.).

necredincios. O imagine mai clară şi mai autentică, nici că se putea da. Ceea ce a spus Cristescu despre tinerii de la Gherla, acelaşi lucru îl spun şi Sfinţii Părinţi în viziunile lor, despre demonii care vin să-i ispitească şi să-i înşele pe oameni. Copiii şi tinerii aceştia erau chinuiţi şi torturaţi, apoi trimişi, ca demonii, în ateliere, să tragă de limbă şi să aducă informaţii despre cei ce lucrau acolo.

Doamne, cine ne va crede, cine ne va înţelege, afară de Tine, Preabunule, care numai Tu cunoşti inima omului şi intimitatea conştiinţei lui?

Nu încercăm să convingem pe nimeni, nici pe camarazii noştri, şi cu atât mai puţin pe alţii (duşmanii noştri fiind excluşi). Le cerem însă oamenilor cinstiţi – în măsura în care pot şi vor să-şi pună întrebări – să răspundă: ce ar fi făcut ei în locul nostru?

2) Stări de conştiinţă

Seara aceea, când Ţurcanu ne-a spus ce aveam de făcut în ateliere, nici eu, nici camarazii mei nu o vom uita vreodată. Iată-ne pusi în postura de turnători ordinari, noi, care fuseserăm învăţaţi să mergem numai pe căile indicate de onoare. Ordinul lui Ţurcanu a căzut ca un trăsnet peste conştiinţa noastră; trebuia să ne transformăm în bolşevici şi diavoli făţarnici, cauzând atâta rău fraţilor noştri.

Este ştiut faptul că această pecingine satanică, comunismul, foloseşte ca armă – prin care se menţine la putere – informarea despre oricine şi orice, denunţarea semenului.

Acum ni se punea în faţa conştiinţei cea mai mare încercare, aceea de a alege între viaţă şi moarte, între bine şi rău, între adevăr şi minciună.

În momentele acelea, puterile duhovniceşti erau pentru mine ca şi inexistente, iar posedarea care mă tortura mă transformase **într-**o epavă, aruncată în ocean şi lăsată în voia valurilor dezlănţuite. Mi-a trecut prin faţa ochilor imaginea mamei, care ne-a învăţat de mici să nu facem rău nimănui. Şi, dintr-odată, iată-ne pusi în postura de a face rău fratelui nostru, care era în lanţuri ca şi noi şi care nu ne făcuse nimic.

Doamne, ce grozăvie, ce tortură a conştiinţei, care te arde şi te macină, când ai de ales între bine şi rău!

Dacă, de când începuseră demascările, avusesem ca armă de luptă strădania şi prin ea reuşisem să nu ajung un criminal odios, oare nu trebuia să încerc şi de aici înainte? Da! Dar atunci eram protejat de harul Dumnezeiesc[91], la care însă, prin voinţa mea, renunţasem, promiţând că nu mă voi mai ruga. Totuşi, şi în această stare de posedare, de slăbire a puterilor fizice şi morale, nu am renunţat la strădanie, la nevoinţă.

Din câte am trăit şi am îndurat împreună cu camarazii mei, aceea a fost pentru noi noaptea prăbuşirii, de scurtă durată pentru unii, şi de totdeauna, pentru alţii.

Ordinul lui Ţurcanu era să tragem de limbă pe oricine. Ţurcanu, cu Popa Ţanu şi întregul său stat major, era lângă noi.

Cei care nu **s-**au supus, au trecut din nou în demascări; unii, care nu numai că n**-**au tras pe nimeni de limbă, dar au pus în gardă şi pe alţi deţinuţi că studenţii şi elevii sunt turnători, au plătit**-**o cu viaţa. Încă o dovadă, că nu toţi tinerii care au trecut prin demascări **s-**au comportat la fel.

Dimineaţa următoare, ajuns în atelier, mi**-**am pus problema ce să fac mai întâi, să trag cu rindeaua, pe care nu o puteam mânui sau să mă duc să trag oamenii de limbă? Gândind aşa în sinea mea, am şi luat hotărârea, să nu întreprind nimic, până ce nu voi afla ce se va întâmpla seara cu cei ce nu aduc informaţii.

Şeful camerei mele era Pop Cornel. Aşteptam cu groază să văd ce se va întâmpla cu cei ce n**-**au adus nimic. Ce figuri, ce stări sufleteşti am văzut la cei din cameră! mai mult ca niciodată fetele lor trădau delirul nebuniei, pentru că făceau răul ca să scape de o noapte de tortură.

Câteva seri la rând am scăpat de întrebări, pentru că alţii se înscriseseră pe listă, să spună ce recoltă adunaseră. Dar **într-**o bună seară, spre groaza şi surprinderea

91 „Dumnezeiescul har se află din nevointa rugăciunii si din vărsarea lacrimilor” (Sfântul Isaac Sirul, Cuvântul 46) (n. ed.).

noastră, mai mulţi camarazi, printre care şi eu, nu aveam de dat nicio informaţie. Scuzele şi argumentele că n-am împlinit ordinul, nu erau acceptate. Ne-au mai lăsat câteva zile şi, ca să ne stimuleze, ne-au invitat în camera de vis-à-vis.

Această cameră, unde mai petrecusem câteva săptămâni, o cunoşteam bine, văzând cu ochii mei ce se întâmpla acolo.

Eram în jur de 6 – 7 camarazi. Ne-au poruncit să stăm lângă uşă, unde era un loc neocupat. În momentul acela ne-am uitat unul la altul şi parcă ceva, din tr-o altă lume, ne unea şi ne întărea în ceea ce era să vedem şi să suferim. Ce durere mai mare poate fi, decât atunci când sufletele se unesc, simt şi se atrag, în timp ce gura îţi e legată şi nu poţi să împărtăşeşti fratelui tău încrederea şi durerea pe care o încerci? Slugile satanei ne legaseră gura, ca să nu comunicăm unul cu altul; în schimb, ne torturau să le deschidem gura cu forţa fraţilor noştri, ca să le facem rău.

Toată noaptea aceea ne-au torturat sălbatic, evitând să ne lovească în cap, pentru ca a doua zi, când mergeam la atelier, să nu vadă ceilalţi deţinuţi. În schimb, de la gât şi până la tălpi, nu au lăsat decât răni şi sânge. După o zi de muncă istovitoare, toată noaptea nu ne-au lăsat să închidem ochii. Eram atât de slăbiti de puteri, că abia ne mai puteam mişca. Rănile de pe corp ne dureau parcă mai puţin decât durerea sufletească, la gândul că va trebui să iscodim un chinuit ca şi noi. Mă întreb şi acum, de unde aveau aceşti tineri atâta putere, să poată rezista la astfel de chinuri, pentru că, în mod normal, ei trebuiau de mult să fie morţi?[92]

Văzând cele îndurate, nu se poate înţelege altcum această putere şi răbdare, decât prin mila lui Dumnezeu, dată din belşug celor ce suferă. Aceasta însă, nu ni s-a dat pentru vrednicia noastră, ci prin infinita Lui bunătate şi prin rugăciunile celor ucişi dintre noi.

92 «Întru răbdarea voastră veti dobândi sufletele voastre» (Luca 21,19) (n. ed.).

De multe ori ne trecea prin minte că am venit pe lume pentru a fi torturaţi, că trupul ne-a fost dat numai pentru supliciu. Sulpiciu care nu era numai unul fizic, cu care de altfel ne obişnuiserăm cu timpul; era şi de natură interioară. Durerea fizică o simţi cât eşti torturat sau până ce se vindecă rana, dar durerea sufletească, ale cărei răni nu se văd, este mult mai greu de suportat, fără leac.

De câte ori nu preferam durerea fizică? Dar Dumnezeu avea un alt scop cu noi, tainic.

Aduşi înapoi în camera noastră, ni s-a permis să ne întindem pe prici, unde am adormit, cu toată durerea trupului. Am dormit parcă o veşnicie, până când am fost treziţi să mergem la lucru.

Am pus mâna pe rindea şi mi se părea atât de grea, că am renunţat. Şi, cum norma nu era chip să o fac, oricât m-aş fi străduit, am simulat că lucrez, pentru că mă apucase un somn de mi se lipeau pleoapele.

Noaptea aceea s-a repetat de mai multe ori, încât credeam că demascările începute la Piteşti vor dura toată viaţa. Ceva, din adâncul sufletului meu, parcă îmi şoptea că aşa se plăteşte slăbiciunea de a nu fi acceptat la Piteşti să mor odată cu Pintilie. O altă voce lăuntrică mă încuraja, şoptindu-mi că mai bine era să sufăr eu, decât să fac rău altuia. Dar până când? De cele mai gustoase mâncăruri ajungi totuşi să te saturi, dar noi, când aveam să ne săturăm de atâta bătaie?

Preferam tortura, ca să nu facem rău altuia. În zilele următoare, au mai fost trecuţi şi alţi camarazi din cameră prin aceleaşi cazne, pentru că stăpânii lui Ţurcanu nu erau mulţumiţi cu o singură turnătorie ci, odată începută, ea trebuia alimentată cu altele, din ce în ce mai multe, mai importante[93].

Într-o seară, Ţurcanu ne anunţă că cei care în două-trei zile nu aduc nicio informaţie nu vor mai fi scoşi la lucru, ci vor trece direct în camera de tortură. Cât era de grea şi insuportabilă munca în ateliere, din cauza normelor

93 «Adevărat, adevărat vă spun: Oricine săvârseste păcatul este rob al păcatului» (Ioan 8, 34) (n. ed.).

excesiv de mari, raportată la condiţiile noastre fizice, o preferam în locul celulei şi, mai ales, în locul camerelor de tortură.

După atâtea nopţi de nesomn şi tortură îmi plesnea capul, simţeam că din clipă în clipă voi înnebuni de-a binelea. În intimitatea conştiinţei mele încercam o scuză, că m-am străduit. De când începuseră demascările, era pentru prima dată când simţeam că am ajuns la limita suferinţei, răbdării şi disperării[94].

Simţeam şi trăiam groaza că peste această limită nu voi mai putea face nimic. E puţin spus că-mi doream moartea; îmi blestemam ziua când venisem pe lume **şi-**mi trecea prin minte **s-**o blestem şi pe mama[95].

Era lumea groazei, a urii, a minciunii, a făţărniciei, iad pământesc, unde diavolii şi slugile lor îi chinuiau pe oameni, ca să-i facă asemenea lor. Cu ce era însă vinovată mama, când eu singur am consimţit să-mi aleg destinul? Oare toate acestea nu se întâmplau deoarece mă legasem de materia neputincioasă? De ce n-avusesem oare curajul şi tăria să mă alătur camarazilor mei, care înfruntaseră cu bărbătie moartea, la Piteşti?

La cumpăna dintre nebunie şi moarte, nu mai aveam parcă în mine nimic omenesc sau pământesc. Puterea de a răbda şi rezistenta sufletească şi fizică se terminaseră. Aici ajunsesem, majoritatea dintre noi, afară de martiri şi de cei pe care Dumnezeu i-a ocrotit cu harul şi puterea Lui. La limita răbdării şi suferinţei **s-**a instalat în noi nebunia deznădejdii şi a posedării.

Toate cele create au o limită, prin hotărnicia cuprinsă în ele.

---

94 „La stârv se vor aduna vulturii, si la sufletul care s-a deznădăjduit de sinesi se vor aduna dracii. Că «unde este stârvul, acolo se vor aduna si vulturii»” (Sfântul Efrem Sirul, Pentru frica lui Dumnezeu) (n. ed.).

95 «Piară ziua în care m-am născut si noaptea care a zis: un prunc de parte bărbătească s-a zămislit!» «De ce n-am murit când eram în sânul mamei mele? Şi nu mi-am dat duhul, iesind din pântecele ei? De ce m-au primit cei doi genunchi si de ce cei doi sâni mi-au dat să sug? Căci acum as sta culcat si linistit, as dormi si m-as odihni» (Iov 3: 3, 11-13) (n. ed.)

Ne mai rămăsese o singură posibilitate: să facem semenilor noştri răul cel mai mic cu putinţă.

Am fost convins atunci, ca şi acum că, dacă aş fi rămas în harul dumnezeiesc, aş mai fi putut rezista încă o lună. Este puţin spus că eram nebun, posedat şi disperat, pentru că toate aceste stări sufleteşti atinseseră nu numai limita răbdării, dar şi a disperării.

Într-o dimineaţă, istovit de toate puterile şi muncit de conştiinţa care mă mustra, cum stăteam cu capul plecat pe bancul de lucru, am simţit că cineva mă bate pe spate.

Întorc capul şi văd un necunoscut, care mă întreabă dacă sunt moldovean şi mă cheamă Bordeianu şi dacă am un frate la miliţia din Târgu Neamţ. I-am confirmat că sunt moldovean şi că am un frate dar nu la Târgu Neamţ, ci la jandarmeria din Petricani.

Aflu atunci de la acel necunoscut că fratele meu se găsea la Târgu Neamţ şi că făcuse mult bine organizaţiei lor şi de aceea avea încredere în mine şi vrea să stăm de vorbă.

Nu l-am întrebat cine îl trimisese, ca să nu mai complic o situaţie şi aşa destul de grea.

Bietul om, cu câtă cinste şi încredere venea la mine… El nici nu bănuia că nu vorbeşte cu un om cinstit şi normal, ci cu un făţarnic, nebun şi posedat, neştiind cât de mult îl va costa. I-am zis în sinea mea: „Omule, cine te-a adus la mine? Tu nu vezi cum se uită ceilalţi la noi?” Cei ce ne priveau, seara puteau turna, cum că a venit la mine un deţinut şi aş fi fost întrebat ce am discutat cu acela. Nu aveam nicio portiţă de scăpare.

Dar aceasta nu era decât o îndreptăţire omenească, venită din slăbiciune şi neputinţă, pentru că mai era o poartă, aceea ce ducea la martiraj şi eroism. Vai mie, eu nu mai aveam deloc aceste virtuţi!

Omul meu (al cărui nume nu-l dau) începu să-mi spună tot felul de lucruri despre organizaţia şi activitatea lor, desfăşurată sub conducerea profesorului Hrib şi a sotiei sale, în regiunea Neamţului, împotriva bolşevismului. Ce am putut face în aceste clipe, a fost să-l

întrerup şi să abat discuţia către ceva mai puţin periculos; ştiam că şi alţii ca mine îl vor trage de limbă şi el le va spune tot ceea ce-mi spusese şi mie.

Omul acesta venise la mine – nu l-am întrebat cine îl trimisese – ca să mi se dea, pentru ultima dată, posibilitatea de a lua cununa de martir. Înţelegeam că fusese trimis de Dumnezeu să-mi ofere acest prilej, aşa cum se oferise şi altor camarazi care, după o lună, aveau să-şi ia această cunună.

Dumnezeu să fie oare de vină că eu am refuzat-o, deşi El mi-a oferit-o de atâtea ori, în timpul demascărilor? Oare nu eu strigasem, în orgoliul meu[96], către Cer, pe când eram la Suceava, izolat, înainte de proces, la celula 15 subsol, că vreau să mor pentru Hristos? Şi acum, slăbiciunea din mine refuza această cunună.

Nu era decât să-i spun acelui semen al meu, că eu sunt un turnător şi că tot ceea ce îmi va spune îl va costa mult prea mult; că toţi studenţii, elevii şi o parte din muncitori sunt turnători; că şi el trebuia să ştie ce însemna acest lucru. După aceea, a doua sau a treia zi, aş fi fost ucis, aşa cu au fost ucişi peste o lună unii din camarazii noştri.

După ce ne-am despărţit, am rămas năuc. Nu mai ştiam ce să cred, nu mai ştiam ce să fac. O scuză satanică se înfiripase în conştiinţa mea. Nu eu m-am dus la el să-i fac rău, îmi ziceam eu, ci el a venit la mine. Dar el venise având încredere în mine. Rămânea la latitudinea mea de a-i face sau nu rău.

Şi cum refuzasem harul Dumnezeiesc, nu-mi rămânea decât prăbuşirea. Nu mă rugam pentru har, dar nici prăbuşirea nu o doream; eram însă împins spre ea de

---

96 Acesta este motivul căderii multora: au cerut de la Dumnezeu mai mult decât puteau duce. Biserica însă ne învată: «Milă voiesc, iar nu jertfă; că n-am venit să chem pe drepti, ci pe păcătosi la pocăintă» (Matei 9, 13) «Nu te face drept înaintea Domnului» (Sirah 7, 5) „Să nu cereti alta nimic decât mila Lui cea nemărginită si aceasta este de ajuns pentru mântuirea voastră” (Sfântul Ioan Gură de Aur, Cuvânt pentru trezvie si rugăciune) (n. ed.).

slăbiciunea ce pusese stăpânire pe mine[97].

Îmi rămânea totuşi posibilitatea să triez din informaţiile ce le aveam şi să-i cauzez acestui frate cel mai mic rău posibil.

Când ajunsesem la această hotărâre, sufletul meu, stăpânit de nebunia disperării, a fost cuprins şi zguduit de un sentiment căruia, nici atunci şi nici acum, nu i-am găsit explicaţia: am simţit cum toată fiinţa mea era stăpânită de o dragoste fără hotar faţă de acel om, deşi, în locul sincerităţii şi încrederii lui, eu îi ofeream făţărnicia, răul şi suferinţa.

Cum aş putea oare înţelege acest paradox? Dumnezeu ne îndeamnă să-i iubim pe vrăjmasii noştri, şi asta putem înţelege, dar cum se poate explica raţional, că iubeşti pe cineva cu ardoare, cum n-ai iubit pe altul, deşi eşti conştient în acelaşi timp că îi faci rău? Cum se împacă dragostea cu răul? Cum poţi face răul celui care nu ţi l-a făcut? Noi, tinerii legionari, fuseserăm învăţaţi să nu facem rău nimănui, să nu urâm pe nimeni, făcând doar binele din toate puterile noastre.

Aceşti semeni ai noştri, cărora noi le făceam atâta rău, fără voia şi ştirea lor, luau parte la calvarul suferinţei noastre. Şi poate, în felul acesta, pentru suferinţa pricinuită de noi, prin răul pe care li-l făceam, prin comuniunea aceasta de suferinţă, Dumnezeu **s-**a milostivit şi de noi şi de ei. Nu se poate explica, nu se poate înţelege raţional dragostea care pornea din inima noastră, pentru cei pe care-i iscodeam[98]. Dacă ar fi ştiut, dragii de ei, cât rău le făceam şi cu câtă dragoste îi îmbrăţişam în inima noastră!…

---

97 Aceasta este starea care îi stăpâneste pe diavoli. Iată ce întreabă unul din ei: «Ce ai cu noi, Iisuse Nazarinene? Ai venit ca să ne pierzi?» (Marcu 1, 24) (n. ed.) „Diavolii, ca niste pierzători, pe cei ce stau se sârguiesc să-i surpe, iar pe cei căzuti si care zac jos, îi junghie prin deznădejde” (Sfântul Efrem Sirul, Pentru fapta bună, către un pustnic tânăr) (n. ed.).

98 Aceasta este lucrarea harului, care Îl aduce în sufletul căzut (dar care nu se împacă cu căderea) pe Dumnezeu Însusi, prin lucrarea dragostei Sale, ca să îi dea tărie si să-l ridice din cădere (n. ed.).

Ciudat aspect al comuniunii dintre sufletele oamenilor!

Eram nebun: suferinţa, răbdarea şi încrederea mea depăşiseră orice limită omenească posibilă. Tu, semenul meu, fără să ştii că eu îţi fac atâta rău, din care ţi se poate trage chiar şi moartea, iei indirect parte la suferinţa mea! În schimb, eu îţi dăruiesc dragostea pe care n-am mai avut-o pentru nimeni. Sunt procese de conştiinţă şi stări sufleteşti pe care, în condiţii normale, nu le-au trăit poate decât sfinţii. Ei au iubit pe cei care-i chinuiau, iar noi i-am iubit şi-i vom iubi până la sfârşitul vieţii pe cei cărora le-am făcut rău.

Nu cerem să fim înţeleşi de oameni, nici să fim compătimiţi, ci le atragem atenţia celor credincioşi şi celor de bună credinţă de complexitatea sufletului uman, de tainele lui şi de ce este în stare acest suflet omenesc să facă, între cer şi iad.

Întors în seara aceea în cameră, nu puteam ascunde faptul că un deţinut necunoscut a stat de vorbă cu mine, pentru că unii dintre camarazii şi colegii mei de cameră mă văzuseră şi comitetul groazei trebuie că aflase.

Abia ajuns în cameră, mă şi întâmpină Pop Cornel (parcă ar fi ştiut) şi-mi zice: „Măi banditule, e ultima oară când te mai poţi salva, pentru că dacă nu ai nimic de informat, nu mai ieşi de la camera de vis-s-vis” (camera de tortură).

Oarecum relaxat şi stăpân pe mine îi spun lui Pop, că am şi eu, începând din seara asta, unele informaţii, obţinute de la cei din ateliere. Şi cum groaza unei nopţi în camera de tortură era atât de înspăimântătoare şi de nesuportat, toţi cei ce lucrau în ateliere se străduiau care mai de care să aducă ceva informaţii.

Cum în seara aceea erau înscrişi mai mulţi pe listă, mie nu mi-a venit rândul în acea noapte, aşa că a doua zi am avut timp să meditez şi să discern asupra informaţiilor primite. Cantitatea lor îmi ajungea pentru două săptămâni, ca să dau câte puţin de fiecare dată şi să nu mai fiu trecut prin camera de tortură.

Rămăsesem pe poziţia că nu mă voi duce să-l caut pe cel ce-mi furnizase informaţiile, pentru că el singur se oferise să mă caute şi să mi le completeze.

Noaptea aceea o trăisem fără groază; dragostea şi afecţiunea mea pentru el, precum şi pentru ceilalţi deţinuţi care erau în situaţia lui, îmbrăca o formă şi era de o intensitate de neexplicat sau, raţional, de neînţeles.

Totuşi, în nebunia şi disperarea mea, mai aveam resurse intelectuale să judec cât de frumoasă şi de dorit ar fi viaţa pe pământ, dacă oamenii s-ar iubi între ei, aşa cum îi iubeam noi pe semenii noştri, pe care îi denunţam.

Se întreabă oamenii, cu drept sau fără drept, de ce este atâta rău, ură, dispreţ, atâta suferinţă şi neînţelegere între ei? Răspunsul este foarte simplu şi nimeni nu-l poate contrazice: e lipsă de dragoste între oameni.

În ziua care a urmat, sufletul meu mi-era scăldat în baia dragostei; parcă uitasem şi de foame şi de oboseală, dorind din toată inima ca soarele să nu mai apună în ziua aceea. Numai cei ce şi-au primejduit viaţa pentru a salva pe cea a aproapelui lor, au iubit, poate, aşa cum ne iubeam noi semenii în acele momente.

În nopţile care au urmat, am început să dau câte puţin din informaţiile pe care le primisem, cele mai inofensive, păstrând pe cât mi-era posibil pe cele care reprezentau prin conţinutul lor un rău mai mare.

Viaţa noastră se desfăşura între turnătorie şi camerele de tortură, iar această oscilatie, la care se mai adăuga şi nesiguranţa zilei de mâine, pe care o trăiam atât de crunt, săpa în sufletele noastre inevitabila prăbuşire.

După câteva zile, confidentul meu a venit din nou, cu şi mai multe informaţii, pe care nu le declarase la anchetă sau le auzise de la alţii. Aşa că aveam material pentru cel puţin o lună, ca să evit camerele de tortură.

După vreo săptămână, văzând că mulţi din camarazii mei, nemaiavând ce să denunţe în fiecare zi, erau trecuţi noapte de noapte la camerele de tortură, am hotărât să spun că nu mai aveam informaţii, ca să fiu solidar cu ei. Trăiam în acele momente solidaritatea şi mă simţeam şi

oarecum descătusat de ameninţarea de a face pe altul să sufere. După nu ştiu câte nopţi, se strângea din ce în ce mai mult cercul în jurul meu. Eram obligat să dau informaţii.

Ţin să mărturisesc că orice informaţie dată era bucată ruptă şi sângerândă din inima mea, care se topea însă în baia dragostei pe care o aveam pentru acel căruia-i făceam atâta rău. Cine va înţelege aceste trăiri şi o astfel de mărturisire?

(III) Martirii

În acest capitol voi relata cine sunt aceşti martiri şi ce urmări a avut martirajul lor pentru noi.

Mila lui Dumnezeu a binevoit ca noi, cei slabi şi neputincioşi, să fim cernuti de torturile pe care le-am îndurat. Ochiurile sitei care ne-a ales au fost credinţa în Dumnezeu şi concepţia politică şi numai după aceea posibilităţile noastre intelectuale şi sufleteşti. Cei slabi în credinţă, în virtuţile moralei şi ale trăirii creştine, au trecut prin ochiurile sitei, după cum urmează: întâi, laşii, trădătorii şi dezertorii, iar când sita şi-a micşorat ochiurile, au trecut şi cei slabi şi neputincioşi, care au cedat în urma suferinţelor îndurate.

Când tortura, cu metodele ei de neimaginat, a atins limita suferinţei, a răbdării, a rezistentei fizice şi morale, a deznădejdii, atunci când majoritatea dintre noi s-au prăbuşit (unii ireversibil) prin ochiurile sitelor de a treia categorie, atunci au rămas deasupra martirii. Ei sunt stelele luminoase de pe bolta credinţei noastre în Dumnezeu, şi în soarta neamului românesc[99]. Cum stelele de pe bolta cerească sunt mai mari sau mai mici, mai strălucitoare sau mai puţin strălucitoare, dar toate sunt stele, tot aşa, pe bolta suferinţelor noastre sunt martiri mai

99 „Întărit de Domnul, cu mijlocul încins cu adevărul, îmbrăcat cu platosa dreptătii, coiful mântuirii si sabia Duhului, el, martirul, atletul lui Hristos, este gata să facă din mărturisirea lui Hristos sensul vietii sale” (Pr. Ioan Negrutiu, Convorb. duhovnicesti, de Pr. Ioanichie Bălan) (n. ed.).

mari sau mai mici dar toţi, martiri[100].

Pe Ion Pintilie şi pe Mihai Iosub i-am văzut ucişi lângă mine, iar pe Bogdanovici înainte de a muri, în acea întâlnire de neuitat. La aceşti trei martiri se adaugă încă alţii, cu sutele, unii văzuţi cu ochii noştri, sau alţii ucişi fără ca noi să-i mai vedem. Acestora li se adaugă cei ucişi în anchete, la Canal, la minele de plumb, în alte închisori, în lagăre, sau luaţi de la casele lor, din sânul familiilor, şi ucişi fără a li se mai da de urmă, cu zecile, cu sutele.

În ce-i priveşte pe aceia dintre noi care am trecut prin demascările de la Piteşti şi Gherla, martirilor care au fost ucişi în timpul torturilor sau morţi în urma lor, Dumnezeu le-a bine primit sângele şi rugăciunile întru mântuire.

Unii dintre camarazii care au trecut prin torturile de la Gherla înainte de venirea noastră, mărturisesc asasinarea şi a altor tineri, dovadă mormintele, proaspete pe atunci, din cimitirul deţinuţilor, de alături de închisoare, care se puteau vedea de la etajele superioare.

Harul Dumnezeiesc **s-**a milostivit atât de cei vrednici cât şi de cei nevrednici, alegând de la Gherla încă şase, ca prin jertfa lor să zăgăzuiască dezlănţuirea şi furia satanei. Şase tineri curaţi, în floarea vârstei, care au renunţat la tot ceea ce putea să le ofere viaţa pământească, la însăşi viaţa lor, ca să se pună odată capăt demascărilor.

În lumea asta, nimic bun şi durabil nu se face fără jertfă. Pentru a se pune capăt suferinţelor fizice şi mustrărilor de conştiinţă, pricinuite de slugile satanei, **s-**au cerut jertfe, multe jertfe, precum viaţa celor şase camarazi care au avut curajul, tăria şi bărbăţia să învingă tortura şi moartea.

Ei au prevenit miile de deţinuţi din atelierele închisorii, că studenţii, elevii şi o parte din muncitori şi ţărani sunt informatori, că Ţurcanu, Popa Ţanu, Livinschi, Caba, S. Hogescu şi alţii au început demascările la Piteşti

---

100 «Alta este strălucirea soarelui si alta strălucirea lunii si alta strălucirea stelelor. Căci stea de stea se deosebeste întru slavă» (I Corinteni 15, 41).

şi acum le continuă la Gherla, torturând sute de deţinuţi pentru a-i sili să-i denunţe pe ceilalţi.

În numele dreptăţii, a credinţei în Dumnezeu şi-n neamul nostru, a luptei împotriva comunismului, aceşti şase martiri îi implorau pe camarazii lor deţinuţi, să nu se lase înşelaţi.

Acest avertisment, lansat deţinuţilor care lucrau în ateliere, nu a rămas nedescoperit. Cum de a aflat Ţurcanu, nu am descoperit nici la Gherla şi nici mai târziu, la Aiud.

Într-o seară, prin decembrie, s-a deschis uşa şi au apărut, mai întâi, trei cadavre ambulante, susţinute de câte doi inşi: trei tineri desfiguraţi şi, puţin după aceea, încă trei. Prin toate torturile şi camerele de demascări prin care am trecut, nu am văzut vreodată aşa ceva. Fata acestor tineri era desfigurată, nu li se mai cunoşteau ochii, nasul sau urechile. Văzându-le fata, ne-am întrebat cum vor fi arătat trupurile lor, când nu puteau să se ţină pe picioare şi nici să scoată un cuvânt?

Această întâmplare a dus pe unii dintre noi la prăbuşirea în mlaştina deznădejdii şi a neîncrederii în celălalt. Dacă până atunci, mai aveam o urmă de încredere în cel trecut prin demascări, din acel moment ruptura şi prăbuşirea au fost totale.

Zadarnic ne-am întrebat cine i-ar fi putut denunţa pe cei şase. Presupuneam totuşi, că o greşeală făcută de un deţinut care nu trecuse prin demascări către un turnător, ar fi provocat masacrul.

Am aflat, în anul 1955, tot la Gherla fiind, că unii dintre ardelenii de mare încredere din ateliere, care nu trecuseră prin demascări, au fost preveniţi de nişte studenţi, tot ardeleni. Aşa se explică faptul că informaţiile erau din ce în ce mai rare iar trecerile la camerele de tortură mai frecvente.

Indiferent cum şi cine a comis această trădare, eu, ca unul ce trăiesc şi gândesc pe alte coordonate, interpretez acest martiriu ca pe o intervenţie a puterii Dumnezeieşti, ca o stavilă a prăbuşirilor ireversibile a tuturor celor ce au trecut prin demascări şi a marilor suferinţe pe care noi le-

am fi provocat ani de zile deţinuţilor şi celor din libertate.

Sistarea atâtor şi atâtor suferinţe nu putea să vină decât prin jertfă, şi ea n-a întârziat, pentru că Dumnezeu a ales pe cei mai buni dintre noi, inimi curate şi demne să poarte cununa de martiri[101]. Am aflat că, înainte de cei şase, mai fuseseră depistaţi şi alţii, care n-au mai fost aduşi prin camere să fie văzuţi de noi şi care au fost ucişi în camerele de tortură. Ştirea ne-a parvenit după 1954, de la unii gardieni ardeleni, care îi îngropaseră în

---

101 „Mucenicii, cu tot sufletul si cu toată inima, sPentru aceasta, Mucenicii luau putere de la Dumnezeu, ca toate pătimirile să le rabde vitejeste si fără de durere erau în toate muncile, ca si cum ar fi pătimit în trupuri străine. Iar mai vârtos, cu multă îndrăzneală mergeau către cei ce îi munceau, si spre mai mare mânie îi zădărau pe dânsii, zicând: «De aveti munci mai cumplite, aduceti-au dat pe ei însisi lui Dumnezeu, deoarece defăimau de aici si moartea si toată îngrozirea cea potrivnică a tiranilor, fiind gata a răbda chinurile si nevoile muncilor aduse asupra trupului. Spatele si le-au dat spre bătăi si răni, mădulare lor în multe chipuri au fost rupte în bucăti. Fiindcă slujitorii păgânilor tirani, bucurându-se de vărsarea de sânge, luau pe Sfinti si îi rupeau cu bătăile si cu unghiile coastele lor le strujeau. Apoi, cu mânie neîmblânzită, le zdrobeau fără crutare spatele lor cu plumburi, împungând legătura pieptului cu săgeti ascutite, o desfăceau, ca niste fiare sălbatice. Şi punând la subtiorile lor măciuci înfocate, cu multă cruzime îi ardeau. Coapsele împreună cu venele cele mari le tăiau cu săbiile si le spintecau cu cutitele si nu rămânea mădular nemuncit. Încă si oasele le zdrobeau nebuneste.

-le nouă, că acestea nu sunt nimic». Iar tiranii, aprinzându-se, scrâsneau asupra lor ca niste fiare sălbatice, si cu mânia fierbând, strigau muncitorilor ca să muncească mai cumplit sfintele trupuri ale Sfintilor Pătimitori. Dar Mucenicii răspundeau iarăsi ighemonilor: «Unde sunt îngrozirile muncilor voastre? Că focul vostru este rece; muncile – neputincioase; bătăusii – slăbănogi; săbiile – lemne putrede. Nimic nu aveti deopotrivă cu sârguinta noastră. Noi stăm gata ca să pătimim mai multe».

Pentru aceasta, desi au murit, ca niste vii lucrează, tămăduind bolnavi, izgonind draci, si toată viclenia tiraniei lor izgonind-o cu puterea Domnului. Că era darul Sfântului Duh totdeauna împreună cu Sfintele lor Moaste, care cu minuni pe toate le lucra, fiindcă au mărturisit bărbăteste si cu multă răbdare pe Hristos înaintea oamenilor. Pentru aceasta si El i-a propovăduit pe dânsii înaintea Tatălui si a îngerilor Lui. Şi le făgăduia lor bunătătile acelea pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit si la inimă de om muritor nu au venit, la care doresc îngerii să caute. Şi ce mai mult voim a arăta cu cuvântul? I-a făcut pe dânsii cu

cimitir.

Cei şase tineri au fost plimbaţi prin camere de către Ţurcanu, Livinschi şi Caba, fără Popa Ţanu.

Nu este greu de presupus socul provocat în sufletele noastre la vederea acestor chinuiţi. Urmările nu vor întârzia să-şi arate efectul.

Cum am spus, ei nu mai puteau fi recunoscuţi, deoarece fuseseră anume desfiguraţi, ca să nu se afle niciodată numele lor.

Iată ce ne-a spus Ţurcanu: „Bandiţilor, v-am atras atenţia de atâtea ori, să nu scoateţi o vorbulită în legătură cu demascările, indiferent unde vă aflaţi, în închisoare sau în libertate, deoarece noi avem mijloace să-i depistăm pe toţi aceştia şi să-i trimitem în rai aşa cum o să-i trimitem pe cei pe care îi aveţi în faţă, pentru că ştiţi că eu v-am spus că nu ne jucăm de-a demascările”.

N-am observat la Ţurcanu o stare sufletească deosebită fată de Piteşti, ci în plus, un dezgust marcat de indiferentă. Observaţia mea era reală, deoarece conflictul între Ţurcanu şi Popa Ţanu se produsese iremediabil.

S-a afirmat că cei şase ucişi, precum şi alţii în situaţia lor, făceau parte din cei demascati de Ţurcanu şi nu de Popa. Interesant este faptul că Livinschi şi Caba îl părăsiseră pe Popa Ţanu şi trecuseră de partea lui Ţurcanu, împreună cu care i-au ucis pe aceşti tineri şi încă pe alţii câţiva.

Cu jertfa acelora, **s-**a pus capăt, la Gherla şi în alte închisori, demascărilor prin metodele cunoscute. Cât a mai stat Ţurcanu la Gherla, cei torturaţi de el nu au mai fost siliti să devină turnători; au rămas însă cei care au voit să fie, de frică sau din slăbiciunea lor.

El împreună mostenitori. Iar mostenirea lui Hristos în ce fel este? Socotesc că fiecare o stie: Cerurile cerurilor, si toate cele dintru dânsele; Lumina cea neapropiată si scaunul slavei, izvorul celor blânzi si tot raiul, pomii cei dintru dânsul si rodul cel prea dulce. Acestea sunt avutiile lui Hristos-Împăratul, si lângă acestea si altele de milioane de ori mai multe, ale cărora numiri nici noi nu le stim, pentru că sunt nevăzute oamenilor.” (Sfântul Efrem Sirul, Cuvânt de laudă la Sfintii Slăvitii Mucenici) (n. ed.).

Nu este mai puţin adevărat că, după uciderea celor şase, care a antrenat o neîncredere totală între noi, **s-**a făcut şi o triere între cei care au rămas în continuare turnători şi cei care **s-**au smuls acestei odioase stări de conştiinţă, prin propriile lor puteri.

Hotărârea majorităţii dintre noi că nu trebuia să mai facem rău altuia a fost primul pas al descătusării noastre de apăsătoarea mustrare de conştiinţă.

Aceste jertfe, pe care oculta nu le prevăzuse, au pus capăt pentru totdeauna intenţiei de a face din noi, prin demascări, informatorii lor[102].

De atunci şi până prin anii 1954 – 55, fiecare din noi a suportat ura, înjosirea, dispreţul şi înjurăturile celorlalţi deţinuţi, mergând singur pe drumul onoarei.

Cam la vreo două săptămâni de la uciderea acestor tineri, în ajunul sărbătorilor anului 1951-52, toţi cei care trecuseră prin demascări, au trebuit să mai suporte încă o dată chinuri peste puteri, care au avut ca rezultat o nouă triere şi separare a noastră.

Compromiterea demascărilor

Se spune că „nu aduce anul, ce aduce ceasul”. Şi, în adevăr, nici cele mai optimiste visuri nu ne-ar fi făcut să credem că noi, cei care trecuserăm prin demascări şi mai treceam încă, nu vom mai fi torturaţi şi constrânşi să fim turnători şi să facem atâta rău semenilor noştri.

Jertfa este arma prin care se biruie ura şi făţărnicia. Dacă până la jertfa acelor tineri, noi trăiam odiosul păcat al făţărniciei, jertfa lor a ridicat vălul de pe fetele noastre.

Eram urâţi, dispreţuiţi şi umiliţi în continuare, pentru că numele de student sau elev era sinonim cu cel mai

---

102 „Cu Crucea, ‹puterea jertfei›, ca si cu o platosă, îmbrăcându-se ostasii si Mucenicii lui Hristos au surpat toate izvodirile si semetiile tiranilor” (Sfântul Efrem Sirul, Cuvânt pentru învierea cea de obste). „Numai prin jertfă proprie se apără credinta în Dumnezeu. Mucenicii nu varsă sângele altora, ci pe al lor. Nu urăsc pe nimeni, desi sunt urâti de cei răi si necredinciosi. Nu se răzbună niciodată, ci iartă pe ucigasi. Nu se tem de moarte, ci asteaptă să fie cât mai repede dezlegati de trup, căci cred în viata vesnică si doresc să ajungă mai degrabă la Hristos” (Părintele Cleopa, Predică la Sfântul Mare Mucenic Gheorghe) (n. ed.).

ticălos dintre oameni dar, din acel moment, în intimitatea conştiinţei noastre eram liberi şi împăcaţi că nu mai eram constrânşi să producem suferinţe fraţilor noştri.

Smerenia nu este egală cu înjosirea. Dispreţul pe care l-am trăit datorită înţelegerii greşite a fraţilor noştri nu ne îngenunchease; dimpotrivă. Ei vedeau aparentele, pe care le urau şi le desconsiderau; în spatele acestor aparente, noi trăiam tragedia, dar şi împăcarea şi mulţumirea, că oculta şi slugile satanei n-au reuşit să facă din noi toţi ucigaşi şi informatori pe viaţă.

Am dus în spate această povară a urii, a dispreţului şi desconsiderării, nu numai din partea altor categorii de deţinuţi, ci chiar a propriilor noştri camarazi care nu trecuseră prin demascări. Şi abia după ce **s-**a aflat de executarea lui Ţurcanu şi a statului său major, optica prin care eram priviţi noi, studenţii şi elevii, **s-**a schimbat cu 180 de grade.

După jertfa celor şase tineri, prin toate atelierele Gherlei eram arătaţi cu degetul şi toţi se fereau de noi ca de nişte ciumaţi. Judecată dreaptă, pentru ceea ce fusesem.

Deoarece între noi se instalase definitiv neîncrederea reciprocă şi prin aceasta oculta, în planul ei, îşi atinsese scopul de a rupe verigile lanţului care ne unea, rămaşi singuri cu noi înşine, mulţi dintre noi **şi-**au pierdut şi încrederea în ei înşişi. Ce durere şi suferinţă mai mare poate trăi omul, decât de a şti că nu mai are încredere în cel pe care l-a iubit, în el însuşi şi în puterile lui fizice şi morale?

Acesta a fost punctul limită la care ne-a adus diavolul, prin torturi continue, când a pescuit şi a cules dintre noi turnători ireversibili.

De la un moment dat nu l-am mai văzut pe Ţurcanu împreună cu Popa Ţanu. Ţurcanu nu mai semăna cu cel care fusese mai înainte. Şi eram convinşi că, în urma martiriului celor şase, Ţurcanu fusese acuzat de Popa şi poate chiar de Zeller sau Nicolski, pentru compromiterea definitivă a secretului informaţiilor şi al demascărilor.

Atâta timp cât Ţurcanu şi Popa au mai fost la Gherla, demascările au continuat, apoi, sub Juberian şi Rek turnătoriile au încetat, cu excepţia unor cazuri singulare. Acesta a fost cel mai mare câştig pe care l-a avut tineretul legionar prin mila şi harul Dumnezeiesc; Dumnezeu, prin cei ucişi, s-a milostivit de noi, smulgându-ne din ghearele pierzaniei. Nimeni nu poate afirma că jertfa în serviciul binelui şi adevărului creştin, rămâne fără rezultat. Pentru jertfa celor buni, Dumnezeu se îndură şi de noi, cei slabi şi păcătoşi.

Pentru mine, marele câştig moral, prin încetarea turnătoriilor, a fost faptul că nu am ajuns în situaţia să dau informaţii cu grave consecinţe pentru deţinutul de care am amintit şi care n-a suferit prea mult din cauza mea.

Îmbolnăvirea

După epuizarea fizică la bancul meu de lucru, din cauza normei prea mari, pe care nu o puteam îndeplini, şi în plus, pentru că nu luam masa de la producţie, ci de la comun (cu mult insuficientă), ajunsesem într-o stare de slăbiciune extremă. La aceasta a contribuit şi nebunia, care mă tortura. Mustrarea de conştiinţă a contribuit în mare măsură la această stare care-mi pârjolea sufletul.

Pentru mine, încercarea rezistentei fizice şi sufleteşti a depăşit orice limită a răbdării.

Neîncrederea totală fată de semenul meu, indiferent cine ar fi fost, luase o formă de nebunie. Nu mai credeam pe nimeni, orice-ar fi spus. Mai tragic era că trăiam, eu şi camarazii, neîncrederea în puterile fizice şi morale proprii. Numai aceia care au trăit toate acestea, ajungând pe culmile disperării, vor înţelege ce este comunismul în esenţa lui şi scopul ultim pe care-l urmăreşte.

Omul poate răbda foamea, frigul, bolile, poate fi umilit şi desconsiderat, îşi poate pierde familia, averea sau funcţia socială dar, pentru un luptător care crede în Dumnezeu, care îşi iubeşte semenii şi neamul şi e pregătit să renunţe la tot ceea ce viaţa pământească îi poate oferi, nu este crimă mai odioasă decât aceea de a fi torturat ani de zile – luându-i-se până şi posibilitatea de a se sinucide

- ca să renunţe la credinţa în Dumnezeu, la idealul lui şi, ceea ce este şi mai tragic, să**-**l ducă până la nebunie, transformâ**ndu-**l în animal sau în plantă care vegetează.

Împotriva noastră, a legionarilor, a fost îndreptată toată ura, cinismul, dezinformarea şi prigoana comunismului, ateismului şi ocultismului[103] internaţional.

Şi pentru ce toate acestea? Pentru că noi credem nelimitat în Dumnezeu, ne iubim neamul şi pe semenii noştri, ajutăm pe cel în suferinţă şi vrem ca românul să fie stăpân pe pâinea şi bucata lui de pământ, să nu-i fie alterată şi degradată credinţa, cultura, tradiţia şi obiceiurile şi să nu se amestece nimeni în familia şi treburile lui.

N**-**am acceptat niciodată comunismul ateu, materialismul, şi vom lupta împotriva lor până la ultima suflare, pentru că noi credem nelimitat în Dumnezeu şi în Cuvântul Lui şi astfel trăind, vom avea mereu pe Creator alături de noi[104].

Pentru că noi ne**-**am opus cu forţa organizată religiei satanice, ea a pregătit planul de distrugere a Mişcării Legionare, prin metodele folosite în demascări.

Mă îngrozeam la gândul că va trebui să anunţ la biroul organizatoric, care controla, dirija şi conducea munca în ateliere, că sunt bolnav şi nu voi mai putea munci. Mă şi vedeam dus **într-**o cameră de tortură, de unde nu voi mai ieşi decât nebun sau ucis în chinuri.

Îndrăzneala mi**-**a venit de la badea Câmpeanu, şeful atelierului de tâmplărie mecanică, singurul care cunoştea neputinţa mea de a mai munci. L**-**am rugat pe el să raporteze directorului Gheorghiu, care îl aprecia ca

---

103 Desi pare metaforică, denumirea de „ocultism”, este corect folosită. Desi îsi afirmă scopuri lumesti, „oculta”, adică francmasoneria cea cu multe chipuri, se ocupă chiar cu ocultismul, adică cu vrăjitoria, fiind în relatii directe cu cel rău (n.ed.).

104 „Astăzi, vineri 24 iunie 1927 (Sf. Ioan Botezătorul), ora zece seara, se înfiintează LEGIUNEA ARHANGHELUL MIHAIL, sub conducerea mea. Să vină în aceste rânduri cel ce crede nelimitat. Să rămână în afară cel ce are îndoieli. Fixez ca sef al gărzii de la Icoană pe Radu Mironovici” (Corneliu Zelea Codreanu, Pentru legionari) (n. ed.).

meseriaş (de aceea, l-a şi scos din demascări, având nevoie de el în atelier). Aşa a făcut badea Câmpeanu, rugându-l pe director să fiu trimis în celular.

Ţurcanu, care la ora aceea era în conflict cu Popa Tanu, şi care cunoştea munca grea ce o prestam, a venit la mine să mă întrebe ce am. I-am spus că sunt bolnav şi epuizat fizic şi că nu din rea voinţă nu mai pot munci. S-a uitat la mine, a observat în ce hal mă aflam şi mi-a spus să mă întorc în celular şi să nu mai cobor în atelier până nu mă voi întrema.

A fost ultima mea discuţie cu Ţurcanu; spre surprinderea mea, în loc să mă trimită în camerele de tortură, m-a trimis în camera mea. În momentul acela, am fost convins că Turcanu nu mai putea trece peste ordinele directorului şi, poate, nici el nu mai era dispus să mă trimită în camerele de tortură, de care considera că avusesem destulă parte.

Cu aceasta, a luat sfârşit demascarea mea de la Gherla, împlinind doi ani de când frecventam camerele de tortură.

Ţurcanu nu mai era acum cel de altă dată. Era abătut, posomorât, vorbea puţin şi prezenta lui nu mai îngrozea pe nimeni. Cei care îngrozeau erau: Popa, Livinschi, Caba, Lică Păvăloaia şi ceilalţi. Poate atitudinea lui se datora unor presimţiri – după plecarea noastră din Piteşti el era sigur că va fi pus în libertate; amânarea acestei date l-a pus şi pe el pe gânduri. Simţea că nu fusese decât o unealtă oarbă, prin care oculta îşi îndeplinise planul.

Scoaterea de la muncă a avut la început un efect relaxant. Luam aceeaşi masă ca înainte, însă nu-mi mai iroseam minimul de energie ca să realizez norma. În schimb, nebunia mi se agrava văzând cu ochii, pentru că, nemaifiind istovit de muncă, ca să pot dormi noaptea, toate facultătile mele sufleteşti erau strânse ca într-un cleşte şi n-aveam somn. Lunile acelea, cât am stat în cameră fără să muncesc, au fost pentru mine răstimpul trăirii a ceea ce este iadul.

Acuzat pe nedrept

Un deţinut care se dădea drept legionar, fost ofiţer în armata română – deci, susceptibil de a fi fost pătruns de simţul onoarei – avea o ură nestăvilită contra studenţilor, pe care-i vorbea de rău, cu toate că trecuse şi el prin demascări. Debita tot felul de acuzaţii pentru a-i pune pe studenţi într-o lumină cât se poate de defavorabilă. Cum nimeni nu îndrăznea să-l contrazică, eu n-am mai putut răbda acele insulte nedrepte şi l-am contrazis ştiinţific, nu politic.

Ura lui împotriva studenţilor nu mai avea zăgaz. A aranjat de pildă cu un tânăr ungur, pe care l-a convins să iasă la raport, să spună şefului de secţie că i-am luat de sub căpătâi, pe când dormea, feliuta de pâine, pe care o primea dimineaţa la ceai.

Hot n-am fost niciodată, pentru că aşa m-a crescut mama şi profesorul meu de religie Ion Popescu, doctor în teologie şi filosofie de la Viena. Această educaţie s-a conjugat cu cea legionară, privind cinstea şi corectitudinea.

Acuzaţia însă era gravă, nu atât fată de administraţie, cât mai ales pentru Ţurcanu. Ar fi avut ocazia să mă plimbe prin toate celulele cu o feliută de pâine legată de gât, cum se mai întâmplase pentru delicte diferite, ca să arate cine sunt legionarii. O ocazie în plus, pentru ceilalţi deţinuţi, să arunce anatema asupra studenţilor, care, în afară de a fi turnători, ar mai fi fost şi hoţi. Această situaţie ar fi distrus în mine şi puţina conştiinţă morală ce-mi mai rămăsese.

După vreo două ore de la servirea ceaiului, tânărul deţinut a bătut în uşă, să ceară venirea şefului de secţie, căruia i-a raportat cazul. Şeful de secţie, care era român dar ştia şi ungureşte, mi-a spus după aceea despre ce era vorba. Când am auzit acuzaţia, aşa nebun cum eram, mi-am pierdut cumpătul şi m-am repezit asupra tânărului, în prezenta gardianului, l-am prins de haină şi l-am întrebat de ce spune astfel de minciuni. Eram conştient că ieşirea mea agrava şi mai mult situaţia.

De teamă să nu-l lovesc cu ceva în cap, tânărul a mărturisit gardianului că T. îl învăţase să mintă. T. ştia ungureşte, fiind originar din Maramures şi tânărul credea că este ungur. Gardianul, oarecum în dilemă, a acceptat să nu prezinte cazul administraţiei, ci la biroul organizatoric, ceea ce era pentru mine mult mai grav.

În faţa acestei situaţii nu mai aveam nicio posibilitate de apărare, mai ales că tânărul nu mai recunoştea intervenţia lui T. care, la rândul lui, continua să-l îndemne să-şi susţină acuzaţia.

M-am întrebat atunci, aşa cum mă întreb şi azi, câte erori judiciare, câte acuzaţii şi câte pedepse pe nedrept au suferit şi suferă oamenii pentru că nu au martori sau argumente suficiente să-şi dovedească nevinovăţia, în afara conştiinţei că sunt nevinovaţi? Numai conştiinţa şi sufletul meu ştiu cum am trăit emoţiile indignării şi revoltei împotriva acuzaţiilor nedrepte, pe care le simt şi acum, când scriu aceste triste amintiri.

Dar, poate, aşa a vrut Dumnezeu, să trec şi această probă, care mă va determina să iau poziţie fermă, toată viaţa mea, împotriva acuzatorilor nedrepţi. Pe T. l-am iertat de atunci, dar rana produsă în sufletul meu nu **s-**a vindecat nici până astăzi.

Am ajuns la convingerea de nezdruncinat că, cel mai satanic dintre relele pe care le fac oamenii semenilor lor, este acuzaţia nedreaptă. Cine m-ar fi crezut pe mine, în afară de Dumnezeu şi de conştiinţa mea? În niciun caz administraţia şi, cu atât mai puţin, comitetele de tortură ale lui Ţurcanu.

Acuzaţia aceasta, aflată de camarazii şi colegii mei, care-mi cunoşteau trecutul şi atitudinea din demascări, până la acea dată, mă împingea la un act necugetat. Ruşinea care-mi chinuia conştiinţa şi puţina demnitate de om care-mi mai rămăsese, mă îndemna, în nebunia mea, să comit acte iresponsabile. N-am trăit în viaţa mea clipe mai dureroase şi mai înjositoare.

Un gând venit nu ştiu de unde, mă îndemna să bat în uşă şi să cer gardianului să-mi dea voie să mă duc la biroul

organizatoric. Urmarea o vom vedea mai târziu, deocamdată…

Întâlnirea mea cu Gheorghe Calciu

Nimic în lumea aceasta văzută şi nevăzută nu este întâmplător ci, tot ceea ce este şi va fi se petrece numai cu ştirea, îngăduinţa şi voia lui Dumnezeu. «Facă-se Voia Ta, precum în cer, aşa şi pe pământ», grăieşte cuvântul Sfintelor Scripturi. Tot răul pe care-l suferim noi, oamenii, se petrece numai din cauza abuzului nostru de libertate, care antrenează necredinţa, neascultarea şi fărădelegile pe care le săvârşim.

Pe Gheorghe Calciu nu-l cunoscusem personal. Îl văzusem de câteva ori la Piteşti, când ieşeam cu tinetele, pe secţia de sub noi. Bucureştenii de la muncă silnică, care-l cunoşteau pe Calciu, vorbeau numai de bine despre el. În timpul demascărilor, nu m-am întâlnit cu el şi nici n-am avut ocazia, în tot timpul detenţiei mele, să stau de vorbă cu cineva care să fi trecut cu el prin demascări şi să-mi spună cum a trecut şi ce-a făcut în timpul acestora.

Nici în domiciliul obligatoriu, nici după eliberarea noastră şi nici după a doua lui arestare, n-am abordat această problemă. De ce? Nici astăzi nu ştiu. Poate că rănile erau prea adânci.

După cum am mai afirmat, nimic nu este întâmplător. Întâlnirea mea cu Calciu a fost pentru mine un punct de răscruce şi a avut ca urmare prietenia de nezdruncinat între noi.

Tot neîntâmplător am stat mai târziu în aceeaşi celulă, la Aiud, câteva săptămâni, înainte de a fi el dus în domiciliu obligatoriu, pe Bărăgan, la Viisoara-Slobozia, unde am fost apoi trimis şi eu. Aici am locuit, în aceeaşi casă, am dormit în acelaşi pat şi am mâncat împreună aceeaşi mâncare.

După eliberarea noastră, şi eu şi el ne-am căsătorit la Bucureşti, am continuat studiile universitare şi am fost nedespărţiţi, până la arestarea lui, în 1979.

Cu această ocazie (1979), am fost anchetat de lt. col. securist Grigoriu, care l-a anchetat şi pe Calciu. Acesta m-

a bruscat şi m-a ameninţat că mă dă afară din slujbă, ca să dau declaraţii împotriva lui Calciu, pe baza cărora să-l poată condamna. Ştiau că eram prieteni şi că ne vizitam.

Revoltat la culme de această neruşinare, i-am spus că am turnat o singură dată în viaţa mea, în timpul demascărilor de la Gherla, când eram nebun, dar după încetarea demascărilor, până la ora aceea, nu turnasem şi nu voi mai turna pe nimeni niciodată, chiar şi pe duşmanii mei de moarte, cu atât mai puţin pe cel mai bun prieten al meu. Calciu, pe acea vreme, era preot.

La repetarea ameninţării, că-mi voi pierde slujba, dacă nu declar ceea ce-mi cerea, i-am răspuns că nu mi-e ruşine să fac pe salahorul, aşa cum am fost şi pavagiu.

La răspunsul meu, anchetatorul mi-a făcut o cinică mărturisire, afirmând că cea mai mare greşeală a partidului a fost aceea „cu voi, bandiţilor, care aţi făcut închisoare, că v-a dat voie să continuaţi studiile universitare, ca să nu rămâneţi neisprăviţi”. I-am răspuns că noi, cu studii sau fără studii universitare, nu suntem neisprăviţi. Am demonstrat că, la peste patruzeci de ani, eram în stare să facem studii şi nu printre codasi, ci în pas cu cei tineri, pentru că noi suntem luptători ai unei cauze drepte.

Această anchetă a durat câteva săptămâni, timp în care, un alt prieten al nostru, Vasile Pătraşcu, a fost şi el anchetat şi ameninţat, ca să dea declaraţie împotriva lui Calciu.

Pătraşcu (şi el preot), i-a răspuns categoric să nu-şi închipuie nicio clipă, că va da declaraţie împotriva unui alt preot, pentru ca acela să fie condamnat la închisoare.

În ultima zi de anchetă, securistul şi-a manifestat înverşunarea împotriva legionarilor, afirmând că partidul nu va fi liniştit şi împăcat până când nu va fi bătut ultimul cui, în ultimul sicriu de „bandit” legionar, ca astfel să scape de noi. La această manifestare a urii, i-am răspuns să ia aminte, căci nu ne vor putea bate în cuie sufletul, pentru că numai sufletul are putere, iar trupul e neputincios. M-a înjurat, cum înjurau ei de obicei, şi m-a

trimis acasă.

Ţin să relatez că ancheta începea de cum se însera, şi ţinea până noaptea târziu. Înainte de a fi introdus în camera de anchetă, eram lăsat să aştept în hol, la parter, pentru a mă timora. În timpul acestei aşteptări de ore întregi, mi **s-**a dat să văd un spectacol odios. Sute de indivizi, tineri sau în vârstă, bărbaţi şi femei, intrau şi ieşeau, cu fel de fel de fete, ca să-şi deserte gusa, să-şi vândă sufletul pe un blid de linte, să-şi toarne fraţii, rudele, prietenii şi colegii. Ancheta se făcea pe strada Beldiman, în faţa Miliţiei Bucureştiului.

Revenind acum la Gherla, eram în curte şi, cum mi**-**am rotit ochii, l**-**am văzut pe Calciu, care venea de la ateliere şi se ducea la biroul organizatoric. Pe vremea aceea, Calciu era scrib la acel birou. După cum am mai spus, nu vorbisem niciodată cu Calciu, nu-i cunoşteam glasul şi nu ne spuneam pe nume.

Îl opresc **şi-**l rog să mă asculte, căci aş avea să**-**i spun ceva. În câteva cuvinte, cu o voce strangulată, îi spun ceea ce mă apăsa, că nu sunt vinovat de acuzaţia de furt ce mi se aduce şi că nu am cum să mă dezvinovăţesc, implorâ**ndu-**l să mă creadă. Mi**-**a spus că el mă crede. Eu i**-**am cerut, dacă mă crede nevinovat, să facă ceva pentru mine. M**-**a întrebat în ce cameră stau şi a plecat.

După puţin timp de la întoarcerea mea în cameră, ceva neobişnuit şi inexplicabil îmi frământa conştiinţa: cum, unul care a trecut prin demascări, atunci când toţi trăiam în nebunia neîncrederii în toată lumea, a fost în stare să mă creadă că nu sunt vinovat? Afirmaţia lui Calciu că „mă crede”, a fost pentru mine funia pe care mi**-**a întins**-**o ca să ies la liman din mlaştina deznădejdii.

Eram cu toţii **într-**un gând, care ni se fixase în suflet şi în conştiinţă că, de vom scăpa din închisoare, nu vom mărturisi nici măcar mamelor noastre pe unde am fost, ce am văzut, am auzit, simţit, şi suferit. Să judece toţi aceia care au o mamă, cât de departe ajunsese înstrăinarea noastră. Dumnezeu şi conştiinţa noastră să ne judece.

Oricine ar fi încercat să mă convingă, înainte de

discuţia cu Calciu, că acesta va avea încredere în mine, m-aş fi îndoit, pentru că, chiar dacă el era diferit de ceilalţi, în situaţia noastră, n-ar fi trebuit să mă creadă.

Cum reflectam aşa, **s-**a deschis uşa şi gardianul mi-a cerut să ies; afară l-am întâlnit pe Calciu, care i-a spus gardianului că a venit să mă ducă la biroul organizatoric. Şi, de la etajul 1, de unde eram, şi până la parter, Calciu m-a asigurat că nu mi se va întâmpla nimic, pentru că Ţurcanu a clasat cazul. Ajuns jos, mi-a spus să mă întorc în cameră liniştit. Gardianul, de la etaj, n-a observat că nu intrasem la biroul organizatoric.

Ajuns în cameră, nu mai ştiam ce să cred, dar, judecând bine, eram convins, aşa cum sunt şi azi, că atunci numai mila lui Dumnezeu a aranjat lucrurile ca să fiu salvat, în acea încercare Calciu fiind doar instrumentul prin care Dumnezeu a lucrat. Nu noi am avut încredere unul **într-**altul, încrederea a venit de la Dumnezeu.

Nu ştiu cum să-mi explic că după aceea nu m-am mai întâlnit cu Calciu, la Gherla, ci abia după zece ani, la Aiud, în 1963, la începutul lui mai, fiind dus la izolare. Pe el însă l-au scos şi a fost trimis în domiciliu obligatoriu, pe 15 mai 1963. Iar la 8 iunie, din aceeaşi celulă, am fost dus şi eu în domiciliu obligatoriu, în acelaşi sat din Bărăgan.

Destinul lui şi al meu se mai leagă apoi şi de pornirea noastră de a-L sluji pe Dumnezeu.

Destinul, după mine, este voia lui Dumnezeu conjugată şi împletită cu atitudinea omului.

Dumnezeul dragostei infinite voieşte ca toţi oamenii să se mântuiască şi să se întoarcă pentru veşnicie la Părintele Creator. Destinul nu este predestinare, altcum omul nu ar mai fi responsabil de faptele lui. Dumnezeu l-a creat pe om liber în acţiunile lui de a alege între bine şi rău şi deci responsabil.

Destinul lui Calciu, el fiind bun din fire (aşa **s-**a născut, nu este meritul lui) a fost să se pună în slujba binelui şi slujirii lui Dumnezeu silit. Însă, abia după ispitele celui de al doilea stagiu de detenţie, preotul Calciu a înţeles pe deplin ce este Creştinismul.

Calciu îşi urmează destinul lui, ca slujitor al altarului lui Hristos, pentru că el este mai bun ca mine; de aceea, el este ceea ce este, iar eu, un umil creştin, îmi port şi azi povara faptelor mele. Sper însă ca, din mila lui Dumnezeu şi ajutat de El, să pot şi eu scrie în lumea liberă, mărturisind despre cele trăite.

Şi acum, în ultimii ani ai vieţii, suntem în legătură unul cu altul. Ştim că fiecare din noi îşi duce crucea, aşa cum am înţeles şi cum ne-a ajutat şi ne ajută Dumnezeu.

Nu ştiu ce s-ar fi întâmplat atunci cu mine, dacă nu m-aş fi întâlnit cu Calciu, pentru că nu aş fi putut răbda povara ruşinii. Repet, sunt absolut convins că acea întâlnire nu a fost întâmplătoare. De aceea şi cred că, în încercările, prăbuşirile, deznădejdea şi nebunia noastră, mila lui Dumnezeu a fost totuşi cu noi, El voindu-ne mântuirea iar nu pieirea.

Plecarea lui Ţurcanu şi a lui Popa Ţanu

După 5 – 6 luni de la venirea studenţilor de la Piteşti la Gherla, în care timp se continuaseră demascările şi munca în ateliere, au mai fost aduse aici şi alte categorii de deţinuţi, cu diferite condamnări şi muncitori specializaţi într-o anumită meserie (Am mai spus că tot ce se lucra în atelierele din Gherla: tâmplărie, mecanică, vopsitorie, nasturi etc, era pentru armata sovietică. Munca era condusă de biroul organizatoric, al cărui şef era Ţurcanu).

Într-o bună zi, pe la începutul verii anului 1952, fiind singur în cameră, am fost chemat la frizerie de către Măgirescu, care făcea pe frizerul; acolo, aflându-ne numai noi doi, mi-a destăinuit că Ţurcanu şi colaboratorii lui cei mai apropiaţi: Popa Ţanu, Mărtinus, Livinschi, Caba, Dumitrescu, Pop, Popescu Aristide, Pătrăscanu, Lică Păvăloaia, şi ceilalţi au plecat din Gherla. La întrebarea mea, dacă-i vor pune în libertate, mi-a spus că nu ştia nimic.

Plecarea lui Ţurcanu şi a colaboratorilor lui a fost pentru noi, cei trecuţi prin demascări, o zi mare, pe care nu o vom uita niciodată. Majoritatea, mai ales cei ce lucrau în ateliere, au fost convinşi că demascarea, aşa cum se

făcuse până atunci, nu se va mai repeta. De aceea am şi simţit o mare uşurare sufletească.

Unii dintre noi credeau că respectivii au fost duşi la Bucureşti şi răsplătiti pentru „munca” depusă. Mai precis însă, nu ştia nimeni ce se întâmplase cu ei. După aceea, **s-**a zvonit că fuseseră luaţi noaptea, cu o dubă.

Unii, cei din comitetele de tortură de la Piteşti ca: Măgirescu (legionar), Titus Leonida, Diaca şi Dobre (nelegionari), deşi colaboratori apropiaţi ai lui Ţurcanu, n**-**au plecat, fapt care i**-**a derutat pe mulţi, mai ales că aceştia, probabil, nu comiseseră crime.

Ce se întâmplase cu Ţurcanu şi colaboratorii lui **s-**a auzit abia la Aiud, în 1956. Noi însă, lotul medicinistilor de la Iaşi, am aflat**-**o la Jilava, cu ocazia unui transfer de la Aiud, în vederea unor procese ale colegilor noştri.

Ţurcanu, figură sinistră şi controversată, deşi student strălucit la drept, căzuse victimă (aşa cum au căzut şi vor mai cădea şi alţii) propriei sale mândrii, mânat de un orgoliu patologic, conştient fiind de valoarea sa intelectuală şi de voinţa sa care trecea peste orice; astfel că, pentru a-şi atinge scopul, nu **s-**a dat în lături de la cele mai odioase crime şi bestialităţi.

Sfinţii Părinţi ai Bisericii Creştine spun că mândria este cel mai grav dintre păcatele pe care le poate săvârşi omul, că acest păcat satanic întunecă puterea de judecată şi omoară sentimentul de dragoste şi de milă[105].

---

105 „Mândria este începutul si sfârsitul tuturor răutătilor” (Sfântul Nil Sorski, Despre gândul mândriei).

„Dacă se lasă vinul la aer, îsi pierde culoarea si gustul; tot asa si mândria, nimiceste toate roadele omului (Sfântul Isaia Pustnicul, Cuvântul 12) „Nu este pocăintă pentru cel ce se lasă mereu stăpânit de mândrie” (idem, Cuvântul 16) „Ce este mândria? A te tulbura că nu esti luat în seamă, nesupunerea fată de aproapele, lăudărosenia că nu ai nevoie de nimeni, încrederea în puterile tale, dorul de a-ti face nume înaintea oamenilor” (idem, Cuvântul 28).

„Dracii se nevoiesc cu mândria să pogoare sufletul jos în pierzare si cu mare glas strigă: ‘Ne-ai biruit, o, suflete si fugim de la tine!’ Acestea le zic cu viclesug, ca să se mândrească sufletul ca si cum ar fi făcut nevointă. Şi când se năluceste aceasta, se dă loc mândriei si suge

Lui Ţurcanu şi celor împreună cu el, mândria le-a luat minţile şi au uitat că tot răul făcut semenului se întoarce însutit asupra făptaşului.

Am mai relatat în legătură cu Ţurcanu, că nu m-am temut de el ca ucigaş. L-am compătimit mai degrabă, considerându-l o victimă a minciunii şi diversiunii comuniste.

Am mai vorbit despre relaţiile dintre Ţurcanu şi Popa Ţanu, corifeii care-şi disputau întâietatea şi paternitatea demascărilor de la Gherla. Ţurcanu însă a fost executat; Popa – nu.

Şi convingerea mea este – după cele constatate în celula 59 de la Suceava, cât am stat împreună – că acest ucigaş, Popa Ţanu, s-a strecurat în Mişcarea Legionară, poate datorită lui Bogdanovici, cu scopuri subversive, având ordine bine precizate. El e, de altfel, unul din cei care au susţinut până după proces că demascările din închisorile Piteşti şi Gherla s-au făcut din ordinul lui Horia Sima.

De ce a fost folosit tocmai Popa Ţanu, atât în procesul lui Ţurcanu, cât şi în procesul lui Vică Negulescu, nu ştiu.

Cred însă că numai anchetarea acestui odios ucigaş ar putea face lumină în declaraţiile celor din lotul lui Ţurcanu, date la Jilava, după plecarea din Gherla. El ar putea explica cel mai bine dispoziţiile şi ordinele primite

---

laptele lenevirii de la maica sa, nepurtarea de grijă. Şi se năluceste că el s-a nevoit din tineretele sale si asa cade în trândăvie. Atunci dă năvală duhul desfrânării si se învoieste cu gândurile si cade în adâncul necurătiei. Atunci vine fiul vrăjmăsiei împotriva luptării si se luptă cu Biserica si zice că nu stie nici Biserică, nici dogmele credintei, nici canoanele Bisericii. Şi atunci se prăpădeste de tot, căci diavolii, când vor găsi portile deschise, nu lasă nici scândură. […] Armele ostirii împărătesei pierzării sunt acestea care se împodobesc una pe alta pe rând: întâi pipăirea vicleniei si părerea nălucirii, mândria cea fără de Dumnezeu, nebăgarea de seamă, plăcerea oamenilor, gândul cel rău, mânia, vrăjmăsia, vrajba, bucuria de paguba aproapelui, bucuria răutătilor, pomenirea de rău, întunecarea, netemerea de Dumnezeu, neastâmpărarea, necredinta, hula, minciuna, judecarea, osândirea, defăimarea […]. Pe acestea toate vrăjmasul le lucrează în bietul suflet, spre a-l desparte de Dumnezeu”. (Sfântul Nil Athonitul) (n. ed.).

de la Nicolski şi Zeller, precum şi modul în care au fost asasinaţi atâţia tineri, împreună cu Bogdanovici.

Plecarea lui Ţurcanu şi a colaboratorilor lui cei mai apropiaţi din Gherla a coincis cu aceea a căpitanului Gheorghiu, directorul închisorii, şi a odiosului ofiţer politic, Avădanei.

Despre Dumitrescu şi Marina, se spune că ar fi fost condamnaţi, fiind învinuiţi de cele petrecute la Piteşti şi că au fost lichidaţi ulterior.

Ar fi de dorit să nu se uite că singurul care a rămas în viaţă, fiind totodată şi cel care a executat planul ocult de distrugere a tineretului legionar, prin demascările din Piteşti şi Gherla, este generalul Nicolski, şeful securităţii între 1949 şi 1965[106].

La plecarea mea din tară, în 1989, era pensionar şi se plângea că regimul lui Ceauşescu l-a desconsiderat pentru munca şi aportul adus partidului.

Un lucru este verificat incontestabil: după plecarea lui Ţurcanu din Gherla, cel care a controlat şi condus în continuare demascările, a fost colonelul Zeller, ajutorul direct al lui Nicolski. Zice-se că, mai târziu, ar fi fost găsit împuşcat, **într-**un cimitir din Bucureşti. Dacă a fost omorât (şi nu cumva **s-**a sinucis) asta **s-**a întâmplat din ordinul ocultei, prin Nicolski, odată cu dispariţia lui ştergâ**ndu-**se orice urmă oficială în legătură cu demascările.

Ce se mai ştie e că, odată ce Ţurcanu şi ajutoarele lui au ajuns la Jilava, Nicolski şi acei dintre oficiali care au colaborat cu el, au dispărut din minister, alţii luâ**ndu-**le locul. Aceştia le-au cerut lui Ţurcanu şi celorlalţi să facă declaraţii de bunăvoie, prin care să spună, fiecare în parte, cum a acţionat, ce metode a folosit, ce rezultate a obţinut şi cât timp le-a trebuit pentru fiecare tânăr ca să-l facă să cedeze.

---

106 Alexandru Nikolski (alias Boris Grunberg) seful serviciului de anchete din Ministerul de Interne. Ofiter kominternist, agent dublu, a fost parasutat în România în timpul războiului împreună cu alti 10, pe care i-a denuntat imediat după parasutare si astfel a scăpat. A murit la el acasă, după 1990, fără a fi fost supărat de vreo anchetă (n. ed.).

După ce au scos de la ei tot ce au vrut, totul a căzut doar în sarcina lui Ţurcanu şi a colaboratorilor lui. Propriile lor declaraţii erau suficient de acuzatoare, ei fiind astfel socotiti vinovaţi de toate crimele, torturile şi metodele folosite în demascări. După aceea, schimbându-se din nou oficialii acuzatori, înlocuitorii lor au fost însărcinaţi cu formarea unui complet de judecată care, într-unul din cele mai secrete procese, i-a condamnat la moarte şi i-a executat.

Ţurcanu a fost cel care a făcut, prin demascări, ancheta cea mai completă a reacţiunii din România, la Piteşti şi la Gherla. Tot prin el, s-a realizat transformarea unor tineri legionari şi nelegionari în ucigaşi şi turnători, atât în închisoare, cât şi în libertate.

Un tânăr legionar (al cărui nume, nu-l dau, pentru a nu-l expune) fiind anchetat de un ofiţer superior de securitate, la închisoarea din Aiud – Nicolski nemaifiind pe atunci şeful securităţii – relata că acela îi spusese, confidenţial, că Ţurcanu n-a recunoscut că ar fi primit ordin din străinătate să facă demascările, susţinând că el singur a tratat cu Nicolski această problemă. Ţurcanu l-a crezut pe Nicolski cinstit în tot ce i-a spus; i-a crezut până şi promisiunile pe care i le-a făcut, recunoscând abia la proces că a fost înşelat. Atunci a mai spus că, dintre tinerii deţinuţi politici care au făcut demascările la Piteşti şi Gherla, numai el e singurul vinovat. Or, dacă aceste afirmaţii sunt adevărate, atunci Ţurcanu trebuie privit în altă lumină. Şi convingerea mea fermă e că, în planul ocultei privind demascările tinerilor din închisorile din România, a fost prevăzută şi planificată de la bun început atât dispariţia unor deţinuţi implicaţi în această acţiune, cât şi a oficialilor care au supravegheat-o.

În ceea ce o priveşte pe sotia lui Ţurcanu, aceasta a divorţat de el când a auzit ce făcuse la Piteşti. Mai târziu, în libertate, fiind la Suceava, am aflat că primise actul de deces al soţului în 1956, expediat din Oradea, de pe o stradă cu un număr care în realitate nu exista.

Acelaşi procedeu l-au întrebuinţat şi cu mine,

înştiinţând-mi familia că am decedat. La primirea ştirii, ai mei mi-au făcut slujba de îngropare la mormântul familiei[107]. Simbolic, fiind astfel îngropat şi eu, m-aş putea considera azi drept un strigoi. Şi încă unul chiar foarte incomod.

Ceva asemănător s-a petrecut şi cu fratele mamei mele, Vasile Dăscălescu, fost ţărănist, condamnat şi el la 20 de ani de închisoare, pentru nişte declaraţii făcute împotriva ruşilor, în mai 1944. Având în închisoare o atitudine făţiş anticomunistă, a fost ucis la închisoarea din Ocnele Mari. Am văzut personal actul de deces pe care l-a primit sotia lui: fusese expediat din acel oraş, de pe o stradă cu un număr inexistent, fapt descoperit de fiica sa, Elena, care s-a deplasat acolo, din Fălticeni. Mai cunosc şi alte cazuri, din Bucureşti şi Iaşi, de familii care au primit acte de deces din diferite oraşe ale ţării.

După cele trăite, văzute, auzite de mine şi de camarazii mei, Ţurcanu a fost totuşi şi el o victimă, prin care foruri moscovite susţinute de Ana Pauker, Teohari, Luca şi Nicolski, au făcut demascările, în vederea asasinării morale şi fizice a tineretului legionar, pregătit şi educat pentru lupta împotriva oricărui rău antihristic şi antinational.

Iată câteva dintre numele celor ce au colaborat cu Ţurcanu de bunăvoie, fără să fi primit o singură palmă şi au fost implicaţi în acelaşi proces cu el, oameni pe care îi cunosc personal: Popa Alexandru (Ţanu), student la Iaşi; Livinschi, student la Iaşi; Caba, absolvent de liceu din Câmpulung Moldovenesc.

Apoi, cei ce au colaborat cu el în urma unor torturi continue, de neînchipuit: Dan Dumitrescu, student la Iaşi; Pop Cornel, student la Cluj; Popescu Aristotel, absolvent al Facultătii de medicină din Bucureşti; Nuţi Pătrăscanu, student la Bucureşti; Vasile (Lică) Păvăloaia, student subinginer silvic; Juberian, student la Timişoara.

Din cei pe care îi cunosc eu din comitetele de tortură,

---

107 Chiar au fost morti si îngropati, pentru a învia întru omul cel nou, câti au înteles rostul pătimirilor lor (n. ed.).

nu ştiu însă dacă vreunul a fost implicat în procesul lui Ţurcanu, în afară de Zaharia Nicolae, şeful comitetului de tortură de la camera 3 subsol, de la Piteşti (de care am mai vorbit), de Dobre Vasile, student de la Cluj, precum şi de Diaca, student de la Bucureşti. **S-**a susţinut totuşi că în lotul lui Ţurcanu au fost 36 de colaboratori; numărul mi se pare însă exagerat.

Dintre deţinuţii care mai trăiesc şi au trecut prin procesul lui Ţurcanu şi ştiu numărul exact al celor care au fost implicaţi, unul este Popa Ţanu. Altfel, secretul acestei monstruoase crime ar fi dus pentru totdeauna în mormânt de Ţurcanu. Mai suntem apoi eu şi camarazii mei încă în viaţă care rămânem martorii de netăgăduit a ceea ce **s-**a petrecut atunci, în demascări.

Dacă cele afirmate de Ţurcanu în ultimele zile ale vieţii sunt adevărate şi, în special, ceea ce a spus înainte de a fi executat **–** el fiind singurul dintre deţinuţi care a tratat direct cu Nicolski **–** aceasta reprezintă dovada incontestabilă că el a fost instrumentul prin care a acţionat din umbră oculta.

De ce nu a fost Ţurcanu acela care să declare că ar fi primit ordin, prin Vică Negulescu, de la Horia Sima, să facă demascările tineretului legionar? Pentru că *Ţurcanu nu era legionar*!

E de remarcat că nicio personalitate politică de la ţărănişti, liberali, social**-**democraţi sau din alte categorii, cu sau fără partid, nu a fost implicată **într-**un proces, cu acuzaţia că ar fi dat ordin tineretului din organizaţia sa să facă demascările de la Piteşti şi Gherla. Singurii care au fost acuzaţi de acest lucru au fost legionarii: comandantul legionar Vică Negulescu, Costică Oprişan **–** şeful Frătiilor de Cruce pe tară **–** şi alţi fruntaşi legionari. Înscenarea acestui abject proces a fost culmea ipocriziei, a minciunii şi a diversiunii comuniste, care a desfiinţat ideea de justiţie prin azvârlirea responsabilităţii crimelor asupra victimelor. Atâta obrăznicie, sadism şi neruşinare, doar o monstruozitate asemeni comunismului ar fi putut scoate la iveală.

Aceeaşi nelegiuire **s-**a petrecut la Katyn, aceeaşi în pădurea Tâncăbesti, unde a fost asasinat Corneliu Codreanu împreună cu cei 13 camarazi ai lui în noaptea Sfântului Andrei, şi tot la fel în 21-22 septembrie 1939, când a avut loc măcelul din lagărele de pe tot cuprinsul tării[108].

Demascările **s-**au făcut aproape exclusiv asupra tineretului legionar, studenţi, elevi, muncitori şi ţărani. *Optzeci la sută din tineretul deţinut la Piteşti şi Gherla au fost studenţi legionari*. O mărturisesc cu mâna pe cruce, pentru că i**-**am cunoscut pe toţi, legionari şi nelegionari. Celelalte categorii de tineret au trecut prin Piteşti şi Gherla numai accidental, dovadă clară că oculta n**-**a vizat decât tineretul legionar.

După plecarea ruşilor din România, în 1958, Gheorghiu-Dej, sub stăpânirea căruia **s-**au perpetuat atâtea orori, a dat totuşi un decret de graţiere a tuturor deţinuţilor politici, faimosul decret din anul 1964. Un act pe care nu l**-**au făcut, din păcate, înainte vreme, nici

---

108 În 1940 au fost ucisi în pădurea de la Katyn (lângă Smolensk), din ordinul lui Stalin, peste 4000 de ofiteri ai armatei poloneze.

Corneliu Codreanu, împreună cu „Decemvirii” (cei 3 care l-au împuscat pe I. G. Duca) si cu „Nicadorii” (cei 10 care l-au împuscat pe Mihai Stelescu, trădătorul Miscării Legionare care pactizase cu Carol al II-lea) au fost strangulati ritualic pe soseaua Bucuresti – Ploiesti, apoi împuscati pe la spate, în noaptea de 29-30 noiembrie 1938. Imediat după aceasta au fost îngropati la Jilava, după care au fost dezgropati si s-au turnat peste ei 20 de damigene de acid sulfuric, apoi s-a turnat o placă de beton de 1 metru grosime (cf. Corneliu Codreanu, Însemnări de la Jilava, Colectia „Europa” – Munchen, pag. 69-71).
În noaptea de 21-22 septembrie 1939 au fost ucisi în întreaga tară 253 de lideri legionari, din ordinul lui Carol al II-lea, ca represalii pentru uciderea lui Armand Călinescu. Acestia au fost: cei 9 legionari care l-au împuscat pe Armand Călinescu; 7 legionari din spitalul militar Brasov; 13 legionari din închisoarea Râmnicu Sărat; 44 de legionari din închisoarea Miercurea Ciuc; 32 de legionari din lagărul de la Vaslui; 2 legionari din închisoarea Jilava, împuscati chiar pe mormântul lui Codreanu; un legionar din spitalul închisorii Văcăresti, aruncat de viu în crematoriu; 148 de legionari în restul tării – câte 3 legionari din fiecare judet (cf. Ion Constantin, Istorie trăită, Ed. Printeuro, Ploiesti, 1999) (n. ed.).

creştinul şi românul Antonescu, nici „istoricii” şi creştinii oameni politici ai României vechi şi nici Majestatea Sa Regele *tuturor românilor*, care i-a lăsat în continuare, după 1944, pe legionari în temniţe. De la ei, i-a preluat „românul” Burăh Tescovici împreună cu dosarele şi cheile celulelor, ca să putrezească în continuare acolo cu sutele.

Aceiaşi „istorici” au plătit însă păcatul vânzării semenului, ajungând să moară şi ei tot acolo, în închisorile comuniste.

În anchetele şi declaraţiile pe care le-a dat înainte de a fi condamnat la moarte şi executat, sunt convins, aşa cum l-am cunoscut – văzâ**ndu-**l în situaţii neştiute de alţii – că Ţurcanu şi-a dat seama că a fost înşelat.

Ţurcanu susţinea că nu e creştin, cu toate că fusese botezat şi cununat creştineste şi, pe deasupra, crescut de mama lui în spiritul moralei creştine. Totuşi, e posibil ca acestea să fi dus la mustrările de conştiinţă şi la recunoaşterea erorii pe care o făcuse.

Experienţa mea din timpul demascărilor şi din toţi anii de detenţie, mă îndreptăţesc să afirm că cel mai odios criminal, ticălos şi păcătos, dacă-şi recunoaşte greşeala, se căieşte sincer şi cere iertare lui Dumnezeu, se poate mântui. Ce este cu neputinţă la oameni, la Dumnezeu este cu putinţă. Aceasta este taina de nepătruns a creştinismului, a dragostei şi milei lui Dumnezeu, şi motivul pentru care El a mântuit lumea.

Or, dacă Ţurcanu a avut mustrări de conştiinţă şi păreri de rău pentru tot ceea ce a făcut, recunoscâ**ndu-**se singurul vinovat de cele întâmplate la Piteşti şi Gherla, cerându-i iertare lui Dumnezeu, e imposibil să nu fi fost iertat. Eu nu pot gândi decât în aceşti termeni.

În concluzie, dacă sunt adevărate informaţiile privind ultimele zile ale lui Ţurcanu: refuzul lui de a minţi, declarând că a primit ordin de la cineva ca să facă acele demascări şi recunoaşterea vinovăţiei proprii, am convingerea de nezdruncinat că Dumnezeu **s-**a îndurat şi de el şi i-a dat mântuire de păcate.

Dacă orgoliul lui, întins până la patologic, **s-**a

transformat în umilinţă şi căintă, de ce să nu-şi fi mântuit şi el sufletul în ultima clipă a vieţii, ca tâlharul de pe cruce?

Şi această îndurare a lui Dumnezeu se poate să fi coborât şi asupra sufletelor celorlalţi din lotul lui, care gresiseră la fel.

Or, dacă aşa cum cred, Bogdanovici **s-**a mântuit, recunoscâ**ndu**-şi greşeala, socoti**ndu-**se un iniţiator al reeducării şi vinovat, **într-**un fel, pentru suferinţa atâtor şi atâtor tineri, de ce să nu cred că şi Ţurcanu, cu tot ceea ce a făcut, a fost totuşi, în ultima clipă, salvat ca suflet?

Eu, ca un creştin convins de taine ce nu pot fi pătrunse cu mintea, cred cu tărie că toţi oamenii pot fi mântuiţi.

Cititorul îşi mai aminteşte, poate, că atunci când eram dus de Ţurcanu de la camera 3 subsol, la camera 4 spital, am vrut o clipă să-i spun că şi el îşi este siesi un fel de victimă. N-am îndrăznit însă, de teama consecinţelor; cum era atât de posedat, m-ar fi omorât pe loc.

Eu însă nu l-am urât, după cum n-am urât nici pe cei ce au acţionat direct asupra mea, şi nici pe cei ce m-au judecat şi condamnat la 16 ani de detenţie. Căci, Dumnezeu «ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri».

(IV)

(V) Juberian şi Rek

După plecarea lui Ţurcanu şi a celorlalţi, conducerea politică şi administrativă a atelierelor din Gherla rămase pe mâna lui Juberian şi Rek. N-am putut afla niciodată, nici măcar mai târziu, la Aiud, cine le-a dat această împuternicire.

Juberian, un tânăr cu reale posibilităţi intelectuale, originar din Banat, era student la Timişoara. Îl cunoscusem în cursul demascărilor de la Piteşti, la camera 2 parter, la începutul verii anului 1950.

Când am fost aduşi noi, cei cinci, în acea cameră, îmi amintesc că a fost aruncat pe ciment lângă noi, complet desfigurat.

Nu se mai putea ţine pe picioare; i-am reţinut numele de la şeful comitetului de tortură, Prisăcaru, care anunţase că a adus în camera noastră pe unul „din cei mai fanatici legionari”. „Îl vedeţi cum arată, noi îl vom lecui pentru totdeauna de fanatismul său fată de Mişcarea I. Egionară. Şi aceasta nu este decât începutul”, a continuat el. Văzându-l atunci şi ştiind ce păţisem noi, m-am îngrozit la gândul a ceea ce îl aştepta pe acest tânăr.

Juberian, în agonia în care era, a mai avut încă puterea să retină numele celor cinci de pe ciment, anunţaţi de Prisăcaru şi, mai ales, numele meu, fiind azvârlit chiar lângă mine. În zilele care au urmat, nu i s-a dat nici de mâncare, nici apă de băut. De altfel, chiar de i s-ar fi dat, nu ar fi fost în stare să înghită.

Cât am stat în cameră cu el, vreo câteva zile, nu a mai fost torturat, pentru că n-ar mai fi avut niciun efect asupra lui, atât era de slăbit. Am aflat însă de la alţi camarazi că, după plecarea noastră, Juberian a fost crunt torturat şi chinuit, făcând parte din tinerii legionari care nu cedau uşor.

Ceea ce s-a întâmplat acolo, până la plecarea noastră din Piteşti, şi ce am văzut cu ochii mei că s-a petrecut cu el în acea cameră, explică, printre altele, căderea lui.

De ce a fost numit la Gherla, şef al biroului organizatoric, nu pot să-mi dau seama. Imaginea lui mi-a rămas în minte aşa cum l-am văzut desfigurat în camera 2 parter, şi întins pe ciment, în nesimţire, lângă mine, în iunie 1950. Nu-i mai puţin adevărat, că i-o reţin şi pe aceea din timpul cât a fost şeful biroului organizatoric. Sunt lucruri pe care nu le pot uita. Îmi era drag, pentru că îl cunoscusem şi-l simţisem lângă mine, desfigurat şi nemişcat, pe betonul camerei 2 parter.

La Gherla, când nebunia îmi putea fi fatală, Juberian m-a salvat. Iar ca şef al biroului organizatoric, obiectiv vorbind, Juberian a fost foarte corect şi drept.

Despre Rek, ştiu că nu era român. Nu pot spune însă ce origine avea, pentru a nu leza sau trezi resentimente

care nu fac obiectul acestor mărturisiri[109].

După plecarea lui Juberian de la Gherla, Rek a rămas şeful biroului organizatoric până la finele anului 1953.

Ca meseriaş, se putea discuta cu Rek şi am observat la el, cât am lucrat în ateliere, o atitudine moderată fată de toţi, indiferent de originea etnică.

Cât priveşte asasinarea lui Fluieras, nu ştiu şi nu am garanţia că Rek şi Juberian ar fi fost direct implicaţi, autor fizic şi moral fiind căpitanul Goiciu, numit director al închisorii Gherla, în locul lui Gheorghiu. Pentru a-mi susţine această părere, voi relata mai jos anumite întâmplări.

Goiciu şi Mihalcea

Arestările din 1948 îl găsiseră pe Goiciu director al închisorii din Galaţi. Deţinuţii care trecuseră pe acolo spuneau că Goiciu nu era român şi că se lăuda că e prieten cu Gheorghiu-Dej, activând cu acesta la atelierele C.F.R. din Galaţi. Or, dacă ceea ce spunea el era adevărat, desigur că Dej îi oferise postul important pe care-l avea, acestui monstru, născut să fie ucigaş, care nu avea în conştiinţa lui decât înclinaţia de a chinui şi a ucide oamenii.

Cei care îl cunoscuseră la Galaţi erau îngroziti când auzeau de el. Avea o deosebită plăcere de a ucide şi chinui preoţi sau fii de preoţi şi puţini dintre aceştia, care au trecut prin închisoarea din Galaţi, au scăpat cu viaţă din mâna lui. Sunt martori oculari, care au stat în celulă cu un fiu de preot, când acesta a fost surprins de Goiciu prin vizeta uşii, în momentul când îşi făcea rugăciunea. Atunci, spun ei, Goiciu a intrat în celulă, l-a lungit pe fiul de preot pe dusumea şi l-a zdrobit cu picioarele, până l-a lăsat mort. Era o brută, un tip de proletar cu putere „politică" de care abuza oricând, executând ordinele de distrugere.

Goiciu era deci cunoscut în toate închisorile

---

109 Scriind în Occident, autorul trebuie să-i menajeze pe iudei, pentru a nu fi acuzat, instantaneu, de antisemitism si exclus din viata socială. Reeducarea a fost ultima parte a războiului pe care, de două mii de ani, Iuda îl duce cu Hristos si cu mărturisitorii Săi (n. ed.)

comuniste ca unul dintre cei mai odioşi călăi şi ucigaşi. Pe fata lui se citea clar plăcerea sadică de a chinui şi a tortura. Zice-se că, în timp ce era el director la Galaţi, a fost adus acolo Iuliu Maniu, preşedintele Partidului National-Ţărănist, pe care l-ar fi chinuit îngrozitor.

Tot atunci a fost adus acolo şi un tânăr legionar, trecut prin demascările de la Piteşti. Nu-i pot divulga numele, având în vedere situaţia din tară[110], precum şi rugămintea lui de a nu face aceasta. Avea o pregătire intelectuală excepţională şi o structură fizică foarte delicată, ceea ce l-a şi făcut să suporte foarte greu torturile şi să cedeze la Piteşti. După cădere însă, a fost trimis special de Nicolski la Galaţi, să-l tragă de limbă pe Maniu ca să afle de la el o serie de lucruri.

Şi a auzit din gura lui de toate: fapte, întâmplări, regrete, planuri de viitor şi... ceva ce voi spune în continuare.

Cu toate că fusese trimis acolo pentru o treabă abjectă, omul acesta a avut totuşi tăria ca, odată intrat în celula unde era Maniu, să-i spună acestuia scopul pentru care fusese trimis: „Domnule preşedinte, am fost la Piteşti şi acolo se petrec lucruri groaznice cu tineretul legionar şi cu alţi tineri studenţi. Eu am trecut prin aceste torturi şi sunt trimis de la Bucureşti să vă trag de limbă şi să reţin tot ceea ce îmi veţi spune. De aceea, vă rog să-mi spuneţi numai ce credeţi dumneavoastră că trebuie să ştiu, pentru ca să nu aveţi nimic de suferit”.

Şi, aproape un an de zile, cât a stat cu Maniu în celulă, acel tânăr a discutat cu el de toate.

Mai mult chiar, de când a intrat în celula lui Maniu şi până la plecarea sa din Galaţi, i-a dat şi feliuta lui de pâine, spu**nându-**i că el e tânăr şi poate suporta mai uşor închisoarea. Maniu a acceptat aceasta cu foarte mare greutate şi numai la insistentele tânărului, iar atunci când **s-**au despărţit, bătrânul l-a strâns în braţe şi, plângând, i-a

110 Autorul a scris această carte înainte de 1990, când România era condusă de regimul comunist al lui Ceausescu, foarte atent asupra fostilor detinuti politici legionari (n. ed.)

spus: „L-am respectat pe Codreanu, intuindu-i cinstea, credinţa nestrămutată şi concepţia politică. Ca om şi creştin, mă întreb însă dacă vreun tânăr ţărănist, în aceleaşi împrejurări, s-ar fi purtat cu Codreanu, aşa cum te-ai purtat tu cu mine? Eu, dragă prietene, nu v-am cunoscut decât din calomnii; acum vă cunosc în realitate, şi de aceea ţi-am spus ce să declari oamenilor zilei despre mine. Iar ceea ce ai făcut tu pentru mine, nu voi uita până când voi muri”.

După această emoţionantă scenă, tânărul a mai avut timp să-i spună lui Maniu: „Domnule preşedinte, ceea ce v-am spus şi ceea ce am făcut pentru dumneavoastră, n-am făcut-o din orgoliu sau considerente politice. Am făcut-o mai întâi ca român, apoi pentru că sunt creştin, şi pentru că-mi iubesc tot aşa mult tara şi neamul ca şi dumneavoastră. Suferim doar în aceeaşi închisoare pentru concepţiile noastre politice, pentru binele şi dreptatea neamului românesc”.

Pe oameni îi poţi cunoaşte foarte bine cum sunt, atunci când le schimbi condiţiile de viaţă, când le iei funcţia şi poziţia socială, averea şi perspectiva de a mai fi ceea ce au fost. Cu alte cuvinte, adevărata cunoaştere a omului nu o poţi avea decât când îl supui la încercări, la ispite, la suferinţe şi în ultimă instantă, chiar la proba morţii.

Or, având în vedere şi cele spuse de tânărul legionar, noi toţi, tinerii care am trecut prin demascări şi condiţii de existentă excepţionale: tortură, degradare, suferinţă şi înjosire, foame, frig, pedepse, înfrânare şi răbdare, având în faţă perspectiva morţii în orice clipă, ne-am convins că, aşa cum a spus Corneliu Codreanu: „Ţelul existenţei umane nu este viaţa, ci învierea în numele şi prin Iisus Hristos”.

Revin acum la Goiciu, pe care l-am cunoscut la Gherla şi de care mi-a fost o frică şi o groază, cum mi-a fost de puţini oameni în viaţă. Nu degeaba a avut el misiunea să chinuiască şi să omoare, în închisorile din Galaţi şi Gherla, ce a avut neamul acesta mai bun.

În vara lui 1952, îndată ce a fost numit director, a dat ordin la atelierul de tâmplărie, unde lucram şi eu, să se confecţioneze câteva carcere şi să fie instalate la parterul clădirii mari a închisorii. Acolo puteau fi văzute de toţi deţinuţii; erau pe mâna stângă, cum intrai în clădirea principală şi arătau ca nişte cutii din scânduri înalte de 2 metri şi înguste, încât de abia putea să stea un om în picioare în ele. Li se mai zicea şi carcerele morţii.

În 1952, atât Goiciu, cât şi locotenent major Mihalcea, şeful fabricii, băteau cumplit.

Mihalcea mi-a dat ordin să fac schiţa unei carcere. Am făcut o schiţă de 1 x 1 m. La vederea ei, m-a călcat în picioare, apoi a scos metrul şi mi-a arătat dimensiunile carcerei: 40 x 40 cm. După ce a fost gata, am fost băgat în ea timp de trei zile, ultima zi stând acolo cu încă un deţinut.

O, Doamne! Câţi deţinuţi de mare valoare nu au murit în ele! Şi motivul tuturor pedepselor era derizoriu: fie că nu **s-**a luat poziţia de drepţi, cu boneta în mână, când a trecut Goiciu pe acolo, fie că nu **s-**a strigat „Să trăiţi, domnule director” sau că n-ai adunat de pe jos gunoiul, ori că ai frezat cu o mică deviere o piesă, sau că ai pilit-o cu un milimetru mai mult.

Parcă pentru Goiciu, sadismul reprezenta esenţa luptei de clasă a proletariatului. Cei pedepsiţi nu primeau nici hrană şi nici de băut. Iar unii erau uitaţi acolo până îi scotea morţi sau numai pe jumătate vii.

Când trecea acest călău pe lângă tine, simţeai în urma lui, că era ceva ce-l îndemna permanent să tortureze şi să ucidă. Am văzut cu ochii mei cum, în curtea atelierelor, acest monstru **s-**a dezlănţuit chiar şi asupra unui ofiţer de-al lui, ordo**nându-**i să se culce şi să se scoale în faţa deţinuţilor, până ce bietul om, plin de noroi, nu **s-**a mai putut ridica de jos. Bătăile deţinuţilor erau foarte frecvente, cu zecile în fiecare zi, unii rămânând schilozi pe viaţă. Nu pot uita bătaia aplicată inginerului Secară.

Câtă diferenţă între el şi directorul Gheorghiu! Unul

venit parcă pe lume numai să-şi tortureze semenul şi să-l ucidă, în numele justiţiei comuniste, iar celălalt, să-i mai dea voie să se şi reculeagă.

Celălalt asasin al închisorii Gherla, sosia lui Goiciu, cunoscut ca atare de toţi acei ce au trecut pe acolo, era Mihalcea. Era ajutorul lui Goiciu şi responsabil de producţie.

Mi-e însă şi lehamite să mai vorbesc de el, aşa că-l dau uitării.

Uciderea lui Fluieras

Bătrânul Fluieras, muncitor tâmplar din Arad, fost membru în Comitetul Internaţionalei Socialiste şi fost secretar al Partidul Social-Democrat al lui Titel Petrescu, nu a aderat la Partidul Comunist, odată cu Lothar Rădăceanu (Wurtzelbaum) [111] ci, a rămas fidel P.S.D.-ului lui Titel Petrescu. Arestat împreună cu acesta, a avut o comportare de om cinstit şi de mare bun simţ. L-am cunoscut la Gherla în următoarea împrejurare.

La sfârşitul primăverii lui 1952, eu nu ieşeam la muncă, fiind bolnav; eram scos din celulă de gardian să mătur prin curtea închisorii şi, împreună cu alţii deţinuţi în situaţia mea, să aduc apă de băut cu tinetele, din curte. Şefii biroului organizatoric, la acea vreme, erau Juberian şi Rek.

Într-o bună zi, fiind scos în curte la măturat, inginerul Cristescu, invalid de război, responsabil de curăţenia curţii, mă trimite să iau o mătură din clădirea de mijloc a închisorii. Aceasta era situată în partea de sud, vis-à-vis de bucătărie, unde se găsea capela; acolo fuseseră aduse icoanele şi tot mobilierul din biserica de la parterul dinspre nord al clădirii mari.

Am rămas înmărmurit, zărind acolo un bătrânel, în genunchi şi cu mâinile încleştate. Se ruga în faţa unei icoane.

La zgomotul de saboti al paşilor mei, a întors capul şi, văzând că sunt un deţinut ca şi el, mi-a făcut semn să

111 În acelasi timp era membru al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice. (n. ed.)

vin aproape. M-am apropiat cu sfială şi am îngenuncheat şi eu. Atunci, bătrânul mi-a şoptit că este socialistul Fluieras.

După ce şi-a terminat rugăciunea, l-am întrebat, nedumerit, cum se face că el, care prin concepţie ar fi trebuit să fie ateu, se roagă totuşi lui Dumnezeu? Bătrânul, cu o voce care mi-a încălzit inima, mi-a spus că aceasta a fost în tinereţe, că totul n-a fost decât minciună, iar acum se roagă lui Dumnezeu să-L ierte.

În acea vreme, nebunia mea era destul de avansată şi încercarea de a mă ruga nu prea avea efect, deoarece rugăciunile mele erau rostite cu buzele şi nicidecum simţite cu inima[112].

La despărţire, i-am şoptit bătrânului să fie prudent, căci sunt mulţi turnători şi s-ar putea găsi un ticălos care să-l toarne. Mi-a răspuns însă că nu se mai teme şi atunci i-am dat pace. Avea posibilitatea să vină în capelă şi să se roage, datorită faptului că, împreună cu alţi bătrâni şi bolnavi, făcea curat prin curtea închisorii şi pe la bucătărie.

Întâlnirile mele cu Fluieras la capelă s-au repetat de mai multe ori. Întotdeauna mă chema lângă el, să stăm umăr la umăr şi să ne rugăm. Odată, m-a întrebat dacă sunt ortodox şi dacă cred în Dumnezeu. I-am răspuns afirmativ. Din cauza timpului foarte limitat, n-am apucat să-i spun însă ce aveam pe suflet, după toate cele păţite.

Dumnezeu se simte cu inima şi nu cu buzele. Raţiunea rece nu-L poate simţi pe Dumnezeu. Numai inima curată, caldă şi plină de dragoste îl poate simţi, pentru că El este dragoste. Or, buzele mele rosteau rugăciunea, dar inima mea era rece şi goală de prezenta lui Dumnezeu. La Fluieras era tocmai opusul a ceea ce simţeam eu şi de aceea el rostea rugăciunea cu inima caldă şi copleşită de prezenta lui Dumnezeu.

În întâlnirile noastre în acea capelă, eu îl simţeam pe

---

112 „Mintea cade din îndrăzneala către Dumnezeu când s-a întinat cu cugete rele, făcându-se împreună-vorbitoare cu ele” (Sfântul Maxim Mărturisitorul, cap 50 din suta întâi a capetelor pentru dragoste) (n. ed.).

bătrânul Fluieras atât de aproape şi atât de cald lângă mine, de parcă alături era tata, cu barba albă.

Fluieras credea fierbinte şi aştepta să plece din lumea asta[113], în timp ce eu, cu inima mea rece, ca gheata, voiam să mai rămân.

Cum nebunia mea progresa, iar pereţii celulei îmi apăsau toată fiinţa, voiam cu orice preţ să scap de această insuportabilă apăsare şi să ies la muncă. Întâlni**ndu-**l în curte pe Juberian, l**-**am rugat să mă scoată să lucrez. Juberian m**-**a măsurat şi mi**-**a spus că mă ştia bolnav. I**-**am răspuns că e adevărat, dar că nu mai puteam suporta celula. **S-**a uitat la mine şi mi**-**a promis că va vedea.

De la această întâlnire cu Juberian, nu l**-**am mai văzut pe Fluieras, decât o singură dată. Îmi sună şi acum în urechi ceea ce mi**-**a spus atunci: „Fătul meu, toate sunt minciuni. Vezi să nu**-**l pierzi pe Dumnezeu, c**-**ai pierdut totul”.

Exemplu de om cinstit cu el însuşi, acest Fluieras; om care ajunsese să spună că ceea ce crezuse până atunci fusese minciună, în afară de Dumnezeu, care este Adevărul absolut. Cum spune Ecclesiastul: «Deşertăciunea deşertăciunilor, toate sunt deşertăciuni», afară de Dumnezeu.

După câteva zile, m**-**am trezit cu Juberian în celulă; mă chema să**-**l urmez. Ajunşi în atelierul de tâmplărie, la o masă unde se trasau toate piesele pentru tâmplăria mecanică, mi**-**a spus că pe viitor voi fi trasator, preveni**ndu-**mă însă, în acelaşi timp, să fiu foarte atent că trasarea greşită a unei piese mă va costa carcera de la parter. A plecat la biroul lui, iar eu la tâmplăria mecanică.

Pe Fluieras l**-**am mai văzut un timp prin curte, când plecam sau mă întorceam de la atelier. Făceam în aşa fel, încât să**-**l văd şi să mă vadă. Îl salutam, cu un deosebit respect. Şi chiar îl admiram pentru că, deşi ateu, revenise la dreapta credinţă, îngenunchind în faţa icoanei lui

113 «Drept aceea am urât viata, căci rele sunt cele ce se fac sub soare; si totul este desertăciune si vânare de vânt» (Eclesiast 2, 17) (n. ed.).

Hristos.

După câteva săptămâni de lucru ca trasator, am găsit pe masa mea din atelier următoarele cuvinte, scrise cu litere de tipar schimonosite: „Criminalii de Rek şi Juberian l-au ucis pe Fluieras”. Am rămas înmărmurit. Nu-mi venea să cred ochilor şi nici n-am crezut pentru moment. N-am crezut, pentru că, după plecarea lui Ţurcanu, Popa, Livinschi, Caba şi ceilalţi, Juberian nu mai era în stare să ucidă pe cineva.

Sunt convins că uciderea lui Fluieras a fost comandată de la Bucureşti, iar autorii, morali şi fizici n-au fost Juberian şi Rek, ci Goiciu. Probabil că găsindu-l pe Fluieras în genunchi, în faţa icoanei lui Hristos, prin turnătoria unui ticălos, Goiciu a avut pretextul ca să-i facă de petrecanie, aşa cum le făcuse la Galaţi atâtor preoţi sau celor pe care îi văzuse prin vizetă îngenuncheaţi, făcându-şi rugăciunea.

Numai Dumnezeu ştie cine l-a ucis pe Fluieras, pentru vina că se ruga lui Dumnezeu să-i ierte necredinţa şi păcatele. Acele cuvinte: „de acum nu mă mai tem”, îmi sună şi azi dramatic în urechi.

Trasator

Munca de trasator într-un atelier de tâmplărie mecanică are importanta ei, prin faptul că orice piesă lucrată la maşini trebuie mai întâi să fie şablonată milimetric, la anumite dimensiuni.

Munca aceasta, prin atenţia pe care trebuia să o depun, mă sustrăgea pentru moment de sub povara ce mă apăsa. Era uşoară, ca efort fizic, însă de o mare răspundere; o mică greşeală mă putea duce la carcerele morţii.

Le trezisem însă un semn de întrebare camarazilor, care mă ştiau bolnav. Mă vedeau revenind la muncă, dar nu la munca grea de la atelierul de tâmplărie manuală, ci la ceva uşor, luând locul unui absolvent de liceu, care făcuse parte din comitetele de tortură, ca ajutor al lui Popa Ţanu şi plecase recent de la Gherla. Vorbind cinstit, munca de trasator era o favoare, făcută nu oricui.

Eram convins că Juberian, în intimitatea lui, rămăsese acelaşi pe care-l simţisem la camera 2 parter. N-am înţeles însă ce l-a determinat să-mi facă această favoare; poate mila şi amintirea faptului că odată ne găsisem amândoi în camera de tortură.

Maşinile de la atelierul de tâmplărie mecanică erau ocupate, în cele trei schimburi, în general, numai de studenţi, aşa că m-am acomodat uşor cu atmosfera generală. În viaţă însă, fericirile sunt de scurtă durată, clipe şi ceasuri care trec ca fulgerul, iar suferinţele, oricât de puţin ar dura, le simţi de parcă ar fi fără sfârşit. Iar dacă suferinţa îmbracă haina permanentei, viaţa devine aproape imposibilă şi, când trăieşti teama că suferinţele nu vor mai avea sfârşit, preferi chiar moartea.

Munca pe care o făceam la ora aceea era o licărire de speranţă în suferinţa şi groaza care mă rodea şi mă măcina cu fiecare ceas trecut. Deseori nu vedeam în faţa ochilor decât o groapă fără sicriu şi fără cruce.

Fericirile trec repede. Mă încerca o teamă care avea să se confirme. Mări**ndu-**se capacitatea atelierelor, **s-**au permanentizat şi cele trei schimburi de lucru. De aceea probabil, Juberian, înainte de a pleca de la Gherla, m-a chemat la biroul organizatoric şi mi-a anunţat schimbarea locului de muncă: din trasator, eram azvârlit pontator. Vestea a căzut peste mine ca un trăsnet.

a) Pontator

Cu timpul, toţi deţinuţii au aflat că studenţii, elevii şi o parte din muncitori sunt turnători. Faptul acesta mă şi întrista, dar mă şi bucura, scăpâ**ndu-**mă de mustrările de conştiinţă pe care le-aş fi avut dacă cineva mi **s-**ar fi destăinuit, şi eu ar fi trebuit să-l torn. Or, ca pontator **–** funcţie urâtă şi dispreţuită de toţi deţinuţii care lucrau, pentru că o deţineau numai persoane reeducate şi unii care făcuseră parte din comitetele de tortură de la Piteşti şi Gherla **–** cine ar mai fi îndrăznit să mi se destăinuie?

Aşa că m-am pomenit deodată pus **într-**o poziţie pe care nu o meritam şi nu o doream. Neavând însă nimic de a face, din punct de vedere moral, cu cei ce făceau această

muncă, i-am spus lui Juberian că nu o pot accepta, motivând că nu mai aveam puterea de a mă concentra pentru a face calcule matematice. L-am rugat să revină asupra hotărârii sale. Cu toate insistentele mele, hotărârea lui a rămas definitivă. Şi eram convins că el, care-mi cunoştea poziţia în demascări, precum şi starea fizică, ghicea de ce nu primesc această muncă. În acea clipă, prin minte mi-a trecut fulgerător că vrea să distrugă în mine şi ultima fărâmă de demnitate. Relaţiile mele cu deţinuţii care lucrau şi îndeosebi cu camarazii mei studenţi deveneau cu totul altele.

Auzind refuzul meu de a mă pune pontator, m-a ameninţat că mă trimite din nou la tâmplăria manuală, unde trebuia să fac un efort fizic peste puterile mele. Şi, cum nici celula, nici efortul peste putere nu le mai puteam suporta, nu mai rămânea decât să accept propunerea lui Juberian. **S-**ar putea totuşi ca el să fi voit să-mi facă un bine. Numai că, a fi turnător sau pontator nu era acelaşi lucru.

Funcţia de pontator nu era grea, din punct de vedere al efortului fizic, în schimb presupunea o mare responsabilitate. Trebuia să controlezi piesele ieşite din mâinile celor ce munceau.

Întotdeauna am acceptat să încerc să aflu o soluţie, pentru că refuzul înseamnă frică de a fi probat. Or, încercarea mea, dusă până la anumite limite, avea motivaţia că nu capitulasem chiar de la început. Numai că, încercările prea dese şi peste puteri, de multe ori, îţi macină fiinţa până la a nu mai rămâne nimic din ea.

Când am început să fac ceva în viaţă, n-am nedreptăţit niciodată pe altul, pizmui**ndu-**l pentru poziţia, funcţia şi averea pe care le-ar fi avut. Invidia nu m-a stăpânit niciodată. Ştiam din poruncă: „Să nu poftesti nimic din ce e al aproapelui tău”. Am fost întotdeauna mulţumit şi împăcat numai cu ceea ce am avut sau am putut face singur.

Ca pontator, eram însă pus în situaţia să verific rezultatele unei munci fizice extenuante şi să înregistrez

exact, cinstit şi cu obiectivitate, ceea ce deţinuţii realizau de fapt. Or, aceasta însemna să nu mă intereseze deloc norma sau obligaţiile la care era supus cel ce lucra. Şi acestea erau ucigătoare.

Până în acel moment, când am acceptat funcţia de pontator, un gând viclean îmi sfredelea conştiinţa, îndem**nându-**mă să mă revolt împotriva destinului, a poziţiei şi atitudinii mele în ceea ce priveşte încercarea. Am ajuns însă la convingerea, pe care nu mi-o mai poate zdruncina nimeni, că destinul este voia lui Dumnezeu, împletită cu voinţa omului liber.

M**-**a constrâns sau m**-**a torturat cineva, sau mi **s-**a promis ceva, ca să fiu legionar şi să încep lupta împotriva hidrei comuniste? Nu! Când am început activitatea, în 1946, nu mi **s-**a pus oare în faţă perspectiva închisorii şi poate, a morţii, pe care le**-**am acceptat de bunăvoie? Ba da! Şi atunci, era oare de vină Dumnezeu că eu, fără a fi constrâns, îmi construisem destinul în acest fel? Desigur că nu.

Iar voia lui Dumnezeu este să credem în El, să**-**L iubim şi să-l păzim poruncile, să ne iubim semenii ca pe noi înşine şi să luăm atitudine împotriva răului şi a slugilor satanei care **s-**au răzvrătit şi vor să ducă la suferinţă şi pierzare întreaga omenire.

În urma acestor reflecţii, glasul care mă îndemna la revoltă fu biruit; mă gândeam că, dacă încercarea era de la Dumnezeu, eu neputând să mă sustrag, tot El îmi va da puterea şi conştiinţa morală să ies cu bine din ea.

Cunoaşterea omului este de foarte multe ori paradoxală, pentru că oamenii, în general, una gândesc şi alta trăiesc sau spun. Ce spune cineva azi nu mai spune mâine, ce**-**a spus ieri, neagă azi. Azi, cineva poate fi criminal, şi mâine martir, azi sfânt, şi mâine diavol. Din toate acestea, prin toate căderile şi urcuşurile lui, sufletului nu-i rămâne decât un singur tel, final, al existentei lui pe pământ: mântuirea, învierea.

Este atât de grăitoare afirmaţia poetului Radu Gyr: „Nu eşti înfrânt atunci când sângeri, / Nici când în lacrimi

ochii **ţi-**s. / Cele mai crâncene înfrângeri / Sunt renunţările la vis”.

„Visul” existentei noastre pământeşti este mântuirea sufletului. Mai avea oare vreo importantă ce ziceau camarazii şi ceilalţi care lucrau în atelierele din Gherla, despre faptul că eram pontator? Importantă era doar conştiinţa că nu făceam rău nimănui. Hotărârea de a înfrunta încercarea pe care o aveam în faţă îmi dădea satisfacţie. Or, asta conta pentru mine, nu ceea ce spuneau alţii; intenţia mea cinstită era să fac doar binele.

I**-**am cerut lui Juberian o favoare, să lucrez de noapte, în schimbul trei, ceea ce el mi**-**a acceptat. Preferam acest schimb datorită groazei care mă tortura şi care creştea în intensitate noaptea, din cauza liniştii; în plus, controlul era mai rar decât ziua.

Şi am rămas în această poziţie până ce **s-**a întrerupt lucrul în atelierele din închisoarea Gherla.

Mi**-**am pus întrebarea dacă din punct de vedere moral postura de făţarnic, când eram constrâns prin tortură să**-**i iscodesc pe ceilalţi, nu era mai imorală, mai inumană decât aceea în care eram acum, denigrat, urât şi desconsiderat, ca pontator?

Intenţia de a nu face rău şi a veni în ajutorul semenului meu nedreptăţit, nu era oare mai convenabilă? Iată că de cele mai multe ori aparentele înseală! Dăm crezare şi împrăştiem zvonuri despre semenii noştri, că ei ar fi ceea ce, în realitate, nu sunt. De aici concluzia că nu aparenta, nu vorba şi nu denigrarea interesează, ci fapta. Numai ce facem noi, bine sau rău, ne defineşte ca fiinţe morale. Or, cu toate că L**-**am ofensat pe Dumnezeu, atunci când am fost constrâns să nu mă mai rog, El, în infinita lui milă şi bunătate, mi**-**a dat încă o încercare, care să fie în avantajul meu şi al celorlalţi.

Din primele zile ca pontator am fost suspectat nu numai de camarazii mei, dar şi de ceilalţi deţinuţi din atelier. Schimbul de noapte mă avantaja în ce priveşte controlul, pentru că eram mai puţin supravegheat. În acelaşi timp însă, îmi luam un mare risc, pentru că nu

controlam nicio piesă lucrată cu atâta sudoare de cei care nu numai că nu erau plătiţi pentru efortul epuizant, dar nici mâncare nu aveau la consumul de energie pe care-l depuneau; mai ales că toţi ieşeau din demascări.

Totuşi, pentru faptul că biroul organizatoric avea încredere în mine, am fost privit la început cu multă bănuială.

Cu timpul însă, cei ce lucrau în schimbul de noapte şi-au dat seama de atitudinea mea şi, din duşmani şi denigratori, mi-au devenit prieteni şi mila lui Dumnezeu s-a răsfrânt atât asupra mea, cât şi asupra celor pe care-i controlam[114]. Şi dovada cea mai concludentă a fost că, timp de un an de zile, cât am fost pontator, nu s-a remarcat nicio greşeală de calcul şi nu am fost niciodată controlaţi, ca să se verifice dacă numărul de piese declarate corespunde cu cel al pieselor lucrate. Cei care mai sunt încă în viaţă vor putea mărturisi despre veridicitatea spuselor mele. Şi niciunul, fie student, elev sau muncitor, nu m-a turnat că nu făceam controlul.

A fost o înţelegere tacită între mine şi cei ce lucrau în acest schimb, iar dragostea lor mi-a încălzit inima. În acest timp şi nebunia mea parcă-şi mai redusese intensitatea.

Totuşi, se vor ridica voci să mă acuze că am acceptat acel post, care mă compromitea definitiv. Alţii poate vor spune că nu a fost corect ce am făcut, pentru că din punct de vedere al legii, eram obligat să verific ce se lucra; dar pe mine nu mă mai interesa decât dacă fapta era bună şi plăcută lui Dumnezeu. Era nedrept ca regimul comunist să supună pe deţinuţi la munci istovitoare, la norme ce nu se puteau îndeplini, fără a fi plătiţi şi alimentaţi după efortul fizic depus. Era un abuz, o nedreptate strigătoare la cer. Ţinând seama de acestea, şi eu aveam libertatea să nu-i controlez; dacă i-aş fi controlat, consecinţele ar fi fost pentru ei carcerele morţii, de unde numai puţini ar fi scăpat cu viaţă. Şi aici se potriveşte zicala românească: „Fă binele şi-l aruncă în apă, căci de acolo se va ridica

114 «Bunăvoirea Domnului când te depărtezi de răutate si jertfă cu curătenie este când te depărtezi de nedreptate» (Sirah 35, 4) (n. ed.)

precum untdelemnul la suprafaţă”.

Cum să nu vin în ajutorul fraţilor mei, din postura pe care Dumnezeu mi-o îngăduise, cum să nu-i ajut, când ei munceau mai greu decât sclavii?

(VI) Încetarea demascărilor

După cele spuse la Piteşti de colonelul Zeller, că demascările vor continua, fie la Gherla, fie în altă parte, în libertate (spuse repetate de Ţurcanu la Gherla şi trăite de noi în camerele de tortură), nimeni nu mai credea că acele schingiuiri vor înceta vreodată. Dar, cum toate în viaţă au un început şi un sfârşit, mai apropiat sau mai îndepărtat, şi cum nimic nu se întâmplă fără voia lui Dumnezeu, iată că, la 1 ianuarie 1952, demascările au fost oprite. Asta **s-**a întâmplat după înlăturarea din guvern a lui Teohari Georgescu, Ana Pauker şi Vasile Luca. Gheorghiu-Dej, cu îngăduinţa lui Stalin, a luat astfel frânele conducerii partidului, cât şi a statului.

De reţinut însă că Nicolski, şeful Securităţii, sprijinit de ruşi, a rămas la postul lui, până la moartea lui Dej. De unde şi concluzia că oculta de la Moscova l**-**a avut ca agent, cu misiunea de a se ocupa în mod special de demascări. Desigur că nici cei trei miniştri care controlau ministerele cheie: Interne, Externe şi Economia, nu erau străini de demascări, precum nici Gheorghiu-Dej.

Totuşi, ca urmare a acestor evenimente, Ţurcanu şi echipele lui nu au mai fost puşi în libertate, ci dimpotrivă, anchetaţi, condamnaţi la moarte şi executaţi.

Un alt motiv al încetării demascărilor cred că a fost şi faptul că se aflase în străinătate de ele, cu tot secretul desfăşurării lor.

Nu se ştie precis de unde a venit ordinul de încetare a demascărilor, de la Dej sau de la Moscova. Pentru că Occidentul, fiind pus deja la curent cu cele ce se petreceau în România, începuse să**-**i întrebe pe ruşi ba de una, ba de alta. Şi asta le jena politica externă.

Pentru noi, cei de la Gherla, a fost un semn de întrebare plecarea lui Juberian şi a câtorva din ajutoarele lui Ţurcanu.

Se mai spunea că nimeni din cei rămaşi la Gherla nu ar mai fi fost dispus să continue opera lui Ţurcanu.

În acelaşi timp, noul ofiţer politic lansase zvonul, căruia majoritatea dintre noi nu i-am dat însă crezare, că Ţurcanu şi ajutoarele lui fuseseră pusi în libertate. Cei care au crezut au căzut şi au semnat angajamente, devenind informatori şi turnători. A fost o abilă pescuire în ape tulburi, şi cine a căzut atunci în cursă nu şi-a mai revenit niciodată. În schimb ceilalţi, care au avut tăria să refuze, **şi-**au revenit total, **s-**au regăsit şi **şi-**au refăcut puterile sufleteşti şi morale, salvâ**ndu-**se din mlaştina deznădejdii. Pe mulţi dintre aceştia i-am cunoscut în închisoare şi mai apoi în libertate.

Torturile şi degradările operaseră prin slăbiciunea şi neputinţa noastră şi majoritatea dintre noi **s-**au topit şi **s-**au prăbuşit în ele. După aceea însă, celor care au făcut pactul cu Securitatea, când tortura fizică nu mai exista, cine le-ar mai putea găsi vreo scuză, decât poate aceea că în conştiinţa lor demascările nu încetaseră totuşi, continuând în virtutea unei inerţii?

Mă bate gândul că demascările n-au încetat la voia oamenilor, ci pentru că Dumnezeu **s-**a milostivit de cei prea greu încercaţi, punând El însuşi capăt acestei nelegiuiri fără precedent în analele istoriei universale[115].

Oricum, încetarea demascărilor a fost strigătul de alarmă care a trezit conştiinţele noastre, ne-a făcut să înţelegem că nimic pe pământ nu este veşnic şi că teama de chinul fără sfârşit nu fusese decât produsul stării noastre sufleteşti, al delirului nebuniei colective şi al posedării demonice. Aşa că, toţi care au înţeles că numai credinţa în Dumnezeu ne va salva din această prăbuşire, **şi-**au revenit total, fără resentimente, iertâ**ndu-**i şi înţelegâ**ndu-**i şi pe cei ce i-au torturat, fie aceia camarazi, prieteni sau duşmani.

Încetarea lucrului în ateliere la Gherla

115 «Domnul ridică pe cei surpati, Domnul iubeste pe cei drepti, Domnul păzeste pe cei pribegi. Pe săracul si pe văduvă va primi si calea păcătosilor o va pierde» (Psalmi 145, 8-9) (n. ed.)

După moartea lui Stalin, în martie 1953, munca forţată cu deţinuţii politici a început să-şi piardă din importantă. Până la sfârşitul anului 1953, muncile de la Canal, de la Salcia, din minele de plumb din Maramures, precum şi muncile din închisorile mari au încetat.

Peste tot erau impuse norme diabolice, peste puteri. Sub aparente legale, bolşevismul încerca să-şi disimuleze asasinatele. Se invoca moartea naturală la orice accident.

La una din întrevederile lui Gheorghiu-Dej cu Stalin (după mărturiile lui Marin Preda[116]), acesta din urmă, fiind întrebat cum se poate scăpa de reacţiunea burgheză, l-a „sfătuit" pe Dej să iniţieze canale, lagăre, închisori, unde, aplicând metodele deja verificate de el, va scăpa de toată reacţiunea. Dej, elev silitor, **s-**a conformat întocmai sfatului tătucului şi a dezlănţuit cea mai drastică operă de exterminare a elitei româneşti.

După încetarea demascărilor, supravieţuitorii torturilor, nemaifiind sub apăsarea acelor chinuri, **şi-**au revenit încetul cu încetul.

Neavând certitudinea că demascările încetaseră definitiv, nu aveam încredere să vorbim unii cu alţii despre problemele noastre de conştiinţă; ne înţelegeam doar din priviri şi mai mult ne intuiam.

Munca în ateliere a continuat, însă. Şi, cu tot efortul depus, deseori peste puterile noastre, a normelor exagerat de mari, preferam totuşi atelierul în locul celulei, pentru că ne oferea puţină libertate şi posibilitatea de a ne mai mişca, de a ne întâlni unii cu alţii, **simţindu-**ne mai puţin încătuşaţi. Aici oamenii se vedeau în fiecare zi, îşi dădeau bună ziua şi se întrebau de sănătate. Departe însă de a-şi face confidente. Drama prin care trecuseră stinsese toate entuziasmele.

Se prevedea că, după încetarea activităţii în ateliere, va începe o nouă etapă de detenţie, fiind din nou zăvorâţi

---

116 În „Cel mai iubit dintre pământeni". Nu e vorba, propriu zis, de mărturii, ci de informatii colportate în mediul securistic al scriitorimii. Ele sunt, cu toate acestea, sau tocmai de aceea, demne de crezare. (n. ed.)

în celule, cu altă formă de demascări, cu frig, foame, percheziţii, celule negre, beciuri, zarce şi arest sever, aplicat mai ales în timp de iarnă, cu hrana pe jumătate la trei zile, şi îmbrăcaţi numai în cămaşă şi izmene.

Mulţi muriseră în urma acestor măsuri de arest sever.

Aceste pedepse se administrau deţinuţilor politici după criteriul unor culpe aberante, ca de exemplu: uitatul pe geam prin „jaluzele" (scânduri bătute în ferestrele celulei, pentru a nu se vedea nimic din afară), întinsul pe pat sau pe prici în timpul zilei, scrierea pe pereţi cu ajutorul unor bucăţi de sârmă, scrierea pe sticle colorate, furnizate de deţinuţii de drept comun sau luate de la cabinetele medicale şi golite de conţinutul lor, scrierea pe talpa bocancului (cu ajutorul săpunului dosit de la baie şi a prafului D.D.T.). Comunicarea prin alfabetul Morse, prin tevile de calorifer, era culpa cea mai gravă, pentru că compromitea secretul închisorii.

Începând din 1953 şi până la eliberare, în 1964, acest regim celular ne-a izolat complet de restul lumii. N-am mai avut legături cu familia, nu am primit alimente sau îmbrăcăminte şi n-am mai citit un rând tipărit. Toate acestea ne-au măcinat, ne-au îmbolnăvit şi omorât cu miile.

a) În celulă cu Costică Cristescu

Din luna septembrie 1953 nu am mai fost scos la lucru, activitatea reducându-se la numai două schimburi, până în decembrie, când a încetat cu totul.

Până la începutul lui decembrie am fost mutat prin mai multe camere.

Pe la sfârşitul lunii am stat în cameră cu doctorul Vasile Mărculescu, una din cele mai luminoase figuri de medici, care şi-a înţeles chemarea cu toate pedepsele pe care le-a primit. Respectând jurământul lui Hipocrat, a sărit întotdeauna în ajutorul celor ameninţaţi cu moartea. Este printre puţinii medici, dintre deţinuţi, pe care i-am cunoscut în închisoare, care s-a purtat mai mult decât ca un frate cu cei bolnavi. Cu toate că nu primea niciun

medicament, încuraja bolnavii prin sfaturi, ali**nându-**le astfel durerile, pe cât putea. Pentru mine va rămâne un mister, de pildă, cum a reuşit, doar prin palparea abdomenului, să**-**i rezolve lui Popescu Paul o ocluzie intestinală. (De aceeaşi boală a suferit şi camaradul nostru clujean Petrică Săbădus, pe care medicii din Dej, refuzând să**-**l opereze, l**-**au omorât, lăsând doi copii orfani).

Doctorul Mărculescu n**-**a ţinut niciodată seama de concepţia politică a omului, de pregătirea sa intelectuală sau de poziţia lui socială; pentru el, toţi deţinuţii erau fraţii lui. Nu era legionar, şi totuşi trecuse prin demascările din Gherla, ataşâ**ndu-**se mult de cei tineri, pe care i**-**a înţeles şi ajutat.

Fiind în cameră cu el şi cunoscâ**ndu-**i bine comportamentul de medic şi om, eu însumi fiind medicinist, m**-**am adresat deseori lui cu problemele mele. Nemaifiind ocupat la atelier, nebunia mea devenise destul de violentă, încât mă aşteptam din**tr-**un moment **într-**altul să**-**mi pierd minţile. I**-**am cerut ajutorul. El, nefiind de specialitate, nu m**-**a putut ajuta. A cerut însă colegial să fiu internat la deţinuţii bolnavi şi a reuşit să o facă. De aceea, şi doctorul Mărculescu îmi rămâne în amintire ca omul care mi**-**a făcut un mare bine în viaţă. Am avut plăcerea să**-**l întâlnesc şi în libertate, cu puţin timp înainte de plecarea mea din tară, în Piaţa Romană, în Bucureşti.

Internat, în loc de a**-**mi regăsi liniştea, boala mea, care nu era de natură fizică, se agrava pe zi ce trecea.

Am fost apoi luat şi izolat la Zarcă, **într-**o celulă cu inginerul Costică Cristescu şi cu un elev, care trecuseră şi ei prin demascări.

După câteva zile de convieţuire, pe când elevul lipsea din celulă, Cristescu îmi spuse că eram izolaţi pentru că amândoi trecuserăm prin demascări şi că elevul avea o „misiune”.

Felul în care ne**-**am comportat cu acela, atât eu, cât şi Cristescu, l**-**a dezarmat total. Într-adevăr, după câteva zile elevul nostru a avut o ieşire şi ne**-**a mărturisit că fusese introdus în camera noastră să ne tragă de limbă, să

asculte şi să înregistreze tot ce discutam. Am fost adânc impresionaţi până la lacrimi chiar de sinceritatea acestui copil. Apoi, în timpul cât am mai stat cu el, vreo câteva luni, am reuşit să-l convingem să aibă tăria şi curajul să nu mai toarne.

Cât am stat după aceea în celulă cu Cristescu, ne-am legat foarte mult sufleteşte unul de altul, fără a ajunge însă la intimităţi în legătură cu demascările. Nu ştiu de ce, el n-avea deloc înţelegerea esenţei acestei drame. Mai mult intuitiv decât raţional, el observa cu predilecţie pe fetele elevilor şi ale studenţilor care trecuseră prin demascări şi lucrau în ateliere, acea asemănare a lor cu diavolii.

Ca apartenentă politică, Cristescu era ţărănist, fusese şeful tineretului din Capitală. Făcuse şi războiul şi-şi pierduse pe front mâna dreaptă.

Deşi de concepţii politice diferite, Costică Cristescu rămâne totuşi în amintirea mea ca omul fără prejudecăti politice şi fără resentimente, aflat în slujba neamului mai presus de interesele personale sau de partid.

Întâlnirea cu Gheorghe (Gicu) Jimboiu

Pe când eram în celulă cu Costică Cristescu, la un regim foarte sever, am cerut gardianului să fiu dus la vizita medicală, la medicul de pe secţia de unde plecasem. Acela era colegul meu de facultate Virgil Lungeanu, de la Iaşi, care îl convinsese pe doctorul Mărculescu, medicul oficial, să-i dea toată libertatea să consulte bolnavii şi diagnosticul pus de el să nu mai fie discutat.

Eram în anul 1954, în luna februarie, în acea iarnă de neuitat, când s-au simţit şi în Transilvania ninsori ieşite din comun.

S-a întâmplat apoi şi un alt fapt care a schimbat oarecum viaţa deţinuţilor politici. Relaxarea instituită de Hruşciov a fost resimţită şi de noi, printr-o asistentă medicală mai atentă. În acea confuzie, după teroarea lui Stalin, chiar şi unii dintre gardieni erau un pic mai omenoşi, ceea ce mi-a folosit şi mie, când au acceptat să mă ducă la vizita medicală. Spre norocul meu, gardianul nu a asistat şi am putut sta de vorbă cu Lungeanu, ca între

colegi.

După cum am mai spus, boala mea nu prea era de natură fizică. Lungeanu ştia ceva de această boală, dar îmi spunea că, neputând-o înţelege, nu putea să facă nimic pentru mine. De altfel şi medicii psihiatri, pe care am avut ocazia să-i întâlnesc şi să le cer ajutorul când lucram în atelier, mi-au dat acelaşi răspuns.

Favoarea pe care mi-a făcut-o Lungeanu, a fost aceea de a-mi pune diagnosticul de bolnav de plămâni, putându-mă astfel scoate de la Zarcă şi transfera la secţia unde lucra el ca medic. Norocul meu a fost că diagnosticul a fost confirmat şi de medicul oficial, fără să mă mai consulte.

Peste câteva zile am fost scos din Zarcă, din celula unde eram cu Cristescu, şi dus la camera nr. 1, din clădirea numită Secţie, care se afla deasupra Capelei, unde îl cunoscusem pe Fluieras. Pentru mine e semnificativ faptul că acolo l-am cunoscut pe Jimboiu.

Jimboiu nu trecuse prin demascări la Piteşti, deoarece, fiind crunt torturat în timpul anchetei la Braşov, ca student la Academia Comercială din acest oraş, ieşise din anchetă grav bolnav de tuberculoză şi ficat. În această stare a fost dus la penitenciarul sanatoriu pentru tuberculoşi din Tg. Ocna, pe valea Trotusului.

Rămas de mic orfan de tată, fusese crescut de mama lui care nu se mai căsătorise, trăind în cea mai curată credinţă ortodoxă. La această zestre sufletească s-a mai adăugat şi educaţia legionară, în Frătiile de Cruce, el aflându-se direct sub influenta celui ce a rămas un mit pentru toţi cei care l-au cunoscut, studentul legionar Valeriu Gafencu, condamnat de pe timpul lui Antonescu.

Pe Gafencu nu l-am cunoscut personal. I-am citit gândurile scrise şi scoase nu ştiu prin ce minune din închisoare. L-am văzut doar de câteva ori la Piteşti, înainte de demascări. Tot ce ştiu despre Gafencu ştiu de la alţi camarazi, printre care şi Jimboiu, şi de aceea las dreptul camarazilor ce l-au cunoscut şi pe care i-a influenţat să scrie şi să vorbească despre el.

Jimboiu era poate cel mai strălucit elev al lui Gafencu, îmbinând în modul cel mai armonios concepţia legionară, credinţa ortodoxă şi setea de cunoaştere intelectuală. Este printre puţinii tineri legionari pe care i-am cunoscut, care trăia cu gândul că mai degrabă moare, decât să-l denunţe pe altul la anchetă. Rezultatul acestei convingeri a fost îmbolnăvirea lui de tuberculoză şi ficat şi, mai târziu, moartea.

A fost condamnat la ani grei de închisoare, nu pe declaraţiile lui, ci pe ale altora, ieşind astfel din anchetă cu conştiinţa curată că nu antrenase cu el alţi tineri în închisoare.

Am cunoscut în viaţa mea fel de fel de oameni, atât înainte, cât şi după detenţie, dar n-am întâlnit un altul, indiferent de vârstă sau pregătire, care să înţeleagă Ortodoxia şi să iubească pe Hristos ca Jimboiu. Un tânăr curat trupeşte şi sufleteşte, înzestrat cu o mare blândeţe şi bunătate. A fost singura fiinţă pe care am întâlnit-o care n-a spus niciodată că suferă de foame. Avea dragoste de oameni indiferent cine erau ei, prieteni sau duşmani, dusă până la sacrificiul de sine. Fată de duşmani şi fată de cei care l-au chinuit şi continuau să o facă, avea o înţelegere care raţional nu se putea explica. Era atât de convins de misiunea lui pământească de a face binele, încât parcă venea din altă lume. Dacă nu l-aş fi cunoscut pe acest tânăr, m-aş fi îndoit de multe lucruri sau nu le-aş fi crezut. Jimboiu, cum numai sfinţii au înţeles, **s-**a identificat cu chemarea Fiului lui Dumnezeu: «Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi Eu vă voi da odihnă».

Din momentul în care l-am cunoscut pe Jimboiu, n-am mai citit Vieţile Sfinţilor ca pe o lectură oarecare.[117]

117 Într-adevăr, pentru mintea noastră întunecată de duhul rationalismului si pentru sufletul nostru pustiit de lipsa de dragoste de Hristos si de aproapele, Vietile sfintilor este o carte greu de înteles ad literam. Abia atunci când citesti memorii precum acestea de fată sau cele ale lui Virgil Maxim, în Imn pentru crucea purtată, întelegi că relatările despre sfinti sunt riguros exacte, nesuferind nici un fel de interpretare sau corectie. Acesta este rostul martirilor: să arate că ceea ce pare de necrezut este posibil. (n. ed.)

Cunoscându-l pe el, orice îndoială, orice suspiciune că au existat şi mai există sfinţi pe pământ, a fost spulberată pentru totdeauna din sufletul meu. Acest martir, cu fizicul lui de sfânt bizantin, a fost pentru mine modelul de neegalat a ceea ce trebuie să fie şi să facă omul pentru mântuirea lui şi a neamului care l-a conceput.

Deşi credinţa este ceva ce nu prea are legătură cu raţiunea, totuşi majoritatea oamenilor au nevoie de evidente pentru a crede (categoria Sfântului Apostol Toma). Nu găsesc cuvinte să-mi exprim cinstea şi admiraţia pentru acest martir legionar. Orice noţiune as folosi pentru a-l face şi pe altul să înţeleagă cine a fost acest tânăr şi ce a însemnat el pentru cei ce l-au cunoscut, ar fi de prisos. Toate cele de mai sus se pot rezuma la o propoziţie: era un înger în chip de om.

Am convingerea fermă că existenta oamenilor pe pământ şi relaţiile dintre ei nu sunt întâmplătoare.

Din clipa când l-am cunoscut pe Jimboiu trăiesc cu impresia că am stat de vorbă cu îngerii. A fost desăvârşit din toate punctele de vedere, conform imperativului: «Fiţi desăvârşiţi, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârşit este».

Secţiune 1.53

Secţiune 1.54 Camera 1 secţie

Secţia, pe care se găsea şi camera nr. 1, făcea parte din clădirea de mijloc a închisorii.

Era pe la începutul lunii februarie 1954, când am fost scos de la Zarcă şi dus în această secţie cu camere mari, cu priciuri suprapuse, unde erau internaţi numai bolnavi cu maladii avansate, mulţi dintre cei ce trecuseră prin demascări, precum şi cei ce lucraseră în ateliere, la munci istovitoare.

În mod normal, eu nu ar fi trebuit să fiu acolo, nesuferind de o boală fizică. În timpul cât lucrasem ca pontator mă mai refăcusem puţin, nefiind obligat să depun un efort fizic peste puteri ca să îndeplinesc norma; eram totuşi slăbit, deoarece boala mea avansase atât de mult, încât nici hrana nu mă mai interesa.

În camera 1 am trăit cea mai îngrozitoare, mai înspăimântătoare şi mai de neconceput tortură sufletească. Şi tot acolo mi **s-**au definitivat gândirea şi înţelegerea: acolo am înţeles ce este credinţa în Dumnezeu[118].

Cum am intrat în acea cameră, mai mică decât celelalte, cu un singur rând de priciuri suprapuse, m-am întrebat unde vom încăpea atâţia? Eram în jur de patruzeci.

Pe priciurile de deasupra erau mulţi dintre cei pe care**-**i cunoşteam din demascări. De aceea am şi fost invitat să iau loc între ei. Dragostea cu care m**-**au primit atât camarazii, cât şi cei cu care lucrasem în ateliere, m**-**a impresionat. Era aceeaşi atmosferă în care trăisem şi la Piteşti, înainte de demascări.

Cum se explică această atmosferă în comparaţie cu iadul de la Piteşti şi Gherla, din timpul demascărilor?

Cum se poate explica că inimile curate şi pline de dragoste ale acestor tineri **s-**au întors deodată cu 180 de grade, devenind cele mai feroce fiare, gata să se sfâşie între ei? Cum e posibil ca azi să fii înger şi mâine demon? Şi totuşi a fost posibil; noi toţi cei care am trecut prin demascări, deşi cinstiţi, curaţi la inimă şi luptători neînfricaţi, am devenit contrariul a ceea ce fusesem, ca urmare a unor cumplite torturi. Însă, dacă prăbuşirea demonilor prin voinţa lor liberă este ireversibilă, prăbuşirea omului, în urma constrângerii şi torturii, este reversibilă în majoritatea cazurilor, dacă nu în toate.

Atmosfera amabilă din camera nr. 1, nu se vădea ca atare atât prin cuvinte, cât prin gesturi şi tăceri, pentru că nu ne povesteam pe unde am fost, ce**-**am suferit şi ce**-**am făcut. Nu ceea ce fusesem înainte de demascări conta, ci ceea ce devenisem acum. Duceam în spate o experienţă pe care niciun alt tineret nu o mai trăise.

Oare atâţia morţi şi ucişi fără milă, atâţia înnebuniti

---

118 Se observă că autorul descrie etapele drumului spre credintă, care este nesfârsit. Numai martirul are credintă desăvârsită, pentru că el simte direct ajutorul Dumnezeiesc. Până acolo însă, nu se poate spune decât: «Cred, Doamne, ajută necredintei mele!» (n. ed.)

şi atâţia care încercaseră să se sinucidă, nu spun nimic?

În mine se zvârcolesc zecile de mii de camarazi ucişi mişeleşte, în timpul dementului rege Carol al II-lea şi a domniei satanice a comunismului[119]; îndeosebi, aceia asasinaţi în demascările de la Piteşti şi Gherla. Toţi aceştia strigă şi imploră dreptatea lui Dumnezeu. Eu nu sunt decât purtătorul lor de cuvânt, cel care am văzut şi am suferit acea nestăvilită ură a satanei, exercitată prin slugile sale împotriva noastră.

Cum e posibil ca un om să fie azi om şi mâine contrariul? Şi totuşi, a fost posibil. Cu ce preţ, aţi văzut din cele povestite.

Am amintit în treacăt că, fiind izolat în celula nr. 15 subsol, la închisoarea din Suceava, în aşteptarea procesului, atunci când, pentru prima dată, mă găseam singur-singurel, părăsit de toţi şi fără nicio putinţă de scăpare, neputând dormi de frig şi de foame, într-o noapte de nesomn am strigat la cer: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, vreau să mor pentru Tine!”

Strigătul meu era sincer, pornea din adâncul conştiinţei mele: doream moartea din toată inima. Dar intenţia mea izvora dintr-o mândrie pe care aveam să o plătesc cu vârf şi îndesat[120].

La rugămintea mea, Dumnezeu mi-a oferit prilejul, şi nu o dată, să mor pentru El.

---

119 Şi în timpul dictaturii lui Antonescu, pe care autorul îl trece aici cu vederea. (n. ed.)

120 „Cel ce se mândreste cade în osânda diavolului” (Sfântul Vasilie cel Mare, Cuvânt pentru zavistie). „Dacă prin părerea de sine i se năluceste cuiva să ajungă la cele înalte si are dor satanic, nu adevărat, lesne îl leagă ‹diavolul› întru mrejile sale, ca pe o slugă a sa” (Sfântul Grigorie Sinaitul, 7 capete despre rugăciune si înselare). „Oricine se sileste să intre la nunta Fiului lui Dumnezeu («moartea, numai moartea legionară ne este cea mai scumpă nuntă dintre nunti») nu în vesminte curate si luminate, puse în rânduială prin pocăintă, ci de-a dreptul în zdrentele sale, în starea omului vechi, de păcătosenie si amăgire de sine, este aruncat în întunericul din afară: în înselarea drăcească” (Sfântul Ignatie Briancianinov, Despre înselare). Asa se explică toate căderile uriase ale „reeducatilor” care nu si-au mai revenit niciodată la realitate (n. ed.).

Greşeala mea consta în faptul că cerusem ceva ce nu se cuvenea[121]. Şi în plus, nu avusesem prevederea de a mai fi adăugat: „Dacă este cu putinţă, şi cu ajutorul Tău, Doamne”. Căci, aşa cum spun Sfinţii Părinţi, încercarea, ispita şi suferinţa nu sunt date omului peste puterile lui, iar pentru a le învinge nu-ţi rămâne decât să-ţi aminteşti că: «Fără Mine nu puteţi face nimic». Deci, numai cu El, prin El, cu îngăduinţa, ajutorul şi voia Lui biruim orice ispită, de orice fel.

La Piteşti, în cea mai cruntă încercare, eu nu m-am lepădat de Dumnezeu, ci numai am afirmat public că nu mă mai rog. De aici însă, au urmat consecinţele şi de aceea, când am intrat în închisoarea Gherla, m-a cuprins groaza morţii. Prin propria mea voie refuzasem harul Dumnezeiesc şi atunci probabil şi Dumnezeu m-a părăsit, rămânând eu singur şi gol în marea încercare.

Sfinţii Părinţi spun că rugăciunea este starea de comuniune între Ziditor şi făptură. Iar eu mă lipsisem de ea şi în sufletul meu lipsit de prezenta şi puterea lui Dumnezeu intrase duhul satanei, posedare pe care o trăiam cu o violentă de nedescris.

Şi, dacă nu am ajuns totuşi bătăus şi ucigaş, este pentru că îndrăcirea care ne stăpânea pe toţi la mine îmbrăcase forma groazei.

Nu este deloc în intenţia mea de a-i sili pe alţii să înţeleagă sau să creadă ceea ce simţisem eu atunci. Suferinţa şi durerea acelor tineri care au trecut prin infernul de la Piteşti şi Gherla a fost mai mult decât îngrozitoare şi de nesuportat; tot aşa şi suferinţa, durerea şi teama din sufletul meu nu se pot înţelege, explica şi imagina prin comparaţii.

Groaza şi teama se manifestau în mine cu atâta violentă încât, în momentele de luciditate, îmi ziceam că

---

121 Nu noi suntem aceia care decidem să devenim martiri. Nu oricine este învrednicit cu această cinste. Dumnezeu ne alege să mărturisim pentru El. Atunci când încercăm ceva care depăseste măsura noastră duhovnicească, negresit vom fi smeriti, pentru a nu cădea în părerea de sine, adică în cea mai jalnică înselare. (n. ed.)

dacă acela era iadul şi suferinţa lui, cine oare îl va putea suporta în veşnicie? Eu n-am răbdat decât patru ani şi mă întreb, acum când scriu, cum de nu mi-am pierdut minţile? Or, dacă eu n-am rezistat, ajungând să-mi doresc moartea, mă întreb ce au făcut cei care nu credeau în Dumnezeu.

Evanghelia mărturiseşte că, atunci când Dumnezeu a scos demonii din cel îndrăcit, aceştia L-au rugat să-i lase să intre în turma de porci, pentru că şi demonii se îngrozesc de tortura din iad.

Pe prici, nu puteam dormi noaptea, fiind înghesuiţi ca sardelele, aşa că recuperam în timpul zilei, încercând să facem câteva mişcări cu rândul.

După câteva zile, **mişcându-**mă prin cameră, mi-a atras atenţia un tânăr, deosebit de toţi ceilalţi. Avea o figură de ascet răsăritean ce radia bunătate.

Când făcusem cunoştinţă nu-i reţinusem numele. Întrebând despre el, camarazii mi-au spus că fusese student la Academia din Braşov, că nu trecuse prin demascări şi că venea de la sanatoriul din Tg. Ocna, fiind bolnav de tuberculoză şi de ficat.

Observasem că acest tânăr mă urmărea şi el cu privirea. La un moment dat, m-a surprins uitân**du-**mă la el: a trebuit să mă reazim de perete, ca să nu-mi pierd echilibrul. Ceva inexplicabil mă cuprinsese şi parcă o forţă, alta decât voinţa mea, se opunea acelei priviri. Am tresărit şi mi-am dat seama că un duh, contrar aceluia care mă poseda, îmi răvăsea sufletul.

Epuizat, m-am întins pe prici. Fata îmi era ca de mort, sângele îmi fugise din obraz. Observân**du-**mi paloarea, camarazii m-au întrebat ce este cu mine. Le-am răspuns că nu mă simţeam bine. Noaptea care a urmat nu o voi uita niciodată. Duhul satanei care mă stăpânea, mă tortura şi mă îngrozea, probabil că nu putea suferi privirea cu care Jimboiu **–** acesta era numele tânărului **–** se uita la mine.

A doua zi dimineaţă, **s-**a apropiat de mine şi m-a invitat la el pe prici, să stăm de vorbă. Duhul care mă stăpânea mă oprea să fac acest pas, dar gestul lui Jimboiu

– mă luase de mână – m-a făcut să-l urmez.

Primul cuvânt pe care mi l-a adresat a fost: „Frate, eşti bolnav; nu te teme însă şi ai încredere în mine. Deschide-ţi sufletul şi spune-mi ce ai pe inimă; poate voi fi în stare să te ajut cu ceva”.

În câteva cuvinte, i-am spus tot ce aveam pe conştiinţă. La destăinuirea mea, el mi-a răspuns: „Ai greşit grav înaintea lui Dumnezeu. De ce nu ai încercat totuşi să te rogi mai departe şi la Piteşti?”. I-am spus că nu ştiam cine mă oprise.

M-a întrebat dacă îmi mai fac rugăciunea. „O fac, dar nu simt nimic; mi-e inima de piatră”, a fost răspunsul meu. „De când te rogi, I-ai cerut iertare lui Dumnezeu?”[122] La răspunsul meu negativ, a continuat: „De plâns, ai plâns?”[123]. Din nou, nu[124].

— Aş vrea să ştiu şi eu cum te rogi.

După ce i-am spus rugăciunea cu care mă rugam, mi-a răspuns că mă rog bine.

— Simt însă că m-a părăsit Dumnezeu.

— Nu-l ofensa pe Dumnezeu, nu El te-a părăsit; tu L-ai ofensat, m-a apostrofat.

După acest schimb de cuvinte, credeam că am vorbit

---

122 „Nimeni să nu deznădăjduiască de sine, măcar desi a păcătuit, că celor ce Îl caută pe Dânsul, dătător de plată se face, iar celor ce se leapădă de Dânsul si nu se pocăiesc, aspru este” (Sfântul Efrem Sirul, Cuvânt pentru umilintă) (n. ed.).

123 „Eu, frate, în ceasul când îmi iesea sufletul din trup, am văzut lacrimile stingând focul în care era să fiu aruncat pentru faptele mele”. „Cel ce se păzeste, fiule, păzeste plângerea si umilinta, iar cel ce nu bagă în seamă acestea, fără de plângere este si fără lacrimi. Cel ce nu are acestea, nu are cu sine pe Dumnezeu care îl apără si îl păzeste” (Pateric, Pentru umilintă) (n. ed.).

124 „ El iarăsi, pângăritul, în deznădejde aduce pe cei ce se pleacă lui; învârtoseazâ inima, usucă lacrimile, ca să nu se umilească păcătosul” (Sfântul Efrem Sirul, Pentru patimi). „Toate felurile de înselare drăcească la care se supune cel ce se nevoieste în rugăciune (includem aici si nebunia care îl stăpânea pe Dumitru Bordeianu) apar ca urmare a faptului că la temelia rugăciunii nu este pusă pocăinta, că pocăinta nu s-a făcut izvorul, sufletul, scopul rugăciunii” (Sfântul Ignatie Briancianinov, Despre înselare) (n. ed.).

cu un înger, căci puterea care emana din el redusese la tăcere duhurile ce mă chinuiau.

De atunci, m-a invitat să stăm de vorbă în fiecare zi. Dându-mi seama ce fel de om era şi cât de mare putere duhovnicească avea, l-am implorat să se roage şi pentru mine[125]. „Eu am să mă rog, mi-a răspuns el, dar trebuie un efort personal[126]. Ofensa adusă lui Dumnezeu nu se poate şterge decât cu lacrimile căintei[127]. Numai când te vei ruga cu lacrimi şi te vei căi, Dumnezeu îţi va auzi glasul şi te va ierta [128]”.

Zilele până la Pastile lui 1954 au fost pentru mine atât de îngrozitoare, că nu am cuvinte să-mi exprim starea pe care am trăit-o, necum să fac pe cineva s-o înţeleagă.

Cu cât se înmulţeau discuţiile dintre mine şi Jimboiu, cu atât tortura mea era mai de nesuportat[129]. Aşteptam în fiecare zi să mă trezesc nebun din puţinul meu somn. Lucru paradoxal, gândirea şi puterea mea de judecată

---

125 „Lucrul vostru este, sfintilor, ca să vă rugati pentru păcătosi, iar lucrul lui Dumnezeu este pe cei deznădăjduiti a-i milui si a-i băga în împreună numărarea turmei Sale” (Sfântul Efrem Sirul, Mustrare luisi si mărturisire) (n. ed.).

126 „Un frate a zis lui avva Antonie : Roagă-te pentru mine! Zis-a lui bătrânul: nici eu nu te miluiesc, nici Dumnezeu, dacă tu însuti nu te vei sili si nu te vei ruga lui Dumnezeu” (Sfântul Antonie cel Mare, Pateric). „Cel ce are trebuintă de rugăciunea dreptului trebuie să nu o facă pe aceasta nelucrătoare si nemiscată, de vreme ce cu adevărat urăste pe cele rele, ci să o facă lucrătoare si tare, într-aripând-o cu faptele sale cele bune si ajungând pe cel ce poate să dea iertarea celor care au gresit” (Sfântul Maxim Mărturisitorul, Răspunsuri către Thalasie) (n. ed.).

127 „Fă-ti milostiv pe Domnul tău cu lacrimile, ca să vie la tine” (Sfântul Isaac Sirul, Cuvântul 2) (n. ed.).

128 „Deci de acum înainte porneste sufletul tău, si prin lacrimi pleacă pe Cel ce mântuieste toate, că ia perdeaua usii inimii tale, si întunecarea viforului patimilor o smulge din întărirea omului cea din lăuntru, ca să te învrednicesti tu a vedea raza zilei, ca să nu te faci ca un mort sezând întru întuneric în veci” (Sfântul Isaac Sirul, Cuvântul 8) (n. ed.).

129 „Aceasta este si sârguinta diavolului: când coboară pe cineva în deznădejde, atunci îl surpă” (Sfântul Efrem Sirul, Mustrare luisi si mărturisire) (n. ed.).

funcţionau în mod normal şi eram conştient de starea în care mă aflam şi asta îmi făcea mult rău.

Atunci mi-a trecut prin faţa ochilor figura mamei, plângând, şi m-am îngrozit la gândul că ea mă va vedea nebun.

Oricât as încerca să conving pe cineva, să-l fac să înţeleagă ce am simţit şi trăit atunci sub povara acelei frământări, îmi va fi zadarnic. Şi în închisoare şi în libertate, toţi cei cărora le-am mărturisit ce **s-**a petrecut atunci cu mine, ca să nu mă jignească, nu mi-au spus că nu mă cred, ci că nu pot înţelege.

Singurii care m-au înţeles când le-am povestit prin câte am trecut, în afară de Jimboiu, au fost pustnicii de la Mănăstirea Sihăstria.

Se apropia Pastele (1954), la sfârşit de aprilie, **într-**o primăvară frumoasă, după o iarnă grea, de neuitat, când chinul interior depăşise orice limită. În această stare sufletească am avut următorul gând: dacă toată lumea aceasta ar fi a mea, la ce mi-ar folosi ea, dacă nu mai am liniştea şi pacea avută înainte de a fi început să mă mai rog? Era precum spune cuvântul: «La ce i-ar folosi omului dacă ar dobândi lumea toată dar sufletul său **şi-**l va pierde?» sau «Ce va da omul în schimb pentru sufletul lui?».

Cum Dumnezeu nu îngăduie ispite peste puterile noastre, în cele mai critice momente, mila şi ajutorul Lui vin la noi. Dar numai dacă le cerem din tot cugetul nostru.

1) Învierea

Dacă nu as mărturisi în acest capitol ceea ce am trăit atunci, m-ar pedepsi Dumnezeu. Pentru că minunea a făc**ut-**o El, iar eu trebuie să spun aceasta. De aceea, acest capitol este singurul care se adresează numai celor ce cred nelimitat în Dumnezeu, în Evanghelia şi Biserica Lui.

Creştinismul este religia minunilor. Întruparea Fiului lui Dumnezeu din Preasfânta Fecioară Maria, întâmplare care nu se supune legilor firii, este începutul minunilor[130].

130 „Bucură-te, începătura minunilor lui Hristos” (Acatistul Maicii Domnului, Icosul 2) (n. ed.).

Dumnezeu se face om ca şi noi, ca să-L vedem, să-L pipăim, să-L ascultăm vorbind, să vedem minunile pe care le-a făcut cu noi oamenii; iar noi ajungem să-L negăm ca Fiu al lui Dumnezeu, să-L prigonim şi să-L răstignim pe cruce.

Minunea minunilor, pe care raţiunea omenească nu o poate înţelege şi admite, este învierea din morţi a Fiului lui Dumnezeu. Cât a fost cu noi pe pământ ne-a spus: «Eu sunt învierea şi Viaţa, Eu sunt Viaţa lumii, Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa».

Fiul lui Dumnezeu a murit şi a înviat nu ca Dumnezeu, pentru că El nu poate muri, ci ca om. Cei ce nu cred în învierea Fiului lui Dumnezeu şi în minunile făcute de El şi de Sfinţi cu puterea Lui nu vor avea parte de învierea şi fericirea veşnică, ci vor învia ca să-şi primească răsplata necredinţei şi a faptelor rele pe care le-au făcut ca slugi ale satanei. Dacă au slujit satanei pe pământ, de satana vor avea parte şi în veşnicie[131].

Creştinismul este primit numai prin credinţă, nu prin puterea de pătrundere a raţiunii umane. Credinţa este un „dat”, dăruit de Dumnezeu omului prin creaţie. Şi el operează mai ales acolo unde raţiunea umană nu poate pătrunde. «Crede şi te vei mântui». «Cercetaţi Scripturile», spune Fiul lui Dumnezeu.

Toată fiinţa mea se cutremură ca acela care am trăit timp de patru ani o fărâmă de iad. Dar ce vor spune cei necredincioşi la învierea de apoi, când Dumnezeu va face cea mai mare minune, învii**ndu-**l pe om şi lumea pentru veşnicie? Şi aceasta pentru ca omul să fie viu şi veşnic fericit.

Nu întâmplător l-am întâlnit pe Jimboiu în camera 1 de pe Secţie. L-am cunoscut pentru a înţelege posibilităţile omului de a-şi mântui sufletul cu ajutorul harului Dumnezeiesc. Şi nu întâmplător ne aflam deasupra capelei

---

131 «Iar dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este credinta voastră, sunteti încă în păcatele voastre; si atunci si cei ce au adormit în Hristos au pierit. Iar dacă nădăjduim în Hristos numai în viata aceasta, suntem mai de plâns decât toti oamenii» (I Corinteni 15, 17-19) (n. ed.).

unde îl cunoscusem pe Fluieras, ateul întors la dreapta credinţă la apusul vieţii.

Se apropiau Pastile şi puterile mele fizice şi sufleteşti se epuizaseră. În toată fiinţa mea se instalase, fără să-mi dau seama, o nelinişte sau poate o presimţire, că se va întâmpla ceva cu mine. Trăiam emoţia celui aflat în faţa morţii. Dar mie nu-mi era frică de moarte, pe care mi-o dorisem de atâtea ori, ci mă temeam că din clipă în clipă îmi voi pierde minţile pentru totdeauna.

Era în Sâmbăta Paştelui. Cu o zi înainte mă rugasem, atât de adânc, cum poate nu am făc**ut**-o niciodată în viaţa mea; în acelaşi timp, trăiam însă şi disperarea că rugăciunea nu-mi e ascultată.

Sâmbătă seara deci, pe la orele zece, când a sunat stingerea, m-am întins pe prici. De câteva nopţi nu-mi mai găseam somnul. Spre miezul nopţii, ceva m-a îndemnat să mă dau jos şi să mă mişc prin cameră. M-am apropiat de geam şi în clipa aceea am auzit clopotele bisericii din Gherla sunând orele douăsprezece, anunţând slujba învierii. Sunetul clopotelor mi se părea venind din altă lume, atât era de armonios.

Am căzut în genunchi în faţa ferestrei şi, cu mâinile încrucişate pentru rugăciune, am strigat din adâncul sufletului meu: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, mărturisesc că Te-am ofensat, dar Tu Doamne, ştii că am ajuns la marginea suferinţei şi răbdării. Nu mai pot! Fă cu mine ce vrei Tu! Eu am fugit de la Tine, Doamne, dar mă rog Ţie din toată fiinţa mea, de este cu putinţă, iartă-mă şi învie sufletul meu pentru că eu cred nelimitat în învierea Ta”.

În clipa aceea, cum stăteam în genunchi cu mâinile încrucişate şi ochii aţintiţi printre gratii, toată fiinţa mea **s-**a cutremurat şi din ochi au început să-mi curgă siroaie de lacrimi[132].

---

132 „Smerita cugetare este o rugăciune neîncetată, cu lacrimi si cu durere” (Sfântul Maxim Mărturisitorul, Suta a treia despre dragoste). „Rugăciunea este luminarea sufletului” (Sfântul Isaia Pustnicul, Cuvântul 4). „Rugăciunea este filacteria întelepciunii, îndreptătoarea

Printre lacrimi, atât doar am mai putut rosti: „Doamne, fie-ţi milă de mine!” N-am apucat să termin aceste cuvinte, că tot trupul mi-a fost cuprins de un tremur şi o zvârcolire ca a posedaţilor şi am simţit cum din sufletul şi trupul meu a ieşit şi m-a părăsit o putere străină. Era duhul satanei[133] care mă muncise şi mă stăpânise, timp de patru ani de zile.

Asemăn vindecarea mea, pentru că vindecare a fost, cu ispăşirea unui om care duce o mare povară în spate, până cade sub greutatea ei şi nu se mai poate ridica; atunci cineva îi ia greul şi el se simte după aceea, dintr-odată, atât de uşor de parcă ar zbura[134]. Aşa m-am simţit şi eu îndată ce forţa aceea satanică m-a părăsit.

Am căzut cu capul pe ciment, leşinat, cu cămaşa udă de transpiraţie şi lacrimile nu mai încetau să-mi curgă siroaie. Mi-am simţit fruntea udată de lacrimile căzute pe cimentul rece pe care l-am sărutat. Erau lacrimile căintei pe care Dumnezeu binevoise să le primească, iertân**du-**mi ofensa pe care i-o adusesem. În patru ani de chin, nu vărsasem o lacrimă, dar acum sufletul îmi era scăldat în baia căintei şi a minunii lui Dumnezeu.

Târziu, m-am ridicat, nemaistiind unde mă aflam; mă simţeam un alt om şi eram atât de uşor, de parcă pluteam în alte sfere. De înviere, Dumnezeu mă vindecase şi mă

---

mâniei, acoperirea înfumurării, curătirea tinerii de minte a răului, defăimarea zavistiei, omorârea nedreptătii, îndreptarea necredintei” (Sfântul Grigorie de Nissa, Tâlcuire la rugăciunea Domnească) (n. ed.)

133 „Rugăciunea este cea mai mare tortură si groază pentru duhurile rele” (Sfântul Nil Sinaitul) (n. ed.).

134 „Şi precum un mort răspândeste un asa de groaznic miros, încât atrage la sine fiarele sălbatice, iar dacă trupul e îmbălsămat, nu mai face viermi si nici miros greoi nu mai are, tot asa si cel ce si arată păcatele sale, nu mai e atacat de gânduri de deznădejde, de trândăvie si de întristare” (Sfântul Isaia Pustnicul, Cuvinte de la Mănăstirea Caracalu). „Luceafărul, Belzebul si iadul, un gând au câtestrei si o unire. Pentru aceea omul trei vrăjmasi are: necurătia, necredinta si deznădăjduirea. De se închide pornirea necredintei si a necurătiei, se ridică omul din deznădăjduire. Atunci se luminează inima lui din darul Sfântului Duh si lucrează poruncile lui Hristos” (Sfântul Nil Athonitul, Pentru căderea Luceafărului) (n. ed.).

înviase şi pe mine.

Am îngenuncheat din nou şi, întins cu fata la pământ, am strigat din toată suflarea mea: „Doamne, eşti atât de bun şi de milostiv cu cei păcătoşi, încât nu ştiu cum aş putea să-ţi mulţumesc!” Şi atunci mi-au venit în minte cuvintele lui Iisus vindecând-l pe cel îndrăcit: „Iată, te-ai făcut sănătos, mergi şi de-acum să nu mai păcătuieşti!”. Şi inima mea a simţit o bucurie care nu se poate înţelege decât de cel ce a trăit-o. Dacă până atunci fusesem în iad, în acel moment simţeam că fericirea raiului nu era departe de sufletul meu.

M-am ridicat de pe ciment; ca o apariţie din lumea visurilor, în faţa mea stătea Jimboiu. L-am îmbrăţişat, spunând din toată inima: „Hristos a înviat!”. „Adevărat a înviat!”, mi-a răspuns, plin de duioşie. Am plâns o vreme, amândoi. În viaţa mea n-am simţit pe nimeni aşa de aproape ca, în acea clipă, pe Jimboiu. Trăiam amândoi bucuria învierii mele. Am vrut să-i mulţumesc pentru îndrumare dar el s-a mulţumit să zică: „Lacrimile tale au fost primite de Dumnezeu şi mila Lui te-a vindecat. De când te-ai dat jos de pe prici am văzut tot; nici eu nu dormeam. Mă bucur din toată inima pentru tine”.

Se făcuse ziuă şi cei din cameră s-au sculat. Pe mine, lumina învierii mă scălda în razele ei. Eram un alt om, pentru că: „pierdut am fost şi m-am aflat, mort am fost şi-am înviat”.

Am revenit pe prici, m-am întins şi m-a cuprins un somn profund, încât abia la masa de seară au reuşit camarazii să mă trezească. Nu mai dormisem aşa de patru ani de zile.

Pastele lui 1954 au fost pentru mine adevărata naştere şi înviere; un eveniment crucial pentru credinţa şi gândirea mea.

Se instalase în sufletul meu, în locul groazei şi fricii pe care o trăisem timp de patru ani, o putere care făcea să nu mă mai tem de nimic, decât de Dumnezeu[135].

135 „Când harul s-ar înmulti în om, atunci întru dorirea dreptătii frica mortii lesne i se face lui defăimată, si pricini multe află cineva în

De-acum, pentru mine, închisoarea nu mai era încătuşare, ci libertate deplină[136]. Cu toate că trupul îmi rămăsese în lanţuri, sufletul era liber de orice m-ar fi atras în viaţa aceasta pământească. Era libertatea dată de Fiul lui Dumnezeu, când a spus: «Eu vă dau adevărata libertate». Zidurile închisorii, lacătele şi lanţurile care ne strângeau şi ne zăvorau, pentru mine aveau mai puţină importantă; eu trăiam pe alte coordonate ale existentei. Nu numai sufletul, gândirea, înţelegerea şi trăirea mea erau altele, dar şi neputinciosul meu trup, slăbit aproape până la distrofie, se întărise.

Aceia ce vor citi cu bunăvoinţă şi răbdare acest capitol, vor cunoaşte – cred – de ce gândesc şi trăiesc aşa cum am arătat în mărturisirile mele.

Am mai stat în acea cameră încă vreo lună, timp în care am avut cele mai rodnice discuţii cu iubitul meu prieten şi camarad Gheorghe Jimboiu. După aceea, el a fost luat şi dus la anchetă unde, am aflat mai târziu, la Aiud, boala i s-a agravat şi fiind supus la un regim sever şi fără medicamente, a murit ca un martir. Am această credinţă intimă că Dumnezeu l-a primit în ceruri în rândurile sfinţilor.

După plecarea lui Jimboiu, parcă se rupsese ceva în mine şi l-am rugat pe Virgil Lungeanu, colegul meu, să-mi facă ieşirea din această cameră şi să mă trimită pe celular. La insistentele mele, am fost transferat la camera nr. 1 parter, în clădirea mare a închisorii.

Camera 1 celular

În această cameră am întâlnit mulţi camarazi care trecuseră prin demascări, precum şi pe bunul meu prieten şi camarad Lefa Aristide, care nu trecuse pe acolo. El avusese şansa să fie afectat ca medic la cabinetul din

---

sufletul său că se cade pentru frica de Dumnezeu a suferi necazul” (Sfântul Isaac Sirul, Cuvântul 1)

136 «Domnul este Duh, si unde este Duhul Domnului, acolo este libertate» (II Corinteni 3, 17). « Stati deci tari în libertatea cu care Hristos ne-a făcut liberi si nu vă prindeti iarăsi în jugul robiei» (Galateni 5, 1) (n. ed.)

Piteşti, iar de acolo în toamna lui 1949, ca prin minune, să fie dus, împreună cu cei bolnavi de tuberculoză, pentru un abces rece, la sanatoriul penitenciar de la Târgu Ocna.

Lefa, student în anul V de Medicină, a făcut minuni la Târgu Ocna cu bolnavii tuberculoşi. Medicul oficial, temân**du-**se de răspândirea bolii, i**-**a dat mână liberă să îngrijească el bolnavii. Acolo l**-**a cunoscut şi pe Valeriu Gafencu, sub a cărui influentă a trăit.

Un anume pastor, Wurmbrand, trecut prin demascări, **s-**a îmbolnăvit şi el de tuberculoză, în urma torturilor, şi a fost trimis la Târgu Ocna, unde Lefa l**-**a îngrijit, salvân**du-**i viaţa. Când a părăsit închisoarea de la Târgu Ocna, Wurmbrand i**-**a spus lui Lefa: „Datorită ţie, şi îngrijirii pe care mi**-**ai dat**-**o, sunt în viaţă; n**-**am să te uit niciodată”. Aşa au înţeles aceşti tineri legionari să-şi ajute semenii, indiferent de ceea ce erau ei[137].

Cât am stat în acea cameră, din cauza unei turnătorii, am fost pedepsit, împreună cu Lefa şi Stupu, cu arest sever la beci, care se găsea sub nivelul albiei Somesului şi de aceea pe jos era numai apă.

Regimul la beci era foarte sever, primind doar o jumătate de porţie tot la două zile. Noaptea dormeam pe nişte scânduri puse pe capre care în timpul zilei erau scoase pe culoar. Pe cimentul celulei aveam puse scânduri, să nu intre apa în bocanci. De când se petrecuse cu mine minunea, suportam mai uşor suferinţa.

Într-o zi, am fost scos de un gardian şi dus în

---

137 Potrivit relatării domnului Lefa, pastorul a fost salvat de la moarte de antibioticele primite de la Valeriu Gafencu, foarte rare la acea dată, pe care acesta a refuzat să le ia sau să le cedeze unui camarad, cu toate insistentele prietenilor. El însusi nu mai avea nevoie, boala sa era prea înaintată. De ce nu a vrut să salveze vreun camarad s-a văzut abia după ce Wurmbrand, evreul eretic, s-a botezat în dreapta credintă. E drept, după ce s-a eliberat si a emigrat, a revenit la rătăcirea protestantă. Aceasta este însă problema lui; Valeriu Gafencu si-a făcut datoria, la îndemnul Duhului Sfânt: cu pretul vietii unui camarad, dacă nu a vietii proprii, a întors la dreapta credintă un suflet pierdut. Acesta este unul dintre argumentele ce se aduc în favoarea canonizării sale. (n. ed.)

clădirea administraţiei. Trecând prin**tr-**o cameră cu birouri, unde lucrau femei, ale căror chipuri nu le mai văzusem de şase ani de zile, le**-**am spus: „Sărut mâinile!”. N**-**am apucat să pronunţ însă bine cuvintele, că m**-**am trezit cu un pumn zdravăn în ceafă. Lovitura m**-**a doborât la pământ; femeile, văzând scena, au rămas înmărmurite. Reprezentantul clasei muncitoare, al proletariatului, având un alt fel de educaţie, a ţinut să mă „dojenească” în faţa lor: „Tu, banditule, nu ai voie să spui doamnelor: sărut mâinile”.

Din acea cameră am fost dus apoi de gardian pe un culoar, **într-**un birou de anchetă. În faţa mea a apărut un tânăr ofiţer de Securitate, care m**-**a poftit politicos să iau loc pe scaun.

După ce m**-**am aşezat, ofiţerul, măsurâ**ndu-**mă de sus până jos, mă întreabă: „De unde te**-**au scos, domnule, de arăţi în halul ăsta?” „De la beci”, îi răspund eu. „Dar la frunte ce ai?” Nu voiam să**-**i descriu scena cu femeile dar, la insistenţele lui, i**-**am spus totul, subliniind faptul că aceasta este morala şi civilizaţia proletară. În faţa mea, ofiţerul a făcut un raport de pedepsire a gardianului care m**-**a lovit. Însă el nu ştia că directorul închisorii era faimosul Goiciu!

Contrariat de regimul pe care îl aveau deţinuţii politici, a trecut apoi la un alt subiect. Venea de la Galaţi să ancheteze nişte cazuri de medici de la Tecuci care fuseseră colegi de an cu mine la Facultatea de Medicină din Iaşi. Colegul meu Lunguleac declarase la Piteşti că aceştia ar fi avut legături cu legionarii în timpul facultăţii. Era pentru a doua oară că luam cunoştinţă de faptul că Securitatea se folosea de declaraţiile noastre date la Piteşti pentru a aresta, judeca şi condamna pe toţii acei ce avuseseră tangentă cu noi. Cum aş fi putut să recunosc o declaraţie care să trimită în închisoare fiinţe nevinovate?!

La acea oră, suferinţa fizică avea mai puţină importantă pentru mine, şi de aceea i**-**am spus categoric ofiţerului că nu recunosc şi nu mai dau niciun fel de declaraţie nimănui, cerâ**ndu-**i să mă trimită de unde

venisem. Hotărârea mea fermă l-a determinat pe ofiţer să cheme gardianul să mă ducă la beci.

Un fapt de reţinut este şi acela al păstrării secretului în închisorile comuniste din România. Pe timpul lui Antonescu era altfel, comunicarea între deţinuţii politici se făceau prin**tr-**un sistem foarte simplu de bătăi cu pumnul în perete.

La Gherla, mulţi dintre camarazii noştri studenţi la Politehnică cunoşteau alfabetul Morse şi **s-**a ajuns astfel ca, prin tevile de calorifer şi prin pereţii celulelor, să se comunice perfect. Descoperirea aceasta ingenioasă **s-**a datorat lui Tomută Octavian din camera 1 parter, azi inginer, pe atunci unul din cei mai buni studenţi ai Politehnicii din Bucureşti.

Dar, cum nu aveam aparate pentru transmiterea mesajelor, trebuia găsită metoda de a reprezenta punctele şi liniile alfabetului. Tomută a sugerat să se bată punctul cu o lovitură scurtă iar linia cu două lovituri apropiate, aproape suprapuse, metodă care a fost repede transmisă tuturor celulelor. Comunicarea **s-**a făcut la început de la fereastră la fereastră, până **s-**a învăţat alfabetul.

Şi astfel, din vara anului 1954, în dubele-tren, dubele-masini sau celulele de securitate, secretul a fost spulberat complet. Se transmiteau tot felul de informaţii, de la cele mai banale, până la cele politice, ştiinţifice, literare, filosofice, teologice.

La Aiud, fiind în celulă cu Eugen Măgirescu, am constatat că el era foarte familiarizat cu acest mod de comunicare: plimbâ**ndu-**se prin cameră, înregistra tot ce se transmitea prin ţeavă. Lui Ion Munteanu îi era de ajuns să înţeleagă două sau trei litere din**tr-**un cuvânt, pentru a deduce restul. Se ajunsese până acolo cu specializarea, încât nu se mai bătea tot cuvântul, ceea ce reducea enorm timpul de transmitere.

Multe din poemele autorilor români sau străini au fost transmise prin acest procedeu şi învăţate pe de rost. Aşa au fost poeziile lui Radu Gyr, ale lui Nichifor Crainic şi ale altor poeţi tineri.

Toate percheziţiile se anunţau, de la parter şi până la etajele superioare, prin alfabetul Morse.

Procedeul a fost plătit foarte scump de către deţinuţi[138]. Odată prinşi, sute de inşi au fost pedepsiţi cu arest sever, multora dintre ei trăgându-li-se şi moartea din aceasta. Cu toate pedepsele însă şi cu toate sutele de victime care au căzut, a fost imposibil de a mai opri comunicarea dintre deţinuţi şi secretul n-a mai putut fi asigurat. Ar fi trebuit pentru aceasta să se suprime caloriferele sau să se pună un gardian în faţa fiecărei celule.

Tot pentru întărirea secretului, în vara lui 1954 ferestrele celulelor au fost prevăzute cu obloane, în toate închisorile din România.

În celulă cu badea Trifan

Pe avocatul Trifan l-am cunoscut în celula 32, la Gherla. Auzisem în închisoare de grupul Marian, fostul şef al judeţului Braşov şi de Trifan, fost prefect legionar de Braşov, condamnaţi la ani grei de închisoare încă de pe timpul lui Antonescu. Un alt grup de legionari condamnaţi atunci se strânsese în jurul lui Biris. Cele două grupuri aveau două atitudini diferite însă. Unul trăia şi simţea în spiritul Părinţilor răsăriteni, iar altul trăia şi gândea în spiritul Părinţilor apuseni[139].

---

138 Procedeul a obligat administratia comunistă să aibă si ea specialisti în alfabetul Morse, astfel fiind suprimate nenumărate initiative ale detinutilor (n. ed.).

139 Diferentierea este foarte bine făcută. Cea mai mare poruncă din lege este «Să iubesti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din tot cugetul tău si din toată puterea ta» (Marcu 12, 30); «Şi aceasta este viata vesnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, si pe Iisus Hristos pe Care LPe de altă parte, nu există Părinti Răsăriteni si Apuseni. Împărtirea aceasta apartine scolasticii apusene, de care s-ai trimis» (Ioan 17, 3). Numai cine Îl iubeste pe Dumnezeu poate să-L cunoască, după cuvintele Sfântului Apostol Petru: «Puneti si din partea voastră toată sârguinta si adăugati la credinta voastră: fapta bună, iar la fapta bună: cunostinta, la cunostintă: înfrânarea; la înfrânare: răbdarea; la răbdare: evlavia; la evlavie: iubirea frătească, iar la iubirea frătească: dragostea ‹de

Ceea ce m-a impresionat plăcut acolo, a fost înţelegerea cu care cei mai în vârstă îi primeau pe tinerii care trecuseră prin demascări. Pentru aceştia, integrarea în Legiune a fost foarte prudentă şi smerită, pentru că duceam în spate tragedia trăită la Piteşti şi Gherla, o revenire bruscă riscând să ne azvârle **într-**o extremă periculoasă. Şi totuşi, majoritatea **şi-**au revenit, în raport direct cu cuantumul suferinţei din decursul demascărilor.

Perioada de închisoare 1954 – 1964, a fost pentru noi, tineretul Legionar, una de armonie, înţelegere, împărtăşire de cunoştinţe şi de dragoste, spre deosebire de anii 1949 – 1954, (cinci ani de inactivitate intelectuală), cei mai întunecaţi din viaţa noastră.

Celulele se transformaseră în săli de cursuri, de liceu şi universitate. Ţăranii şi muncitorii învăţaseră limbi străine, memoraseră sute de poezii, ştiau matematică, fizică, chimie etc. Şi, nu rareori, se angajau în discuţii filozofico-religioase. Fiecare deţinut punea la dispoziţia celorlalţi tot ceea ce acumulase cu timpul.

Meritul pentru această armonie şi pentru revenirea celor tineri în sânul Legiunii a fost mai ales al Bădiei Trifan, veteran în închisoare, cu patrusprezece ani deja

---

Dumnezeu›. Căci dacă aceste lucruri sunt în voi si tot sporesc, ele nu vă vor lăsa nici trândavi, nici fără roade în cunoasterea Domnului nostru Iisus Hristos. Iar cel ce nu are acestea este slab văzător si orb si a uitat de curătirea păcatelor lui de demult» (2 Petru 1, 5-9). Dragostea nu izvorăste din minte, ci din inimă. Orice cugetare despre Dumnezeu păleste în fata simtirii Lui cu inima. Iată deci că grupul lui Trifan era cel ce trăia întru Adevăr.

-au contaminat si scolile de teologie din Răsărit. Rătăcirea apartine Apusului, care, începând cu Augustin, Boethius, Isidor de Sevilla, Theodulf, Alcuin si cei de după dânsii (precum Thoma d'Aquino), au pus cugetarea despre Dumnezeu mai presus de trăirea Lui. Aceasta i-a dus la toate rătăcirile lor. Tot ei au fost cei care, numindu-i „doctori si Părinti" ai Bisericii pe cei enumerati mai sus (când ei, de fapt au fost cu totii niste înselati), i-au pus în umbră pe trăitorii Ortodoxiei din Apus (Sfântul Ciprian, Sfântul Ambrozie, etc). De aici diferenta mentionată de Dumitru Bordeianu.

Biserica Ortodoxă a Răsăritului a osândit rătăcirile intelectualiste ale unor Origen, Didim, Evagrie, Mihail Psellos, etc, drept erezii (n. ed.).

executaţi, şi al profesorului, filosofului şi poetului ardelean din Cluj, Ion Munteanu.

Munteanu făcea parte din elita legionară.

În schimb, Badea Trifan, aparţinea generaţiei eroice a Căpitanului. De aceea era privit de noi, tinerii, ca un mit; cuvântul lui şi al prinţului Alexandru Ghica, cu care iar am stat în celulă, era pentru noi lege.

Ceea ce aş dori să scotea în evidenţă în acest capitol este, mai ales, modul de gândire şi trăire al celor două orientări: răsăriteană şi apuseană.

Marile personalităţi care reprezentau cele două lumi, mă preocupau în mod deosebit. După iadul din care scăpasem şi după întâlnirea cu Jimboiu, setea mea de învăţătură mă împingea să aflu câte ceva şi despre alte moduri de trăire a vieţii creştine[140].

Ion Munteanu era, dintre exponenţii intelectuali greco-catolici din Cluj, cel mai receptiv la tot ceea ce se întâmpla în cameră. Un intelectual de vârf, cult şi talentat: scriitor, filosof şi poet, stăpânit de raţionalismul apusean, nu mai păstrase nimic din Ortodoxie[141]. În discuţii, căuta

---

140 Nu există „mai multe moduri de trăire crestină”, după cum nu există mai multe Biserici ale lui Hristos. Adevărul este unul si neîmpărtit si se găseste exclusiv în sânul Bisericii Dreptmăritoare. „Alte moduri” si alte „biserici crestine” sunt ereziile, sectele care s-au desprins din Biserica Universală dintre care, cea mai importantă, ca număr de aderenti si putere politică, este erezia catolică. Asa-numitul „greco-catolicism” nu reprezintă decât formula hibridă prin care cezarismul papal a reusit să-si împlinească visul secular: nimicirea dreptei credinte în părtile românesti, mostenitoare ale Bizantului, distrus tot de catolici, prin aliatii lor păgâni, turcii osmanlâi. (n. ed.)

141 „Ratiunea lumească nu are nici un loc în viata duhovnicească. În epoca noastră înmultindu-se cunostintele, încrederea în ratiune a zguduit credinta din temelii si a umplut sufletele de semne de întrebare si de îndoieli. De aceea suntem lipsiti de minuni, pentru că minunea se trăieste si nu se explică prin ratiune. Dimpotrivă, credinta în Dumnezeu aduce la noi puterea Dumnezeiască si toate concluziile omenesti le răstoarnă. Face minuni, învie morti si lasă stiinta cu gura căscată. Cel ce crede că va putea cunoaste tainele lui Dumnezeu cu teoria exterioară, stiintifică, seamănă cu neghiobul care vrea să vadă raiul cu telescopul” (Cuviosul Paisie Aghioritul, Cu durere si dragoste pentru omul contemporan) (n. ed.).

să mă atragă în sfera lui de influentă, să gândesc, şi să trăiesc ca el.

Opusul lui, prin judecata şi trăirea creştin-ortodoxă, Badea Trifan, era mai cald şi cuvântul lui îmi mergea la inimă, nu se adresa raţiunii[142].

În această atmosferă, ca unul ce trăiam ortodoxia, eu l-am ales drept călăuză pe Badea Trifan; nu l-am respins însă nici pe Munteanu.

Se apropia Pastele lui 1955. Trecuse un an de la minunea săvârşită de Dumnezeu cu mine şi un an de la cunoaşterea lui Jimboiu.

Săptămâna Patimilor acestor sfinte Paşti a fost pentru mine o adevărată aniversare; am trăit-o în căintă şi smerenie, sufletul meu era mereu aţintit spre Golgota. În general, toţi trăiau cu smerenie Patimile Fiului lui Dumnezeu.

De multe ori suntem înclinaţi să credem numai ceea ce vedem. Şi atunci ni se pare că nu mai avem nevoie de credinţă, deoarece credinţa operează acolo unde nu vedem şi unde posibilităţile de cunoaştere raţională devin neputincioase.

Nu observasem cum a trăit săptămâna Patimilor Jimboiu, în 1954, pentru că el era foarte discret în manifestări; în schimb l-am văzut pe Badea Trifan, de Luni şi până în Sâmbăta Mare.

Ceea ce am văzut la el a fost mai mult decât impresionant. Luni dimineaţa am vrut să stau de vorbă cu el, despre trăirea duhovnicească din această Sfântă săptămână. Spre marea mea surprindere însă, când m-am apropiat, am observat cum plângea cu siroaie de lacrimi. Cei din cameră, la dorinţa lui, îi rezervaseră un colţ pe prici. Mi-a fost ruşine că l-am deranjat şi toată săptămâna Patimilor n-am mai putut sta de vorbă cu el. Era retras în acest colţişor şi plângea în continuu, privind cu ochii sufletului şi simţind cu inima suferinţele Fiului lui

142 «Omul caută la fată, iar Dumnezeu caută la inimă» (I Împărati 16, 7). Iată un împlinitor al cuvântului: «Dă-Mi, fiule, inima ta, si ochii tăi să păzească căile Mele» (Pilde 23, 26) (n. ed.).

Dumnezeu răstignit pe cruce, pe Golgota. Îi impresionase pe toţi cei din cameră **într-**atât, încât întreaga săptămână Mare a fost una de doliu.

Mişcat de cele văzute la Badea Trifan, mi-am îndreptat atenţia şi la Ion Munteanu şi m-am convins de diferenţa dintre trăirea ortodoxă şi cea catolică. Trifan trăia cu inima, Munteanu cu raţiunea. Pe Munteanu nu l-am văzut o singură dată să verse o lacrimă pe tot parcursul săptămânii Patimilor, în timp ce Trifan plângea cum plânge o mamă care şi-a pierdut unicul copil. Trifan simţea calvarul de pe Golgota, pe când Munteanu îl gândea.

M-am convins apoi pentru tot restul zilelor mele, să-i imit pe Jimboiu şi pe Badea Trifan, ca pe fraţii cei mai apropiaţi de sufletul meu.

M-am întrebat câţi creştini de pe pământ sunt în stare de o trăire ca a lor? Iar eu, putea-voi oare vărsa o lacrimă, privind cu ochii sufletului către Golgota? Da! Dumnezeu m-a învrednicit de cutremurul jertfei!

În timpul acelor Sfinte Paşti am văzut fata luminoasă a lui Badea Trifan arătând ca fetele marilor mistici[143] români, ca a Părintelui Cleopa Ilie, a Părintelui Argatu, a Părintelui Arsenie etc.

I) Plecarea din Gherla

Dacă la Gherla am trăit groaza morţii şi iadul pe pământ, tot aici am renăscut, am înviat şi am ieşit la mal din mlaştina deznădejdii. Dar nu cu neputinţele şi slăbiciunile mele omeneşti, ci numai cu ajutorul lui

---

143 Adică nevoitori care, prin despătimire au ajuns la vederea duhovnicească, au ajuns tainici ai lui Dumnezeu. În contextul de fată, ca în întreaga lucrare de altfel, termenul de „mistic” are o nuantă catolică, trimitând la o cunoastere esoterică, specifică magiei, si nu misticii. Termenul a fost compromis de către catolici; „misticii” lor, „contemplatori ai sacrelor mistere”, au fost niste mari înselati. Lipsiti de harul Duhului Sfânt, ca unii ce s-au lepădat de dreapta credintă, ei au ajuns jucăria dracilor, care le-au insuflat cele mai amăgitoare trăiri ale „lumii de dincolo”. Vezi pe această temă lucrarea Sfântului Ignatie Briancianinov Despre înselare, capitolul referitor la Toma de Kempis, Ignatiu de Loyola, Francisc din Asissi si alti „cuviosi” si „sfinti” care au petrecut în cea mai desăvârsită orbire duhovnicească. (n. ed.)

Dumnezeu, căruia nu sunt vrednic a-l mulţumi.

În închisoarea Gherla mi **s-**au cimentat pentru toată viaţa credinţa, gândirea, înţelegerea şi trăirea. Dacă în cei patru ani am trăit chinurile iadului, aici am văzut şi lumina care duce la mântuire. Pare paradoxal, dar în această închisoare, pe care am ajuns să o iubesc, considerâ**nd-**o ca locul învierii mele, am cunoscut oameni pe care nu i-aş fi întâlnit altfel niciodată în viaţă.

La sfârşitul verii lui 1955, cei cu condamnări de la zece ani în sus am fost puşi în lanţuri şi, cu primele loturi, am plecat spre închisoarea din Aiud.

Acolo am fost informaţi că închisorile din România se împărţiseră după apartenenta politică a deţinuţilor.

Astfel, cea mai mare închisoare din tară era rezervată deţinuţilor politici legionari, fiindcă numărul lor depăşea cu mult pe cel al membrilor partidelor zise „istorice”, repartizaţi la închisori mai mici, deşi astăzi se fabulează că greul l**-**au dus aceştia din urmă.

În iarna lui 1960, în februarie, am fost prins de gardianul şef de secţie scriind pe talpa bocancului nişte însemnări pe care voiam să le memorez. Mi **s-**a făcut raport pentru arest sever, pedeapsă care, până la o lună, era dată de directorul închisorii, iar peste o lună, doar de Ministerul de Interne.

După aprobarea raportului făcut de gardian, care mă pedepsise cu un arest sever de douăzeci de zile, am fost prezentat la vizita medicală, unde urma să se decidă dacă eram apt sau nu să execut pedeapsa.

Pe celular, la etajul II, era medic fostul meu coleg de an şi de sală la facultatea de Medicină din Iaşi, Ion Ciocan din Galaţi. Nu**-**l văzusem până atunci. La data aceea, medici oficiali la Aiud mai erau şi sotii Badea.

După o vizită foarte sumară, acest coleg mi**-**a scris pe raport cuvântul „apt”, cu toate că eram slăbit ca o stafie.

Revoltat de această criminală inconştientă şi profitând de absenta de o clipă a gardianului, l**-**am privit drept în ochi şi l-am întrebat:

— Tu ştii, criminalule, unde mă trimiţi? Nu mi**-**a

răspuns. Era convins că nu-l mai cunosc după unsprezece ani de închisoare.

L-am măsurat apoi de sus până jos – era gras ca un taur hrănit pentru abator, din minimul tain al deţinuţilor – pe cel ce-şi vânduse pentru un blid de linte conştiinţa de medic.

Pironindu-l cu privirea, am reluat acuza:

— Măi, criminalule, nu mă cunoşti?

Surprins, nu a mai putut evita răspunsul şi mi-a zis:

— Dragă Bordeianu, te cunosc, dar pentru că nu pot suporta închisoarea şi foamea, mi-am vândut conştiinţa de medic!

— O să te bată Dumnezeu; eşti un criminal odios, trimiţi oameni nevinovaţi la moarte, i-am spus eu, gândindu-mă la doctorul Mărculescu, a cărui demnitate ieşea la lumină, în contrast cu ceea ce era acest „măcelar”. După Ciocan, eu eram „apt” – în plină iarnă, numai în zeghe şi cu hrană tot la trei zile – să stau timp de douăzeci de zile la arest.

Cum nu mai primisem în închisoare niciun pachet de haine, mai aveam cu mine, din anul 1949, de la Piteşti, o singură flanelă şi o pereche de izmene, cârpite petec peste petec. Cei pedepsiţi cu arest sever nu aveau dreptul decât la zeghe, o cămaşă şi o izmană de penitenciar, bonetă, bocanci şi ciorapi subţiri.

Apoi am fost anunţat de şeful de secţie să mă pregătesc pentru a fi condus pe secţia de arest sever; în afară de cămaşă şi izmene mi-am tras pe mine şi flanela groasă, de care am amintit.

După aceea am fost condus de gardianul de la etaj pe secţia de arest sever.

Redau câteva detalii în legătură cu această secţie. Era situată în continuarea clădirii din mijloc a închisorii Aiud. Avea celule mici, cu ciment pe jos, fără încălzire, cu un gemuleţ sus, în colţ, deschis iarna şi închis vara şi o tinetă pentru necesităţi, fără capac însă. Pereţii erau umezi şi se spunea că se pusese anume sare în tencuiala lor. De dormit, nu puteai dormi decât fie pe tinetă, fie pe ciment.

Când am ajuns, gardianul de pe secţie **s-**a uitat la mine, m**-**a măsurat cu privirea şi **s-**a mulţumit să**-**mi deschidă boxa ca să intru, fără a controla dacă îmbrăcămintea corespundea sau nu regulamentului. Dumnezeu îi dăduse gardianului acest bun gând, pentru că mila Lui era cu mine.

Am considerat acest fapt ca o minune Dumnezeiască, ce m**-**a scăpat de la o moarte sigură. Numai cu îmbrăcămintea subţire impusă celor pedepsiţi, în mijloc de iarnă, n-aş fi rezistat.

Era atât de frig, încât apa de băut ce ni se da tot la trei zile, era mereu îngheţată. Însă datorită rugăciunii am rezistat.

Dumnezeu a binevoit să**-**mi dea putere ca, deşi aveam un fizic aşa de şubrezit, să mă pot mişca prin celulă ca să nu îngheţ. În fiecare zi primeam vizita ofiţerului politic, să vadă dacă mai sunt în viaţă.

Către sfârşitul chinului însă, nu mă mai puteam mişca, şi am căzut inert pe tinetă. Am fost scos de cei doi gardieni şi dus de subsuori până la celula mea. Când **s-**a deschis uşa celulei, gardienii au spus un singur cuvânt camarazilor mei: „Luaţi**-**l!”, şi m**-**au abandonat. Camarazii **s-**au repezit la mine, m**-**au luat în braţe, m**-**au întins pe pat, m**-**au dezbrăcat şi au început să**-**mi maseze tot corpul ca să mă dezghete.

Nu am simţit în viaţa mea o căldură mai prietenoasă ca în acel moment, dragostea camaraderească ce nu se poate exprima în cuvinte. În tot timpul absenţei mele, ei opriseră pentru mine feliuta lor de pâine, pe care o primeau dimineaţa, la ceai.

*

Acum, câteva cuvinte privind reeducarea de la Aiud.

În mai 1962, am fost scos din celulă şi dus în curtea închisorii.

Mai aveam un an până la expirarea condamnării. Nu vedeam în evadare o soluţie; din contră, ea nu mi**-**ar fi adus decât complicaţii, fapt pe care şi ofiţerii politici îl cunoşteau. De aceea, am fost dus în clădirile grădinii de

zarzavaturi, care se găsea la vreo doi kilometri distantă, pe malul Mureşului. Acolo am stat până în luna noiembrie.

Între timp, în închisoare începuse reeducarea: un fel de mascaradă făcută sub supravegherea colonelului de securitate Crăciun, directorul închisorii.

Prin septembrie-octombrie, a început reeducarea şi la grădină. Întrebat dacă particip şi eu la acel bâlci, am spus că nu.

La sfârşitul lunii noiembrie 1962, într-o Duminică dimineaţa, ne-am trezit în curte cu o dubă şi mai multe maşini mici. Ni s-a ordonat să ne grupăm în careu pe un teren în formă de amfiteatru. Era o zi frumoasă, însorită. În faţa acestui amfiteatru au fost scosi patru camarazi: profesorul de matematică Munteanu de la Cluj, doctorul Şercăianu de la Buzău, Duţu Dumitru, fost elev la Şcoala militară de ofiţeri din Ploieşti, arestat şi condamnat încă de pe timpul lui Antonescu şi ultimul, Dumitru Bordeianu.

Primul pus să vorbească în faţa deţinuţilor a fost doctorul Şercăianu, care în închisoare a avut o ţinută ireproşabilă. Făcuse parte din grupul reacţiunii legionare şi a refuzat să vorbească. A urmat la cuvânt profesorul Munteanu. Şi el a răspuns categoric „nu”.

Duţu, cu douăzeci de ani de închisoare în spate, executaţi, s-a rezumat la o singură frază: „Eu cu astfel de oameni nici nu stau de vorbă!”

Pentru mine, a fost primul şi ultimul discurs politic pe care l-am ţinut în viaţa mea. În timpul lui, cei patru colonei de la Interne, directorul închisorii Crăciun şi colonelul Ivan, se uitau la mine parcă hipnotizaţi. Am vorbit timp de 20 de minute despre reeducarea de la Suceava şi despre demascările de la Piteşti şi Gherla. Mă ascultau toţi, atât deţinuţii cât şi oficialii, curioşi şi interesaţi să afle ce spuneam. Eram convins că voi fi oprit să vorbesc dar, spre surprinderea mea, am fost lăsat să-mi termin pledoaria, încheind cu: „Eu nu ader la acest bâlci, la această mascaradă, pentru că am mai trăit patru ani în astfel de situaţii!”

Deţinuţii din amfiteatru, aduşi să ne huiduiască,

parcă amuţiseră. Niciunul n-a scos un cuvânt. Pentru mine a fost cea mai mare satisfacţie politică pe care mi-a oferit-o viaţa.

Cum am terminat însă, am auzit, fără să ştiu de unde venea ordinul: „Puneţi-l în lanţuri pe acest bandit şi pe toţi ceilalţi ca el!”

Cât ai bate din palme, am fost toţi patru pusi în lanţuri, băgaţi în dubă şi izolaţi pe celular, câte unul singur în celulă, până la începutul lunii mai, 1963.

Din această celulă de izolare am fost dus **într-**o alta, unde l-am întâlnit pe Gheorghe Calciu. Trecuseră zece ani de când nu ne mai văzusem.

La 15 mai 1963, Calciu a fost dus în primul domiciliu obligatoriu, iar pe 8 iunie, acelaşi an, am fost dus şi eu tot în Bărăgan, în acelaşi sat, Viisoara, din raionul Slobozia.

În 1964 am fost apoi pus în libertate şi apoi, după alţi douăzeci şi cinci de ani de urmăriri, anchete şi ameninţări, am avut posibilitatea să ajung în lumea liberă, în Australia, Statul Victoria. Aici am putut să scriu ceea ce am scris şi mărturisirile mele au putut să vadă lumina tiparului.

Îi) Încheiere

Înainte de a încheia ceea ce am scris, ţin să mulţumesc din toată inima domnului Horia Sima, Şeful Mişcării Legionare, care m-a sfătuit să spun aceste lucruri trăite despre tineretul legionar, studenţi, elevi şi muncitori, trecuţi prin cumplita dramă de la Piteşti şi Gherla; sfat şi ajutor fără de care aceste mărturisiri n-ar fi văzut lumina zilei.

Cred că numai cei care au trecut prin Piteşti şi Gherla ar avea dreptul şi datoria să scrie despre această sită a satanei, care au fost demascările din cele două închisori ale morţii.

Cei care au scris până acum despre această dramă au făc**ut-**o astfel: unii au scris din povestirile şi fabulaţiile altora, trecuţi marginal prin demascări; alţii, stăpâniţi şi mânaţi de o nestăvilită ură fată de Mişcarea Legionară, au susţinut ideea că demascările de la Piteşti şi de la Gerla nu au fost exercitate asupra tineretului legionar. Pe toţi aceşti

denigratori, aflaţi în slujba nu ştiu căror forte oculte, fără frică de Dumnezeu şi ruşine de oameni, fără cel mai elementar bun simţ, să-i judece Dumnezeu după dreptatea şi voia Lui.

Redau mai jos un crâmpei foarte grăitor, dintr-o poezie a tânărului poet legionar, Aurel Visovan, cu care am împărţit zile de neuitat în demascările de la Piteşti, la camera 3 subsol.

III) MOMENT PITEŞTEAN
Opriţi-vă din hohote – nebuni!
În râsul vostru negru fierb clocote de sânge.
Din rânjetul satanicei furtuni…
Pe cine-aţi răstignit din nou – nebuni?
Ce cântec sfânt în scrâşnet greu se frânge?!
O! Dans în ritm macabru
Apocaliptic ropot de prohodiri ciudate…
Cer negru, negru clopot
Ce-ntunecat se zbate şi
Bate, bate, bate…
Morţi vii, stafii.
Şi câte-un înger mat
Ce-a îngheţat, plecat în veşnicii…
Morţi vii, stafii.
Şi urlete surpate de nebuni…
O, Doamne, unde eşti?!
De ce n-aprinzi minuni, minuni cereşti?!
Pe unde eşti?
O, Doamne, unde eşti?!
…
Din nepătruns – niciun răspuns…
…
Piteşti… Piteşti… Piteşti…

Noi, tineretul legionar, din cea mai fragedă tinereţe, am fost şi suntem în transee, flămânzi şi însetaţi, dispreţuiţi, umiliţi, prigoniti, torturaţi, anchetaţi şi judecaţi pe nedrept, închişi în lagăre şi închisori, denigrati, în permanentă suferinţă şi ucişi ca nişte câini turbaţi. Poporul însă ne-a iubit, pentru că lupta noastră pentru el am

angajat-o, ca să fie în sfârşit stăpân pe glia şi avutul lui.

Convingerea mea e, după cum am mai relatat, că atunci când am fost anchetat la închisoarea din Piteşti, la 26 octombrie 1949, de către personajul cu fizionomie de rus get-beget, acesta şi avea planul reeducării deja întocmit la Moscova, probabil la sugestia lui Stalin şi cu ştirea celor trei miniştri comunişti: Ana Pauker, Teohari Georgescu şi Vasile Luca. Aceştia au format echipa biroului Central al Partidului Comunist (bineînţeles, şi cu consimţământul lui Gheorghiu-Dej) care, cu ajutorul generalului Nicolski, comandantul Securităţii, şi cu al unuia dintre ajutoarele lui, colonelul Zeller, a condus, ordonat şi verificat personal demascările de la Piteşti şi Gherla.

Ei au fost cei care au iniţiat şi aplicat planul pentru înmormântarea tineretului legionar.

Aşa că, planul nu a fost făcut pentru un alt tineret român, ci numai împotriva tineretului legionar, care avea o continuitate în luptă şi prigoană – din 1933 şi până în 1948 – o ideologie şi o educaţie bine puse la punct[144]. La data când s-au declanşat demascările, tineretul nelegionar reprezenta un număr infim. Elevii legionari au fost peste 90%, veniţi din toate Frătiile de Cruce din tară.

La Suceava, în anul 1948, închisoarea număra câteva sute de elevi legionari. Tot aici se găseau şi o mulţime de studenţi din Centrul Universitar Legionar Iaşi, apoi conducerea Frătiilor de Cruce de la liceele din Moldova: Comşa Ieronim, C. Străchinaru, M. Lates, L. Şoltuz etc…

Tinerii studenţi şi elevi nelegionari care au trecut prin demascările din Piteşti şi Gherla ar putea spune şi ei, nominal, câţi au fost ucişi dintre ei, câţi au încercat să se sinucidă, câţi s-au sinucis, câţi au înnebunit. Tinerii nelegionari nu aveau nevoie de demascare sau reeducare.

---

144 Iuda era stăpân pe sufletele românilor. Singurii care i se opuseseră erau legionarii, asadar crestinii rămasi într-o tară pustiită de ateism si patimi. Prin instalarea comunismului, jidovii au căpătat mână liberă pentru a se răzbuna, conform Talmudului, si a-si desăvârsi opera de nimicire a crestinismului românesc (n. ed.).

Tinerii nelegionari au trecut prin închisoare ca fii de chiaburi, de ofiţeri deblocaţi, de preoţi, poliţişti şi jandarmi, sau ca exponenţi ai „burgheziei”, daţi afară din licee sau facultăţi. Ca argument al celor afirmate mai sus, dau un exemplu frapant: la Facultatea de Medicină din Iaşi, care în cei şase ani de studii număra vreo două mii de studenţi, numai un singur student nelegionar, un ţărănist, a fost arestat şi dus la Suceava, după anchetă fiind imediat pus în libertate.

Din anul meu, unde eram vreo trei sute de studenţi, numai legionarii au fost arestaţi şi condamnaţi la ani grei de închisoare; dintre ceilalţi, rămaşi liberi, mulţi aveau să îngroaşe rândurile membrilor de partid, fie ca activişti, securişti sau oameni de încredere în posturi de conducere. Aşa că nu mai era nevoie să fie „demascati” sau „reeducaţi”, fiindcă o făcuseră ei înşişi, fără ajutorul nimănui. De la profesorii universitari, până la ultimul student, au profitat de împrejurări ca să se pună „la adăpost”, cochetând fără jenă cu ocupantul şi uitând că neamul nostru se afla la marginea prăpastiei, ameninţat să fie descompus în esenţa lui intimă.

Tineretul legionar a fost conştient de acest pericol şi **s-**a angajat din toate puterile să evite ireparabilul. Faptul că demascările de la Piteşti şi Gherla au fost îndreptate exclusiv împotriva tineretului legionar, o dovedesc şi miile de jertfe din rândurile sale. Şi dacă totuşi **s-**ar găsi cineva să conteste acest lucru, aceştia n**-**ar fi decât cei ce au complotat cu ocupantul. Istoria a înregistrat însă dăruirea pe altarul patriei a celor ucişi, sinucisi, înnebuniti, îmbolnăviţi şi morţi din cauza torturilor şi a condiţiilor inumane de detenţie. Mă fac exponentul tuturor foştilor tineri legionari, spunând că, dacă aceştia ar mai avea de ales între o nouă demascare şi moarte, sunt sigur că de sute de ori ar prefera moartea. Eu însumi n-aş ezita o clipă a alege moartea, în locul chinurilor continue ale demascărilor prin care am trecut.

Iată concluzia demascărilor:

— Pe „bandit” să nu**-**l crezi niciodată ce spune;

— În „bandit” nu trebuie să ai încredere;
— „banditul” niciodată nu este sincer.
— „banditul” caută întotdeauna să ascundă ce ştie;
— „banditul” încearcă să inducă în eroare;
— „banditul” nu poate fi reeducat, de aceea el trebuie demascat (torturat) în continuu, până moare.

De zeci de ori le-am auzit pe toate acestea din gura lui Ţurcanu şi a colaboratorilor lui.

Din ancheta la care am fost supus la 26 octombrie 1949, după toate aparenţele (şi ulterior din spusele directorului închisorii, Dumitrescu, ale primului gardian şi ale altor gardieni) de către Nicolski, îmi reveneau mereu ca un leitmotiv următoarele spuse: „În închisoarea aceasta voi, bandiţilor de legionari, sunteţi acum în jur de 80% şi căutaţi să-i convertiţi şi pe ceilalţi, atrăgân**du-**i în tabăra voastră, ca să-i faceţi legionari”, „o să vă ştim şi gândurile”, „s-ar putea să spui că nu mai eşti legionar”, „voi, bandiţilor de legionari, sunteţi în mâna noastră şi o să facem din voi tot ceea ce vrem pentru că avem metode”, „din beton armat să fiţi şi tot vă înmuiem”.

Cu câteva excepţii, majoritatea dintre noi au fost îndrăciţi. Unii mai trăiesc şi azi. Alţii au avut moarte de martir. Se exclud cei ucişi, iar cei care au înnebunit sunt o categorie aparte.

Majoritatea dintre noi am trăit o nebunie colectivă, îndrăcirea şi dezumanizarea, ajungând pe culmile disperării.

Doza de tortură a celor ce treceau prin demascări a fost administrată în funcţie de:

— Credinţa în Dumnezeu şi valorile morale creştine;
— Credinţa şi ataşamentul fată de Mişcarea Legionară, doctrina legionară, Căpitan şi şefii legionari şi, în special, fată de Horia Sima;
— Vechimea, funcţia şi poziţia în Mişcarea Legionară;
— Posibilităţile intelectuale şi profesionale;
— Gradul de influentă fată de ceilalţi tineri;
— Trăirea morală şi puterea combativă;

Aceste torturi, nemaiîntâlnite în istoria detenţiei

decât poate în Asia, au fost aplicate „prin noi, de noi şi pentru noi”.

Ce **s-**a observat după realizarea acestui plan? În plan au prevăzut zdrobirea pentru totdeauna a tineretului legionar, dar **s-**au înşelat, realizând doar aproximativ 10% din acest plan.

Nu **s-**au aşteptat la atâţia morţi, încercări de sinucidere, înnebuniti, precum şi la atâta rezistentă din partea tineretului legionar. Deşi au scos de la noi, prin torturi de nesuportat, peste 90% din ceea ce nu declarasem la anchetele oficiale, nu au putut scoate din inima noastră credinţa în Dumnezeu, valorile morale creştine şi cele ale Legiunii.

Nu au reuşit să facă din toţi nişte posedaţi şi ucigaşi ireversibili şi nu au putut folosi decât foarte puţini ca turnători, în închisoare sau în afara ei.

Neîncrederea între noi a fost pasageră şi forurile superioare nu **s-**au aşteptat la revenirea şi unitatea noastră.

Nu au putut păstra secretul demascărilor.

În loc să fim distruşi şi înmormântaţi, istoria ne**-**a plasat pe incredibilele culmi ale răbdării şi rezistentei, ca exponenţi ai luptei neamului nostru, împotriva răului şi a bolşevismului.

Am văzut care au fost responsabilii acestui genocid, iar victimele, repet, *au fost în proporţie de 90% legionari*. E de reţinut esenţa creştină a acestui tineret: el a ajuns la o astfel de trăire, încât a putut să**-**i ierte pe toţi cei ce i**-**au torturat, fie aceştia camarazi, colegi sau duşmani.

a. Demascările cu torturile folosite la Piteşti şi Gherla nu **s-**au aplicat nici unui alt tineret studios din ţările stăpânite de comunişti şi nu avem certitudinea că **s-**ar fi aplicat măcar în gulagurile din U.R.S.S.

Mişcarea Legionară este unică în lume, prin politica şi finalitatea ei, precum unică a fost şi demascarea cu metodele ei de tortură continuă[145].

---

145 „De unde, dar, îi este lui războiul cel împotriva noastră? Pentru că vas fiind el a toată răutatea, a primit si boala zavistiei, si ne si pizmuia

Tuturor duşmanilor noştri le răspundem prin cuvintele fariseului Gamaliel: «Şi acum eu vă spun, nu vă necăjiti pe oamenii aceştia, ci lăsaţi-i în pace. Dacă încercarea sau lucrarea aceasta este de la oameni, se va nimici, dar dacă este de la Dumnezeu, n-o veţi putea nimici. Să nu vă pomeniţi că luptaţi împotriva lui Dumnezeu» (Faptele Apostolilor 5, 38 – 39).

Deci, dacă Legiunea este împotriva lui Dumnezeu, se va nimici, dar dacă ea slujeşte lui Dumnezeu şi neamului, nimeni nu o va putea distruge. Patronul Legiunii este Arhanghelul Mihail, iar stăpânul celor plini de ură este satana, pentru că ura este arma diavolului.

Reproduc din memorie o poezie a unui tânăr legionar necunoscut, ucis sau poate înnebunit în chinuri continui:

Articol II. Salcâmii

Cu rădăcini adânci înfipte-n lut, suntem salcâmi cu lemnul greu şi tare, cu fruntea crengilor privim spre soare.

Acel ce ne-a născut, murind, a vrut să fim salcâmi: al ţării tare scut.

Suntem salcâmi şi crestem pretutindeni pe râpi adânci, pe grui şi pe podzol, pe sufletul şi trupul tării gol, pe raristi sărăcite de osânde.

Suntem salcâmi şi crestem pe oriunde.

Noi crestem repede ca o furtună.

Călăii **s-**au temut de-atât elan, cât se ridică bradul **într-**un an, noi crestem vijelie **într-**o lună.

Noi nu voim pe nimeni să-nspinăm, dar toţi duşmanii ne-au izbit de moarte, meni**ndu-**ne prigoanele drept soarte.

Doar ghimpii ne-au fost daţi să ne-apărăm…

Un dor aprins înspre destin ne mână şi unde unul a

---

pe noi pentru cinste. Nu a fost zidit, dar, vrăjmas nouă, ci din zavistie a venit întru vrăjmăsie asupra noastră. Căci văzându-se pe sine că s-a lepădat dintre îngeri, nu a suferit să vadă pe cel pământesc în vrednicia îngerilor înălţându-se prin sporirea întru fapta bună. De vreme ce s-a făcut împotrivitor, vrăjmas lui Dumnezeu, s-a făcut vrăjmas si oamenilor, făcuti după chipul lui Dumnezeu. Că pentru aceasta este urâtor de oameni: pentru că este luptător de Dumnezeu" (Sfântul Vasilie cel Mare, Că nu este Dumnezeu pricinuitorul relelor) (n. ed.).

căzut rănit, o mie de lăstari au răsărit.

Suntem salcâmi şi crestem din ţărână, codrii de crez şi datină română.

Peste orice concepţie politică şi peste tot şi toate, rămâne credinţa noastră nelimitată în Dumnezeu, dragostea pentru El şi aproapele nostru, credinţa în mântuirea neamului nostru românesc şi a tuturor neamurilor.

Îmbrăţişăm cu toată dragostea de frate pe toţi românii care au făcut închisoare, indiferent de concepţiile lor, religioase sau de altă natură, pentru atitudinea, bărbăţia şi curajul de a se împotrivi ideologici satanei, comunismului.

Cinstim pe cei ucişi sau morţi în anchete, lagăre şi închisori.

Nu-i uităm, şi cu aceeaşi consideraţie ne aducem aminte de toţi cei vii şi morţi din lagărul comunist, de toţi cei care au suferit şi murit în închisori. Pentru toţi aceştia aprindem un pai de lumânare în faţa Sfintelor Altare…

Notă finală

Când nu vor mai fi oameni sfinţi, atunci are să fie şi sfârşitul lumii.

Sfântul Efrem Sirul

Pentru că se credea drept, şi pentru a se vedea că într-adevăr era drept, Dumnezeu l-a lăsat pe Iov, începătura mărturisitorilor, în mâna satanei, până la o vreme.

Cartea lui Dumitru Bordeianu este un *tratat de demonologie* contemporană, aşa cum nu mai avem altul decât, în parte, *Imnul pentru crucea purtată*, a lui Virgil Maxim. Este o scriere cu atât mai preţioasă cu cât, în orbirea şi înşelarea obştească în care trăim, nimeni nu mai vede adevărata natură a înfruntării, de proporţii cosmice, în care suntem părtaşi cu toţii. Cu inima învârtoşată de păcate, „privim şi nu vedem, auzim şi nu înţelegem” că războiul pe care îl bate satana împotriva lui Dumnezeu şi a Hristosului său, prin mijlocirea omenească, se apropie de ultima bătălie.

În timpul din urmă, pentru păcatele noastre, „asupra neamului omenesc au năvălit iarăsi demonii. Putem vedea că puterea, care până acum reţinea manifestarea ultimă şi înfricoşătoare a acţiunilor demonice, a fost deja luată din lume (*2 Tesaloniceni* 2, 7). Concepţia creştină asupra lumii nu mai există ca un tot unitar, iar satana este eliberat din temniţa sa, unde îl ţinea Biserica lui Hristos, «ca să ademenească neamurile» (*Apocalipsa* 20, 7 – 8) şi să le pregătească pentru închinarea către Antihrist la sfârşitul vremurilor”[146].

Aceasta a început odată cu răzvrătirea masonică din Franţa, odată cu „marea revoluţie” a libertăţii răului descătusat, a egalităţii în neomenie şi a fraternităţii oamenilor cu dracii[147], până ce „firea lor va ajunge să se unească” (Sfântul Nil Atonitul). Atunci, mănăstirile ereziarhilor francezi au fost transformate în cluburi masonice („iacobinii”, cei care au ocupat lăcaşul Sfântului Iacob, fiind cei mai cunoscuţi), şi în capistile papistaşe a fost întronat idolul „raţiunii” luciferice.

În secolul al XIX-lea, „ciuma franţuzească” s-a întins către răsăritul drept-credincios. Neputând să lovească Ortodoxia de-a dreptul, *umanismul*, adică *cultul omului*, a deviat-o spre concepţii de inspiraţie iudeo-protestantă şi catolică.

Abia în ultima sută de ani s-a putut trece la nimicirea Bisericii văzute: în Rusia mai întâi, apoi în celelalte ţări ortodoxe. Un caz aparte, dar foarte asemănător, îl reprezintă Spania, unde moaştele sfinţilor *ortodocşi* (căci alţii nici nu pot exista) au fost remartirizate şi lăcaşurile aruncate în aer în 1936.

Aşa am ajuns „să trăim în acest veac înfricoşător al triumfului şi jubilării demonice, descrise de cei cu vedere duhovnicească. Sfântul Ignatie Briancianinov povesteşte

---

146 Ierom. Serafim Rose, Ortodoxia si religia viitorului, Mănăstirea Slătioara, 1996, pag. 134.

147 „Şi se vor face oamenii mai răi decât dracii, fiindcă dracii n-au trup să curvească si să ucidă, ci numai gânditor îndeamnă pe oameni” (Sfântul Nil Athonitul).

cutremurat viziunea unui fierar din**tr-**un sat de lângă Petersburg, la hotarul secolului nostru de necredinţă şi revoluţii. În miezul zilei, acela a văzut pe neaşteptate o mulţime de demoni cu chip omenesc, spânzurati de ramurile copacilor pădurii, îmbrăcaţi ciudat, cu căciuli ascuţite, cântând la instrumente muzicale nemaivăzute şi ţipând sălbatic: Timpul nostru! Libertatea noastră!"[148].

Şi pentru că în ţările ortodoxe (mai puţin Grecia şi Serbia), nu a putut să provoace apostazia generală prin semne şi minuni, aşa cum a făcut în Occidentul eretic şi păgân, vrăjmasul a trebuit să construiască iadul comunismului „real", în Rusia pravoslavnică mai întâi, şi apoi în România, unde **s-**a încercat ceva nevisat niciodată de cel rău şi de slugile lui: anume demolarea *bisericii* din inimile creştinilor, a lăcaşului tainic de închinăciune, adică a *împărăţiei lui Dumnezeu*, care este *în lăuntrul* nostru.

După o sută de ani de liberalism antihristic pustiitor, în România apăruse în chip minunat, în urma primului război, o generaţie de mărturisitori, nemaiîntâlnită decât în vremea celor dintâi prigoane împotriva dreptei credinţe. Aceştia au fost *legionarii*, strânşi în jurul icoanei Sfântului Arhanghel Mihail, îngerul care a oprit căderea celor fără de trup.

Împotriva acestora şi-a concentrat vrăjmasul atacurile, **într-**o tară ajunsă, după 1918, în stăpânirea necredincioşilor, sub oblăduirea unor posedaţi precum Carol al II**-**lea şi Antonescu.

A fost nevoie de încă un măcel apocaliptic, „al doilea război mondial", pentru ca *balaurul* să ajungă iarăsi stăpânitor văzut al lumii acesteia, prin mijlocirea urătorilor de Hristos iudei.

„Sfântul Andrei cel nebun pentru Hristos spune că după împlinirea vremii tuturor neamurilor care, la rândul lor, în diferite vremi au împărăţit, va ridica Dumnezeu şi sceptrul israelitenilor, prin Antihrist, ca să împărătească în al şaptelea veac spre al optulea. Aşadar, îi vor aduna pre

148 Ierom. Serafim Rose, op. cit., pag. 138.

toţi în cetatea Ierusalimului, pre care o va da lor ca să nu mai zică ei: «Dacă ar fi voit Dumnezeu să ne miluiască pre noi, iarăsi locurile noastre ni le-ar fi dat, şi era să credem în Hristos, şi nu era să-l omorâm pre El, că au iubit mai mult pre neamuri decât pre noi»[149].

Mijlocul celui „de-al optulea veac de la facerea lumii" se află în vremea noastră în acest secol de răutăţi nemaivăzute. În 1947 marile Loji, împreună cu organismele masonice internaţionale (ONU), înfiinţează statul „Israel", după ce jidovii câştigaseră cel mai sălbatic război al tuturor timpurilor. Abia atunci, ei au putut porni bătălia finală împotriva sfinţilor lui Dumnezeu, conform Talmudului[150]. «Şi i **s-**a dat fiarei (Antihristului) să facă război cu sfinţii şi să-i biruiască şi i **s-**a dat ei stăpânire peste toată seminţia şi poporul şi neamul»(*Apocalipsa* 13, 7).

Dacă nu ţinem seama de lucrarea iudeilor, istoria ultimelor două milenii rămâne o taină nepătrunsă.

Odată cu trădarea iscarioteanului, cu lepădarea norodului din Vinerea Patimilor şi, mai ales, cu blestemul pe care singuri şi l-au dat[151], *poporul ales* **s-**a dat în mâna satanei şi lucrează cu voia, împreună cu acesta, la pieirea neamului omenesc şi, în primul rând, a creştinilor.

„Foarte multă ură au jidovii asupra creştinilor; de ar vrea omul să le scrie toate trebuie vreme foarte îndelungată. Însă nu mă lasă inima să tac de tot şi a nu arăta creştinilor ura lor. Mai întâi, ei Biserica noastră o numesc „turna", care cuvânt va să zică „spurcată"; iar hahamii numesc Biserica noastră „moisav", care va să zică „umblătoare"; pe creştin îl numesc „goim" adică „păgân";

---

149 Zosima Prodromitul, Sfârsitul omului, Bucuresti, 1922, pag. 55

150 Talmud: cod de legi, însotit de o voluminoasă culegere de explicatii si comentarii, alcătuit de rabini între anii 200 si 500 d. Hr.

151 Monahul Neofit Cavsocalivitul, Înfruntarea Jidovilor (Editura Samizdat, 2000): „Asa s-a împlinit blestemul pe care jidovii l-au atras asupră-le când i-au zis lui Pilat: «Sângele Lui asupra noastră si asupra fiilor nostri» (Matei, 27, 25). Asa se întâmplă că la solstitii si echinoctii, asupra bucatelor jidovilor coboară din văzduh sânge!"

pe copiii de creştin îi numesc „seighiti”, care va să zică „vierme târâtor”, copilei îi zic „siscala”, care tot aşa va să zică **–** vierme târâtor parte femeiască; pe preot sau pe călugăr îl numesc jidovii „galăh”, care va să zică „jertfitor la idoli”.

„Pe copiii lor, până a nu începe dascălul a**-**i învăţa A, B, trebuie mai înainte să învete hulă asupra creştinilor, ca să ştie când va trece pe lângă vreo biserică să zică: «spurcata spurcaţilor şi necurata necuraţilor, afurisită este». Şi la Talmud scrie că dacă a trecut vreun jidov pe lângă biserică şi a uitat să hulească, până la zece paşi, dator este să se întoarcă îndărăt şi să zică hula aceea”[152].

Pentru că **s-**au făcut ucigaşi de Dumnezeu şi **s-**au înrobit diavolului, jidovii au căzut din starea de umanitate şi au împrumutat firea cu desăvârşire rea a dracilor.

Precum fără margini este dragostea lui Hristos pentru oameni, tot aşa este şi ura satanei şi a iudeilor împotriva Mântuitorului şi a aleşilor Săi. Aşa cum Evanghelia este cartea dragostei, tot aşa, în Talmud, *vrăjmasul* a creat codul de legi al *fiarei*, îndreptat direct împotriva Cuvântului lui Dumnezeu: „Să recunoaştem că Talmudul şi literatura talmudică conţin formulări şi precepte extrem de injurioase la adresa creştinismului”[153]. „Pentru evrei, însuşi numele lui Iisus a devenit un simbol al tuturor josniciilor posibile”[154]. „De exemplu, Talmudul, în afara unui pomelnic de acuzaţii sexuale murdare împotriva lui Iisus, spune că pedeapsa Acestuia în iad este să fie înecat **într-**o baie de excremente clocotite. În Codul complet al legii talmudice al lui Maimonide, autorul nu poate pronunţa niciodată numele lui Iisus fără să adauge pios: «Pieri**-**i**-**ar numele păcătosului!». Să mai citäm şi preceptul care ordonă evreilor să ardă, în public, orice

---

152 Monahul Neofit Cavsocalivitul, op. cit., pag. 19. Monahul Neofit a fost mai întâi rabin, până la vârsta de 39 de ani, precum fariseul Saul, înainte de arătarea minunată a Domnului.

153 Israel Shahak, Povara a trei milenii de istorie si de religie iudaică, Ed. Fronde, 1997, pag. 55.

154 Israel Shahak, op. cit., pag. 189

exemplar al Noului Testament”[155].

Doar aşa putem înţelege ceea ce **s-**a întâmplat la Piteşti şi Gherla, ororile pe care Bordeianu le descrie, fără a le putea afla cauza ascunsă. Nicolski, Zeller, Pauker, Teohari, precum şi rabinii care au conceput planul reeducării, nu au fost nebuni. Ei nu au făcut decât să pună în practică Talmudul, în modul cel mai riguros. Scopul lor nu a fost distrugerea fizică a *celor aleşi*, ci siluirea sufletului, *schimbarea minţii* şi transformarea omului în demon. Aşa ne explicăm toate aceste fapte peste fire: cruzimea drăcească, pasiunea coprofagă[156] şi obscenă şi, mai ales, nebunia hulei. Spune monahul Neofit: *„Când avem noi Naşterea lui Hristos şi Botezul lui Hristos, în acele două nopţi nu pun ei mâinile pe cărtile lor, ci le acoperă şi joacă toată noaptea cărţi* şi *hulesc pe Hristos, pe Maica Domnului şi pe toţi Sfinţii, şi numesc nopţile acestea noaptea oarbă*”. (s.n.) „Şi cu adevărat oarbă noapte este pentru dânşii, ticăloşii, că nu văd adevărul, dar pentru ce acoperă ei cărtile lor în nopţile acelea, şi ce hule bârfesc, nu pot să le scriu, că mă cutremur a le şi gândi în mintea mea, că mi se pare că se va spurca şi văzduhul a spune cineva hula aceasta ce bârfesc ei atunci când acoperă cărtile lor”[157].

Vedem că mucenicilor vremii noastre li **s-**a dat să pătimească încă şi mai mult decât aceia din vechime. Tiranii antici nu aveau stăpânire decât asupra trupurilor; la Piteşti şi Gherla, satanei i **s-**a îngăduit să se atingă chiar de sufletul omenesc. Aşa **s-**a împlinit cuvântul care zice că «cei din urmă vor fi cei dintâi» în Împărăţia Cerurilor.

Ştiind că vremea **s-**a scurtat şi că i se apropie ceasul,

---

155 Israel Shahak, op. cit., pag. 55. Autorul acestor rânduri este Israel Shahak, evreu liberal din Ierusalim, care denunţă, din perspectivă rationalistă, preceptele Talmudului, dintre care unele sunt ascunse chiar evreilor neinitiati. (n.ed.)

156 Mari „filosofi” jidovi parizieni, cum sunt Sartre sau Derrida, au teoretizat si au practicat coprofagia, ca pe un stadiu al dobândirii „înţelepciunii”. (n.ed.)

157 Monahul Neofit Cavsocalivitul, op. cit., pag. 19.

cel rău, şi cei împreună lucrători cu dânsul **–** jidovii **–**, au căutat să tragă după ei în iezerul de foc şi pe cei aleşi, aducâ**ndu-**i la lepădarea de Hristos, de va fi fost cu putinţă.

Asta **s-**a urmărit prin „reeducarea” adevăraţilor creştini, puţini la număr, a „micii turme”, strânse dintre legionari. „Mlaştina deznădejdii” este sufletul lipsit de Dumnezeu, adică iadul lăuntric: «Împărăţia morţii este casa mea; culcusul meu l**-**am întins în inima întunericului. Am zis mormântului: Tu eşti tatăl meu; am zis viermilor: Voi sunteţi mama mea şi surorile mele! Atunci unde mai este nădejdea mea şi cine a văzut pe undeva norocul meu? El **s-**a rostogolit până în fundul iadului şi împreună cu mine se va cufunda în ţărână» (*Iov* 17, 13 – 16) [158].

*

Cu siguranţă, prigonitorii vremii noastre, rabinii care au condus, şi masonii care au organizat totul, nu îşi puteau închipui binele pe care îl făceau victimelor atunci când le

---

158 După primul război al „lumii”, pe care românii lMai mult, atunci când sionistii au pus la cale înfiintarea unui stat „israelit”, acesta trebuia înfiintat tot pe teritoriul nostru (pentru amănunte, vezi Mihai Eminescu, Opere, vol. X). În 1933, acordurile dintre Alianta Israelită Universală si guvernul masonic al României, privitoare la acest plan, ajunseseră destul de departe. Pentru încheierea tratativelor a fost ales, din partea română, un grec megaloman, I. G. Duca, acela care avea să- au pierdut, marii masoni care au împărtit prada au considerat că le era mai de folos, în acel moment, o Românie unită. Cu o singură conditie: încetătenirea în masă, de urgentă, a milioanelor de evrei pripăsiti după războiul zis „de independentă” (independentă a cărei recunoastere a fost conditionată de acelasi articol din Constitutie, care nu permitea naturalizarea colectivă). Constitutia din 1923, „cea mai liberală din Europa”, a rezolvat definitiv această „nedreptate”: jidovii au devenit oficial nepoti ai „Bădicăi” Traian si au fost confirmati ca stăpâni ai României „mari”.
-si plătească trădarea pe peronul gării din Sinaia, executat de un grup de legionari.
Între cele două războaie, singura fortă care s-a opus iudaizării si a oprit desfiintarea României a fost Miscarea Legionară. De aceea, putem considera „reeducarea” drept răzbunarea deplină a jidovilor împotriva singurilor oponenti reali pe care i-au avut în acea perioadă.

chinuiau şi le omorau, căci: «Fericit este omul pe care Dumnezeu îl mustră! Şi să nu dispreţuieşti certarea Celui Atotputernic. Căci El răneşte şi El leagă rana, El loveşte şi mâinile Lui tămăduiesc» (*Iov* 5, 17). «Fericiţi cei morţi, cei ce de acum mor întru Domnul! Da, grăieşte Duhul, odihnească-se de ostenelile lor, căci faptele lor vin cu ei» (*Apocalipsa* 13, 13).

De asemenea, tiranii contemporani nu aveau cunoştinţă de rapoartele martirologice cuprinse în „Vieţile Sfinţilor". Cu toate acestea, formele de martiraj sunt identice: de pildă, legionari arşi de vii la Crematoriu, în cuptoarele locomotivelor sau doar trecuţi prin etuvă ca Gioga Parizianu din cartea de faţă, care a supravieţuit, asemeni celor trei tineri din Babilon. La fel, găsim descrise în „vieţile" sfinţilor contemporani nouă, scene de supliciu în care călăii se istovesc lovind cu tevi de metal, în schimburi, nişte oameni ajunşi la starea de schelete mişcătoare, pe care totuşi nu îi puteau doborî. „Strigă, părinte, că te omoară ăştia!", citim în „Bucuriile suferinţei" despre părintele Dumitru Bejan, care comentează: „Ce să strig, dacă nu simţeam nimic?" Într-adevăr, Îngerul Domnului îl apăra şi îl făcea să se simtă în trup străin.

«Trupul meu e plin de păduchi şi de solzi de murdărie; pielea mea crapă şi se zbârceşte. (...) Pielea **s-**a făcut pe mine neagră şi oasele mele sunt arse de friguri» (*Iov* 7, 5; 30, 30). Trupurile acelea chinuite, batjocorite, **s-**au sfinţit prin suferinţă şi, cu mila lui Dumnezeu, au biruit firea, astfel încât astăzi avem *moaştele întregi* ale mărturisitorilor, precum Sfântul Ilie Lăcătuşu[159], preot

159 Preotul Ilie Lăcătusu, născut la 6 decembrie 1909, în comuna Crăpăturile – Vâlcea, a fost arestat de regimul comunist între 1952-1954 si 1959-1964, fără a fi condamnat de vreun tribunal. În temnitele si lagărele unde a fost închis a fost un exemplu de mărturisitor al lui Hristos. După 1964 a slujit ca preot în mai multe parohii. În 1979, prin invidia diavolului si cu împreună lucrarea autorităţilor bisericesti de atunci, a fost oprit de la slujire. A răposat în Domnul la 22 iulie 1983, în Bucuresti, proorocind că după 15 ani avea să moară si sotia sa. Într-adevăr, asa a fost. La 29 septembrie 1998, la două zile după moartea sotiei sale, deschizându-se mormântul în care fusese îngropat cu 15 ani

legionar. Din rânduială Dumnezeiască, moartea a fost călcată, diavolul **s-**a surpat şi cei care ar fi trebuit să cadă **s-**au înălţat laolaltă cu îngerii.

Sângele vărsat în România pentru Hristos şi Biserică a curs şi pentru cititorul acestei cărţi, pe care am dorit să o încheiem cu mărturia unui sfânt care **şi-**ar fi dorit cu siguranţă să trăiască astăzi mărturisind Adevărul.

SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR

Articol III.

Articol IV. Laudă la toţi sfinţii.

Articol V. care în toată lumea au mărturisit[160]

N**-**a trecut încă număr de şapte zile de când pe sfinţitul praznic al Penticostiei l**-**am săvârşit, şi iarăsi ne**-**a ajuns pe noi ceată de mucenici, iar mai vârtos tabără de mucenici şi sirag al taberei îngerilor, pe care Patriarhul Iacov l**-**a văzut, întru nimic fiind mai prejos, ci întocmai şi deopotrivă cu dânşii. Că mucenicii şi îngerii numai cu numele se deosebesc, iar cu lucrurile se împreunează. Cerul îl locuiesc îngerii, dar şi mucenicii. Neîmbătrânitori şi nemuritori sunt aceia, aceasta şi mărturisitorii o vor avea**-**o. Ci au primit aceia şi fire netrupească? Şi ce este cu aceasta? Căci mucenicii, deşi cu trup sunt înfăşuraţi, însă nemuritori ‹sunt›; iar mai vârtos şi mai înainte de nemurire moartea lui Hristos le împodobeşte trupurile lor mai mult decât nemurirea.

Nu este atâta de strălucit cerul care se împodobeşte cu mulţimea stelelor, pe cât sunt înfrumuseţate trupurile mucenicilor cu strălucitele puroaie ale rănilor. Drept aceea, fiindcă au murit, pentru aceasta mai ales covârşesc şi mai înainte de nemurire au luat darurile de biruintă, de la moarte încunu**nându-**se. «Micşoratu**-**l**-**ai pe dânsul puţin oarece decât îngerii, cu slavă şi cu cinste l**-**ai

---

mai înainte, au fost aflate moastele întregi, binemirositoare, ale Sfântului Mărturisitor Ilie Lăcătusu. Din păcate, cu tot efortul bine-credinciosilor si al familiei, dosarul de canonizare aflat pe masa Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române întârzie să fie solutionat.

160 PG 50, col. 699-706, traducere în româneste publicată în Vietile Sfintilor din luna Mai, Mănăstirea Neamtu, 1813, f. 292v-295v

încununat pe el»; pentru firea cea de obste a oamenilor zice David. Dar şi pe puţinul acesta, după ce a venit, Hristos l-a dat, după ce cu moartea pe moarte a osândit-o. Însă eu nu de aici mă întăresc, ci ‹din aceea› că şi micşorătatea aceasta a morţii covârşire s-a făcut; că de n-ar fi fost muritori, nu s-ar fi făcut mucenici. Întrucât, de n-ar fi fost moarte, nici cununi n-ar fi fost. De n-ar fi fost sfârşit, nici mucenicie n-ar fi fost. De n-ar fi fost moarte, nu ar fi putut Pavel să zică: «În fiecare zi mor pentru lauda voastră, pe care o am întru Hristos Iisus». De n-ar fi fost moarte şi stricăciune, nu ar fi putut să zică acelaşi: «Mă bucur întru pătimirile mele pentru voi, şi împlinesc lipsurile necazurilor lui Hristos în trupul meu». Drept aceea să nu ne mâhnim, căci ne-am făcut nemuritori, ci să mulţumim, că de la moarte ni s-a deschis nouă arena[161] mărturisirii; de la stricăciune am luat pricina răsplătirilor[162]; de aici avem pricină de lupte.

Vezi înţelepciune a lui Dumnezeu, cum pe mărimea răutăţilor, pe capul primejdiei noastre, pe care l-a adus înlăuntru diavolul – pe moarte o zic –, pe aceasta întru cinstea şi slava noastră a schimbat-o, prin aceasta aducându-i pe nevoitori către răsplătirile[163] muceniciei? Deci ce? Vom mulţumi diavolului pentru moarte? Să nu fie! Căci nu este isprava socotelii aceluia, ci dăruirea înţelepciunii lui Dumnezeu. Acela a adus-o înlăuntru ca să piardă, şi către pământ întorcându-ne, pe toată nădejdea mântuirii să ne-o curme; iar Hristos a întors-o după ce a luat-o pe dânsa, şi pe noi iarăsi la cer printr-însa ne-a suit. Deci nimeni din voi să nu mă prihănească, că ceată şi tabără am numit pe plinirea mucenicilor, punând două nume potrivnice unui lucru. Că ceată şi tabără sunt potrivnice, însă aici s-au împreunat amândouă. Căci ca şi cum dănţuind, aşa de cu dulceată se duceau la munci; şi ca şi cum bătând război, aşa au arătat pe toată bărbăţia şi

161 Orig: maidan
162 Orig: darurilor de biruintă
163 Orig: celeanchiurile

răbdarea, şi pe cei împotrivnici i-au biruit. Dacă ai fi văzut firea celor ce se făceau, luptă şi război şi tabără erau cele ce se făceau; iar dacă pe socoteala celor ce se făceau ai fi cercat-o, cete şi ospete şi prăznuiri şi prea mare dulceată erau cele ce se săvârşeau.

Voieşti să te înveţi că acestea erau mai înfricoşate decât războiul? Despre isprăvile mucenicilor zic. Ce lucru oare este înfricoşat în război? Oşti stau dinspre amândouă părţile **într-**armate, strălucind cu armele, şi pământul cu totul lumi**nându-**l, nori de săgeţi se slobod dinspre toate părţile acoperind aerul cu mulţimea, pâraie de sângiuri se prăvălesc pe pământ, şi stârvurile multe fiind pretutindeni ca întru nişte seceris de spice, aşa surpâ**ndu-**se ostaşii unii de către alţii. Vino, deci, de la aceea spre lupta aceasta să te aduc pe tine. Şi aici sunt două tabere: una adică a mucenicilor, iar alta a tiranilor. Dar tiranii erau **într-**armaţi, iar mucenicii se luptau cu trupul gol, şi se făcea biruinta celor goi, nu a celor **într-**armaţi. Cine nu **s-**ar fi spăimântat?! Că cel bătut biruia pe cela ce îl bătea, cel legat pe cel dezlegat, cel de tot ars pe cel ce îl ardea, cela ce murea pe cel ce îl ucidea; văz**ut-**ai cum acestea erau mai înfricoşate decât acelea? Acelea adică, deşi erau înfricoşate, dar după fire se făceau; iar acestea covârşesc pe toată firea şi pe toată urmarea lucrurilor, ca să te înveţi că ale Harului lui Dumnezeu erau cele ce se isprăveau.

Măcar că ce lucru este mai nedrept decât lupta aceasta? Ce este mai fără de lege decât luptele acestea? Că în războaie se **într-**armează amândouă părţile celor ce se luptă; iar aici nu aşa: ci mucenicul adică stătea gol, iar călăul[164] **într-**armat. Iarăsi, întru lupte amândoura părţilor le este slobod a-şi ridica mâinile împotrivă. Iar aici acela stătea legat, iar tiranul cu stăpânire îi aducea asupră-i rănile, şi ca din**tr-**o anume tiranie judecătorii însorţi**ndu**-şi lor să facă rău, iar drepţilor mucenici dâ**ndu-**le să pătimească rău, aşa se împleticeau cu sfinţii, şi nici aşa nu-i biruiau pe dânşii. Ci după această nepotrivită şi aspră

164 Orig: muncitorul

luptă, tiranii, fiind biruiţi, se duceau. Şi un lucru ca acesta se făcea, precum dacă cineva aducând **într-**un război un om viteaz şi războinic şi pe ascuţisul[165] suliţei frângâ**ndu-**i-l şi de platosă dezbrăcâ**ndu-**l, aşa cu trupul gol i-ar fi poruncit să se lupte, iar el lovi**ndu-**se şi bătâ**ndu-**se şi nenumărate răni primind ar fi pus semn de biruintă. Căci şi pe mucenici goi aducâ**ndu-**i, şi cu mâinile înapoi legâ**ndu-**i, şi dinspre toate părţile bătâ**ndu-**i şi struji**ndu-**i, aşa se biruiau călăii[166], iar ei rănile primi**ndu-**le, pe biruinta cea împotriva diavolului au pus**-**o.

Şi precum diamantul însuşi fiind bătut nu se dă, nici nu se înmoaie, iar pe fierul cela ce îl bate îl risipeste, aşa cu adevărat şi sufletele sfinţilor, atâtea munci asupră**-**le aducâ**ndu-**se, ele nimic rău nu pătimeau, iar pe puterea celor ce îi băteau o risipeau, urât şi cu totul de râs biru**indu-**se, aşa din lupte îi trimiteau, după ce luau multe şi nesuferite răni. Că şi de lemne îi legau pe dânşii, şi coastele le găureau, şi brazdele adânci**ndu-**le ca şi cum ar fi arat pe nişte pământ, iar nu trupuri ar fi spintecat; şi puteai a vedea coaste desfăcute, coaste deschise, piepturi rupte; şi nici până aici nu **şi-**au oprit tulburarea şi nebunia lor fiarele acelea mâncătoare de sânge: ci şi de pe lemne pogorâ**ndu-**i peste cărbuni îi puneau pe grătare de fier. Şi puteai a vedea iarăsi vederi mai amare decât cele de mai înainte, îndoite picături picând din trupurile lor, unele adică din sângele cela ce curgea, iar altele din trupurile cele ce se topeau. Iar sfinţii, zăcând pe cărbuni ca pe nişte trandafiri, aşa de cu dulceată vedeau pe cele ce li se făceau.

Iar tu, auzind grătar de fier, adu-ţi aminte de scara cea gândită pe care a văz**ut-**o Patriarhul Iacov întinsă de la pământ până la cer; pe aceea se pogorau îngerii, iar pe acesta se suiau mucenicii. Şi întru amândouă Domnul era întărit. Nu ar fi răbdat sfinţii aceştia durerile, dacă nu **s-**ar fi rezemat pe grătarul acesta. Ci pe aceea se suiau şi se

165 Orig: simceaua

166 Orig: muncitorii

pogorau îngerii, iar pe acesta îi este arătat fiecăruia cum se suiau şi mucenicii. Dar pentru ce oare? Că aceia se trimiteau către slujbă pentru cei ce voiau să moştenească mântuirea, iar aceştia izbăvi**ndu-**se ca nişte pătimitori şi încununaţi de lupte se duceau de aici către Puitorul de nevoinţă. Totuşi să nu ascultăm aşa prost pe cele ce se zic, auzind că se puneau cărbuni sub trupurile mucenicilor cele cu totul strujite; ci să socotim ce fel suntem când ne**-**ar cuprinde vreo fierbinţeală: socotim că nevietuită este viaţa, ne necăjim, cu greu suferim, gemem, şi precum pruncii cei mici ne îngreuiem, nimic mai jos decât gheena socotind focul; iar aceştia nu înfocare stâ**ndu-**le asupră**-**le, ci înconjurâ**ndu-**i văpaia dinspre toate părţile şi scânteile sărind peste zgaibe, şi decât toată fiara mai cumplit **muşcându-**le rănile, ei precum nişte diamant, şi ca şi cum în nişte trupuri străine le-ar fi văzut pe acestea făcâ**ndu-**se, aşa de cu vitejie şi cu bărbătia ceea ce se cuvenea lor stăteau întru graiurile mărturisirii, nerăsturnaţi şi neschimbaţi prin toate cele grele petrecând, şi pe a lorusi bărbătie şi pe Harul lui Dumnezeu luminat arătâ**ndu-**l.

Văzut-aţi de multe ori la răsărit când răsare soarele, şi sloboade raze în chipul sofranului? **Într-**acest fel erau trupurile sfinţilor, ca nişte raze în chipul sofranului, pâraiele sângelui dinspre toate părţile curgând de pe dânşii de jur-împrejur, şi pe trupul lor străluci**ndu-**l cu mult mai vârtos decât soarele pe cer. Pe sângele acesta îngerii văzâ**ndu-**l se veseleau, iar dracii se înfricoşau, şi încă însuşi diavolul se cutremura. Că cel ce se vedea nu era sânge aşa prost, ci sânge mântuitor, sânge sfânt, sânge la ceruri vrednic, sânge care le adapă totdeauna pe sadurile cele bune ale Bisericii. A văzut diavolul sângele acesta şi **s-**a înfricoşat. Că şi-a adus aminte de alt sânge, Stăpânesc. Pentru acela a curs sângele acesta. Că de când **s-**a împuns coasta Stăpânului, vezi de aici nenumărate coaste împunse. Că cine nu **s-**ar fi dezbrăcat cu multă dulceată către nevoinţele acestea, vrând a se face părtas al Patimilor celor Stăpâneşti, şi împreună să se închipuiască cu moartea lui Hristos? Că destulă este această răsplătire

şi cinstea cea mai multă, şi răsplătirea care covârşeşte pe darurile cele de biruintă, şi mai mult decât Împărăţia Cerurilor.

Deci să nu ne înfricoşăm auzind că cutare a mărturisit, ci să ne înfricoşăm auzind că cutare **s-**a înmuiat, şi a căzut din nişte plăti de biruintă ca acestea care îi ăceau înainte. Iar de voieşti şi pe bunătătile cele după acestea să le auzi, niciun cuvânt adică nu poate să le arate, că «nici ochi nu le**-**a văzut **–** zice **–**, nici ureche nu le**-**a auzit, nici la inimă de om nu **s-**au suit, acelea care a gătit Dumnezeu celor ce îl iubesc pe Dânsul»; şi nimeni din oameni nu L**-**a iubit pe Dânsul aşa ca mucenicii. Însă nu fiindcă şi pe cuvânt şi pe minte o covârşeşte mărimea bunătătilor celor gătite, pentru aceasta vom tăcea, ci pe după cât ne este şi nouă cu putinţă a zice, şi vouă a auzi, ne vom ispiti umbrit şi întunecat a vă arăta vouă fericirea ceea ce acolo îi va primi pe dânşii. Că arătat şi luminat numai ei singuri vor fi ştii**nd-**o, cei care cu cercarea de aceasta se îndulcesc.

Că pe acestea grelele şi nesuferitele în scurtă cirtă de vreme le pătimesc mucenicii; iar după izbăvirea cea de aici la cer se suie, îngerii înaintea lor mergând, şi arhanghelii ca nişte ostaşi petrecâ**ndu-**i, că nu se ruşinează de cei împreună robi, ci pe toate le**-**ar fi primit pentru dânşii să le facă, fiindcă şi ei pe toate au voit să le pătimească pentru Hristos Stăpânul lor. Şi când se suie la cer, toate sfintele acelea Puteri împreună aleargă. Că dacă venind în cetate nişte luptători străini tot norodul de primprejur curge dinspre toate părţile şi înconjurâ**ndu-**i pe dânşii le cearcă sănătatea şi bunăstarea mădularelor lor, cu mult mai vârtos când nevoitorii bunei credinţe se suie la ceruri, împreună aleargă îngerii. Şi toate Puterile cele de sus dinspre toate părţile curg şi cearcă rănile acestora, şi ca pe nişte viteji care de la războiu şi de la luptă se întorc cu multe izbânzi şi biruinte, aşa de cu dulceată îi primesc pe dânşii pe toţi şi îi sărută; apoi îi duc pe dânşii cu mult alai la Împăratul Cerurilor, la Scaunul acela care de multă slavă este plin, unde sunt Heruvimii şi Serafimii. Şi venind

acolo şi închi**nându-**se celui ce şade pe Scaun, de mai multă primire se îndulcesc de la Stăpânul, decât de la cei împreună robi. Că nu ca pe nişte robi îi primeşte pe dânşii (măcar că şi aceasta prea mare cinste este, şi căreia nu este cu putinţă a afla întocmai), ci ca pe nişte prieteni ai Săi; «Căci voi, zice, prieteni ai Mei sunteţi». Şi prea cu cuviinţă. Că El a zis iarăsi: «Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca cineva să-şi pună sufletul său pentru prietenii săi».

Deci de vreme ce prea mare dragoste au arătat către Dânsul, îi primeşte pe dânşii şi dobândesc slava aceea, se unesc cu cetele acelea şi se împărtăşesc de mădularele cele tainice. Căci dacă în trup fiind, prin împărtăşirea Tainelor se uneau cu ceata aceea, împreună cu Heruvimii cântarea cea întreit sfântă cântâ**nd-**o, precum şi voi cei învăţaţi ştiţi Tainele, cu mult mai vârtos acum, după ce au primit pe împreună dănţuitorii, cu multă îndrăznire se împărtăşesc de bună lauda aceea. Dar oare nu vă înfricoşaţi mai înainte de aceasta de mucenicie? Oare nu poftiţi acum mucenicia? Oare nu vă pare rău acum, că nu este de fată vreme pentru mucenicie? Ci şi să ne iscusim spre vremea de mucenicie.

Au defăimat aceia viaţa? Defaimă şi tu desfătarea. Şi**-**au aruncat aceia trupurile lor în foc? aruncă şi tu acum banii în mâinile săracilor. Au călcat aceia cărbunii? Stingeţi şi tu flacăra poftei. Împovărătoare sunt acestea? Dar şi câştigătoare. Să nu vezi pe cele grele ce**-**s de fată, ci pe cele bune ce vor să fie. Nu pe greutăţile cele din mâini, ci pe bunătătile cele întru nădejdi. Nu pe pătimiri, ci pe premii[167]; nu pe osteneli, ci pe cununi; nu pe sudori, ci pe plăti; nu pe dureri, ci pe răsplătiri; nu pe focul cela ce arde, ci pe Împărăţia ceea ce zace înainte; nu pe călăii[168] cei ce stau împrejur, ci pe Hristos cela ce te încununează.

Acesta este meşteşug prea mare şi cale prea lesnicioasă către fapta bună, adică a nu vedea numai pe

---

167 Orig: celeanchiuri

168 Orig: muncitorii

osteneli, ci şi pe darurile cele de biruintă împreună cu ostenelile, iar nu numai pe dânsele deosebi singure. Deci când vrei să dai milostenie, nu lua aminte la cheltuiala banilor, ci şi la adunarea dreptăţii: «Risipit-a, dat-a săracilor, dreptatea Lui rămâne în veacul veacului». Nu căuta la bogătia ceea ce se desartă, ci la vistieria crescând. Dacă vei posti, nu socoti pe necăjirea cea din post, ci pe odihna cea din necăjire. Dacă vei priveghea rugân**du-**te, nu pe ticăloşia cea din priveghere, ci pe îndrăzneala cea din rugăciune cugetão. Aşa şi ostaşii fac: nu la răni, ci la răsplătiri caută; nu la junghieri, ci la biruinte; nu la morţii cei ce cad, ci la vitejii cei ce se încununează. Aşa şi cârmacii mai înainte de valuri şi de furtuni le văd pe limanuri, mai înainte de înecările corăbiilor **–** pe neguţătorii, mai înainte de greutăţile cele din mare **–** pe bunătătile cele după mare. Aşa fă şi tu.

Ia în minte cât de mare bunătate este, în noapte adâncă, dormind toţi oamenii, şi fiarele şi dobitoacele, fiind linişte prea adâncă, numai tu singur sculân**du-**te cu îndrăzneală să vorovesti cu Stăpânul cel de obste al tuturor. Dulce este somnul? Dar nimic nu este mai dulce decât rugăciunea. Dacă deosebi vei vorovi cu Dânsul, multe vei putea să isprăveşti, nimeni supărân**du-**te pe tine, nici împingân**du-**te de la rugăciune; ai şi pe vreme ajutân**du**-ţi spre a dobândi acelea care voieşti. Dar te întorci zăcând pe aşternut moale şi te leneveşti să te scoli? Ia în minte pe mucenicii cei de astăzi care pe grătar de fier zăceau, nu aşternut având dedesubt, ci cărbuni aprinşi fiind aşternuti.

Aici voiesc a înceta cuvântul, ca pe pomenirea grătarului întineri**nd-**o, şi proaspătă avân**nd-**o voi, aşa să vă duceţi şi pe acesta noaptea şi ziua să**-**l pomeniţi. Că măcar de ne vor ţinea zeci de mii de[169] legături, vom putea pe toate a le rupe cu lesnire şi a ne scula la rugăciune, pe grătarul acesta cugetân**du-**l totdeauna. Şi nu numai grătarul să**-**l cugetăm, ci şi pe celelalte munci ale

169 Orig: nenumărate (gr. mur…a)

mucenicilor să le zugrăvim pe lăţimea inimii noastre, precum cei ce pe casele lor le fac strălucite şi cu zugrăviri înflorite dinspre toate părţile le împodobesc pe dânsele; aşa şi noi pe pereţii minţii noastre să zugrăvim pe muncile mucenicilor. Că zugrăvirea aceea este nefolositoare, iar aceasta are mult câştig: nu are trebuinţă de bani, nici de cheltuială, nici de vreun meşteşug oarecare zugrăvirea aceasta, ci în locul tuturor ajunge sârguinta să folosească[170] pe gândul cel viteaz şi deştept, şi prin acesta ca prin oarecare mână prea bună şi prea iscusită să zugrăvească tăinuit pe muncile lor.

Deci să zugrăvim în sufletul nostru pe unii zăcând pe tigăi, iar pe alţii întinşi peste cărbuni înfocaţi, iar pe alţii afundaţi în căldări cu capul în jos, iar pe alţii aruncaţi în mare, iar alţii struji**ndu-**se, pe alţii încovoiaţi pe roţi, pe alţii aruncaţi în prăpăstii; şi pe unii luptâ**ndu-**se cu fiarele, iar pe alţii aducâ**ndu-**se către râpi adânci, iar pe alţii, după cum i **s-**a întâmplat fiecăruia de şi-a sfârşit viaţa. Ca prin împistrirea zugrăvirii acesteia făcând casa noastră strălucită, să o facem îndemânatec şi plăcut lăcaş Împăratului Cerurilor. Că dacă va vedea nişte zugrăviri ca acestea în minţile noastre, împreună cu Tatăl şi împreună cu Sfântul Duh îşi va face sălaş întru noi; şi casă Împărătească va fi de aici mintea noastră, şi niciun gând necuvios nu va putea să intre **î**ntr-însa, fiind întru noi pomenirea mucenicilor ca oarecare zugrăvire totdeauna învistierită şi multă strălucire slobozind înlăuntru, şi Dumnezeu Împăratul tuturor totdeauna petrecând întru noi. Şi aşa aici primi**ndu-**L pe Hristos, vom putea după ducerea cea de aici să fim primiţi întru veşnicele lăcaşuri. Pe care facă**-**se ca noi toţi să le dobândim, cu Harul şi cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, prin care şi cu care Tatălui i se cuvine slava, împreună şi Sfântului şi de viaţă făcătorului Duh, în vecii vecilor, amin.

Articol VI.

Articol VII. Cuprins

---

170 Orig: unelteasc㠃

În loc de prefaţă 5
Lămuriri asupra cărtii 8
Cuvânt înainte 19
Activitatea 21
Arestarea 21
Galata 24
Suceava 29
Celula 59/subsol 29
Ancheta 30
Popa Alexandru (Ţanu) 31
Gioga 45
Confruntarea cu Moisiu 52
Mihai Iosub şi Ion Lunguleac 55
Înscenarea de „reconstituire” 57
Atmosfera de după înscenări 59
Crăciunul anului 1948, la Suceava 61
Izolarea 63
Procesul (mascarada justiţiei) 67
După proces 78
Celula 121 79
Reeducarea de la Suceava 84
Piteşti 96
Închisoarea Piteşti 96
Celula 18 99
10 decembrie, 1949 116
Demascarea. Camera 2 parter 120
Celula nr. 16 151
Camera 3 subsol. A doua cameră de tortură 154
Demascarea celor de la camera 3 subsol 162
Popa Nicolae 182
Altă metodă de tortură 185
Încercarea de sinucidere a lui Gelu Gheorghiu 186
Altă încercare de sinucidere 191
Altă metodă de tortură 194
Crăciunul lui 1950. Degradarea 197
Uciderea lui Ionică Pintilie 201
Începutul neîncrederii 205
Ancheta inopinată 209

Nebunia deznădejdii 217
Declaraţiile publice în cameră 231
Fabulaţiile lui Ghiţă Andrisan 239
Maglavit 242
Lepădarea 245
Pastile din 1951. Hula adusă Fiului lui Dumnezeu 252
Ultima constrângere de lepădare 256
Denigrarea Legiunii şi a şefilor legionari 258
Tortura conştiinţei morale 260
Ultimele torturi în fortăreaţa Piteşti 268
Lepădarea de Dumnezeu. Prăbuşirea 272
Plecarea din Piteşti 277
Gherla 285
Fortăreaţa Gherla 285
Senzaţia morţii 286
Demascările de la Gherla 290
Directorul Gheorghiu 296
Munca în ateliere 297
Informatorii 306
Stări de conştiinţă 309
Martirii 320
Compromiterea demascărilor 326
Îmbolnăvirea 327
Acuzat pe nedrept 330
Întâlnirea mea cu Gheorghe Calciu 332
Plecarea lui Ţurcanu şi a lui Popa Ţanu 337
Juberian şi Rek 347
Goiciu şi Mihalcea 349
Uciderea lui Fluieras 352
Trasator 356
Pontator 357
Încetarea demascărilor 362
Încetarea lucrului în ateliere la Gherla 364
În celulă cu Costică Cristescu 366
Întâlnirea cu Gheorghe (Gicu) Jimboiu 368
Camera 1 secţie 371
Învierea 379
Camera 1 celular 385

În celulă cu Badea Trifan 389
Plecarea din Gherla 393
Încheiere 398
Moment pitestean 399
Salcâmii 405
Notă finală 407
Sfântul Ioan Gură de Aur – Laudă la toţi sfinţii, care în toată lumea au mărturisit 416
Lista celor ucişi în închisoarea Piteşti 426
Cuprins 429